

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Helyi Tanterv

Vujicsics Tihamér
Alapfokú Művészeti Iskola

Szentendre

2019. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

A VUJCSICS TIHAMÉR ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA.....	6
1. Az intézmény bemutatása.....	6
2. Alapelvek, célok	7
3. Eljárások és módszerek	8
4. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében.....	9
5. A pedagógusok helyi intézményi és osztályfőnöki feladatai.....	9
6. Közösségfejlesztés művészeti neveléssel.....	10
7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	12
8. Felkészítés felsőbb zenei tanulmányokra	15
9. Tanulmányi versenyek	16
10. A felvételi eljárás módszerei, átvétel másik iskolából, a magasabb évfolyamra lépés feltétele 16	
11. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	17
12. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje.....	19
13. Intézményi elvárások.....	23
AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA...30	
HELYI TANTERV	30
1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja tartalmi szabályozásának értelmezése.....	30
2. A követelmény és tantervi program szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában	32
3. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban és gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja.....	32
4. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	34
5. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	35
6. Tanulói jogviszony megszűnése (általában):	36
ZENEMŰVÉSZETI ÁG	38
KLASSZIKUS ZENE.....	38
1. A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI.....	38
2. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA	39
Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés	39
Zeneismeret, kamarazene tanszakok– csoportos képzés	43
3. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	46
NÉPZENE	49
1. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA	49
Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés	50
2 A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI	53
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI..	54
NÉPTÁNC	57
A KÉPZÉS struktúrája.....	57
A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI.....	58
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI..	60

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG.....	61
AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI.....	61
TANTERVEK HANGSZERENKÉNT, OSZTÁLYONKÉNT.....	70
1.FAFÚVÓS TANSZAK.....	70
FURULYA	70
FUVOLA.....	95
OBOA.....	129
KLARINÉT	157
SZAXOFON	184
FAGOTT	214
2.RÉZFÚVÓS TANSZAK	238
TROMBITA	238
KÜRT	260
HARSONA-TENORKÜRT-BARITONKÜRT	283
TUBA.....	310
3.AKKORDIKUS TANSZAK.....	331
HARMONIKA.....	331
GITÁR.....	362
ÜTŐ.....	384
4.BILLENTYŰS TANSZAK.....	414
ZONGORA.....	414
CSEMBALÓ.....	443
ORGONA	467
5.VONÓS TANSZAK.....	486
HEGEDŰ.....	486
BRÁCSA	511
GORDONKA	535
NAGYBŐGŐ	565
6.ZENEISMERET TANSZAK	585
SZOLFÉZS	585
ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM	672
ZENEELMÉLET	684
EGYHÁZZENE.....	692
IMPROVIZÁCIÓ	700
MAGÁNÉNEK.....	718
7.KAMARAZENE TANSZAK	730
KAMARAZENE.....	730
ZENEKAR.....	738
KÓRUS	745
HANGTECHNIKA.....	747
NÉPZENE	753
Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés	754
Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés	756
1.VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK	760
NÉPI HEGEDŰ	760
NÉPI BRÁCSA.....	778
NÉPI BŐGŐ/CSELLÓ	800
TEKERŐ	819

2. NÉPI PENGETŐS TANSZAK	849
CITERA	849
TAMBURÁK	877
KOBÓZ	914
3. AKKORDIKUS TANSZAK	927
NÉPI HARMONIKA	927
4. VOKÁLIS TANSZAK	952
NÉPI ÉNEK	952
5. ZENEISMERET TANSZAK	973
NÉPZENEI ISMERETEK	973
6. KAMARAZENE TANSZAK	984
NÉPI KAMARAZENE	984
TÁNCMŰVÉSZET	992
NÉPTÁNC	992
NÉPI JÁTÉK	995
NÉPTÁNC	997
FOLKLÓRISMERET	1010
NÉPZENEI ALAPISMERETEK	1018
TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS	1025
KÉPZŐ-, ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG	1027

„ A zene rendeltetése: belső világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése. Ahol az emberi megismerés határait érzük, ott a zene még túlmutat rajtuk, olyan világba, melyet megismerni nem, csak sejteni lehet. A zenei önképzésnek és egymásképzésnek nem lehet más célja, mint keresni az utat a jobbnál jobb zene felé, s ezzel szolgálni az egész nemzet lelki emelkedését.”

Kodály Zoltán

Köszöntés

A Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola tanárai a Köznevelési törvény és a vonatkozó rendeletek értelmében felülvizsgálták a pedagógiai programot és helyi tantervet. A módosításokat az Iskolatanács, a Szülői Fórum, a Diákönkormányzat megtárgyalta és véleményezte, a nevelőtestület a felülvizsgálatot megvitatta, majd elfogadta.

Azzal a jó szándékkal és szeretettel ajánljuk minden zenét tanulni vágyó gyermek és szülei figyelmébe, mellyel készítettük. Azt kívánjuk, hogy ez a program útmutatást, segítséget adjon azokhoz az ismeretekhez, amelyeket mi a zenepedagógiáról vallunk, átadni kívánunk.

Ének és zene nélkül – hittel valljuk – az ifjúságot nevelni nem érdemes. Mindannyian gazdagabbá válunk általa. A tanulók az ismeretekkel, a zenélés örömeivel, a tanárok a közös muzsikálás során tanítványaik által nyújtott eredményekkel és élményekkel, a szülők azzal a semmi mással nem pótolható érzéssel, amit gyermekük személyiségének kiteljesedése nyújthat a zenetanulás által.

Kívánjuk, hogy a programban foglaltak élő gyakorlatként valósuljanak meg iskolánk mindennapjaiban.

2019. szeptember 1.

Zakar Katalin
intézményvezető

A VUJICSICS TIHAMÉR ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a 20/2012. (VIII. 31.) a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendeletnek megfelelően iskolánk pedagógus közössége áttekintette és módosította Pedagógiai Programját és Helyi Tantervét.

1. Az intézmény bemutatása

1.1. A Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola szakmai alapidokumentuma szerint

Az intézmény székhelye szerinti megye neve: Pest megye
Tankerület megnevezése: Váci Tankerületi Központ
OM azonosító: 040006

A köznevelési intézmény hivatalos neve: Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola.

Feladatellátási helyek:

- Székhely: 2000 Szentendre, Duna korzó 24.
1. telephely: 2000 Szentendre, Kálvária út 18.
2. telephely: 2000 Szentendre, Mária utca 2.
3. telephely: 2000 Szentendre, Rákóczi Ferenc utca 6.
4. telephely: 2000 Szentendre, Kálvária út 16.
5. telephely: 2000 Szentendre, Duna korzó 25.

Tagintézmény hivatalos neve: Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola Zsámbéki Tagintézménye

1. tagintézmény ügyviteli telephely: 2072 Zsámbék, Honvéd u. 4.

Szünetelő telephelyek:

2. tagintézmény telephelye: 2072 Zsámbék, Etyeki út 2.
3. tagintézmény telephelye: 2072 Zsámbék, Zichy tér 3.

1.2. Az intézményi környezet bemutatása

A Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola a Dunakanyar és környéke zenei világának aktív részese és szervezője, fontos szerepet tölt be a régió sokszínű művészeti életében. Szentendrén a szervezett zeneoktatás 1938-ban indult el, és 1963-ban lett önálló állami zeneiskola. Mára már összesen kilenc feladatellátási helyen működünk, Szentendrén és Zsámbékon. A helyi tanulókon kívül a környező településekről is sokan járnak az intézménybe, hiszen a régióban nincs minden községben, városban zeneiskola. A tanulók létszáma a 2019/20-as tanévben 942 fő, a pedagógusok létszáma 81 fő. a pedagógiai munkát közvetlenül segítők száma: 4 fő. A technikai létszám: 6 fő.

A diákok az alábbi szakokon tanulhatnak nálunk: citera, csembaló, előke, fagott, furulya, fuvola, gitár, gordonka, grafika-festészet (2019. szeptember 1-től), hangtechnika, harmonika, harsona, hegedű, improvizáció, kamarazene, klarinét, koboz, kürt, magánének, nagybőgő, népi ének, népi furulya, népi hegedű, népi harmonika, néptánc, oboa, orgona, szaxofon, szolfézs, tambura, ütő, zongora, trombita, tuba, zenetörténet-zeneirodalom. A patinás környezetben felnövekvő gyermekek számára az egyik legfontosabb feladatunk a zene megszerettetése, a szép iránti igény kialakítása, amely a harmonikus egyéniség kialakulásához nélkülözhetetlen.

A maximálisan felvehető tanuló létszám: 1085 fő.

2. Alapelvek, célok

A Köznevelésről szóló törvény alapján az alapfokú művészeti iskola feladata, hogy kibontakoztassa a művészi képességeket, fejlessze a művészi tehetségeket, igény esetén felkészítsen szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú művészeti iskolának legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, amelynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon, zeneművészet, képző- és iparművészet, báb- és színművészet, táncművészet ágakban folyhat. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

Iskolánkban heti hat tanórai foglalkozás biztosított térítési díj ellenében a főtárgy gyakorlatának és elméletének elsajátításához, valamint tanévenkénti egy meghallgatás és egy művészi előadás, továbbá e szolgáltatások körében az iskola létesítményeinek, felszereléseinek használata. Minden esetben ingyenes a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű tanuló, a testi, érzékszervi, középsúlyos és enyhe értelmi fogyatékos, továbbá az autista tanuló részére az első alapfokú művészetoktatásban való részvétel. Célunk, hogy elősegítsük a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarat tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat neveljünk. Kiemelt cél a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás. Intézményünk pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi.

Iskolánk a zeneművészet és a táncművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Pedagógiai Programunk és Helyi tantervünk a jogszabályokban megfogalmazott egységesítést szolgáló közös alapra épül, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével foglalmaztunk meg.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.

A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás-nevelés megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterület fejlesztéséhez. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, és a táncművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

3. Eljárások és módszerek

- Az iskola pedagógiai programja követelményközpontú, pedagógiai szempontból tanuló központú.
- A tanulást és gyakorlást nem feladattá, hanem a gyermekek életének szerves részévé, lételemévé, örömforrássá kívánja tenni.
- Az egyéni fejlődési, haladási ütemnek megfelelően a tanítási – tanulási (az elsajátításra fordított egyéni) időt differenciáltan kezeljük. A középpontban elsősorban a folytatandó tanulási folyamat elősegítése áll. A tudást, az ismereteket saját tapasztalatokon át tudja befogadni a gyermek, ezért elegendő időt kell biztosítani az ismeretek feldolgozására, beépítésére. Iskolánkba egyre több olyan sajátos nevelési igényű (SNI) tanuló szeretne tanulni, akiknek a zene, mint terápia és komplex fejlesztő módszer, segítheti a fejlődését. Ennek alapfeltétele a megfelelő végzettségű pedagógus.
- Fontos a célok elérése érdekében az önfegyelmre való nevelés, melynek szerepét a tanuló is felismeri és elfogadja, így az a külső fegyelmezés helyébe lép.
- Fejlesztjük a megismerés igényét és képességét.
- Célunk, hogy minél több sikerélményhez juttassuk a gyermekeket.

- Fontos a harmonikus iskolai légkör megteremtése, ahol a tanár, a tanuló is jól érzi magát, ahol a növendék is aktívan részt vesz a tanítási – tanulási folyamatban.
- Törekszünk arra, hogy iskolánkban minden tanuló saját képességeinek, lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi és erkölcsi fejlődésében.

4. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő.

A különböző művészeti területekkel összefüggő tevékenységek által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A személyiség formálásában az örökletes adottságokon túl a környezet kultúrájának, normáinak, elvárásainak is jelentős szerepe van. A zenetanítás során kifejezetten előnyt jelent, hogy a gyermekekkel egyénileg, ill. kis létszámú csoportban foglalkozhatunk. Erős személyes kötődés alakul ki tanár és tanítványa között, mely meghatározó a tanuló fejlődésében. Az erős kötődés a tanári személyiséghez és a pedagógus viszonya a tanulóhoz erősen befolyásolja a zenetanulás eredményességét. A gyermekek kezdeti motivációja a zenetanulás során gyakran a tanári személyiség kiválasztásán alapul. Később ezt megerősíti, vagy gyengíti a kontaktus alakulása, az elvárásoknak való megfelelés eredményessége.

Megnő ezért a pedagógiai vezető és a munkáltató felelőssége a pedagógusok alkalmazása, munkájának ellenőrzése során. Különösen fontos a pedagógusok felvétele során annak vizsgálata, hogy a jelentkező tanár mennyire elkötelezett a zenei nevelés iránt, felkészült-e tudásában, érett-e személyiségében. Csak az egészséges pedagógus személyiség tudja igazán jól közvetíteni a zenei nevelés során megismertetendő értékeket, tudást, valamint ellátni a munkájából adódó osztályfőnöki feladatokat.

A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben és a táncművészetben ötvöződnék. Feladatunk, hogy a tanuló pozitív megerősítést, helyes kritikát, értékelést kapjon, ezáltal segítjük a megfelelő önértékelés kialakításában. Fontos, hogy a sikereket és az esetleges kudarcokat segítsünk feldolgozni, azokat közösen éljük meg tanítványunkkal, a szülők bevonásával. Feladataink eredményes végzéséhez szükségünk van a szülők segítségére, a velük való jó kapcsolat kialakítására és fenntartására.

5. A pedagógusok helyi intézményi és osztályfőnöki feladatai

Felelősek vagyunk a ránk bízott gyermekekért, ezért részükre a tőlünk telhető legoptimálisabb szociális és pedagógiai környezetet biztosítjuk. Az intézményünkben dolgozó pedagógusok legnagyobb része osztályfőnöki feladatokat is ellát. Ezek a következők:

- a tanuló teljesítményének folyamatos értékelése, minősítése, az érdemjegyekről a tanuló és szülő rendszeres értesítése. (Félévkor értesítő, év végén bizonyítvány kitöltése) A szülőket, tanulókat a tanév kezdetén, ill. szükség szerint folyamatosan tájékoztatni kell minden olyan kérdéstről, mely gyermekük iskolai tevékenységére vonatkozik.
- rendszeres kapcsolattartás a főtárgy tanár osztályába tartozó tanulókkal, illetve egy csoportba, együttesbe (zenekar, kórus, szolfézs, táncegyüttes stb.) tartozó tanulókkal, az egyéni és csoportos tantervek kialakítása, a tananyaggal való ellátás megszervezése, segítése, az iskolai rend szerint a kötelező, ill. választható tárgyakra való jelentkezés rendjének ismertetése, segítése, a kötelező és választott foglalkozásokon való részvétel ellenőrzése
- közös foglalkozások (növendékhangverseny, kiállítás, bemutató) szervezése, vezetése
- folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel e-mailben, telefonon vagy személyesen, szülői értekezlet megszervezése és megtartása
- szükség esetén kapcsolattartás a közismereti iskolával
- adminisztratív feladatok ellátása (Kréta e-naplók vezetése és kitöltése, e-ellenőrző folyamatos vezetése, bizonyítvány, törzslap kitöltése, meghatározott időben történő egyeztetése, összeolvasása)
- az iskola belső rendje szerint a gyermekjóléti, adott esetben gyermekvédelmi feladatok ellátása, balesetvédelmi oktatás megtartása, házirend ismertetése és betartatása
- közös, iskolai és iskolán kívüli programok szervezése, és vezetése, a tanulók kísérése és felügyelete versenyeken, fesztiválokon, egyéb rendezvényeken tanítási időn kívül.

6. Közösségfejlesztés művészeti neveléssel

6.1. Közösségfejlesztés az elméleti órák keretében

A zenetanulás és a tánctanulás– közös éneklés, mozgás, együttzenélés – kiemelkedően fontos szerepet játszik az egyén és a közösség kapcsolatának, egymásra hatásának fejlesztésében, a közösséghez való alkalmazkodás, szocializáció tudatos alakításában. Az egyéni érdek alárendelése a közösségnek, valamint a közösség részéről az egyéni munka eredményének elismerése, ennek fejlesztése a művészeti tevékenységbe ágyazottan is megjelenik.

A tanítási órán folyó közösségfejlesztés feladatai

A csoporton belüli közösségi viszonyok fejlesztéséhez fontos az egymás iránti felelősség erősítése. A többszólamú éneklés, a csoportban való tánc, a tudatos és fegyelmezett alkalmazkodás vállalásával fejleszti a csoport együttgondolkodását. A hibák közös javítása, a bírálat hozzájárul a felelősségtudat erősítéséhez.

A tanulócsoporthoz kisebb egységekre bontva közös feladatokat adunk a tanulóknak, olykor versenyeztetve őket, az együtt végzett munka felelősségének kialakítása, örömeinek átérzése érdekében.

A tanulók rendszeresen értékelik egymás munkáját, hogy ezáltal fejlődjenek értékítéletük objektivitása, a segítő szándék kifejeződése.

Saját teljesítményüket is értékelik az eredményesség szempontjából, mivel azt kívánjuk tudatosítani, hogy egymás munkájának értékelésekor és önmagukkal szemben is tárgyilagosan ítélnenek.

Szituációs játékokkal – népdalok, zeneelmélet ismeretek stb., felhasználásával – erősítjük annak tudatát, hogy az egyéni siker a közösség együttműködésének függvénye, de a közösség sikere is függ a játékban részt vevő egyes tanulók teljesítményétől. Különösen fontos a népdalok, népzene, hagyományápolás adta lehetőségek felhasználása.

A tanórán kívüli közösségfejlesztés

A tanulócsoporthoz közösségi életét összetartó, megerősítő hagyományok kialakítására törekszünk. Közösségi ünnepekkel – karácsony, újév köszöntése, népszokások őrzése, névnapok, születésnapok köszöntése stb. – műsorokkal, énekekkel, tánccal. Az egymás iránti figyelem kialakításában fontos szerepet tulajdonítunk a közös ünnepeknek.

Különösen fontos ünnepként tartjuk számon és megemlékezünk március 15-éről, az 1848-as forradalom ünnepéről és október 1-ről, a Zene Világnapjáról.

A szülők számára bemutató órákat tartunk, hogy folyamatosan és együtt kísérjük figyelemmel gyermekük munkáját. Ezekon a foglalkozásokon a tanulók a közös énekes játékokkal, az együtténekléssel -zenéléssel, a műsorok összeállításával erősítik egymás iránti felelősségérzetüket.

A hangszeres szereplések után az elméleti órán is értékeljük a tanulók teljesítményének fejlődését. Serkenteni kívánjuk ezzel a másik munkája iránti érdeklődést, ill. az egyéni teljesítmény közösségi elismerését.

Törekszünk arra, hogy minél több tanuló vegyen részt az iskolai zenekarok, kamaraegyüttesek és a kórus munkájában.

Közös hangversenyt és operalátogatásokat szervezünk. Más zeneiskolák munkájának személyes megismerésével együttesen szerzünk újabb tapasztalatokat. (Közös versenyek, rendezvények, látogatások, stb.)

Arra serkentjük tanulóinkat, hogy minél nagyobb létszámban vegyenek részt nyári zenei táborok munkájában, mely tudásuk gyarapításán túl elősegíti az új közösségekbe való beilleszkedést. Az itt szerzett élmények kihatnak az egész tanévre.

6.2. Közösségfejlesztés kamarazenei és zenekari foglalkozásokon

A közös muzsikálás fejleszti az egymásra figyelést, a toleranciát, az alkalmazkodó készséget, hiszen különböző szinten lévő tanulók csak akkor tudnak közös produkciót létrehozni, ha az ügyesebb segíti a gyengébbet, ugyanakkor a jobban teljesítő növendék húzóerőként is hat a fejlődni vágyó tanulóra.

A közös, hetenként ismétlődő próbák alatt a tanulók megismerik egymást, barátságok szövődnek, jobban fejlődik bennük az a tudat, hogy ők ehhez a zeneiskolához, zenekarhoz, kamaraegyütteshez tartoznak.

A koncerteken, ahol zenekar, kamaraegyüttes tagjaként lépnek föl, átélik azt az élményt, hogy valamit közösen hoznak létre, amiben minden egyes szereplőnek része van és csak együtt, közösen tudják megszólaltatni a zeneműveket.

A befelé forduló, gátlásos gyermeknek nagy lehetőség a közös muzsikálás, zenekari játék. Így anélkül lehetnek a produkció résztvevői, hogy a figyelem kizárólagosan rájuk koncentrálódna.

Sok gyerek szeret csak úgy, magának zenélni és szorong, ha egyedül kell kiállnia. Az ilyen növendék a koncerteken, egyéni szerepléseken általában aluteljesít a tanórai, vagy otthoni teljesítményéhez képest. A közös szereplések, kamara és zenekari fellépések során az egyéni felelősség érzete kevésbé súlyos teher, ezért tudásuk is teljesebben jelenhet meg.

A zenekari próbákon egy, a zene addig ismeretlen területére nyer betekintést az ifjú muzsikus. Megtapasztalja, hogy mindenki fontos (mellérendelt szerep), de ugyanakkor időnként bizonyos szólamok előtérbe kerülnek a másikkal szemben (alárendelt szerep). Megtanulja a másikat is hallgatni, kísérni, váratlan helyzeteket megoldani. A zenekar a zeneiskolai hangszeroktatás pillére, ahol az évek alatt megszerzett technikai tudást kamatoztatja a növendék.

Fontosak a gyerekek életében a nyári táborok, ahol nemcsak a zenélésben, hanem a mindennapi életben is megismerik egymást tanítványaink. Meghatározóak a közösen átélt események (kirándulás, strandolás, játék, közös étkezések), és a megszokottnál intenzívebb közös zenélések, hiszen akár naponta 3-5 órát is zenéléssel töltenek a gyerekek. Lehetőség szerint részt veszünk nemzetközi zenekari kurzuson, melyen a fiatalok közvetlenül is megismerkedhetnek a zeneirodalom gyöngyszemeivel, ezen túl pedig intenzív nyelvgyakorlásra is lehetőségük van, valamint megismerhetik más nemzetek kultúráját. Az ilyen programok az egyéni hangszeres játékban óriási fejlődést eredményeznek és hatalmas motiváló erővel bírnak. Ezek az élmények meghatározóak életükben, évközben is erőt meríthetnek belőlük. A táborok megszervezését iskolánk akkor tudja vállalni, ha erre az anyagi fedezet rendelkezésre áll.

A közös tanszaki hangversenyek is lényeges részei a gyerekek közösségi életének. Ezért fontos, hogy minden tanár a tanév során tartsa meg önálló, minden tanulóját érintő közös tanszaki hangversenyét. Szervezhetőek közös koncert- műzeumlátogatások, kirándulások, ahol a gyerekek iskolán kívül találkozhatnak egymással, szereznek újabb zenei élményeket, tapasztalatokat a társművészetek és a zenekapcsolatáról.

7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő az a gyermek, tanuló, aki különleges bánásmódot igényel:

- a kiemelten tehetséges tanuló,
- a sajátos nevelési igényű tanuló,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló.

6.1. Kiemelten tehetséges tanulónak azt nevezzük, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és fellelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. A tehetség a természet azon értékei közé tartozik, amely gondozást kíván. A – bármiben – tehetséges gyermek intellektuális és kreatív képességeire, érzelmi életére és személyiségfejlődésére pozitív hatással vannak a zenével végzett műveletek, foglalkozások. A művészeti tevékenységnek – a tudományhoz hasonlóan – jellemzője a látókör tágítása, a felfedezés öröme, az esztétikai kielégülés és az ismeretlen dolog feletti érzett izgalom. Mindehhez olyan oktatási-tanulási módszereket alkalmazunk, amelyek hatékonyan fokozzák a diákok tanulási képességét.

7.1. A zenei tehetség fejlődését segítő tevékenység

A zeneoktatásra a tehetséggondozás egy módozataként is tekinthetünk, a művészeti nevelés ugyanis a kreativitás iskolai fejlesztésének igen fontos eszköze. A zenei tehetség felismerése számos tényezőn alapul, kibontakoztatásához a helyes út megtalálása gyakran véletlenek sorozatán át vezet. Objektíven mérhető elemei: az átlagnál jobb ritmusérzék, hallás, harmóniai és formaérzék, mely rendszerint magasabb szintű asszociatív képességgel és logikai készséggel párosul. A tehetség önmagában azonban nem elegendő a magas szintű teljesítmény eléréséhez. Ehhez kitartás, szorgalom, akaraterő, türelem és gondos gyakorlás szükséges. A *tehetség gondozása*, fejlődésének elősegítése nem csupán a kiemelkedő teljesítmény elérését célozhatja meg. A tehetséggondozásnak összhangban kell lennie az alapvető személyiségfejlesztési célkitűzésekkel is.

7.1.1. A tehetségek azonosítása

A tehetségek fejlesztésének legfontosabb és legkritikusabb pontja a tehetségek azonosítása. A tehetségek kiszűrése nem egyszeri, hanem folyamatos, hosszú távú megfigyelésre épül. A tehetségek azonosítása, felismerése első lépcsőben a zeneiskolai felvételi meghallgatáson történik meg. A *zeneiskolai képességvizsgálat* során megkíséreljük felismerni az alapvető adottságok, képességek szintjét. (Hallás, ritmusérzék, értelmi fejlettség.) A gyermek képességeiről alkotott megbízható ítélethez több különböző forrásból érdemes információt gyűjteni. A tehetség alakulásában a nem intellektuális tényezők is hangsúlyosak; érdeklődése, elkötelezettsége is információval bír, ezért a felvételi meghallgatás folyamán beszélgetünk is a gyermekekkel, és megkérdezzük mi az érdeklődési köre, mi, esetleg ki motiválja a zenetanulásra. Nagy segítségünkre van, ha a gyermek korai fejlesztésen vehet részt. A helyesen végzett korai fejlesztéssel (zeneovi, kiselőképző, előképző, hangszeres előképzés), melyet az érvényes szabályok miatt csak korlátozott mértékben tudunk végezni, csökkenthetőek ezek a hátrányok. A korai fejlesztés során játékos formában, az életkori sajátosságoknak megfelelően ismerhetjük meg a gyermekek adottságait, képességeit, ezek fejleszthetőségét. Így a kiválasztásra és a korrekcióra is jobb, több lehetőség adódik, a gyermek személyiségének sérülése nélkül.

7.1.2. A főtárgy kiválasztása

A főtárgy (hangszer, ének, elmélet) kiválasztása a tanulók és a szülők részéről sok szubjektív elemet tartalmaz. (Egyéni érdeklődés, kisvárosban az ismerős, ill. szimpatikus tanár szerinti hangszerválasztás, egyéni benyomások, vagy emlékek a szülők részéről, stb.) Ez nem mindig találkozhat a megfelelő testi és szellemi adottságokkal. Minden hangszer tanulásához más-más adottság szükséges. A tehetséggondozás egyik feladata, hogy lehetőséget teremtsen a tanulók számára a főtárgyi korrekcióra. Terelje abba az irányba a növendékeket, amely a legmegfelelőbbnek tűnik a személyiség fejlődése, a zenetanulás eredményessége szempontjából. Nem csupán a zenei technikai tudás elsajátítása a célunk, hanem mindazon – a program bevezetőjében leírt - célok elérése, mely által egészségesebb, harmonikusabb emberré válhatnak tanítványaink.

7.2 Tehetséggondozás

A tehetséggondozás folyamata komplex gondolkodásmódot igényel. Tanáraink segítséget nyújtanak abban, hogy a tehetségek optimális fejlesztése céljából megfelelő oktatási és érzelmi feltételeket teremtenek. Tehetséges gyermeket csak elkötelezett, tehetséges és megújulásra törekvő tanár képes megfelelően tanítani. Ezért elsőrendű feladatunk a nevelőtestület tagjainak ön- és továbbképzése.

A tehetséggondozás lépcsőfokai:

- a gyermeki fantázia és játékoság maximális meg- és átélése 7-8 éves korig
- a képesség-készségfejlesztésben való segítségnyújtás a kompetenciák elsajátításának időszakában, hogy a lehető legtöbb diák eljuthasson az alkotásra – a megőrzött fantázia és a megszerzett tudás birtokában – a zenében, a zenén keresztül.

Intelligencia-, motiváció- és kreativitásfejlesztés kéz a kézben kell, hogy járjon; megerősítve a megfelelő érzelmi támogatással és a hatékony konfliktuskezeléssel, a siker és a kudarc feldolgozásának optimális technikájával.

Tehetséggondozási módszereink:

- egyénre szabott fejlesztési terv,
- öndifferenciálás,
- gazdagítás: nyári táborok, koncertek, külföldi szakmai cserekapcsolat testvériskolával, kamarazenélés,
- dústítás,
- léptetés, ugratás, gyorsítás,
- kiválogatás, elkülönítés,
- a csoportos tanulás lehetőségének biztosítása,
- az alulteljesítő tehetségek támogatása,
- kurzusok és versenyek szervezése a diákok számára;

A felsorolt módszerek mind a legmodernebb pedagógiai technikák közé tartoznak, melyeket a zeneiskolánkban már hosszú évek óta használunk. Mindezek a kreativitásfejlesztés korszerű módszerei, melyek a gyakorlatban átfedik egymást. A fentiek alkalmazására a gyakorlatban a következőképpen alkalmazzuk:

- az átlagostól eltérő, jobb képességű tanulókat a „B” tagozatra való irányítjuk, és magasabb szintű követelményrendszerrel segítjük. (Ld. az egyes tárgyak tantárgyi programjait.) „B” tagozatos tanuló lehet az, aki az átlagosnál jobb képességeit magasabb teljesítményével és szorgalmával igazolja. Tanszaki meghallgatáson, vizsgán ennek megfelelő szintű tananyag tudásáról ad számot, szaktanára javaslatával a tanszaki munkaközösség egyetért. A „B” tagozatról az „A”-ra visszaléphet az a tanuló, aki a számára előírt minimális követelményeknek nem kíván, vagy nem tud megfelelni. Ez történhet kérelem alapján (szülő, tanuló), vagy a tanszaki munkaközösség javaslatára. A „B” tagozatra történő besorolást és ennek változásait a tanszakvezetők előkészítő munkája alapján az igazgató hagyja jóvá.
- Az átlagostól eltérő gyengébb képességű tanulók: az egyéni haladási tempó biztosításán túl a személyre szabott, egyéni értékelés, valamint a növendék saját kritikai érzékének felébresztése és működtetése a művészetoktatásban nemcsak a tehetségesek számára adott. Az alulteljesítők a tehetségesek külön csoportját képezik: a szociokulturális hátránnyal küzdő tehetségek, a tanulási zavarral küzdő tehetségek, akik egyre többen vannak. Ahhoz, hogy ők is megmutatkozzanak, olyan gondozásra-fejlesztésre van szükség, mely számol képességeik és egyéni, otthonról hozott normáinak sokféleségével. Ebben a kreatív tanár kreatív módszereivel nagy segítségére lehet tanítványinak. A kihívások kerülésének, a visszahúzódnak, vagy éppen az agresszív viselkedésnek, a motiválatlanságnak az eredménye az alacsony önértékelésük, nem pedig a képességdeficitnek. Jellemzőjük azonban a humorérzék, az erős képzelőerő, a szokatlan gondolatok. Alulteljesítőnek nevezhetjük, aki az általa elérhető szint alatt teljesít, bár jó képességekkel érkezik az oktatásba. Az ő esetükben különösen fontos a pedagógus asszertív viselkedése, a megfelelő kihívás nyújtása. Az esélyegyenlőség megteremtésére kell törekednünk az oktatásban, nem pedig az oktatási eredmények egyformaságára, mert társadalmunk fejlődése ezen múlik.

Minden ember egyedi és megismételhetetlen. A kreatív nevelő feladata a gyermekben az egyediségének a felismerése, méltányolása és fejlesztése. Erre az egyéni, hangszeres óra keretében nyílik a legjobb lehetőség.

7.3. A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóval való foglalkozás

Az iskolába kerülő gyerekek között egyre több a tanulási nehézségekkel, viselkedési zavarral küzdők száma. A tanulásban akadályozott és valamilyen szinten fogyatékos gyermekeknél a kognitív funkciókhoz kötött életkori sajátosságok kisebb-nagyobb életkori késéssel alakulnak ki. Ezek a gyerekek a hangszeres tanulmányaikban is akadályokba ütköznek. A különböző képességihiányok tünetei például a figyelemzavar, a figyelem fáradékonysága, elterelhetősége, az emlékezet gyengesége, a finom és grafomotorika fejletlensége, az összerendezetlen, inkoordinált mozgás kivitelezése, a tér- és helyzetmozgás együttes zavara stb.

Az okok rendkívül összetettek. Többek között az utóbbi években az oktatásban bekövetkező állandó változások, az egyre magasabb követelményrendszer, mely nem egyezik a gyermekek fejlődésének ütemével. Ezeknek a gyermekeknek a mozgása a legtöbb esetben rendezetlen, figyelmük szétszórta, emiatt fokozott odafigyelést igényelnek. A tanulási képességzavar a gyógypedagógiai nevelés és terápia eszközei mellett a környezet kiegészítő, támogatói hatásaival eredményesen csökkenthető.

A zene transzfer hatását figyelembe véve ezen gyermekek fejlődése zenetanulás segítségével egyéb területen is megmutatkozik. Gyengébb képességekkel éppúgy válhat valaki önmegvalósító, érett személyiséggé, mint kiemelkedő talentumokkal. Felelősségünk és feladatunk az átlagos, vagy gyengébb képességű tanulókkal való foglalkozás és fejlesztés is. A szorongásos, tanulásában akadályozott, vagy sérült gyermekek zenei fejlesztése ugyanúgy feladatunk lehet, mint a kiemelkedő tehetségek gondozása. A zene ehhez kiváló eszköz kezünkben. (A szeretet felelőssége nem tesz különbséget az egy, vagy öt talentum elrejtése, vagy kamatoztatása között.)

Iskolánk pedagógusai között nem egy akad, aki ilyen gondokkal küzdő gyerekek fejlesztésével kapcsolatos tanulmányokat folytatott, abban már jelentős gyakorlatra tett szert. A fejlesztés során valamennyi pedagógiai módszert felhasználjuk, de azt az egyén fejlettségi szintjéhez mérten, egyénileg meghatározott haladási ütem szerint alkalmazzuk.

8. Felkészítés felsőbb zenei tanulmányokra

Külön fejlesztést és több önálló gyakorlást igényel, ha a tehetséges tanuló zenei pályára szeretne lépni. Ehhez az iskola a feltételeket így biztosítja:

- Szolfézsz, zeneelméleti felkészítő foglalkozás
- Felvételizők rendszeres meghallgatásai, szakértő, szaktanácsadó bevonása
- Otthoni gyakorlás további segítése
- Előzetes meghallgatásokra való felkészítés és elkísérés, lehetőség szerint a szülők támogatásával és hozzájárulásával.

A középiskolai felvételre való felkészülés hosszú folyamat, több év kitartó munka, szorgalom szükséges hozzá. A tanulónak felvételi szándékát nem elég a felvételi évében

tudatni a főtárgy tanárral és a szolfézstanárral. Amennyiben mégis erre kerül sor, az előfelvételt megelőzően a tanulónak kötelessége egy háromtagú bizottság előtt számot adni tudásáról. A bizottság dönt arról, hogy a tanuló rendelkezik-e elegendő tudással ahhoz, hogy részt vehessen felvételi vizsgán, illetve, hogy felkészültsége alapján alkalmas lesz-e középiskolai tanulmányok folytatására. A bizottság határozatát írásba kell foglalni és azt a tanuló és a szülő számára el kell juttatni.

9. Tanulmányi versenyek

A zenei szaktárgyi versenyeket háromévenként, tantárgyanként hirdeti meg az Oktatási Hivatal. Ennek megfelelően a versenyekre felkészítés alkalmazkodik a három éves ciklusokhoz.

A zenei pályára készülő tanulók részvétele mindenképpen kívánatos. A versenyek előkészítése során törekszünk arra, hogy a tehetséges és szorgalmas tanulók minél nagyobb számban, de önkéntes alapon mérhessék meg tudásukat, tehetségüket. Ezért a versenyek válogatói előtt rendezünk:

- növendékhangversenyeket, közös órát (szülők bevonásával)
- tanszaki meghallgatásokat,
- házi versenyt,

majd ezt követően választjuk ki azokat a tanulókat, akik a területi, megyei válogatókra eljuthatnak.

9. 1. Helyi, megyei és regionális versenyek

A személyiségfejlődés, a tehetséggondozás fontos eszközei a tanulmányi versenyek. Mivel a háromévenként megrendezett országos versenyekre nem juthat el minden tehetséges növendék, ezért rendkívül fontos, hogy házi versenyeket rendezzünk, illetve megyei vagy regionális versenyeket szervezzünk. Ezek kiváló lehetőséget biztosítanak a növendékek számára a megmérettetésre, és sikerélményhez juttatja őket. Iskolánk az országos tanulmányi versenyek megszervezésében már kitűnt országos szinten. Sok esetben a korosztály meghatározása is hátrányos helyzetbe hozza a gyermekeket, hiszen az átlagosan két éves intervallumban meghatározott korosztályon belül, bizony jelentős eltérések lehetnek korban és tudásban egyaránt. A versenyeken való részvétellel szeretnénk lehetőséget biztosítani nem csak a tanulók számára, hanem a szakma számára is, hiszen itt a pedagógusok tapasztalataikat megoszthatják kollégáikkal, és tudásukat gazdagíthatják.

Az Oktatási Hivatal többször elismerően nyilatkozott a versenyszervezés terén nyújtott színvonalas munkánkról. A többéves tapasztalat, az óriási érdeklődés indokolja, hogy évről évre iskolánk szervezi meg a Pest Megyei Fuvolaversenyt.

10. A felvételi eljárás módszerei, átvétel másik iskolából, a magasabb évfolyamra lépés feltétele

A Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskolába jelentkező tanulók felvételi meghallgatáson vesznek részt. Ennek célja, hogy megismerjük a jelentkezők alapvető képességeit, készségeit, a választott szakra való alkalmasságot, adottságot, érettséget.

A felvételi meghallgatás anyaga:

- beszélgetés, a motiváció megismerése
- éneklés (választott dal és visszhang)
- ritmuskészség vizsgálata
- fizikai alkalmasság vizsgálata

A beszélgetés során váljon ismertté a jelentkező motivációja, értelmi, érzelmi fejlettsége, oldottsága. A zenei feladatok megoldása során vizsgálandó az előforduló hibák, tévesztések javítási készsége.

A felvételi meghallgatást az adott tanszak vezetője irányítja, a tanszak tanárainak bevonásával. A meghallgatás végeztével írásban tesz javaslatot az igazgatónak a felvételre, ill. az elutasításra vonatkozóan. Az elutasítást mindig indokolni kell írásban.

Magasabb évfolyamra a felvételi meghallgatást követően az a tanuló vehető fel, aki a helyi tantervben foglalt követelményeket legalább elégséges minősítéssel teljesítette. Az egyes tárgyak minimális követelményeit a helyi tanterv egyes tantárgyi programjai tartalmazzák részletesen.

Ha a tanuló az alapfokú művészetoktatási intézmény magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözei vizsga alapján dönt, az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.

Átvételre jelentkező abban az esetben vehető fel, ha érvényes bizonyítvánnyal rendelkezik, a fenntartó által engedélyezett tanítási órakeret erre lehetőséget ad, és a növendék szintfelmérő meghallgatás során bizonyítja, hogy iskolánk tantárgyi követelményeinek megfelel (amennyiben nem, úgy más osztályba sorolható).

A növendék zeneiskolai tanulmányainak ideje alatt 1 alkalommal indokolt esetben kérheti az igazgatótól - a szülő vagy gondviselő útján - tanulmányainak más tanárnál történő folytatását. Tanárváltásra a vizsgabizottság is tehet javaslatot szakmai okok alapján.

11. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A zenei nevelés sajátosságait, az eltérő képességekkel és továbbhaladási ütemmel rendelkező tanulókat egyéni képességeik, szorgalmuk, segítő környezetük szempontjából ítéljük meg a beszámoltatás során.

Az értékelés alapja a közös iskolai keret-követelmény, ami valamelyest lehetőséget teremt az adott tantárgy keretein belül a differenciált beszámoltatásra és értékelésre. A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és a vizsgákon nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

A beszámoltatás általános formája – a művészeti oktatás sajátosságának megfelelően – az előadás.

Ennek formái lehetnek:

- Félévi hangverseny (főtárgy tanáronként, decembertől márciusig)
- Év végi vizsga (tanáronként vagy évfolyamonként)
- B tagozaton az előzőeken túl még két meghallgatás (az első és a második félévben)

A felsorolt meghallgatások követelményeit a tanszakok határozzák meg a kerettantervek figyelembe vételével. Lehetőség van ún. skála-etüd vizsga megszervezésére azokon a

tanszakokon, ahol a magas tanulólétszám miatt a félévi-év végi hangversenyek, vizsgák hossza ezt indokolja.

Növendékeinknek további fellépési lehetőségeket is biztosítunk:

- növendékhangversenyen való fellépés,
- hangszerbemutató,
- kiemelt iskolai szereplés,
- egyéb iskolai, vagy külső helyszínen tartott szereplés, közreműködés.

A fellépések műsorát és megtörténtét dokumentálni kell.

Minden tanuló számára kötelező a tanév végén számot adni az eltelt tanévben megszerzett ismeretekről. A számonkérés hangszeres és énekes szakon hangversenyszerűen szervezett vizsga formájában, elméleti tanszakon közös vagy egyéni bemutató, nyílt óra formájában történik.

Minden év végi beszámoló nyilvános, arra a szülőket, érdeklődőket meghívjuk. Az időpontokról és műsorokról a faliújságon s a honlapon kitett hirdetés útján adunk tájékoztatást.

Az év végi beszámolókat (vizsgákat) tanszakonként közösen tartjuk, azon a tanszak minden tanára jelen van, a tanszakvezető beosztása szerint.

A vizsga elnöke az adott tanszak vezetője, vizsgáztató tanár(ok) a felkészítő tanár(ok).

Minden tanszak beszámolóját követően a tanárok közösen értékelik a vizsgát, megállapításait jegyzőkönyvben rögzítik, melyet a tanszakvezető hitelesít. A jegyzőkönyv mellékletét képezi a vizsgaműsor.

A tanév végi beszámolón dönt a tanszak arról, hogy az „A” tagozatról „B”-re történő átsorolásra kit javasol az igazgatónak. (ill. „B”-ről „A”-ra visszasorol)

Az egyes tanszakok vizsgakövetelményeinek kereteit, ill. a konkrét feladatokat a 27/1998. MKM rendelet módosítására kiadott 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel összhangban kell meghatározni.

A fent említett beszámoltatási formákon kívül az iskola szervezhet *osztályozó vizsgát, különbözeti vizsgát, pótvizsgát.*

- Osztályozóvizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni, melyből két tag az adott tanszakon tanító tanár. A mi iskolatípusunkban a magatartást nem kell értékelni. Osztályozóvizsgát kell tennie annak a tanulónak:
 - aki engedély alapján egy tantárgy követelményeit kevesebb, mint egy tanév alatt teljesítette, illetve aki egy tanév alatt több évfolyam követelményeit teljesítette.
 - akit felmentettek a tanórai foglalkozáson való részvétel alól.
 - aki meghatározott időnél többet mulasztott és a tanszak engedélye alapján osztályozó vizsgát tehet.
- Pótvizsgát az tehet, aki:
 - a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, és a pótvizsga megszerzését az igazgató engedélyezi.
- Különbözeti vizsgát tehet az a tanuló, aki másik iskolából való átvételét kéri.

12. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A köznevelési törvény értelmében a tanuló joga, hogy részt vegyen a diákkörök munkájában, és kezdeményezze azok létrehozását, tagja legyen iskolai, művészeti köröknek. A tanuló az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilváníthat minden kérdéstről, az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról, az iskola működéséről, továbbá tájékoztatást kaphat személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, valamint e körben javaslatot tehet, továbbá kérdést intézhet az iskola vezetőihez, pedagógusaihoz, a diákönkormányzathoz. A megkeresésre legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül érdemi választ kell, hogy kapjon. Joga van ahhoz, hogy a diákönkormányzathoz fordulhasson érdekképviseletért, továbbá e törvényben meghatározottak szerint kérje az őt ért sérelem orvoslását.

A véleménynyilvánítás, az egyetértési jog gyakorlása akkor valósul meg, ha a tanulók nagyobb csoportja e tekintetben nyilatkozik. A tanulók nagyobb csoportja alatt az összes tanuló, illetve tanszaki kérdésekben az adott tanszak tanulóinak minimum 30%-a értendő.

A rendszeres javaslattétel, véleményezés, egyetértési jog gyakorlásának elsődleges fóruma a Diákönkormányzat (DÖK). Működését az iskola a szervezéshez nyújtott segítséggel és a rendelkezésre álló tárgyi eszközök biztosításával is támogatja.

Évente legalább egy alkalommal a diákközgyűlést össze kell hívni. A diákközgyűlésben a főtárgy-tanáronként választott diákképviselők vesznek részt. A tanulók az iskolai Diákönkormányzat küldöttgyűlésébe és vezetőségébe választhatók. A DÖK elnökségét a diákközgyűlés választja meg. A diákközgyűlést a DÖK elnöke és a diák-segítő tanár hívja össze. Időpontját legalább két héttel előbb nyilvánosságra kell hozni.

A tanulók véleménynyilvánításának formái:

- Egyéni vélemény közlése szóban vagy írásban a szaktanár, a tanszak-, tagozatvezető vagy az iskolavezetés felé.
- Csoportos véleménynyilvánítás szóban vagy írásban, választott szószóló útján.
- Vélemény nyilvánítása diákközgyűlésen, ill. a DÖK vezetőségén keresztül.
- Javaslattétel az iskolai programok tekintetében.

A DÖK-öt megilleti mindaz a véleményezési és egyetértési jog, amelyre jogszabály lehetőséget biztosít.

A tanulók kérdésére – függetlenül annak egyéni vagy szervezett formájától – érdemi választ kell adni. Szóbeli kérdésre 3 napon belül szóban, írásbeli kérdésre 15 napon belül írásban kell válaszolni.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Programunk alapvető céljainak megvalósításához a főtárgy tanár vállalja mindazokat a feladatokat, melyeket egy közismereti iskolában az osztályfőnök végez. A tanítványra, mint egyénre való odafigyelés, a személyiségfejlesztés mellett (az önismeret, a kapcsolat-teremtési

képesség, a kommunikációs készség, a figyelem és a memória fejlesztése, illetve az ezzel járó adminisztrációs feladatok, stb.) elengedhetetlenül szükséges a szülőkkel való egyéni kapcsolattartás, együttműködés. Szükség van a szülői segítségnyújtásra, ahhoz is, hogy a problémákat a kellő időben ismerjük fel és együttesen találjuk meg az optimális megoldást. Ezért elengedhetetlen az iskola és a család jó kapcsolatának kialakítása, fenntartása. Eredményes zenei nevelés csak a pedagógus-tanuló-szülő hármasság együttműködésének harmóniájában valósulhat meg. Ez ad módot arra, hogy azok a tanulók, akik átlagos, vagy szerényebb zenei képességekkel rendelkeznek, a tantervi követelmények elvárható szintű teljesítése mellett örömmel és felelősséggel vegyenek részt a zenei nevelésben.

13.1. Pedagógus és szülő együttműködése

A jogszabályok pontosan meghatározzák a tanulók, szülők jogait és kötelességeit, de ezek a keretek önmagukban nem elégségesek az eredményes neveléshez. Fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel olyan *harmonikus kapcsolatot* alakítsunk ki, melynek során a szülők ránk bízott gyermekeik zenei nevelésébe bekapcsolódhatnak, felkészültségüktől függetlenül.

Ennek eszközei lehetnek:

- Hasznos a rendszeres zenés szülői értekezlet. (A gyermek szereplési lehetőségével egybeköthető a szülői értekezlet.) Ennek során lehetőség nyílik a személyes problémák, felmerülő kérdések megbeszélésére, nyomon követhető a gyermek előmenetele, fejlődése, viszonya a zenetanuláshoz, az otthoni gyakorláshoz.
- Tájékoztatás az iskola fontos zenei, zenepedagógiai eseményeiről, koncertekről, a szülőt, a családot érintő változásokról, a hagyományápolás lehetőségeiről.
- Hasznos, ha a szülőt megkérjük egy-egy óralátogatásra, előzetes időpont egyeztetése után. Ennek során a szülő személyesen tapasztalhatja meg a főtárgy és a kötelező, ill. választott tárgyak tanóráinak, foglalkozásának menetét. Amennyiben képes gyermekével rendszeresen foglalkozni, az lehetőséget kínál arra, hogy megbeszéljük, hogyan segítse gyermekét az otthoni eredményes gyakorlásban. Kellő időben és mértékben, megfelelő módon, partneri viszonyunkat erősítő formában szükséges tájékoztatnunk a szülőket jogaikról, kötelességeikről e tekintetben is. Különösen fontos a tanórák látogatásának *tervszerűsége* a szülők részéről, de minden esetben a tanuló fejlődését, egyéni érdekeit is szem előtt kell tartani. Az óralátogatás nem akadályozhatja a tanuló zenei nevelését, fejlődését. Az óralátogatást az igazgató engedélyezheti, de ezt a jogkört átruházhatja a főtárgy tanárra.
- Fontos a folyamatos kommunikáció a szülővel és gyermekével. Így meggyőződhetünk a család szociális helyzetéről, hogy a gyermeknek milyen lehetőségei vannak (gyakorlás (gyakorlás helyszíne, hangszer, pl. zongora helye a lakásban).
- Az EU Általános Adatvédelmi Rendeletét (GDPR) 2018. május 25-től kell alkalmazni a magyar köznevelési intézményekben. A természetes személyek személyes adataik kezelésével összefüggő védelme alapvető jog. Intézményünk a nem törvényi felhatalmazáson alapuló adatokat a szülő/gondviselő írásos nyilatkozata alapján kezeli. Minden év elején az iskolánk munkatervében szereplő programok tekintetében kérjük a felhatalmazást a szülőtől, gondviselőtől. (pl. fénykép, hang-, vagy képfelvétel készítése illetve publikálása honlapon, közösségi médiában stb.)

13.2. Pedagógus és tanuló együttműködése

Oly módon szükséges alakítani a tanítás menetét (egyévre szabott tantervi követelmények a tanév során, a tantervi kereteken belül), hogy a tanulók különböző képességeinek az megfeleljen. Ezáltal megelőzhető a kudarcélmény kialakulása.

A tanítási órák során a tanuló személyiségének megfelelően kell alakítani a tartalmi elvárásokat, a fejlődés ütemét, a beszámoltatás, a szereplések módját, időpontját. Ugyanakkor a pedagógus akkor végzi felelősséggel pedagógiai munkáját, ha felhívja a tanuló és a szülő figyelmét arra, hogy a tanuló képességei mennyire illeszkednek harmonikusan a tantervi és iskolai elvárásokhoz, követelményekhez. Így pl. része a zenei nevelésnek a szereplés, melyre a felkészítést különösen körültekintően kell kialakítania a pedagógusnak, növendéke személyiségének ismeretében.

A zenetanulás során olyan speciális képességekre, készségekre is építenünk kell, amelyek az egyes zenei szakok műveléséhez nélkülözhetetlenek. Ugyanakkor gyakran jelenthet segítséget, ha a tanult hangszeren nehezen fejlődő, de zenetanulásra alkalmas tanulót másik hangszerre irányítunk.

A pedagógus felelőssége arra is kiterjed, hogy a zenetanulásban egyénenként és esetenként mutatkozó megfelelő alkalmasság elégtelen voltát a tanuló és a szülő számára úgy jelezze, hogy a növendék azt megértse, és minél kisebb kudarcélményt jelentsen számára.

A pedagógusnak kellő körültekintéssel, de szükséges alkalmaznia fizikai kontaktust a hangszer megfelelő megismerése, kezelése céljából. A hangszer megszólaltatásához szükséges testi funkciók működésének ellenőrzéséhez az érintés, a kézzel való ellenőrzés elkerülhetetlen és feltétlenül szükséges.

13.3. Szülő és tanuló otthoni együttműködése

A szülők jelentős része – bár az esetek jelentős részében tanult zenét – nem képzett muzsikus. A pedagógusnak fel kell készítenie a szülőt arra, hogy a zenetanulás során nélkülözhetetlen mindennapos otthoni gyakorlást hogyan tudja figyelemmel kísérni, ellenőrizni. Fontos eszköz ehhez a zeneiskolai ellenőrző, melynek gondos vezetésével mind a tanórai munka, mind az otthoni felkészülés jól nyomon követhető. Törekszünk arra, hogy a szülőket bevonva megtanítsuk a helyes gyakorlás módját, ez az eredményesség egyik záloga.

Ennek eszközei:

- a tanuló órai munkájának, otthoni gyakorlásának folyamatos értékelése, a motiváció megerősítése a pozitív irányú, de helyes egyensúlyt tartó önértékelés kialakítása, megerősítése,
- órai bejegyzés az ellenőrzőbe
- rendszeres zenés szülői értekezlet, a gyermekek teljesítményének, szereplési szituációinak közös megélése és feldolgozása, a fejlődési ütem a személyes problémák megbeszélése, a megoldások közös keresése
- szülői óralátogatások biztosítása, felkészítés az otthoni gyakorlás segítésére
- családlátogatás, szociális és kulturális helyzet felmérése
- a szülők érdeklődésének felkeltése az iskola közösségi programjai iránt, bevonásuk ezek szervezésébe, megvalósításába

13.4. Együttműködés az iskola partnereivel

Folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a telephelyeinknek otthont adó iskolákkal, és egyéb intézményekkel. Rendszeresen szerepelünk az általános iskolák rendezvényein, a Barcsay tagozat, Izbégi tagozat és Zsámbék telephelyeken minden évben szervezünk karácsonyi koncertet és hangszerbemutatót.

Minden év elején egyeztetjük a közismereti iskolákkal a munkatervünket, különös tekintettel a tanítás nélküli munkanapokra.

Rendszeresen részt veszünk Szentendre és Zsámbék városok kulturális rendezvényein, ünnepein, kiállítás megnyitókön stb.

A gimnáziumi tanulóknak lehetőségük van zeneiskolai versenyek, rendezvények lebonyolításában való közreműködésükkel a közösségi szolgálat kötelezően teljesítendő 50 órájából pontokat szerezni, amennyiben az adott közismereti iskolával együttműködési megállapodásunk van.

Programjainkról, rendezvényeinkről rendszeresen tájékoztatjuk a helyi médiákat, helyi televíziót, újságot, rádiót.

A Szentendrén és Zsámbékon, valamint a környéken élő képzőművészekkel, előadóművészekkel kapcsolatban vagyunk, rendezvényeinkről mindig tájékoztatást nyújtunk.

13. Intézményi elvárások

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről egységes, fenntartótól független külső értékelési rendszer (pedagógiai-szakmai ellenőrzés – tanfelügyelet) működtetését írja elő. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet részletesen tartalmazza a pedagógiai-szakmai ellenőrzés szabályait, és rendelkezik a pedagógiai-szakmai ellenőrzés részeként végzendő intézményi önértékelésről is.

A rendelet és az útmutató alapján intézményünk megfogalmazta azokat az elvárásokat, amelyek teljesülését a pedagógusok esetén vizsgálni fogja. Ezek az elvárások összhangban vannak a pedagógiai programunkban megfogalmazott saját intézményi céljainkkal és saját pedagógus értékelési rendszerünkkel. Az elvárásokat az intézmény alkalmazotti közössége a 2016. január 20-i értekezletén fogadta el.

A pedagógusokra vonatkozó elvárás rendszerünk a következő:

14.1. Pedagógiai módszertani felkészültség

- Pedagógiai munkánkban az oktatást, nevelést egységben szemléljük. Szakmai munkánk fejlődése érdekében rendszeresen továbbképzéseken veszünk részt. Iskolánk rendszeresen szervez helyi kurzusokat. Tantervet fejlesztünk és a pedagógusok folyamatosan fejlesztik módszertani eszköztárukat.
- Az elsajátítandó ismereteket több oldalról és többféle módszerrel igyekszünk megközelíteni.
- Igyekszünk elérni, hogy a motiváció folyamatos fenntartásával, ösztönzésével tanulóink kialakíthassák saját tanulási stratégiájukat, otthoni gyakorlási módszereiket.
- Az órákon megfelelő példamutatással használjuk az IKT eszközöket, így érjük el, hogy a mindennapi gyakorlatban tanítványaink használni tudják az IKT eszközöket.
- Munkánk során változatosan használjuk az oktatási módszereket és taneszközöket, törekedve a kulcskompetenciák megfelelő fejlesztésére, és illeszkedve a művészeti oktatásra kidolgozott kerettantervhez.
- A tanulókkal való foglalkozás során felmérjük a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát és hatékony tanuló megismerési technikákat alkalmazunk a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozások alkalmával is.
- Az egyéni és kiscsoportos tanrend lehetővé teszi a differenciálást, az életkori sajátosságok figyelembevételével, különös tekintettel a tervezésre, a módszerválasztásra és a kommunikációra.
- Az órákon alapvető feladatunk, hogy az elméleti ismereteket a gyakorlatban is alkalmazzuk.
- Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét, figyelembe véve a tanulók képességeit, értelmi, érzelmi és szociális helyzetét. Odafigyelünk a kiemelkedően tehetséges, a lemaradó illetve tanulási nehézségekkel küzdő tanulóinkra is, számukra külön fejlesztési tervet dolgozunk ki.

- Módszertanunk megfelel a tanuló, csoportos tanulócsoport összetételének, életkori sajátosságainak.
- A tematikus egységeket lezáró, a meghallgatásokat és vizsgákat követő értékelési eredményeket felhasználjuk a további munka tervezésekor. A jövőre vonatkozóan az ezzel kapcsolatos dokumentáció pontosabb vezetését tűztük ki célul.
- A tematikus egységek megvalósulása után a vizsgákat és meghallgatásokat követően a tanzak közösen értékeli a produkciókat és közösen dolgozzuk ki a továbbhaladás módját, menetét. A tapasztalatainkat a további tervezés során felhasználjuk. Nyitottak vagyunk, sőt keressük az új módszereket, munkaformákat, pedagógiai szemléleteket. A szükséges esetekben korrekciót hajtunk végre a tervezett anyagban.
- Munkánkban a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások módszerei egymást kiegészítve szolgálják a tanulókat, köztük a tehetséges és a felzárkóztatásra szoruló tanulók eredményességét.
- A taneszközöket az adott feladatoknak, a tanulók és a csoportok sajátosságainak megfelelően használjuk, mind a hagyományos, mind a digitális anyagok értékeit szem előtt tartjuk.
- Az új fogalmakat a tartalmuk megőrzésével, de a tanulók életkorának, előzetes ismereteinek megfelelő szó- és eszközhasználat segítségével adjuk át.
- A tantárgyi koncentráció már a tervezőmunkánkba is beépül, emellett kihasználjuk a tanórai szituációkat is a tantárgyi kapcsolódások erősítésére.
- Folyamatos önképzéssel bővítjük meglévő ismereteinket, amelyeket megosztunk egymás között szakmai és egyéb programokon.
- Pedagógiai munkánk során építünk a tanulók más forrásokból szerzett tudására.

14.2. Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók

- A művészetoktatásra kidolgozott kerettanterv, az iskola helyi tanterve és az iskolai munkaterv alapján készítjük el tanmeneteinket.
- A tanmenet és a tematikus terv elkészítésekor figyelembe vesszük a tanulócsoport összetételét, életkori sajátosságait, és előzetes tudását, a korábbi mérési értékelési eredményeket is.
- Az óratervek elkészítésekor a tananyag és az előzmények mellett további speciális célokat is figyelembe veszünk. (A lemaradók felzárkóztatását, az IKT-kompetenciák fejlesztését, a kommunikáció, az együttműködés fejlesztését).
- Többféle módszertani megoldásban gondolkodunk.
- Előzetes tervezés után vezetjük le a tanítási órákat, de szükség esetén eltérünk a tervektől, a tanulás eredményessége érdekében.
- Az elsajátítandó anyag ismeretében az órát logikusan építjük fel.
- A tanulók személyiségének ismeretében differenciáltan segítjük az ismeretszerzést és a figyelem felkeltését, fenntartását.

- Az eredményesség érdekében szükség esetén eltérünk a tervektől, módosítjuk korábbi elképzeléseinket. Mentori tevékenységünk kiterjesztését és fejlesztését tűztük ki célul a jövőben.
- A Pedagógiai Programban összefoglalt alapelvek szerint tervezünk. A célok megfogalmazásában szem előtt tartjuk az életkori sajátosságokat, a hagyományokra épülő, egyén és közösség kapcsolatát figyelembe vevő, egészséges értékrenddel bíró nyitott személyiségek nevelését.
- A tervezésben és a megvalósításban a tanulók és csoportok IKT-ismereteinek, és otthoni IKT használati lehetőségeinek megfelelően használjuk a digitális és multimédiás eszközöket. Fejlesztendő terület, a digitális eszközök használata az idősebb korosztálynak, ebben segítséget fiatalabb kollégáiktól kaphatnak.
- Csoportos oktatás esetében a tervezett módszerek támogatják a szociális tanulás lehetőségét.
- Az egyéni oktatás különleges lehetőséget ad a differenciálásra. A differenciálás elvét már a tervezés során is alkalmazzuk.

14.3. A tanulás támogatása

- A tanórákon és azokon kívül is figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, lelki és fizikai állapotát. Diákjaink a szükségleteiknek megfelelően egyéni bánásmódot kapnak, problémáikat megértjük és toleráljuk.
- Igyekszünk a gyermekek érdeklődését felkelteni a tanulás, gyakorlás iránt, kihasználva az életkorukból eredő természetes kíváncsiságukat.
- Az eredményes tanulás módszereit, eszközeit, sajátos eljárásait is megtanítjuk.
- Kihhasználjuk a tananyagban rejlő lehetőségeket a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására.
- A Pedagógiai Programnak megfelelően biztosítjuk a tanulóknak a bizalomteli légkört, a hibákra, mint lehetőségre tekintünk, mindig megadjuk a javítás lehetőségét.
- Elősegíti az esztétikus környezet kialakítását, diákjai lehetőséget kapnak saját véleményük, elképzelésük, kifejtésére, megvédésére. A darabválasztásban lehetőséget kaphatnak a választásra.
- Óráin megértetjük diákjainkkal az IKT-eszközök használatát, felhívjuk a figyelmüket a különbségre a hagyományos és a modern IKT-eszközök között, ösztönzzük őket az egyéni kutatásokra, webes böngészésre.
- Megfelelő útmutatókat és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközöket biztosítunk a tanulók számára, az általunk ajánlott webes felületekre felhívjuk a figyelmüket, amelyeken a tanuláshoz, gyakorláshoz hasznos feladatokat, információkat találhatnak.

14.4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- Fontos számunkra az egyéni odafigyelés a tanulókra, ezen belül a fejlesztéshez, tanulási módszerek elsajátításához kapcsolódó problémák, valamint a tehetség felismerése.
- Munkánkban a nevelést és az oktatást egységben szemléljük és kezeljük.
- A tanuló(k) személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésében szemléljük.
- A tanuló(k) teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszünk.
- Törekszünk a tanulók túlterhelésének elkerülésére, igyekszünk felismerni a gyermekek személyiségfejlődési nehézségeit, és erre felhívjuk a szülők figyelmét is.
- Réálishan és szakszerűen elemezzük és értékeljük saját gyakorlatunkban az egyéni bánásmód megvalósítását.
- Csoportos tanítás esetén is figyelünk az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.
- A tanuló hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási folyamat részét kezeljük, az egyéni megértést elősegítő módon reagálunk rájuk.

14.5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése; esélyteremtés; nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység; osztályfőnöki tevékenység

- Csoportos tanítás esetén a közösségfejlesztés érdekében alkalmazzuk a megfigyelés módszerét, vizsgáljuk a gyermek társakkal, felnőttekkel kibontakozó kapcsolatát. Személyes példamutatással, valamint módszertani sokszínűséggel garantáljuk a közösségfejlesztés hatékonyságát.
- Óráinkon harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremtünk.
- A tanórán kívül is a nyílt, őszinte kommunikációra törekszünk, tanítványainkat egymás elfogadására, tiszteletére neveljük.
- Munkánkban figyelembe vesszük a tanulók és a tanulóközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttérből adódó sajátosságait. A tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve felkészítjük őket az egyén és a közösség együttélési formáira.
- A tanórákon ösztönözzük a tanulókat, hogy megfelelő formában kommunikáljanak. Megadjuk a lehetőséget véleményük kifejtésére.
- Értékközvetítő tevékenységünk tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemez bennünket.
- Úgy szervezzük a tanórákat és a tanórán kívüli programokat, hogy azok pozitívan hassanak a tanulók személyiségfejlődésére.
- Értékteremtő, tevékeny, követendő mintát mutatunk a diákoknak a digitális eszközök funkcionális használatának terén.
- A konfliktusok megelőzésére, illetve a kialakult konfliktusok megoldására hatékony módszereket alkalmazunk: közösen kialakított szabályrendszert, következetes és kiszámítható értékelést.

- A kialakult konfliktusokat igyekszünk időben felismerni, és a kialakított, a tanulók számára is ismert szabályrendszer szerint kezelni.

14.6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- A tantervi követelményeket a tanulócsoporthoz adottságainak megfelelően érvényesítjük.
- Egyéni oktatás esetében meghallgatásokat és vizsgákat szervezünk, csoportos tanítás esetében tudásszintmérő feladatlapokat készítünk a tanév során.
- Az értékelés során a tanulók meghallgatásokon adnak számot tudásukról, csoportos tanítás esetén írásban és szóban is felelnek.
- Mindenkit saját képességeinek megfelelően értékelünk, amelynek során figyelembe vesszük az értékelés egységességét, s azt a közösen kialakított értékelési rendszerrel biztosítjuk. Fejlesztendő terület a dokumentáció folyamatosságának biztosítása a havi jegyek bejegyzése az ellenőrző füzetekben.
- A tanórákon a tanulók munkáját értékeljük. Az óra jellegétől függően szóban vagy írásban.
- Önállóan és a munkaközösségekkel közösen is értékeljük a tanulói munkák eredményeit, azokat az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként felhasználjuk, szükség esetén gyakorlatunkat módosítjuk. A pályakezdő kollégák esetében szükség van folyamatos segítségre és támogatásra, melyre a jövőben nagyobb hangsúlyt fektetünk.
- Értékeléseink fejlesztő jellegűek.
- Törekszünk rá, hogy az értékelés elsősorban építő és dicsérő legyen, de nem hallgatjuk el a hibákat és a hiányosságokat sem. Az értékelésünk rendszeres és folyamatos. Az ellenőrző tevékenységünk során az ismeretek és készségek értékelésén túl folyamatosan minősítjük a tanulók szorgalmát, és egész személyiségének fejlődését.

14.7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Törekszünk arra, hogy a tanulók életkorának megfelelő szó- és eszközhasználattal kommunikáljunk.
- Lehetőségeinkhez képest igyekszünk olyan környezetet teremteni, amelyben a személyiség a legteljesebben fejleszhető.
- Kommunikációnk az ismeretek átadását, a gyakorlást, a munka során a megismerő tevékenységek fejlesztését, valamint az erkölcsi tulajdonságok kialakítását, a tanulók lelki, érzelmi világának gazdagítását támogatja; az anyanyelv pontos használatára, az információk feldolgozására való törekvést tartjuk szem előtt.
- Korszerű tanulási technikákat alkalmazunk, olyan feladathelyzeteket teremtünk, ahol a tanár-diák, diák-tanár, diák-diák közötti kommunikáció és együttműködés is megvalósul. (pl. kamaraórák)

- A szakmai munkaközösségek munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállalunk. Együtműködünk pedagógustársainkkal különböző pedagógiai és tanulászervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában. Fejlesztendő terület a munkaközösségeken belül az egyenletesebb munkamegosztás kialakítása.
- A partnerek igényeit szem előtt tartva igyekszünk az infokommunikációs eszközök nyújtotta lehetőségek kiaknázására.
- A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együtműködünk a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- Tantestületünkben törekszünk a nyitott, őszinteségen alapuló kommunikációra. Ennek érdekében fejleszteni szeretnénk vitakultúránkat egy fórum létrehozásával, ahol informális módon, önkéntes alapon mondhatja el mindenki véleményét.
- Nyitottak vagyunk a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználjuk őket szakmai fejlődésünk érdekében.
- Feladatainkat az iskola, a fenntartónk és partnereink elvárásai szerint igyekszünk megoldani. A jövőben a feladatok pontosabb körülhatárolásával, a munkaköri leírások pontosításával igyekszünk az egyéni önállóságot fejleszteni.

14.8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Önértékelési feladatainkat az elvárt színvonalon végezzük, rendszeresen veszünk részt belső képzéseken, pedagógiai bemutatókon, konferenciákon. A pályakezdők esetén nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni a tudatos munkaszervezésre.
- Munkánk során törekszünk a fejlődésre, amelynek alapját az önértékelés és a partnerek visszajelzései képezik. Ez az elvárás folyamatosan fejlesztendő, de erősség is egyben.
- Tisztában vagyunk szakmai felkészültségünkkel, és képesek vagyunk alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Folyamatosan képezzük magunkat. Ismereteink bővítésére a hagyományos formákon túl a modern tanulási módszereket és eszközöket is használjuk. (IKT-eszközök, e-learning képzések)
- Ismereteink bővítése során megismerkedünk új módszerekkel, tananyagokkal.
- Nyitottak vagyunk az online szakmai együtműködésre.
- Iskolán kívüli szakmai csoportokkal aktívan együtműködünk.
- Munkánkban alkalmazunk új módszereket, tudományos eredményeket.
- A minőségi munka elérése céljából az egyéni kezdeményezések és a tanári közösség összehangoltan működik. Törekszünk bevonnni valamennyi kollégát az innovációs folyamatokba, úgy mint pályázatfigyelés, megvalósítás, innovációk stb.

„Úgy gyönyörködj a fiatalokban,
mint akik téged folytatnak majd.
De ne magad vágyait, emlékeit álmodd
újra bennük: ne kényeztesd, ne ünnepeld, ne
szidd,
inkább szeresd érdemük szerint, becsüld meg
őket.
Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta ember,
hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma
hogy ÖN EREJÜKKEL törhessenek utat maguknak
s ne nyelje el őket lápok iszapja,
sivataghomok !”

(Keresztury Dezső)

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA

HELYI TANTERV

Iskolánk „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10) MKM rendelet módosítására kiadott 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet 2. sz. melléklete, a Nemzeti Köznevelésről szóló CCXC törvény vonatkozó rendelkezései, és a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7. §. alapján dolgozta át helyi tantervét.

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja tartalmi szabályozásának értelmezése

Tanszak

Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A tantárgyaknak a művészeti ág sajátosságai alapján rendezett csoportja.

Tantárgy

A művészeti ágon belül választott tantervi program.

Főtárgy

Az elsődlegesen kiválasztott tantárgy.

Kötelező tantárgy – kötelezően választható tantárgy, a főtárgy ismeretanyagának feldolgozásához szükséges tantárgy.

Választható tantárgy

A főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy.

Óraterv

A jogszabályokba foglalt tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.

A követelmény és a tantervi program

A követelmény és a tantervi program a pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapidokumentuma.

A követelmény és a tantervi program művészeti áganként határozza meg a nevelő-oktató munka kötelező közös céljait, tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat.

Fejlesztési feladat

A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a művészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv

Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, vagy összeállít.

Az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv az oktatásért felelős miniszter által – művészeti áganként – kiadott Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.

A helyi tanterv összeállításánál lehetőség van a helyi sajátosságok figyelembe vételével történő tantervfejlesztésre.

Követelmények

A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer.

A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

Kompetenciák

A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

Tananyag

Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása.

A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer. Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.

2. A követelmény és tantervi program szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

A Nemzeti Köznevelésről szóló Törvény kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértén tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a művészeti-kulturális műveltség azon elemeit, továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

A követelmény és tantervi program a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységes alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok, ezen belül a helyi tantervek kidolgozását, melyeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeiként kezel.

3. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban és gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja

Az értékelés rendszere:

A tanulókat életkoruknak megfelelően értékeljük:

- A tanulókat félévkor és év végén valamennyi évfolyamon számjeggyel és a hozzá tartozó névvel (pl.: 5, jeles) értékeljük.

Az értékelés célja:

- visszajelzés a tanár és a tanuló közös munkájáról
- a tanulói teljesítmény viszonyításának alapja

Helye és módszerei a tanítás folyamatában:

- rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órán
- egy-egy témakör lezárásakor, hangversenyek után szóban
- féléves, év végi összegzéskor (értesítő, bizonyítvány)

Súlypontok:

- a továbbhaladáshoz szükséges anyag ismerete, értelmezése, gyakorlati alkalmazása
- az oktatás eredményeként kialakult képességek, készségek ellenőrzése
- a továbbhaladás feltételeként az előírt min. ellenőrzése
- az önálló feladatmegoldásra nevelés eredményének ellenőrzése

A minősítés, értékelés fokozatai:

5 (jeles)

- a tantervi követelményeknek kifogástalanul tesz eleget, ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt képes alkalmazni, önállóan végez feladatot, A technikai és művészi követelményeknek magas szinten tesz eleget. Ha mindezt hosszú időn keresztül kimagaslóan teszi, az értékelés lehet a következő: 5*[□] (Kitűnő)

4 (jó)

- A követelményeknek megbízhatóan, jól eleget tesz, kis segítséggel képes az önálló feladatmegoldásra, a tananyag alapvető részeit jól tudja, ismereteit különösebb nehézség nélkül alkalmazza.

3 (közepes)

- A követelményeknek változóan képes eleget tenni, de segítséggel, útmutatással képes azt elsajátítani. A feladatok megoldásában problémákkal küzd, gondos gyakorlással és tanári segítséggel azonban megoldja azt. A vizsgabizottság döntése a tanulót más, adottságainak megfelelőbb szakra irányíthatja.

2 (elégséges)

- A követelményeknek csak a minimális szinten tesz eleget, önálló feladatra nem, vagy csak jelentős segítséggel és bizonytalanul képes. Az önálló gyakorlás túlzott nehézséget jelent számára.

1 (elégtelen)

- A követelményeknek nem tud eleget tenni, önálló gyakorlását nem képes megoldani, még rendszeres segítség nyújtása mellett sem.

A szorgalom értékelése:

5 (példás)

- Tanulmányi munkája céltudatos, figyelmes, pontos. Közösségi tevékenysége példamutató. A tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon érdeklődő, kezdeményező. Hiányzásai nem haladják meg a tanév során a 20 órát, igazolatlan mulasztása nincs. Ha a tanuló egész éven keresztül kimagasló szorgalmú, a következő értékelést kaphatja: 5* (Kiváló)

4 (jó)

- Tanulmányi munkája gondos, igyekvő. Közösségi alkalmakon részt vesz. A tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon érdeklődő, a kijelölt feladatokat alkalmakat figyelemmel kíséri. Igazolatlan mulasztása nincs.

3 (változó)

- Tanulmányi munkája rendszertelen, figyelmetlen, pontatlan. Közösségi alkalmakon csak ritkán, vagy nem vesz részt. Igazolt mulasztásainak száma magas, igazolatlan hiányzása van.

2 (elégséges)

- Tanulmányi munkája hanyag, figyelmetlen. Felkészülése felületes, gyakorlása rendszertelen, az iskolai alkalmak nem érdeklik, motivációja igen alacsony. Hiányzásai meghaladják a tanév során a 30 igazolt órát, igazolatlan mulasztása is jelentős számú, de nem éri el a 10 órát.

Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.

4. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Intézményünkben heti hat tanórai foglalkozás biztosított térítési díj ellenében a főtárgy gyakorlatának és elméletének elsajátításához. Minden növendékünk számára kötelező heti négy foglalkozáson való részvétel. Ez az alábbi foglalkozásokból áll össze:

- heti 2x30 perc főtárgyi óra (egyéni foglalkozás)
- heti 2x45 perc kötelező óra (csoportos foglalkozás).

Felmentés a kötelező tárgyak alól nem adható. Az egyéni és a csoportos órákon túl igazgatói engedéllyel lehetőség van még heti két óra egyéb foglalkozáson részt venni, a tantárgyfelosztás, illetve a csoport létszámok pontos ismeretében, a maximális csoportlétszám figyelembevételével. Így az igénybe vehető foglalkozások száma

maximum hat, (maximum 300 perc.) Amennyiben a tanuló más művészeti ág foglalkozásait is igénybe kívánja venni, azt csak tandíj fizetése ellenében teheti meg. Egy tanuló egy hangszeres képzésben vehet részt. Második hangszer választására tandíj fizetése mellett, az igazgatói engedélyével kerülhet sor.

Jelentkezés választható foglalkozásra:

A főtárgy és kötelező tárgyakon túl egyéb tárgyra való jelentkezés ideje legkésőbb az év végi vizsga időpontja. Jelentkezni kizárólag írásban, a főtárgy tanárnál, vagy az igazgatóhelyetteseknél lehet. A választható tárgy felvételéhez mindenképpen szükséges a főtárgy tanár javaslata. A választható tárgy felvételéről az igazgató dönt, legkésőbb a szorgalmi időszak kezdetéig, folyó év augusztus 31-ig.

Év közben is van lehetőség új tárgy felvételére a rendelkezésre álló szabad helyek figyelembevételével.

A pedagógusválasztás szabályai:

A választható tantárgyak, foglalkozások esetében a pedagógusválasztásra hasonló szabályok vonatkoznak, mint a választható tantárgyak esetében. A választható tárgyat tanító pedagógusok között (abban az esetben ha azonos tárgyat több pedagógus is tanít) a tanuló szabadon választhat. A jelentkezéshez hasonlóan ezt az igényét is legkésőbb az év végi vizsga időpontjáig kell jeleznie írásban a főtárgy tanárnál, vagy az igazgatóhelyetteseknél. A kérelemről az igazgató dönt, legkésőbb a szorgalmi időszak kezdetéig, folyó év augusztus 31-ig.

Amennyiben a tanuló művészeti alapvizsgát tett elméleti tárgyból, azt a tárgyat nem kell folytatnia, hanem az iskola helyi tantervében kínált választható tantárgyak közül kell választania. Ebben az esetben a főtárgy mellett a kötelező tantárgya a választható tantárgy lesz.

Mind a kötelező, mind a választható tantárgyak esetében közös szabály, hogy az év elején megkezdett foglalkozáson a részvétel a szorgalmi időszak végéig kötelező.

5. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Általános elv, hogy egy adott csoportban a tanulók a fejlettségük és képességeik tekintetében minél kisebb szóródással legyenek beosztva. A csoportok kialakításánál elsődleges szempont a megfelelő számú csoport biztosítása a kötelező tárgyak esetében.

A csoportba sorolás a tanuló:

- életkora,
- képességei,
- továbbtanulási szándéka szerint történik.

Mindazoknak a tanulóknak, akik művészeti alapvizsgát tettek, a kötelező tárgyat tanító tanárnak kötelesek írásban nyilatkozni arról, hogy mit szeretnének tanulni az alapvizsgát követő év szeptemberétől.

Az alábbi tárgyak közül választhatnak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalmi szolfézs, improvizáció, egyházzene, zeneismeret, második hangszer (a mindenkori intézményi költségvetéstől függően korlátozott számban, tandíj ellenében) kamarazene, zenekar, kórus, csoportos népi ének (klasszikus zene főtárgy esetén tandíj ellenében).

Az egyéb foglalkozások, és a csoportbontások megszervezésénél figyelemmel kell lenni a tanulói igényekre, a hangszeres főtárgyasok esetében a hangszerek adta lehetőségekre (zongoristát nem lehet beosztani fúvószenekarba stb.), a maximális csoportlétszámra és a fenntartó által engedélyezett órakeretre.

A csoportbontás elvei:

a jelenlegi gyakorlatot az jellemzi, hogy gazdaságossági szempontból, a maximális tanulólétszámmal szervezünk csoportokat. Ez alól bizonyos tárgyak kivételt képeznek, mivel ezek esetében szakmai szempontból a nagy létszám nem megengedhető. Ilyenek a B tagozatos (emelt szintű szolfézs a felvételit megelőző évben és a felvételi évében), illetve a kamaracsoportok. A felvételi évében a szigorú felvételi követelmények teljesítése, a felvételin való megfelelés érdekében kislétszámú csoportban foglalkozunk a növendékekkel.

6. Tanulói jogviszony megszűnése (általában):

Megszűnik a növendék tanulói jogviszonya, ha a szülő/gondviselő, vagy a nagykorú tanuló írásban kéri, hogy töröljük a tanulói névsorból, mert zenei tanulmányait nem kívánja folytatni.

Ha a távolmaradást nem igazolják, a mulasztás igazolatlan. Az iskola köteles a szülőt értesíteni, ha a kiskorú tanuló igazolatlan mulasztása a tíz órát eléri. Megszűnik a tanulói jogviszonya annak, aki igazolatlanul 10 tanítási óránál többet mulaszt, feltéve, hogy az Iskola a tanulót, kiskorú tanuló esetében a szülőt legalább kettő alkalommal, írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

Megszüntethető a tanulói jogviszony, ha a térítési díj befizetését határidőre nem teljesítette a növendék.

Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Hangszerek:

A tanítás során használt hangszereknek és tartozékaiknak olyan állapotban kell lenniük, hogy a tanuló oktatását, fejlődését a hangszer elhasználódásából adódó hibák ne akadályozzák. A javítás szükségességének felmérése a szaktanárok feladata. A hangszerek kölcsönzését iktatott hangszerkölcsönzési nyomtatványokon dokumentáljuk. Ennek aláírásával a szülő felelősséget vállal a hangszer állapotának megőrzéséért és a keletkezett károk kijavításáért illetve megfizetéséért. Ennek ellenőrzése, és a kötelező karbantartások meglétének figyelemmel kísérése a főtárgy tanárok feladata, melyről rendszeresen beszámolnak a tanszakvezetők.

Kották, tankönyvek kiválasztása:

Legyen a tanárok számára hozzáférhető minél több olyan szakirodalom, mely a pedagógiai munkát segíti. Lehetőség szerint be kell szerezni mindazt a kottaanyagot, mellyel a tanítási órákon foglalkozhatnak. (Kötelező és ajánlott, írott és hangzó zeneirodalom, video anyag.)

A kották és tankönyvek minősége tartós legyen, hogy több éven keresztül és több tanár, ill. tanuló is használhassa.

Hangzó és vizuális oktatási anyagok:

A CD, DVD és video-tárat a tantervekhez kapcsolódó legfontosabb zeneirodalmi alkotások folyamatos fejlesztésével szükséges gyarapítani. A felvételek együttesen szolgálják a pedagógiai és hagyományápolási feladatokat.

Az oktatást segítő eszközök, segédletek, taneszközök megfelelő fejlesztésével a szülők többletkiadásai is csökkenthetőek. A könyvtárat a tanulók és tanárok számára nyitottá, hozzáférhetővé kell tenni, melyről az iskolai könyvtárhasználat rendje ad útmutatást.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőséget szolgálja iskolánkban a tehetséggondozás egyik speciális területe, a tanulásban akadályozott (enyhén értelmi fogyatékos) tanulók egyéni fejlesztése. Több pozitív eredményünk mutatja, hogy a zenei részképességek sokszor eredményesen fejleszthetőek más képességekhez viszonyítva. Ennek filozófiai, vagy erkölcsi hátterét e program nem hivatott feltárni, de úgy kívánunk minden embertársunk felé fordulni, hogy a benne rejlő értékeket megtaláljuk, feltárjuk és fejlődéséhez utat nyissunk. A tanulásban akadályozott tanulók zenei fejlesztésében együttműködünk a Cházár András Többcélú Közoktatási Intézmény Szentendrei Tagintézményével. Az együttműködés során segítséget nyújtunk a tanulók felkészítéséhez szereplésekre, ill. fogadjuk őket egyéni jelentkezésükkor. Együttműködésünk nem érinti iskolánk alapító okiratát és nem bővíti ki pedagógiai programját, hanem nyitottságot jelent a valamely tulajdonságukban sérült gyermekek számára abban, hogy zenei eszközökkel is keressék boldogulásuk útját.

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

KLASSZIKUS ZENE

1. A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadó művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

2. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott

Rézfúvós tanszak tantárgyai: trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba

Akkordikus tanszak tantárgyai: harmonika, gitár, ütő

Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, csembaló, orgona

Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zeneirodalmi szolfézs, zeneelmélet, egyházzene, csoportos hangszeres előkészítő-ELŐKE

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak, magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalmi szolfézs, egyházzene, zeneismeret, második hangszer (a mindenkori intézményi költségvetéstől függően korlátozott számban, az igazgató engedélyével) kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, tantárgyak) tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előkészítő, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előkészítő évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő				Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, harmonika, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző			Alapfok			Továbbképző		
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, csembaló, orgona

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló az igazgató engedélyével más zenei műfaj (népzene) valamint más művészeti ág (táncművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene) valamint más művészeti ág (képző– és iparművészeti, táncművészeti, szín– és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc (csak az igazgató engedélyével, az intézmény térítési-, és tandíj szabályzatának előírásai szerint)

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene: 2-8 fő)

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1.–2. és 1.évfolyam 5 perc

2–3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tanszakok – leghamarabb az alapfok 2. évfolyamától, a tanszak javaslata alapján

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembaló főtárgyak esetében) a felvételi évében, illetve a 3. évfolyamtól igazgatói engedéllyel az aktuális intézményi költségvetés lehetőségei szerint

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zeneirodalmi szolfézs, egyházzene, zeneismeret, második hangszer (csak az igazgató engedélyével) kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, tantárgyak) tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, ütő, gitár, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előkép-ző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona, csembaló

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előkép-ző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc (csak az igazgató engedélyével, az intézmény térítési-, és tandíj szabályzatának előírásai szerint)

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc
 3–4. évfolyam 20 perc
 5. évfolyamtól 25 perc
 Vokális tanszak:
 A teljes képzési időben minimum 30 perc

A zenei pályára és az országos versenyre készülő növendékek esetében, ha a mindenkori intézményi költségvetés lehetővé teszi, az igazgató döntése alapján a főtárgyi óra időtartama maximum heti 2x60 percre növelhető.

A tehetséggondozásra használható óratöbblet tanszakvezetői ajánlásra és intézményvezetői döntéssel adható, de vissza is vonható, ha a tanszaki meghallgatáson a növendék szereplésénél elmarad a kívánt eredmény.

Zeneismeret, kamarazene tanszakok- csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, csoportos hangszeres előkészítő-ELŐKE

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zeneirodalmi szolfézs és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer (csak az igazgató engedélyével), kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zeneirodalmi szolfézs, zeneelmélet, zeneismeret, valamint népzene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előkészítő évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zeneirodalmi szolfézs és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok					
	Előkészítő		Alapfok			
	1	2	1	2	3	4
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+4 évfolyam: Előke

A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelenti.

A csoportos hangszeres ELŐKE tárgy főtárgyként, illetve kötelezően választható tárgyként választható elsősorban az általános iskola alsó tagozatos tanulói számára. A 4. évfolyam elvégzése után szolfézs alapvizsga letétele kötelező.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előkészítő 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható (természetesen választott tárgyként már korábbi évfolyamokon is)

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, zeneirodalmi szolfézs, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani. A „B” tagozatos csoportok indítása minden évben a „B” tagozatos tanulók számának függvénye, annak megszervezéséről az igazgató dönt.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: csoportos 2x45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc (csak az igazgató engedélyével)

Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, tantárgyak)

3. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3.1.A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanzakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy
Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat):
tanult hangszer

Az új tanterv bevezetésével az alapvizsgázott tanulók zeneismeret, kórus, illetve szolfézs 5-6B tárgyakon tanulhatnak tovább.

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet – zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy(„A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy

Gyakorlati vizsga:

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:

„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zeneirodalmi szolfézs, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

NÉPZENE

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.

Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző–rögtönzőképesség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tisztelésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.

Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.

A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazenének, a hangszeres–énekes együttműködésnek kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremt a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

1. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő

Fúvós tanszak tantárgyai: népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató

Pengetős tanszak tantárgyai: citera, tamburák, koboz

Akkordikus tanszak tantárgyai: népi cimbalom, népi harmonika

Ütős tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek

Vokális tanszak: népi ének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs

Kamarazene tanszak tantárgyai: népi kamarazene (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét), népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*, népzenei ismeretek

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz**, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar.

Választható tantárgy: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, vagy a klasszikus zene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

** A néprajz kötelezően választható tantárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, népi cimbalom, koboz, népi harmonika, népi ének,

(2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5.–10. évfolyamig

Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc

zenekar: minimum 9 fő; kamarazene: 2–8 fő

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – az alapfok 2. évfolyamától javasolt

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora, vagy egyéb tantárgy

Választható tantárgyak: népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének

Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+1)+5+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz, népi cimbalom, népi harmonika, népi ének
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: minimum 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy

Egyéni tantárgy minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: népzenei ismeretek, néprajz, kamarazene

Kötelező tantárgy: népi hangszeres, vagy vokális tantárgy

Kötelezően választható tantárgy: zongora kötelező, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs

Választható tantárgy: második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, valamint a klasszikus zene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1.

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(1)	(1)	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6 évfolyam: népzenei ismeretek,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+4)+2+4 évfolyam: kamarazene, néprajz

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A néprajz és kamarazene tantárgyak főtárgyként vagy kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton – minimum 2x45 perc

Kötelező tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc

Választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Szakmai kompetencia:

– A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtaira

– fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.

– A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.

– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzerek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.

– A hangszer- és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.

– A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:

– Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

Társas kompetencia

– Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni

a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének–, tánckíséret, táncház).

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzene kutatás történetének, a népzene jelentős előadó– egyéniségeinek megismertetése.
- Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.
- A tanulók zenei ízlésének formálása.
- Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.
- Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.
- A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetség gondozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező

intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: népzenei ismeretek, illetve néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: néprajz, illetve népzenei ismeretek

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Néprajz, Népzenei ismeretek főtárgy: kötelező hangszer

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy,

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

*Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.*

*3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy
Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy
Néprajz főtárgy „A” tagozat: kötelező hangszer
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy,
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.*

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgykból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgykból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

NÉPTÁNC

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei táncgyógyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyógyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremtve az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

A KÉPZÉS struktúrája

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	3	3	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközeinek értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése

A hagyományos népi játékmód ismerete

Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez

A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása

A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretetek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése

Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés

Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés

A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése

A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése

A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége

Az önálló döntéshozatal képessége

Kezdeményezőkézség, egyéni feladat– és szerepvállalás

A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása

A csoportnorma kialakítása

A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése

A közösségi szemlélet kialakítása

A környezet megóvásának fontossága

Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése

Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása

Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések

Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége

A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása

A hatékony önálló tanulásra nevelés

Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is

A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Néptánc

Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

Néptánc

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott .

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kezűgyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző-és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,

- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatokat aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én- tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (3. alafokú évfolyamig)

4. alafokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

Grafika és festészet tanszak

(Az alafokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja tartalmazza, de iskolánkban egyelőre nem tanulható: Fém- és zománcműves tanszak, Fotó és film tanszak, Környezet- és kézműves kultúra tanszak, Szobrászat és kerámia tanszak, Textil- és bőrműves tanszak)

Főtárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Kötelező tantárgy:

Grafika és festészet alapjai (1–3. alafokú évfolyam)

Kötelezően választható tantárgyak:

Grafika és festészet műhelygyakorlat

(Az alafokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja tartalmazza, de iskolánkban egyelőre nem tanulható: Fém- és zománcműves műhelygyakorlat, Fotó és film műhelygyakorlat, Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat, Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat, Textil- és bőrműves műhelygyakorlat)

előkeVálasztható tantárgyak:

(Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja tartalmazza, de iskolánkban egyelőre nem tanulható: Művészettörténet, Népművészet)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint *alapmodul* a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, *egyedi szakmai modul* a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2-4	2-4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy			1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszámja 1-3 vagy 3-1 arányban átcsoportosítható.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam – az első számjegy az

előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik).

A képző- és iparművészeti oktatás, kötelezően előírt tantárgyainak és óraszámainak figyelembevétele mellett, a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák képzés ideje: 45 perc

A KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző-és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság-együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

A környezet által közvetített üzenetek befogadása

A környezet által közvetített üzenetek értelmezése

Tervezési készség

Alkotói magatartás

Kreativitás

Vizuális gondolkodás

Vizuális kifejezőkészség

Eszközhazsnálati készség

Anyaghasználati készség

Komplex szemlélet

Tudatos környezetformálás igénye

Biztonságos munkavégzés képessége

Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

Problémaérzékenység

Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

Nyitottság

Fejlődőképesség

Önállóság

Önkifejezés

Rugalmasság

Érzékenység

Kísérletező kedv

Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

Motiválhatóság

Empatikus készség

Együttműködési készség

Kezdeményezőkézség

Segítőkézség

Módszerkompetenciák:

Figyelemösszpontosítás

Gyakorlatias feladatértelmezés

Ismeretek helyénvaló alkalmazása

Következtetési képesség

Kreativitás, ötletgazdagság

Módszeres munkavégzés

Nyitott hozzáállás

Probléma felismerés, –megoldás

Tervezési készség

Új ötletek, megoldások kipróbálása

A munkakörnyezet tisztántartása

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálni lehet a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

– Műhelygyakorlat

– Vizuális alkotó gyakorlat

A fentiekén felül szabadon választható vizsgatárgy:

– Művészettörténet

– Népművészet

A szabadon választható vizsgatárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERV MÓDOSÍTÁSÁNAK ELFOGADÁSA

Készítette: a Vujicsics Tihamér AMI nevelőtestülete, átdolgozta, kiegészítette és jóváhagyta az iskola igazgatója.

1. A Pedagógiai Program és a Helyi Tanterv véleményezése

Szülői Fórum

Az iskola szülői szervezete, a Szülői Fórum 2019. ^{2020.} II. 17.-én megtartott ülésén véleményezte, elfogadását és bevezetését javasolja.

Szentendre, 2019. ^{2020.} II. 17.

Sági Borbála elnök

2. Pedagógiai Program és a Helyi Tanterv elfogadása

Az átdolgozott, kiegészített Pedagógiai Programot és Helyi Tantervet elfogadta: az intézmény nevelőtestülete.

Az elfogadás dátuma: 2019. ^{2020.} 08. 31.

Jóváhagyta: Zakar Katalin intézményvezető

Tervezett felülvizsgálat időpontja: felülvizsgálatára a vonatkozó jogszabályok változása szerinti, ill. legalább négyévenként kerül sor.

A dokumentum érvényessége: határozatlan időre szól

Szentendre, 2019. augusztus 31.

Zakar Katalin
intézményvezető

A program nyilvánossága

A program minden érdeklődő számára hozzáférhető, helyben olvasásra az irodában és az iskolai könyvtárban, valamint az Interneten az iskola honlapján. Tájékoztatás kérhető az iskola vezetőitől fogadóórájuk idejében, vagy előre egyeztetett időpontban. Tájékoztatást nyújthatnak a tanszak- és tagozatvezetők, valamint a szaktanárok.

A tervezett felülvizsgálat időpontja: a vonatkozó jogszabályok változása szerinti, illetve négyévenként.

Szentendre, 2019. 08. 31.

Zakar Katalin
Zakar Katalin

intézményvezető

TANTERVEK HANGSZERENKÉNT, OSZTÁLYONKÉNT

1. FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
- tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
- Különböző játékmód és hangindítások
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Játék a hangszer fejével.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két-három gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Lőrincz–Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.

Gyermekdalok, népdalok

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.

Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- Különböző játékmód és hangindítások .
- A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzetének mielőbbi pontos begyakorlása.
- Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két-három gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Lőrincz–Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.

Gyermekdalok, népdalok

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
- A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
- Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzetének mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
- Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
- A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

– A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag

Lőrincz–Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.

Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.

Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két–három népdal, kotta nélkül.

– Egy–két könnyű táncétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.

– Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.

– Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.

– Régi és új stílusú magyar népdalok.

– A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.

– Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo–decrescendo–val.

– A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.

– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

Ajánlott tananyag

Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.

Bali J.: Furulyaiskola I.

Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)

Keuning, Hans P.: 30 simple studies

Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises

Anonymus: Allemande (EMB 4303)

Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)

Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)

Anonymus: Rondo (EMB 7888)

Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)

Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények

Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

A tü–dű hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.

Dúr skálák gyakorlása.

Rövidebb lélegzetű etűdök.

Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.

– Egy népdal, kotta nélkül.

– Egy etűd.

– Két különböző karakterű táncétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.

– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.

– A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

– A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

– Hanglezárás a száj kinyitásával.

– Dúr és moll skálák c1–c3 hangterjedelemben.

– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.

– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.

Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab

Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)

Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)

Keuning, H. P. 20 studies

Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118–150. (SM 1479)

Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises

Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)

Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)

Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)

Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)

Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.

Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.

Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű táncételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.

– Egy etűd.

– Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.

– A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.

– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.

– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.

– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).

– „F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

– Staccato–játék nyelvezéssel.

– Dúr és moll skálák c1–d3 tercekkel, hármashangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.

– Az „F”–alapú furulya használatának gyakorlása.

– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.

– A „rekesz”–légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő–szükségletére.

– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag

Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises

Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe

Keuning, H. P.: 20 studies

Keuning, H. P.: 10 difficult studies

Keuning, H. P.: 25 studies

Keuning, H. P.: 40 simple studies

Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für)

Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.

Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

Követelmények

A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.

„F”-alapú furulya használata.

Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.

A fogástáblázat önálló használata.

A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.

– Egy etűd.

– Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.

– A trillatáblázat használata.

– Inégál játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.

– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

– A játszott anyagban előforduló új tánc típusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

– Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.

– Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

– Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.

– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.

– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.

– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag

Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)

Keuning, H. P. 10 difficult studies

Keuning, H. P. 25 studies

Keuning, H. P. 12 difficult studies

Kölz, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Loeillet, J. B.: e–moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
Pepusch, J. Chr.: G–dúr „altszonáták” 6/3. szopránon
Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita – tételek
Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: B–dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
Marcello, B.: d–moll szonáta op. 2/2
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két szonáta– vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
- A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Kromatikus skála.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán– és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D–dúr (EMB 14071)
Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel

Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160–3)
Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: C–dúr szonáta op. 3/3
Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Követelmények

A trillatáblázat önálló használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.

A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;

– Egy etűd,

– Két szonáta– vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.

– Az eddig tanult hangkészlet bővítése

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.

– Pontozott ritmusértékek, 8–ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata

– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.

– Enharmónia.

– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

– Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

– Hanglezárás a száj kinyitásával.

– dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.

– Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.

– Az „f” alapú hangszer használatának gyakorlása.

- A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.
- Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
- Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

- Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
 Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
 Keuning, H. P. 20 studies
 Keuning, H. P. 10 difficult studies
 Keuning, H. P. 25 studies
 Keuning, Hans P. 40 simple studies
 Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für)
 Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
 Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
 Sellner, J. Etűden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
 Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
 Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
 Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta III., II. tétel
 Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
 Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta (6 szopránsonáta/1.)
 Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
 Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13160–3)
 Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
 A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
 Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
 Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
 Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
 A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A trillatáblázat használata.

- Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
- Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
- A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Staccatók nyelvzárással.
- Az altfurulya használatának gyakorlása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
 Keuning, H. P. 10 difficult studies
 Keuning, H. P. 25 studies
 Keuning, H. P. 12 difficult studies
 Kölz, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce
 Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
 Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
 Bach, J. S.: Bourrée I., II. h–moll (Z. 14071)
 Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta I., IV. tétel
 Loeillet, J. B.: C–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
 Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
 Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita – tételek
 Händel, G. Fr.: g–moll szonáta III., IV. tétel
 Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
 Marcello, B.: op. 2/2 d–moll szonáta
 Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.
 Altfurulya használata.
 A fogástáblázat önálló használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etüd.
- Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjelek, tizenhatod–triolák.

- Inégál játék fogalma.
- A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánctípusok.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag

Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)

Keuning, H. P. 10 difficult studies

Keuning, H. P. 25 studies

Keuning, H. P. 12 difficult studies

Közl, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce

Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)

Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte

d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)

Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)

Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)

Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10

Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita

Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel

Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)

Marcello, B.: op. 2/7 B–dúr szonáta

Pepusch, J. Chr.: B–dúr „altszonáták” 6/6.

Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel

Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Vivaldi, A.: d–moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

Követelmények

A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.

A trillatáblázat önálló használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.

Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etüd.
- Két szonáta– vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
- A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- Az inégál játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- Versenymű, fantázia.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.
- A t-l d-l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte

Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte

Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels

Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)

Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum

Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)

Brüggen, F. 5 etüd

Collette, J. 12 melodikus gyakorlat

Staeps, H. U. Methodische Übungen

Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque

Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte

Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I–III.

Thomas, B. The Baroque solo book

Anonymus: Greensleeves to a Ground

Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)

Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel

Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek

Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta

Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel

Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel

Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)

Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)

Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)

Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények

Zárlati hemiolák önálló felismerése.

Önálló hangolás.

Hosszabb lélegzetű etüdök technikailag pontos megoldása.

Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.

Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy teljes szonáta kotta nélkül.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvómódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1 g3–ig (in F),
- legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszer intonációs hibáit, rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

Ismerje

- az f1– g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- a tanult anyagban előforduló tempo- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a furulya történetét, rokon hangszereit,
- a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1–g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán; Kállay G.:
Hangnemyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert:
Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.

– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is;
Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Loeillet de Gant:
Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160–3), Vivaldi: F–dúr szonáta RV 52, d–moll RV 36
(Ricordi Nr13322300), Telemann: F–dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek: Boismortier:
Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra:
Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten
Lust–hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd
altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.

– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is;
Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a–moll szonáta (Peters), Lavigne:
Rondeau és Tambourin I–II. tétel, Fesch: F–dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett,
Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- T-l, d-l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
- Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
- A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Összetett hangindítások, valamint az inégál játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte

Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte

Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels

Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.– (EMB 12002)

Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum

Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)

Brüggen, F.: 5 etüd

Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat

Staeps, H. U.: Methodische Übungen

Veilhan, J.–C.: La flute à bec baroque

Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte

Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust–hof I–III.

Thomas, B.: The Baroque solo book

Anonymus: Greensleeves to a Ground

Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)

Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel

Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek

Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta

Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel

Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel

Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)

Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)

Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)

Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények

Zárlati hemiolák önálló felismerése.

Önálló hangolás.

Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.

Hosszabb lélegzetű etüdök technikailag pontos megoldása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
- Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte

Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte

Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels

Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)

Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum

Brüggen, F. 5 etűd

Collette, J. 12 melodikus gyakorlat

Staeps, H. U. Methodische Übungen

Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque

Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte

Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I–III.

Thomas, B. The Baroque solo book

Anonymus: Greensleeves to a Ground

Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)

Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel

Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek

Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta

Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel

Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel

Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)

Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)

Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)

Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények

A t–d, t–r, d–r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.

Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.

Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.

Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.

– Egy etűd.

– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.

– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.

– A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.

– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.

– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–t inégal játék állandó gyakorlása.

– A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.

– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

– Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).

– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.

– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels

Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum

Brüggen, F. 5 etűd

Collette, J. 12 melodikus gyakorlat

Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.

Thomas, B. The Baroque solo book

Staeps, H. U. Methodische Übungen

Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque

Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte

Boeke, K. Three exercises for alto recorder

Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)

Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)

Marcello, B.: 12 szonáta

Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)

Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta

Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta

Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények

A (t-) t-r-t-r-t inégal játék önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A barokk „duplanyelv”, a di-dll di-dll.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégal játék, valamint a „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute à bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta

Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények

A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves” hangindítások alkalmazása.
Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A túlpontozás, mint zenei elem.
- Összetett ornamensek.
- Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
- A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
- A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

Braun, D.: Szólók
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Händel, G. Fr.: B–dúr szonáta
Händel, G. Fr.: g–moll szonáta
Közl, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160–3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Preludes from The Division Flute (1706)

Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: (kis) f–moll szonáta (TWV 41: f 2)
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

Követelmények

Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
A t–d, t–r, d–r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etüd.
- Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tétel pár kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
- A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
- Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégál játék állandó gyakorlása.
- A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A skálák tempójának fokozása.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

Brüggen, Fr.: 5 etüd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7–11.
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Fesch, W.: 6 szonáta op. 6

Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta
Mancini, Fr.: 12 szonáta
Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
Telemann, G. Ph.: (kis) C–dúr szonáta (TWV 41: C 2)
Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
Vivaldi, A.: RV. 427. D–dúr koncert (szoprán)

Követelmények

Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

A (t–) t–r–t–r–t inégál játék önálló alkalmazása.

Összetett ornamensek.

Ujjvibrato, rekeszvibrato.

A barokk szvit tételeinek ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etűd.
- Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján
- A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégál játék állandó gyakorlása.
- A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
- A skálák tempójának fokozása.
- Különböző vibratók állandó fejlesztése, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

Bach, J. S.: F–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
Dieupart, Ch.: 6 szvit
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran–Blockfluit

Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
 Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta
 Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F–dúr, d–moll
 Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
 Sammartini, G.: F–dúr koncert
 Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
 Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
 Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
 Telemann, G. Ph.: a–moll fantázia
 Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
 Vivaldi, A.: g–moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
 Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
 Vivaldi, A.: D–dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
 Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
 Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

Követelmények

Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
 Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
 Ritkán előforduló enharmóniak intonálásának ismerete.
 Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálák tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
- Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A barokk „duplanyelv”, a di–dll di–dll.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek „block”–jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
- Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t–) t–r–t–r–t inégal játék, valamint a t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
- A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Bach, J. S.: C–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
 Bach, J. S.: F– (vagy G–)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
 Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
 Castrucci, P.: F–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
 Castrucci, P.: C–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
 Corelli, A.: Szonáták 1–6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
 D’Hervelois, De Caix: G–dúr szvit (szoprán)
 Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
 Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
 Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
 Quantz, J. J.: Capricciok
 Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
 Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
 Telemann, G. Ph.: a–moll szvit
 Telemann, G. Ph.: B–dúr fantázia
 Telemann, G. Ph.: d–moll fantázia
 Vivaldi, A.: G–dúr koncert op. 10 no. 6

Követelmények

Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
 A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves” hangindítások használata, hármas elrendezésben is.
 Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- skálák: b–s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
- Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes

- a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben
 - a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására
 - a segédfogások önálló megválasztására,
 - az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására
 - a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására
 - az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
 - megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
 - Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.
- Rendelkezzék

- az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrációképeséggel, lapról olvasási készséggel,
- egyenletes, laza ujjtechnikával,
- zenei képzelőerővel.

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer történetét és irodalmát,
- f1–a3 –ig (in F) a fogásokat,
- a trilla–, segéd–, piano–, forte– fogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc– és tételtípusok tempóit és karaktereit,

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato–mentes hang képzésére,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj– és nyelvtechnikával,
- fürge szimpla–nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlati módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsseptim–felbontásokkal

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brügger: Etüddök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny)
- Egy korbarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab; Brüggem: 1., Quantz: Solos 1–5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c–moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
 - Egy teljes szonáta vagy concerto.
 - Egy korabarrokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g–moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.

Egy billentyűs hangszer.

Egész alakot visszaadó tükör.

Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.

Metronóm.

FUVOLA

Tantervünk megegyezik a NEFMI által kiadott 3/2011-es rendeletben foglalt központi tantervvel, ennek kiegészítéséül az alábbi helyi tantervi sajátosságokat alkalmazzuk.

A fuvolán való tanulás megkezdését, a megfelelő fizikai adottságok figyelembevételével legkorábban az általános iskola 3. osztályától javasoljuk, ennél fiatalabb korban fife-ot, gyermekfuvolát használunk. Hangszerváltásról (pl. furulya-fife, fife-fuvola) félévkor illetve tanév végén, (következő tanév megkezdésekor) van lehetőség, a főtárgy tanár javaslatára a vizsgabizottság dönt a hangszerváltásról. Furulyára felvett növendék fuvolára nem válthat csak külön felvételi után vizsgabizottsági javaslatra, igazgatói döntést követően.

Az a növendék, aki fogszabályzót kap, osztályát saját kérésre, a főtárgy tanár illetve a vizsgabizottság javaslatára megismételheti.

B tagozatos növendéknek a fogszabályzás ideje alatt, az A tagozatot javasoljuk, a fogszabályzó levétele után a B tagozatnak megfelelő vizsgakövetelmények teljesítése után

ismét kérheti B tagozatra történő besorolását, melyet a tanszaki munkaközösség javaslata alapján az igazgató hagy jóvá.

A beszámoló formája, anyaga:

A félévi illetve év végi beszámoló, a fuvola tanszakon két részből állnak:

Skála és etűd meghallgatást tartunk, ezen kívül minden fuvoletanár vizsgakoncertet szervez.

A skála és etűd meghallgatás anyaga:

Hangszeres előkészítő – 2 dal (gyerekdal vagy népdal)

1. osztály – 1 hangsor a tanult hangok terjedelmében, 2 etűd, vagy gyermekdal

2. osztály – 1 hangsor, 2 etűd

3. osztály – 1 hangsor, 2 etűd

4. osztálytól - 1 hangsor, 1 etűd

Az egyik etűd a tanszak tanárai által osztályonként meghatározott kötelező etűd.

A skálák, hangsorok játsszási módját illetve a kötelező etűdöt a tanszak tanárai munkaértekezleten vitatják, illetve határozzák meg, legkésőbb a skála és etűd meghallgatás időpontja előtt 1 hónappal. Különös figyelmet fordítunk arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

A fuvoletanítás általános céljai, feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvoletahang elsajátítása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),

- lapról játszási készségét.
- zenei memóriát

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előkészítő évfolyamok

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja. Az előkészítő évfolyamon, fife-ot, gyermekfuvolát és piccolót használunk

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Rövid ismertetés a fafűvös hangszerekről.
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok olvasása
- A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- A 2/4, 4/4 –es ütemek.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
- Gyermek– és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok
- A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.

A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.

A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.

Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül.
- Egy előadási darab (zongorakísérettel)

Ajánlott tananyag

Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)

Józsefné Szmracsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangszerismeret
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok biztosabb olvasása
- A nyújtó pont ismerete, nyújtott és éles ritmus
- A 2/4, 3/4, 4/4 –es ütemek ütemsúlyok.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzéstechnika kialakítása érdekében.
- A test- és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.

Követelmény

A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.

A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.

A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.

Biztos hangindítás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül,
- Egy zongorakíséretes darab előadása.

Ajánlott tananyag

Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)

Józsefné Szmracsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)

Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)

Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)

Magic Flute (Die Flötenschule von Anfang an Band 1 (Barbara Gisler–Haase UE 30370)

Spiel und Spass mit der Blockflöte I. (Schott 7770)

Alapfok évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fafúvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
- A módosítójelek ismerete.
- Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
- Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
- Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), triós forma, Tempo I.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
- Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).– A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és –befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
- A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
- A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

Követelmény

Egész, fél (pontozott fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelemben.

A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Legalább 8 ütemes előadási darabok lehetőség szerint kotta nélkül, kísérettel.

Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. 60–61. vagy ennek megfelelő szintű etűdök, darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála, hármashangzat
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
- Egy előadási darab (zongorakísérettel)

Ajánlott tananyag

Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)

Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Abracadabra Flute (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–5685–9)
Bántai – Sipos: Könnyű előadási darabok fuvolára (EMB 8959)
Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
Lőrincz – Paragi: Furulya–ABC (EMB 14090)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára
Papp Lajos: Magyar karácsonyi dalok 2–3 furulyára kezdőknek (EMB 14080)
Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok fuvolára és zongorára (EMB 7373) (EMB 7768)

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése.
- Az enharmónia fogalma.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések.
- A ritmikai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
- A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése.
- Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.
- A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).
- A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
- A helyes tartás állandó ellenőrzése.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
- Dinamikai árnyalás: f, mf, p.
- Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játék.

Követelmény

Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8–16 ütemes gyakorlat eljátszása.

Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök.

Könnyebb előadási darabok lehetőség szerint kotta nélkül.

Pl. Jenev Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév

során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat, hármashangzat felbontás),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für Musik BN 30040)
- Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
- M. Moyses: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos, EMB 8940)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
- Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4)
- Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
- Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
- Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
- Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A, B)
- Dolzikov: Gyűjtemény fuvolára és zongorára (Muzika 12389)
- Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- Elemi tudnivalók a felhangokról (átfűjások).
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus.
- Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
- Kromatika.
- Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno mosso, marcia stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi–de, Coda, G. P.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
- Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
- A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.
- Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készségi szintre emelése.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
- Társas zenélés: Lapról játszás.

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete c1–g3 –ig, kromatikusan.

Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig.

Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása lehetőség szerint kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.

A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.

Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)

Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)

Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)

Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)

Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)

Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)

Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)

M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)

Werner Richter: Schule für die Querflöte (Schott ED 4777)

Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)

Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)

Bartók Béla: Este a székyeknél (Pröhle) (EMB 8317)

Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)

Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)

Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika II. (EMB 8732)

Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
Forty little Pieces (L. Moyse) (Schirmer 43191)
Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
J. Hook: Szonatina (F–dúr) (Schott 10138)

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az egyszerűbb felhangok ismerete.
- Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájtartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint).
- A laza, könnyed ujj- és a nyelvtechnika fejlesztése.
- A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
- A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötöten!).
- A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
- Az önálló hangolásra való törekvés.
- Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés vagy kisenekari játék.
- A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

Követelmény

Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal.
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.

Barokk táncjáték vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.

Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6264)
Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
3 Minuetti (Bántai – Sipos) (EMB 13196)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
J. Conte: Impromptu (G.Billaudot 3433)
Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORDA–1019)
Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Valentine: 12 szonáta (Kalmár) (EMB 12054)
Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)

5. évfolyam „A”tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
- Tudnivalók a vibratóról a zenei kifejezés érdekében.
- A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utókéval vagy a nélkül)
- A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
- A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
- A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
- A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.

- Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
- Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
- A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
- Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).
- A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

Követelmény

A hangok olvasásának és fogásának ismerete c1–h3 –ig, kromatikusan.

Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.

Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.

Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)

Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)

E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Pröhle) (EMB 8513)

E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)

Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)

M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)

Flöten Studien in alten und neuen Stil I. (E. List) (VEB Hofmeister 7352)

Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)

Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)

3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)

3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)

Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)

Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)

Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)

Marcello: 12 szonáta fuvolára op. 2 I. (Máriássy) (EMB 13476))

D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)

Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)

Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)

Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)

Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)

Debussy: A kis néger (EMB 7933)

Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)

Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
- A kromatikus hangsor.
- A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korigálja azokat.
- Önálló gyakorlati módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
- Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
- A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása).
- Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.
- Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- A befűvés szélsőséges helyzetei (ki- és befördítés).
- A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
- Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- Skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
- A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Rendszeres társas zenélés
- A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

Követelmény

Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).

A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.

Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).

A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.

Előadási darabok tisztán intonálva, lehetőség szerint kotta nélkül.

Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála + variációi,
- Egy etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Ajánlott tananyag

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
 Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
 Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
 Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
 E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
 M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
 M. Moyse: Exercices Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
 M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
 M. Moyse: Cinquante de Demerssemann II. (Leduc 19481)
 M. Moyse: Vingt–Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
 Taffanel: 17 Grands Exercices Journaliers de Mécanisme (Leduc 17204)
 Platonov: 30 etűd (ASMP 36)
 Towarnicki: Szkola na Flet II. (PWM 1989)
 Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
 Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
 Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
 Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
 Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
 Händel: Hallei szonáták (Peters 4554)
 Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
 Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
 Händel: 6 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (Malina – Máriássy) (EMB 13404
 13405)
 Telemann: C–dur Sonata (Amadeus GM 666)
 Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
 Boismortier: Sechs Suiten (Schott ED. FTR15)
 Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
 Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
 Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
 Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

„B” tagozatos oktatásra legkorábban a második évfolyamon nyílik lehetőség.

A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1–a3–ig.
- Elemi tudnivalók a felhangokról.
- Az enharmónia fogalma.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.

- A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
- A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
- Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi–de, Coda.
- A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
- A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül.)
- A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
- A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
- A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
- Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

Követelmény

Igényes hangindításra való törekvés

A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése. Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–decrescendo az intonáció változása nélkül.

Árnyaltabb dinamikai kifejezés

Előadási darabok kotta nélkül. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)

Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)

Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)

Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)

Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für MusikBN 30040)

Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)

M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)

Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)

Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
 Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
 Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4)
 Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
 Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
 Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
 Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A,B)
 Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
 Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
 Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
 Kamarazene kezdők számára I. (Máriássy) (EMB 6915)
 Kamarazene kezdők számára II. (Máriássy – Vígh) (EMB 8741)
 Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára (EMB 7768)

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat–felbontások és tercmenetek.
- Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.
- Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételle, a támasz automatikussá tételére.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban.
- Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
- A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségi szintre emelése, további differenciálása.
- Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.

Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.

Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása

Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.

Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)

Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)

Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)

Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)

Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)

Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)

M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)

M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques I–II. (Leduc 19480, 19481)

Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)

Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)

Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)

Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)

Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)

Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)

Classical Music for Flute (B.&H. 20342)

Der junge Flötist (Zimmermann 1394)

J. Hook: Szonatina (C–dúr) (Schott 10139)

Händel: Menüette (Hofmeister B. 144)

J. Haydn: 12 menüett fuvolára és gitárra (Mosóczi – Vági) (EMB 12915)

Csupor László: Fuvoladuók kezdők számára I. (EMB 8498)

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangterjedelem: c1–h3–ig.
- A felhangrendszer megismertetése.
- Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
- Modális hangsorok.
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).

– A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájartás kialakításában.
- Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgására.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
- Önálló hangolásra nevelés.
- Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés, vagy kiszenekei játék.
- A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán.

Követelmény

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása;

Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.

Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.

Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)

Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)

M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)

M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)

Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)

Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)

Flöte Lernen mit Trewor Wye II. (Zimmermann ZS. 243)

Flötenetűden I. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31050)

Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)

Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)

3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)

Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)

J. Conte: Impromptu (G.Billaudot 3433)

Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)

Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)

Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)

Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)

Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)

Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)

Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)
Bartók Béla: 18 duó 2 fuvolára (Csupor László) (UE 17288)
Beethoven: Sonata a due flauti (EMB 4172)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Telemann: Sechs Sonaten im Kanon (Hofmeister 124)
Blavet: 15 Duettes für Flöten (Heinrichschofen 1340)
Boismortier: Leichte Duos op. 11 (Peters 9664)
Mozart: 5 Pieces for 3 Flutes (UE 16157 L.)

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
- Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
- A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.
- A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
- A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
- A tanuló ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás).
- A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
- Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig.
- A tanuló önállóságának fejlesztése.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.
- Etűdök és skálák tempójának fokozása.
- Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.

Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések

jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
- Egy különböző karakterű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) EMB 6958
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták II. (Máriássy) (EMB 13613)
Marcello: 12 szonáta fuvolára op.2 I. (Máriássy) (EMB 13476)
D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
Bárcsak volna fuvolám! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und Basso continuo (Hortus Musicus 135)
Quantz: Sonata in F–dur op. 3 no. 6 (Peters 9675)
Lavigne: Drei Sonaten (Peters 9663)
Debussy: A kis néger (EMB 7933)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
E. Köhler: Válogatott duók (Tösér) (EMB 13780)
Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
Hotteterre: Trio Sonatas I–II. (Musica Rara 1806, 1807)
Bengráf József: Magyar táncok a 18. századból fuvolára, gitárra és gordonkára (Pejtsik) (EMB 12804)
Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat– és dominánsseptim–felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
- Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.

- A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
- Kromatikus skála.
- A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
- A zenei ízlés, stílus– és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
- Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.
- Trilla–skála.
- A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
- A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korigálja azokat.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Rendszeres társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála + variációi,
- Egy etűd
- Egy tételpár vagy kamaramű

Ajánlott tananyag

- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- M. Moyses: Exercices Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
- M. Moyses: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
- M. Moyses: Vingt–Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
- Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
- Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
- Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
- Mozart: G–dúr szonáta K. 285/a (EMB 13067)
- Mozart: C–dúr szonáta K. 285/b (EMB 13011)
- Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)

Vivaldi: Concerto V. F–dur op. 10 (Schott FTR 83)
Vivaldi: Concerto IV. G–dur op. 10 (Schott 41413)
Rossini: Andante és Allegro (Eulenburg GM 209)
Szervánszky: Szonatina (EMB 1372)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fuvola és a fafűvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és szimpla– és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33–as és op. 66–os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).

– Egy barokk szonátatétel; Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén.

– Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.

– Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Különböző korhű díszítésfajták megismerése.
- A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.

– A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Skálák különböző kötésvariációkkal.
- A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
- Társas zenélés: kamarazene.

Követelmény

Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.

Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.

E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművek. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár
- Egy előadási darab vagy kamaramű.

Ajánlott tananyag

Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)

E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)

Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)

M. Moyses: De la Sonorité (Leduc 18166)

Flötenetűden II. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31057)

Fr. Vester: 50 weitere klassische Studien (UE 14672)

Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössi) (EMB 12949)

Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)

Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)

Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)

Das Frühbarock (Máriássy) (EMB 13533)

Das Italienische Barock (Máriássy) (EMB 13534)

Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuoóra I–II. (EMB 13476, 13477)

Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992)

Loeillet: 12 szonáta op. 1 I–IV. (EMB 12638– 12641)

Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)

Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)

J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) táncművek (EMB 13185)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
Corelli: La Follia (Schott 43236)
Czerny: Rondo facile et brillant (G–dúr) (Kunzelmann GM 831C)
Benda: Sonata C–dúr (Hofmeister 742)
Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
Telemann: Largo e vivace (4 fuvolára) (Edizioni Berben E. 1954 B.)
Barokk mesterek variációi II. (Kállay) (EMB 14137)
Boccherini: Menüett és variációk 4 fuvolára (BA 6888)

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A bonyolultabb felhangok ismerete.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
- Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
- Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
- Hármashangzat (tripla staccato).
- A trillázás fejlesztése.
- Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
- A nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
- A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
- Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Követelmény

Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők.

Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.

Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.

E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy kamaraművek. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
E. Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (Pröhle) (EMB 8514)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet III. (PWM 6465)
Fürstenau: 24 Etüden für Flöte (Hofmeister 7293)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
Blavet: Szonáták (Fleury) (Rudall 585, 594, 597, 626, 632)
Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
Kuhlau: 12 Capries I– II. (G. Billaudot 1801, 1802)
Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
Die zweite Hälfte des 18. Jahrhunderts (Máriássy) (EMB 13536)
Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
- A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus zenei előadásmód.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
- Tájékozódás a XX. század különböző stílusában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
- A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
- A hármas nyelvütés gyorsítása.
- Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
- A memória szinten tartása.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Követelmények

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab izléses, igényes előadása, kísérettel.

Jártasság nehezebb ritmusképletekben

Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 II. (Pröhle) (EMB 8514)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
- Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
- M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
- Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
- Vivaldi: La notte (g–moll) op. 10 (EMB 1822)
- Boccherini: Concerto in D major (Rampal) (IMC 10017)
- Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
- Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
- Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
- Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
- G. Fauré: Pièces Célèbres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
- Mozart: Sechs Duette op. 75 I–II. (Zimmermann 2260, 11340)
- Doppler: Duettino américain (Adorján) 2 flûte+piano (Billaudot G 3104B)
- Jean–Jean: Modern etűdök

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek összegzése.
- Modern zenei effektusok.
- Pergőnyelv.
- Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
- A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömeinek fokozására.
- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömet szerző játékot produkáljon.

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Jean–Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean–Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 II. (EMB 8517)
- Ittész Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
- Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
- A bécsi klasszikusok (Pröhle) (EMB 13537)
- Romantikus fuvolavirtuózok I–II. (EMB 13538, 13539)
- Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- Vivaldi: Concerto in do minore (Hartay – Nagy) (EMB 3770)
- F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
- Quantz: Flötenconcerto G–dur (Peters 12981)
- Borne: Carmen–Fantasie (Kunzelmann GM 890)
- Schubert: Bevezetés és variációk az „Elszáradt virágok” témájára (EMB 13286)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- Kuhlau: Three Trios op. 13 (Rampal) (IMC 2787)
- Devienne: Trio D–dur (Eulenburg 10005)
- E. Bozza: Trois pièces (pour 4 flûtes) (Leduc 25584)
- F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)

S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
J. Haydn: Die Jahreszeiten für zwei Flöten (UE 18036)
Mozart: Die Hochzeit des Figaro für 2 Flöten (UE 16773)
Láng: Duo (EMB 4532)
Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Kromatikus skála.
- A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.

További aszimmetrikus ütemek.

- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése.
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
- Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.
- Trillaskálák a tanult hangnemekben.
- A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
- A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
- Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
- A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

Követelmény

Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.

Különböző díszítések stílusos alkalmazása

A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása

Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár vagy kamaramű.
- Egy előadási darab

Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte (Bärenreiter 2971)
Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
Das Frühbarock (Máriássy) (EMB 13533)
Das Italianische Barock (Máriássy) (EMB 13534)
Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuo I–II. (EMB 13476, 13477)
Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und basso continuo (Hortus Musicus 135)
Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) tánc tételek (EMB 13185)
Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
Corelli: La Follia (Schott 43236)
Czerny: Rondo facile et brillant (G–dur) (Kunzelmann GM 831C)
Benda: Sonata C–dur (Hofmeister 742)
Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
Popp – Moniuszko: A fonólányka (PWM 1179)
Bartók Béla: Három csíkmegyei népdal (Szebenyi) (EMB 2142)
Farkas Ferenc: Szonatina (EMB 5870)
Decsényi János: Szonatina pastorale (EMB 2953)

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Egészhangú skálák és kombinációi.
- Szűkített és bővített hármashangzatok.
- Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
- Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
- Nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
- Tudatos gazdálkodás a levegővel.
- Laza, könnyed ujjtechnika.
- Az ujjak szinkronizálása.
- Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
- Hármass nyelvütés.
- Trillák egyenletes és gyors tempóban.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Társas zenélés különféle együttesekben.
- Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

Követelmény

Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetőek.

Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.

Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy barokk szonáta tételpár vagy barokk kamaramű,
- Egy előadási darab.

Ajánlott tananyag

Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)

Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)

M. Moyse: Exercices Journalier pour la Flûte (Leduc 16638)

Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)

Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)

Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)

Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)

Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)

Kuhlau: 12 Capries I–II. (G. Billaudot 1801, 1802)

Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)

Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)

Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)

Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)

Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

Corrette: Six sonatas op. 2 for 2 flute (Nova Music NM 165)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók I–III. (EMB 6562, 6640, 7816)
J. Haydn: Sechs Duette (UE 18037–38)
J. Haydn: Three Trios (for 3 flutes) (J. P. Rampal) (IMC 1958)
C. Wanausek: 10 Miniaturen für 4 Flöten (Doblinger 05023)

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A tempó- és dinamikai jelek bővebb ismerete.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
- Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
- Társművészetek.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- Pergőnyelv.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (pp, ff).
- A mély regiszter intenzitásának fokozása.
- Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
- A hármas nyelvütés gyorsítása.
- Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
- Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
- A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
- Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
- A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

Követelmény

A laza, könnyed ujjtechnika.

Jártasság nehezebb ritmusképletekben.

Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.

Érzékeny és igényes intonáció

Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta tételpár
- Egy XX. századi mű

Ajánlott tananyag

E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
 Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
 M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
 Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
 C. Ph. E. Bach: 6 Sonaten (Zimmermann 1800)
 J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
 Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
 M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
 Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
 Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
 Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
 Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
 Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
 G. Fauré: Pièces Célèbres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
 G. Fauré: Berceuse op. 16, Berceuse op. 56, Pièce, Fantaisie op. 79 (Leduc 4229)
 Dávid: Szonáta (EMB 1867)
 Szervánszky: Szvit két fuvolára (EMB 2671)
 W. Fr. Bach: Sechs Duette I–II. (Breitkopf 5655, 5656)

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A megtanultak összegzése.
- A modern zenei effektusok.
- Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
- Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
- Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátosságai.
- A bartóki zene hangrendszerei.
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek a virtuozitás irányába.
- Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
- Üveghangok, él– és réshangok, frullató–módok bővítése.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömeinek fokozására.
- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- Memóriafejlesztés, koncentráció hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

Követelmény

A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él– és réshangok, frullató–módok)

A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.

A tanuló a zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szóltassa meg. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a tanuló legyen tisztában a tanév során előforduló zenei kifejezések jelentésével (használt artikulációk, tempójelzések), az általa játszott darabok szerzőivel, műfajaival, hangnemével az osztályának megfelelő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd,
- Egy barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
- Egy előadási darab.

Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
- Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.) (EMB 12652))
- Jean-Jean: Modern etűdök (Leduc 24726)
- S. Karg-Elert: 30 Capricien op. 107 (Steingräber 2240)
- E. Bozza: Quators Études – Arabesques (Leduc 22830)
- Ittész Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
- Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
- Devienne: Konzert für Flöte und Orchestra (Szebenyi – Nagy) (EMB 4723)
- Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- F. Mendelssohn-Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
- Kuhlau: Introductio e Rondo op. 98 (Billaudot MB 23178)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- P. Tschaikowsky: Danse des Mirlitons from Nut Cracker Suite (4 flütes) (Symphony 691–24)
- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
- S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
- J. Castérède: Flütes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flütes (ad libitum 4 flütes) (Leduc 23296)
- J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (UE 18030)
- Láng: Duo (EMB 4532)
- Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,

- a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangoló dugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezék

- megfelelő hangszeres technikával
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és –befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean–Jean: Modern etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Marcello: a–moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.

– Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű; Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1–5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén.

– Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén.

– Egy XX. századi mű; Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrészrel ellátott tanuló–hangszerek.
- Jól hangolt zongora, vagy pianínó.
- Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
- Teljes alakot visszaadó tükör.
- Metronóm.

OBOA

Az oboatanítás általános céljai, feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező oboahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
- a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
- a nád szerepét,
- a rokon hangszereket.

Tudatosítsa

- a kis b és e³ közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait, (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f-ek, esz-ek).

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulókat az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.

Fordítson figyelmet

- a megfelelő légzéstechnika, száj-, hangszer-, kéz- és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,
- az önkontroll fejlesztésére,
- biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,
- kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,
- a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,
- a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),
- a hallás, a ritmus- és a tempóérzék fejlesztésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A fafúvós hangszerek.
- Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
- A hangszer összeállítása és tisztántartása.
- A páros és páratlan ütem, ütemszűlyok, egyszerűbb ritmusértékek.
- A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
- A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
- Ismétlőjel, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz-támasz, test-, hangszer- és szájtartás kialakítása.
- A hangindítás módja, gyakorlása.
- A helyes gyakorlás bevezetése, a memorizálás alapjai.

Ajánlott tananyag

Munia: Oboaskola (Eötvös József Könyvkiadó)

Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)

Forrai: Ének az óvodában (EMB 6978)

Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény

Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.

A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.

4-8 ütemes, a légzés szempontjából jól tagolt gyermekdal vagy népdalanyag, esetleg 8-16 ütemes előadási darab megszólaltatása jó hangindítással, az életkori sajátosságoknak megfelelő tempóban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három gyermekdal, népdal, vagy más dallam kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
- A hangszer összeállítása és tisztántartása.
- Alapvető dinamikai és tempójelzések.
- A páros és páratlan ütem, ütemszűlyok, egyszerűbb ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
- A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
- A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
- Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz-támasz, test-, hangszer- és szájtartás kialakítása.
- A hangindítás és -befejezés gyakorlása.

- A helyes gyakorlás kialakítása, a memorizálás gyakorlása.

Ajánlott tananyag

Munia: Oboaiskola (Eörvös József Könyvkiadó)

Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)

Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)

Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény

Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.

A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.

8-16 ütemes, légzés szempontjából jól tagolt gyakorlatok, népdalok, vagy előadási darabok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három gyermekdal, népdal, vagy előadási darab kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása, hangolása, tisztítása.
- A nád szerepe.
- A páros és páratlan ütem; ütemsúlyok, egyszerű ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
- A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
- Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.
- Dinamikai jelek.
- A játékmód és artikuláció alapfogalmai

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzés, rekesz-támasz, test-, hangszer- és szájtartás folyamatos ellenőrzése.
- A ki- és belégzés, a visszakészülés (támasz, száj) kontrollált megoldása.
- Hangindítás-hangbefejezés.
- Az ujjak és a nyelv munkájának összehangolása.
- Tudatos gyakorlás és memorizálás kialakítása.

Ajánlott tananyag

Munia: Oboaiskola (Eörvös József Könyvkiadó)

Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)

Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)

Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény

Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.

A törzshangok olvasása, fogása.

Rövid, légzéssel jól tagolható gyakorlatok.

Minimum 16 ütemes előadási darabok eljátszása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy gyakorlat,
- Két rövid előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangkészlet bővítése, a 3 féle „F” fogás használata.
- A nyolcad alapegységű ütemek. Felütés, súlytalan indítás, átkötés fogalma, alkalmazása.
- A tizenhatod és triola ritmus.
- A tanult művek formai elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
- A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.
- A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj-játék elérése).
- Hangsorok, hármashangzat-felbontásaik, tercek
- Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.
- A memóriafejlesztés folyamatos feladat, a memorizálandó anyag terjedelmének fokozatos növelésével.

Ajánlott tananyag

Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)

Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)

Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Pusecsnyikov: Könnyű etűdök

Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)

Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)

Tanzbüchlein für Blockflöte

Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Követelmény

Helyes légzés, befúvás, hangindítás.

Dúr és-moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat-felbontással, tercmenetekkel.

16-32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, értelmes tagolással, tiszta intonációval, törekedve a szép hangra, zongorakísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy gyakorlat,

- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete
- Változó ütem, aszimmetrikus ütemek; alla breve.
- Újabb tempójelzések.
- Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa (rövid és hosszú előke, parányzó, trilla).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-támasztás, befűvés, hangindítás javítása, törekvés egységes hangszínre
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
- Dúr és-moll skálák hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével.
- Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Snieckowsky: Etűdök I-II. kötet (PWM 6205, 5537)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)

Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre

Classical album (oboára) (Boosey and Hawkes UE 19817)

Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)

Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I-II. tétel (EMB 6744)

Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Követelmény

A megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

Dúr és-moll hangsorok, hármashangzat-felbontások, tercmenetek.

Különböző karakterű, mérsékelt tempójú gyakorlatok biztonságos előadása.

Előadási darabok eljátszása szép hangon, tisztán, stílushűen, jól tagoltan, kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy gyakorlat
- Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel lehetőleg kotta nélkül kísérettel.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangkészlet további bővítése.
- Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókével, mordent.
- A játszott anyag formai elemzése, moduláció.
- A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
- A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó- és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés-, nyelv- és manuális technika).
- A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
- A nyelv- és ujjtechnika összehangolása.
- A legato játék gyorsítása.
- A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
- Differenciált hangindítás.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)

Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Degen: 20 etűd

Beekun: 35 etűd

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)

Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5537)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre

Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)

Händel: B-dúr concerto no. 2

Geminiani: e-moll szonáta I.- IV. tétel

Követelmény

A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.

Dúr és-moll hangsorok, hármashangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel.

Különböző karakterű és tempójú, többféle ritmikai és technikai feladatot tartalmazó gyakorlatok biztonságos eljátszása.

Barokk szonáta vagy concerto lassú és gyors tételpárja, vagy más, hasonló terjedelmű előadási darab eljátszása kotta nélkül, tiszta intonációval, technikai biztonsággal, értelmes zenei tagolással, kifejezően, szép hangon, dinamikai árnyaltsággal, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor
- Egy hosszabb, közepes tempójú etűd
- Két különböző karakterű előadási darab vagy egy lassú-gyors tételpár, lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókéval, mordent (írasmódjuk, ritmusuk).
- A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése, moduláció.
- Tempójelzések és zenei kifejezések széleskörű ismerete.
- Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása (kvintola, szextola).
- Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
- A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
- A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
- Tudatos és igényes hangképzés.
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: $p < f$ -ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
- Az önállóság fejlesztése a gazdaságos, módszeres gyakorlásban.
- Hangsorok megszólaltatása különböző játékmódokban, ritmusvariációkkal, fokról fokra menetekben is.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)

Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Degen: 20 etűd

Beekun: 35 etűd

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5337)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre

Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Händel: B-dúr concerto no. 2

Telemann: c-moll szonáta (Breitkopf 4176)

Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

Cimarosa: Oboaverseny III-IV. tétel

Követelmény

A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan.

Hangsorok megszólaltatása, hármashangzatok, tercmenetek, fokról fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.

Lassú és gyors szonáta- vagy koncert-tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.

Kamarazene, vagy zenekari játék.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A hangterjedelem további bővítése

A tanuló megismertetése

- a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)
- a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
- a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival

A hangszerkezelés fejlesztése

- A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
- A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
- Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
- Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal.
- Megfelelő technikai-, és állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása megfelelő tempóban.
- Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)

Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Degen: 20 etűd

Beekun: 35 etűd

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5537)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Albinoni: B-dúr concerto (Kunzelmann GM 341)
Telemann: c-moll szonáta
Vivaldi: C-dúr oboaverseny – (kis C-dúr) – P.V.44-F.VII.no.4.
Cimarosa: Oboaverseny
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

Követelmény

A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan, e³-ig.

Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, tercmenetek, fokról-fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.

Lassú és gyors szonáta, vagy koncert-tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.

Kamarazene, vagy zenekari játék.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű. A kamaramű kivételével a darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B” tagozatra irányítható tanulónak kiemelkedő zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal kell rendelkeznie, beleértve a gyors felfogóképességet és kitartó szorgalmat is, amely képessé teszi arra, hogy a „B” tagozat minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek megfeleljen.

A „B” tagozat feladatai az ismeretek és a hangszerkezelés fejlesztésében megegyeznek az „A” tagozat megfelelő évfolyamainál leírtakkal. Az etűdök és előadási darabok száma és nehézségi foka a tanuló felkészültségének megfelelően növelhető.

A „B” tagozat különböző évfolyamaiban a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangkészlet folyamatos bővítése.
- A tanult művek formai elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika és a befűvés állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
- A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.
- A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj-játék elérése).
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat-felbontással, tercmenettel.
- Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.

Ajánlott tananyag

Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa-ABC (EMB 14059)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Doemens – Maiwald: Spielbuch I., II. (Schott ED 8163)
Pusecsnyikov: Könnyű etűdök
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)
Tanzbüchlein für Blockflöte
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Követelmény

Helyes légzés, befúvás, hangindítás.

A hangok ismerete, fogása a tanult hangtartományban.

dúr és összhangzatos moll a hangterjedelem teljes kihasználásával, hármashangzat-felbontással, tercmennel.

Gyakorlatok az ismert hangterjedelem teljes igénybevételével, egész, fél, negyed, nyolcad ritmusértékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával.

16-32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, egészséges, jó hangon, tiszta intonációra törekedve, zeneileg tagoltan, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy gyakorlat (a megkívánt hangterjedelem kihasználásával),
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem folyamatos bővítése.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete.
- Változó ütem, alla breve.
- A bővülő darab-repertoár újabb tempójelzései.
- Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-támasztás, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése, javítása, törekvés a jó hangminőségre, a kiegyenlített hangzásra, és megfelelő egységes hangszínre, a regiszterváltásoknál megfelelő levegővezetéssel.
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
- Dúr és-moll skálák, hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével, staccato.
- Lapról játék, az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Munia: 33 etűd (Eötvös József könyvkiadó)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Snieckowsky: Etűdök I-II. kötet (PWM 6209, 5537)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)

Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre

Classical album (oboára) Boosey and Hawkes UE 19817

Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)

Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I-II. tétel (EMB 6744)

Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Követelmény

Az eddig megszerzett többirányú ismeretek és készségek helyes alkalmazása, különös tekintettel az alapfunkciókra.

Önálló hangolás.

Jó kottaolvasási készség, a hangok fogásainak ismerete és használatuk C³-ig.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat-felbontással, tercmenetek, az összes artikuláció felhasználásával.

Nagyobb állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása.

Barokk vagy más stílusú előadási darabok (gyors és lassú tételek) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy gyakorlat
- Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel kotta nélkül, kísérettel, vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangkészlet további bővítése.
- Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókével, mordent.
- A játszott anyag formai és harmóniai elemzése.
- A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.
- Az ütemfajták, aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek átfogó ismerete.
- A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó- és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei

A hangszerkezelés fejlesztése

- A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés-, nyelv- és manuális technika).

- A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
- A nyelv- és ujjtechnika összehangolása.
- A legato játék gyorsítása.
- A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
- Differenciált hangindítás.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Munia: 33 etűd (Eörvös József Könyvkiadó)

Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Degen: 20 etűd

Beekun: 35 etűd

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 171)

Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6205, 5537)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre

Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)

Geminiani: e-moll szonáta I.-IV.

Sosztakovics: Románc

Követelmény

Legyen képes a tanuló a megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazására.

Hangterjedelem bővítése.

Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurációk különböző ritmusvariációkkal és kombinált játékmódokkal is.

Különböző karakterű és tempójú, hosszabb lélegzetű és nagyobb technikai képzettséget kívánó etűdök eljátszása.

Barokk szonáta vagy concerto tételpárjának vagy más különböző karakterű előadási darabnak zeneileg igényes eljátszása kotta nélkül, zongorakísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor
- Egy hosszabb etűd
- Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár kotta nélkül, zongorakísérettel. Az egyik darabot vagy tételt kamaramű is helyettesítheti.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangkészlet további bővítése.
- Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókével, mordent (írasmódjuk, ritmusuk).
- A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése a moduláció. Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása.

- Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
- A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
- A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
- Tudatos és igényes hangképzés.
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f -ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
- Hangsorok különböző ritmusvariációkkal,
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)

Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Degen: 20 etűd

Beekun: 35 etűd

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Snieckowsky: Etűdök I-II. (PWM 6209, 5537)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre

Corelli – Barbirolli: F-dúr concerto

Händel: B-dúr concerto no.2

Telemann: c-moll szonáta (Breitkopf 4176)

Albinoni: B-dúr concerto (Kunzelmann GM341)

Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

Követelmény

Hangterjedelem: b-e?-ig.

Kiegyenlített hangzás a szélső regiszterekben is.

Árnyalt dinamika (crescendo – decrescendo) a tiszta intonáció megtartása mellett.

Hangsorok: dúr és összhangzatos moll skálák hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurák különböző játékmódok variálásával is.

Szonáta, vagy koncert tételpár vagy más előadási darab biztos és zeneileg igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor
- Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd
- Egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A hangterjedelem további bővítése

A tanuló megismertetése

- a legegyszerűbb hangszerjavítási módokkal
- a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)
- a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
- a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival

A hangszerkezelés fejlesztése

- A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
- A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
- Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
- Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal
- Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)

Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)

Beekum: 35 etűd

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)

Snieckowsky: Etűdök I-II. PWM 6209, 5537)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)

Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Albinoni: B-dúr concerto (Kunzelmann GM341)

Telemann: c-moll szonáta (Breitkopf 4176)

Vivaldi: C-dúr oboaverseny – (kis C-dúr) – P.V.44-F.VII.no.4.

Cimarosa: Oboaverseny

Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, vagy ennek megfelelő nehézségű előadási darabok

Követelmény

A hangok gyors olvasása, fogásainak ismerete és használata kromatikusan f³-ig.

Hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetek különböző játékmódok variálásával is.

Szonáta- vagy koncert (lassú és gyors) tételpár, vagy más karakterdarab igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- az oboázáshoz szükséges hasi légzést és rekeszizmokkal való támaszt alkalmazni,
- szabályos kéz-, hangszer- és testtartással játszani,
- jó hangindítással, közepes és nagy hangon hosszú hangokat fűjni, lekerekített befejezéssel,
- megfelelő gyorsasággal egyenletes legato skálameneteket játszani,
- skálák eljátszására 4 #, 4 b előjegyzésig, b-e³ hangterjedelemben (legato, tenuto és staccato, fokról fokra, tercmenet, hármashangzatok),

Ismerje

- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- az oboázáshoz szükséges hasi légzést és a rekeszizmokkal történő támasztást megfelelően alkalmazni,
- hosszú (tenuto) és különböző staccato hangokat játszani egy hangot repetálva és skálamenetben b-e³ hangterjedelemben,

Tudjon

- önállóan hangolni,
- a játékát kontrollálva, gazdaságosan gyakorolni.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Oboa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd; Sellner: Etűdök (EMB 12002), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkovsky: Etűdök I. (PWM 6209), Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia-Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József Könyvkiadó), valamint a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén.
- Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is; Corelli-Barbirolli: F-dúr concerto (Boosey&Hawkes), Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925), Geminiani: e-moll szonáta, Sosztakovics: Románc nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd; Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkovsky I-II (PWM 6209), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia-Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József Könyvkiadó), a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén.

- Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, pl. egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab; Corelli: Barbirolli: F-dúr concerto, Händel: Aria és Rondinella (EMB 6925), Telemann: c-moll szonáta, Albinoni: B-dúr concerto: II-III. t., Cimarosa: Oboaverseny, Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, Vivaldi: C-dúr oboaverseny – kis C-dúr P.V. 44-F. VII. no. 4/1. t. (EMB 5659) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatai elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és célját tartalmazzák.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A tanuló ismerje

- hangszerét,
- a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,
- a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,
- a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhú és stílusos alkalmazását.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
- A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
- Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
- A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
- A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
- Önálló hangolás.
- A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
- Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására.
- A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.

- Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Kerényi: 22 etűd
 Schmitt: Etűdök I-II. (Universal 7514)
 Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
 Nazarov: 27 etűd
 Lamotte: 18 etűd
 Luft: 24 etűd (Peters 2963)
 Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
 Braun: 18 caprice
 Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
 Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
 Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
 Vivaldi: d-moll concerto
 Vivaldi: a-moll concerto RV 461 (EMB 3769)
 Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
 Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
 Cimarosa: Oboaverseny
 Schumann: 3 románc (EMB 1241)
 Bellini: Concertino
 Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
 Weber: Concertino (Kunzelmann GM910)
 Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
 Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
 Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)
 Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal megőrzése.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.

Lassú-gyors szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A tanuló ismerje

- hangszerét,
- a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,

- a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,
- a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
 - A jó légzés-támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
 - Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
 - A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
 - A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
 - Önálló hangolás.
 - A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
 - Legyen képes hangszerre intonációs hibáinak tudatos módosítására.
-
- A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.
 - Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
 - Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Kerényi: 22 etűd

Schmitt: Etűdök I-II.

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)

Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd

Luft: 24 etűd (Peters 2963)

Ferling: 18 etűd (Universal 17518)

Braun: 18 caprice

Cimarosa: Oboaverseny

Schumann: 3 románc (EMB 12841)

Bellini: Concertino

Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)

Weber: Concertino (Kunzelmann 910)

Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)

Hummel: Bevezetés, Téma és variációk

Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 34901)

Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)

Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)

Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlesztése.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.

Lassú-gyors szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,

- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
- Díszítések korhű alkalmazása.
- A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
- Rendszeres lapról olvasás.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:

Kerényi: 22 etűd

Schmitt: Etűdök I-II. (Universal 7514)

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)

Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd

Luft: 24 etűd (Peters 2963)

Ferling: 18 etűd (Universal 17518)

Braun: 18 caprice

Paessler: 6 capriccio,

Donizetti: Szonáta (Peters 5919)

Nielsen: Románc és Humoreszk

Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)

Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)

Vivaldi: d-moll concerto

Vivaldi: a-moll concerto RV 461 (EMB 3769, RV536 (EMB 6364)

Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)

Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)

Gaál: Szonatina

Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)

Glinka: Ária és Rondó

Cimarosa: Oboaverseny

Schumann: 3 románc (EMB 12841)

Bellini: Concertino

Bozza: Conte pastorale (Leduc 21353)

Weber: Concertino (Kunzelmann 910)

Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)

Hummel: Bevezetés, Téma és variációk

Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)

Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)

Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)

Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete e³-ig.

Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon

Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
- Díszítések korhű alkalmazása.
- A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
- Rendszeres lapról olvasás.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:

Kerényi: 22 etűd

Schmitt: Etűdök I-II.

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)

Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd

Luft: 24 etűd (Peters 2963)

Ferling: 18 etűd (Universal 17518)

Braun: 18 caprice

Paessler: 6 capriccio,

Donizetti: Szonáta (Peters 5915)

Nielsen: Románc és Humoreszk

Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)

Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)

Vivaldi: d-moll concerto

Vivaldi: a-moll concerto RV 461 (EMB 3769), RV 531 (EMB 6364)

Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)

Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)

Gaál: Szonatina

Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)

Glinka: Ária és Rondó

Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12841)
Bellini: Concertino
Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete e³-ig.
Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon
Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
- Díszítések korhű alkalmazása.
- A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, ujj- és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, hármashangzat felbontásokkal, – tercmenetekkel.
- Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
- Rendszeres lapról olvasás.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:

Kerényi: 22 etűd

Schmitt: Etűdök I-II.

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d-moll concerto
Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364))
Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete e³-ig.

Dúr és moll hangsorok hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel 5#, 5b-ig.

Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése.
- A nádalakítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a már ismert menetekkel, ritmus- és artikulációs variációkkal.
- A skálázás tempójának növelése.
- Fokozott dinamikai kontrasztok elérése a kifejezőbb előadásmód érdekében.
- A hangerő és hangszín kiegyenlítése a szélső regiszterek között.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Kerényi: 22 etűd

Schmitt: Etűdök I-II.

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)

Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd

Luft: 24 etűd (Peters 2963)

Ferling: 18 etűd (Universal 17514)

Braun: 18 caprice

Donizetti: Szonáta (Peters 5919)

Nielsen: Románc és Humoreszk

Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)

Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)

Vivaldi: d-moll concerto

Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364))

Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)

Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)

Gaál: Szonatina

Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)

Glinka: Ária és Rondó

Cimarosa: Oboaverseny

Schumann: 3 románc (EMB 12741)

Bellini: Concertino

Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)

Weber: Concertino (Kunzelmann 910)

Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)

Hummel: Bevezetés, Téma és variációk

Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)

Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)

Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)

Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény

Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a ritmus- és artikulációs variációkkal.

Etűdök 5#, 5b előjegyzésig.

Egy teljes szonáta, egy concerto, két egyéb mű.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése.
- A nádfaragási ismeretek bővítése.
- A hangszerjavítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A biztos és differenciált hangindítás gyakorlása.
- Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
- Az összes skála 7#, 7b-ig.
- Újabb skálafigurációk szekvenciákkal.
- Differenciált dinamikai skála kifejlesztése.
- A zenei kifejezőkészségre való fokozott törekvés.
- A kottaolvasási készség állandó fejlesztése.
- Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:

Kerényi: 22 etűd

Schmitt: Etűdök I-II.

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)

Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd

Luft: 24 etűd (Peters 2963)

Ferling: 18 etűd (Universal 17514)

Braun: 18 caprice

Donizetti: Szonáta (Peters 5919)

Nielsen: Románc és Humoreszk

Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)

Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)

Vivaldi: d-moll concerto

Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364))

Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)

Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)

Gaál: Szonatina

Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)

Glinka: Ária és Rondó

Cimarosa: Oboaverseny

Schumann: 3 románc (EMB 12741)

Bellini: Concertino

Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)

Weber: Concertino (Kunzelmann 910)

Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)

Hummel: Bevezetés, Téma és variációk

Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)

Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)

Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)

Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény:

Hangsorok 7#, 7b előjegyzésig.

Etűdök 5#, 5b-ig.

Egy teljes concerto vagy szonáta, két egyéb előadási darab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nádfaragás gyakorlása.
- A vibrato elsajátítása.
- A duplanyelv.
- Tájékozódás az oboa szóló- és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tökéletes alapfunkciók automatikussá tétele.
- A vibrato gyakorlása a tudatos alkalmazásig.
- A dupla staccato elsajátítása.
- Az összes skála b-fisz³ hangterjedelemben a már ismert módokon.
- A technikai és zenei megvalósítás összhangjának továbbfejlesztése.
- Kamarazene vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)

Ferling: 18 etűd (Universal 17514)

Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd

Luft: 24 etűd (Peters 2963)

Donizetti: Szonáta (Peters 5919)

Telemann: a-moll szonáta (Leduc 21044)

Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf 4171)

Vivaldi: d-moll concerto

Vivaldi: a-moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364))

Marcello: d-moll concerto (Peters 9484)

Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)

Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I. (Kunzelmann 996)

Glinka: Ária és Rondó

Schumann: 3 románc (EMB 12741)

Bellini: Concertino

Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)

Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C-dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c-moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g-moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény:

Az összes dúr és moll skála.

Két teljes szonáta vagy egy teljes versenymű és egy előadási darab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy hangsor,
- Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
- Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszerét

Legyen képes

- helyes testtartásra, hangszertartásra, a jó légzéstechnika tudatos alkalmazására,
- oldott, természetes hangszerkezelésre,
- tudatos és kontrollált gyakorlásra,
- dinamikailag árnyalt hangképzésre,
- tiszta intonációval, jó kötással és dinamikailag árnyaltan játszani,
- a kéz- és nyelvtechnika összehangolására,
- a fúrge szimplanyelv használatára,
- képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos, zeneileg értelmes, kifejező előadására,
- kamara- és zenekari művek előadásában közreműködni,
- előadási darabokat korhű díszítéssel előadni,
- romantikus műveket vibrato alkalmazásával játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- a sima kötés megvalósítására,
- az összehangolt kéz- és nyelvtechnika tudatos alkalmazására,
- fúrge szimplanyelv és duplanyelv használatára
- technikájának önálló továbbfejlesztésére.

Tudjon

- a hangszerén b-f3 között egyenletes ujjtechnikával játszani,
- lassú tételeket stílusos variációkkal előadni.
- egy etűdöt, valamint egy barokk szonátát vagy koncert-tételpárt, vagy egy karakterdarabot, és egy kamarazenei művet előadni

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Oboa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I-II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) oboára nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Donizetti: Szonáta, Telemann: a-moll szonáta (Leduc), Telemann: g-moll szonáta (Breitkopf), Vivaldi: d-moll concerto, Vivaldi: a-moll concerto (EMB 7060), Marcello: d-moll concerto, Bartók: Három csikmegyei népdal (EMB 2467), Gaál: Szonatina, Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I., Nielsen: Románc és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondo, Cimarosa: Oboaverseny (Boosey& Hawkes) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I-II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capriccio, oboára nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Schumann: 3 románc (EMB 12841), Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada (Leduc), Bozza: Conte pastorale (Leduc), Haydn: C-dúr oboaverseny (Breitkopf), Weber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490), Händel: c-moll szonáta (Leduc), Händel: g-moll szonáta (Peters, Leduc), Hindemith: Szonáta nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,

– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és állapotú tanulohangszerek.

Kész nád (havonta, tanulónként 1 db).

Jól hangolt zongora.

Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.

Teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

KLARINÉT

A klarinéttanítás általános célja, feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a klarinét történetét,
- a klarinét társhangszereit (fafűvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A hangszeres előkészítő elsősorban a képesség kibontakozását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád felhelyezése.
- A helyes légzéstechnika ismertetése.
- A törzshangok olvasása és fogásai.
- Egyszerű ütem súlyok, ritmusértékek.
- Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
- A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika gyakoroltatása.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása.
- A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)

A szeretet dalai kl.-zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”

Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

Követelmény

A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.

A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
- A nád szerepe és beállítása.
- A törzshangok ismeretének bővítése.
- A helyes légzéstechnika ismertetése.
- Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjeleik. Nyújtópont, pontozott ritmusok.
- Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
- Alapvető játékmódok ismeretének bővítése, kivéve staccato

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás rögzítése.

- A helyes befűvés, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Ajánlott tananyag

Klarinét ABC (Arany – Bakos – Meizl) OPI 1982

Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)

A szeretet dalai kl.-zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”

Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

Követelmény

A légzés, befűvés, hangindítás állandó ellenőrzése.

A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.

Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam”A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fafűvős hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél).
- A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése.
- A törzshangok olvasása és fogásai.
- Egyszerű üteműsúlyok, ritmusértékek.
- Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek.
- A dūr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel.
- A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato.
- A szerkezet, tagolás alapfogalmai.
- A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása.
- A helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése.
- A helyes befűvés, hangindítás és elválasztás.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitarzott hangok mf dinamikával.
- Dūr hangsor kotta nélkül,
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)

Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)

Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

Követelmény

Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.

A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.

A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.

Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.: Klarinétozni tanulok I/58; 68., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/21, 48 stb. nehézségi fokán.

Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal (Klarinétalbum I.-Edition Music-Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
- Négy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
- Felütés, csonkaütem.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma.
- Az enharmónia fogalma.
- A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütem súly).
- A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
- Tartott hangok dinamikával.
- A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
- Hangsorok gyakorlása repetícióval.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)

Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)

Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)

Perényi É: Klarinét-etűdök. (EMB 14300)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

PPrier: Le débutant clarinetiste (Leduc A. L. 19075)

Követelmény

Helyes alapon nyugvó légzés, befűvés, hangindítás.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.

A tanult hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.

Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Perényi: Klarinét-etűdök: 17; 19. nehézségi fokán.

16-32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms: Álommanó; M. Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.
- A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.).
- A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
- A regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat-felbontások és terecmenetek, kotta nélkül.
- A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése.
- Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)

Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)

Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)

Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 2124)

Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.

Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét-etűdök 26; 32. nehézségi fokán.

Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch. W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II.- Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése
- A legegyszerűbb segédfogások.
- A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
- A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
- A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.
- Dalforma (ABA), triós forma.
- Tempo I, dal Segno, Vi-de.
- A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Skálázás különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)
Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/9; 15. Balassa: Klarinétiskola II/ 7; 13. nehézségi fokán.

Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. F. Schubert: Menuetto, G. Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfűvése, transzponáló jellege stb.).
- A hangterjedelem bővítése a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
- További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
- A négyeshangzatok fogalma, domináns- és szűkített szeptim-felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
- Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
- Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.

- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
- További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)

Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)

Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)

Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)

Kratochvil: 66 etűd

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)

Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)

Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 40., 56. nehézségi fokán.

Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Beethoven: Sonatine; Ch.Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.)

- A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Kromatikus skálák.
- A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
 Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
 Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
 Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
 Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
 Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
 Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
 Kratochvil: 66 etűd
 Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
 Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
 Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
 Périer: Le débutant clarinetiste (Leduc A. L. 19075)
 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
 Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi E.R. 2541)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 55., 71; 81. nehézségi fokán.

Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music-Soft); Weber: Szonatina; Bärmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,

- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Alapfokú évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
- Felütés, csonkaütem.
- Az enharmónia fogalma.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).
- A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.
- A tanult művek formai elemzése, azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
- Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo-decrescendo az intonáció változása nélkül.
- A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat-felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)

Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)

Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)

Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.

Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: Klarinétozni tanulok I/196; 221.; illetve Balassa: Klarinétiskola I/.97. nehézségi fokán.

Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14 -1967 Yorktown Music Press, Inc.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.
- A legegyszerűbb segédfogások.
- A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
- Díszítések: paránytrilla, trilla és utóka.
- A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.
- A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig.
- Hármashangzat-, és tercmenetek, kotta nélkül.
- A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Iskolák, gyakorlatok

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)

Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)

Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)

Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat-felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.

Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/21. Perényi: Klarinét-etűdök: 38. nehézségi fokán.

Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk: Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
- A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
- A négyeshangzatok fogalma, domináns- és szűkített szeptim-felbontások
- Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma.
- Tempo I, dal Segno, Vi-de.
- A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.

- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
- A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Iskolák, gyakorlatok

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)

Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB 14300)

Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)

Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc 17089)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4594)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4905)

Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)

Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)

100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hármashangzat- és négyeshangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét-etűdök: 60; 74. nehézségi fokán.

Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika -EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- További segédfogások és tisztítófogások.
- Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.

- A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
- A kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
- Rondóforma, variációs forma.
- Különböző stílusjegyek megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
 Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
 Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB Z 14300)
 Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
 Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
 Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
 Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
 Kratochvil: 66 etűd
 Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
 Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
 Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
 Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
 Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét-etűdök: 70; 76. nehézségi fokán.

Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barat: Szláv dal (Music-Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
- A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)

Perényi É.: Klarinét-etűdök (EMB Z 14300)

Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)

Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)

Kratochvil: 66 etűd

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)

Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)

Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)

100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi 2541)

Követelmény

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.

Kromatikus skála.

Etűdök Jean-Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén

Versenymű tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B-dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.)
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahú játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására,
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Dancla: Románc (Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk- EMB 13971) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
- Hangolás lehetőleg önállóan.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
- A technikai készségek állandó fejlesztése.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 1329)

Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)

Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)

Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)

Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)

Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)

Kratochvil: 66 etűd

Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn 457-460)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)

Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)

Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)

Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)

100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármás- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.

Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skálák.
- A tanuló önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
- Hangolás a tanár segítségével nélkül.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- A skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)

Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)

Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)

Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)

Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)

Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)

Kratochvil: 66 etűd

Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn. 457-460)

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.

Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése
- Különböző díszítések.
- Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
- A hangszer intonációs hibáinak ismerete.
- A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- A tanuló hangszeres játékának önálló kontrollálása, javítása.
- Hangolás a tanár segítségével nélkül.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához.
- Állandó törekvés a tiszta intonációra.
- Önálló nádválasztás és alakítás.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)

Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457-460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)

Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.

Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete.
- A helyes vibrato fogalma.
- Kromatikus és egész hangú skála.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A különböző transzpozíciók ismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása.
- A vibrato gyakorlása.
- Önálló hangolás.

- A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében.
- Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása.
- Társas zenélés, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
 Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
 Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
 Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
 Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
 Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
 Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
 Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
 Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
 Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
 Kratochvil: 66 etűd
 Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457-460)
 Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
 Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
 Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
 Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
 Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
 Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
 Wiedemann: Gyakorlatok VI. (Breitkopf EB 4236)
 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
 Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
 Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashang- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül.
 Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
 Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
- A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
- A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai.
- A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása.
- A klarinét szóló-és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangolás a tanár segítségével nélkül.
- Nád kiválasztás, nád igazítás.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre.
- A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)

Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)

Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)

Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)

Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)

Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)

Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül.

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.

Etűdök – Jean-Jean: Etűdök I/1-13-ig. Kröpsch: Etűdök I/1-105-ig – nehézségi szintjén.

Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B-dúr klarinétverseny, Hoffmeister:

Esz-dúr szonáta, Mozart: Larghetto nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása.
- Akusztikus intonáció.
- A különböző transzpozíciók fogalma.
- A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.
- A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- A skálázás tempójának növelése.
- Teljes etűdsorozatok elvégzése.
- Az előadás kifejezőerejének fokozása.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)

Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)

Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)

Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)

Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)

Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)

Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)

Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)

Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

Követelmény

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.

Kromatikus skála.

Etűdök Jean-Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén

Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz-dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger: Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is.
- A nádfaragási ismeretek bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.
- Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
- Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.
- A zenei kifejezőképesség fejlesztése.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)

Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)

Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)

Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)

Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)

Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)

Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 07233)

Kröpsch: Etűdök I-II. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 458)

Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)

Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

Követelmény

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.

Kromatikus skála.

Etűdök – Jean-Jean: Etűdök II. 21-33 Kröpsch: Etűdök II. 272 – nehézségi szintjén.

Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Stamitz: Esz-dúr klarinétverseny, Saint-Saëns: Szonáta, Kovács: Hommage – nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Glissando.
- A vibrato helyes kivitelezése.
- Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.
- Tájékozottság a klarinét szóló- és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- A vibrato és glissando gyakorlása.
- Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.
- Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
- Egészhangú skálák.
- A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Bach: Csellószvittek (Leduc A. L. 23508)

Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)

Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)

Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)

Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)

Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)

Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)

Kröpsch: Etűdök IV. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilmronn 460)

Paganini: 17 Caprices (Leduc A. L. 21204)

Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)

Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

Az összes dúr és moll skála hármashangzat-, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc-, kvart- és kvintmenetekkel.

Etűdök – Jean-Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus etűdök – nehézségi szintjén

Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta – nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele).

A tanuló rendelkezzen

- megfelelő hangszeres technikával,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- a társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására,
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean-Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén;
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel (Peters), Niels Gade:

Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinéra és zongorára (EMB 8687) Stamitz: Kettősverseny(EMB 6046) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean-Jean: Etűdök I.(Leduc) nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert (Leduc), Weiner: Csúrdöngölő (EMB 8292), Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II. nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű hangszerek, fúvókák.

Havonta és fejenként egy nád.

Megfelelően hangolt zongora vagy pianínó.

Teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

SZAXOFON

A szaxofonitás feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon történetét,
- a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a szaxofon irodalmát,
- a jelentősebb alkotó– és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10–12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival. 10 éves kor előtt a szaxonet (chaluzeau) vagy klarinéttanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon–tanulmányokhoz.

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
- A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyaklő helyes beállítása.
- A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
- A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
- Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.

- A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
- A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
- Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
 Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)
 Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
 Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
 Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
 Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény

Helyes test- és hangszertartás.
 Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
 Tiszta intonálás c1d1–c2–ig, valamint fis1.
 Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi beszámoló anyaga

- Négy gyermek- vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon hangjának megismertetése.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyakló helyes beállítása.
- A fűvóka, a nád szerepe és beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
- Kottaolvasás

A hangszerkezelés fejlesztése

- Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
- A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
- A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
- Befűvés, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
- A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
 Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)
 Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. (EMB 14289)

Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény

Helyes test- és hangszertartás.
Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
Tiszta intonálás d1–c2-ig
Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka
Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy gyermek- vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1 évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
- A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyakló helyes beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok c1–c2-ig (vagy c3-ig, esetleg d3-ig), módosított hangok: fizs, b (esetleg cisz, esz, gisz), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjelek, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek).
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- A törzshangok olvasása és fogása c1-től d3-ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
- A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
- Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.
- A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
- A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
- Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll).
- A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
- Duók és zongorakíséretes darabok játszása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)

Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)

Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)

Bumeske: Etűdők szaxofonra I. (Elite Edit. 350)
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC 1 (EMB 14289)
Béres J.: Furulyaiskola I–II. (EMB Z. 5406)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (in Es)
É.&P. Perényi: Saxophone methode (in Es, in B)
Lilo: Könnyű darabok I. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)
M. Meriot – Le saxophoniste

Követelmény

Helyes tartás, légzés, hangképzés.

A törzshangok ismerete, skálák: C–, G– és F–dúr (esetleg a–moll), módosított hangok: fisz, b.

Hangterjedelem: c1–g2–ig.

Népdalok, kisebb előadási darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dallamos moll hangsor megismerés.
- A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
- Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma, dalforma.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A legato és tenuto játék fejlesztése.
- A hangterjedelem bővítése c1–c3–ig (vagy h–e3–ig, esetleg b–f3–ig).
- A crescendo–decrescendo alkalmazása.
- A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
- A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
- Dúr és moll skálák.
- Hármashangzatok, tercskálák.
- Lapról játék 1#, 1b előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játszása kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)

É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)

Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
Bumcke: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (in Es)
É.&P. Perényi: Saxophone Methode (in Es in B)
Lilo: Könnyű darabok II. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing) (EMB Z. 6851)
M. Meriot – Le saxophoniste
Guy Lacour – 50 études faciles et progressives I.-II.

Követelmény

Helyes tartás, légzés, hangindítás, befűvés.
Hangterjedelem c1–c3–ig, módosított hangok: fisz, cisz, b, esz, gisz.
A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező).
Skálák, lehetőleg kotta nélkül.
Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
Tiszta intonáció, muzikális hang.
Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor, kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az új kromatikus hangok megismertetése.
- Az alsó regiszter hangjai és fogásai.
- A kromatikus skála bevezetése.
- A segédfogások.
- A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
- Az alla breve fogalma.
- Az alapvető formai ismertek bővítése.
- A memorizálás fejlesztése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés és befűvés továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
- A légzéstechnika továbbfejlesztése.
- A rekeszizom és a támasztás erősítése.

- Hangterjedelem: h–e3 (esetleg b–f3).
- A dinamika és az agogika további bővítése.
- A nyelvtechnika gyakoroltatása.
- Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve.
- A gyors játék fejlesztése.
- Előkék és egyszerűbb trillák.
- Lapról játék 2#, 2b előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (Edit. Simonffy 028)
 É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
 Londeix: Szaxofoniskola II. (Schultz Blasmusik–verlag A/848)
 Bumcke: Etűdök szaxofonra II. (Elite Edit. 350)
 Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
 É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
 É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
 É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
 Beekun: Studies (HU 37994)
 Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
 Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
 Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (in Es)
 Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)
 Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)
 Händel: Largo (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
 Gluck: Boldog lelkek tánca (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
 Mozart: Ave verum corpus (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
 Brahms: Bölcsődal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
 Csajkovszkij: Szomorú dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
 Schumann: Álmodozás (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
 Lilo: Könnyű darabok III.(in Es) (Coppelia 266451 0523)
 Schubert: Keringő (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
 Chopin: Mazurka (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
 Saint–Saëns: A hattyú (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
 Zsoldos B.: I love blues (in B) (Edit. Simonffy 025)
 Peter Wastall – First Repertoire Pieces for alto saxophone

Követelmény

Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
 Skálák 2#, 2b előjegyzésig.
 Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.
 Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.
 Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig.
- A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
- Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
- Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
- Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
- A stílusismeret elmélyítése.
- Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
Londeix: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)
Bumcke: Étüdek szaxofonra III (Elite Edit. 350)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: 222 Étüd szaxofonra (EMB Z 14371)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló (EMB 14449)
Beekun: Studies (HU 37994)
Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB Z 14251)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es) (Edit. Simonffy 029)
Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 016)
Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
Massenet: Elégia (in Es in B) (Edit. Simonffy 072–073)
Mendelssohn: Velencei gondoladal (in Es) (in B)(Edit. Simonffy 072–073)
Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)

Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

André Waignein – Feelings

Jean Strauwen – Soir dans les Montagnes

Követelmény

Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.

A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.

Skálák3#, 3b előjegyzésig, hármas–hangzat felbontásokkal, terc–skálák.

Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.

Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,

– Két különböző karakterű etűd,

– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– A vibrato.

– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig (esetleg fisz3–ig).

– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.

– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.

– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.

– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.

– A stílusismeret elmélyítése.

– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.

– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.

– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.

– A helyes ajakvibrato kialakítása.

– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.

– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.

– A staccato játékmód fejlesztése.

– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.

– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.

– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)

Londinex: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)

Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)

É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
 Beekun: Studies (HU 37994)
 Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
 Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
 Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
 Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)
 Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)
 Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
 Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
 Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
 Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
 Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
 Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
 Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
 Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 025)
 Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
 Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. (Simonffy 072–073)
 Mendelssohn: Velencei gondoladal (Edit. Simonffy 072–073)
 N. Becan: Serenade
 Charles Jay – Aria et Scherzetto
 Julien Porret - Concertino No.10
 Jerome Naulais – Sax Symbole

Követelmény

Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
 A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
 Skálák 4#, 4b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
 Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
 Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A vibrato.
- Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig .
- A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4/8–, és a 12/8 –es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
- Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is.
- Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
- Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.

A stílusismeret elmélyítése.

Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód fejlesztése.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

J. Harle : Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
Londeix: Szaxofoniskola IV. (Schultz Blasmusik-verlag A/850)
Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. (Elite Edit. 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)
Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: 222 Etűd (szaxofonra EMB)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)
Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19664)
B. Marcello: Adagio Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., (Simonffy 028)
A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25707)
Dancla: Román Szaxofonmuzsika kezdőknek Kraszna L. (EMB 14251)
Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25708)
Glinka: Vocalise (Simonffy 014)
Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136)
Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

Az első öt év anyagának ismétlése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B” tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A segéd- és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk.
- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és az alla breve.
- Szinkópák, triolák, tizenhatod-menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka.
- Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.).
- Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A rekeszlégzés és a helyes szájartás alkalmazásának tudatossá tétele.
- A gyors játékmóddhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése.
- A hangterjedelem bővítése b–f3-ig.
- Dúr és moll skálák, hármashangzat- és tercmenet különböző frazeálással.
- A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével.
- A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása.
- A dinamikai árnyalóképesség bővítése.
- Lapról olvasás és memóriagyakorlatok.
- Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)

Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB 4194)

Londeix: Szaxofoniskola I–II (Schultz Blasmusik-verlag A/847)

Klosé: Méthode Complète I. (Leduc AL 3186)

É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)

É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)

25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)

Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)

Harle: Easy Classisal Studies (Universal)

Bumcke: Etüdök szaxofonra I–II. (Elite Edit. 350)

Beekum: Studies (HU 37994)

Előadási darabok altszaxofonra I. II. (Edit. Simonffy 053/A., B)

Both: Klassische Saxophon–Soli (in Es) (Schott 7331)

Debussy Album (Universal 17 777)

Mule: Pièces Classiques Célèbres les Recueil (in Es) I., II. (Leduc AL 25 707/708)

Franck Pièce II. (in Es) (Leduc AL 19 996)

Haydn: Andante (in Es) (Kliment 1210)

Bach: Scherzetto (in B) (Leduc AL 25 141)

Purcell: Suite (in B) (Musicus)

Schubert: Suite de Valses (in B) (Leduc AL 25 148)

M. Meriot – Le saxophoniste

Guy Lacour – 50 études faciles et progressives I.-II.

Peter Wastall – First Repertoire Pieces for alto saxophone

André Waignein – Feelings

Jean Strauwen – Soir dans les Montagnes
N. Becan: Serenade

Követelmény

Helyes légzés, befúvás.

Megbízható kottaolvasás.

Skálák: dúr és moll 1#, 1b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt.
Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 2#,2b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése.
- Az 5/4–, 6/4–es és a 9/8–os ütem.
- A tenuto és staccato játékmód.
- Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok.
- Trillák, előkék és utókák használata.
- Négyeshangzatok.
- A tananyagban szereplő darabok stiláris elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban.
- A formai ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása pp dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejlesztése, a mély hangok finomítása.
- Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése.
- Hosszabb tizenhatod– és rövidebb harmincketted–menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően.
- Dúr és moll skálák, hármas–, négyeshangzat– és tercmenet.
- Lapról olvasás, legalább 3–4 epizódból álló darabok memorizálása.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

Londeix: Szaxofoniskola II–III. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)

Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)

Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186, AL 6023)

25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)

Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)

Exercies Journaliers (Leduc AL 20 210)

Blémant: 20 Études Melodiques 1. (Leduc AL 15 801)

Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)

É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)

É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)

É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
 Beekun: Studies (HU 37994)
 Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
 Verroust 24 Études II (Billaudot G.2057)
 Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
 Előadási darabok altszaxofonra III. IV. (Edit. Simonffy 053/C/D)
 Válogatott művek szaxofonra és zongorára II. (Edit. Simonffy 072)
 Mule Pièces Classiques Céléb (Leduc AL 25 708)
 Albéniz: Chant d'amour (in Es) (Leduc AL 19 568)
 Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
 Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
 Elgar: Salut d'amour (in Es) (Schott 33 750)
 Mozart: Gavotte Sentimentale (Leduc AL 19 540)
 Szabó S.: Blues in Blue (in Es)(Edit. Simonffy 025)
 Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
 Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
 Go dow Moses (Vincze) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
 Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)

Követelmény

A hangok megfűvése p dinamikai fokozatnál e–e3–ig.
 Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b–f3–ig kromatikusan,
 Valamennyi hangsor kotta nélkül.
 Tizenhatod–menetek egyenletes eljátszása.
 Egy– és kétagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).
 Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása.
 Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus skálák ismerete.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
- Trillák, előkék és utókák használata.
- Az 5/4–, 6/4–, 9/8–, és a 12/8 –os ütem.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás „C”–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül, hármás– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála.
- A helyes ajakvibrato kialakítása.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

Giampieri: 16 Studi (Ricordi)

Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)

Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

Bumcke: Etüdük szaxofonra III–IV. (Elite Edit. 350)

Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)

É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)

Beekum Studies (HU 3794)

Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)

Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)

Bach: Badinerie (in Es) (Leduc AL 19 511)

Bach: Sonate (? 4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 831)

Chopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 19 651)

Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)

Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)

Händel: Sicilienne et Gigue (in Es)(Leduc AL 20 834)

Händel: Sonate (? 4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 828)

Ibert: L'age d'or (in Es) (Leduc AL 21 654)

Ravel: Pièce en Forme de Habanera

Händel: Sonate (? 1) (in B)(Leduc AL 25 143)

Händel: Sonate en Sol Mineur (LeducAL 25144)

Jean-Marie Londeix –Le Détaché

Charles Jay – Aria et Scherzetto

Julien Porret - Concertino No.10

Jerome Naulais – Sax Symbole

Követelmény

A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f3–ig.

Tiszta intonáció.

Dúr és moll skálák3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, hármás– és négyeshangzat, tercmenet, A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.

Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott hangsor 4#, 4b előjegyzésig, kotta nélkül,

– Két ellentétes karakterű etüd,

– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése f3–tól fölfelé, egyéni adottságok szerint.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
- Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

Giampieri: 16 Studi (Ricordi)

Capelle: 20 Grandes Études 1. (Leduc AL 20 085)

Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)

Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)

Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik A/849–A/850)

É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)

Beekun: Studies (HU 3794)

Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)

Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)

Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)

Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)

Bozza: Aria (Leduc 19714)

Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Bojan Adamic – Two Compositions

Gabriel Grovlez - Sarabande et Allegro

Felix Vivier – Enchantress

Serge Rachmaninoff – Rhapsody on a Theme of Paganini

Követelmény

A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f3–ig.

Tiszta intonáció.

Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.

A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése f3-tól fölfelé.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
- Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül: 6#, 6b előjegyzésig, hármas- és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
- A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
Beekun: Studies (HU 3794)
Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Händel: Sicilienne et Gigue (Leduc 20834)
Pescetti: Presto Hresztomatyija 5–6 (Muzika 14103)
Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)
Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)

Bozza: Aria (Leduc 19714)
Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f3–ig.

Tiszta intonáció.

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.

A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.

Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a szaxofon és a fafűvös hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
- a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrató szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játéokra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla– és duplanyelvvel
- a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

– Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 50., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z.14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 J.v.Beekum: Studies (Harmónia HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz). nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; J.S.Bach: Gavottes (A.Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A.Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek – Kraszna L. EMB 14 251), Fr.Schubert: Sérénade (A.Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

– Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell); G.Fr.Händel: Sicilienne et Gigue (A.Leduc AL 20 834), G.Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5–6 Muzika 14 103), F.Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl.Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A.Leduc AL 19 555), E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19 714). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,

- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák,
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. – Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
- Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)

Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)

25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)

15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)

Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)

Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)

Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)

Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

Szabó F.: Etüdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)

Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)

Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)

BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)

Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
Soproni: Four Pieces for Saxophon (in Es) (EMB 8811)
Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
Händel: Sonate en Sol Mineur (in B) (Leduc AL 21 144)
Bojan Adamic – Two Compositions
Gabriel Grovlez - Sarabande et Allegro
Felix Vivier – Enchantress
Serge Rachmaninoff – Rhapsody on a Theme of Paganini

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
- Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
Szabó F.: Etüdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
Fauré: Pièce (in Es)(Leduc AL 16 152)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
Soproni: Four Pieces for Saxophon(in Es) (EMB 8811)
Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
Händel: Sonate (? 1) (in B) (Leduc AL 25 143)
Händel: Sonate en Sol Mineur(in B) (Leduc AL 21 144)

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

Skálák

Tiszta intonáció, egészséges hang.

Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,

– Két ellentétes karakterű etüd,

– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam”A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
 - Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
 - A vibrato.
 - – A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
 - Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
 - A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok

A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
 J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
 Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
 15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
 Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
 Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
 Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
 Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
 Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
 Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
 É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
 A. Corelli: Gigue (Muzika 13672)
 G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (Leduc AL 20835)
 Bach: Badinerie(Leduc AL 19511)
 Bach: Esz-dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14103)
 Singelée: Solo de concert (Lemoine 26260)
 Bozza: Aria (Leduc 19714)
 Ravel: Darab Habanera formában (Leduc 17679)
 Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade)
 Marcel Perrin – Fantaisie Tzigane

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

Skálák

Tiszta intonáció, egészséges hang.

Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,

- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint.
- Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
- A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.

A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
- Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Beekun: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
- Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
- Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
- A. Corelli: Gigue (Muzika 13672)
- Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20)
- Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
- Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19511)
- J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
- Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)
- J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.)
- A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
- E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)
- Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)
- Denis Joly – Cantilene et Danse
- Henri Busser – Asturias

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

Skálák 6#, 6b előjegyzésig.

Tiszta intonáció, egészséges hang.

Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,

– Két ellentétes karakterű etűd,

– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B” tagozat továbbképző évfolyamain készül későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése.

– A hangterjedelem bővítése:

– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.

– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.

– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

– A virtuóz technika kifejlesztése.

– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.

– Az egyéni hangszín megkeresése.

– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)

Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)

Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)

Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)

Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)

Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Bach: Sonate (? 6 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 832)

Bozza: Aria (in Es) (Leduc)

Bozza: Pulcinella (in Es)(Leduc)
Bernstein: Rhapsody (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)
Händel: Sonate (? 6 V1.) (Leduc AL 20 830)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Lajtha: Intermezzo (in Es) (Leduc AL 21 438)
Martin: Ballada (in Es) (Universal)
Poulenc: Presto (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)

Követelmény

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skála bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése: b–a3–ig, kromatikusan.
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)
Denis Joly – Cantilene et Danse

Követelmény

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

9. Évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszertervezési és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20 442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)
Bach: Szonáta (Leduc 20831)
Händel 2. szonáta (Leduc 20829)
Händel 6. szonáta (Leduc 20830)
Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal 19075)
Schumann: Fantáziadarab (Schirmer 45722)
Singelée: Fantaisie brillante (Lemoine 26260)
Singelée: Solo de concert (Lemoine 26259)
Bozza: Scaramouche(Leduc 20299)
Busser: Aragon (Leduc 21143)
Götz Nándor: Koncertetűdők (Fon–Trade)
Henri Busser – Asturias

Követelmény

Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.

Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.

Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése: b–b3–ig, kromatikusan.
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)

Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)

Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)

Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)

Beekun: 35 Studies (Harmónia HU 3794)

Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)

Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)

Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)

Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)

A. Corelli: Gigue (Muzika 13)

Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20835)

G. Fr. Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20828)

J. S. Bach: Badinerie (A.Leduc AL 19511)

J. S. Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14 103)

J. B. Singelée: Rondo Op. 63.

Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)

J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.)

A. Chailleur: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22177)

E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
M. Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17679)
Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade)
Gilles Senon – 16 Études rythmo-rchniques
Draskóczy – Korondi Táncok

Követelmény

Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrató sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.).

A tanuló rendelkezék

- megfelelő hangszeres technikával,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- hangszerének transzponáló jellegét,
- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,

- a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, ill. szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
 - Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M.Mule: 24 könnyű etűd (A.Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 13–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–tól; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A.Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén.
 - Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; A.Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G.Fr.Händel: Allegro, Largo et Final (A.Leduc AL 20 835); G.Fr.Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20 828); J.S.Bach: Badinerie (A.Leduc AL 19 511); J.S.Bach: Esz–dúr szonáta (Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.); A.Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22 177); E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19714); M.Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade); nehézségi szintjén
- Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
- Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű ; Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 19–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–tól; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk szonáta vagy versenymű lassú–gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű); J.S.Bach: Szonáta (A.Leduc AL 20 831); G.Fr.Händel: 2. szonáta (A.Leduc AL 20 829); G.Fr.Händel: 6. szonáta (A.Leduc AL 20 830); A.Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R.Schumann: Fantáziadarab (G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Fantaisie brillante (H.Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 259 H.L.); E.Bozza: Scaramouche (A.Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A.Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade) nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló).

Fejenként és havonta 1 db nád.

Zongora, vagy pianínó.

Nagyméretű falitükör.

Kottaállvány.

Metronóm.

FAGOTT

A kvintfagott, kvartfagott (fagottino) és a kislefagott, valamint a kiskezes fagottok megjelenésével mód nyílik arra, hogy a fagott tantárgyat – az eddigiekhez képest jóval korábban – ezekkel a hangszerekkel, kezdjük el oktatni.

A fagottal kezdődő oktatás esetében ajánlott megvárni, amíg a tanuló eléri azt a fizikai fejlettséget, amely a hangszer tanulásához szükséges.

A fagott-tanítás feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fagott hang elsajátíttatása,

- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer történetét,
- a fagott társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fagott hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A hangszer részei, össze- és szétszerelése, tisztántartása.
- A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
- Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
- A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
- A 2/4, 3/4, 4/4-es ütemek
- A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A fagott helyes tartása álló helyzetben, elhelyezése a kézen.
- A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
- A szájtartás kialakítása:
- A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
- A helyes befúvás, hangindítás kialakítása.

- A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
- A tenuto és legato játék alapjainak lerakása megalapozása.

Javasolt tananyag

Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)

Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I–V. fejezet

Waggon Wheels a second book of 26 pieces for cellists with piano accompaniment (Katherine and Hugh Colledge Boosey and Hawkes)

Ralf Müller: Quintfagottschule I. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–012–9)

Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und fagott I. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)

Herpay: Szeretek fagottozni (transzponálva)

Gyermekdalok, népdalok transzponálva

Követelmény

Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.

5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.

Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
- Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása. Az egyik zongorakísérettel.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A hangszer részei, össze- és szétszerelése, tisztántartása.
- A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
- Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
- A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
- A 2/4, 3/4, 4/4-es ütemek
- A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
- A szájtartás kialakítása:
- A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
- A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
- A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
- A tenuto és legato játék megalapozása.

Javasolt tananyag

Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)

Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I–V. fejezet

Waggon Wheels a second book of 26 pieces for cellists with piano accompaniment (Katherine and Hugh Colledge Boosey and Hawkes)

Ralf Müller: Quintfagottschule I. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–012–9)

Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)

Herpay: Szeretek fagottozni (transzponálva)

Gyermekdalok, népdalok transzponálva

Követelmény

Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.

5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.

Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.

– Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása. Az egyik zongorakísérettel.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– Olvasás basszuskulcsban, készségszintű játék a tanult ismert hangterjedelemben.

– A nád szerepe, megszólaltatása.

– Egyenletes tempó–, illetve ritmusérzék kialakítása

– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete

– A 2/4, 3/4, 4/4 C – es ütemek

– A szinkópa, éles– és nyújtott ritmus ritmusképletek, és a felütés

– Az ismétlőjelek, Prima volta, seconda volta, korona, levegővétel jele, kötőjel, hangsúly jel, módosító jelek, dinamikai jelek

– A szerkezet, és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor,)

– A játékmód és artikuláció alapfogalmai (tenuto, legato, staccato)

– Hangsorok 1#, 1b előjegyzésig

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés gyakoroltatása, a helyes test–, hangszer– és kéztartás folyamatos ellenőrzése, fejlesztése

– A szájtartás kialakítása, ill. továbbfejlesztése:

– A szájtartásban az artikuláció (a jól intonált hang érdekében) megkezdése már T5 távolság esetén is;

– A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása; a nyelv helyzete és használata.

– A tenuto és legato játék alapjainak lerakása.

– A staccato játékot előkészítő gyakorlatok bevezetése.

– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer kialakítása.

Ajánlott tananyag

Népdalok játszása (magyar, ill. más népek dalai)
Hara: Fagottiskola I. kötet
Herpay Ágnes: Szeretek fagottni
Julius Weissenborn: Fagottiskola
Gárdonyi: 2 kis gordonkadarab
Gordonkamuzsika kezdőknek
Ralf Müller: Quintfagottschule 2. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–013–6)
Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und Fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)

Követelmény

Folyamatos légvezetés: legalább 1/4 periódus terjedelmű zenei anyag megformálása 1 lélegzetvétellel.

A hangkészletből adódó egyszerűbb hétfokú hangsor játszása tenuto és legato.

A törzshangok ismerete, olvasása, fogásai.

16 ütemnyi kis előadási darabok elsajátítása zongorakísérettel

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy hangsor, vagy technikai gyakorlat
- 8–16 ütemes előadási darab zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Hangterjedelem: C – c¹–ig.
- Készség szintű játék basszuskulcsban, a tenorkulcs olvasása.
- Ütemtípusok: 3/8,
- Ritmusértékek és szüneteik: az egésztől a tizenhatodig;
- Ritmusképletek: kis nyújtott, kis éles és a triola.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo,
- Alapvető tempójelzések, és dinamikai jelzések (Allegro, Moderato, Andante, forte, piano)
- A dinamika és az intonáció összefüggésének megismertetése
- Hangindítás súlytalan helyen, átkötés.
- A dúr és moll hangsorok szerkezete és különbségének tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes test-, hangszer- és szájtartás, valamint a légzés készségi szintre fejlesztése.
- A tíz ujj független használata, a bal kéz hüvelykujj helye, használatának újbóli ellenőrzése
- Zenei elválasztás, vagy szünet játszása új levegővétel, illetve új rekesztámasz nélkül.
- Ismerkedés a kitartott hangok befejezésének módjaival.
- Legalább T5 nagyságú kötések gyakorlása.
- Hangszeres állóképesség–fejlesztő gyakorlatok.
- Különböző artikulációk megjelenése.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos fejlesztése.
- Lapról olvasási gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Komarovszky: Fagott etűdök 1.

Góreczky: Fagottiskola I.

D. Holland: Fagottino Schule I.

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.1

Jacob: 4 forgács

Csáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet

Jörg Möhler: Lieder und Vortragsstücke für Fagottino in F (inG) und Klavier

Felix Holler: Das Wüstenschiff für Fagott(ino) und Klavier

Christoph Peter: Lehr- und Spebuch für Fagottino und Fagott 2. kötet

Herpay: Szeretek fagottozni

Követelmény

A levegővétel tudatos használata a zenei tagolásra, legalább 4 ütem folyamatos eljátszása.

Készségfejlesztő gyakorlatok, etűdök.

Több periódus terjedelmű előadási darabok vagy tételek zongorakísérettel.

Nehezebb népdalcsokor vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

Az év végi vizsga anyaga

– Hangsor,

– Egy készségfejlesztő gyakorlat,

– Két előadási darab, zongora kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– Zökkenőmentes játék basszuskulcsban,

– Ütemtípusok:6/8,12/8,

– A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok és ritmusértékek.

– A zenei anyagban szereplő stílusjegyek meg- és felismerése.

– A különböző hangközmenetek felépítése.

– Alapvető formai ismeretek.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az ujjak határozott, de laza billentése.

– A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.

– A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.

– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.

– További dinamikai fokozatok megtanítása (*pp*, *mf*, *ff*), illetve ezek átmenete egymásba (crescendo–decrescendo) egy lélegzetvételre.

– A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.

– Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.

– A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.

– A skálázás tempójának növelése, ritmus- és kötésvariációk alkalmazása.

– A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása.

Ajánlott tananyag

Wybór etiud na fagot 1 (B. Komorowski, W. Osadzin) 1 (Polskie Wydawnictwo Muzyczne)

Góreczky: Fagottiskola II. kötet

First Book of Bassoon Solos (Lindon Hilling and Walter Bergmann)

Das Fagott V. kötet

Kósa: 4 könnyű fagott darab

Oromszegi Ottó: Duók

Jörg Möhler: Music aus der Barockzeit für quintfagott und Klavier

Herpay: Szeretek fagottni

Követelmény

Dúr és összhangzatos moll hangsorok 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzat–felbontás.

Etűdök eljátszása – pihenő nélkül –, benne a tanult dinamikai fokozatok alkalmazása.

Biztos levegővezetés a tanult tananyag szintjén.

Lassú–gyors tételpár, vagy egy hosszabb előadási darab játszása fejből, zongorakísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála különböző artikulációkkal

– Egy etűd,

– Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– A tenorkulcs bevezetése.

– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, 3#, 3b előjegyzésig.

– A kromatikus skála fogalma.

– Ütemtípusok: 5/8, 7/8

– A játszott anyaghoz kapcsolódó formai ismeretek.

– Könnyebb ékesítések írásmódja és ritmusa.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés–támasz–artikuláció egységének fejlesztése.

– Különböző staccato játékmódok ismerete.

– Kvart– és kvintkötések gyakorlása artikulációval.

– Oktávkötések gyakoroltatása, a regiszterek kiegyenlítése.

– A hang szép befejezése.

– A skálázás tempójának növelése, ritmus– és törésvariációkkal is.

– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag

Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)

Kolasinszky: 3 darab

Farkas: Népdalszonatina

Hughes: 6 könnyű darab

Hara László: Fagottiskola II. (EMB)

Karel Pivonka: Fagottiskola

Komorovszkij–Osadzin: Válogatott etűdök 1., 2.

Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)

Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
Küffner: Duók
Graham Sheen: Two by two (Faber)
Telemann: 6 kánonszonáta
Who's Zoo: Colin Cowles

Követelmény

Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás.

Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.

Egyszerűbb barokk tételek, vagy karakterdarabok eljátszása.

Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr és egy moll skála, hármashangzattal,
- Két különböző karakterű etűd,
- két előadási darab vagy tételpár kísérettel lehetőleg kotta nélkül,

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

Alakuljon ki a tanuló ben a tudatos törekvés az értelmes, tagolt előadásra, legyen zeneileg igényes, feleljen meg az követelményekben megfogalmazottaknak.

A hangszerkezelés fejlesztése

Dúr és összhangzatos moll skálák, az ismert hangterjedelemben

Néhány fontosabb segédfogás megismerése, és alkalmazása.

A légzés–támasz–artikuláció egységének elérésére való igény elmélyítése.

Kiegyenlített, telt hang kialakítása minden regiszterben.

A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

Az állóképesség növelése, a tempó emelése a tanuló technikai felkészültségének megfelelően.

A dinamikai változások állandó és karakterisztikus alkalmazása, egyre jobb intonációra való törekvés.

Lapról olvasás fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)

Krakamp: 30 karakterisztikus etűd

Oromszegi Ottó: 50 karakteretűd

Das Fagott VI.

Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)

Hara: Fagottmuzsika kezdőknek

Küffner: Duók

Second Book of Bassoon Solos (Faber Music)

Követelmény

Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, hármashangzatok.
Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételre.
Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.
A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála,
- Két különböző karakterű etűd,
- Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Dúr és moll hangsorok különböző dallam- és ritmusvariációkkal, minél változatosabb improvizációs ötlet alapján is.
- Készség szintű játék tenorkulcsban.
- Trilla, előke-, utóka, mordent készség szintű alkalmazása.
- A hangnemi kitérés és moduláció fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín kialakítása.
- A segédfogások megismerése a tiszta intonáció érdekében.
- A légzés- és hangképzésbeli ismeretek automatizálása.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv és lélegzetés kombinációjával.
- A skálázás egyenletes tempó melletti gyorsítása. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű etűdök játszása.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
- Dinamikai színskála fejlesztése.
- Az önálló hangolás megtanulása.
- Memóriafejlesztés hosszabb terjedelmű művekkel is.
- A lapról játék az előző tanév anyagának megfelelő nehézségű darabokkal, egyenletes, az eredeti tempóhoz közeli tempóban.
- Rendszeres társas zenélés.
- A vibrato alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.2

Krakamp: Etűdök II. (válogatva)

Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara L.– Nagy O.)

Marcello: e–moll szonáta

A. Vivaldi: d–moll fagottverseny KV. 472 I.–II. tétel

Követelmény

Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.

Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.

Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy skála,
- Két különböző karakterű etűd,
- Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B”tagozat feladata a tehetséggondozás. A tanuló játéka elsősorban az előadás kifejezőerejében, szuggesztivitásában kell, hogy meghaladja kortársaiét, de fontos szempont az előbbieken kívül a hangminőség igényessége és a hangszerkezelés biztonsága is.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
- A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
- A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok
- Felütés, átkötés.
- A dūr és moll hangsorok különbségén kívül a dallamos moll és a természetes moll közti különbség; a tanult művek formáinak érzékeltetése a tanuló tudásszintjének megfelelően.
- Az enharmónia fogalma

A hangszerkezelés fejlesztése

- A szájtartás kialakítása:
- A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
- A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
- A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.

A hangszerkezelésben mindent a zenei kifejezés, illetve az erre való határozott törekvés és árnyaltabb előadás határoz meg.

Ajánlott tananyag

Komarovszky: Fagott etűdök 1.

Góreczky: Fagottiskola I.

D. Holland: Fagottino Schule I.

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.1

Jacob: 4 forgács

Csáth E.: Előadási darabok gondolkára I. kötet

Jörg Möhler: Lieder und Vortragsstücke für Fagottino in F (inG) und Klavier

Felix Holler: Das Wüstenschiff für Fagott(ino) und Klavier

Christoph Peter: Lehr- und Spebuch für Fagottino und Fagott 2. kötet

Herpay: Szeretek fagottni

Követelmény

Hangsor 2#, 2b előjegyzésig – dúr és összhangzatos moll skálák.

Két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos eljátszása pihenő nélkül; gyakorlatok negyed, nyolcad értékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel, a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Hangsor,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab, zongora kísérettel kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Hangsorok különböző dallam- és ritmusvariációkkal, minél változatosabb improvizációs ötlet alapján is.
- Ütemtípusok: váltakozó ütemek.
- Ritmusértékek–ritmusképletek; bonyolultabbak, apróbbak is.
- Ismerkedés a darabban előforduló díszítésekkel

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az ujjak határozott, de laza billentése.
- A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.
- A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.
- További dinamikai fokozatok megtanítása (*pp*, *mf*, *ff*), illetve ezek átmenete egymásba (*crescendo*–*decrescendo*) egy lélegzetvételre.
- A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.
- Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.
- A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.
- A skálázás tempójának növelése, ritmus- és kötésvariációk alkalmazása.
- A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása (kamarazenében, fúvószenekarban ülni, gyakorolni állva kell).
- Az ajánlott tananyagban szereplő előadási darabok sajátos stílusjegyeinek felismerése, és az ehhez szükséges technikai megoldások részben önálló megtalálása.
- Lapról játék kb. a 2. évfolyam nehézségi szintjén.
- Helyes trillázási technika kialakítása, a trillázás gyakorlásának módjai.
- A dinamikai határok kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Az oktáv váltások finomítása, a levegővezetés differenciálása, játék a hangszínnel is.

Ajánlott tananyag

Wybór etiud na fagot 1 (B. Komorowski, W. Osadzin) 1 (Polskie Wydawnictwo Muzyczne)

Góreczky: Fagottiskola II. kötet

First Book of Bassoon Solos (Lindon Hilling and Walter Bergmann)

Das Fagott V. kötet

Kósa: 4 könnyű fagott darab

Oromszegi Ottó: Duók

Jörg Möhler: Music aus der Barockzeit für quintfagott und Klavier
Herpay: Szeretek fagottozni

Követelmény

Hangterjedelem: B–d¹–ig.

Hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, kromatikus skála az ismert hangterjedelemben, vagy töredékében, hármashangzat és felbontása.

Az átlagosnál színvonalasabb megszólaltatással két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos, igényes zenei előadása hosszabb pihenő nélkül.

Kamarazenei darab eljátszása tanórán kívül, vagy fúvós, illetve szimfonikus zenekari szereplés, ha az adott körülmények engedik.

Nagyobb technikai képzettséget igénylő etűdök biztonságos eljátszása a teljes ismert hangterjedelemben, bonyolultabb ütemfajták, ritmusok alkalmazásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr és egy moll skála,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab vagy tétel pár zongorakísérettel, kotta nélkül

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal.
- A hangnemi kitérés, moduláció fogalma.
- A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
- A díszítés fejlesztése: hosszú– és rövid előke és utóka, mordent, stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása.
- A fontosabb segédfogások megismerése.
- Önálló hangolásra nevelés.
- A hangszer intonációs hibáinak korrigálására való törekvés.

Ajánlott tananyag

Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)

Kolasinszky: 3 darab

Farkas: Népdalszonatina

Hughes: 6 könnyű darab

Hara László: Fagottiskola II. (EMB)

Karel Pivonka: Fagottiskola

Komorovszkij–Osadzin: Válogatott etűdök 1., 2. (PWM)

Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)

Hara: Fagottmuzsika kezdőknek

Küffner: Duók

Graham Sheen: Two by two (Faber)

Telemann: 6 kánonszonáta

Who’s Zoo: Colin Cowles

Követelmény

Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás.

Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.

Barokk tételek, karakterdarabok eljátszása.

Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.

A tanuló törekedjék az önállóságra a darabok gyakorlása során felmerülő problémáknál. Alkalmazza az eddig szerzett formai és szerkezeti ismereteket az előadás során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr és egy moll skála,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Hangsorok különböző dallam- és ritmusvariációkkal, minél változatosabban
- Bevezetés a vibrato használatába.
- Bonyolultabb ékesítések (pl. trilla, kettős ékesítés) írásmódja, ritmusa, előadási módja

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-támasz-artikuláció egységének tudatos alkalmazása.
- Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- A laza, könnyed ujjtechnika továbbfejlesztése.
- Etűdök, skálák tempójának gyorsítása.

Ajánlott tananyag

Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)

Krakamp: 30 karakterisztikus etűd

Oromszegi Ottó: 50 karakteretűd

Das Fagott VI.

Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)

Hara: Fagottmuzsika kezdőknek

Küffner: Duók

Second Book of Bassoon Solos (Faber Music)

Követelmény

Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, hármashangzatok.

Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételre.

Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.

A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat-felbontással,

- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A tanuló a különböző stílusjegyeknek megfelelő módon játssza előadási darabjait.
- Tudatosítsa a játszott műben felmerülő valamennyi ismeretet. Ismerje meg a belső összefüggéseket is.
- Kapcsolódjon tanulmánya más művészeti ág megismeréséhez is.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Ismernie kell a főbb segédfogásokat.
- Ismerje meg a hangszer intonációs hibáit és tudja korrigálni azokat.
- Ismerje meg a nád legalapvetőbb tulajdonságait.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.2

Krakamp: Etűdök II. (válogatva)

Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara L.– Nagy O.)

Marcello: e–moll szonáta

A. Vivaldi: d–moll fagottverseny KV. 472 I.–II. tétel

Követelmény

Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.

A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.

Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.

Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlotta anyaga

- Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–felbontással,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fagott és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fagott intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrató szerepét a zenei megvalósításban,

- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fagottos előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahú játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal,
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Weissenborn),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Weissenborn 2. kötet, Pivonka: Ritmikus etűdök, stb.),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Fagott főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G–dúr, IV. fejezet 1. C–dúr, 2. F–dúr (EMB13685) nehézségi szintjén.

– Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele; Beethoven: Kontratánc/G–dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Greccsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F–dúr, op. 8/2. kötet 14. F–dúr, 15. d–moll(EMB13685), Neukirchner: 23 közép fokú gyakorlat I., 4. nehézségi szintjén.

- Két különböző karakterű darab vagy tétel-pár, az egyik lehet kamaramű tétel; Farkas F.: Népdalszonatina I–II. tétel (EMB 2458), Telemann: F–dúr szonáta (EMB12196), Weissenborn: Téma és variációk (EMB 12196) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamokon a tanulók esetében a tanuló szeretné megőrizni a zeneiskolai évfolyamokban elért hangszeres játékanak színvonalát, a zenei tevékenység iránti nyitottságát.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Dúr és moll hangsorok 4, legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
- A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
- Korhú díszítések alkalmazása.
- Biztos játék basszukulcsban, és a tenorkulcs készségszintű alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása.
- A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítására való törekvés.
- A segédfogások alkalmazása.
- A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
- Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
- A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
- Rendszeres társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.3

Wenzel Neukirchner: 23 középfokú fagottgyakorlat (EMB)

Emanuele Krakamp: Fagottiskola I. kötet (Hofmeister)

Antonio Vivaldi: d–moll fagottverseny (EMB)

Georg Philipp Telemann: F–dúr szonáta (EMB)
Farkas Ferenc: Népdalszonatina

Követelmény

Dúr és moll hangsorok 4 #, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd,
- Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Dúr–és moll hangsorok, skálák, tercek, hármashangzatok a hangszer tanult terjedelmében.
- Kromatikus skála a hangszer teljes terjedelmében, minden regiszterben kiegyenlített hangon.
- A főbb zenei karakterek ismerete (dolce, grazioso, espressivo, risoluto)

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés további ismétlése, bővítése, dinamikai követelményekkel való kibővítése.
- A trillázás fejlesztése, a nehezebb fogások gyakoroltatása.
- A hangminőség további fejlesztése.
- Ismerkedés a kortárs művekkel, előadásmódjával.

Ajánlott tananyag

Carl Jacobi: 6 középfokú fagottgyakorlat (válogatva) (EMB)
Étienne Ozi: 42 etűd (válogatva) (EMB)
Antonio Vivaldi: fagottversenyek
Benedetto Marcello: F–dúr és G–dúr szonáta (EMB)
Miroslav Štěpán: Scherzo (Suprafon)
Carl Stamitz: F–dúr fagottverseny (Peters)
Eugene Bozza: Burlesque (Leduc)

Követelmény

A befűvási módszer kialakítása a koncertek, ill. a kamarazenélés felkészülésére.
A felkészültségnek megfelelő etűdök hibátlan eljátszása, mind technikai, mind dinamikai és egyéb szempontból.
A képességekhez mért előadási darabok igényes előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd,

– Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Dúr–és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsseptimek, a hangszer tanult terjedelmében.
- A tempó– és dinamikai jelek ismeretének kibővítése.
- A különböző stílusú művek korhű előadásmódjának továbbfejlesztése.
- A kortárs zeneszerzők, és fagottosok megismerése.
- Kitekintés más műfajokra (jazz, igényes könnyűzene).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangképzés nagy dinamikai különbséggel.
- A hangszer teljes terjedelmének könnyed kezelése.

Ajánlott tananyag

Julius Satzenhoffer: Etűdök

Étien Ozi: 42 etűd (EMB)

Eugene Jancourt: Etűdök (Universal,IMC,Accolade)

Conrad Jacobi: Hat középfokú fagottgyakorlat (EMB)

Karel Pivonka: Ritmické etudy pro fagot (Suprafon)

Antonio Vivaldi: fagottversenyek

Georg Philipp Telemann: e–moll, f–moll, a–moll szonáta (EMB)

J. Chr. Bach: B–dúr, Esz–dúr fagottverseny (EMB)

Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Sikorski, (EMB)

Petrovics Emil: Passacaglia in blues (EMB)

Dubrovay László: Cinque pezzi (EMB)

Bozay Attila: Episodi (EMB)

Kocsár Miklós: Dialoghi (EMB)

Követelmény

Dúr–és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsseptimek, a hangszer teljes terjedelmében.

A nehezebb ritmusképletekben való jártasság.

Laza, könnyed ujjtechnika.

Rendszeres társas zenélés, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
- Egy etűd
- Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

Az eddig tanult ismeretek összegzése, a technikai színvonal megszilárdítása.

Az esetlegesen még meglévő hiányosságok kiküszöbölése.

A technikai készségek továbbfejlesztése.

A duplanyelv–technika megismerése.

A társművészetek iránti figyelem elmélyítése.

A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése.

A hangszerkezelés fejlesztése

A hangszerkezelési ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során.

Az improvizációs készség alapjainak alkalmazása a megfelelő művek során.

A lapról olvasási készség olyan szintre fejlesztése, hogy a tanuló a játék során érje el, hogy első látásra el tudjon játszani megfelelő nehézségű műveket kottahűen, közel azonos tempóban, mint a tempójelzés.

A társas zenélésben az együttjáték precizitása és az intonáció is legyen biztos.

Ajánlott tananyag

Ludwig Milde: Koncertetűdök (EIMC New York)

Emanuele Krakamp: Fagottiskola II. kötet (Hofmeister)

Oromszegi Ottó: 10 modern fagottetűd (EMB)

Franz Suchanek: Concertino (Suprafon)

Franz Danzi: F–dúr fagottverseny (Musica Rara)

Wolfgang Amadeus Mozart: B–dúr fagottverseny

Hidas Frigyes: Fagottverseny (EMB)

Maros Rudolf: Fagottverseny (EMB)

Gabriel Pierné: Concertino (Leduc)

Követelmény

Dúr–és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsseptimek, a hangszer tanult terjedelmében.

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten tudja előadni, kotta– és stílushűen.

Értelmes, tagolt előadásmód kialakítása, a zene folyamatának és összefüggéseinek érzékeltetése, kifejező játékmód elérése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,

– Egy etűd,

– Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű tanulmányaik mellett tanulják hangszerüket, egy magasabb szintű zenei képzéssel. meg kívánva őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét,

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
- Korhú díszítések alkalmazása.
- A különböző stílusjegű darabok értelmes, tagolt, élményszerű előadására való törekvés.
- Dinamikai ismeretek, stílusjegyek alkalmazásának bővítése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakított technikai ismeretek, mechanizmusok továbbfejlesztése.
- A nádigazítás alapvető ismeretei.

Ajánlott tananyag

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.3

Wenzel Neukirchner: 23 középfokú fagottgyakorlat (EMB)

Emanuele Krakamp: Fagottiskola I. kötet válogatva (Hofmeister)

Antonio Vivaldi: d–moll fagottverseny (EMB)

Georg Philipp Telemann: F–dúr szonáta (EMB)

Követelmény

Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, különböző formációk variálása a skálázás során.

A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.

Különböző stílusú előadási darabok értelmes, tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
- két különböző etűd,
- Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Dúr–és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző ritmusvariációkkal
- A főbb zenei karakterek ismerete

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vibrato gyakorlati megvalósítása.
- A laza, könnyed hangszerkezelés továbbfejlesztése (ujjtechnika, ujjak szinkronizálása)
- A gyors, ugyanakkor halk belégzés fejlesztése.
- A hangminőség további fejlesztése.
- Ismerkedés a kortárs művekkel, előadasmódjával.

Ajánlott tananyag

Carl Jacobi: 6 középfokú fagottgyakorlat (EMB)

Étienne Ozi: 42 etűd (EMB)

Antonio Vivaldi: fagottversenyek

Benedetto Marcello: F–dúr és G–dúr szonáta (EMB)
Miroslav Štěpán: Scherzo (Suprafon)
Carl Stamitz: F–dúr fagottverseny (Peters)
Eugene Bozza: Burlesque (Leduc)

Követelmény

Dúr–és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsseptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző ritmusvariációkkal. A helyes tartások, és technikák alkalmazása a szép, telt, kifejező hangszerhangért. Rendszeres, igényes hangképzés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
- két különböző etűd,
- Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A zenei stílusérzék és fantázia fogalma.
- Zenekari művek fagott szólamainak megismerése.
- A vibrato játékmód továbbfejlesztése.
- Egészhangú skála bevezetése.
- A nádigazítás, és a nádkészítés alapjainak megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A technikai készségek továbbfejlesztése, és az előadási darabokban biztos alkalmazása.
- Skálázás a hangszer teljes terjedelmében, egyre gyorsabb tempóban.
- Az egészhangú skála.

Ajánlott tananyag

Julius Satzenhoffer: Etűdök
Étien Ozi: 42 etűd (EMB)
Eugene Jancourt: Etűdök (Universal, IMC, Accolade)
Conrad Jacobi: Hat középfokú fagottgyakorlat (EMB)
Karel Pivonka: Ritmické etudy pro fagot (Suprafon)
Antonio Vivaldi: fagottversenyek
Georg Philipp Telemann: e–moll, f–moll, a–moll szonáta (EMB)
J. Chr. Bach: B–dúr, Esz–dúr fagottverseny (EMB)
Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Sikorski, (EMB)
Petrovics Emil: Passacaglia in blues (EMB)
Dubrovay László: Cinque pezzi (EMB)
Bozay Attila: Epizodi (EMB)
Kocsár Miklós: Dialoghi (EMB)

Követelmény

Dúr–és moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsseptimek, a hangszer teljes terjedelmében.

A nehezebb ritmusképletekben való jártasság.
Laza, könnyed ujjtechnika.
Rendszeres társas zenélés, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
- két különböző etűd,
- Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Az eddigi tanulás során elsajátított technikai és zenei ismeretek komplex alkalmazása.
- A technikai készségek továbbfejlesztése.
- A duplanyelv–technika alkalmazása
- A társművészetek iránti figyelem elmélyítése.
- A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése.
- Nádkészítési ismeretek.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszerkezelési ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során.
- Társaszenélés során a lapról olvasás, valamint a kottahű játék precíz megszólalására való törekvés.
- Az improvizáció alapelemeinek, önálló díszítések alkalmazásának fejlesztése

Ajánlott tananyag

Ludwig Milde: Koncertetűdök (EIMC New York)
Emanuele Krakamp: Fagottiskola II. kötet (Hofmeister)
Oromszegi Ottó: 10 modern fagottetűd (EMB)
Franz Suchanek: Concertino (Suprafon)
Franz Danzi: F–dúr fagottverseny (Musica Rara)
Wolfgang Amadeus Mozart: B–dúr fagottverseny (Peters)
Hidas Frigyes: Fagottverseny (EMB)
Maros Rudolf: Fagottverseny (EMB)
Gabriel Pierné: Concertino (Leduc)

Követelmény

Dúr–és moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsseptimek, szűkített septimek, a hangszer teljes terjedelmében.
Az állólépcség fejlesztése,

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
- Két különböző etűd,
- Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a nád igazítása stb.).

A tanuló rendelkezék

- megfelelő hangszeres technikával,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- az újabb légzéstechnikákat,
- a fagott társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Neukirchner etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Fagott főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat (EMB 2218), Weissenborn: 2. kötet etűdjei (EMB 13686) nehézségi szintjén.

– Két előadási darab vagy szonáta tétel-pár, amelyből lehet egy kamaramű; Pécsi J.: Dörmögő Dömötör, Vivaldi: d-moll fagottverseny II–III. tétel (EMB 3771), Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén; kamaradarabok: Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252–oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták (EMB 5353), Debussy: A kis néger – fúvósötös nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Neukirchner: 23 középfokú etűd (EMB 2218), Weissenborn: Fagottiskola II. kötet (EMB 13686), Jacobi: Hat középfokú gyakorlat (EMB 2217) nehézségi szintjén.

– Egy szonáta, vagy versenymű tétel-pár; Vivaldi: d-moll fagottverseny (EMB 3771), Marcello: e-moll szonáta (EMB 4725), Telemann: f-moll szonáta nehézségi szintjén.

– Egy kamaradarab vagy kamaramű; Mirosnyikov: Scherzo, M. Read: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták (EMB 5353), Vivaldi: G-dúr kettősverseny – oboa-fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú és minőségű hangszer (fagott / fagottino / kislefagott).

Havonta és fejenként egy nád.

Legalább két darab szabályozható magasságú kottaállvány.

Egészalakos tükör.

Zongora vagy pianínó.

Metronóm.

2. RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadasmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
- A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
- A helyes be- és kilégzés alapjainak elsajátítása.
- A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
- Hangterjedelem az egyvonalas C-től az egyvonalas G-ig.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Gyermekdalok, népdalok

Követelmény

A helyes be- és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'-ig.

Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.

Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat
- Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A helyes testtartás rögzítése.
- A helyes légzés további tudatosítása.
- Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I.

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Gyermekdalok, népdalok

Brodzsky: Májusköszöntő

Régi francia dal

Követelmények

Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.

Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Susato: Rondo (Trombitamuzsika)

Gyermekdalok, népdalok

Követelmény

Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.

Hangterjedelem a kis a-tól a kétvonalas c-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

- 2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.

- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Colin: Skálatanulmányok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Fischer: Induló

Cole: Granit

Barnes: A kis géniusz

Barnes: A kis művész

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas d-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.

Davidson: Befűjési gyakorlatok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára

Hammerschmied: Csókdal

Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: A kis mester
Charpentier: Prelúd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Davidson: Befűjési gyakorlatok

Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok

Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit

Telemann: Szvit (1. és 2.)

Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo

Tornyos: Változatok

Scselekov: Ballada

Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-tól a kétvonalas f-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egyoktávós skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsseptimakkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8-os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamarazenélés előtérbe helyezése.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj- és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint-, kvart- és nagy terc-kötések összekapcsolásával.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff) különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.

Peters: Gyakorlatok kezdőknek

Colin: 100 Warm Ups

Arban: Skálatanulmányok

Clodomir: Petits exercices

Clodomir: Etűdök I.

Arban: Trombitaiskola

Baldassari: Szonáta

Barat: Orientálé

Händel: Hallei szonáta

Händel: B-dúr szonáta

Diabelli: Szonatina

Botti: Románc

Rangers: Velencei karnevál

Tornyos: Szonatina

Tornyos: 3 sárpilisi népdal

Clerisse: Téma és változatok

Telemann: B dūr szvit (FAM)

Követelmény

A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.

A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-tól a kétvonalas g-ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Egy oktávós skála, tercskála, a főhármások és a dominánsseptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.

A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.

Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.

Peters: Gyakorlatok

Stamp: Warm Ups+Studies

Collin: Warm Ups, Lip flexibilités

Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Petits exercices Etűdök I.

Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)

Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel

Albinoni: F-dúr concerto I. tétel

Händel: c-moll concerto I. tétel

Händel: B-dúr szonáta

Händel: Asz-dúr szonáta

Telemann: F-dúr szonáta

Telemann: d-moll szonáta

Balay: Adante et allegro

Scselokov: Koncert no. 3

Hanus: Impromptus

Thome: Fantázia

Bogár: Concertino I.

Bogár: Concertino II.

Desportes: Introductions

Hidas: Concerto no. 2, I. tétel

Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.

A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszer tartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Colin: Skálatanulmányok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Fischer: Induló

Cole: Granit

Barnes: A kis géniusz

Barnes: A kis művész

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első három képlete
- Egy gyakorlat,
- Két különböző karakterű előadási darab.

@-

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.

Davidson: Befűjési gyakorlatok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára

Hammerschmied: Csókdal

Susato: Rondo és saltarello

Bogár: Régi magyar táncok

Barnes: A kis virtuóz

Barnes: kis mester

Charpentier: Prelúd

Kamprath: Három epizód

Scselokov: Mese

Scselokov: Tréfa

Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Davidson: Befújási gyakorlatok

Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok

Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit

Telemann: Szvit (1. és 2.)

Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo

Tornyos: Változatok

Scselekov: Ballada

Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

- Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
- Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
- A természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések.
- A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-tól a kétvonalas g-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első három képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.

- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
 - A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
 - A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Davidson: Befújási gyakorlatok

Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok

Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit

Telemann: Szvit (1. és 2.)

Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo

Tornyos: Változatok

Scselekov: Ballada

Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.

A hangterjedelem kibővítése a kis fizs-től a kétvonalas f-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

A tanuló legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.

Egyszerű díszítések és trillák.

Kvint-, kvart- és terc-kötések összekapcsolása, oktávkötések.

A hangterjedelem kialakítása a kis fizs-től a kétvonalas a-ig.

Ismerkedés a pedálhangokkal.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.

Terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála négy képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávós skála, tercskála, a főhármások és a dominánsseptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.

- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.

- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.

- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.

Peters: Gyakorlatok)

Stamp: Warm Ups+Studies

Collin: Warm Ups, Lip flexibilités

Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Petits exercices Etűdök I.

Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel

Albinoni: F-dúr concerto I. tétel

Händel: c-moll concerto I. tétel

Händel: B-dúr szonáta

Händel: Asz-dúr szonáta

Telemann: F-dúr szonáta

Telemann: d-moll szonáta

Balay: Adante et allegro

Scselokov: Koncert no. 3

Hanus: Impromptus

Thome: Fantázia

Bogár: Concertino I.

Bogár: Concertino II.

Desportes: Introductions

Hidas: Concerto no. 2, I. tétel

Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.

A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc-kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.

A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b-ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.

A másfél oktávós, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála négy képlete
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test- és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszer irodalmát a tanult anyag alapján
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül g^2 -ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b -ig.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Ismerje a tanuló

- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.

Legyen képes

- az előírt hangterjedelemben belül (b^2 -ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1-21. (Leduc), nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1-29. Leduc, nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.
- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
- A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-ups+studies

Colin: Lip Flexibilities

Clarke: Technical Studies

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Fekvéstágító skálák

Arban: Trombitaiskola
Előkészítő gyakorlatok a trillához
Tripla nyelv előtanulmányok.
Kromatikus skálák
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F-dúr Concerto
Esz-dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c-moll Concerto
Vivaldi: d-moll Concerto I.-II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmény

A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála három képletben
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
- A játszott darabok alapos ismerete.
- A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
- A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-ups + studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Purcell: B-dúr szonáta
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmény

Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.

Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.

Kamaramű szólamának előadása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála 3 képletben
- Egy etűd
- Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

hangszeres és zenei ismeretek átadása

- a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
- a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
- a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
- skálák öt képletben.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-ups + studies

Clarke: Technical Studies

Colin: Lip Flexibilities

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode

Davidson: Napi gyakorlatok

Arban: Trombitaiskola

Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.

Corelli: e-moll Szonáta

Albinoni: C-dúr Concerto

Hidas: Concerto no.2

Bozza: Capriccio

Gedike: Koncertetűd

Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára

Követelmények

Skálák öt képlettel.

Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.

Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.

A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
- A zenei kifejezés fejlesztése.
- A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
- Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
- A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-ups + Studies

Clarke: Technical Studies

Colin: Lip Flexibilities

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode

Davidson: Napi gyakorlatok

Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.

Arban: Trombitaiskola

Hummel: Trombitaverseny I. tétel

Haydn: Trombitaverseny II.-III. tétel

Arutjunjan: Trombitaverseny

Hindemith: Szonáta I.

Valentino: Szonáta

Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára

Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.

Egy kamaramű szólamának eljátszására.

Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávos

rendszerben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups

Colin: Lip Flexibilities

Clarke: Technical Studies

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode

Arban: Skálagyakorlatok

Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Petits exercices Etűdök I.

Keller: Szonáta

Albinoni: F-dúr Concerto

Esz-dúr Concerto

Barat: Fantázia

Haendel: c-moll Concerto

Vivaldi: d-moll Concerto I.-II. tétel

Richter: Concerto I. tétel

Cimarosa: Concerto

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.

Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.

Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.

A kromatikus skála biztos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
- Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
- Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups

Clarke: Technical Studies

Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Purcell: B-dűr szonáta
Neruda: Esz-dűr trombitaverseny I.
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
Dűr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljűtszása.
A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy koncert két tetele
- Egy más stűlusű előadási darab

9. évfolyam „B” Tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
- Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- Skálák öt képlettel, a másfél oktávos rendszer szerint.
- Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
- A zenei formálás tudatos alakítása.
- A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Advanced Daily Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e-moll Szonáta
Albinoni: C-dűr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio

Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára
Charlier: Solo de Concours
Haydn: Trombitaverseny I.-II.-III.
Hummel: Trombitaverseny I.-II.
Telemann: Asz-dúr Concerto

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
Skálák öt képletben.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
A játszott előadási darabok alapos ismerete.
Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
- Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
- A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Etűdök
Tartini: B-dúr Concerto
Enescu: Legenda
Torelli: D-dúr Concerto
Purcell. D-dúr szonáta
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.-III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta

Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat. Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait. Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat. Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát. Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló rendelkezék megfelelő állóképességgel.

Ismerje a hangképzés folyamatát.

Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Ismerje a tanuló

- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávós rendszerben, 6 képlettel.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is; Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsganyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén.
- Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capricco (Leduc) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).

Jól felhangolt zongora (pianínó).

Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány

Metronóm

Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

KÜRT

A kürttanítás célja feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kúrthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres készségét, zenei érzékét.
- Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal-, darab-, etüdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)

Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.

Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Helyesen működő funkciók kialakítása:

- helyes légzés, szájtartás,
- a fúvóka helye az ajkakon,
- testtartás,
- hangszertartás.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)

Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.

Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:

- helyes test- és hangszertartás,
- szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
- a helyes légvezetés megalapozása,

- a nyelvtechnika megalapozása,
- a manuális technika megalapozása.

Az intonációs készség fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)

Sollár – Usov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)

Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék szép kúrthangon.

Portato hangindítás.

Az ujj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Felhasználható irodalom

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Sollár – Usov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)

Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)

Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék kifejező, szép kúrthangon.

Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy kantiléna kotta nélkül
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll
- Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)

Sollár – Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

Kling: Kürtiskola (IMC New York)

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék kifejező, szép kúrthangon.

Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála, különböző skálaképletekkel,
- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények,
- Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.

- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)

Szilágyi: Hangpalota

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)

Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék szép kúrthangon

Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála, különböző skálaképletekkel
- Egy kantiléna
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

A hangszerkezelés fejlesztése

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.

- Transzponálás esz és d kürtben
- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II

Szilágyi: Hangpalota

Poleh: Dal -,darab- ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)

Sollar-Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Maxim-Alphonse: Etűdök (A.Leduc Paris)

Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény

Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála skálaképletekkel
- Egy kantiléna
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene(zongorakísérettel)

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fűvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d, és c kürtben
- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II

Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, ((Muzika Moszkva)
Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény

Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-és d kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála skálaképletekkel,
- Egy kantiléna,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Sollár – Uszov: Kürtiskola Hresztomatya Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York),
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatya Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék szép kúrthangon.

Portato, tenuto hangindítás.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)

Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

Kling: Kürtiskola (IMC New York)

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék kifejező, szép kúrthangon Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Széles dinamikai skála alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező, szép kúrthang kialakítása
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)

Szilágyi: Hangpalota

Poleh: Dal-, darab-, etüdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)

Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

H.Kling: Kürtiskola IMC New York)

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

Követelmény

Játék szép kúrthangon.

Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező szép kúrthang kialakítása
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.

- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz és d kürtben
- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II

Szilágyi: Hangpalota

Poleh: Dal -,darab- ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, (Muzika Moszkva)

Sollar-Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)

Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény

Játék szép kürt hangon.

Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fűvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénakon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d, és c kürtben

- Társas zenélés

Ajánlott tananyag

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II

Szilágyi: Hangpalota

Poleh: Dal-,darab-,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)

Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)

O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)

Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)

Szilágyi-Beleznyay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény

Játék szép kürt hangon.

Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Tranzponálás esz-és d kürtben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvást, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kúrthangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,

- ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:

- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
- egy kantiléna,
- két etűd,
- egy előadási darab – ajánlott: J.Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával), L.v.Beethoven: Románc, J.Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaramű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G.F.Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A.J.Varlamov: Orosz népdal, J.A.Hasse: Két tánc, G.F.Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F.Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
- Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.
- Két etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
- Egy előadási darab; L.v.Beethoven: Románc, J.Loelliet: Szonáta, J.Skroup: B-dúr koncert, A.Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
- A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.

Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)

Kofron: Etűdök

Ónozó: Kürtiskola I-II.

Bujanovszkij: Válogatott etűdök

Szilágyi- Beleznyay: Előadási darabok kürtre I, II.

Macello: a-moll szonáta

Grieg: Tavasz

Mozart: Larghetto
Schubert: Ave Maria
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
Bach: Air
Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (esz, d, c).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelemben belül.
- Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú

Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Eüdük II.
Franz Strauss: Notturmo
Dvorak: X. szláv tánc
Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény

Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.

A dinamikai skála határainak kiszélesítése.

A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.

Kifejező szép kürt hang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.

Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)

Társas zenélés.

Zenekari szólamismeret.

Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

Kling: Etüdük (IMC New York)

Panseron: 20 cantilena

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Kopprasch: Etüdük I. (Hofmeister)

Maxim-Alphonse: Etüdük II. (A. Leduc)

Thevet: 60 Etüd I. (A. Leduc)

Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)

Kofron: Etüdük

Bujanovszkij: Válogatott etüdük

Szilágyi- Beleznyay: Előadási darabok kürtre I, II.

Bozza: En Irlande

Mendelssohn: Tavasz dal

Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)

Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)

Franz Danzi: Esz-dúr szonáta

C. Saint-Saens: A hattyú

O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Canilenák
Franz Strauss: Koncert
B.Kroll: Laudatio
Lorenz: Elegia
J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény
Játék szép kúrthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Glazunov: Álom
Pergolesi: Siciliana
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)

Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
S. R. Mercadante: Concerto
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Koetsier. Romance
Saint- Saens : Koncert
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4
Mozart: Kürtkvintett
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Cantilénák
R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
R. Strauss: Andante
F. Strauss: Téma és variációk
Ravel: Pavane

Követelmény

Játék szép kúrthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (minden transzpozíció).

Az év végi vizsgaajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
- Társas zenélés.

- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.

Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)

Kofron: Etűdök

Ónozó: Kürtiskola I-II.

Bujanovszkij: Válogatott etűdök

Szilágyi- Beleznyay: Előadási darabok kürtre I, II.

Macello: a-moll szonáta

Grieg: Tavasz

Mozart: Larghetto

Schubert: Ave Maria

Franz Danzi: Esz-dúr szonáta

Bach: Air

Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kifejező szép kúrthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek

- a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- a művek harmóniai és formai elemzése
- a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdők (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kűrtiskola II.
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kűrtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdők I. (A. Leduc)
Geisler: Kűrtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdők
Bujanovszkij: Válogatott etűdők
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kűrtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Etűdők II.
Franz Strauss: Notturmo
Dvorak: X. szláv tánc
Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény

Játék szép kűrthangon.
Kűlönbözű hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Tranzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékműdokok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kűrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása kűlönbözű képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű tranzpozíciók (összes tranzpozícióban)
- Társas zenélés.

- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek

- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)

Panzeron: 20 cantilena

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)

Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)

Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)

Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)

Kofron: Etűdök

Bujanovszkij: Válogatott etűdök

Szilágyi- Beleznyay: Előadási darabok kürtre I, II.

Bozza: En Irlande

Mendelssohn: Tavaszi dal

Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)

Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)

Franz Danzi: Esz-dúr szonáta

C. Saint-Saens: A hattyú

O. Franz: Dal szöveg nélkül

Kofron: Sonatina

Saint- Saens : Koncert

Matis: Koncert

Hidas: Concerto per corno

Bordogni-Gabler: Canilenák

Franz Strauss: Koncert

B.Kroll: Laudatio

Lorenz: Elegia

J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény

Játék szép kúrthangon.

Különböző hangindítások.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kúrthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)
- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)

Panseron: 20 cantilena

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)

Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)

Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)

Kofron: Etűdök

Bujanovszkij: Válogatott etűdök

Glazunov: Álom

Pergolesi: Siciliana

Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)

Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)

Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.

S. R. Mercadante: Concerto

O. Franz: Dal szöveg nélkül

Kofron: Sonatina

Koetsier. Romance

Saint- Saens : Koncert

Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2

Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4

Mozart: Kürtkvintett

Hidas: Concerto per corno

Bordogni-Gabler: Cantilenák

R. Strauss: Kürtverseny op. 11.

R. Strauss: Andante

F., Strauss: Téma és variációk

Ravel: Pavane

Követelmény

Játék szép kúrthangon.

Különböző hangindítások.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Egy kantiléna,

Egy gyakorlat,

Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszer múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszer tartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
- $C-g^2$ hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kúrthangon,
- az előadási darabokat fejből játszani,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
- igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék

- a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
- koncentrációképességgel,
- lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- $F-c^3$ között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
- az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén.
- Egy etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén.
- Egy kamaramű; Mozart-kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fűvösötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, jó minőségű hangszer és tartozék.

Jól felhangolt zongora (pianínó).

Legalább 2 db kottatartó.

Metronóm.

HARSONA-TENORKÜRT-BARITONKÜRT

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt- és a baritonkürt-tanítás szakirányú feladatai
A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8-9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrészfűvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

- ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befűvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
- fűvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
- csak fűvókával,
- hangszerrel,
- mindezek ellenőrzése fűvóka karikával,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.
- A helyes test- és hangszer tartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsona ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I.

Steiner: Bariton ABC

Steiner: Harsona ABC

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

Sztán: Répertoire Trombita-

Előadási darabok gordonkára I,

Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

Gyerekdalok, népdalok

Követelmény

Az egészséges, szép hang kialakítása.

Hangterjedelem: maximum B-g-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.

- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsona ABC

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. vagy a tanuló képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I.

Steiner: Bariton ABC

Steiner: Harsona ABC

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

Sztán: Répertoire Trombita-

Előadási darabok gordonkára I,

Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

Követelmény

Az egészséges, szép hang kialakítása.

Hangterjedelem: maximum G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a félkotta mellett.
- A módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag

Steiner: Bariton ABC

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Steiner: Bariton ABC-ből válogatva

Perényi Péter: 347 etűd-ből válogatva

Krumpfer: Trompeten schule für anfangen-ből válogatva

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Colin: Modern Method for Trombon

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)

Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

Sztán: Repertoire Trombita

Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.

Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Követelmény

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.

Hangterjedelem: G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
- Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
- A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
- Dinamika: a pianótól a fortéig.
- Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3-4) kotta nélkül.
- Hangterjedelem: G- d'-ig.
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
- A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)

Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)

Colin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfűvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfűvők
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsor szerkezete.
- A 9/8-os, 12/8-os ütem.
- Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
- A manuális készség továbbfejlesztése.
- A legato játék kifejtése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fűvőkgyakorlatok)
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (63-118)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfűvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfűvők
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletetek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Colin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (1-51)
Clodomier: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Arban: Skálagyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52-116)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Steiner: Harsona ABC

Arban: Vollständige schule für trompete – válogatott gyakorlatok

Lubik: Kantiléna

Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet

Borst: Skálagyakorlatok trombitára

Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.

Clodomir: Petits Exercices.

Robert Müller: Technische studien I-II

Kopprasch: Technikai etűdök I.

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Makovecz: Válogatott etűdök I.

Arban: gyakorlatok válogatva

Steiner: Harsona ABC

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

Sztán: Repertoire Trombita-

Előadási darabok gordonkára I,

Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II

Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II

Steiner: Repertoire Rézfúvók

Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára

Sugár: Dal és tánc

Hasse: Két tánc

Diabelli: Szonatina

Händel: B-dúr sonata

Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva

Purcell: Szvit

Telemann: F-dúr sonata

Fitzgerald: Angol szvit

Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.

Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.

Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga

– Egy skála

– Két gyakorlat,

– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
 - A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
 - Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
 - A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
 - Dinamika: a pianótól a fortéig.
 - Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
 - Hangterjedelem: G- d'-ig.
-
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
 - A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
 - Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsonaiskola ABC

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Colin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC

Perényi Péter: 347 etűd

Steiner: Harsona ABC

Lubik: Kantilénák

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)

Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

Sztán: Repertoire – Trombita,

Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.

Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Steiner: Repertoire – Rézfúvók

Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)

Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)

Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.

Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.

Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.

Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsor szerkezete.
- A 9/8-os, 12/8-os ütem.
- Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
- A manuális készség továbbfejlesztése.
- A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsonaiskola ABC

Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)

Colin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC

Perényi Péter: 347 etűd

Steiner: Harsona ABC

Lubik: Kantilénák

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)

Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfűvósokra

Sztán: Repertoire – Trombita,

Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.

Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Steiner: Repertoire – Rézfűvók

Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)

Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)

Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
Kvint- és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
- Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsonaiskola ABC

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Colin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC

Perényi Péter: 347 etűd

Steiner: Harsona ABC

Lubik: Kantilénák

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

Steiner: Harsona ABC

Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

Sztán: Repertoire – Trombita,

Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.

Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Steiner: Repertoire – Rézfúvók

Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)

Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)

Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény

Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.

A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Lubik: Kantiléna

Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Arban: Skálagyakorlatok

Clodomir: Petits Exercices.

Robert Müller: Technische studien I.

Steiner: Harsona ABC

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Arban: gyakorlatok válogatva

Steiner: Harsona ABC

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

Sztán: Répertoire Trombita

Előadási darabok gordonkára I

Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II

Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II

Steiner: Répertoire Rézfúvók

Sugár: Dal és tánc

Hasse: Két tánc

Purcell: Szvit

Diabelli: Sonatina

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.

Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.

Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.

A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)

Lubik: Kantiléna

Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet

Borst: Skálagyakorlatok trombitára

Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)

Clodomir: Petits Exercices.

Robert Müller: Technische studien I-II

Kopprasch: Technikai etűdök I.

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Makovecz: Válogatott etűdök I.

Arban: gyakorlatok válogatva

Steiner: Harsona ABC

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

Sztán: Répertoire Trombita-

Előadási darabok gordonkára I,

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Steiner: Repertoire Rézfűvők
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Diabelli: Szonatina
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Telemann: F-dúr sonata
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolokakezelést,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elváltás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül,
- két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

Legyen képes

- a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére
- árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona-tenorkürt-baritonkürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
- Egy etűd; Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitászó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet).
- Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfűvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfűvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G.Giordani: Arietta 33., G.B.Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfűvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd; Steiner: Bariton-ABC (EMB14284) 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130-137. nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfűvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,

- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Díszítések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Colin: Kötésgyakorlatok

Arban: Gyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.

Arban: Skálatanulmányok

Clodomir: Etűdök I-II.

Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok

Kopprasch: Technikai etűdök I.

Makovecz: Válogatott etűdök I

Müller: Technikai gyakorlatok II-III.

Couillaud: 20 etűd

Marcello: Szonáták

Paudert: Berühmte Arien

Kurpiński: Kavatina

Baldassari: Szonáta

Barat: Orientale

Händel: Hallei szonáta

Telemann: B-dúr szonáta

Rouger: Velencei karnevál

Követelmény

A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Két oktávós skála, tercskála; a főhármasszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Colin: Lip flexibilites (válogatva)

Slokar: Hangképző gyakorlatok

Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.

Clodomir: Etűdök II.

Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések

Kopprasch: Technikai etűdök I.

Makovecz: Válogatott etűdök

Bordogni: Vocalises

Müller: Technikai etűdök III

Blazevich: Etűdök harsonára

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Slokar: Hangképző gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Stamp: Warm Ups

Colin: Warm Ups

Maggio: Befűvási gyakorlatok

Colin: Skálatanulmányok

Arban: Skálatanulmányok

Arban: Famous Method for Trombone

Colin: Modern Method for Trombone

Müller: Technikai etűdök III

Kopprasch: Technikai etűdök I-II

Bordogni: Vocalises

Lafosse: Complete Method III

Couillaud: 20 etűd

Vobaron: Etűdök I-II.

Clodomier: Etűdök II-III.

Makovecz: Válogatott etűdök I-II.

Corelli: Szonáták

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

A trombita- és harsonairodalom szólóművei

Követelmény

Díszítések.

Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.

Rövid előke, dupla előke.

Trilla előkével, utókéval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála,

– Egy gyakorlat,

– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Slokar: Hangképző gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Stamp: Warm Ups

Colin: Warm Ups

Maggio: Befűvási gyakorlatok

Colin: Skálatanulmányok

Arban: Skálatanulmányok

Arban: Famous Method for Trombone

Colin: Modern Method for Trombone

Müller: Technikai etűdök III

Kopprasch: Technikai etűdök I-II

Bordogni: Vocalises

Lafosse: Complete Method III

Couillaud: 20 etűd

Vobaron: Etűdök I-II.

Clodomier: Etűdök II-III.

Makovecz: Válogatott etűdök I-II.

Corelli: Szonáták

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

Követelmény

Díszítések.

Ttripla és duplanyelv gyakorlatok.

Rövid előke, dupla előke.

Trilla előkével, utókéval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Díszítések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Colin: Kötésgyakorlatok

Arban: Gyakorlatok

Arban: Skálatanulmányok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.

Clodomir: Etűdök I-II.

Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok

Kopprasch: Technikai etűdök I.

Makovecz: Válogatott etűdök I

Müller: Technikai gyakorlatok II-III.

Couillaud: 20 etűd

Marcello: Szonáták

Paudert: Berühmte Arien

Kurpiński: Kavatina

Baldassari: Szonáta

Barat: Orientale

Händel: Hallei szonáta

Teleman: B-dúr szonáta

Rouger: Velencei karnevál

Követelmény

A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.

Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.

Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.

Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

Egyszerű díszítések és trillák.

Kvint-, kvart- és terc-kötések összekapcsolása, oktávkötések.

Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat-felbontások (I-IV-V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,

- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kétoktávós skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsseptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Colin: Lip flexibilités (válogatva)

Slokar: Hangképző gyakorlatok

Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.

Clodomir: Etűdök II.

Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések

Kopprasch: Technikai etűdök I.

Makovecz: Válogatott Etűdök

Bordogni: Vocalises

Müller: Technikai etűdök III

Blazevich: Etűdök harsonára

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.

A kétoktávós ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
- Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
- Skálák két oktávos hangterjedelemben.
- Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
- Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
- A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Slokar: Hangképző gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Stamp: Warm Ups

Colin: Warm Ups

Maggio: Befűvási gyakorlatok

Colin: Skálatanulmányok

Arban: Skálatanulmányok

Arban: Famous Method for Trombone

Colin: Modern Method for Trombone

Müller: Technikai etűdök III

Kopprasch: Technikai etűdök I-II

Bordogni: Vocalises

Lafosse: Complete Method III

Couillaud: 20 etűd

Vobaron: Etűdök I-II.

Clodomir: Etűdök II-III.

Makovecz: Válogatott etűdök I-II.

Clodomir: Etűdök II-III-IV.

Bhöme: Etűdök

Brandt: Etűdök

Corelli: Szonáták

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

Követelmény

Díszítések.

Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.

Rövid előke, dupla előke.

Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Technikai virtuozitás
- A tenor- és altkulcsban való tájékozódás

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Slokar: Hangképző gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Stamp: Warm Ups

Colin: Warm Ups

Maggio: Befűvási gyakorlatok

Colin: Skálatanulmányok

Arban: Skálatanulmányok

Arban: Famous Method for Trombone

Colin: Modern Method for Trombone

Müller: Technikai etűdök III

Kopprasch: Technikai etűdök I-II

Bordogni: Vocalises

Lafosse: Complete Method III

Couillaud: 20 etűd

Vobaron: Etűdök I-II.

Clodomir: Etűdök II-III.

Makovecz: Válogatott etűdök I-II.

Clodomir: Etűdök II-III-IV.

Bhöme: Etűdök

Brandt: Etűdök

Corelli: Szonáták

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

Követelmény

Díszítések.

Tripla és duplanyelv gyakorlatok.

Rövid előke, dupla előke.

Trilla előkével, utókével.

Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen különböző

- díszítéseket,
- trillákat,
- előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer műltjét, irodalmát,
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

Legyen képes

- minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
- biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
- jó legato-technikára,
- dupla- és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona-Tenorkürt-Baritonkürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB14143: 33-35., 37., 38., 44., 46-50. gyakorlatok nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
- Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493)1-30. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30-53. nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
- Egy más stílusú előadási darab.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
- Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. I füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250-270 (EMB14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
- Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,

- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Jó minőségű zongora, vagy pianínó.

Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

TUBA

A tubatanítás célja feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
- a zenei hallás átfogó fejlesztése,
- zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
- a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari-, kamarazenei- és szóló-irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
- a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
- társas muzsikálásra.

Fejlessze és ellenőrizze a különböző funkcionális készségek kialakítását

- a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
- a szájizomzatot

Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 9-10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.

A hangszeres Előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Sára J.: Tubaiskola

Követelmény

Az ideális tubahang igényének kialakítása.

Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.

A kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,

- Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása violin- és basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Sára J.: Tubaiskola

Követelmény

Az ideális tubahang igényének kialakítása.

Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.

A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütem
- Az előjegyzések ismerete.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
- A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka-gyakorlatokkal.
- A hangindítás megalapozása.
- A nyelvtechnika megalapozása.

- A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
- A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Sára József: Tubaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Brodzsky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény

A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.

A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.

A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.

Hangterjedelem: D-a-ig.

Skála: 2#, 2b előjegyzésig, két variációval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A helyes test és hangszer tartás önellenőrzésének kialakítása.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezgetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Sára József: Tubaiskola (10)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Brodzsky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény

Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.

Hangterjedelem C-b-ig.

A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.

A végzett tananyagban előforduló tempó,- dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Sára J.:Tubaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)

Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)

Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.

Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.

Hangterjedelem: kontra B-b-ig.

Előadási darabok.

Különböző játékmódok megvalósítása.

A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).
- A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
- A hangterjedelem bővítése kontra B-től 1 vonalas d -ig.
- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Sára J.: Tubaiskola

Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.

Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.

Előadási darabok kotta nélküli játéka.

A társas zenélés követelményeinek ismerete.

A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála legalább öt képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).

- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fűvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötőgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.

Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.

Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.

Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.

- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)

Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b-ig dúrban, mollban, hat variációval.

Magabiztos színpadi fellépés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A 3/8, 6/8,-os ütemek.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befűvés, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegetés fűvóka nélkül, fűvókával, valamint zongorával közösen.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Sára József: Tubaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Követelmény

Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban.

Magabiztos színpadi fellépés Az „A” tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Sára J.: Tubaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)

Lebegyev: Tubaiskola (Muzika Moszkva)

Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)

Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.

Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.

Hangterjedelem: kontra B-b-ig.

Előadási darabok.

Különböző játékmódok megvalósítása.

A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).

A hangterjedelem bővítése.

- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Sára J.: Tubaiskola

Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.

Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval,

Előadási darabok kotta nélküli játéka.

A társas zenélés követelményeinek ismerete.

A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fűvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.

Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.

Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.

A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése kontra.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)

Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény

Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

Magabiztos színpadi fellépés.

A díszítés és a trilla játékanak ismerete.

Fokozott tempójú skálázás.

A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
- a rokon rézfúvós hangszereket,
- a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
- különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
- a zenei mondanivaló megformálására
- az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
- a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
- a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
- az előadási darabok kotta nélküli játszására,
- a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
- a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
- a hangszer önálló behangolására,
- a hangszer szakszerű karbantartására.
- skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- az tanult anyagban előforduló hangterjedelemben belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)

Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény

A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.

Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló- és kifejezőképesség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)

Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).

Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.

Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.

- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)

Lachman: 10 etűd (Hofmeister)

Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke)

Marcello: Szonáták

Vivaldi: szonáták

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.

A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.

Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.

Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)

Lachman: Etűdök (Hofmeister)

J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)

Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)

Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)

Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény

A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.

Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.

A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.

Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló- és kifejezőképesség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)

Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).

Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.

Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Szólisztikus feladatok ellátása kamara-, szimfonikus-, illetve fúvós zenekarban.

Skálatanulmányok játsszása fokozottabb tempóban.

A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőképesség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
A dupla- és triplanyelv megalapozása;
A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
- Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
- A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
- A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.

Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

A zenei díszítések eszköztárának bővítése.

A dupla- és triplanyelv használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
- Két különböző karakterű etűd,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje meg a tanuló

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
- a tuba irodalmát,
- a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játéokra,
- az önálló munkára.

Tudja alkalmazni a tanuló

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- helyes test- és hangszertartásra,
- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
- a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
- játékában a hangindítás, hangelváltás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
- árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
- a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozításra.

Tudjon kontra F és f¹ között

- kiegyenlítetten,
- különböző dinamikai árnyalatokkal,

- tiszta intonációval,
- megfelelő nyelvtechnikával játszani.
- ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
- alapszinten a dupla- és tripla nyelv-technikát,
- ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála, legalább 3 képlettel,
 - Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.
 - Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz
 - Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.
 - Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F-dúr szonáta, C-dúr szonáta nehézségi szintjén.
 - Egy, az előbbtől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.

Jól hangolt zongora.

Egész alakot visszaadó tükör

Minimum 2 darab kottaállvány.

Metronóm

3. AKKORDIKUS TANSZAK

HARMONIKA

A harmonikatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait, regisztereit, azok elnevezéseit,
- a hangszer történetét, fajtáit, a rokon billentyűs hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést

- helyes hangszer-, test-, kar- és kéztartást,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- sokszínű billentéskultúrát,
- kidolgozott légszekrényvezetést,
- a művek karakterének megfelelő regisztrálási képességet,
- gyors és megbízható regiszterváltási készséget,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- dúr és moll skálákat különböző tempókban és billentésmódokkal, párhuzamosan és ellenmozgásban, oktáv, terc, szext és decima távolságban,
- hármas- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,

- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- légszekerénykezelését,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával.

Tanítsa meg az alapvető karbantartási feladatokat.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A törzshangok olvasása g-kulcsban c^1 - c^2 hangterjedelemben.
- A törzshangok olvasása f-kulcsban c - c^1 hangterjedelemben.
- Egész, fél, negyed, nyolcad érték és szünetjel.
- Az egykórusos regiszterek használata (kezdő tanulóknál előnyös).
- A légszekerény-váltás jelei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A szíjak helyes beállítása.
- A lehetőség szerinti helyes hangszertartás és ülés beállítása.
- A jobb és a bal kéz helyes tartásának beállítása.
- Kitartott hangok játéka azonos hangon, változó hangon.
- Egy levegőre kettő, három, négy legato hang, billentyűn, illetve a balkéz-gombokon, kényelmes hangtartományban.
- Törzshangok a billentyűkön, illetve a balkéz-gombokon.
- Non legato egész és fél ritmusértékű hangok pontos hanghosszúsága.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I.

Követelmény

Pentachord hangterjedelmű gyakorlatok kitartott hangokkal, külön kézzel vagy váltott kézzel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két külön kezes vagy kétkezes gyakorlat, gyermek- vagy népdal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A törzshangok olvasása g-kulcsban c^1 - g^2 hangterjedelemben.

- A törzshangok olvasása f-kulcsban F-c¹ hangterjedelemben.
- Egész, fél, negyed, nyolcad érték játéka az előző évinél erőteljesebb hangerővel.
- Az alkalmazott regiszterek kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló növekedésének következményeként a szíjak beállításának ellenőrzése.
- A tanuló növekedésének következményeként a helyes hangszertartás és ülés beállítása.
- A jobb és a bal kéz helyes tartásának ismételt beállítása.
- Egy levegőre kettő, három, négy legato hang, billentyűn, illetve a balkéz-gombokon, kényelmes hangtartományban.
- Törzshangok a billentyűkön, illetve a balkéz-gombokon.
- Non legato egész és fél ritmusértékű hangok pontos hanghosszúsága.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I.

Követelmény

Pentachord hangterjedelmű gyakorlatok kitarított hangokkal, külön kézzel vagy váltott kézzel.

Az év végi vizsga anyaga

- Két külön kezes vagy kétkezes gyakorlat, gyermek- vagy népdal.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A harmonika a hangszerek családjában.
- A harmonika részei és sajátosságai.
- A harmonika kezelésének, gondozásának és karbantartásának legalapvetőbb ismeretei.
- A törzshangok olvasása c¹-g², valamint F-d¹ hangterjedelemben.
- A végzett anyagban szereplő módosított hangok ismerete.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad érték és szünetjel.
- A 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
- A bal kéz dúr és moll akkordjainak mechanikus jelzése.
- A tagolás alapfogalmai: ütem, ütemvonal, ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegőváltás jelei.
- A gyakorlatokhoz kapcsolódó tempójelzések.
- Különböző kitarottságú hangok ismerete, legato, tenuto, staccato.
- Egyes-kettes ujjak ujjalátévése.
- Szükség esetén prima volta, seconda volta.
- Az alkalmazott regiszterek kiválasztásának szempontjai.
- Az egykórusos regiszterek használata (kezdő tanulóknál előnyös).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A szíjak helyes beállítása.
- A helyes hangszertartás és ülés beállítása.
- A jobb és a bal kéz helyes tartásának beállítása.

- Gyakorlatok külön kézzel, unisono és kétszólamú játék dó- és la-pentachord hangkészletben.
- Telt mf alaphang kialakítása.
- A légszokrény helyes kezelésének beállítása, egyenes hangindítás, hangzárás.
- Az utolsó hang légszokrényes zárása.
- Előre megtervezett légvezetés.
- A jobb kéz dallamkísérete dúr és moll akkordokkal.
- A tenuto hangok pontos, egyenletes és megtervezett hanghosszúsága különféle ritmusértékek esetén.
- Különböző dinamika: hangos és halk játék.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I.

Követelmény

Jól beállított hangszertartás, kéztartás.

Előre megtervezett légvezetés.

A jobb kéz dallamának kísérete dúr akkordokkal.

Gyakorlatok kitartott hangokkal, váltott kézzel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy kétkezes mű, gyermek- vagy népdal.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-c³-ig.
- A tizenhatod érték és szünetjel, a nyújtópont, triola, szinkópa.
- A bal kéz dominánsszeptim-akkordjainak mechanikus jelzése.
- Prima volta, seconda volta, da capo al fine utasítások.
- Dúr skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzatok.
- A jobb kéz dallamának kísérete a bal kéz dúr szext- és dúr kvartszext akkordjaival, vagyis terc váltó és kvint váltó basszuskíséréssel.
- A gyakorlatokhoz kapcsolódó újabb tempójelzések; ritenuto.
- Ujjalátévés, hét fokú dallam.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság, különbség felismerése.
- A crescendo, decrescendo jelek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer- és kéztartás további alakítása.
- Az alaptempók gyorsítása a tanuló készségeivel összhangban.
- A jobb kéz dallamának kísérete dúr, moll, dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal.
- Differenciált dinamika: f, mf, p.
- Előre megtervezett légvezetés megnövelt légszokrényutakon.
- A szünet előtti utolsó hang zárása légszokrénnyel.
- A bal kéz egyszerű dallamjátéka kísérő funkciós környezetben.

- A tanult darabok mintegy harmada fejből megtanulandó.
- A különböző artikulációjú szólamok esetén a hangok hosszúságának pontos beállítása.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I.

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Követelmény

A jobb kéz ujjalátévés nélküli dallamának kísérete dúr és moll akkordokkal.

Előre megtervezett légvezetés rövidebb légszekrényutakkal.

Telt mf alaphang.

Az utolsó hang légszekrényes zárása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Három gyermekdal vagy népdal.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-e³-ig.
- Kettősfogások jobb kézben.
- Dúr skálák 3#, 3b előjegyzésig; dúr hármashangzatok.
- Összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig; moll hármashangzatok.
- Crescendo – decrescendo.
- A bal kéz hármashangzatainak felismerése kottaképről, a hagyományos lejegyzés megismerése.
- A tanult anyagban szereplő művek formai elemzése, a barokk táncok főbb jellegzetességeinek megismerése.
- A bal kéz módosított hangjainak biztos ismerete.
- A helyes ujjrendkészítés főbb szabályai.
- A 3/8-os, 4/8-os, 6/8-os ütem.
- A harmonika regiszterkapcsolói, a regisztrálás mint formaalkotó elem.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A bal kéz dallamjátékának fokozott fejlesztése.
- A jobb kéz kétszólamú játékának kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal.
- Kétszólamú tisztán polifon játék két kézzel.
- Az árnyalt és fokozatos, lépcsők nélküli dinamikai formálás fejlesztése.
- A hosszabb hangok légszekrényes formálása.
- A regisztrálás technikájának fejlesztése.
- Kamarazene az adott lehetőségek szerint.
- Repetíciós technika megvalósítása váltott ujjakkal.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I.

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök.

Bartók K.: Harmonika átiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Követelmény

A jobb kéz ujjalátévéses dallamának kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal, valamint dúr szext és kvartszext fordításokkal.

Előre megtervezett légvezetés hosszabb légszekrényutakkal.

Differenciált dinamika.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk táncjáték,
- Két előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési ismeretek

Ismeretek

- Akkordfogások a jobb kézben.
- Dúr és összhangzatos moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon keresztül; dúr és moll hármashangzatok.
- Dalformák (ABA), rondóforma.
- A játszott anyag formai elemzése, a táncstílusok jellegzetességeinek megismerése.
- Az alteráció fogalma.
- A hangszer külső karbantartása: a billentyűk, gombok és a légszekrény tisztítása.
- Páratlan nyolcadszámú ütemfajták.
- Bal kézben kíséret moll akkordok kvartszext fordításaival.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légvezetés állandó fejlesztése.
- A dinamika határainak kiterjesztése f, mf, p, pp.
- A regisztrálás technikájának továbbfejlesztése.
- A rövidebb hangok légszekrényes formálása.
- Basszuskulcsban lejegyzett anyag játéka jobb kézben, a hangmagasságnak megfelelően regisztrálva.
- A skálázás tempójának fokozása, különféle ritmusvariációk.
- Zenei gondolatok légszekrényvel történő indítása, zárása.
- A sforzato technikai megvalósítása, zenei indoklottsága.
- Kisebb terjedelmű klasszikus szonatinák illetve előadási darabok.
- Kamarazene az adott lehetőségek szerint.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I-II.

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Bartók K.: Harmonikaátiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Bartók K.: Harmonika-album

Lukács D.: Mai magyar szerzők művei harmonikára

Vas G.: Dallamos basszusétűdök

Vas G.: Az ifjú harmonikás I.

Vas G.: Muzsikáló gyermekvilág

Bogár I.: Szonatina-album

Követelmény

Kétszólamú tisztán polifon játék két kézzel.

Barokk táncjáték stílusos előadása.

Basszuskulcsban lejegyzett anyag olvasása jobb kézben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina-tétel,
- Egy előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-a³-ig.
- A dúr és összhangzatos moll skálák, két oktávon keresztül, hármashangzatokkal is.
- Díszítések (trilla, mordent).
- A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- Négyeshangzatok és fordításaik.
- A hangszer belső tisztítása, a jobb és bal kéz mechanika karbantartása.
- Bal kézben kíséret moll akkordok szext fordításaival.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légszékrenytechnikai elemek automatikussá tétele.
- A dinamika határainak kiterjesztése: ff, f, mf, mp, p, pp a tiszta intonáció megtartása mellett.
- A kéztechnikai elemek gyorsítása, elmélyítése, tökéletesítése.
- Hosszabb zenei gondolatok egy légszékrenyúttal történő összefogása, tekintettel az ötödik évfolyamban elvárható nagyobb hangszer adta lehetőségekre.
- A hangszínváltók használata.
- Nagyobb terjedelmű klasszikus szonatinák és előadási darabok.
- A futamtechnika és a tempó tartási készség fejlesztése.
- Az önálló munka alapjainak lerakása.
- A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, parlando stb.) kifejezése.
- Kamarazene lehetőség szerint más hangszerekkel is.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I-II.

Czerny – Bartók K.: Harmoniketűdők

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok

Bartók K.: Harmonika átiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Bartók K.: Harmonika-album

Lukács D.: Mai magyar szerzők művei harmonikára

Vas G.: Dallamos basszusetűdők

Vas G.: Az ifjú harmonikás I-II.

Vas G.: Muzsikáló gyermekvilág

Bogár I.: Szonatina-album

Követelmény

Differenciált dinamika és artikuláció.

A regiszterkapcsolók stílusos használata.

A légszekrénytechnikai elemek stílusos használata.

Előre megtervezett légvezetés hosszabb légszekrényutak esetén is.

A művek zenei igényének megfelelő tempók, tempótartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina-tétel,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák két oktávon keresztül, hármashangzatokkal.
- A tananyagban előforduló összetettebb zenei formák elemzése, felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Ez a tanév az elmúlt tanévek zenei és hangszertechnikai ismereteinek összefoglalására, megérlelésére szolgál.
- Virtuózabb jellegű művek, etűdök tempójának gyorsítása, a futamtechnika fejlesztése, tempótartás készségének fejlesztése.
- Törekvés az önálló munkára.
- Kamarazene, lehetőség szerint más hangszerekkel is, minél változatosabb összeállításban.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola II.

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok

Bartók K.: Harmonika átiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Bartók K.: Harmonika-album

Lukács D.: Mai magyar szerzők művei harmonikára

Vas G.: Dallamos basszusétűdök

Vas G.: Az ifjú harmonikás I-II.

Vas G.: Muzsikáló gyermekvilág

Bogár I.: Szonatina-album

Kardos-Veszprémi: Klasszikus táncok és virtuóz darabok harmonikára I.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás.

Telt, erőteljes mf alaphang.

Előre megtervezett légvezetés.

A légszekrénytechnikai elemek automatikus használata.

A záróhangok légszekrényes zárása.

Differenciált dinamika, valamennyi dinamikai tartomány használata.

A zenei formát visszatükröző légvezetés.

A bal kéz valamennyi funkciójának használata.

Kifejező játékmód, szépen vezetett crescendo, decrescendo ívek.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

A zeneművek stílusának, karakterének megfelelő előadásmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina-tétel,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozat minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A „B” tagozat elsődleges célja, hogy a hatodik évfolyamos tanuló megfelelő felkészültséggel rendelkezzen ahhoz, hogy sikeres felvételi vizsgát tegyen a zeneművészeti szakközépiskolák harmonika tanszakára.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-d³-ig.
- A dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig, terc- és szextmozgásban, hármashangzat-felbontással, lehetőség szerint két oktávon keresztül.
- Tizenhatod érték és szünetjel, nyújtópont, triola, szinkópa.
- Prima volta, seconda volta, da capo al fine utasítások.
- A bal kéz dominánsseptim-akkordjainak mechanikus jelzése.
- Kíséret bal kézzel, dúr szext- és kvartszextakkordokkal, vagyis terc váltó és kvintváltó basszuskísérettel.
- A gyakorlatokhoz kapcsolódó újabb tempó- és karakterjelzések, ritenuto.
- Ujjalátévés, hatfokú dallam.
- A tanult művek formai és harmóniai elemzése a tanuló életkorának és zenei adottságainak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság, különbség felismerése.
- A crescendo, decrescendo jelek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer és kéztartás hozzáigazítása a tanuló változó fizikai adottságaihoz.
- Az alaptempók gyorsítása a tanuló készségeivel és a játszott művek karakterével összhangban.
- A jobb kéz dallamának kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal, dúr szext- és kvartszextfordítással.
- A bal kézben a dallamjáték alapjainak a lerakása.
- Differenciált dinamika: f, mf, mp, p dinamikák.

- Előre megtervezett légvezetés megnövelt légszekrényutakon.
- A szünet előtti és a legutolsó hang légszekrényes zárása.
- A kezdőhangok légszekrényes indítása.
- A bal kéz egyszerű dallamjátéka kísérő funkciós környezetben.
- A tanult darabok mintegy harmada fejből megtanulandó.
- Különböző artikulációjú hangok esetén a hangok pontos hosszúsága.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Követelmény

A jobb kéz ujjalátévéses dallamának kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal.

Előre megtervezett légvezetés.

Telt mf alaphang.

A kezdő- és záróhangok légszekrényes indítása, zárása.

A bal kéz egyszerű dallamjátéka kísérő funkciós környezetben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Három gyermekdal vagy népdal.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-f³-ig.

- Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3b előjegyzésig, terc- és szextmozgásban, hármashangzat-felbontással, lehetőség szerint két oktávon keresztül.
- A bal kéz hármashangzatos és négyeshangzatos felismerése kottaképről, a hagyományos lejegyzés megismerése.
- A tanult anyagban szereplő művek formai és harmóniai elemzése, a barokk táncok főbb jellegzetességeinek megismerése.
- A helyes ujjrend készítésének főbb szabályai.
- 3/8-os, 4/8-os, 5/8-os, 6/8-os ütem.
- A harmonika regiszterkapcsolói, a regisztrálás, mint formaalkotó elem.
- A regisztrálás technikájának alapjai.
- Crescendo és decrescendo ívek.
- Kettősfogások jobb kézben.
- Repetíciós technika.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A bal kéz dallamjátékának fokozott fejlesztése.
- A jobb kéz kétszólamú játékának kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal, dúr szext- és kvartszext fordításokkal, valamint moll kvartszext fordításokkal.
- Kétszólamú tisztán polifon játék két kézzel.
- Az árnyalt és fokozatos, lépcsők nélküli dinamikai formálás fejlesztése.
- Hosszabb, majd rövidebb hangok légszekrényes formálása.
- A regisztrálás technikájának fejlesztése.

- Repetíciós technika megvalósítása váltott ujjakkal.
- Basszuskulcsban lejegyzett anyag játéka jobb kézben, a hangmagasságnak megfelelően regisztrálva.
- Kamarazene az adott lehetőségek szerint.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I.

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Bartók K.: Harmonika átiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Követelmény

Kétszólamú tisztán polifon játék két kézzel.

A jobb kéz ujjalátévéses, kétszólamú dallamának kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal, dúr szext- és kvartszext fordításokkal, valamint moll kvartszext fordításokkal.

Előre megtervezett, a művek szerkezetét visszatükröző légvezetés hosszabb légszekrényutakkal.

Differenciált dinamika.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk táncétel,
- Két előadási darab.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-a³-ig.
- Dúr és összhangzatos moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, terc és szextmozgásban, hármashangzat felbontással, lehetőség szerint két oktávon keresztül.
- Dalforma (ABA), rondóforma.
- Az alteráció és a moduláció fogalma.
- Díszítések (trilla, mordent).
- Akkordfogások a jobb kézben.
- A többszólamú játék alapjainak lerakása.
- A hangszer külső karbantartása, a billentyűk, gombok és a légszekrény tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A skálázás tempójának fokozása, különféle ritmusvariációk.
- A légvezetés állandó tökéletesítése.
- Rövid hangok légszekrényes formálása.
- A dinamika határainak kiterjesztése f, mf, mp, p, pp.
- A regisztrálás technikájának továbbfejlesztése.
- Basszuskulcsban lejegyzett anyag játéka jobb kézben, a hangmagasságnak megfelelően regisztrálva.
- Kisebb terjedelmű klasszikus szonatinák, előadási darabok, kétszólamú barokk táncok játéka.
- Zenei gondolatok légszekrényvel történő indítása, zárása, kisebb és nagyobb zenei formák esetén is.

- A pergőjáték fejlesztése.
- A sforzato technikai megvalósítása, zenei indokoltsága.
- Egyszerűbb háromszólamú polifon darabok.
- Kamarazene az adott lehetőségek szerint.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola I-II.

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok

Bartók K.: Harmonika átiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Bartók K.: Harmonika-album

Mai magyar szerzők művei harmonikára

Vas G.: Dallamos basszusétűdök

Vas G.: Az ifjú harmonikás I-II.

Vas G.: Muzsikáló gyermekvilág

Bogár I.: Szonatina-album

Követelmény

Kétszólamú, élénkebb tempójú polifon játék két kézzel.

Lassabb tempójú, egyszerűbb háromszólamú mű.

Barokk táncjáték stílusos előadása.

A jobb kéz élénkebb tempójú, regisztrált, többszólamú játékának kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal, valamint dúr, moll szext- és kvartszext fordításokkal.

Basszuskulcsban lejegyzett anyag olvasása jobb kézben, a megfelelő hangfekvésű regiszterek alkalmazásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina-tétel,
- Egy előadási darab.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, terc-, szext- és ellenmozgásban, hármashangzat-felbontással, két oktáv hangterjedelemben.
- Négyeshangzatok és fordításaik.
- A hangszer belső tisztítása, a jobb és bal kéz mechanika karbantartása.
- Többszólamú játék.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légszekerénytechnikai elemek automatikussá tétele.
- A dinamika határainak kiterjesztése ff, f, mf, mp, p, pp, a tiszta intonáció megtartása mellett.
- A kéztechnikai elemek gyorsítása, pontosítása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy légszekerényúttal történő összefogása, tekintettel az ötödik évfolyamban elvárható nagyobb hangszer adta lehetőségekre.

- A regiszterkapcsolók használata a zenei karakter és a hangfekvés függvényében.
- Nagyobb terjedelmű klasszikus szonatinák és előadási darabok.
- Három- és többszólamú polifon művek.
- A futamtechnika fejlesztése, tempótartás.
- Az önálló munka alapjainak lerakása.
- A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, parlando stb.) megalapozása és fejlesztése.
- Kamarazene lehetőség szerint más hangszerekkel is.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola II. kötet

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok

Bartók K.: Harmonika átiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Bartók K.: Harmonika-album

Lukács D.: Mai magyar szerzők művei harmonikára

Vas Gábor: Dallamos basszusetűdök

Vas Gábor: Az ifjú harmonikás I-II

Szonatina-album

Régi angol orgonazene I-VI. (válogatva)

Egyszerűbb kortárs irodalom

Követelmény

Differenciált dinamika és artikuláció.

A regiszterkapcsolók és a légszekrénytechnikai elemek stílusos használata.

Előre megtervezett légvezetés hosszabb légszekrényutak esetén is.

A művek zenei igényének megfelelő tempók, karakterek megvalósítása.

Legalább háromszólamú polifon mű előadása.

Virtuóz, pergőtechnikát igénylő művek előadása. Tempótartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina-tétel,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák, két oktávon keresztül, ellenmozgásban, terc- és szextmozgásban.
- A harmonika basszus oldali elrendezésének fokozott kihasználása a „B” tagozatos tanulók valamennyi évfolyamában, a tanulók zeneelméleti tudásának fejlesztésére, elmélyítésére, a tonika, domináns és szubdomináns funkciók játékanak és meghallásának tudatosítására, valamint transzpozíciós feladatokban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló önállóságának fejlesztése.

- A zenei-technikai problémák megoldásának szempontjai.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekrényvezetés, valamint az egyenletesen vezetett crescendo-decrescendo ívek megvalósítása, fejlesztése.
- A művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjai, a regisztrálási technika fejlesztése.
- Igényesebb, gyorsabb tempójú két- és háromszólamú művek előadása, ügyelve a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos, érthető megformálásra.

Ajánlott tananyag

Czerny – Bartók K.: Harmonikaetűdök

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok

Bartók K.: Harmonikaátiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Lukács D.: Mai magyar szerzők művei harmonikára

Bogár I.: Szonatina-album

Kardos – Veszprémi: Klasszikus táncok és virtuóz darabok

Régi angol orgonazene I-VI. (válogatva)

A függelékben található művekből válogatva

Egyszerűbb kortárs irodalom

Követelmény

Helyes hangszer tartás, kéztartás.

Telt, erőteljes mf alaphang.

Törésmentes légszekrényváltás, előre megtervezett légvezetés.

A légszekrénytechnikai elemek automatikus használata.

A záróhangok, szünet előtti hangok légszekrényes zárása.

Differenciált dinamika, valamennyi dinamikai tartomány ízléses használata.

A zenei formát visszatükröző légvezetés.

A bal kéz valamennyi funkciójának használata.

Kifejező játékmód, szépen vezetett crescendo, decrescendo ívek.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása.

Pontos levegőgazdálkodás hosszabb légszekrény utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játék mellett is.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszekrény technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló egyszerűbb műveket zeneileg és technikailag önállóan is megoldani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina tétel,
- Egy szabadon választott mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a zeneművek stílusához jól illeszkedő regiszterek, hangszínek kiválasztásának alapvető szempontjait, a regiszterkapcsolók jeleit, a regiszterek oktávfekvéseit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudja

- hangszerét helyesen tartani,
- a légszekrény-technikai elemeket automatikusan használni.

Legyen képes

- előre megtervezett légvezetéssel játszani,
- a záróhangokat légszekrénnyel zárni,
- differenciált dinamika alkalmazására,
- valamennyi dinamikai tartomány alkalmazására,
- a zenei formát visszatükröző légvezetésre,
- a bal kéz valamennyi funkciójának használatára,
- szépen vezetett crescendo, decrescendo ívek megvalósítására,
- a hangszerre regisztrálási lehetőségeit kihasználni,
- zeneműveket fejből is előadni.

Rendelkezzék

- évfolyamának megfelelően kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes mf alaphanggal,
- kifejező játékmóddal,
- a zeneművek stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszerre karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- Egy élénk tempójú etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina,
- Egy harmonikadarab kortárs szerzőtől,
- Egy szabadon választott mű.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

Művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Harmonika főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd; Bartók Karola: Harmonikaetűdök (EMB 4673), 54., 59., 67. számú Czerny-etűd nehézségi szintjén.
 - Egy barokk mű, egy barokk tánc vagy egy prelúdium; Bartók Karola: Harmonika átiratok (Bach és Händel kisebb zongoraművei) 15., 23., 27. nehézségi szintjén.
 - Egy szonatina tétel; Bartók Karola-Bogár István Szonatina-album harmonikára (EMB 5267); Beethoven (EMB 5267 kötetben), Steibelt (EMB 5267 kötetben), Haslinger szonatinája (EMB 5267 kötetben) nehézségi szintjén.
 - Egy előadási darab; Bartók Karola: Kis előadási darabok harmonikára (EMB 5320), Csajkovszkij: Olasz dal, Bogár István: Bolgár tánc, Bartók Karola: Harmonika-album, Schumann: Tüzes lovas nehézségi szintjén.
 - Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Dúr és összhangzatos moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, ellenmozgásban, terc- és szextmozgásban; hármashangzat-felbontások.
- Egy élénk tempójú etűd; Bartók Karola: Harmonikaetűdök (EMB 4673)/65., 71. számú Czerny-etűd nehézségi szintjén.
- Egy többszólamú barokk mű; Bartók Karola: Harmonika átiratok – Bach és Händel kisebb zongoraművei /28., 30., 31. nehézségi szintjén.
- Egy szonatina vagy egy nehezebb szonatina tétel, Bartók Karola-Bogár István: Szonatina-album harmonikára (EMB 5267); Sugár Rezső (EMB 5267 kötetben), Hajdú Mihály (EMB 5267 kötetben), vagy Bogár István szonatinája (EMB 5267 kötetben), Diabelli (EMB 5267 kötetben), Kuhlau szonatinatételei (EMB 5267) nehézségi szintjén.
- Egy harmonikadarab kortárs szerzőtől; Bogár István: Hat kis darab, Kis szvit, Csajkin: Kis rondó (EMB 5320) nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák a teljes klaviatúra hangtartományában.

- Hármashangzat bontások.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, a hangszer külső és belső tisztítása.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a hangszer koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsó fokon megszerzett készségek szinten tartása és tökéletesítése.
- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A lapról játék fejlesztése, a jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekerény vezetés, a pontos légszekerény váltás, valamint az egyenletesen vezetett crescendo és decrescendo ívek megvalósítása, fejlesztése.
- Igényesebb, gyorsabb tempójú két-, illetve háromszólamú művek előadása, ügyelve a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos, érthető megformálásra.
- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola II.

Bogár I.: Szonatina-album

Vas G.: Az ifjú harmonikás I-II.

Vas G.: Muzsikáló gyermekvilág

Bartók K.: Harmonikaetűdök

Bartók K.: Harmonikaátiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Bartók K.: Harmonika-album

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok a magasabb évfolyamok számára

Lukács D.: Mai magyar szerzők művei harmonikára

Kardos – Veszprémi: Klasszikus táncok és virtuóz darabok harmonikára I-II.

Kardos – Veszprémi: Zeitgenössische Spielmusik für Akkordeon I-III. (Hofmeister)

Dohnányi: Ujjgyakorlatok

Bertini: 45 tanulmány

Trevor: Régi angol orgonazene I-VI. (Oxford)

J. S. Bach: 18 kis prelúdium

Hübschmann: 3 Miniaturen für Akkordeon (Hofmeister)

Grudzinski: Szonatina II-III. (lengyel kiadás)

Havlíček: Koncertetűdök (Cseh állami zeneműkiadó)

Telemann: D-dúr fűga (Übungswerk, Hugo Hermann feldolgozása, Hohner)

Weiner L.: Rókatánc

Gerster: Szvit 3 tételben (Neue Spielmusik für Akk. Heft 1., Hohner)

H. Luck: 5 Spielstücke und Variationen über ein Kinderlied (Leipzig)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

D. Scarlatti: Szonáták

J. S. Bach: 8 kis prelúdium és fűga orgonára

Hübschmann: Szonatina (Zeitgenössische Spielmusik Heft 5., Hofmeister)

H. Luck: Alte und neue Spielstücke Heft 2.

Köhler: Introdution und Tanz (Konzertante Studien für Akk. Leipzig)

Köhler: Konzertante Akkordeonmusik International (Leipzig)

Stracina: Svet a Deti
Harris: Ostinatók
Grothe: Norvég népdalok
Ketelbey: Perzsavásár
Joplin: Ragtime-ok

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal eredményes megőrzése, lehetőség szerinti továbbfejlesztése.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Törésmentes, pontos légszékélyváltás, megtervezett légszékélyvezetés.

A légvezetés tükrözze vissza a zenei formát.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszékély technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló kamarazenei művekben közreműködni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 10-12 perc időtartamú, lehetőleg különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú klasszikus zenei anyag koncertszerű előadása.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési ismeretek

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák, a teljes klaviatúra hangtartományában, ellenmozgásban is.
- Hármashangzatok, domináns szeptimakkordok és felbontásaik élénkebb tempóban.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete, szokatlan kétkezes ritmikai képletek megismerése.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, a meglazult síp visszaolvasztása.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a hangszer koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsó fokon megszerzett készségek tökéletesítése.
- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A lapról játék fejlesztése, a jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszékélyvezetés, a pontos légszékélyváltás, valamint az egyenletesen vezetett crescendo és decrescendo ívek megvalósítása, fejlesztése.
- A művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjai, a regisztrálási technika fejlesztése.

- Igényesebb, gyorsabb tempójú két-, illetve háromszólamú művek előadása, ügyelve a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos, érthető megformálásra.
- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott tananyag

Vas G.: Az ifjú harmonikás I-II.
 Bartók K.: Harmonikaetűdök
 Bartók K.: Harmonikaátiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből
 Bartók K.: Harmonika-album
 Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok a magasabb évfolyamok számára
 Kardos – Veszprémi: Klasszikus táncok és virtuóz darabok harmonikára I-II
 Bertini: 45 tanulmány
 Trevor: Régi angol orgonazene I-VI. (Oxford)
 J.S.Bach: 18 kis prelúdium
 Hübschmann: 3 Miniaturen für Akkordeon (Hofmeister)
 Grudzinski: Szonatina II-III. (lengyel kiadás)
 Havlíček: Koncertetűdök (Cseh állami zeneműkiadó)
 Brehme: Szvit 4 tételben (Trossingen Musik, Hohner)
 Telemann: D-dúr fűga (Übungswerk, Hugo Hermann feldolgozása, Hohner)
 Weiner L.: Rókatánc
 Gerster: Szvit 3 tételben (Neue Spielmusik für Akk. Heft 1., Hohner)
 H.Luck: 5 Spielstücke und Variationen über ein Kinderlied (Leipzig)
 J.S.Bach: Kétszólamú invenciók
 J.S.Bach: 8 kis prelúdium és fűga orgonára
 Hübschmann: Szonatina (Zeitgenössische Spielmusik Heft 5., Hofmeister)
 L.von Knorr: Szvit (Hohner, Trossingen)
 H.Luck: Alte und neue Spielstücke Heft 2.
 Köhler: Introdution und Tanz (Konzertante Studien für Akk. Leipzig)
 Brehme: Herbestelegie und Capriccio (Trossingen, Hohner)
 Hübschmann: Musik für Akkordeon
 Hübschmann: Konzertante Akkordeonmusik International (Leipzig)
 Stracina: Svet a Deti
 Trojan: Tarantella
 Harris: Ostinatók
 Helmesberger: Ball-Szene
 Joplin: Ragtime-ok

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal lehetőség szerinti továbbfejlesztése a tanuló zenei ízlésének figyelembevételével.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Törésmentes, pontos légszekerényváltás, megtervezett légszekerényvezetés.

Pontos levegőgazdálkodás hosszabb légszekerényutak esetén.

A légvezetés tükrözze vissza a zenei formát.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszekerénytechnikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló kamarazenei művekben való közreműködésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 12-15 perc időtartamú, lehetőleg különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú klasszikus zenei anyag koncertszerű előadása.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák a teljes klaviatúra hangtartományában, ellenmozgásban, és tercmozgásban.
- Hármashangzat, domináns- és szűkített szeptimakkordok és felbontásaik.
- Shake technika.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete, szokatlan kétkezes ritmikai képletek megismerése, időosztásának kiszámolása.
- A nyelvsípok tulajdonságai, a hangmagasság hangerőfüggése mély és magas sípoknál.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, szelepcsere.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a szokatlan felépítésű hangszerek koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A lapról játék fejlesztése, a jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekerényvezetés, a pontos légszekerényváltás, valamint az egyenletesen vezetett crescendo és decrescendo ívek megvalósítása, fejlesztése.
- A művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjai, a regisztrálási technika fejlesztése.
- Igényesebb, gyorsabb tempójú két-, illetve háromszólamú művek előadása, ügyelve a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos, érthető megformálásra.
- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott tananyag

Vas G.: Az ifjú harmonikás I-II.

Vas G.: Muzsikáló gyermekvilág

Vas G.: Harmonikaátiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Vas G.: Harmonika-album

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok a magasabb évfolyamok számára

Kardos – Veszprémi: Klasszikus táncok és virtuóz darabok harmonikára I-II.

Kardos – Veszprémi: Zeitgenössische Spielmusik für Akkordeon I-III. (Hofmeister)

Dohnányi: Ujjgyakorlatok

Bertini: 45 tanulmány

Trevor: Régi angol orgonazene I-VI. (Oxford)

J. S. Bach: 18 kis prelúdium

Hübschmann: 3 Miniaturen für Akkordeon (Hofmeister)

Grudzinski: Szonatina II-III. (lengyel kiadás)

Havlicek: Koncertetűdök (Cseh állami zeneműkiadó)
 Brehme: Szvit 4 tételben (Trossingen Musik, Hohner)
 Telemann: D-dúr fuga (Übungswerk, Hugo Hermann feldolgozása, Hohner)
 Weiner L.: Rókatánc
 Gerster: Szvit 3 tételben (Neue Spielmusik für Akk. Heft 1., Hohner)
 H. Luck: 5 Spielstücke und Variationen über ein Kinderlied (Leipzig)
 J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
 J. S. Bach: 8 kis prelúdium és fuga orgonára
 Hübschmann: Szonatina (Zeitgenössische Spielmusik Heft 5., Hofmeister)
 L. von Knorr: Szvit (Hohner, Trossingen)
 H. Luck: Alte und neue Spielstücke Heft 2.
 Köhler: Introduktion und Tanz (Konzertante Studien für Akk. Leipzig)
 Brehme: Herbstelegie und Capriccio (Trossingen, Hohner)
 Hübschmann: Musik für Akkordeon
 Reinbothe: Konzertante Akkordeonmusik International (Leipzig)
 Stracina: Svet a Deti
 Trojan: Tarantella
 Helmesberger: Ball-Szene
 Mitscha: Szvit
 Joplin: Ragtime-ok

Követelmény

Az előző évfolyamokban elért színvonal lehetőség szerinti továbbfejlesztése a tanuló zenei ízlésének figyelembevételével.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Törésmentes, pontos légszekrény váltás, megtervezett légszekrény vezetés.

Pontos levegőgazdálkodás hosszabb légszekrény utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játék mellett is.

A légvezetés tükrözze vissza a zenei formát.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszekrény technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló egyszerűbb műveket zeneileg, technikailag önállóan megoldani.

Legyen képes kamarazenei művek előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 12-15 perc időtartamú, lehetőleg különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú klasszikus zenei anyag koncertszerű előadása.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, a teljes klaviatúra hangtartományában, ellenmozgásban, terc- és szextmozgásban.
- Hármashangzat, domináns- és szűkített szeptimakkordok és felbontásaik élénkebb tempóban.
- Shake technika élénkebb tempóban és erőteljesebb hangerővel.

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete, élénk tempójú biztos játéka.
- A nyelvsípek tulajdonságai, a hangmagasság hangerőfüggése mély és magas sípoknál.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, a hangszer hangolásának alapjai.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a különféle gombos és konverteres harmonikák koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A lapról játék fejlesztése, a jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekerény vezetés, a pontos légszekerény váltás, valamint az egyenletesen vezetett crescendo és decrescendo ívek megvalósítása, fejlesztése.
- A művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjai, a regisztrálási technika fejlesztése.
- Igényesebb, gyorsabb tempójú többszólamú művek előadása, ügyelve a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos, érthető megformálásra.
- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott tananyag

Bogár I.: Harmonikaiskola II.

Bogár I.: Szonatina-album

Bogár – Bartók K.: Társas zene 2-3-4 harmonikára

Vas G.: Az ifjú harmonikás I-II.

Bartók K.: Harmonikaetűdök

Bartók K.: Harmonika átiratok Bach és Händel kisebb zongoraműveiből

Bartók K.: Harmonika-album

Czerny – Bartók K.: Gyakorlatok a magasabb évfolyamok számára

Kardos – Veszprémi: Klasszikus táncok és virtuóz darabok harmonikára I-II.

Kardos – Veszprémi: Zeitgenössische Spielmusik für Akkordeon I-III. (Hofmeister)

Bertini: 45 tanulmány

Trevor: Régi angol orgonazene I-VI. (Oxford)

J. S. Bach: 18 kis prelúdium

Hübschmann: 3 Miniaturen für Akkordeon (Hofmeister)

Grudzinski: Szonatina II-III. (lengyel kiadás)

Havlíček: Koncertetűdök (Cseh állami zeneműkiadó)

Brehme: Szvit 4 tételben (Trossingen Musik, Hohner)

Telemann: D-dúr fuga (Übungswerk, Hugo Hermann feldolgozása, Hohner)

Weiner L.: Rókatánc

Gerster: Szvit 3 tételben (Neue Spielmusik für Akk. Heft 1., Hohner)

H. Luck: 5 Spielstücke und Variationen über ein Kinderlied (Leipzig)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: 8 kis prelúdium és fuga orgonára

Hübschmann: Szonatina (Zeitgenössische Spielmusik Heft 5., Hofmeister)

L. von Knorr: Szvit (Hohner, Trossingen)

H. Luck: Alte und neue Spielstücke Heft 2.

Köhler: Introdution und Tanz (Konzertante Studien für Akk. Leipzig)
Brehme: Herbstelegie und Capriccio (Trossingen, Hohner)
Hübschmann: Musik für Akkordeon
Reinbothe: Konzertante Akkordeonmusik International (Leipzig)
Stracina: Svet a Deti
Trojan: Tarantella
Helmesberger: Ball-Szene
Mitscha: Szvit
Ketelbey: Perzsavásár
Joplin: Ragtime-ok

Követelmény

Az előző évfolyamokban elért színvonal lehetőség szerinti továbbfejlesztése egy harmonikus zenei összkép kialakítása.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Törésmentes, pontos légszekrény váltás, megtervezett légszekrény vezetés.

Pontos levegőgazdálkodás hosszabb légszekrény utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játék mellett is.

A légvezetés tükrözze vissza a zenei formát.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszekrény technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló egyszerűbb műveket zeneileg, technikailag önállóan megoldani.

Legyen képes a tanuló kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 12-15 perc időtartamú, lehetőleg különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú klasszikus zenei anyag koncertszerű előadása.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A harmonika fejlődése az utóbbi évtizedekben különféle hangszer típusok irányába is differenciálódott. A követendő irányokat a nagy nemzetközi harmonikaversenyek eredményei jelölik ki, hiszen a hangszerjátékosok érdeklődése a versenyeken tendenciózus sikereket elért hangszerfajták irányába fordul. A hagyományos „Standard-basszusos” billentyűs harmonikák klasszikus zenei alkalmazása megteremtette a kromatikus balkezű harmonikák kifejlesztése iránti igényt, és ezek a harmonikafélék az 1970-80-as évektől a középfokú harmonikaoktatás alapvető hangszerfajtaivá váltak. Fontos, hogy ezek a hangszerfajtáknak az elsajátítása nem igényel a szokásostól eltérő pedagógiai irodalmat, a hangszer megszólaltatásának technikai, zenei törvényszerűségei (de belső felépítése, sípjai és hangzása is) megegyeznek a hagyományos harmonikák kezelésének szabályaival, viszont e hangszer a billentyűs harmonikától mintegy másfél oktávval nagyobb hangterjedelme, az akkordban lefogható

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák a teljes klaviatúra hangtartományában a S.B. (Standard Basszus) manuálon.
- Kromatikus skála terc- és szextmozgásban a B.B. (Bariton Basszus) manuálon.
- Hármashangzatok és felbontásaik a teljes klaviatúra hangtartományában.
- Ismerje meg a tanuló a bariton balkezes koncertharmonika zenei és technikai sajátosságait.
- Ismerje meg a tanuló a B.B. manuál használatát.
- Ismerje meg a tanuló a szép hangon való játék alapjait.
- Ismerje a tanuló a játszott művek formai struktúráját.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, a hangszer külső és belső tisztítása.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a hangszer koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsó fokon megszerzett készségek szinten tartása és tökéletesítése.
- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A lapról játék fejlesztése, a jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekerény vezetés, a pontos légszekerény váltás.
- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott irodalom

Dohnányi: Ujjgyakorlatok

Bertini: 45 tanulmány

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok

Szabolcsi Bence: A XVI. és XVII. század magyar tánczenéje

Bach-Bartók: Tizenhárom könnyű kis zongoradarab

Trevor: Régi angol orgonazene

Lukács Dénes: Darabgyűjtemény

T.Lundquist: Allerlei

A.Gröthe: Norvég népdalok

Harris: Accordion Miniatures

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: Duók

Stracina: Svet a Deti

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal eredményes megőrzése, lehetőség szerinti továbbfejlesztése.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Törésmentes, pontos légszekerény-váltás, megtervezett légszekerény-vezetés.

Tudja a légszekerény-kezelés technikai alapjait, tudjon egy zenei gondolatot légszekerénnyel indítani, zárni.

Ismerje és legyen képes a legfontosabb zenei karakterek alkalmazására.

Legyen képes dinamikai és karakterváltásokra.

A légvezetés tükrözze vissza a zenei formát.

Legyen képes a zenei tartalom kifejezésének igényével, a tempo, a karakter és a stílus követelményeinek megfelelően előadni a műveket.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszekerény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló kamarazenei művekben közreműködni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd
- Kis darabok a B.B. manuálon.
- Egy kortárs harmonikadarab a S.B. manuálon.
- Egy szabadon választott mű

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési ismeretek

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák, a teljes klaviatúra hangtartományában, ellenmozgásban is a S.B. manuálon
- Dúr skálák B.B. manuálon.
- Hangszerfajta váltása esetén a már elért színvonal mielőbbi elérése, ill. meghaladása.
- Hármashangzatok, domináns szeptimakkordok és felbontásaik élénkebb tempóban.
- Ismerje a tanuló a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete, szokatlan kétkezes ritmikai képletek megismerése.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, a meglazult síp visszaolvasztása.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a hangszer koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsóbb évfolyamokban megszerzett készségek szinten tartása és tökéletesítése.
- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- Legyen képes a gyors, törésmentes légszekerény-váltásra és megtervezett légszekerény-vezetésre,
- Legyen képes a már tanult légszekerény-technikai elemek gyorsabb alkalmazására.
- A lapról játék fejlesztése, a jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekerény-vezetés, a pontos légszekerény-váltás, valamint az egyenletesen vezetett crescendo és decrescendo ívek megvalósítása, tökéletesítése.
- A művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjai, a regisztrálási technika fejlesztése.
- Igényesebb, gyorsabb tempójú két-, illetve háromszólamú művek előadása, ügyelve a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos, érthető megformálásra.
- Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit. Az adott zenei tartalom színes, érdelemgazdag megszólaltatásának igénye irányítsa hangszeres mozgásait.

- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott tananyag

Dohnányi: Ujjgyakorlatok
 Bertini: 45 tanulmány
 Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
 D.Scarlatti: 150 szonáta
 J.S.Bach: Kétszólamú invenciók
 J.S.Bach: Francia szvit tételek
 J.S.Bach: Angol szvit tételek
 Bartók Béla: Duók
 Szabolcsi Bence: A XVI. és XVII. század magyar tánczenéje
 Bach-Bartók: Tizenhárom könnyű kis zongoradarab
 Trevor: Régi angol orgonazene
 Szolotarjov: Gyermekszvit
 H.Brehme: Szvit
 T.Lundquist: Allerlei
 T.Lundquist: Kétszólamú invenciók
 T.Lundquist: Botany Play
 J.D.Berlin: Szonatina
 A.Gröthe: Norvég népdalok

Követelmény

Az alsóbb évfolyamokban elért színvonal eredményes megőrzése, lehetőség szerinti továbbfejlesztése a tanuló zenei ízlésének figyelembevételével.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Törésmentes, pontos légszekrény-váltás, megtervezett légszekrény-vezetés. Pontos levegőgazdálkodás hosszabb légszekrény-utak esetén.

A légvezetés tükrözze vissza a zenei formát.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló egyszerűbb műveket zeneileg, technikailag önállóan megoldani.

Legyen képes kamarazenei művek előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd
- Egy kétszólamú, élénkebb tempójú barokk mű.
- Egy kortárs harmonikadarab
- Egy szabadon választott mű

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák a teljes klaviatúra hangtartományában, ellenmozgásban, és tercmozgásban a S.B. manuálon

- Összhangzatos moll skálák a B.B. manuálon.
- Hármashangzatok, domináns- és szűkített szeptimakkordok és felbontásaik.
- Ismerje meg a tanuló az önálló munka alapjait.
- Shake technika.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete, szokatlan kétkezes ritmikai képletek megismerése, időosztásának kiszámolása.
- A nyelvsípek tulajdonságai, a hangmagasság hangerőfüggése mély és magas sípoknál.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, szelepcsere.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a szokatlan felépítésű hangszerek koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsóbb évfolyamokban megszerzett készségek szinten tartása és tökéletesítése.
- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A lapról játék fejlesztése.
- A jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekrény-vezetés, a pontos légszekrény-váltás, valamint az egyenletesen vezetett crescendo és decrescendo ívek megvalósítása, fejlesztése.
- Legyen képes a már tanult légszekrény-technikai elemek gyorsabb alkalmazására.
- A művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjai, a regisztrálási technika fejlesztése.
- Legyen képes a három- illetve négyszólamú művek előadására, a többszólamú művekben a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos érthető megformálásra.
- Legyen a tanulónak igénye a zeneművek ideális megformálása.
- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott tananyag:

Dohnányi: Ujjgyakorlatok

Bertini: 45 tanulmány

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok

D.Scarlatti: 150 szonáta

J.S.Bach: Kétszólamú invenciók

J.S.Bach: Francia szvit tételek

J.S.Bach: Angol szvit tételek

Trevor: Régi angol orgonazene

Frescobaldi: Liber organi

J.D.Berlin: Szonatina

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: Duók

J.Matys: Prelúdium és variációk

Szlotarjov: Gyermekszvitek

H.Brehme: Szvit

H.Brehme: Paganiniana

T.Lundquist: Kétszólamú invenciók

T.Lundquist: Botany Play

Haydn: Darabok zenélő órára
Beethoven: Darabok zenélő órára

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal lehetőség szerinti továbbfejlesztése a tanuló zenei ízlésének figyelembevételével.

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Legyen képes törésmentes, pontos légszékélyváltásra, megtervezett légszékélyvezetésre.

Legyen képes pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszékélyutak esetén, differenciált dinamika és kifejező játék mellett is.

A légvezetés tükrözze vissza a zenei formát.

Tudjon a tanuló ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani.

Tudjon nagyobb terjedelmű műveket előadni.

Legyen képes a szubjektív zenei élményét átélten, esztétikailag igényesen kifejezni.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszékélytechnikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló egyszerűbb műveket zeneileg, technikailag önállóan megoldani.

Legyen képes kamarazenei művek előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kétszólamú, élénkebb tempójú barokk mű,
- Egy háromszólamú, kontrapunktikus barokk mű,
- Egy kortárs harmonikadarab,
- Egy szabadon választott mű.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és összhangzatos moll skálák, két oktávon keresztül, ellenmozgásban, terc- és szextmozgásban a S.B. manuálon.
- Skálák a B.B. manuálon
- Hármashangzat, domináns- és szűkített szeptimakkordok és felbontásaik.
- Shake technika.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete.
- A nyelvsípek tulajdonságai, a hangmagasság hangerőfüggése mély és magas sípoknál.
- Alapvető hangszerészeti ismeretek, a meglazult síp visszaolvasztása, szelepcseré, a hangszer külső és belső tisztítása.
- A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások, hangfelvételek stb. segítségével.
- Ismerkedés a hangszer és a különféle hangszertípusok koncertirodalmával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsóbb évfolyamokon megszerzett készségek szinten tartása és tökéletesítése.
- A tanuló önállóságának fejlesztése, a zenei és technikai problémák megoldásának szempontjai.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.

- Skálák, etűdök és virtuóz technikát igénylő darabok tempójának fokozása.
- A lapról játék fejlesztése.
- A jó levegőgazdálkodás, az egyenletes légszekrény-vezetés, a pontos légszekrény-váltás, valamint az egyenletesen vezetett crescendo és decrescendo ívek megvalósítása hosszú légszekrény-utak esetén is.
- A művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjai, a regisztrálási technika fejlesztése.
- Legyen képes a három- illetve négyszólamú művek előadására, a többszólamú művekben a tiszta szólamvezetésre, a pontos tagolásra, a világos érthető megformálásra több tételes változatos karakterű művek esetén is.
- Rendszeres kamarazenélés, lehetőleg más hangszerekkel is.
- Zenekari játék lehetőség szerint.

Ajánlott tananyag

Dohnányi: Ujjgyakorlatok
 Bertini: 45 tanulmány
 Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
 D.Scarlatti: 150 szonáta
 J.S.Bach: Kétszólamú invenciók
 J.S.Bach: Francia szvit tételek
 J.S.Bach: Angol szvit tételek
 J.S.Bach: Tokkáták
 J.S.Bach: Triószonáták
 J.S.Bach: Wohltemperiertes Klavier
 J.S.Bach: Prelúdiumok és fűgák
 Trevor: Régi angol orgonazene
 Frescobaldi: Liber organi
 J.D.Berlin: Szonatina
 Bartók Béla: Gyermekeknek
 Bartók Béla: Duók
 J.Matys: Prelúdium és variációk
 V.Trojan: A lerombolt katedrális
 Szolotarjov: Gyermekszvit
 H.Brehme: Szvit
 H.Brehme: Paganiniana
 T.Lundquist: Kétszólamú invenciók
 T.Lundquist: Botany Play
 W.Jacobi: Koncertrondó
 Haydn: Darabok zenélő órára
 Beethoven: Darabok zenélő órára
 Bogár István: Toccata és fűga

Követelmény

Különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadása lehetőleg kotta nélkül.

Törésmentes, pontos légszekrény-váltás, megtervezett levezetés.

Pontos levegőgazdálkodás hosszabb légszekrény-utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játék mellett is.

Legyen képes a tanuló saját kézzel való megfelelő, célszerű ujjrendet készíteni.

Legyen képes a tanuló a zeneművek szerkezetét tükröző megtervezett légszokrény-vezetést készíteni.

A regisztrálás lehetőségeinek kihasználása.

Tudja a tanuló a tanult kéz- és légszokrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Legyen képes a tanuló egyszerűbb műveket zeneileg, technikailag önállóan megoldani.

Legyen képes kamarazenei művekben való közreműködésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy Bach mű,
- Egy barokk szonáta,
- Egy kortárs harmonikadarab.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és legyen képes megfelelően előadni a kortárs külföldi és magyar szerzők harmonikaműveit.

Legyen képes

- a tanult kéz- és légszokrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,
- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,
- pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszokrény-utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játékmód mellett is,
- különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb műveket zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék

- kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes mf alaphanggal,
- kifejező játékmóddal,
- a zeneművek stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszer karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- lehetőség szerint a bariton balkezes koncertharmonika zenei és technikai sajátosságait,
- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját,
- a „shake” technikát,
- a művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjait,
- a hangszer koncertirodalmát,
- a művek harmóniai, formai szerkezetét, valamint a játszott művek stílusjegyeit.

Legyen képes

- a pontos levegőgazdálkodásra, egyenletes légszekerény-vezetésre, pontos, gyors, törésmentes légszekerény-váltásra, valamint egyenletesen vezetett crescendo, decrescendo ívek megvalósítására,
- két-, három-, illetve négyszólamú művek előadására,
- saját kézzalkatának megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a többszólamú művekben tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- művészi kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,
- a zeneművek érzelmi tartalmát átélni,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódról, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult kéz- és légszekerény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű műveket előadni,
- kamarazenében – lehetőleg más zenekari hangszerekkel – közreműködni,
- műveket önállóan is elsajátítani,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével.

Legyen igénye a zeneművek ideális megformálására.

Rendelkezzék megfelelő alaptónussal.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Harmonika főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú klasszikus zenei anyag; Czerny: G-dúr etűd 74.; G. F. Händel: d-moll Courante; Kabalevskij: Scherzo (EMB 5320 kötetben); Bogár István: Hat kis darab (EMB 14372 kötetben) nehézségi szintjén.
- Rövid zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy reneszánsz blokk; Szabolcsi Bence: A XVI. és XVII. sz. magyar tánczenéje c. munkájából, Chorea 20, Alia 43, Tantz 52 nehézségi szintjén.
- Két szonáta vagy toccata; D. Scarlatti, Seixas, Carvalho műveiből, D. Scarlatti: a-moll szonáta, d-moll szonáta, D-dúr szonáta, Seixas: h-moll toccata, Carvalho: g-moll toccata nehézségi szintjén.

- Három szvit-tétel vagy egy fűga; J. S. Bach műveiből, h-moll francia szvitből Allemande, Menuet, Gavotte; c-moll fűga nehézségi szintjén.
- Egy mű a Trevor-kiadású Régi angol orgonazene c. füzetekből, vagy egy Frescobaldi Canzona; John James: a-moll voluntary, Anonymous: Cornet voluntary, Starling Goodwin: Cornet voluntary nehézségi szintjén.
- Két harmonikadarab kortárs szerzők műveiből; W. Jacobi: Rondó, H. Brehme: Szvit, Bogár István: Toccata és fűga, Szolotarjov: Ferraponti kolostor nehézségi szintjén.
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Legalább egy-egy darab 120, 80 és 40 basszusos harmonika a tanteremben, kölcsönhangszerek lehetőség szerinti számban, nagyságban, minőségben.

Metronóm.

Kottaállvány.

Forgatható zongoraszék, vagy különböző magasságú székek a tanulók testalkatának megfelelően.

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai

Tanítsa meg:

- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különböző behangolási módjait.
- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézrel egyaránt.
- A gitárirrodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.

- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfüzéseket.
- A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:

- Helyes test-, hangszer- és kéztartás.
- Laza kar- és ujjtechnika.
- A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:

- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.
- Arpeggio gyakorlatokat.
- A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
- A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:

- A precíz hangszerhangolásra.
- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.

- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.

Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények

Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcad) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.

Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két népdal, illetve gyermekdal,
- Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Forte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Ostinato és dudabasszus kíséret
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
- Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
- A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.

Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények

Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.

Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kísérettel.

Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két népdal, illetve gyermekdal,
- Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
- Primo–secondo, Da Capo al Fine.
- A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
- Kis- és nagyszekund.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszer tartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
- Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
- Kétszólamú dallam–kiséret játék együttpengetéssel
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
- Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
- Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben.
- Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.

Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
Fodor – Marnitz – Vass: Gitáros képeskönyv
Tornai Péter: Aranykönyv klasszikus gitárra
Sagregas: Gitáriskola

Követelmények

Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.

Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.

A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.

Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy magyar népdal,
- Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája,
- Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
- Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Játsszon a tanuló kétoktávos F– és G–dúr skálát az első fekvésben.
- Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
- A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
- A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
- Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
- Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
- Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
Tornai Péter: Aranykönyv klasszikus gitárra
Sagregas: Gitáriskola

Követelmények

Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.

Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor).

Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
- A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
- Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
- Játsszassuk a kétoktávos G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
- Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
- Fontos a hármashangzások tanítása és gyakorlása.
- Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
- Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
- Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
- Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.

Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Tornai Péter: Aranykönyv klasszikus gitárra

Sagregas: Gitáriskola

Követelmények

Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré).

Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.

Könnyű táncjáték jellegzetességeinek megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző jellegű előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A dominánsseptim–akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Kezdjük el a prim és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
- Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.
- Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játsszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
- Négyesfogások bevezetése.
- A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
- Vibrato megtanítása.
- Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának tanítását.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
- Tört–akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.

Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

F. Sor Op. 31.–35.

Puskás: Klasszikus etűdök gitárra

Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak

Brouwer: Etűdök I–V.

Tornai Péter: *Aranykönyv klasszikus gitárra*

Sagregas: *Gitáriskola*

Követelmények

Reneszánsz, barokk táncjátékok és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása.

Terjedelmesebb etűd megtanulása.

Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
- Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
- Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait.
- Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
- Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
- Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
- Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
- A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
- Lényeges az újrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.

Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

F. Sor Op. 31.–35.

Puskás: Klasszikus etűdök gitárra

Aguado: Etűdök I.

Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.

Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak

Brouwer: Etűdök VI.–X.

Bartók–Szendrey: Gyermeknek–ből könnyebb tételek.

A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

Tornai Péter: Aranykönyv klasszikus gitárra

Sagregas: Gitáriskola

Követelmények

Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint.

Klasszikus táncművek (pld. Sor Walzerek) előadása.

Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.
- Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).
- Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
- Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
- Törekedjünk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
- Az önálló az újrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Aguado: Etűdök

Carcassi Etűdök op. 60

Giuliani: Etűdök

Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.

Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Régi spanyol muzsika

Bach – Szendrey: 20 könnyű darab

Bartók – Szendrey: Gyermekeknek

Frescobaldi: Tánccok és ária variációkkal stb.

F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31

Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus

Brouwer: Etűdök VI.–X.

Faragó: Musica Ficta

Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

Tornai Péter: *Aranykönyv klasszikus gitárra*

Sagregas: *Gitáriskola*

Követelmények

Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.

Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.

Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy etűd,

– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8-os ütembeosztást.
- Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
- Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
- Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
- Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és –szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a kis barré-t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
- Tanítsuk meg a kétoktávos G–dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
- Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
- Játsszassunk kettős- és hármashogásokat is.
- Kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
- Tovább kell fejleszteni az arpeggio-játékot.
- A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
- Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
- Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel.
- Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II.–IV.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.

Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képekönyv

Tornai Péter: *Aranykönyv klasszikus gitárra*

Sagregas: *Gitáriskola*

Követelmények

Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor).

A dinamikai árnyalás gyakorlati megvalósítása.

Az első fekvés más fekvéssel való összekapcsolása egyszerű etűdben vagy előadási darabban.

A reneszánsz táncok jellegzetességeinek megfigyelése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
- Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
- Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsseptim–akkord felépítésével.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
- Tanítsuk meg a kétoktávós C–dúr skálát, játszassuk a G–dúr skálát különböző fekvésekben.
- Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
- Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókét.
- Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré-t.
- Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio–játék különféle változatait.
- Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
- Alkalmazzuk a vibratót. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.

Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z.14445)

F. Sor Op. 31.–35.

Puskás: Klasszikus etűdök gitarra

Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak

Brouwer: Etűdök I–V.

Tornai Péter: *Aranykönyv klasszikus gitarra*

Sagregas: *Gitáriskola*

Követelmények

Barokk és klasszikus táncételek díszítése.

Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
- Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
- Tanítsuk meg a háromoktávos E–dúr skálát.
- Fejlesszük tovább a díszítési technikát.
- Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.

Repertoire gitarra (EMB Z.14445)

F. Sor Op. 31.–35.

Puskás: Klasszikus etűdök gitarra

Aguado: Etűdök I.

Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.

Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak

Brouwer: Etűdök VI.–X.

Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.

Sagregas: Gitáriskola

Követelmények

Különböző fekvések használata etűdökben.

Klasszikus táncétel, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket stílushű előadása.

Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.
- Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas– és négyeshangzatok megfordításait.
- Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a háromoktávos e–moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
- A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.

Ajánlott tananyag

Aguado: Etűdők
Carcassi: Etűdők op. 60
Giuliani: Etűdők
Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Tánccok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdők op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Brouwer: Etűdők VI.–X.
Fragó: Musica Ficta
Sagregas: Gitáriskola

Követelmények

Játsszon a tanuló reneszánsz műveket.

Tudja előadni helyes tempóarányal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.

Tanuljon meg a tanuló legalább egy terjedelmes etűdöt is.

Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.

Nehézségi szint: L. Milan pavane–jai, de Visée táncjátéka, könnyű Tarrega–, Marschner–darabok, Carcassi: Etűdők op. 60.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

– Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fuga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.

– Játsszunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.

– Tanítsunk tercskálákat.

– Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.

– A tanuló ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Etűdök op. 60, Capricciók

Giuliani: Etűdök

Legnani: Capricciók

Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z.14445)

Dowland: Tánccok és Fantáziák

Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei

Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei

Giuliani: Szonáta op. 15.

Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok

Tarrega: Mazurkák, Tango

A Musica per Chitarra Mertz kötetei

Könnnyű koncertdarabok gitarra (Mosóczi–Nagy)

Bartók–Szendrey: Gyermekeknek

Villa–Lobos: e–moll Prelűd

Brouwer: Etűdök XI–XV.

XX. századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)

Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

Sagregas: Gitáriskola

Követelmények

Különböző karakterű, nehezebb barokk táncművek előadása.

Technikafejlesztés gyors előadási darabokkal, illetve etűdökkel.

Nehézségi szint: Bach–szvittek/partiták könnyebb táncművei, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer–etűdök, Villa–Lobos–prelűdök.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy technikai gyakorlat vagy skála,

– Egy etűd,

– Három különböző jellegű darab.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló rendelkezzen a gitárjátékhoz szükséges koncentrációképeséggel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

– a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,

– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

– a fekvésjátékot, fekvésváltást,

– a kis és nagy barré–t,

- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszezsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E–dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gitár főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.

– Egy klasszikus etűd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.

– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)

Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss táncjátéka, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)

Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.)

Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)

Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.)

XX. századi / Kortárs zene: Bartók–Szendrey: Gyermeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok

gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X. nehézségi szintjén.

„B” tagozat

– 3 oktávós dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.

– Egy klasszikus etűd; Carcassi: Op. 60./8.–17. etűdök nehézségi szintjén.

– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane

Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei.

Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15.

Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)

XX. századi / Kortárs zene: Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI–XV. nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Op. 60

Sor: Etűdök Op.29.

Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok

Losy, Roncalli, Brescianello többtétéles művei

Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.

Ponce: Prelűdök

Brouwer: Etűdők XI–XX.

Kőnnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények

A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészűltségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.

Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam“A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
- Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Etűdők Op. 60

Sor: Etűdők Op. 29.

Giuliani: Etűdők Op. 48.

Brouwer: Etűdők, könnyebb előadási darabok

Mudarra és Narvaez fantáziák

Bach: Lantművek tételei

Weiss: Szvit tételek

Sor: Menüettek

Ponce: Prelűdök

Villa-Lobos: Prelűdök

Bartók–Szendrey: Gyermekeknek

Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények

A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.

Az előadásmód fejlesztése a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam“A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
- Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
- Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Sor: Etűdök Op. 29

Coste: Etűdök Op. 38.

Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.

Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.

Diabelli: Szonáták

Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.

Lauro: Vals-ok

Barrios kisebb művei.

Követelmények

Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
- A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
- Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
- Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.

Ajánlott tananyag

Sagreras, Pujol, Villa-Lobos etűdök

Reneszánsz táncok és fantáziák

Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei

Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk

Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai

Villa-Lobos: Choros

Leo Brouwer gitárdarabjai

Követelmények

Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
- Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.
- Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra

Scott Tennant: Pumping nylon

Carcassi: Op. 60

Sor: Etűdök Op.29.

Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok

Losy, Roncalli, Brescianello többtétéles művei

Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatétellei.

Ponce: Prelűdök

Brouwer: Etűdök XI–XX.

Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények

A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.

Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fuga)
- Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formában. (Szonáta és rondóforma)
- Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.
- Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra

Scott Tennant: Pumping nylon

Carcassi: Etűdök Op. 60

Sor: Etűdök Op. 29.

Giuliani: Etűdök Op. 48.

Brouwer: Etűdök, előadási darabok

Mudarra és Narvaez fantáziák

Bach: Lantművek tételei

Weiss: Szvit tételek

Sor: Menüettek

Ponce: Prelűdök

Villa-Lobos: Prelűdök

Bartók–Szendrey: Gyermekeknek

Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények

A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.

Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
- Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
- Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
- Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra

Scott Tennant: Pumping nylon

Sor: Etűdök Op. 29

Coste: Etűdők Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdők.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok
Weiss: Passacaglia
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals–ok
Barrios művei.

Követelmények

Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam “B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása
- Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
- Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.
- A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Luigi Biscaldi: Esercizi speziali di virtuosismo
Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdők
Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tétélei.
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa–Lobos: Choros
Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)

Követelmények

A tanuló legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására.
Többtétéles szvit vagy szonáta megtanulására.
Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására.
A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd,
- Három különböző stílusú előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes tanulmányának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B” tagozat (Az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gitár főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála.

– Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI–XV. nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet töbttételes; reneszánsz és barokk darabok; John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű tánc-tételek, Lantszvitek (EMB 13184), klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc (EMB 13519 kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelud II. V. nehézségi szintjén

– Egy kamaramű; Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor–Mosóczi) nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála, szextskála

– Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 (Universal) nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. (EMB 12963) nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű; reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint (EMB

7031, EMB 7793, EMB 12033), J. Dowland: Luis Milan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei (EMB 13248), J. S. Bach: Lantszvitek (EMB 13184), csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; Fernando Sor szonátái; romantikus szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok (EMB 8327) J. K. Mertz (EMB 13157, EMB 13519) továbbá Moreno–Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa–Lobos: Prelüdök, Choros nehézségi szintjén. – Egy kamaramű; Vivaldi könnyebb versenyművei, Giuliani: Duo Concertante per flauto e chitarra, Joplin: Ragtime nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.

Félévenként egy hűrkészlet.

Metronóm.

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet

- a helyes test-, és kéztartás kialakítására,
- pontos tempótartásra,
- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséret–formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Irodalom:

Balázs-Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek.

Nesztor Iván: Ritmusjáték és jazzdobolás 1-4

Knauer: Kisdobiskola

Zempléni: Ütős ABC

Zempléni : A triótól a nonettig

Lehetőség szerint hozzáférhető külföldi kiadványok...

(Mel Bay's, Jack de Johnette...)

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola 1–2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdni.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek, hangszerkezelés, technika.

- Dallamhangszeren 2–3 hang hangkészletű gyermekdalok.
- Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
- Bevezetés a 4/4-es számolásba.
- A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
- Kamarazene–jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.

Vers és ritmus – Weöres Sándor versek

Monotóniatűrő-képesség fejlesztése

Gyermekdalok és népdalok ritmusának eljátszása fül után majd kottából

Motivikus rögtönzések, rögtönzések párbeszéd dobokon

Alapvető kéz- és lábfüggetlenítések

Szabad játék

Ajánlott tananyag

Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.

Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény

Ritmusgyakorlat

Ritmus–duó.

Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
- Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
- Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
- Záróvonal, ismétlőjel, f, mf, mp, p dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Helyes testtartás.
- „Szimmetrikus” verőfogás.
- Váltott kézzel való játék.
- Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
- Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
- Különböző verők használata.

Ajánlott tananyag

Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.

Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény

Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).

Ritmus–duó.

Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
- Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
- A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
- Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
- Dinamika: ff, pp, sf.
- Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
- A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
- Helyes verőfogás.
- Kar és csukló használat.
- Ejtegetés.
- Nyolcados technikai gyakorlatok.
- Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
- Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
- Egyszerűbb kézzrendi problémák ismerete és megoldása.
- Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

Ajánlott tananyag

Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.

Wolfgang Basler: Elementar

Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners

Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre

Zempléni: Ütős ABC

Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Zempléni: A triótól az oktettig

Vigdorovits: Kisdobiskola

Követelmény

Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.

Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.

Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).

Mozgáskoordináció: kéz–lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kisdob gyakorlat,
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
- A triola (nyolcad– és tizenhatod–triola).
- Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2b előjegyzésig.
- Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
- A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
- Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
- A kisdob–tremolo előkészítése.

- Pattintott dupla ütések kisdobon.
- Paradiddle kézrendek.
- Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
- Hangsúlyozás.
- Open Stroke Rolls.

Ajánlott tananyag

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.

Wolfgang Basler: Elementar

Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre

Zempléni: Ütős ABC

Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Zempléni: A triótól az oktettig

Követelmény

Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.

Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.

Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kisdob gyakorlat vagy duó,
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
- Harmincketted, „nagy–triola”, alla breve.
- Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
- Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Nyitott és zárt ütés.
- Closed Stroke Rolls.
- Előkéek (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
- Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
- Skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
- Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
- A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

Paradiddle variációk

Periódikus rögtönzések

Ajánlott tananyag

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.

Wolfgang Basler: Elementar

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel

Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra

Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourant le Monde

Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre

Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Zempléni: A triótól az oktettig

Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.

Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.

Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.

Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó,

– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A basszuskulcs ismerete.

– Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.

– Változó tempók alkalmazása.

– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.

– A játszott anyag formai elemzése.

– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.

– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.

– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.

– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása.

– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.

– Az üstdob kezelése, hangolása.

– Kézrendek az üstdobokon.

– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.

– Üstdobtremolo (kiütött tremolo).

Függetlenítések dobfelszerelésen

- Línearis játék

Ajánlott tananyag

Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Control
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Hangszerváltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása.
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob gyakorlat,
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

5. évfolyam „A” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulónak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, septola.
 - A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
 - A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
 - Dobszerelés ismerete, hangolása.
 - A „kétszólamú” hangsúly–játék.
- Violin- és basszuskulcs ismerete, olvasása

A hangszerkezelés fejlesztése

- Drum Set játék:
- Helyes test- és verőtartás.
- Ütésterületek meghatározása.
- Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
- Egyszerűbb függetlenítések.

Timpani szerű játék

Ajánlott tananyag

Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel

Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.

Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra

Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára

Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.

Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I–IV.

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre

Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Zempléni: A triótól az oktettig

Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Játék dobszerelésen:

- hangsúlyok kiosztva,
 - kisdob–nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok
- A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
- Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel.
vagy
- Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaramű és egy zongorakíséretes előadási darab.)
- Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.

- Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
- Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
- Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
- A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Egyszerűbb 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
- Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
- Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kíséreszólammal)
- Kiütött előkék.

Swing függetlenítések

32 ütemes periódus

Transzkripciók készítése és játszása.

Jazz ritmusok frazeálása

Ajánlott tananyag

Balázs: Három burleszk

Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre

Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Sigfrid Fink: Percussion Studio

Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.

Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra

Kósa: Ötös játék

Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre

Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára

Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.

Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Zempléni: A triótól az oktettig

Vivaldi: Four Seasons

Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon). Dobszerelésen tánczenei– vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.
- Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.

- Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.
vagy
- Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
- Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab.
- Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B” tagozaton tanuló tanulók átlagosnál jobb képességei, és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A” tagozatos tanulókhoz képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
- Harmincketted, „nagy-triola”, alla breve.
- Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
- Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Nyitott és zárt ütés
- Closed Stroke Roll
- Előkék (egyes-, kettes-, hármás-, négyes előke kötve).
- Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
- Nehezebb skála-gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
- Különböző hangszer-kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása.
- Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
- A vibrafon-pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.

Wolfgang Basler: Elementar

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel

Vivaldi: Four Seasons

Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre

Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.

Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.

Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.

Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
- Egy rövid rudimental szóló kisdobon.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
- Egy kamaramű.
- Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A basszuskulcs ismerete, olvasása.
- Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
- Változó tempók alkalmazása.
- Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
- A játszott anyag formai elemzése.
- Zenehallgatás, hangverseny-látogatás.
- Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
- Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
- Hármashangzat-felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása, hangok lefogása.
- Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
- Árnyalt dinamika alkalmazása.
- Az üstdob kezelése, hangolása.
- Kézrendek az üstdobokon.
- Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
- Üstdobtremoló (kiütött tremoló).

Ajánlott tananyag

Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.

Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra

Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Bonyolultabb hangszer váltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3–4 hangszeren is).
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
- Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből az 1.–20.)
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
- Egy kamaramű.

5. évfolyam „B” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
- A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
- A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
- Dobszerelés ismerete.
- A „kétszólamú” hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Drum Set játék:
- Helyes test– és verőtartás.
- Ütésterületek meghatározása.
- Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
- Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag

Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Játék dobszerelésen:

- hangsúlyok kiosztva
 - kisdob–nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer szólamok
- Kétszólamú játék dallamhangszeren.

A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.
Rudimental szóló dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
 - Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
 - Rudimental szóló dobszerelésen.
 - Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
- vagy
- Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel.
 - Egy kamaramű.
 - Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ból a 20.–40.)

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
- Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
- Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
- Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.

– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
- Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
- Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábás kíséreszólammal)
- Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag

Balázs: Három burleszk

Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre

Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Sigfrid Fink: Percussion Studio

Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.

Kósa: Ötös játék

Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre

Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.

Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Nagy O: Barokk táncok fuvalára és zongorára

Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.

Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Vivaldi: Four Seasons

Zempléni: A triótól az oktettig

Charley Wilcoxon: Finger Stroke Control

Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).

Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (periodikus tagolás). Szólójáték dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (lehet élő– vagy rögzített zenéhez is).
- Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
- Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).

vagy

- Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.)
- Egy kamaramű.
- Egy Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).
- Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
- Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon (pl. Wilcoxon 150–ből a 30.–50.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechikákat,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
- árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
- különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
- a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
- hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
- az üstdob önálló hangolására,
- a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
- rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
- céltudatos, módszeres gyakorlásra
- pontos tempótartásra.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
- legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Ütő főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.
 - Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
 - Egy kamaramű; Krell–Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén.
 - Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
- A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két kisdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén.
 - Egy skála hármashangzat–felbontással.
 - Egy dallamhangszeres mű; Bach: h–moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a–moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén.
 - Egy kamaramű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS–tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén.
 - Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
- A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbíráruk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a

kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
- Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
- A Drum Set szerepe a zenekarokban.
- A leggyakoribb Drum Set notációk.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes ülés mód és verőtartás megtalálása.
- A laza ütéstechika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
- Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4-es).
- Double Paradiddle.
- Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
- Pedálok használata dobszerelésen.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium

Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Steve Davis: Masters of Time

Siegfried Fink: Timpani Suite

Siegfried Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)

Alice Gomez: Raindance

Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone

Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.

Korsakov: A dongó

Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.

David Mancini: Suite for Timpani

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára

Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára

Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.

J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum

Telemann: Könnyű szonáták

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Vivaldi: Four Seasons

Charley Wilcoxon: Finger Stroke Control

Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény

Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.

A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.

Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábás ostinato szólamokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
- Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

vagy

- Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
- Egy kamaramű.
- Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
- Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
- Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
- Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
- Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
- A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
- 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken.
- A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
- A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Ajánlott tananyag

J.S.Bach: 18 kis prelúdium

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Steve Davis: Masters of Time

Siegfried Fink: Timpani Suite

Sigfrid Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
 Alice Gomez: Raindance
 Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
 Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
 Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
 Eckehard Keune: Kleine Trommel
 Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
 David Mancini: Suite for Timpani
 Markovich: Team Work
 Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
 Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
 Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
 Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
 J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
 Telemann: Könnyű szonáták
 Vivaldi: Four Seasons
 Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
 Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
 Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
 A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
 Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
 Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
 Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
 Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
- Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
- Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser-etűdök, versenyművek.)
- Egy kamaramű.
- Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
- Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob – – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.

- Latin ütőhangszerek ismerete.
- Polimetria ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- 3–4 timpanis játék technika fejlesztése.
- Stabil tempó tartás metronómmal.
- Speciális ütőfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
- Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, stb.)
- A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
- Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
- A dobszerelés hangolása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium
 Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
 Steve Davis: Masters of Time
 Siegfried Fink: Timpani Suite
 Siegfried Fink: Percussion Studio
 David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
 Alice Gomez: Raindance
 Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
 Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
 Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
 Eckehard Keune: Kleine Trommel
 Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
 Korsakov: A dongó
 David Mancini: Suite for Timpani
 Markovich: Team Work
 Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
 Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
 Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
 J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
 Telemann: Könnyű szonáták
 Vivaldi: Four Seasons
 Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
 Zivkovic: Funny Marimba
 Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény

Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
 A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
 Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
 Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
 Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.
 Seprűvel való játék dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
- Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.

- Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
- vagy
- Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
- Egy kamaramű.
- Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
- Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
- A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
- A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
- Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
- Improvizáció.
- Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
- Stabil tempótartás „belső metronóm”–mal.
- Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütésttechnikával.
- A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
- Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
- Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Steve Davis: Masters of Time

Siegfried Fink: Timpani Suite

Sigfrid Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)

Alice Gomez: Raindance

Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone

Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba

Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.

Korsakov: A dongó

David Mancini: Suite for Timpani

Markovich: Team Work

Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
„Ad Libitum” – dobszólo szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
 - „Ad Libitum” – dobszólo szerelésen.
 - Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
 - Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
- vagy:
- Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
 - Egy kamaramű.
 - Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
 - Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük magasabb szinten. Itt nyílik igazán lehetőség arra is, hogy megismertessük a legkorszerűbb játékmódokat, mint pl. a Moeller-féle ütéstechnikát, az ujjmozgások kidolgozását, a kar –, a csukló –, és az ujjak mozdulatainak összehangolását, hogy elsajátítsunk modern gyakorlási metodikákat; pl. playback „minus one”-os felvételekhez, számítógépes zenei programok alkalmazása, hogy megfelelően kiválasztott zenei anyagok hallgatásával elmélyedjünk az improvizációk gyakorlásában, stílusok elemzésében.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése.
- Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Korszerű gyakorlási módok megismerése.
- Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.

- A leggyakoribb Drum Set notációk.
- A Drum Set szerepe a zenekarokban.
- Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban.
- Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes ülés mód és verőtartás megtalálása.
- A laza ütéstechika kialakítása.
- Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása.
- Stabil tempótartás metronómmal.
- Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása.
- Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4-es).
- Egykezes hangsúlyvezetés (jobb-, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
- Pedálhasználat dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo

Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Steve Davis: Masters of Time

Siegfried Fink: Timpani Suite

Sigfrid Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)

Alice Gomez: Raindance

Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba Vibraphone

Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba

Eckehard Keune: Kleine Trommel

Korsakov: A dongó

David Mancini: Suite for Timpani

Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára

Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.

J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for snare Drum

Telemann: Könnyű szonáták

Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde

Vivaldi: Four Seasons

Charley Wilcoxon: Finger Stroke Control

Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény

Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.

A kiválasztott zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.

Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban.

Többféle – nyomott és pattintott – előkéket tartalmazó kisdob darab előadása.

Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is.

Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
- Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
- Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is, vagy
- Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
- Egy kamaramű.
- Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
- Egy set–up szólódarab.
- Üstdob darab 3–4 timpanin.
- Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

8. évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
- Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció)
- Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
- A kortárs zene notációs sajátosságai.
- A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése

- 3–4 verővel való játék dallamhangszereken.
- A vibrafon–pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában.
- A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
- Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one”–os felvételekhez.
- Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
- Aszimmetrikus ütésmagasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva.
- Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
- Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Steve Davis: Masters of Time

Siegfried Fink: Timpani Suite

Siegfried Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
 Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
 Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
 Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
 Eckehard Keune: Kleine Trommel
 Korsakov: A dongó
 David Mancini: Suite for Timpani
 Markovich: Team Work
 Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
 Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
 J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
 Telemann: Könnyű szonáták
 Vivaldi: Four Seasons
 Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
 Zivkovic: Funny Marimba
 Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.

Magabiztos lapról olvasási készség.

Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.

Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.

Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.

Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)

– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

vagy

– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser-etűdök, versenyművek.)

– Egy kamaramű.

– Egy set-up szólódarab.

– Üstdob darab 3–4 timpanin.

– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával.

– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob – szólások megszólaltatásához szükséges tájékozottság.

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
- Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések.
- Polimetria ismerete.
- A „relax” és „drive” érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Moeller-féle ütéstechika.
- 3–4 timpanis játéktechnika.
- Speciális ütészajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
- A dobszerelés hangolása.
- Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
- A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechika.
- Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
 Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
 Steve Davis: Masters of Time
 Siegfried Fink: Timpani Suite
 Sigfrid Fink: Percussion Studio
 David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
 Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
 Glentworth: Blues for Gilbert
 Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
 Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
 Eckehard Keune: Kleine Trommel
 Korsakov: A dongó
 David Mancini: Suite for Timpani
 Markovich: Team Work
 Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
 Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
 Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
 J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
 Telemann: Könnyű szonáták
 Vivaldi: Four Seasons
 Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
 Zivkovic: Funny Marimba
 Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény

Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
 Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
 Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
 Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten (esetleg szólójáték).
 Seprűvel való játék dobszerelésen.
 Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
- Autentikus latin ritmusok 2 congán.
- Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken.
- Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
- Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
- Egy kamaramű.
- Egy set–up szólódarab.
- Egy üstdob darab 3–4 timpanin.
- Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,– kamarazene– és zenekari irodalmában.
- A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
- A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
- Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
- Improvizáció.
- Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Szóló– és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
- Stabil tempótartás „belső metronóm”–mal.
- Többszörös piano játék megvalósítása.
- Az összes ismert kisdob–tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott.
- Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen.
- Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechikával.
- Swinges, ill. latinos frazeálás.
- A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
- Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
- Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag

J.S.Bach: Sonate e Partite per violino solo

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Steve Davis: Masters of Time

Siegfried Fink: Timpani Suite

Sigfrid Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)

Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
 Glentworth: Blues for Gilbert
 Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
 Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
 Eckehard Keune: Kleine Trommel
 Korsakov: A dongó
 David Mancini: Suite for Timpani
 Markovich: Team Work
 Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
 Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
 Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
 J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
 Telemann: Könnyű szonáták
 Vivaldi: Four Seasons
 Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
 Zivkovic: Funny Marimba
 Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény

Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása.

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.

Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel.

Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.

Virtuóz szólódarab kisdobon.

Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.

Seprűvel való játék, különböző stílusokban.

„Ad Libitum” – dobszólo szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum” – dobszólo szerelésen.

– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy

– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.

– Egy kamaramű.

– Egy set-up szólódarab.

– Egy üstdob darab 3–4 timpanin.

– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

– a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,

– az ütőhangszerek irodalmát.

Legyen képes a tanuló

- szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
- nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
- sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
- zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
- értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
- stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
- poliritmikus, illetve polimetrikus játéokra

Rendelkezzék a tanuló

- megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
- egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával és koncentrálóképeséggel,
- kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
- megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
- tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló

- stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret–, ill. szóló funkcióban
- poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
- a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.

Rendelkezzék

- olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Ütőhangszerek

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén.
- Egy dallamhangszeres mű; Dvořák: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
- Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O’Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi–rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior’s beat nehézségi szintjén.

– Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

– Dobszerelésen tánczenei,– latin,– swing,– vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zenemű formájának megfelelő periodikus tagolással.)

„B” tagozat

– Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit (Zimmermann– Marcia nehézségi szintjén.

– Egy skála hármashangzat–felbontással (4#, 4b-től).

– Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele); J. S. Bach: a–moll partita, Rimszkij–Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a–moll hegedűverseny, Musser: Etüdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén.

– Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

– Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,

– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),

– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),

– több verővel való játék dallamhangszeren,

– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,

– előadásmód,

– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,

– változó tempók önállóan és együttesben,

– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

– memória,

– alkalmazkodóképesség,

– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).

Hangszerállomány:

– egy pár üstdob,

– 2 xilofon (kétsoros, háromoktávós),

– harangjáték,

– vibrafon,

– marimba vagy basszus metallofon

- 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
- 5–6 tom–tom, 3–4 bongo,
- 3–4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
- tam–tam vagy/és gong,
- dobfelszerelés,
- „apró” hangszerek: triangulumok, kasztanyett, csörgődobok, claves (több), temple–block–sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
- lehetőség szerint Orff–hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).

Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült verők. Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).

Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához.

Metronóm

Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:

- 2 dallamhangszer (zenekari méret),
- dobfelszerelés,
- külön húros kisdob,
- „apró” hangszerek (lehetőség szerint).

4. BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszeret, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- a hangszer vázlatos megismerése,
- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezőmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet

Kurtág Gy.: Játékok I., VI.

Papp L.: Zongora ABC

Zeneiskolánk tanára, Z. Lakos Ágnes által szerkesztett kottagyűjteményekből minden évfolyamon az adott korosztálynak megfelelő nehézségű darabokat válogatjuk ki:

Piano Step by Step című sorozatból:

Alte Tanze – Régi táncok

Bevezetés a polifon játékba

Etűdök

Szonatinák I. II. III.

J. S. Bach: 37 zongoradarab

Beethoven: 47 zongoradarab

E. Grieg: 37 zongoradarab

J. Haydn: 23 zongoradarab

W. Mozart: 44 zongoradarab
C. Guritt: 58 zongoradarab
First Concert Pieces – Az első koncertdarabok című sorozatból:
Frescobaldi – Ph. E. Bach
Haydn - Beethoven
Schumann – Brahms
Grieg – Bartók
Könnyű négykezesek című sorozatból:
André, Cserny – Diabelli
Beethoven, Brahms
Gurlitt Schubert
Favorit Piano Classic I – IV.
Fedezzük fel újra című sorozatból:
Majkapr – könnyű zongoradarabok
Presto e leggiero – etüdök az év minden hetére
Bravissimo! – híres zongoradarabok
Kaleidoszkop – romantikus zongoradarabok
Bach-fiúk
Maestro e scholar – négykezesek
Északi fény
Szláv miniatűrök
A barátságos zongoraiskola I-IV.

Követelmény:

Helyes ülés mód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato, staccato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezőmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,

- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet

Kurtág Gy.: Játékok I., VI.

Papp L.: Zongora ABC

Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:

Helyes ülés mód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkézes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Kottaolvasás kezdő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
- dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
- kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
- ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
- pentachord, pentaton,
- dúr és moll hangsor, vezetőhang,
- hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
- hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
- nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
- kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
- a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
- tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
- a klasszikus zenei stílus alapjai,
- a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
- formálás: indítás–lezárás.

Hangszerkezelés, technika:

- helyes ülés mód,
- a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,

- a staccato és a legato játékmód különböző formái,
- a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
- az ujjalátévés előkészítése,
- pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
- unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
 Bartók: Mikrokozmosz I.
 Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
 Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
 Kabalevskij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
 Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
 Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
 Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczai)
 Papp L.: Zongora ABC
 Papp L.: 27 kis zongoradarab
 Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
 Teőke M.: Találkozások a zongoránál
 Teőke M.: Válogatott etűdök I.
 Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
 Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
 Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
 Majkapar: Első lépések
 Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
 Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
 Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény

- Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.
 A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása.
 Kottaolvasás violín– és basszuskulcsban.
 A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
 A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három mű kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előzőekben tanultak ismétlése,
- a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
- tonika, domináns, szext, szeptim hangközök

- nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
- a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két- és háromtagú forma),
- barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
- lapról játék egy szólamban,
- jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
- dúr és moll skála, külön kézzel,
- kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat–felbontás,
- etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)

Bartók: Mikrokozmosz I.

Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)

Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)

Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)

Könnnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)

Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)

Papp L.: Zongora ABC

Papp L.: 27 kis zongoradarab

Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)

Teőke M.: Találkozások a zongoránál

Teőke M.: Válogatott etűdök I.

Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)

Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklós, Zeneműkiadó 1964.)

Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)

Majkapar: Első lépések

Sári J.: Lépésről lépésre

Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)

Teőke M.: Egy–mással (Akkord)

Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)

Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek.

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
- a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
- hangnemi változások megfigyelése,
- új metrumok (3/8, 6/8),
- a szonatinaforma vázlatos ismerete,
- az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
- a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
- a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:

- kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
- éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
- skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
- az Alberti– és a keringőbasszus előkészítése,
- pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
- négykezes játék, zongorakiséret,
- lapról játék,
- a hangerő megfelelő alkalmazása,
- kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M.)

J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)

J. S. Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)

Bartók: Gyermekeknek I., III.

Bartók: Mikrokozmosz II.

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.

Greccsanyinov: Gyermekalbum

Kadosa P.: 55 kis zongoradarab

Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)

Könnyű szonatinák zongorára

Majkapar: Kis zongoradarabok

W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)

W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)

Schumann: Jugend Album

Teőke M.: Válogatott etűdök III.

Weiner: 20 könnyű zongoradarab

Haydn: Deutsche Tänze

Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)

Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)

Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)

Teőke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény

Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.

Felszabadult játszóapparátus.

Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előzőek ismétlése, bővítése,
- a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
- a polifon hallás finomítása,
- új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
- vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:

- skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
- a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
- Alberti- és keringő-basszus,
- pedálhasználat (együttnyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)

Bartók: Gyermekeknek I–III.

Bartók: Mikrokozmosz II–III.

Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)

Csajkovszkij: Jugend Album

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok

Greccsanyinov: Gyermekalbum.

Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett

Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok

Kadosa P.: 55 kis zongoradarab

Kodály: Gyermektáncok

Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)

Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

Majkapar: Kis zongoradarabok

W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)

Schubert: Táncok

Schumann: Jugend Album
Zongoraskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény

Tudatos memorizálás.

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.

Önállóan megtanult művek.

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.

Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
- a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
- kromatikus hangsor, dominánszeptim, szűkített és bővített akkord,
- rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
- skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

Ajánlott irodalom

A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnnyű szonatina album
Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)
Scarlatti: Klavierbüchlein
Schubert: Táncok (EMB)

Repertoire 3.

Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)

Bizet: Gyermekjátékok

Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)

Weiner: Lakodalmas

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű,
- Egy szonatina tétel,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- variáció, invenció,
- új stílus előkészítése: impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
- kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:

- az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
- skálajáték, hármas- és négyeshangzat-futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően)
- különböző billentésfajták ismerete,
- zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók

Bartók: Gyermekeknek II–IV.

Bartók: Mikrokozmosz IV–V.

Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)

Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)

Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)

Könnnyű variációk zongorára (Csurka M.)

Majkapar: Variációk

W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Mendelssohn: Gyermekdarabok

Scarlatti: Klavierbüchlein

Scarlatti: Szonáták
Schumann: Jugend Album
Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
Könnyű négykezesek Couperin-től Mozart-ig (Peters)
Meister für die Jugend (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)

Követelmény:

Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott),
- Egy klasszikus szonatina tétel,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
- tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
- új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8-os, 6/8-os ütemek, felütés,
- a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
- az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
- a tanult művek formai elemzése (két- és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
- a formálási készség fejlesztése,
- alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
- lapról játék egyszerű ellenszólammal,
- karakterdarabok, a romantika előkészítése,
- parlando játékmód, zenei deklamáció.

Hangszerkezelés, technika:

- a pódiumképesség megalapozása,
- a kezek függetlenítése magasabb igényvel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
- skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás,
- éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
- pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnomámos, előre nyomott, tompító pedál,
- etűdök (klasszikus és modern).

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
Bartók: Mikrokozmosz I–II.
Bartók: Gyermekeknek I.
Borsody L.: Címkék

Bozay A.: Medáliák
 Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
 Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
 Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)
 Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
 Kurtág Gy.: Játékok I–II.
 Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
 Papp L.: Első játékok a zongorán
 Papp L.: Meseképek
 Papp L.: Zongora ABC II.
 Régi táncok gyermekeknek
 Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inzelt K.)
 Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
 Teőke M.: Találkozások a zongoránál
 TeőkeM: Barátom a zongora
 Teőke M.: Válogatott etűdök II.
 Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)
 Weiner: Magyar népi muzsika
 Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inzelt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)
 Sári J.: Lépésről lépésre
 Szőnyi E.: Kis kamarazene
 Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
 Weiner: Három kis négykezes darab
 Ez a kottaanyag felhasználható a kamarazene tantárgy tanításához is.

Követelmény:

Folyamatos kottaolvasás.

A tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása.

A tananyag körülbelül fele fejből játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy karakterdarab,
- Egy könnyű bécsi klasszikus mű,
- Egy népdal– vagy gyermekdal–feldolgozás.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,
- a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
- dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
- új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
- a szonátaforma vázlatos ismerete,
- új stílus: romantika,

- a memória és az állóképesség fejlesztése,
- parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
- éneklő legato fokozott igénnyel,
- a pergő játék fejlesztése,
- skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
- a repetíció előkészítése, ékesítések,
- Alberti- és keringő-basszus,
- pedálhasználat (utánnyomósos, együttnyomósos, előre nyomott),
- etűd (klasszikus, modern),
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék ellenszólammal.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
 Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
 Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
 Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
 Bartók: Gyermekeknek I–III.
 Bartók: Mikrokozmosz II–III.
 Csajkovszkij: Gyermekalbum
 Grecsanyinov: Gyermekalbum
 Grecsanyinov: Gyöngyszemek
 Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
 Kadosa P.: Népdalszvit
 Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
 Könnyű szonatinák zongorára
 Kis zongoradarabok
 Majkapar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
 Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
 Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
 Schumann: Jugend Album
 Teőke M.: Válogatott etűdök
 Weiner: 20 könnyű zongoradarab
 Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
 Beethoven: Deutsche Tänze
 Diabelli: 6 szonatina
 Diabelli: Könnyű négykezesek
 Haydn: Deutsche Tänze
 Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
 Martin: École de Piano
 Mozart: Kontratáncok
 Mozart: 6 ländlerische Tänze
 Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
 Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
 Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
 Türk D. G.: 30 Tonstücke

Követelmény:

Zongorázás könnyed folyamatossággal.

A kotta helyes olvasása és megszólaltatása.

Önállóan megtanult darabok.

Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga

– Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)

– Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina–tétel,

– Egy karakterdarab vagy romantikus mű,

– Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

Az előzőek ismételése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.

A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.

Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.

Rondóforma, polifon művek.

Hangszerkezelés, technika:

– skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,

– biztonságos kézzel megcélezott hangok, ugrások,

– a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

Bartók: Gyermekeknek I–II.

Bartók: Mikrokozmosz III–IV.

Bartók: 10 könnyű zongoradarab

Beethoven: Leichte Klavierstücke

Csajkovszkij: Jugend Album

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.

Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821

Greccsanyinov: Gyermekalbum

Hacsaturján: Gyermekalbum I–II.

Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok

Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)

Könnyű szonatinák zongorára

Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)

Majkapar: Kis zongoradarabok

Mozart: Salzburger Tanzbüchlein

Prokofjev: Kindermusik

Schubert: Táncok

Schumann: Jugend Album
Soproni J.: Jegyzetlapok I–IV. (EMB)
Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
Teőke M.: Válogatott etűdök
Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
Durkó Zs.: Gyermekzene
Kocsár–művek (15 kis zongoradarab)
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
Diabelli: Négykezes szonatinák
Dvořák: Második szláv tánc
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
Romantikus zongorazene négy kézre.

Követelmény

Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása.

Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.

A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga:

- Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),
- Egy szonatina–tétel,
- Egy könnyű romantikus darab,
- Egy XX. századi mű.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,
- a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
- a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
- új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
- a polifon hallás állandó jellegű művelése.

Hangszerkezelés, technika:

- az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
- skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
- dominánsszeptim, szűkített septyimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,
- pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Kis fűgák
Bartók: Gyermekeknek III–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V
Chopin Mazurkák
Couperin: 12 zongoradarab
Czerny: Etűdök op. 821
Czerny – Bertini: Etűdök
Debussy: A kis néger
Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Mozart: 6 bécsi szonáta
Scarlatti: Szonáták
Schubert: Tánccok (EMB)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
Ravel: Lúdanyó meséi
Ravel: A Szép és a Szörny
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händer I–II. (Peters)
Weiner: Lakodalmás

Követelmény

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása.

Bach– vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű.

A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága.

Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű (J. S. Bach–mű),
- Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddigi ismeretek összefoglalása,
- Új stílus: az impresszionizmus,
- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika

- Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása

- Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
- Az agogika önálló alkalmazása,
- Zenei stílusjegyek alkalmazása.

Legyen képes:

- Hajlékony dallamformálásra,
- Technikájának kiegyenlítetttségét ellenőrizni,
- Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
- A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
- Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)

Bartók: Gyermekeknek IV.

Bartók: Mikrokozmosz IV–VI.

Chopin: Mazurkák

Chopin: Keringők

Czerny – Bertini: Etűdök zongorára

Czerny: A kézügyesség iskolája I.

Hacsaturján: Gyermek album

Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)

Könnnyű variációk zongorára (Csurka M.)

Mozart: 6 bécsi szonatina

Majkapar: Variációk

Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)

Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)

Debussy: Children's Corner (6056)

Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)

First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)

Sonatinen I–II. (A. Kemenes)

Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)

Chr. Bach: Duetti

Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)

Csajkovszkij–, Wagner–átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)

Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)

Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)

Követelmény

Kottahű zongorázásra való törekvés,

Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.

A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű,
- Egy szonatina vagy szonáta tétel,
- Egy romantikus darab,
- Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,

Legyen képes

- a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
- tudatos, önálló gyakorlásra
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,

Rendelkezzék

- biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csúrka: Szonatina–gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,

- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése

- A kifejezőmódok sokszínűségére való törekvés,
- A barokk (német és francia) díszítések játéka,
- A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
- A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fűgák

Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)

Cimarosa: Szonáták

Mozart: Rondo D–dúr K. 485

Beethoven: Hat bagatell op. 126

Beethoven: Écossaises

Schubert: Ländle

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Chopin: Mazurkák

Smetana: Zongoradarabok. 1

Csajkovszkij: Évszakok

Grieg: Norwegische Tänze

Debussy: Children’s Corner

Dohnányi: Induló

Bartók: Gyermekeknek I–IV.

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Bartók: Szonatina

Bartók: Három rondó népi dallamokkal

Kodály: Hét zongoradarab

Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12

Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc

Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)

Bizet: Gyermekjátékok

Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)

Debussy: Kis szvit

Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény

Ismerje a főbb harmóniai elemeket.

A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.

A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A barokk szvit ismerete,
- A díszítések stílushű alkalmazása,
- A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
- A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése

- Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
- A gyorsaság fejlesztése,
- Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
- A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvitek

Händel: Suiten (Peters)

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Cimarosa: Szonáták

Mozart: Rondo D–dúr K. 485

Beethoven: Hat bagatell op. 126

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)

Schubert: Ländler–ek, écosseise–ek, keringők, menüettek

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Chopin: Keringők

Chopin: Mazurkák

Smetana: Zongoradarabok. 1

Csajkovszkij: Évszakok

Grieg: Norwegische Tänze

Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)

Dohnányi: Induló

Bartók: Gyermeknek I–IV.

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Kodály: Hét zongoradarab

Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc

Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)

Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit

Követelmény

A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása.
Alkalmazása a zenei stílusokban.
Zenei karakterek megvalósítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
- A XX. századi notáció ismerete.

Hangszerkezelés, technika

- Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
- Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
- Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvitek

Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny

Haydn: Szonáták

Beethoven: Szonáták

Schubert: Moments musicaux

Schumann: Kinderszenen op. 15

Chopin: Keringők

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Brahms: Keringők op. 39

Grieg–művek: Lírikus darabok

Debussy: Preludes I–II.

Rachmaninov: Két fantasztikus tánc

Mikrokozmosz V–VI.

Bartók: Négy sirató ének

Kodály: 7 zongoradarab

Lutosławski: Bukoliki

Kürtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)

Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

Követelmény

Helyes pedálozás.

A művek értelmes előadása.

A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítása.

A helyes tempók alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy barokk mű

– Egy szonáta tétel

– Egy előadási darab

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése

– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,

– A romantikus szólamvezetés,

– Parlando, rubato deklamációja,

– Modális hangsorok ismerete.

– A barokk szvit tételeket,

– Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvit

Mozart: Szonáták

Beethoven: Szonáták

Schubert: Moments musicaux

Schumann: Novelletten op. 21

Chopin: Mazurkák

Chopin: Prelűdök

Liszt: Consolations

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Brahms: Keringők op. 39

Debussy: Preludes I–II.

Bartók: Mikrokozmosz V–VI.

Bartók: Kolindák I.

Kodály: 7 zongoradarab

Lutosławski: Bukoliki

Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)

Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Követelmény

Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.

Érzékeny zenei kíséret kialakítása.

A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.

Stílushű előadása a műnek.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy előadási darab

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
- Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
- Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika

- Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
- Skálajáték különféle módozatai,
- A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvitek

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Beethoven: Hat bagatell op. 126

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)

Schubert: Ländler-ek, écosseise-ek, keringők, menüettek

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Chopin: Keringők

Smetana Zongoradarabok. 1

Csajkovszkij: Évszakok

Debussy: Children's Corner

Dohnányi: Induló

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Bartók: Három rondó népi dallamokkal

Kodály: Hét zongoradarab

Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12

Debussy: Kis szvit

Grieg: Peer Gynt szvit

Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény

Fokozott önállóság a darabok tanulása során.

Stílushű előadás a tempónak megfelelően.

Differenciált pedál használat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd
- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy szabadon választott mű

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
- A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A „szép” halk játék technikai megoldása,
- A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
- Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvit

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Beethoven: Hat bagatell op. 126

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)

Schubert: Ländler–ek, écosseise–ek, keringők, menüettek

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Chopin: Keringők

Smetana Zongoradarabok. 1

Csajkovszkij: Évszakok

Debussy: Children’s Corner

Dohnányi: Induló

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Bartók: Három rondó népi dallamokkal

Kodály: Hét zongoradarab

Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12

Debussy: Kis szvit

Grieg: Peer Gynt szvit

Kürtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény

Különböző díszítések stílushű alkalmazása.

Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.
A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Ismeretek és hangszerkezelés, technika
- Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
 - Játszott művek elemzése,
 - Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
 - Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvit
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromptus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák I
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz –V–VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény

Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,

- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek, hangszerkezelés, technika

- A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
- A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
- Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)

J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók

J. S. Bach: Francia szvitek

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Mozart: Szonáták

Beethoven: Szonáta

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)

Schubert: Impromptus

Schumann: Kinderszenen

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Chopin: Keringők

Chopin: Mazurkák1

Dohnányi: Induló

Bartók: Mikrokozmosz –V–VI

Bartók: Tizennégy bagatell

Bartók: Három csíkmegyei népdal

Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc

Grieg: Peer Gynt szvit

Kürtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény

Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.

Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulóknak a nagyobb zenei művek előadásához.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézzalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrációképeséggel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A négy stíusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánc tételek nehézségi szintjén.

- Klasszikus szonáta–tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.
 - Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.
 - XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit–tétel; J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.
 - Egy klasszikus szonáta–tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.
 - Romantikus mű; Liszt–Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.
 - XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű zongora vagy pianínó.

2 darab változtatható magasságú zongoraszék.

2 darab különböző magasságú zsámoly.

Metronóm.

CSEMBALÓ

A csembalótanítás célja a XVI–XVIII. századig terjedő időszak egyik legjelentősebb – a későbbiekben elfeledett, de napjainkban újjáélesztett – billentyűs hangszerén való játék alapfokú elsajátítása.

A csembalótanítás feladatai:

- a csembaló megszólaltatásának és optimális kezelésének alapfokú elsajátítása,
- a koronként eltérő hangzásigények, technikai, billentési, artikulációs és ornamentációs elvek megismertetése,
- a koronként változó notáció sajátosságainak felismerése, és a hiteles (fakszimile és urtext) kották iránti igény kialakítása,
- a csembaló mechanikájának, szerkezetének, felépítésének és működési elvének megismertetése,
- a teljes csembalóirodalom – beleértve a XX. századi műveket – megismertetése,
- egyfajta elemző, gondolkodó és szabadon alkotó szemlélet kialakítása, amely nélkülözhetetlen a régi zene előadásában,
- a régi zenét értő módon hallgató és művelő amatőrök nevelése.

Az oktatás ismertesse meg a tanulókkal

- a csembaló történetét, a rokon billentyűs hangszereket,
- a csembaló felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a regisztereket,
- a csembalóirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test-, kar- és kéztartást,
- sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságban,
- hármas- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző speciális játékmódok elsajátítására, illetve azok megfelelő alkalmazására az adott zenei anyagban
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a continuo-játék készségének kialakítására és feladataira,
- a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására, stílushű előadására
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét az ügyesítőket, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Tanítsa meg a tanulónak a hangolási és az alapvető karbantartási feladatokat.

Legyen tisztában a leggyakoribb műfajokkal, kompozíciós technikákkal (táncok, polifon-homofon szerkesztés stb.) és azok előadásával.

Tudjon valamennyi hangnemben skálázni három oktávon keresztül, két kézzel, különféle billentésmódokkal (futam, akkord, akkordfelbontás is); tudja a skálákat modern ujjrenddel, de ismerjen meg néhány régi ujjazatot is.

Tudjon akkordokat és több-kevesebb szólamú arpeggiót játszani, egy és két kézzel.

Tegyen szert a korának megfelelő, biztos technikára: a pergő-játék, ugrások (kézkeresztezés), kettősfogások, repetíció, akkordjáték terén.

Ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését, a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Előkészítő évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- a csembaló felépítésének és egyes részeinek megismerése
- a hangszer működési elvének megértése
- a csembaló dinamikai lehetőségeinek megismerése
- különböző billentésmód alkalmazások szükségszerűségének felismerése
- a dúr-moll tonalitás érzékelése
- egyszerű, két- és háromtagú formák felismerése
- hangnemek és hangnemváltozások megfigyelése, tempójelzések értelmezése
- különböző nemzetek zenéjének és azok sajátosságainak megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése

Billentés:

- non legato,
- legato

Artikulációs lehetőségek a tanult művek stílusából kiindulva

Játékformák:

- skála
- trillamozgás és egyszerű ornamensek
- kettősfogás,
- akkordjáték, hangzatfelbontás

Ajánlott tananyag

Ujjgyakorlatok és kisebb etűdök a felsorolt csembalóiskolákból

I. Alghrimm: Manuale – Der Orgel und Cembalotechnik (Doblinger)

Kees Rosenhart: The Amsterdam Harpsichord Tutor (Muziekuitgeverij Saul B. Groen – Amsterdam)

Richard Siegel: Apprendre a Toucher le Clavecin I–II (Heugel – Paris)

Maria Boxall: Cembalo–Schule (Schott 6893)

Michel Corrette: Methode – Courte et facile pour apprendre a toucher de Clavecin (Editions Henry Lemoine – Paris)

J. Krieger, D. G. Türk, H. Purcell, M. Corrette, J. Fr. Dandrieu, D. Speer, Chr. Graupner rövidebb, könnyebb táncai és karakterdarabjai

Bartók Béla: Mikrokozmosz I – válogatás

Követelmények

A helyes kéz– és testtartás kialakítása.

Különböző billentéssel, transzponálással gyakorolt skálák és ujjgyakorlatok.

A tanév során elvégzendő zenei anyag 10–15 tánc és karakterdarabból álljon.

A tanult műveket értelmesen tagolva, kottahűen, metrum– és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három mű (táncok és karakterdarabok), melyek közül legalább egy művet kotta nélkül kell előadni.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- egyszerű, két– és háromtagú formák felismerése,
- a dúr–moll tonalitás érzékelése,
- T, S, D – vezetőhang – zárlatok felismerése,
- kvintkör,
- hangnemek és hangnemváltozások megfigyelése,
- idegen szavak jelentése és kiejtése,
- artikulációs jelek,
- tempójelzések értelmezése.

A hangszeres készségek fejlesztése

Billentés:

- non legato,
- legato, überlegato,

Artikulációs lehetőségek a tanult művek stílusából kiindulva.

Játékformák:

- skála,
- trillamozgás és egyszerű ornamensek,
- kettősfogás,

- akkordjáték, hangzatfelbontás,
- repetíció: ugyanazon ujjal, ujjváltással.

A kezek függetlenítése:

- mozgó szólam – álló szólam (dallamkíséret),
- polifon zenében – különféle artikulációkkal.

Legyen képes a különböző pontosított ritmusok, valamint a 6/8 és 3/8-os ütembeosztás pontos kivitelezésére.

Ismerkedjen meg különböző nemzetek zenéjével és azok sajátosságaival (pl. német, olasz, francia stb.).

Ajánlott tananyag

J. Ph. Rameau: C–dúr menuett (the BPA 3.old.)

F. Couperin: La Charoloise (2.ordre)

Dandrieu: Rondeau (D–dúr) (The Baroque Pianist 55.old.)

Dandrieu: La petit maitre (D–dúr menuett) (Early Dances 80. old.)

Petzold: G–dúr menuett (ED 75.old.)

Petzold: BWV Anh.114

Petzold: d–moll menuett

Petzold: BWV Ank. II. 132 (Kön. Bach, 15. old.)

Pachelbel: Sarabande (fisz–moll) ED

Händel: Impertinence HWV 494 (Introduction to Polyphonic Playing, 28. old.)

Kirnberger: Gigue (D–dúr) IPP,53.old.

J. Chr. Fr. Bach: Schwabisch (Musik. Neb.–Schott, 6. old.)

W. Fr. Bach: G–dúr menuett (Bach’s Söhne, 3. old.)

W. A. Mozart: G–dúr menuett K1

W. A. Mozart: B–dúr menuett K3

W. A. Mozart: C–dúr menuett K6/III ab

Frescobaldi: Canzone (IPP,20. old.)

Corelli: Sarabande e–moll (ED 24. old.)

Diruta: 12 ricercari–válogatás (IPP, 8–11. old.)

Purcell: Hornpipe e–moll (Kön., 31. old.)

Purcell: Rigaudoon in d Z.D227 (43. old.)

J. Clarke: The Prince of Denmark’s March (the PB,16.old.; First Concert Pieces I/17. old.)

Alghrimm: Manuale 8–14. old., transzponálva is

Követelmények

A csembaló felépítésének és regiszter elnevezéseinek ismerete.

Az elvégzendő anyag 10–15 mű – arányos felosztásban francia, német, angol és olasz zene (táncok, karakterdarabok, polifon szerkesztésű művek).

Skálák, futamok gyakorlása régi és modern ujjrendekkel.

Egyszerűbb díszítések alkalmazása.

Rövidebb művek értelmesen tagolt, zeneileg kifejező előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű darab / táncjáték

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A tanuló tudjon tájékozódni különböző stílusú és nemzetiségű darabok között.
- Ismerje a ritkábban előforduló ütembeosztásokat és a hemiolát.
- Legyen képes áttekinteni egyszerűbb darabok formáját, felépítését.
- Ismerje fel az egyszerűbb táncokat (pl. menüett, gavott).
- Legyen tisztában a polifon és homofon szerkesztési móddal, a frázis, periódus, imitáció és szekvencia fogalmával.
- Legyen képes könnyebb darabokat lapról lejátszani.
- Tanuljon meg regisztert és manuált váltani.
- Legyen képes egyszerűbb dallamok díszítésére – megfelelő helyen –, az eddig megismert és használt ornamensekkel

A hangszeres készségek fejlesztése

Billentés:

- legatissimo,
- legato,
- non legato,
- staccato.

Játékformák:

- skála,
- díszítések: trillák (parány), előkék,
- kettősfogás,
- hangzatfelbontás,
- akkord, arpeggio,
- repetíció,
- ugrások.

Kezek függetlenítése:

- több szólam értelmes vezetése ritmus és artikuláció szempontjából,
- kétszólamú játék egy kézzel.

Ajánlott irodalom

Dandrieu: La Gemissante (FCP I, 40. old.)

Dandrieu: Gavotte en Rondeau (ED, 60. old.)

L. Couperin: La Pastourelle (Ferguson–Early French Keyboard Music - Oxford I, 26. old.)

Dieupart: e–moll menuett (Nr. 27.)

Bach: C–dúr kis preludium BWV 924

C. Ph. E. Bach: Solfeggio (Kön. Etüden 92. old.)

W. Fr. Bach: d–moll menuett (ED, 92. old.)

J. Pachelbel: C–dúr fuga (IPP, 21. old.)

G. F. Händel: d–moll sarabande (ED, 23. old.)

J. Haydn: Menüettek Hob. IX:3, IX:8 – válogatás

Anon: Courant Fitzwilliam WB II/ 266., (Boxall, 59. old.)

Bull: Preludium (G)–Boxall, 58. old. eredeti ujjrendekkel

Purcell: Prelude for the fingering (Purcell–Kön. 5. old.)

D. Scarlatti: Aria d (II. 32) (The BP 32. old.)

Zipoli: Verso IV. (The BP 27. old.)

Bertalotti: Solfeggio Nr.2. (ItoPP. 13. old.)

Bartók: Mikrokozmosz I. – válogatás

Alghrimm: Manuale: ujjgyakorlatok, etüdök

Követelmények

Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos felosztásban egyes nemzetek zenéjéből. Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával.

Az egyszerűbb díszítések megfelelő módon való alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy mű J. S. Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach kötetből,
- Egy bécsi klasszikus mű,
- Egy francia karakterdarab / egy angol táncjáték / olasz mű.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A szonáta-, rondó- és a variációs forma ismerete és elemzése.
- Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés.
- Hangnemi, harmóniai összefüggések megértése, a T–S–D–T funkciók alkalmazása gyakorlatban.
- Hármashangzatok megfordításai.
- A francia zenére jellemző inegal játék gyakorlása.

A hangszeres készségek fejlesztése

- Billentés:
- különböző billentési módok megfelelő helyen,
- különböző billentésmódok alkalmazása lassú és gyors tempóban,
- a dinamikai árnyalatok billentéstől való függőségének megfigyelése

Játékformák:

- skála,
- díszítések (francia ornamensek – Couperin, Rameau)
- kettősfogás,
- hangzatfelbontás,
- akkord,
- futam,
- repetíció,
- arpeggio (lassan majd fokozatosan gyorsítva).

Ajánlott tananyag

Dieupart: Menuet en Rondeau (The AH Thor 62. old.)

J. B. de Boismortier: La Nanette 15. old.

J. Ph. Rameau: G–dúr/g–moll menuett (ED 84–85. old.)

H. Scheidemann: Balett (The Amsterdam Harpsichord Tutor, 42 .old.)

C. Ph. E. Bach: G–dúr menuett (FCP I/133. old.)

G. F. Händel: d–moll Sarabande (Favourite Piano Classics - Könemann I., 38. old.)

J. S. Bach: c–moll kis preludium BWV 999

G.A. Benda: D–dúr szonatina (Sonatinen II/128. old.)

J. K. F. Fischer: G–dúr menuett I,II (16. old)

Anon: Galliard (Ferguson: Early English Keyboard Music - Oxford, I/30. old.)
A. Scarlatti: Folia (the BP. 29. old.)
Anon (16th cent.) Saltarello del RE (Ferguson: Early Italian Keyboard Music - Oxford I/28. old.)
D. Scarlatti: Larghetto (FCP I/91. old.)
Bartók: Mikrokozmosz
Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények

Fokozott önállóság a darabok tanulása során.

Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos elosztásban az egyes nemzetek zenéjéből.

A tanuló tudjon különbséget tenni a francia és német díszítések között, ismerje azok pontos megnevezését.

Törekedjen a táncételek stílusos, folyamatos előadására, a súlyos–súlytalan ütemrészek megfelelő alkalmazására.

Fordítson fokozott figyelmet a balkéz hanghosszainak és hangsúlyainak árnyalt játékmódjára a basso continuo játék elvárásai szerint.

A polifon zenében törekedjen az érthető, követhető szólamvezetésre.

Legyen képes a könnyed pozícióváltásra, a kezek ügyes alá– és fölétevéseire.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy polifon mű,
- Egy táncétel / karakterdarab / szonatina,
- Egy mű Bartók Mikrokozmoszából, vagy más XX. századi szerző műve.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek elmélyítése és fejlesztése.
- Fokozott igény a stílusos muzsikálás, a technikai és elméleti ismeretekkel megalapozott játéokra.
- Nagyobb önállóságra való törekvés a zenetanulás minden területén (pl. ujjrendkészítés, dallamok díszítése, artikuláció önálló kidolgozása.)
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességeinek ismerete.

A hangszeres készségek fejlesztése

- Az angol, francia és német zenében használatos leggyakoribb díszítések ismerete.
- Pergő, virtuóz játékmód fejlesztése.
- Könnyed pozícióváltásra való törekvés.
- Az elvégzendő anyag kb. 5–10 mű.

Ajánlott tananyag

L. Couperin: La Pastourelle (the Amsterdam H T II/27. old.)
J. Ph. Rameau Tambourin (FCP I/45. old.)
F. Couperin prelűdök a L'Art de Toucher c. csembalóiskolából
J. C. F. Fischer a–moll chaconne (FCP I/25. old.)
J. S. Bach: d–moll kis prelűdium BWV 926
C–dúr kétszólamú invenció BWV 772

G. F. Händel: F–dúr Gigue (VEB–Deutsch 54. old.)
J. Haydn: G–dúr menuett (FCP I/8–9)
G. Ph. Telemann: Fantasia in d, TWV 33:2 (FCP I, 30. old)
Purcell: A new Ground (Kön. 64–65. old)
W. Croft: 31. A Scotch Air (II. kötet 39. old.)
D. Cimarosa: Sonata in a (FCP I/20. old.)
C. Seixas: c–moll toccata (the BP 42. old.)
Bartók: Mikrokozmosz
Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények

Legyen képes a tanuló egy kb. 10 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni, játék közben önmagát kontrollálni.

Törekedjen a nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy XVII. századi mű,
- Egy polifon szerkesztésű mű,
- Egy karakterdarab, táncétel vagy szonáta / szonatina XVIII. századi szerzőtől.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A tanuló tudjon tájékozódni különböző stílusú és nemzetiségű darabok között.
- Ismerje a ritkábban előforduló ütembeosztásokat és a hemiolát.
- Legyen képes áttekinteni egyszerűbb darabok formáját, felépítését.
- Ismerje fel az egyszerűbb táncokat (pl. menüett, gavotte).
- Legyen tisztában a polifon és homofon szerkesztési móddal, a frázis, periódus, imitáció és szekvencia fogalmával.
- Legyen képes könnyebb darabokat lapról lejátszani.
- Tanuljon meg regisztrert és manuált váltani.
- Legyen képes egyszerűbb dallamok díszítésére – megfelelő helyen –, az eddig megismert és használt ornamensekkel.

A hangszeres készségek fejlesztése

Billentés:

- legatissimo,
- legato,
- non legato,
- staccato.

Játékformák:

- skála,
- díszítések: trillák, előkék,
- kettősfogás,
- hangzatfelbontás
- akkord, arpeggio,

- repetíció,
- ugrások.

Kezek függetlenítése:

- több szólam értelmes vezetése ritmus és artikuláció szempontjából,
- kétszólamú játék egy kézzel.

Tudatosítsa a tanuló a billentés módjától, a hanghossztól és a billentyű elengedésétől függő dinamikai árnyalatokat.

Ajánlott tananyag

Dandrieu: Les Tourbillons (Kön.:Etüden 33. old)
 Dieupart: Menuet en Rondeau F–dúr (The Amsterd. 62.)
 J. S. Bach: d–moll kis preludium BWV 940
 C. Ph. E. Bach: g–moll Polonaise (the BP 18.old.)
 J. Ch. F. Bach: Solfeggio (Etüden, 57. old.)
 J. Pachelbel: Gavotte mit 2 Variationen (FCP I/14. old.)
 G. Fr. Händel: Aria (Presto) (FCP I/74. old.)
 H. Scheidemann: Ballet (The Amst. HT/II, 42. old.)
 Anon: Praeludium Fitz.V. Book (G–dúr) – (Boxall 60 old.)
 Purcell: Rigadoon in C (Purcell–Kön. 12. old.)
 Zipoli: a–moll Allegro (Etüden 90. old.)
 Bertalotti: Solfeggio n. 3, n. 4 (I topp 14–15. old.)
 Cimarosa: G–dúr Sonata (FCP II, 18.)
 A. Scarlatti: Folia (the BP 29. old.)
 Bartók Béla Mikrokozmosz I, II
 Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények

Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos felosztásban egyes nemzetek zenéjéből.
 Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával.
 Az egyszerűbb díszítések megfelelő módon való alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy J. S. Bach kis prelúdium,
- Egy francia karakterdarab,
- Egy angol táncétel / egy könnyű szonáta vagy szonatina.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A szonáta-, rondó- és a variációs forma ismerete és elemzése.
- Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés.
- Hangnemi, harmóniai összefüggések megértése, a T–S–D–T funkciók alkalmazása gyakorlatban.
- Hármashangzatok megfordításai, négyeshangzatok.
- Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
- A francia zenére jellemző inegal játék gyakorlása

A hangszeres készségek fejlesztése

Billentés:

- különböző billentési módok a megfelelő helyen,
- különböző billentésmódok alkalmazása lassú és gyors tempóban,
- a dinamikai árnyalatok billentéstől való függőségének megfigyelése

Játékformák:

- skála,
- díszítések (francia ornamensek – Couperin, Rameau)
- kettősfogás,
- hangzatfelbontás,
- akkord,
- futam,
- néma ujjváltás
- legatissimo
- repetíció,
- arpeggio (lassan majd fokozatosan gyorsítva).

Ajánlott tananyag

L. Marchand: d–moll menuet (compl. edition 14. old.)

J. Ph. Rameau: Tambourin (FCP I 45. old.)

F. Couperin: Allemande (the BP 47. old.)

J. K. F. Fischer: a–moll Chaconne (FCP I/25. old.)

J. S. Bach: d–moll kis preludium BWV 926

W. Fr. Bach–J. S. Bach: g–moll allemande (ED 8. old.)

G. A. Benda: F–dúr Sonatina (Sonatinen II/112. old.)

W. A. Mozart: Londoner Skizzenbuch KV15a, 15d; (Könemann – 28, 30. old.)

J. Barrett: The St. Catherine (Ferguson EE II/58. old.)

W. Byrd: Jig (The Amsterdam HT, 25. old.)

H. Purcell: Hornpipe in g (Könemann 32. old.)

Frescobaldi: Corrente Prima (Fresc. I./84. old.)

A. Scarlatti: Balletto a–moll (FCP I/24.)

Bartók: Mikrokozmosz

Bozzay: Medáliák

Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények

Fokozott önállóság a darabok tanulása során.

Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos elosztásban az egyes nemzetek zenéjéből.

A tanuló tudjon különbséget tenni a francia és német díszítések között, ismerje azok pontos megnevezését.

Törekedjen a táncételek stílusos, folyamatos előadására, a súlyos–súlytalan ütemrészek megfelelő alkalmazására.

Fordítson fokozott figyelmet a balkéz hanghosszainak és hangsúlyainak árnyalt játékmódjára a basso continuo játék elvárásai szerint.

A polifon zenében törekedjen az érthető, követhető szólamvezetésre.

Legyen képes a könnyed pozícióváltásra, a kezek ügyes alá– és fölétevésére.

Tudjon könnyedén manuált váltani és regisztrálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy francia mű,
- Egy Purcell mű / olasz mű,
- Egy Telemann fantázia / J. S. Bach prelúdium,
- Egy XX. századi zeneszerző műve.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek elmélyítése és fejlesztése.
- Fokozott igény a stílusos muzsikálás, a technikai és elméleti ismeretekkel megalapozott játéokra.
- Nagyobb önállóságra való törekvés a zenetanulás minden területén (pl. ujjrendkészítés, dallamok díszítése, artikuláció önálló kidolgozása.)
- Az angol, francia és német zenében használatos leggyakoribb díszítések ismerete.
- Régi ujjrendek ismerete és használata.
- Funkciós hallás fejlesztése.

A hangszeres készségek fejlesztése

Törekedjünk

- a lapról játék fejlesztésére,
- az improvizatív díszítések gyakoroltatására,
- a társas zenélés rendszeres művelésére (akár énekessel, más hangszerrel, vagy négykezes formájában).

Ajánlott tananyag

- J. Ph. Rameau: a–moll gavotte (Bärenreiter 12. old.)
 Daquin: Le Coucou (FCP I/16. old.)
 L. Couperin: Branle de Basque (Ferguson: Early French I/7. old.)
 E. J. de la Guerre: Rigaudon I&II d–moll (Ferguson: Early French I/46. old.)
 J. Pachelbel: f–moll Chaconne (the BP 56. old.)
 Gisbert Steenwick: Serband (The Amst. H. T.22. old.)
 J. S. Bach: e–moll kis preludium BWV 938
 C–dúr kétszólamú invenció BWV 772
 J. L. Krebs: Choral – Jesu, meine Freunde (ItoPP 48. old.)
 G. Fr. Händel: Fughetta (the BP 24. old.)
 Telemann: Courante (the BP 48. old.)
 J. Haydn: C–dúr Divertimento (Hob. XVI/8)
 Howells Delight: G–dúr (Ferguson: EE I./64. old.)
 H. Purcell: A Ground in Gamut (Kön. 66–67. old.)
 W. Croft: 31. A Scotch Air (Compl. Edit. II. kötet 39. old.)
 D. Cimarosa: Sonata in Es (FCP I/22.)
 G. Frescobaldi: Balletto, Corrente e Passacagli (the BP 75. old.)
 D. Scarlatti: Sonata in d (Gavotte) K64 (FCP I/94. old.)

Követelmények:

A tanuló legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni, játék közben önmagát kontrollálni.

Törekedjen a nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására. Legyen képes a pergő, virtuóz játékmódra.

A vizsgán egy művet kotta nélkül kell játszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XVII. századi mű,
- Egy polifon szerkesztésű mű,
- Egy francia karakterdarab / egy mű a Bach–fiúktól / Haydn szonátatétel,
- Egy Scarlatti / Soler szonáta.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen tisztában a csembalójáték és a zongorázás közti alapvető különbségekkel, és tudatosan alkalmazza is az eltérő játéktechnikát mindkét hangszernél.

Ismerje a csembalón használatos billentésmódokat, különös tekintettel a könnyed, kizárólag ujjtöbblől képzett non legatóra és a karsegítség nélküli legatóra.

Ismerje meg – korának megfelelő szinten – a reneszánsz, barokk, valamint a korai klasszikus zenék legfontosabb stílusjegyeit.

Tudjon különbséget tenni különféle nemzetek zenéi között, és ezt alkalmazza az előadásban is.

Legyen tisztában a leggyakoribb díszítésekkel (a korok és nemzetek közti különbségekkel is).

Legyen tisztában a leggyakoribb műfajokkal, kompozíciós technikákkal (táncok, polifon–homofon szerkesztés stb.) és azok előadásával.

Tudjon valamennyi hangnemben skálázni három oktávon keresztül, két kézzel, különféle billentésmódokkal (futam, akkord, akkordfelbontás is); tudja a skálákat modern ujjrenddel, de ismerjen meg néhány régi ujjazatot is.

Tudjon akkordokat és több–kevesebb szólamú arpeggiót játszani, egy és két kézzel.

Tegyen szert a korának megfelelő, biztos technikára: a pergő–játék, ugrások (kézkeresztezés), kettősfogások, repetíció, akkordjáték terén.

Ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését, a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- Egy Couperin–rondeau,
- Egy sarabande és egy menüett Rameau–tól,
- Egy gyors Scarlatti–szonáta,
- Egy mű Bach: Clavierbüchlein für W. Fr. Bach című kötetéből,
- Egy Haydn–szonáta.

A művészeti alapvizsgával (ahol 4 művet kell előadni) összhangban:

- egy XVII. sz. mű
- egy polifon szerkesztésű mű
- egy francia XVIII. sz. karakterdarab/tánc-tétel vagy egy szonáta-tétel
- egy virtuóz Scarlatti/Soler szonáta

A Scarlatti–szonátát fejből kell játszani, a többi mű kottából is előadható.
A tanuló legyen tisztában a csembalójáték és a zongorázás közti alapvető különbségekkel, és tudatosan alkalmazza is az eltérő játéktechnikát.

Művészeti alapvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Csembaló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy XVII. századi mű; G. Frescobaldi: Corrente e Ciaccona; Balletto, Corrente e Passacagli; Corrente, Gagliarda; (Edizioni Suvini Zerboni–Milano); Byrd (EMB 12030 kötetben), Bull (EMB 12030 kötetben), Farnaby (EMB 12030 kötetben) (Fitzwilliam Virginal Book–Dover); J. J. Froberger: Szvitek (Heugel); J. K. F. Fischer: 9 szvit csembalóra (Schott) nehézségi szintjén.

– Egy polifon szerkesztésű mű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786 (Könemann K110); Kis prelúdiumok BWV 924–930 , BWV 933–938 (K 110); W. Fr. Bach: Fúgák, polonézok (Peters); Telemann: Fantáziák (Bärenreiter); Ouverturen (Schott); Könnyű fúgák (Schott); G. Fr. Händel: Einzelne Suiten und Stücke (Bärenreiter) nehézségi szintjén.

– Egy XVIII. századi mű; Fr. Couperin (EMB 4372), J. Ph. Rameau Heugel), J. B. Boismortier (Leuckartian), Daquin, Dandrieu (Early French Keyboard Music); vagy egy szonáta–tétel: J. Chr. Bach (Henle), C. Ph. E. Bach (Könemann), J. Haydn (Könemann), J. A. Benda (Artia Praga) vagy Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMVB 8666), Soler szonáta (Henle) nehézségi szintjén.

A darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy XVII. századi mű; G. Frescobaldi: Corrente e Ciaccona; Balletto, Corrente e Passacagli; Corrente, Gagliarda; Partite sopra Passacagli; Partite sopra Follia; Partite sopra L’aria della Romanesca (Edizioni Suvini Zerboni – Milano); Byrd (EMB 12030 kötetben), Bull (EMB 12030 kötetben), Farnaby (EMB 12030 kötetben). (Fitzwilliam Virginal Book – Dover); H. Purcell: Ground; Chacone (Köneman); J. J. Froberger: Szvitek (Heugel) Pachelbel: Hexachordum Apollinis (Bärenreiter); D. Buxtehude: Szvitek (Breitkopf); nehézségi szintjén.

– Egy polifon szerkesztésű mű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786 (K 110); Fantasie „duobus subiectis” BWV 917 (Peters); Kis prelúdiumok és fugetták BWV 895, 899, 900, 987/a, 901, 902;(K110) W. Fr. Bach: Fúgák, polonézok (Peters); G. Telemann: Fantáziák (Bärenreiter); Ouverturen (Schott); Könnyű fúgák(Schott); G. Fr. Händel: Einzelne Suiten und Stücke (Bärenreiter) nehézségi szintjén.

– Egy XVIII. századi mű; Fr. Couperin (EMB 43725); J. Ph. Rameau (Heugel); J. B. Boismortier (Leuckartian); Daquin, Dandrieu (Early French Keyboard Music); vagy egy szonáta–tétel, J. Chr. Bach (Henle) C. Ph. E. Bach (Könemann); J. Haydn (Könemann); J. A. Benda (Artia Praga) nehézségi szintjén.

– Egy virtuóz mű; Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMB 8666), Soler szonáta nehézségi szintjén.

A darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek
- technikai felkészültség
- helyes test- és kéztartás
- helyes ritmus és tempó,
- helyes artikuláció és díszítések alkalmazása
- kifejező, stílusos előadásmód
- memória, jó állóképesség

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző „A” tagozatos tanulók számára a zeneiskola alapképzésében elért színvonal megőrzése és fejlesztése a cél. A hangszeres fejlődés mellett ugyanolyan fontos a zenei műveltség elmélyítése, valamint az örömteli muzsikáláshoz való kedv fenntartása.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékformák elsajátítása

- A tanuló legyen képes a már megismert stílusokban önállóan is megtanulni egy-egy művet.
- Nagyon fontos a lapról játék fejlesztése, a négykezes játékhoz és kamarazenehez szükséges alkalmazkodás kitapasztalása és kialakítása.

Hangszeres készségek fejlesztése

- skálák külön kézzel különböző díszítésekkel
- ujjgyakorlatok Fr. Couperin L'Art de toucher...c. csembalóiskolájából
- basso continuo játék alapjai: hármashangzatok és fordításaik, kadenciák; ehhez gyakorlatok J. B. Christensen 'basso continuo' iskolájából
- non mesure prelude-ök elemzése és játéka

Ajánlott tananyag

- L. Couperin: C-dúr menuett (E. de L'Oiseau–Lyre 27. old)
- Daquin: Rigaudon en Rondeau g–moll /G–dúr (4. old.)
- J. Fr. Dandrieu: Prelude (D) non mesure (54. old.)
- J. Ph. Rameau: e/E Rigaudon (30. old.)
- F. Couperin: Second, Troisième prélude
- J. C. F. Fischer: Prelúdiumok és fűgák (300 év–Korai német, 38. old.)
- J. Pachelbel: Phantasie (300 év, 32.old.)
- G. Böhm: a–moll szvit (EMB, Német zong., 3.old.)
- Anon: Brande champanje (Boxall 62. old.)
- G. Farnaby: A toy (EMB–Angol–16. old.)
- W. Croft: Ground in c (I/10. old.)
- A. de Cabezón: Duo II. (Boxall 69old.)

J. P. Sweelinck Malle Sijmon (The Amsterd. II/10. old)
J.B. Christensen: Die Grundlagen des Generalbass Spiels

Követelmények

Az elvégzendő anyag 5–10 mű.

A tanuló legyen képes az egyszerűbb non mesuré prelude–ök harmóniai elemzésére, ami az ilyen típusú művek értelmeseen tagolt előadásához elengedhetetlenül fontos.

Legyen képes egyszerű, többnyire alaphelyzetű akkordokból álló írt reneszánsz táncok basso continuo (csak basszus szólamból olvasott) kíséretének eljátszására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy prelude F. Couperin: L'Art de toucher le clavecin kötetből / egy non mesure prelude

– Egy polifon szerkesztésű mű

– Egy szabadon választott mű / kamara

A vizsga anyaga kottából játszható

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékművek elsajátítása.

– A tanult ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése, a zenei anyagban található új előadási utasítások ismerete.

– Az állóképesség növelése.

A hangszeres készségek fejlesztése

Skálák:

– külön kézzel – díszítve,

– historikus ujjrenddel (pl. angol, francia minta szerint)

– ujjgyakorlatok (Hanon), technikailag nehéz helyek Scarlatti szonátáiból

– basso continuo játék alapjai: szextakkordok kettőzése

– ehhez gyakorlatok J. B. Christensen ' basso continuo ' iskolájából, ill. Händel continuo példatárából

Ajánlott tananyag

Dieupart: F–dúr Srabande (48. old.)

J. Ph. Rameau: La Villageoise (34. old.)

F. Couprein: Les Baricades Misterieuses (II/16. old.)

E. de la Guerre: Rigaudon I/II (Ferguson I/46. old.)

J. Ch. Fr. Bach: F–dúr menuet (Musikalische Nebenstunden 22. old.)

J. J. Froberger: Suite „Auf die Mayerin” (300 év, Korai német 18. old.)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók – válogatás

W. Byrd: La Volta (Boxall 52. old.)

J. Duphly: C/C Menuets (Heugel, 41. old.)

H. Purcell: Ground in c (Könemann 56. old.)

D. Scarlatti: Szonáták – válogatás

G. B. Pergolesi: Allegretto (EMB, Olasz 40. old.)

Követelmények

A tanuló legyen képes az elsajátított formák gyakorlati alkalmazására.

A megtanult műveket a zenei–érzelmi tartalom kifejezésével adja elő.
Legyen képes a tiszta szólamvezetésre, ismerje a játszott művek harmóniai szerkezetét.
Tudjon az évfolyamának megfelelő szinten könnyebb műveket lapról játszani.
Legyen képes a zárlati harmóniák összekapcsolására (4/3 késleltetés).
Az elvégzendő anyag 5–10 mű.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy francia karakterdarab / egy polifon szerkesztésű mű,
- Egy táncjáték/variációs forma,
- Egy szabadon választott mű/kamara.

A vizsga anyaga kottából játszható

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Az előző évfolyamokban elsajátított játékművek továbbfejlesztése.
- A játszott anyag díszítéseinek megfelelő, stílusos kivitelezése.
- Állóképesség fokozása, igény a hibamentes, folyamatos előadás iránt.
- Pergő, virtuóz játék fejlesztése megfelelő gyakorlatokkal.
- Funkciós hallás fejlesztése.
- Különböző stílusú zenei anyag igényes, elméleti ismeretekkel alátámasztott, kifejező előadása.

A hangszeres készségek fejlesztése

- Egyszerűbb diszsonanciák: terc–kvart akkord, kvint–szext akkord és kapcsolási módozataik
- Gyakorlatok G. Fr. Händel példatárából

Ajánlott tananyag

F. Couperin: Les Moissonneurs (II. kötet, 8. old.)
L. Marchand: Gavotte en Rondeau (13. old.)
J. Ph. Rameau: La Triomphante (Heugel 76. old.)
J. S. Bach: f–moll szvit BWV 823
C. Ph. E. Bach: Cantabile (FCP 138. old.)
W. Fr. Bach: G–dúr szonáta (Kalmus Piano Series I.)
J. Chr. Fr. Bach: A–dúr menuett (ML Hours 38. old.)
J. K. F. Fischer: Musikalischer Parnassus – 9 szvit csembalóra, válogatás
J. J. Froberger. Canzone (300 év, Korai német 15. old.)
A. Valente: Lo Ballo dell’ Intorcica (Boxall 64. old.)
G. Frescobaldi: Gagliarda prima – quinta
Corrente prima – sexta (Il Primo Libro...) – válogatás
Orbán György: Minuti – válogatás
Bartók Béla: Mikrokozmosz – válogatás (pl. VI/149, 152)
Petrovics Emil: Négy önarckép álarcban

Követelmények

A tanuló legyen képes különböző karakterű műveket élményszerűen, stílusosan előadni.
Ismerje az alapvető forrásmunkák (Couperin, Rameau, C. Ph. E. Bach traktátusainak) legfontosabb megállapításait és kitételeit az előadásmódra vonatkozóan.
Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttmuzsikálásban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

2 vagy 3 különböző stílusú mű, melyből az egyik lehet kamaradarab.
A vizsga anyaga kottából játszható.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei anyagban előforduló játékformák tudatos alkalmazása az évfolyamnak megfelelő szinten.
- A tanuló törekedjen a minél nagyobb önállóságra (regisztrálásban, díszítések hozzáadásában).
- A stílushű előadásmód követelményeit igyekezzen igényesen megvalósítani és kifejezésre juttatni.

A hangszeres készségek fejlesztése

- az eddig tanultak gyakorlása és elmélyítése
- gyakorlatok G. Ph. Telemann: Singe-, Spiel- und Generalbaß Übungen c. kottájából

Ajánlott tananyag

- L. Couperin: Prelude non mesuré F–dúr (70. old.)
- Fr. Couperin: Huitième prélude (L’Art....)
- Fr. Couperin: La Prude (Sarabande) (43. old.)
- J. Rameau: a–moll Prélude (non mesuré) (1. old.)
- D’Anglebert: g–moll sarabande (35. old.)
- Duphly: Gavottes (E,e) (99. old)
- J. Titelouze: Ave Maris Stella (Boxall 74.)
- G. Böhm: F–dúr szvit (The B Pian. 82)
- J. Ch. Fr. Bach: A–dúr menuet (ML Hours)
- J. J. Froberger: Canzone
- J. Pachelbel: Arie mit Variationen (300 év, korai német)
- J. S. Bach: Két- és háromszólamú invenciók – válogatás
- C. Ph. E. Bach: Variationen (Fav.P Cl. I/70.old.)
- G. Ph. Telemann: Könnyű fűgák – válogatás
- J. Haydn: Szonáták – válogatás
- Th. Morley: Alman (EMB, Angol z. muzsika, 23. old)
- W. Byrd: Corranto (ua., 20. old)
- G. Farnaby: The old Spagnoletta (ua. 27. old.)
- G. Frescobaldi: Aria detta balletto (Il libro primo 95. old)
- G. Frescobaldi: Partite sopra Folia
- Soler: Due Sonate (EMB Das Mediterran ,22. old)
- D. Scarlatti: Albergo Szonáták – válogatás

Követelmények

A tanulónak legyen áttekintése a csembaló repertoárjáról, ismerje a legfontosabb zeneszerzőket, előadóművészeket.

Legyen jártas a barokk zene formavilágában, ismerje a csembalóirodalom nagy részét képező táncok (szvittek) fejlődéstörténetét.

A tanuló legyen képes különböző karakterű műveket élményszerűen, stílusosan előadni.

Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttműködésben

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

2 vagy 3 különböző stílusú mű, melyből az egyik lehet kamaradarab.

A vizsga anyaga kottából játszható.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékformák elsajátítása

- A tanuló legyen képes a már megismert stílusokban önállóan is megtanulni egy–egy művet.
- Nagyon fontos a lapról játék fejlesztése, a négykezes játékhoz és kamarazenéhez szükséges alkalmazkodás kitapasztalása és kialakítása.

Hangszeres készségek fejlesztése

- skálák külön kézzel különböző díszítésekkel
- ujjgyakorlatok Fr. Couperin L’Art de toucher...c. csembalóiskolájából
- basso continuo játék alapjai: hármashangzatok és fordításaik, kadenciák
- gyakorlatok J. B. Christensen ’Grundlagen...’ című basso continuo’ iskolájából
- non mesure prelude–ök elemzése és játéka

Ajánlott tananyag:

J. Duphy: La Felix (66.old.)

L. Couperin: 7. non mesure prelude (62.old.L’O.Lyre)

Daquin: La Mélodieuse (Rondeau) (57. old.)

J. Ph. Rameu: e/E Rigaudon (30. old.)

J. Fr. Dandrieu: Prelude (D) non mesure (54. old.)

Fr. Couperin: Les Baricades Misterieuses (II/16. old.)

J. Ch. F. Bach: F–dúr menuet (ML Hours 22. old.)

G. Fr. Händel: Lesson HWV 496 (FCP I/80. old.)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók – válogatás

J. C. F. Fischer: Prelúdiók és fűgák (300 év–Korai német, 38. old.)

J. Pachelbel: Phantasie (300 év, 32. old.)

G. Böhm: a–moll szvit (EMB, Német zong., 3. old.)

Th. Tallis: Antiphon: Gloria

G. Farnaby: A Tolye (EMB, Angol...16. old.)

H. Purcell: Ground in c (56. old.)

W. Croft: Sebell (Steiner...41. old.)

A. de Cabezón: Duo II. (Boxall 69. old.)

J. P. Sweelinck: Malle Sijmon (The Amsterd. II/10. old.)

D. Scarlatti: Szonáták – válogatás (javasolt K1, K9, K 25)

Követelmények

Az elvégzendő anyag 5–10 mű.

A tanuló legyen képes az egyszerűbb non mesuré prelude–ök harmóniai elemzésére, ami az ilyen típusú művek értelmeseen tagolt előadásához elengedhetetlenül fontos.

Legyen képes egyszerű, többnyire alaphelyzetű akkordokból álló irt reneszánsz táncok basso continuo (csak basszus szólamból olvasott) kíséretének eljátszására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy prelude F. Couperin: L’Art de toucher le clavecin kötetből / egy non mesure prelude,

– Egy polifon szerkesztésű mű,

– Egy szabadon választott mű / kamara.

A vizsga anyaga egy mű kivételével kottából játszható.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékformák elsajátítása.

– A tanult ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése, a zenei anyagban található új előadási utasítások ismerete.

– Az állóképesség növelése.

A hangszeres készségek fejlesztése

Skálák:

– külön kézzel – díszítve,

– historikus ujjrenddel (pl. angol, francia minta szerint)

– ujjgyakorlatok (Hanon), technikailag nehéz helyek Scarlatti szonátáiból

– basso continuo játék alapjai: szextakkordok kettőzése

– gyakorlatok J. B. Christensen ’ basso continuo’ iskolájából ill. Händel continuo példatárából

Ajánlott tananyag

Dieupart: F–dúr Sarabande (48. old.)

J.Ph.Rameau: Le Livri (101. old.)

F.Couperin: Les Baricades Misterieuses (II/16. old.)

F.Couperin: Huitième prelude (L’Art ...)

E. de la Guerre: Rigaudon I/II (Ferguson I/46. old.)

D’Anglebert: Sarabande de Vieux Gautier

J.Duphy: C/C Menuets (41. old.)

L.Couperin: 8.(A–dúr) non mesuré prelude (62. old. L. O. Lyre)

J. Ch. Fr. Bach: F–dúr menuet (Musikalische Nebenstunden 22. old.)

J. J. Froberger: Suite „Auf die Mayerin” (300 év, Korai német 18. old.)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók – válogatás

J. S. Bach: f–moll szvit BWV 823

J. S. Bach: A–dúr szvit BWV 832

C. Ph. E. Bach: Cantabile (FCP 138. old.)

W. Fr. Bach: G–dúr szonáta (Kalmus Piano Series I.)

W. Fr. Bach: 2 fűga (I to PP, 128. old.)

J. Chr. Fr. Bach: A–dúr menuett (ML Hours 38. old.)

J. K. F. Fischer: Musikalischer Parnassus – 9 szvit csembalóra, válogatás

J. J. Froberger: Canzone (300 év, Korai német 15. old.)
W. Byrd: La Volta (Boxall 52. old.)
J. Duphly: C/C Menuets (Heugel, 41. old.)
H. Purcell: Ground in c (Könemann 56. old.)
Antonio Valente: La Ballo dell' Intoveia (Boxall 64. old.)
D. Scarlatti: Szonáták – válogatás
G. B. Pergolesi: Allegretto (EMB, Olasz 40. old.)

Követelmények

A tanuló legyen képes az elsajátított formák gyakorlati alkalmazására.
A megtanult műveket a zenei-érzelmi tartalom kifejezésével adja elő.
Legyen képes a tiszta szólamvezetésre, ismerje a játszott művek harmóniai szerkezetét.
Tudjon az évfolyamának megfelelő szinten könnyebb műveket lapról játszani.
Legyen képes a zárlati harmóniák összekapcsolására (4 3 késleltetés).
Az elvégzendő anyag 5–10 mű.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy francia karakterdarab / egy polifon szerkesztésű mű,
– Egy táncjáték / variációs forma,
– Egy szabadon választott mű / kamara.
A vizsga anyaga egy mű kivételével kottából játszható.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Az előző évfolyamokban elsajátított játékművek továbbfejlesztése.
– A játszott anyag díszítéseinek megfelelő, stílusos kivitelezése.
– Állóképesség fokozása, igény a hibamentes, folyamatos előadás iránt.
– Pergő, virtuóz játék fejlesztése megfelelő gyakorlatokkal.
– Funkciós hallás fejlesztése.
– Különböző stílusú zenei anyag igényes, elméleti ismeretekkel alátámasztott, kifejező előadása.

A hangszeres készségek fejlesztése

– egyszerűbb diszsonanciák: terc–kvart akkord, kvint–szext akkord és kapcsolási módzataik
– ehhez gyakorlatok G. Fr. Händel példatárából

Ajánlott tananyag

F. Couperin: Les Moissonneurs (II.kötet, 8. old.)
L. Marchand: Gavotte en Rondeau (13. old.)
J. Ph. Rameau: La Triomphante (Heugel 76. old.)
D'Anglebert: g–moll sarabande (35. old.)
L.Couperin: 12.(F) prelude non mesuré (70. old.)
Duphly: Gavottes (E,e) (99. old.)
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók – válogatás
J. Chr. Fr. Bach: A–dúr menuett (ML Hours 38. old.)
J. K. F. Fischer Musikalischer Parnassus – 9 szvit csembalóra, válogatás
G. Böhm: F–dúr szvit (The B Pian. 82. old.)
G. Ph. Telemann: 6 Ouvertüren – válogatás

A. Valente: Lo Ballo dell' Intorcia (Boxall 64. old.)
J. Titelouze: Ave Maris Stella (Boxall 74.)
G. Frescobaldi: Gagliarda prima – quinta
Corrente prima – sexta (Il Primo Libro...) –válogatás
A Soler Due sonate (EMB Des Mediterran 22–25. old)
Orbán György: Minuti – válogatás
Bartók Béla: Mikrokozmosz – válogatás (pl. VI/149, 152)
Petrovics Emil: Négy önarckép álarcban
Fehér György Miklós Invenciók csembalóra Op.55

Követelmények

A tanuló legyen képes különböző karakterű műveket élményszerűen, stílusosan előadni.
Ismerje az alapvető forrásmunkák (Couperin, Rameau, C. Ph. E. Bach traktátusainak) legfontosabb megállapításait és kitételeit az előadásmódra vonatkozóan.
Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttműködésben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy kisebb szvit (Froberger, Purcell, J. K. F. Fischer stb.) / toccata / karakterdarab,
 - Egy Scarlatti, Soler vagy Albero szonáta / klasszikus szonátatétel /variációs forma,
 - Egy szabadon választott mű / kamara.
- A vizsga anyaga egy mű kivételével kottából játszható.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei anyagban előforduló játékművek tudatos alkalmazása az évfolyamnak megfelelő szinten.
- A tanuló törekedjen a minél nagyobb önállóságra (regisztrálásban, díszítések hozzáadásában).
- A stílushű előadásmód követelményeit igyekezzen igényesen megvalósítani és kifejezésre juttatni.

A hangszeres készségek fejlesztése

- az eddig tanultak gyakorlása és elmélyítése
- gyakorlatok G. Ph. Telemann: Singe–, Spiel– und Generalbaß Übungen c. kottájából

Ajánlott tananyag

Fr. Couperin: La Prude (Sarabande) (43. old.)
J. Titelouze: Ave Maris Stella (Boxall 74.)
Dieupart: h–moll Courante (17) (26. old.)
L. Marchand: d–moll Chaconne (10. old.)
J. Dulphy: La Forqueray
Fr. Couprein La Superbe ou la Forqueray
J. Ph. Rameau: a–moll Gavotte (72. old.)
J. S. Bach: Francia szvitek – válogatás
J. S. Bach: 3 kis prelúdium és fuggetta BWV 895, 899, 900
J. G. Benda: g-moll versenymű csembalóra és zenekarra
J. Chr. Bach–W. A. Mozart: D–dúr versenymű csembalóra és zenekarra
J. Pachelbel: Arie mit Variationen (300 év, korai német)

C. Ph. E. Bach: Variationen (Fav. P Cl. I/70. old.)
G. Fr. Händel: g–moll szvit (EMB Német 8. old.)
J. Haydn: Szonáták – válogatás
Purcell: Chacone in g (68. old.)
W. Byrd: Galiarda (EMB–Virg. 6. old)
M. Peerson: The fall of the leafe (EMB Angol 32.old.)
W. Croft: Chacone (II/43. old.)
G. Frescobaldi: Aria detta la Frescobalda (EMB Olasz.7. old.)
D. Zipoli: h–moll szvit (EMB Olasz.22. old.)
D. Scarlatti: Szonáták – válogatás

Követelmények

A tanulónak legyen áttekintése a csembaló repertoárjáról, ismerje a legfontosabb zeneszerzőket, előadóművészeket.

Legyen jártas a barokk zene formavilágában, ismerje a csembalóirodalom nagy részét képező táncok (szvittek) fejlődéstörténetét.

Ismétléses formájú előadási darabokban legyen képes kisebb improvizatív variációk megszólaltatására.

Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttlétszólalkásban. Stílusosan, folyamatos kontroll mellett legyen képes élményszerű előadásban részesíteni a hallgatókat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy non mesure prelude / Froberger tombeau / angol virginál darab / Frescobaldi vagy Rossi mű,
 - Egy polifon szerkesztésű mű / J. S. Bach Francia szvit–tétel,
 - Egy virtuóz Scarlatti / Rossi / Albero szonáta,
 - Egy francia karakterdarab / klasszikus szonátatétel / mű a gáláns korszakból.
- Az anyag egy mű kivételével kottából is játszható.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszeres irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát. Legyen képes

- a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
- a művek karakterének megfelelően regisztrálni,
- legyen képes fokozott zenei igényességgel a már megismert stílusokban önállóan is megtanulni és megformálni – repertoárját szélesítendő – új, könnyebb műveket,
- legyen jártas a lapról játékban,
- ismerkedjék meg a basso continuo–játék alapjaival és gyakorlati alkalmazásával,
- ismerje meg a kamarazenélés legfontosabb szempontjait:
- ismerje és kövesse a kamarapartnernek szólalmát,
- rugalmasan alkalmazkodjék a többi partnerhez,
- képességei szerint éljen a continuo–szólamban alkalmazható szabadság jogával.

Rendelkezzék

- a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formáló készséggel,

- fejlett hallási kontrollal,
- a hangszeréhez kapcsolódó stílus- és anyagismerettel

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a csembaló megszólaltatásának valamennyi lehetséges módját (szóló- és continuo-hangszerként egyaránt),
- a hangszer szerkezetét, mechanikáját, valamint kialakulásának történetét és a rokon hangszereket (clavichord, virginál stb.),
- a csembaló irodalmát, a reneszánsz kortól a hangszer fénykorán át napjainkig,
- a régi zene előadásmódjáról szóló alapvető korabeli forrásmunkák (Rameau, Couperin, C. Ph. E. Bach) legfontosabb részeit

Tudjon

- a csembalón kifejezően, virtuózan, és a stílustól függően érzelemgazdagon játszani,
- biztos stílusérzékkel nyúlni valamennyi korszak és nemzet zenéjéhez

Legyen tisztában

- a jó kottaválasztás szükségességével,
- a faksimile kiadványok használatával,
- a notáció koronkénti és szerzőnkénti különbözőségeivel,
- az előadói szabadság jelentőségével,
- valamennyi billentésfajtaival (legato, a Bach által tanított befelé húzott ujjas non legato, staccato, Überlegato stb.), és tudja ezeket adott helyen önállóan alkalmazni,
- a különféle szerzőknél leggyakrabban használatos díszítésekkel, azok elnevezésével és kivitelezésével,
- az olyan speciális előadói, korhoz és stílushoz kötött hagyományokkal, mint pl. a francia „inegal”, a szabad „prélude”, illetve „fantasia” vagy a túlpontozás stb.,
- a régi ujjrendek használatával,
- a régi és a ma használatos (egyenletes) hangolásfajták közti alapvető különbségekkel.

Ismerje

- a leggyakoribb kompozíciós technikákat (homofon, polifon szerkesztés, háromtagú, szonáta-rondó-variációs forma stb.),
- a legfontosabb reneszánsz és barokk tánc típusokat, azok jellegzetességeit és változásait korok szerint,
- a continuo-játék alapvető szabályait, összhangzattani ismeretei nyomán legyen képes azokat egyszerűbb formában alkalmazni.

Legyen képes

- hangológép segítségével hangolni, illetve fül után oktávokat és a két manuált tisztára hangolni,
- hallgatóság előtt – szóló- és kamaraművek előadásával egyaránt – művészi produkciót nyújtani,
- zenekari continuo-játékosként egyszerűbb feladatokat megoldani (pl. Vivaldi-versenyművek, korabeli szimfóniák stb. continuo-szólamai),
- ismétléses formájú előadási darabokban kisebb improvizatív variációk megszólaltatására.

Rendelkezzék

- a művek megtanulásához szükséges önállósággal,
- a gyakorláshoz elegendő kitartással,
- kellő szereplési rutinnal,
- biztos technikával és koncentráloképességgel,
- jó ízléssel és ítélőképességgel.

Művészeti záróvizsga követelménye

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Csembaló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy XVII. századi mű prelűdje; L. Couperin – Heugel–kiadás, G. Le Roux, Clerambault, H. d’Anglebert, L. Marchand – Fuzeau–kiadás/Editions de L’Oiseau–Lyre), vagy egy mű a Fitzwilliam Virginal Book–ból (Byrd (EMB 12030 kötetben), vagy Frescobaldi (EMB 13577), Rossi Toccata (EMB 13573, EMB 13574) (CEKM), vagy Froberger: Lamento (Bärenreiter), Tombeau (Bärenreiter) nehézségi szintjén.

– Egy polifon szerkesztésű mű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786, Háromszólamú invenciók BWV 787–801(EMB 6913), f–moll szvit BWV 823 (Peters), a–moll szvit BWV 966 (Peters), Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier–ból BWV 846–869 (EMB 4475, EMB 8015) és BWV 870–893 (EMB 4476, EMB 8016) (ajánlott a Könemann–kiadás) nehézségi szintjén.

– Egy XVIII. századi mű; Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMB 8666), Soler szonáta (Henle), Fr. Couperin (EMB 4372, EMB 5233, EMB 5234) (Zeneműkiadó/Gát), J. Ph. Rameau (EMB 6857 kötetben, EMB 8764 kötetben), J. Chr. Bach (Henle), C. Ph. E. Bach (Könemann), J. Haydn (Könemann), nehézségi szintjén.

Az anyag kottából is játszható.

„B” tagozat

– Egy XVII. századi mű: ütemvonal nélküli prelude; L. Couperin – Heugel–kiadás, G. Le Roux, Clerambault (Max–Eschig), H. d’Anglebert, L. Marchand – Fuzeau–kiadás), vagy egy mű a Fitzwilliam Virginal Book–ból (Byrd (EMB 12030 kötetben), vagy Frescobaldi (EMB 13577, Rossi Toccata (EMB 13573, EMB 13574) (CEKM), vagy Froberger: Lamento (Bärenreiter), Tombeau (Bärenreiter) nehézségi szintjén.

– Egy polifon szerkesztésű mű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786, Háromszólamú invenciók BWV 787–801(EMB 6913), f–moll szvit BWV 823 (Peters), a–moll szvit BWV 966 (Peters), Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier–ból BWV 846–869 (EMB 4475, EMB 8015), Francia szvit BWV 812–817 (EMB 7190) nehézségi szintjén.

– Egy virtuóz szonáta; Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMB 8666), Soler (Henle), Albero műveiből.

– XVIII. századi mű; Fr. Couperin (Zeneműkiadó/Gát) (EMB 4372, EMB 5233, EMB 5234), J. Ph. Rameau (EMB 6857 kötetben, EMB 8764 kötetben), J. Duphly (Durand), J. Chr. Bach (Henle), C. Ph. E. Bach (Könemann), J. Haydn (Könemann), W. Fr. Bach: Fantáziák (Schott), J. Chr. Fr. Bach (Schott) műveiből.

Az anyag egy mű kivételével kottából is játszható.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,

– technikai felkészültség,

- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- (pedálhasználat) alapvetően kópia hangszeren oktattunk, nem pedálos csembalón,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Legalább egy csembaló (optimális esetben kétmanuális kópia–hangszer), állítható magasságú székkal.

Hangolókulcs, hangológép, a hangszerekhez szükséges póthúr– és pengetőkészlet, Párásító és légtisztító készülék az állandó páratartalom biztosítására.

ORGONA

Az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzése javasolt.

Az orgonatanítás célja, feladatai

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges

- a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál–pedál összjátékának is,
- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- a redőny stílusos használatának elsajátítása,
- a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj– és lábrend készítésének elsajátítása.

A tanár ismertesse a tanulókkal

- az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
- a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
- az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,

- helyes test-, kar-, kéz- és lábtartást,
- sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságokban,
- hármas- és négyes hangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Az orgonát tanuló tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

Az egyes évfolyamokhoz ajánlott irodalom túl nagy technikai és zenei feladatokat jelent a növendékeknek és nincs összhangban a technikai képzéssel. Amíg például az előképző osztályban, azaz az orgonatanulás kezdetén a pedáltechnika kialakítása, a kéz- és lábösszjáték első próbálkozása a cél, addig ugyanennek az évfolyamnak az ajánlott irodalmában olyan műveket találunk, mint Bach 8 kisprelúdium és fűgája, az Orgelbüchlein darabjai és Reger művei. Ezek a polifon művek már fejlett pedáltechnikát feltételeznek.

Valamennyi magasabb évfolyam ajánlott irodalmában ez az ellentmondás található. (Például: a 3. évfolyamban Franck Pastorálja, a 4-ben pedig Franck a-moll korálja vagy Pièce heroique műve található. Ezek a szakiskolák tananyagában is nehéznek számítanak!)

Ugyanakkor követelményként szerepel, hogy a növendék néhány év alatt a különböző művészeti korok és stílusok területén eligazodjon. Ezzel kapcsolatban pedig egyszerűen hiányoznak a legfontosabb stílusok és szerzők. Ezért kiegészítésképpen a következő irodalmat ajánlom nem évfolyamonként, hanem a tanulók előképztségének megfelelő sorrendben:

Liber organi I – VIII (Különböző nemzetek zenéi, Schott)

Régi olasz orgonamuzsika

G. Diruta: Il Transilvano (EMB)

Régi olasz mesterek orgonamuzsikája (EMB)

Régi francia mesterek

Couperin, Daquin, Raison, Clérambault, Balbastre, Dandrieu, stb. orgonamiséinek és szvitjeinek könnyebb tételei.

Régi német mesterek

J. G. Telemann: Sämtliche Orgelwerke I – II (Bärenreiter)

J. Kuhnau: Orgelwerke (Kistner)

Orgelchoräle um J. S. Bach (Peters)

J. J. Froberger: Sämtliche Klavierwerke (Bärenreiter)

J. Chr. Bach: 44 Chorale (Bärenreiter)

G. F. Kauffmann: Harmonische Seelenlust (Bärenreiter)

J. Pachelbel: Magnificat-Fugen I – II (EMB)

J. Pachelbel: Ausgewählte Orgelwerke I – VIII (Bärenreiter)

Magyar orgonazene

D. Croner: Tabulaturae (EMB)

Musica antiqua hungarica pro organo (EMB)

Sulyok I: Korálelőjátékok (Luther Kiadó)

Zalánfy: 10 korálelőjáték (Luther Kiadó)

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Ismerje meg a tanuló

- a pedáljáték alapjait,
- az orgona–manuáljáték alapjait, módjait,
- a hangszer működésének alapelvét,
- a lábszámozást és a legfontosabb regiszterneveket, hangszíneket.

Hangszerjáték fejlesztése

Sajátítsa el a tanuló

- a pedáljátékot szabályszerűen: billentés lábhegygel és sarokkal, bokacsukló–gyakorlatok; két, majd három szomszédos hang játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből; két szomszédos billentyű és – a különféle hangközök legato játszása váltott lábbal,
- a manuáljáték orgona–módozatait: legato, tenuto, staccato; néma ujjváltás egy, majd több szólamban,
- a hüvelykujj használatát az orgonajátékban,

– a manuál–pedál összjáték alapmódozatait: jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál gyakorlatok; könnyebb két kéz és pedál összjáték–gyakorlatok (orgonaiskolák, egyházi népénekek).

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet (EMB Z 2043, 2783)

Antalffy: Orgonaiskola I. Kötet

Bach: Nyolc kis prelúdium (EMB Z 3098)

C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet könnyebb darabjai

Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Követelmény

Egyszerűbb manualiter darabok.

Biztonságos pedáljáték (pedálgyakorlatok, pedálskálák).

Két manuál és pedál összjáték–gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal.

A tanult műveket kottahűen, metrum– és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy manualiter mű,
- Két pedálgyakorlat, három pedálskála,
- Egy trió–gyakorlat (esetleg korálelőjáték),
- Egy pleno korálelőjáték, vagy prelúdium, vagy egyházi népének.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszerkezelés fejlesztése
- Elhelyezkedés a padon.
- A helyes testtartás és ülés mód.

Pedál

- Billentésnemek: lábhegy és sarok.
- Két, majd három szomszédos hang legato játzsása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből az összes fekvésben (átlendülés lábhegyen és sarkon).
- Bokacsukló–gyakorlatok.
- Két szomszédos billentyű játzsása váltott lábbal („vendég láb”).
- A különféle hangközök játzsása két lábbal, felbontva és együtt is.
- Lábhegy–glissandók.
- Pedálskála C–dúrban egy lábbal (átlendülés).
- Pedálskálák–dúr és–moll hangnemekben két lábbal a Zalánffy orgonaiskola lábrendje szerint.
- Kromatikus skála, néma pedálváltások.

Manuáljáték

- A zongora és orgona manuáljátéka közötti különbség.
- A főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato.
- A néma ujjváltási készség fejlesztése.

- A hüvelykujj használata.
- Előtanulmányok a polifon játékhoz.
- Szünet előtti hangok játszása.
- Kétféle artikuláció egy kézben (Zalánffy I. kötet).

Összjáték

- Jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál.
- A bal kéz függetlenítése a pedáltól.
- Játék két manuálon, ugyanazon fekvésben.
- A trió-játék alapjai.

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (EMB Z 2043, 2783)

Antalffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények)

Hermann Keller: Orgonaiskola (Edition Peters EP4517)

Riemann – Ambrust: Technische Studien (Edition Peters) és egyéb használható orgonaiskolák.

Orgonáskönyv I–II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, (EMB Z 3098)

Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)

Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)

Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 1292)

Bach: G–dúr prelúdium BWV 568 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)

Könnyű triók (18. századi orgonatriók, Peters)

Zipoli: Versettók, Pastoral

C. Franck: L’Organiste I. és II. kötet

Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Reger: Korálelőjátékok (Peters EP3980)

Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmények

Az orgona felépítésének vázlatos ismerete: sípok, levegőellátás, a játszóasztal és berendezései.

A legfontosabb regiszternevek, lábszámozás.

A manuál és a pedál összjátékának megvalósítása egyszerűbb művekben.

Kisebb művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva, a zenei tartalom kifejezésével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy régi mester műve,
- Egy barokk mű (J.S.Bach).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Ismerje meg a tanuló

- a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait.

Sajátítsa el

- a hangszer alapvető kezelését,
- a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását,
- a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását,
- könnyebb művek ujj- és lábrendjének önálló elkészítését.

Ajánlott tananyag

Orgonáskönyv I. és II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Buxtehude: Korálelőjátékok

Buxtehude: e–moll ciacona (könnyebb prelúdiumok és fűgák)

Pachelbel: d–moll ciacona (Peters EP3065)

Pachelbel: toccaták, korálelőjátékok

Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)

Walther: Korálelőjátékok

Purcell: Voluntary–k

Bach: Nyolc kis prelúdium és fűga (EMB Z 3098)

Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)

Bach: e–moll prelúdium és fűga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)

Bach: G–dúr prelúdium BWV 549 C BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 12927)

Bach: c–moll fűga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)

Bach: Triók, triószonáta–tételek (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)

Franck: Prelúdium, fűga és variáció (Peters EP3744a)

Reger: könnyebb művek (op. 59, op. 129, op. 135/a stb.) (Peters EP3008a/b, EP9442, EP3980)

Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)

Kodály: Prelúdium (Universal UE7941–25)

Kodály: Epigrammák(EMB 6086)

Követelmény

A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.

A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.

Alapvető ujj-és lábrendek készítése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Két, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű:

- Egy Bach–prelúdium, vagy trió–jellegű korálelőjáték (szonáta–tétel)
- Egy romantikus vagy újabb mű.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fűgák, toccaták (Peters EP4449)

de Grigny: Pange lingua, Ave maris stella (Schott ED1877)

Frescobaldi: Toccata (Peters EP4514)

Bach: C–dúr prelúdium és fuga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke I. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll partita BWV 767 Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach Triószonáták, Korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastoral (Peters EP3744b)
Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744a)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Liszt: Szent Erzsébet–legenda, Bevezetés Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Schumann: 3. B–A–C–H–fuga (Peters EP9530)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Langlais: kisebb művek (Hommage à Frescobaldi – részletek, Leduc, AL27896)
Langlais: Suite brève – tételek stb.) (Leduc, AL27898 ()
Dupré: kisebb művek (La tombe de Titelouze op. 38) (Leduc, AL27836)

Követelmények

Tudjon a tanuló különböző karakterű, műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach prelúdium és fuga (fantázia és fuga),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű,

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése.
- A koncentráció és állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal (orgonaiskolákból).

Ajánlott tananyag

Buxtehude: C–dúr prelúdium, fuga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D–dúr prelúdium és fuga (Peters EP4449)
Frescobaldi: Fiori musicali (válogatva) (Peters EP4514)
Bach: G–dúr prelúdium és fuga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: dór toccata BWV 538 (Peters EP242)
Bach: G–dúr fuga BWV 577 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: a–moll choral (Music Sales DP13285)
Franck: Pièce héroïque (Music Sales DP13285)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Schumann: B–A–C–H fűgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fuga (Peters EP1744)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)

Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga (Leduc AL16405)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, CV18162)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Kodály: Organoedia (tétélek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthý: a–moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)

Követelmények:

Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.

Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.

Legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy J.S. Bach előtti mű,
- Egy J.S. Bach–mű,
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra azokat a tanulókat irányítjuk, akik kimagasló képességűek, zenei pályára készülnek és meg tudnak felelni a zeneileg, technikailag és mennyiségileg magasabb elvárásoknak.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Ismerje meg a tanuló

- a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- a tanult művek stílusos, igényes, folyamatos előadására,
- értelmes artikuláció megvalósítására a barokk zenében,
- önálló, saját alkatának megfelelő ujj– és lábrend készítésére.

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények) (EMB Z 2043, 2783)

Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)

Buxtehude: D–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)

Buxtehude: e–moll ciacona Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP 3065)

Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)

Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 531 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)

Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)

Bach: a–moll fantázia és fúga BWV 561 (Music Sales NOV010009)

Bach: c–moll fuga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
 Bach: Pastorale BWV 590 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
 Bach: Fantázia in h (imitációs) BWV 563 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
 Bach: Korálelőjátékok
 Bach: Triók, triószonáták (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
 Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
 Franck: Pastorale (Peters EP3744b)
 Franck: Prelúdium, fuga és variáció (Peters EP3744a)
 Liszt: Válogaott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
 Mendelssohn: c–moll szonáta (Peters EP1744)
 Mendelssohn: G–dúr prelúdium és fuga (Peters EP1744)
 Schumann: 3. B–A–C–H fuga (Peters EP9530)
 Brahms: Korálelőjátékok op. 122 (Henle HN400)
 Kodály: Prelúdium (Universal UE7941)
 Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
 Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
 Antalfy: Esti dal Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
 Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
 Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, 18162)

Követelmény

A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
 A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
 Alkatának megfelelő ujj- és lábrendek készítése.
 Természetes, folyamatos játékmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach–prelúdium és fuga (toccata, fantázia),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.
- Virtuózabb pedáljáték kialakítása

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
 Böhm: C–dúr prelúdium és fuga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
 Frescobaldi: Toccata (Peters EP4514)
 Bach: C–dúr prelúdium és fuga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
 Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
 Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
 Bach: Korálelőjátékok
 Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
 Liszt: Orpheus (Schott ED9806)

Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744A)
Franck: Pièce héroïque (Peters EP3744D)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fuga (Peters EP1744)
Schumann: B–A–C–H fűgák (Peters EP9530)
Brahms: Korárelőjátékok (Henle HN400)
Reger: D–dúr fuga op. 59 (Peters EP3008A)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a–moll prelúdium és fuga (EMB Z 13129)
Pikéthy: C–dúr introductio és fuga (EMB Z 12510)
Maros: Bagatelles Magyar orgonazene 2 (EMB Z 4663)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)
Dupré: La tombe de Titelouze op. 38 (Leduc AL27836)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV 18161, 18162)

Követelmények

Tudjon a tanuló különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően művészi módon előadni.

Ennek érdekében a tananyagban keresztül fejlődjön a tanuló manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, és alapozza meg a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségeket.

Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach–prelúdium és fuga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korárelőjáték,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Legyen jártas a tanuló a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudatosan alkalmazza az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
- Ismerje hangszerre repertoárját és fontosabb zeneszerzőit.
- Tudjon önállóan regisztrálni.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fűgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Bach: D–dúr prelúdium és fuga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr fantázia BWV 572 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korárelőjátékok
Mozart: f–moll adagio és allegro (Universal UE17165)
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fuga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Franck: Pièce héroïque (Peters EP3744D)

Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters) EP1744
Schumann: B–A–C–H fűgák (Peters 9530)
Reger: e–moll prelúdium és fűga op. 69 (Peters EP9442)
Saint–Saëns: Prelúdium és fűga op. 99, op. 109 (Durand DF00488800, DF00542100)
Saint–Saëns Fantáziák (Durand DF00502300)
Kodály: Organoedia (tétélek) (Boosey and Hawkes BH 3547)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Hidas: Szonáta Magyar orgonazene I (EMB Z 4192)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Hindemith: Szonáták I,II,III (Schott ED2557, 2558, 3736)

Követelmények

Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.

Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.

Legyen képes egy kb. 30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach–prelúdium és fűga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszerre múltját, történetét,
- a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
- a díszítések különböző fajtáit,
- a regisztrálás alapvető szabályait,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
- könnyebb művek lapról olvasására.

Rendelkezzék

- a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrációképességgel,
- megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes:

- nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
- a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni,

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Orgona főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy triós tétel vagy korálelőjáték; Bach triós–korál (EMB 12935), illetve Telemann (Peters) vagy Homilius (Breitkopf) triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén.
- Egy romantikus mű; Liszt: Gyászóda (Universal), Choral (EMB 14202), Franck: Pastorale, Reger: korálelőjátékok, d–moll toccata nehézségi szintjén.
- XX. századi, illetve kortárs szerzők művei; Kodály: Csendes mise (Boosey & Hawkes), Antalffy: Madonna (EMB 13122), Pikéthý: G–dúr toccata, Hidas: Fantázia (EMB 12588), Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A „B” tagozat

- Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű; g–moll fantázia és fűga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
- Egy triószonáta–tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).
- Egy romantikus mű; Mendelssohn: d–moll prelúdium és fűga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), h–moll Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fűga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
- Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia–tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chsur nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az állóképesség fokozása
- Az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: E–dúr prelúdium és fuga (Peters EP4449)

de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)

Bach D–dúr prelúdium és fuga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)

Bach: G–dúr prelúdium és fuga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)

Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)

Bach: Nagyobb korárelőjátékok

Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)

Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)

Franck: a–moll choral (Peters EP3744)

Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)

Liszt: Orpheus (Schott ED9806)

Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)

Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)

Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények

A folyamatos, hibátlan játék biztosítása

Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző karakterű mű.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)

Böhm: C–dúr prelúdium és fuga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fuga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fuga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fuga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fuga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H fűgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:

Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két különböző karakterű mű.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.

– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fűgák, toccaták (Peters EP4449)

Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf

Walther: h–moll concerto Breitkopf

Bach: C–dúr prelúdium és fuga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)

Bach: a–moll prelúdium és fuga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)

Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)

Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)

Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)

Bach: Korálelőjátékok

Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)

Franck: Final (Peters EP3744B)

Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)

Reger: d–moll fantázia és fuga op. 135/b (Peters EP3981)

Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie

Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)

Dupré: g–moll prelúdium és fuga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:

A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására,
Tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- A romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- Repertoár ismerete
- Állóképesség megszerzése

Ajánlott tananyag

Buxtehude: fis–moll prelúdium és fűga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fűga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fűga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fűga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triósonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:

Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.

Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).

Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Fejlessze muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.
- Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: E–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
 de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
 Bach D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
 Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
 Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
 Bach: Nagyobb korárelőjátékok
 Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
 Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
 Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
 Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
 Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
 Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
 Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
 Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
 Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények

A folyamatos, hibátlan játék biztosítása (először a tanulandó művek nehéz részei kerüljenek technikai kidolgozásra).

Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.
- Harmonizálási és improvizációs készség fejlesztése

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fűgák, toccaták (Peters EP4449)
 Böhm: C–dúr prelúdium és fűga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
 Bach: h–moll prelúdium és fűga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
 Bach: c–moll prelúdium és fűga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
 Bach: dór toccata és fűga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
 Bach: G–dúr prelúdium és fűga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
 Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
 Bach: Korárelőjátékok
 Liszt: B–A–C–H prelúdium és fűga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
 Schumann: B–A–C–H–fűgák (Peters EP9530)

Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:

Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
- A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fűgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach: C–dúr prelúdium és fűga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fűga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fűga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fűga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:

A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Képes egyen önálló harmonizálásra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Repertoár bővítése
- Állóképesség fejlesztése
- Improvizációs készség erősítése
- Díszítések pontos alkalmazása

Ajánlott tananyag

Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fuga (Peters EP4449 vagy EP3065)

Bruhns: G–dúr prelúdium és fuga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)

Bach: F–dúr toccata és fuga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)

Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)

Bach: g–moll fantázia és fuga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)

Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)

Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)

Bach: Triósonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)

Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)

Bach: Koráljátékok

Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)

Händel: orgonaversenyek (Peters)

Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:

Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.

Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).

Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Legyen képes harmonizálási és improvizációs feladatokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy különböző karakterű mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
- a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj– és lábrendeket önállóan készíteni,
- új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.

Rendelkezzék

- a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
- fejlett hallási kontrollal,
- a hangszeréhez kapcsolódó stílus– és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
- a regisztrálás részletes szabályait.

Legyen képes

- az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.

Rendelkezzék

- a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrációképességgel,
- jó lapról olvasási készséggel,
- harmonizálási és improvizációs készséggel

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Orgona főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három különböző karakterű darab (ebből egy triós tétel) előadása a következőkből:

- Egy közepes nehézségű barokk prelúdium és fuga, concerto vagy variációsorozat; Buxtehude: fis–moll Praeludium (Breitkopf), korálfantáziák (Breitkopf), vagy partita (Breitkopf), Lübeck: E–dúr prelúdium és fuga (Peters), Böhm: d–moll prelúdium és fuga (Breitkopf), Bruhns: (nagy) e–moll Praeludium (Peters), Bach: a–moll prelúdium és fuga BWV 543 (EMB 12928 kötetben), f–moll prelúdium és fuga BWV 534 (EMB 12928 kötetben), concertók BWV 592–596 (EMB 12936), f–moll partita BWV 766 (EMB 12931 kötetben), Walther: h–moll concerto (Breitkopf), Partita „Jesu meine Freude” (Breitkopf) nehézségi szintjén.
 - Egy triós tétel; Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935) lehetőleg gyors tétel), vagy triós korálelőjáték Bach: Allein Gott in der Höh sei Ehr BWV 664 (EMB 12932 kötetben), Krebs–triók, Homilius: Christ lag in Todesbanden triós korál nehézségi szintjén.
 - Egy romantikus vagy XX. századi kompozíció; Liszt: Orpheus (Leduc), Evocation, Schumann: B–A–C–H–fűgák (Peters), Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters, c–moll szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), Vierne fantázia–darabok, szimfóniatételek, Messiaen: Le banquet céleste (Leduc), Lisznyai: Szent István fantázia nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

„B” tagozat

A vizsgán a tanulónak négy különböző karakterű előadási darabot kell játszani:

- Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű; g–moll fantázia és fuga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.

- Egy triószonáta-tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).
 - Egy romantikus mű; Mendelssohn: d–moll prelúdium és fuga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: h–moll Choral (Peters), E–dúr Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fuga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
 - Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vienne szimfónia-tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chsur nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Orgona és jó minőségű zongora vagy pianínó.

Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18–20 regiszteres, mechanikus traktúrájú legyen, 2–3 manuállal és pedállal.

5. VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei apperpció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
- a vonós hangszer család többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
- helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato–technikára, a pergó–technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

Készségfejlesztés

A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása

- a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről;
- a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása
- a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
- a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

Hangszer nélkül

- emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
- közelítés – távolítás;
- súlyérzet;
- rotálás, tengelyfogás érzete;
- a hegedű „fészek” megismerése.

A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:

- a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
- a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
- a billentés, hűrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag:

Gyermekdalok eljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.

Kodály: 333 olvasógyakorlat

Forrai: Óvódás énekeskönyv

Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I.

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.

Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Szilvay: Színes húrok I.

Követelmény

A hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása

A tanulók figyelmé irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Kottaolvasási ismeretek fejlesztése
- Egész, fél, negyed, nyolcad, és szünetei ismerete
- Módosítójelek
- Dallamsorok felismerése

Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés

- Helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása
- Billentő mozgás fejlesztése
- A két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására
- Vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása

Ajánlott tananyag:

30–40 gyakorlat

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.

Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Dénes–Lányi: Hegedűiskola I. füzet

Követelmény

Tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját

Törekedjen a tiszta intonációra

Tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

– A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása.

– A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar–rotáció).

– A billentő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.

– Intonáció a tanult hangkészletben

A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík–érzet, – vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.

– Vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása.

Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.

– A szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.

– Hangsorok egyszerű vonásnemekkel.

Zenei ismeretek

– Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül.

– Metrum, mérőütés, tempó.

– Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.

– Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik.

– Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett.

– Módosítójelek, előjegyzés.

– Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete.

– A hármashangzat fogalma.

– Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.

– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola I.

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.

Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Zaharina: Előadási darabok

Balsay: Nyuszifüzetek

Papp L.: Csordapásztorok (duók)
Dénes-Mező: Kis előadási darabok Z. 4303
Lenkei: hegedűmuzsika kezdőknek
Sándor: Hegedűmuzsika

Követelmény

Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korigáljon.
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző jellegű tanulmány,
- Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.

Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:

- ejtő – emelő billentés;
- a húr váltó-készség fejlesztése;
- az ujjak nyújtása, csúsztatása;
- a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
- a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
- vonókezelési feladatok:
 - a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészekben,
 - legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”.

A magyar népdalok játékaival kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato.

Zenei ismeretek

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- A tempó- és dinamikai jelzések ismerete.
- Egyszerű és változó ütemek.
- Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
- Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola II.

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.

Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Kodály: Biciniumok

Moffat: Alte Meister I.

Szervánszky: 10 könnyű hegedű-zongora darab

Hajdu: Kanásztánc, Kolomejka
Küchler: G-Dúr concertino
Rieding: h-moll koncert
Komarovszkij: G-Dúr concertino

Követelmény

Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül.

Ismerje az új ritmusokat.

Legyen képes a détaché, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni.

Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket.

A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd,
- Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő-készség fejlesztésére az I. fekvésben
- Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe).
- Kettősfogás-játék: tercek, szextek.
- Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon.
- Nagy és kis détaché.
- Martelé a vonó különböző részein.
- A legato fejlesztése, vonáskombinációk.
- Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése.
- A vibrato fejlesztése.
- A hangszer önálló felhangolása.

Zenei ismeretek

- A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
- Szűkített és bővített hangközök.
- A hármashangzat és fordításai.
- A dominánsszeptim hangzat.
- Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
- Kvintkör, klasszikus periódus.
- Két- és háromtagú kis formák elemzése.
- Ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent.
- Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedőiskola III–IV.

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola III.

Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)

Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben

Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.

Kodály: Biciniumok

Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók

Szervánszky: Duók Z. 3083

Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)

Bartók: Duók

Moffat: Alte Geigenstücke

Bartók-Zathureczky: Gyermekeknek

Baklanova: Szonatina, Allegro, Mazurka

Rieding: G-dúr koncert

Követelmény

A tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására.

Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módzatait: előke, utóka, mordent, trilla.

Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök).

A tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások).

A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két etűd (különböző technikai feladatokkal)

– Két zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus tánc tétel), lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

– Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.

– 1/2 fekvés, II–III. fekvés, fekvésérzet.

– A vibrato fejlesztése

– Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is.

– A kromatikus játéktechnika fejlesztése.

– Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.

– A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése.

– A dobott vonás (spiccato) előkészítése.

– Az akkordjáték és a kettősfogás-játék fejlesztése első fekvésben.

– A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).

Zenei ismeretek

– A tempó- és a dinamikai jelzések bővebb ismerete.

– Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.

– A teljes kvintkör.

– A játszott anyag zenei – formai és harmóniai – elemzése a tanár segítségével.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: Duók K. 487
Bartók: Duók
Hegedűduók kezdőknek (Vigh)
Kamarazene kezdők számára (Máriássy)
Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók
Hegedűmuzsika II.
Farkas: Régi magyar táncok
Telemann: a-moll concertino
Sugár: Előadási darabok
Régi kamarazene (Pejtsik-Szász): duók, Triók
Mozart: 12 könnyű duó
Szervánszky: Duók
Bartók: Duók válogatva
Pleyel: Duók
Sosztakovics: Elégia
The Library of Violin Classics kötet

Követelmény

Ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat.

Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang).

Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.

Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására.

Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket.

A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két etűd,

– Két zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

– Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése.

– A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.

– Kettősfogás-játék a fekvések alkalmazásával.

– A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság).

– Az akkordjáték fejlesztése – játéka könnyebb fekvésváltásokkal is.

– Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon.

- Az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése.
- Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

Zenei ismeretek

- A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
- Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord.
- A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése.
- Klasszikus táncok.
- Romantikus karakterdarabok.
- Variációs forma.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.

Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.

Dancla: Etűdök op. 68

Bloch: Hangsoriskola II–III.

Bartók: Duók

Mozart: Duók K. 487

XX. századi kamarazene–művek

A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.

Négy évszázad könnyű triói Z. 13548

A barokk triósonáta Z. 13549

The Library of Violin Classics kötet

Nagy-Sándor: Barokk táncok II.

Moffat: Alte Meister II.

Remekművek I-IV. kötet válogatva

Handel szonáták

Telemann: Szonatinák

Sugár: Concertino

Seitz: G-dúr koncert

Beriot: Duók

Pleyel: Duók

Bartók: Duók

Szokolay: Magyar gyermekdalok

Reményi: Duók

Járdányi: Duók

A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik) I-IV. kötet

Követelmény

Ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5b előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig.

Ismerje a IV. és V. fekvést.

Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.

Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika).

Alkalmazzon folyamatos vibratót az éneklő jellegű műveknél.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano,
Beethoven: Menüett

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy zongorakíséretes mű lehetőleg kotta nélkül
- Egy kamaramű (tanárral vagy tanuló társaival).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben.
 - Háromoktávós hangsorok akkordfelbontásokkal.
- A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése:
- trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is);
 - természetes üveghangok.
- A vibrato fejlesztése minden fekvésben.

Zenei ismeretek

- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.
- Kifejező és stílusos artikuláció.
- A portamento fogalma.
- A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

Ajánlott tananyag

- Mazas: Études spéciales op. 36 I. füzetből válogatva,
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II–III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene–művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
A barokk triószonáta Z. 13549
The Library of Violin Classics kötet
Corelli: Szonáták op. 5
Handel: Szonáták
Vivaldi: D-dúr, g-moll koncertek
Nardini: e-moll koncert
Haydn: G-dúr koncert

Mozart: F-dúr kiskoncert
Viotti: G-dúr koncert
Seitz: g-moll koncert op.12
Dancla: Concert-solo op.77.
Accolay: a-moll koncert I.
Rieding: D-dúr koncert op.5
Beriot: a-moll koncert op.104
Hollander: a-moll koncert op.62
Komarovszkij: e-moll koncert
Rubinstein: Rokka
Weiner: Rókatánc
Járdányi: Magyar tánc
Kókai: Verbunkos rapszódia Z. 3030
J. Williams: Schindler listája
Hubay: Előadási darabok

Követelmény

Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén.

Legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két zongorakíséretes előadási darab, lehetőleg kotta nélkül – az egyik kamarazene is lehet.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek
A vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika,
A martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.

A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.

Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:

- ejtő – emelő billentés;
- a húrvaltó–készség fejlesztése;
- az ujjak nyújtása, csúsztatása;
- a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
- a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;

Vonókezelési feladatok:

- a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészekben, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
 - a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”.
- A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák. Nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato is, valamint a szinkópa.

Zenei ismeretek

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- A tempó– és dinamikai jelzések ismerete.
- Egyszerű és változó ütemek.
- Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
- Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola II.; III–IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.

Schradiack: Ujjgyakorlatok

Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy

Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)

Köchler: G-dúr cocertino

Rieding: h-moll koncert

Komanovszkij: G-dúr concertino

Követelmény

A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal.

Önálló hangolás.

Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd
- Két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása.
- A vibrato kialakítása, fejlesztése.
- Trilla, a kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés.
- A kettősfogás fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül).
- Ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel.
- Hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is.
- Az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein, vonáskombinációk.
- Lassú, tartott hangok.
- A staccato játékmód fokozatos fejlesztése.
- Az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása.
- Természetes üveghangok.
- Tempótartás, a tempó fokozása.

Zenei ismeretek

- A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
- Szűkített és bővített hangközök.
- A hármashangzat és fordításai.

- A dominánsszeptim hangzat.
- Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
- Kvintkör, klasszikus periódus.
- Két- és háromtagú kis formák elemzése.
- Ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent.

Memóriafejlesztés.

- alteráció, hangnemi kitérés, moduláció;
- a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán);
- a klasszikus periódus;

XX. századi stílusjelenségek.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III–IV.

Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva)

Sándor: Hegedűiskola III.

Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva)

Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1, 3, 5, 8)

Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben

Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Bartók: Duók

Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók

Pleyel: Duók

Szervánszky: Duók (Z. 3083)

Vivaldi: G-dúr koncert op.7 no.2

Seitz: G-dúr koncert

Jansinov: Concertino op. 35

Kühler: D-dúr koncert

Huber: G-dúr concertino

Követelmény

Játsszon a tanuló szép és kifejező hangon.

Billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel.

Renделkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.

Törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára.

Alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratot a zene kifejező megformálása során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd
- Két zongorakíséretes mű kotta nélkül

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV–V. fekvés elsajátítása.
- Ismerkedés a VI–VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás-gyakorlatok).
- A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
- A fekvések összekötése I–V. fekvésig.

- Az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyzólamú tört akkordok tanulása.
- Hangsorok 5#–5b előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon.
- A pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása.
- A vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál.
- Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása.
- A kettősfogás–játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).

Zenei ismeretek

- A tempójelzések bővebb ismerete.
- Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem.
- A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
- Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord.
- A rondó– és a szonátaforma főbb jellemzői.
- Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato.
- Az egészhangú skála.
- A portamento fogalma.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.

Dénes– Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.

Sándor –Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B

Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767

Kayser: 36 etűd op. 20 I–II.

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.

Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.)

Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Vivaldi: G-dúr koncert

Huber: F-dúr concertino

Rieding: D-dúr koncert op.25

Portnoff: e-moll concertino

Dancla: Air varie op89

Beriot: Air varie

Követelmény

Játsszon a tanuló felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakterérzékeny vonótechnikával.

Zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez.

Vibratója legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is.

Tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni.

Könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd
- Két zongorakiséretes mű kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig.
- Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon.
- A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
- Pergőtechnika.
- A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
- A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
- Spiccato játék középtempóban.
- Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek

- A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése.
- Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
- A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
- Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
- Ismerkedés korunk zenéjével.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.

Kayser: 36 etűd op. 20 II.

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II.

Dancla: Etűdök op. 68

Ševeík: Fekvésváltások op. 8

Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68

Feigerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva)

Mazas: Études speciales op. 36, I.

Régi kamarazene (Pejtsik–Szász): Duók, Triók

Bartók: Duók

Lendvay: Duók (Z. 13224)

Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254)

Kiss Zs.: Duók Z. 12565

Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)

Vivaldi: D-dúr koncert op.3

vivaldi: a-moll koncert op.3

Komarovszkij: A-dúr koncert

Seitz: D-dúr koncert op.15

Rieding: a-moll koncert op.21

Dancla: Air varie op.89

Járdányi: Concertino

Sugár: Concertino

Követelmény

Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is).

Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.

Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására

Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd (közülük az egyik klasszikus etűd),
- Két zongorakíséretes mű – az egyik vagy koncert, vagy szonáta.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig.
- Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc-, sext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend”, ujjzatos kromatika).
- A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
- Pergőtechnika.
- A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
- A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
- Spiccato játék középtempóban.
- Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek

- A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése, szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
- A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
- Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
- Ismerkedés korunk zenéjével.
- Az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg.
- Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI., II. rész

Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68

Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)

Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)

Kayser: 36 etűd op. 20, III.

Ševčík: Fekvésváltás op. 8

Ševčík: Trillagyakorlatok op. 7

Az A tagozaton leírtakkal megegyező anyag.

Követelmény

A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott.

Legyen képes tudatos helyezkedő–műveletekre a tiszta intonáció érdekében.

A fekvésváltásokat és a vibratót a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani.

Az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani.

Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.

Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd,
- Egy koncerttétel vagy egy zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I–II. tételt játszani) kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó– és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
 - ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
 - szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
 - technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
 - tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
 - az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
 - szép hangon való, karakteres előadásra,
 - a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
- Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- Háromoktávós skála, akkordfelbontásokkal,
- Két szabadon választott etűd,
- Egy versenymű saroktétéle,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétéle, vagy egy lassú és egy élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Hegedű főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma

A” tagozat

– Egy etűd; Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.

– Két különböző karakterű előadási darab, koncert–tétel, vagy szonáta–tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk–sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére; Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.

– Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.

– Egy előadási darab vagy barokk szonáta tétel-pár (lassú–gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.

– Egy koncert– vagy szonáta–tétel; Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A hajlékony hang kialakítása,
- Alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása,
- A fekvésváltás könnye alkalmazása,
- A hűrváltó mozgások fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Mazas: Études speciales op. 36, I.

Mazas: Études brillantes op. 36, II.

Feigler: 24 Etüd

Kayser: Etüdök III.

Block: Hangsoriskola

Vivaldi: G–dúr Koncert

Haydn: D–dúr Koncert no.2.

Komarovszkij: A–dúr Koncert

Händel: E–dúr Szonáta

Corelli: e–moll Szonáta

Haydn: Menüett D–dúr, F–dúr

Vivaldi: Siciliano

Rubinstein: Polka

Követelmény

Legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etüd
- Egy előadási darab (választható koncerttétel, szonáta vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál)
- A tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában

Követelmény

Legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is.

A fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos

A tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is

Ajánlott tananyag

Mazas: Études speciales op. 36, I.

Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Vivaldi: e–moll, E–dúr Koncert
Vivaldi: d–moll Kettősverseny
Stamitz: B–dúr Koncert
Händel: g–moll Szonáta
Corelli: A–dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladat

- A korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása
- A bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése

Ajánlott tananyag

Mazas: Études speciales op. 36, II.
Feigerl: II. Füzet
Block: Skálák
Schrädieck: Ujjgyakorlatok
Bach: a–moll Koncert
Mozart: D–dúr (Adelaide) Koncert
Stamik: B–dúr Koncert
Beriot: a–moll Koncert
Tartini: F–dúr Szonáta
Händel: A–dúr Szonáta
Schubert: A méh
Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)
Wieniawsky: Legenda
Beethoven: Romanc (F dūr)
Bartók: Szonatina
Vivaldi: d–moll Kettősverseny
Stamitz: B–dúr Koncert
Händel: g–moll Szonáta
Corelli: A–dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Követelmény

Legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is.
Tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka,
- Gyorsabb tempójú futamok fejlesztése,
- Hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.

Ajánlott tananyag

Mazas: Études brillante II.

Feigler: Etűdök

Block: Skálák

Schradieck: Ujjgyakorlatok

Bach: E–dúr Koncert

Mozart: G–dúr Koncert

Spohr: d–moll Koncert

Kabalevskij: C–dúr Koncert

Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre

Locatelli: g–moll Szonáta

Bach: E–dúr Partita

Bruck: Air

Rachmanjivov: Vocalise

Bartók: Szonatina

Bartók: Román népi táncok

Követelmény

Legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.

Tudjon önállóan ujjzatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Billentés alapformáinak tudatos alkalmazása
- Húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése

Ajánlott tananyaga

Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Feiglerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdük III.
Dont: Etüdük op. 37
Block: Skálaiskola
Vivaldi: a–moll, d–moll Koncert
Haydn: G–dúr Koncert
Viotti: G–dúr Koncert
Händel: g–moll, F–dúr Szonáta
Corelli: e–moll Szonáta
Dancla: Solo I., II
Vivaldi: Siciliano
Farkas: Szonatina
Bartók: Duók

Követelmény

Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.
Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani.
Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etüd,
- Két előadási darab – koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Oldott és rugalmas billentés kialakítása,
- Könnyed és folyamatos fekvésváltás,
- Ritmikus pergőjáték.

Ajánlott tananyaga

Mazas: Études speciales op. 36, I. II.
Feiglerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdük III.
Dont: Etüdük op. 37
Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Flesch: Hangsoriskola
Bach: a–moll E–dúr Koncert
Haydn: G–dúr Koncert
Stamic: B–dúr Koncert
Händel: Szonáták
Tartini: Szonáták
Veracini: Szonáták
Brahms: A–dúr Keringő
Smetana: Hazámról
Gluck: Melódia (Remekművek)

Franceour: Sicilien és Rigaudon
Bartók: Duók

Követelmény

Legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre.

Könnyed és folyamatos fekvésváltás.

Ritmikus pergőjáték.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy etűd,

– Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Kombinált vonások gyorsabb alkalmazása

– Különböző fajta dobott és emelt vonások játéka

Ajánlott tananyag

Kreutzer: 42 Etűd

Roda: 24 Caprices

Dancla: Etűdök op. 73

Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat

Sevčik: Vonótechnika 40 variáció

Flesch: Hangsoriskola

Bach: E–dúr Koncert

Mozart: G–dúr Koncert

Spohr: d–moll Koncert

Bruch: g–moll Koncert

Tartini: g–moll Szonáta

Veracini: e–moll Szonáta

Bach: Partita

Smetana: Hazámról

Beethoven: Romanc

Kreisler: Schön Rosmaria

Bartók: Duók

Követelmény

A tanuló intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére.

Tudjon folyamatos pergő trillát játszani.

Legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy etűd,

– Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Gyors tempójú futamok,
- Kettősfogás-játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv),
- Kromatikus skálák.

Ajánlott tananyag

Kreutzer: 42 Etüd

Roda: 24 Caprices

Hubay: Etudes de Violin

Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat

Schradiack: Fekvésváltásgyakorlat op.8

Vivaldi: Négy évszak-ból

Mozart: D-dúr, A-dúr koncert

Telemann: 12 Szólófantázia

Bach: E-dúr Hegedűverseny

Mozart: G-dúr Hegedűverseny

Spohr: d-moll Hegedűverseny

Bruch: g-moll Hegedűverseny

Tartini: g-moll Szonáta

Veracini: e-moll Szonáta

Bach: Partita

Smetana: Hazámról

Beethoven: Romanc (F-dúr)

Kreisler: Preludium és Allegro

De Falla: Spanyol Tánc

Követelmény

Legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására.

Hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etüd,
- Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanul és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.

Legyen képes:

- a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
- kettősfogás–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
- egyenletes futamokat megszólaltatni,
- mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,

– egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- különböző módon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
- a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék

- képzett hallással,
- biztos memóriával,
- koncentrálóképeséssel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Hegedű főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

„A” tagozat

– Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsganyagot kotta lehetőleg nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Két etűd; Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB 2453) /2., 7., 10. nehézségi szintjén.

– Barokk szonáta két tétele; Händel: g–moll (EMB 12309 kötetben), D–dúr (EMB 12309 kötetben), A–dúr szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén.

– Egy koncert–tétel, vagy előadási darab; Bach: a–moll (EMB 1600), E–dúr (EMB 1601), Haydn: C–dúr (Peters), Mozart: D–dúr – Adelaide, Beriot: a–moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine (EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F–dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén.

A vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,

- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
 Megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta)
 Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr.
 Megfelelő minőségű zongora vagy pianó
 Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör
 Legalább 2 darab kottatartó
 Metronóm

BRÁCSA

Az alsó fokú zeneoktatásban kétirányú képzés folyik, a zene szeretetére nevelés, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészítés. A brácsának, mint hangszernek teljes értékű elismerését kellene biztosítani, megszerettetni már a korai tanulmányi időszakban a hangszert. A továbbképző évfolyamokban összeállításra kerülhetne egy olyan fejezet, amely néhány nehezebb zenekari és kamarazenei szólam egy-egy nehezebb részének gyakorlására inspirálja a tanárt és növendéket egyaránt, felkészítve a zenekari játékra való könnyebb beilleszkedésre. A brácsának mint hangszernek az oktatásánál abból indulunk ki, hogy kb. 4-5 évi hegedűtanulást feltételezünk, vagyis a brácsatanításra kiválasztott növendék rendelkezik alapvető hangszeres felkészültséggel. Ez azonban nem elegendő, ehhez párosulnia kell a fizikai és anatómiai adottságoknak is, ugyanis egy kisméretű, gyengének ítélt növendék még ha olyannyira tehetséges is, nem alkalmas brácsatanulásra. A növendékek kiválasztásánál az alkati és muzikális adottságok legyenek az elsődlegesek. Okvetlenül elkerülendő, hogy a növendék csak azért kerüljön a brácsa tanszakra, mert a hegedülésben eredménytelen volt. Kezdő brácsásnak feltétlenül szem előtt kell tartani a következőket:
 alkatilag, fizikailag és szellemileg megfelelő fejlettséggel kell rendelkeznie,
 legalább 3-4 évet kell szervezett és eredményes hegedűtanításban részesülnie.

A tanár feladata, hogy gondosan megvizsgálja minden tanuló sajátos adottságait, és felmérje a testalkatból, a zenei és az általános szellemi képességekből eredő tulajdonságokat, az esetleges hiányosságokat, gátló tényezőket is. Ezen ismeretek birtokában a tanár nagy gonddal és felelősségtudattal jelölje ki a zenei-technikai fejlesztés egyéni útját, válassza meg egyénre szabottan az évek során megtanulandó anyagot.

A tanterv a tananyagot, a követelményeket évfolyamonként tárgyalja. Ügyelni kell arra, hogy a növendékek tanulmányaik elvégzése után zenei és technikai ismeretek birtokában zenét szerető, zeneileg művelt emberekként képesek legyenek szabadidejük hasznos eltöltéseként kamaramuzsikálásra vagy öntevékenye együttesekben való közreműködésre.

A B tagozatos növendékek tanításánál a tanterv magasabb követelmények elé állítja a tanulókat. Tanításuknál ennek megfelelően fontos feladatot kap a zenei pályára való előkészítésük és továbbtanulásuk biztosítása.

Nyomatékosan felhívjuk a figyelmet, hogy a vonótechnikai gyakorlatok tanulásában elsősorú követelmény a szép hangra való törekvés. Tudatosítsuk a tanulóval, hogy a vonógyakorlatok a mozgástechnika eszközeivel mindig a hangképzést szolgálják, ennek érdekében kell foglalkozni a tanulásukkal. A mélyhegedű-játék technikájának fontos része a bal kéz, illetve a bal kar munkája is, melynek a tiszta intonációban és a hangképzésben van fontos szerepe. A bal kéz technikai kiművelésének jelentős eleme a rendszeres ujjgyakorlat. Ennek célja többirányú: szolgálja a tenyér és az ujjak erősítését, a különböző billentésmódok kialakítását, a bal kar és kézfej helyezkedőképességének fejlesztését.

A hangsorok játéka összesítve tartalmazza az eddig felsorolt részfeladatokat (billentés, fekvésváltás, futamjáték, hangképzés), ezért szerepük alapvetően fontos a tanulás folyamatában. A folyamatos vibrato tanítása és állandó gyakoroltatása már az első évfolyamtól kezdve fontos feladat.

A tanterv előírja az évente megtanulandó etüdök számát. A korszerű módszereknek megfelelően nagyon fontos, hogy a tanuló az etüdöket jól kidolgozva, egy-egy etüd sajátos technikai feladatait kimunkálva, a zenei karaktert tudatosan megformálva, az előírásnak megfelelő tempóban adja elő.

A felsorolt ajánlott zeneművektől a tanár egyéni koncepciója vagy a tanuló képességei alapján szabadon eltérhet. Felhívjuk a figyelmet, hogy intenzív zenei munka, színes és érdelemgazdag kifejezésre való törekvés csak felszabadult hangszerkezelés birtokában jöhet létre. Ennek érdekében az etüd-tanulmányok mindig legyenek párhuzamban az éppen játszott előadási darabbal. Ne tanuljon a növendék olyan előadási darabot, melynek megfelelő technikai feladatot tartalmazó etüdot még nem tanult.

A tervben meghatározott tanév végi beszámoló anyagát minőségileg a növendék képességeitől telhető legmagasabb színvonalon kell megkívánni. Az előkészített anyag legyen mind technikai, mind zenei értelemben igényesen kidolgozott, „pódiumkész” produkció. Ajánlatos, hogy a tanév folyamán minden tanuló szerepeljen nyilvános, stúdió- vagy egyéb hangversenyen. A hangversenyek után feltétlenül szükséges az alapos és elemző megbeszélés, értékelés. Az eredményes tanulás folyamatát hasznosan segítik elő a tanszaki előjátékok és a közös órák.

A tanár egyik legfontosabb feladata a munkára nevelés, a növendék akaratának és állóképességének növelése. Komoly eredmény csak elmélyült, tervszerű és céltudatos munka árán jöhet létre. Nagyon fontos, hogy a tanár a zenei munka – a gyakorlás – szeretetére nevelje növendégeit. Ez csak akkor valósulhat meg, ha megtanítja őket helyes időbeosztással, célravezető módszerekkel, nagy koncentrációval gyakorolni. A gyakorlással alapvetően fontos tudnivaló, hogy a gyakorlás nem csak órára való felkészülés, hanem a hangszerjáték egészének tervszerű, részletes, tudatos és perspektivikus tanulmányozása, amelynek végső célja a zenei kifejezés szabadságához vezető technikai eszközök megszerzése.

A növendékek a tanítás időtartama alatt, de különösen a 4 továbbképzős és folyamán rendszeresen vegyenek részt a növendékzenekar munkájában, és fokozottan tevékenykedjenek a kamarazenélés területén.

A képzés különböző fokozatain nyújt lehetőséget a tanulónak a hegedűről brácsára való áttérésre, de – a korábbi gyakorlattól eltérően – az abszolút kezdőnek is biztosítja a brácsatanulás lehetőségét.

A brácsatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a brácsa akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a brácsairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszer család többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést

- megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező brácsahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato–technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a brácsa- és violinkulcsok folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolásra és a legalapvetőbb hangszer–karbantartásra.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés kialakítása

– A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

Készségfejlesztés

A hangszerjátékra való felkészítés fázisai

Előkészítő mozgások:

- a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és a végtagok térbeli helyzetéről;
- a helyes légzés felismerése, illetve kialakítása;
- a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
- a hangszer tartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

A hangszerre irányuló mozgások gyakorlása (hangszer nélkül):

- emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
- közelítés – távolítás;
- súlyérzet;
- rotálás, tengelyfogás érzete;
- a brácsa elhelyezése.

A brácsatartás, vonófogás kialakítása:

- a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
- a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
- a billentés, húr váltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag

Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Szilvay: Színes húrok I.

Garlej–Gonzales: Méthode d’Alto Vol. 1.(Editions Henry Lemoine, Paris)

Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editoni Curci, Milano)

Dénes–Kállay–Lányi–Mező: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)

Sándor–Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola I.

Követelmény

Alakuljon ki jártasság a tanult hangszeres mozgások megítélésében.

A megismert mozgások alkalmazása, szükség esetén tanári segítséggel.

Gyermekdalok: g–a–h–c–d (g–húr); d–e–fisz–g–a (d–húr) hangkészletben.

Játékos ismerkedés az alt–kulccsal.

Törekedjen a szép hangra és a tiszta intonációra. Ezek az első évfolyamba lépés feltételei.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A helyes testhelyzet és hangszertartás kialakítása, a bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó mozgások, alkar-rotáció), a billentő mozgások kialakítása (lágú tenyérérzet).
- A fekvésjáték és vibrato előkészítése, ismerkedés a III. fekvéssel.

Intonáció a következő hangkészletekben:

- a-húr: a–h–cisz (c)–d–e
- d-húr: d–e–fisz (f)–g–a
- g-húr: g–a–h (b) c–d
- c-húr: c–d–e (esz)–f–g

- A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet, vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
 - Az ütem súly és a vonókezelés összefüggései.
 - Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
- A szép hang iránti igény felkeltése már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.

Zenei ismeretek

- Kottaolvasás továbbfejlesztése a tananyag hangkészletén belül alt–kulcsban.
- Metrum, mérőütés, tempó.
- Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
- Hangjegyértékek: az egész, fél, pontozott fél, negyed, nyolcad, triola, tizenhatod és szüneteik.
- Felütés.
- Nyújtópont a fél, a negyed és a nyolcad érték mellett.
- Módosítójelek.
- Előjegyzés.
- Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, szextek, szeptimek, oktáv ismerete.
- A hármashangzat fogalma.
- Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
- Memóriafejlesztés.
- Társas zene: egyszerű kétszólamú tanulmányok a tananyagból.
- Dúr és moll tonalitás, a párhuzamos hangnem fogalma.
- Kromatika, kánon.
- Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag

Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Garlej–Gonzales: Méthode d’Alto Vol. 1. (Editions Henry Lemoine, Paris)

Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editioni Curci, Milano)

Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)

Dénes–Kállay–Lányi–Mező: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)

Sándor–Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)

Követelmény

Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon. Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül – egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.

Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel alt–kulcsban, törekedjen a tiszta intonációra. Ismerje a dinamikára és tempóra vonatkozó zenei szakkifejezéseket. Zeneművek nehézségi szintje: Schubert: Altató, Haydn: Dalocska, Rebikov: Dal szöveg nélkül, Mozart: Májusi dal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.

- A brácsatartás és vonótartás fejlesztése,
- Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére,
- Játékkészség a III. fekvésben,
- A II. fekvés és a félfekvés.

Vonókezelési feladatok:

- a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészekben,
- legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
- a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel.
- A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák.
- Nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato is, valamint a szinkópa.

Zenei ismeretek

- Új ritmikai elem:
- A harminckettes és a szinkópák nehezebb formái.
- A hármashangzat és fordításai.
- A dominánsszeptim hangzat.
- Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
- Kvintkör, klasszikus periódus.
- Két- és háromtagú kis formák elemzése.
- Ékesítések: előke, utóka, trilla,
- Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag

Garlej–Gonzales: Méthode d’Alto Vol. 1–2. (Editions Henry Lemoine, Paris)

Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima – Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)

Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban

Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)

Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)

Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)

Bruni: 25 gyakorlat

Követelmény

A tanulónak legyen önálló elképzelése, a tanult fekvésekben.

Legyen biztonságos, tiszta intonációja.

Vibratója legyen szép hangú és tudja azt helyesen alkalmazni a zenei kifejezésekben.
Rendelkezzék biztos helyezkedő képességgel, billentéssel.

A zeneművek nehézségi szintje:

Sosztakovics: Gavott,
Bartók: Kánon,
Farkas Ferenc: Arioso,
Hasse: Két tánc.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő készség kialakítására.
- Jártasság a IV–V. fekvésben.
- Egyszerűbb fekvésváltások,
- A vibrato fejlesztése,
- Trilla, és ékesítések előkészítése,
- Dúr és moll skálák fekvésekben, fekvésváltással.

Zenei ismeretek

- A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
- A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
- Klasszikus táncok.
- Romantikus karakterdarabok.
- A rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése.
- Alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato.

Ajánlott tananyag

Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Ország: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet
Bartók–Zathureczky: Gyermekeknek
Csajkovszkij: Chanson Triste
Rubinstein: Melodia

Követelmény

A tanuló legyen képes az eddig tanult vonástípusok használatára.
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Ismerje az egyszerűbb fekvésváltásokat (azonos ujj, üres húr).

Alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- Ismerje a VI–VII. fekvést is.
- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
- Legyen képes a kombinált vonások játékára.
- Tudjon háromtávós skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
- Legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében.
- Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelm gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
- Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II. kötet (Hofmeister)

Ország: Brácsaiskola

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet

Bartók: Este a székeklyeknél

Weiner: Rókatánc

Mendelssohn: Dal szöveg nélkül

Zelter: Esz–dúr koncert

Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert

Romberg: Rondo

Breval: Concertino in A

Barokk és preklasszikus szonáták

Bartha: 25 előadási darab

Követelmény

Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.

Ismerje a közvetítőhangok szerepét.
Alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetett alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyakorlat
– Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Az „A” tagozat követelményein felül:

- Az alt- és violinkulcs használata.
- A vibrato kialakítása.
- Jártasság a III.– II.– és félfekvésben.
- Egyszerűbb fekvésváltások.
- Kettősfogások fekvésváltás nélkül.
- Hangsorok és hármashangzataik két vagy három oktávon.
- Vonás gyakorlatok: kombinált vonások, martelé, staccato játékmód
- Hangsorok, etűdök és zenei anyagok kotta nélküli előadása.

Ajánlott tananyag

Garlej–Gonzales: Méthode d’Alto Vol. 2. (Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)
Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban
Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)
Bruni: 25 gyakorlat

Követelmény:

A művek jellegéből adódó helyes tempóvétel.
Törekedjen szép hangú, dinamikailag árnyalt előadásra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Az „A” tagozat követelményein felül

- Háromoktávós skálák hangzat felbontásokkal
- Kettősjáték fejlesztése fekvésváltással is
- Lassú tartott hangok játéka
- Vibrato fejlesztése éneklő művek előadásánál

– Staccato, „vetett” vonás, arpeggio

Zenei ismeretek

- Szűkített és bővített hármashangzat, domináns szeptimakkord.
- A rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése.
- Alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato

Ajánlott tananyag

- Bloch: Hangsoriskola
Bloch: Ujjgyakorlatok
Mazas: Etudes speciales op. 36 I. kötet
Dont: Gradus ad Parnassum I–II.
Kayser: Etűdők I–II.
Delphin Alard: Etűdők II.
Handoskin: Koncert
Hubay: Gyermekjelenetek
Klengel: G–dúr Concertino (cselló–zongora átírat)
Martini: Concerto D (cselló–zongora átírat)
Barokk szonáták
Bartha: 25 előadási darab brácsára

Követelmény

- A tanuló szép hangon, törésmentesen váltson fekvést.
Játsszon gyorsabb mozgású darabokat szép hangon, helyes értelmezéssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Ismerje a VI–VII. fekvést is.
 - A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
 - Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
 - Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
 - Legyen képes a kombinált vonások játékára.
 - Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
 - Ismerje a fekvésváltás különböző módzatait, törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára, helyesen alkalmazza a közvetítő hangokat a gyakorlás folyamán.
 - Legyen képes felbontott terc, szext és oktáv meneteket játszani.

Zenei ismeretek

- A klasszikus formák szerkezete játékhöz vezető játékmód kialakítása
- A barokk formák szerkezete, előadásmódja
- A kortárs pedagógiai művek elemzése tanári segédlettel

- Romantikus karakterdarabok értelmezése
- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
- Legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében.
- Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
- Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag

Dancla: Etűdök op. 68
 Mazas: Etűdök op. 3
 Bruni: 25 gyakorlat
 Ország: Brácsaiskola (a 45–nél magasabb sorszámúak közül)
 Mazas: Etűdök op. 36
 Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, II–III. kötet
 Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
 Campagnoli: 41 gyakorlat
 Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban (Muzika, Moszkva)
 Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
 Ország: Brácsaiskola
 Sitt: Brácsaiskola
 Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)
 Dancla: Etűdök op. 68
 Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
 Bruni: Etűdök
 Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
 Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
 Campagnoli: 41 gyakorlat
 Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.
 Schradieck: Ujjgyakorlatok
 Bloch: Hangsoriskola
 Bartók: Este a székelyeknél
 Weiner: Rókatánc
 Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
 Zelter: Esz–dúr koncert
 Leopold Mozart: D–dúr koncert
 Wagenseil: Esz–dúr koncert
 Romberg: Rondo
 Brevall: Concertino in A
 Barokk és preklasszikus szonáták
 Telemann: G–dúr koncert
 Vivaldi: G–dúr koncert
 Chr. Bach: c–moll koncert
 Maros: Balkán szvit
 Hubay: Mese
 Hubay: A kép előtt

Követelmény

A tanuló hangszerkezeltése legyen perspektivikusan megalapozott.

Tudjon önállóan könnyebb kamara, zenekari és szóló műveket megfelelő zenei karakterekkel és dinamikával elsajátítani.
Képes legyen az önálló gyakorlásra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, születési dátumát, a korszakot, amelyben élt és alkotott, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a tanulandó darab vagy mű formáját.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, ritmusnak, dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- Két különböző jellegű gyakorlat,
- Egy versenymű saroktétele,
- Egy lassú és egy gyors tétel egy barokk szonátából.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Brácsa főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.

– Egy versenymű és egy szonáta saroktételle (barokk szonáta esetén két tétel); versenyművek: Händel: h–moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G–dúr brácsaverseny I–II. tétel, vagy III–IV. tétel, Chr. Bach: c–moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab és 1 kamaramű; előadási darabok: Brácsamuzsika I–III. (EMB); Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó (W. Primrose) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy háromtávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal.

– Két különböző technikai jellegű etűd; Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kaiser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén.

– Egy brácsaverseny–saroktétel; Händel: h–moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C–dúr brácsaverseny, Zelter: Esz–dúr brácsaverseny nehézségi szintjén.

– Egy zongorakíséretes darab vagy egy szonátatétel, vagy két barokk szonátatétel; Brácsamuzsika I–III. (EMB), Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F–dúr szonáta, Corelli: Szonáták (Nagy S.) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

5. évfolyam „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja, az alapfokon megszerzett felkészültség megtartása mellett, a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
- Tudjon háromtávós skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

Ország: Brácsaiskola

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet

Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet

Campagnoli: 41 gyakorlat

Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.

Schradieck: Ujjgyakorlatok

Bloch: Hangsoriskola

Bartók: Este a székelyeknél

Weiner: Rókatánc

Mendelssohn: Dal szöveg nélkül

Zelter: Esz–dúr koncert

Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert

Romberg: Rondo

Breval: Concertino in A

Barokk és preklasszikus szonáták

Telemann: G–dúr koncert

Vivaldi: G–dúr koncert

Chr. Bach: c–moll koncert

Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Tudjon háromtávós skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
- Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

Ország: Brácsaiskola

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet

Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet

Campagnoli: 41 gyakorlat

Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.

Schradiack: Ujjgyakorlatok

Bloch: Hangsoriskola

Bartók: Este a székelyeknél

Weiner: Rókatánc

Mendelssohn: Dal szöveg nélkül

Zelter: Esz–dúr koncert

Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert

Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.

- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
- Ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

Országh: Brácsaiskola

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet

Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet

Campagnoli: 41 gyakorlat

Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.

Schradiack: Ujjgyakorlatok

Bloch: Hangsoriskola

Bartók: Este a székelyeknél

Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.

- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

Ország: Brácsaiskola

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet

Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet

Campagnoli: 41 gyakorlat

Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.

Schrädieck: Ujjgyakorlatok

Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székeklyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breal: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B”tagozat”

5. évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
- Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

Ajánlott tananyag:

Mazas: Etudes speciales op. 36. I. II.

Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37.

Kayser: 36 etűd op. 20. (Hofmeister)

Kreutzer: 42 etűd (alt–kulcsban)

Rode: 24 caprices (alt–kulcsban)
Bruni 25 gyakorlat
Alard: Etűdök brácsára (Real Musical)
Ország: Brácsaiskola
Ševčík: Fekvésváltó gyakorlatok op. 8.
Flesch: Hangsoriskola
Hoffmeister: 12 etűd
Zelter: Esz–dúr koncert
Telemann: G–dúr koncert
Telemann: G–dúr kettősverseny
Vanhal: C–dúr koncert
Hofmeister: B–dúr és D–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert (in C)
Haydn: C–dúr gordonkaverseny
Mozart: Klarinétverseny
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Concerto
Stamitz: F–dúr, A–dúr és D–dúr koncertek
Forsyth: Brácsaverseny
Rolla: Brácsaversenyek
Chr. Bach: c–moll koncert
Ph. E. Bach: Brácsaverseny
J. S. Bach: Csellósztvitek, Hegedű szólószonáták és Partiták
Telemann: 12 szólófantázia
Brácsamuzsika I–II–III.
Hummel: Fantázia
Csajkovszkij: Évszakok
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68

Követelmény

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd,
- Egy szonáta–tételpár, vagy koncert saroktétele kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.

– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Tudjon háromtávós skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

–

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
- Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

Ország: Brácsaiskola

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet

Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet

Campagnoli: 41 gyakorlat

Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.

Schradiack: Ujjgyakorlatok

Bloch: Hangsoriskola

Bartók: Este a székeleyknél

Weiner: Rókatánc

Mendelssohn: Dal szöveg nélkül

Zelter: Esz–dúr koncert

Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert

Romberg: Rondo

Breval: Concertino in A

Telemann: G–dúr koncert

Vivaldi: G–dúr koncert

Chr. Bach: c–moll koncert

Maros: Balkán szvit

Hubay: Mese

Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd,
- Egy előadási darab kotta nélkül,
- Egy koncert saroktétele kotta nélkül.

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Tudjon háromoktávós skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
- Ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

Ország: Brácsaiskola

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet

Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet

Campagnoli: 41 gyakorlat

Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.

Schradiack: Ujjgyakorlatok

Bloch: Hangsoriskola

Bartók: Este a székeleyknél

Weiner: Rókatánc

Mendelssohn: Dal szöveg nélkül

Zelter: Esz–dúr koncert

Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert

Romberg: Rondo

Breval: Concertino in A

Telemann: G–dúr koncert

Vivaldi: G–dúr koncert

Chr. Bach: c–moll koncert

Maros: Balkán szvit

Hubay: Mese

Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd,
- Egy előadási darab kotta nélkül,

– Egy koncert saroktéttele vagy szonáta tétel kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játéokra.
- Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Zenei ismeretek

- Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
- Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.

Ajánlott tananyag

Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

Sitt: Brácsaiskola

Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)

Dancla: Etűdök op. 68

Palashko: 24 melodikus etűd op. 77

Bruni: Etűdök

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet

Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet

Campagnoli: 41 gyakorlat

Ševčík: Gyakorlatok op. 1–8.

Schradiack: Ujjgyakorlatok

Bloch: Hangsoriskola

Bartók: Este a székeleyknél

Weiner: Rókatánc

Mendelssohn: Dal szöveg nélkül

Zelter: Esz–dúr koncert

Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert

Romberg: Rondo

Breval: Concertino in A

Telemann: G–dúr koncert

Vivaldi: G–dúr koncert

Chr. Bach: c–moll koncert

Maros: Balkán szvit

Hubay: Mese

Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két etűd,

- Egy előadási darab kotta nélkül (vagy kamaramű),
- Egy koncert saroktétele kotta nélkül.

Követelmény a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat végén

Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.

Legyen képes a tanuló

- a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
- kettősfogás–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
- egyenletes futamokat megszólaltatni,
- mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
- egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezésre,
- a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- különböző módon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
- a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék

- képzett hallással,
- biztos memóriával,
- koncentrálóképeséssel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Brácsa főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.

- Egy versenymű és egy szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel); versenyművek: Händel: h–moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G–dúr brácsaverseny I–II. tétel, vagy III–

IV. tétel, Chr. Bach: c– moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab és egy kamaramű; előadási darabok: Brácsamuzsika I–III. (EMB); Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó (W. Primrose) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy háromtávós (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal.

– Két különböző technikai jellegű etűd; Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kayser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén.

– Egy brácsaverseny–saroktétel; Händel: h–moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C–dúr brácsaverseny, Zelter: Esz–dúr brácsaverseny nehézségi szintjén.

– Egy zongorakíséretes darab, vagy egy szonátatétel, vagy két barokk szonátatétel; Brácsamuzsika I–III. (EMB), Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F–dúr szonáta, Corelli: Szonáták (Nagy S.) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Útmutatás a zeneművészeti szakközépiskolák felvételi anyagához

2 gyakorlat

1 versenymű saroktétéle

1 lassú és 1 gyors tétel egy barokk szonátából

A választott etűdök különböző jellegűek legyenek.

Brácsával ajánlott etűdök:

Ország: Brácsaiskola (45-nél magasabb sorszámúak)

Mazas: Etűdök op. 36.

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38. II-III. kötet

24 előkészítő gyakorlat op. 37.

Campagnoli: 41 gyakorlat

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű, méretű és minőségű hangszer tartozékokkal (tok, vonó, gyanta).
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húrkészlet.
Zongora, vagy pianínó.
Legalább 2 db kottatartó.
Metronóm.

GORDONKA

A zöld könyvhöz képest nagy változásokat nem tartalmaz az új tanterv. Alapvetően egyet értünk az anyag tematikájával, a kívánt eredményekkel. Az évfolyamokon megadott elvárásokat az átlagos-vagy annál jobb képességű gyermekek eddig is tudták teljesíteni, a gyengébbek nem. A tantervet folyamatosan gyakorló és tehetséggel rendelkező gyermekekre méretezték.

Néha nem logikusan következnek egymás után a technikai elvárások.

3. évfolyamon követelmény a fekvésváltás előkészítése, a 4. évfolyam végére viszont már a II. III. és IV. fekvés teljes hangkészletét kellene tudniuk. A gyakorlat azt mutatja, hogy ebben az évfolyamban jobbra csak az I. és IV. fekvés között tudnak mozogni a tanulók, a többi fekvést később (5. évfolyamon) tudják beilleszteni a játékukba.

5 évfolyamon kicsit korainak tűnik az átmeneti fekvések alkalmazása, erre inkább a 6. évfolyamon nyílna lehetőség. Egyes növendékek viszont könnyen megtanulják 5. évfolyamon az üres húrok oktávján alapuló hüvelykfekvést, ami csak a 6. évfolyamon követelmény. Szintén kicsit korainak tartjuk A tagozat 4. évfolyamán az alábbi követelményt: „Egyszerű, egyszerűmű művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával”.

Tetszik, hogy ajánlott és nem kötelező vizsganyagok vannak, kicsit több egység, mint amit mi a vizsgákon játszunk. Iskolánkban az év végi beszámoló anyaga 2 „egység” volt A tagozaton, 3 „egység” B tagozaton. Az új rendelet 3-4 egységben jelöli meg az év végi beszámoló anyagát, amiből 2-nek etüdnök kell lennie. Megoldás lehet, hogy megtanítjuk az előírt egységeket, de a vizsgán csak a megszokott két egységet választjuk ki és hallgatjuk meg. B tagozaton is több egységet kellene megtanulni, és csak a szokásosot eljátszani.

. Újdonság, hogy a zongorakíséretes darab mellett is „csak” ajánlott a kotta nélküli játékmód (ebből az következik, hogy az etüdot nyugodtan játszhatják kottából, és a zongorás darabnál is van lehetőség a kotta kihelyezésére ?). B tagozaton kötelező a kotta nélküli játékmód, ebből az következik, hogy az lehet B tagozatos, aki ezt tudja teljesíteni..

Kamarázás eléggé későn, csak a továbbképző évfolyamokon jelenik meg. Iskolánkban már az egészen kicsi gyerekek is szerepelhetnek kamaradarabbal a vizsgákon .Elsősorban duó a tanárral, vagy kamaraprodukciónak a tanulók között. Jó lenne, ha a helyi gyakorlat továbbra is maradna : A tagozaton 2 etüd (vagy 1 etüd, 1 kamara) és még 1 zongorakíséretes darab.

Az új tanterv a zongorakíséretes darab megválasztását is igen leszűkíti, klasszikus táncjáték, klasszikus szonáta-tételpár, stb Szerencsésebb lenne így behatárolni: az adott évfolyam követelményeit tartalmazó zongorakíséretes mű.

Felhasználható irodalom

A felsorolásból mindenképpen hiányoznak az alábbi kötetek:

Pejtsik: Gordonka ABC (a hangszeres előkészítő osztály tanulóinak)

Gárdián: Gordonkaiskola II/1 és II/2

Gordonkások kincsestára

Orosz etűd-és darabgyűjtemények

Zeneiskolánk igen gazdag kottagyűjteménnyel rendelkezik. Javasoljuk, hogy a tanárok szabadon választhassanak ebből a gyűjteményből, vagy saját kottatárukból etűdöt, darabot, kamaradarabot, amennyiben annak technikai- zenei nehézsége azonos az évfolyamon elvárhatóval. Az internet is számos lehetőséget biztosít újabb-és újabb darabok felkutatására, kár lenne a választható darabokat beszűkíteni abba a körbe, amit az új tanterv előír.

A gordonkatanítás célja, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamzámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,

- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Általános követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése

A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.

A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.

A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.

A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.

A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- Az A-, D-, G- és C-húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.
- A módosítójelek.
- A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.
- A fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron.
- Pizzicato, Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás.
- Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC

Gárdián: Gordonkaskola

Friss: Gordonkaskola I.

Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)

Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Csuka Tímea: Játssz csellón! (EMB 14965)

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél- és a negyedérték mellett.
- Húrváltás két szomszédos húron, két hang kötése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Egy oktáv terjedelemben két húron való játék kvintváltó népdalokon.
- Később hangsorok és hármashangzatok segítségével egyéb dallamokon.
- Bal kéz legato fejlesztése terclépésekkel.
- Egész- és részvonó használata, a vonóbeosztás alapjainak elsajátítása.

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC

Gárdián: Gordonkaskola

Friss: Gordonkaskola I.

Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)

Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Csuka Tímea: Játssz csellón! (EMB 14965)

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása két húron.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete.
- A módosítójelek.
- A dúr hangsor szerkezete, hangközei.
- A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett.
- Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz hűrváltása.
- Pizzicato. A détaché vonásmód.
- Egész- és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2-3-4 hang kötése.
- Egyszerű hűrváltás szomszéd húrok között.
- Nyújtóponos ritmus kötve.
- C-dúr hangsor két oktávon, G-dúr, D-dúr és F-dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok – hármashangzat-felbontásai.

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC

Gárdián: Gordonkaskola

Friss: Gordonkaskola I.

Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)

Wojciechowska – Wilkomirski: Gamy i pasaze na wiolonczele (PWM)

Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodsky EMB 2417)

Régi zene gordonkára (Brodsky) (EMB 2452)

Gordonkamuzsika kezdőknek I. (EMB 6312)

Régi zene 2 és 3 gordonkára (EMB 7222)

Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7014)

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, vagy népdalfeldolgozás
- Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal.
- A dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
- A 2/2-es, 3/8-os és a 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtóponos nyolcad érték mellett. Kettős nyújtóponos. A szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.)
- A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6-8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű hűrváltások fejlesztése. Az összetett hűrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka.

- A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtóponos fél érték és negyed érték, illetve nyújtóponos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtóponos nyolcad és tizenhatod kötve.
- A dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója).
- Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola I-II.

Gárdián: Gordonkaiskola

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)

Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)

Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)

Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodsky) (EMB 4480)

Repertoire Album (a Friss-iskola II. darabjai) (EMB 5958)

Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)

Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)

Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)

Klassische Stücke für den Anfang I-II. (Schott 4918-9)

Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)

Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)

Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)

Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)

Bartók: 18 duo (Universal 12850)

Bréval: Leichte Stücke I-II. (Schott 6158-9)

Leichte Cello-Duette I-II. (Schott 5276-7)

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó 8-24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása.

Tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében. 16-32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy etűd,
- Egy gyermekdal vagy népdal,
- Egy előadási darab zongorakíséréssel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal.
- A változó ütem.
- A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- A triós forma és a rondóforma.
- A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- A tárfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.) – Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
- Akkordpizzicato. A húr váltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás.
- Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo.
- Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola II-III

Gárdián: Gordonkaiskola

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.

Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)

Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)

Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)

Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)

Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)

Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)

Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)

Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)

Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)

Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)

Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205

Offenbach: Sechs Duos op. 49 I-II. (Schott 4646-7)

Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)

Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tárfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. kötetből) eljátszása.

Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban.

Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus táncjáték első fekvésben, szűk- és tárfogásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, vagy klasszikus táncjáték zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
- A tenorkulcs.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókéval, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése.
- Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén.
- Játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás-játék fejlesztése.
- Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek.
- A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Hangsorok egy, illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3 b előjegyzésig (a fiszmoll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola II-III

Gárdián: Gordonkaiskola

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.

Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)

Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)

Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)

Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)

Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)

Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)

Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)

Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)

Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)

Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)

Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)

Offenbach: Sechs Duos op. 49 I-II. (Schott 4646-7)

Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)

Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg: 113 gyakorlat I.).

Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee-iskola, vagy a Kummer-iskola kantilénás etűdjei).

Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, vagy klasszikus táncjáték zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) hangkészlete az A- és a D- húron.
- A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
- A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás-játék fejlesztése.
- Az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibratoval és vonókezeléssel.
- Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#,3b előjegyzésig. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonkai-iskola II.

Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)

Lee: Melodische und progressive

Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)

Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)

Schulz: Lagenwechsel-Studien (Hofmeister)

Sevcík-Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter-Vorstudien op. 8 (Bosworth)

Becker: Finger- und Bogen-Übungen (Schott)

7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)

Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)

Cello & Piano I. (EMB 14636)

Cello & Piano II. (EMB 14637)

Farkas: Apur Lázár tánca (EMB 2424)

9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)

Breval: C-dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
Lanzetti: G-dúr szonáta (Schott CB 103)
Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
FiorP Három cselló szonáta (EMB 1466)2
Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I-II. (Schott 6105-6)
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény

Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).

A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon. Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta-tétel eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, vagy klasszikus tételpár zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) teljes hangkészlete.
- Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
- Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
- A kromatikus hangsor ujjrendje.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
- A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
- A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
- A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
- Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
- Egy-két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)

Jákó: Hüvelykujgyakorlatok (EMB 5963)
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)
Battanchon: 50 Studien II-III. (Hofmeister)
Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
De Fesch: 6 sonate Peters 12078 (egyenként a Schott CB-ban is megjelent)
Boismortier: g-moll szonáta (Schott CB 98)
Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I-II. (EMB 13490-1)
Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I-II., Kummer op. 57) eljátszása.

Barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, illetve klasszikus tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első fekvés teljes hangkészlete.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
- A 2/2-es, 3/8-os, 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
- A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- A triós forma és a rondóforma.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Mozcékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szük- és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
- A vonókezelés fejlesztése. 6-8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű hűrváltások fejlesztése. Az összetett hűrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással.

- Az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása.
- Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola I-II.

Gárdián: Gordonkaiskola

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)

Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)

Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)

Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) EMB 4480

Repertoire Album (a Friss-iskola II. darabjai) (EMB 5958)

Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)

Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)

Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)

Klassische Stücke für den Anfang I-II. (Schott 4918-9)

Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)

Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)

Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)

Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)

Bartók: 18 duo (Universal 12850)

Bréval: Leichte Stücke I-II. (Schott 6158-9)

Leichte Cello-Duette I-II. (Schott 5276-7)

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/I. kötetéből) eljátszása.

Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szük- és tágfogásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, vagy klasszikus tánc tétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
- A változó ütem.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókéval, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
- A játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fokozódó terjedelmi követelmények az előző év technikai szintjén.

- A tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is.
- Akkordpizzicato. A hűrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. Összetett vonásnemek.
- A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemben, az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz-moll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola II-III

Gárdián: Gordonkaiskola

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)

Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)

Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)

Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)

Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)

Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)

Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)

Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)

Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)

Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)

Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)

Offenbach: Sechs Duos op. 49 I-II. (Schott 4646-7)

Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)

Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg I.).

Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee-iskola, vagy a Kummer-iskola kantilénás etűdjei).

Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, illetve klasszikus táncjáték vagy egy romantikus darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) hangkészlete az A- és a D-húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
- A tenorkulcs.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ujjrendkészítés alapelvei.
- A kromatikus hangsor ujjrendje.
- Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
- A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. – A kettősfogás-játék fejlesztése.
- Akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása.
- A hangszín árnyalása vibratoval és vonókezeléssel.
- Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig.
- Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)

Lee: Melodische und progressive

Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)

Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)

Schulz: Lagenwechsel-Studien (Hofmeister)

Sevcík-Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter-Vorstudien op. 8 (Bosworth)

Becker: Finger- und Bogen-Übungen (Schott)

7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)

Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)

Cello & Piano I. (EMB 14636)

Cello & Piano II. (EMB 14637)

Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)

9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)

Breval: C-dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)

Lanzetti: G-dúr szonáta (Schott CB 103)

Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)

9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)

FiorP Három cselló szonáta (EMB 14662)

Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)

Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)

Offenbach: Sechs Duos op. 50 I-II. (Schott 6105-6)

Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)

Hook: Hat szonáta (EMB 14405)

Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény

Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).

A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.

Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, vagy klasszikus szonátatétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
- A hegedűkulcs.
- Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
- Az üres húr is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje.
- A jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
- A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
- A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
- A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
- Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
- Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat-felbontások és terclépések. A terc- és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)

Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)

Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)

Battanchon: 50 Studien II-III. (Hofmeister)

Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)

Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)

Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)

De Fesch: 6 sonate (Peters 12078)

Boismortier: g-moll szonáta (Schott CB 98)

Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)

Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I-II. (EMB 13490-1)
Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I-II., Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása.
Barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.
Vagy: egy koncert illetve concertino-tétel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete.

Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogás játék.

Az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai.

Barokk és klasszikus művek stílusos előadása.

A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.

Az önállóság fejlesztése az ujjrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében.

Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása.

Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc- és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V

Lee: 40 melodische Etüden op. 31 II. (Schott 967)

Franchomme: 12 Etudes op. 35 (EMB 13871)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Klengel: Tägliche Übungen III. (Breitkopf)
Kodály: Epigrammák (EMB 1814)
Járdányi: Szonatina (EMB 6528)
Farkas: Népdalszonatina (EMB 2458)
Papp: Négy kis darab (EMB 6111)
Hajdu: Szonatina (EMB 5489)
Vivaldi: 9 sonate (EMB Urtext 13439)
Porpora: F-dúr szonáta (EMB 12052)
Caldara: D-dúr szonáta (EMB 12043)
Kodály – Jákó: 15 duó (és 10 trió) (EMB 7426 és 7710)
Kummer: Sechs Duos op. 156 II. (Hofmeister 30232)
Lee: Sechs Duos op. 60 II. (Hofmeister 30117)
Giordani: Six Duos op. 4 (Schott CB 119)
Vivaldi: Concerto in la minore (EMB 6253)
Porpora: Concerto in la minore (EMB 12802)

Követelmény

Nagyobb technikai felkészültséget kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I-II., Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35-ből és Merk op. 11-ből a könnyebbek) eljátszása.

Komolyabb követelményeket támaztó barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) eljátszása (pl. Marcelló, Vivaldi).

Egy koncert- illetve concertino-tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két etűd,
- Egy barokk, vagy preklasszikus tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül,
- Egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
 - ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
 - szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
- Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
- egy előadási darab.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gordonka főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd, Somló: Tanulmányok gordonkára (EMB 2138), Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I. – /1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters), op. 131 – /1., 5., 13. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab; Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett (EMB 14636 kötetben), Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain (EMB 13598), Beethoven: Szonatina (EMB 13310 kötetben), Dvořák: Melódia nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; a játék mozgékonyságának, és egy kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére; Dotzauer: Etűdök I (EMB 13486)-II (EMB 13487). – Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters) I-II. –, Lee: 40 etűd op. 31 (Peters) és op. 131-ből –, Kummer Melodikus etűdök op. 57 (Peters) nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab; Popper: Gavotte (EMB 12943 kötetben és EMB 12944 kötetben), Mazurka (EMB 13634, vagy EMB 12944 kötetben), Saint-Saëns: A hattyú (EMB 13585), vagy barokk szonáta-tételpár (lassú, gyors): Marcello: e-moll szonáta (EMB 13547 kötetben) I-II. tétel, Marcello: G-dúr szonáta (EMB 13547 kötetben) III-IV. tétel, de Fesch: C-dúr szonáta, d-moll szonáta, Vivaldi: e-moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I-II. tétel, Vivaldi: a-moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I-II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C-dúr Concertino nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok célja az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a tanuló képességeinek és hangszertudásának.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek fejlesztése.
- A fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése.
- Nagyobb intervallumú fekvésváltások.
- A legato, détaché és martelé vonás fejlesztése.
- A vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grűtzmacher: Tűgliche Űbungen (Schirmer)

Starker János: A vonójáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székeleyknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Űsz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 642)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breal Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény

A zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal fejlesztése.

Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.

Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.

A vizsganyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) fejlesztése.

– A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása.

– A barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székeleyknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta 8Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Mozart: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Brevi Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény

Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.

A tanult művek stílusos és kifejező eljátszása, amely tükrözi, hogy a tanuló ismeri a játszott mű formai felépítését és harmóniai szerkezetét.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hüvelykujjas játék fejlesztése.
- A játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal.
- Összetett vonások.
- A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon.
- A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11.

Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
 Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
 Grütmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
 Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
 Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
 Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
 Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
 Kodály: Adagio (EMB 768)
 Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
 Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
 Járdányi: Melódia (EMB 2840)
 Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
 Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
 Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
 Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 669)
 Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
 Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
 Corelli: d-moll szonáta
 Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
 Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
 Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
 Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
 Breval Concertino
 Romberg Divertimento
 Romberg Variációk
 Klengel d-moll concertino
 Goltermatt G-dúr koncert
 J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény

A hangszeren való biztos tájékozódás, topográfia ismerete mind az átmeneti, mind a hüvelykfekvésben. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel.
- A vibrato fejlesztése dolce és espressivo karakterű darabokon.
- A kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése.
- A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken.
- Nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)

Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grűtzmacher: Tűgliche Űbungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjűtűk rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Nűepszerű elűadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a szűkelyeknél (Mezű) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melűdia (EMB 2840)

Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g-moll szonűta (Schott CB 66)

Grazioli: F-dűr szonűta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonűta (Schott CB 48)

Corelli: d-moll szonűta

Sammartini: G-dűr szonűta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)

Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)

Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)

Breval Concertino

Romberg Divertimento

Romberg Variűciűk

Klengel: d-moll concertino

Goltermatt G-dűr koncert

J. Chr. Bach c-moll koncert

Kűvetelműny

Legyen képes a tanulű, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai vűltűsokra, a tempűk helyes megvűlasztására.

A hangszeres fejlűdűs mellett a zenei műveltsűg elműlyítűse, a zenelűsi kedv űbrentartása, a kortűrs zene befogadása.

Az űv vűgi vizsga ajűnlott anyaga:

– Kűt kűlűnbűzű karakterű zongorakűsűretes elűadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonűta tűtelpűr.

A vizsgaanyagot a kamaramű kivűtelűvel lehetűleg kotta nűlkűl kell jűtszani.

Tovűbbkűpzű űvfolyamok „B” tagozat

A tovűbbkűpzű űvfolyamok „B” tagozatos tanulűinak egy rűsze nem zenei jellegű kűzismereti tanulműnyaik mellett is meg akarja űrizni a zenei pűlya vűlasztásának lehetűsűgűt.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított technikai ismeretek átisméltése és továbbfejlesztése.
- A szűk- és a tágfekvés, valamint az átmeneti fekvések kivitelezésének ellenőrzése, a helyes kéztartás és intonációs szempontok figyelembe vételével.
- A legato játékmód továbbfejlesztése, húrvtáltás 2, 3, 4 húron is.
- Az egyes vonásnemek tökéletesítése, és könnyebb kombinált vonásnemek.
- Vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatása és helyes alkalmazása.

Zenei készségfejlesztés:

- Legyen képes a tanuló egészséges, salaktalan alaphangon, tudatos hangképzéssel a vonó teljes hosszán játszani.
- Tudja a vonóvtáltásait zökkenőmentesen megoldani.
- Legyen képes világosan megkülönböztethető forte és piano játékmódra.
- Tudjon kantilénában minden ujjal vibrálni.
- Ismerje és tudja játszani a legato, détaché és martelé vonásokat, és azok kombinációit.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grűtzmacher: Tűgliche Űbungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű elűadási darabok II. (MB 12944)

Bartók: Este a szűkelyeknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melűdia (EMB 2840)

Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)

Grazioli: F-dűr szonáta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d-moll szonáta

Sammartini: G-dűr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)

Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)

Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)

Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d-moll concertino
Goltermatt: G-dúr koncert
J. Chr. Bach: c-moll koncert

Követelmény

Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.

Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.

Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy etűd
- Egy szonáta tételpár
- Egy előadási darab

A vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

- A fekvésváltások topográfiai biztonságának fejlesztése, segédhangok felhasználásával és tudatosításával.
- Akkordjáték 3 és 4 húron, a vonóbeosztás, vonónyomás tanítása a helyes arányok betartásával, a húrsíkok figyelembe vételével, és a jobb kar ívmozgására való törekvéssel.
- Ujjgyakorlatok: az egyenletes pergőtechnikához vezető gyakorlatok, fokozatos gyorsítással.

Zenei készségfejlesztés:

- Tudjon mindkét irányban mérsékelt hosszúságú kitarított hangon egyenletes cresendot és decresendot játszani.
- Ismerje fel, és tudja alkalmazni a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- Tudja alkalmazni egy zenei frázison belül a súlyos és súlytalan hangok arányait, ami később a helyes zenei deklamációhoz vezet.

Ajánlott tananyaga

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d-moll szonáta
Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Mozart: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Brevi Concertino
Romberg Divertimento

Romberg Variációk
Klengel d-moll concertino
Goltermatt G-dúr koncert
J. Chr. Bach c-moll koncert

Követelmény

Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.

Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy etűd,
- Egy szonáta tételpár vagy 1 előadási darab,
- Egy koncert-tétel, vagy egy előadási darab.

A vizsganyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

- A hüvelykujjas játék fejlesztése két szomszédos húrátmenettel.
- A bal kéz játékterületének kiterjesztése az összes fekvésbe.
- Skálák és hármashangzatok 3 oktáv terjedelemben a G húron kezdődő, 4 oktáv terjedelemben a C húron kezdődő hangsorokkal, különböző vonásokkal (detaché, 2, 3, 4, 8 hang legato kötéssel, martelé).
- Trilla gyakorlatok, az ujjak billentési, és különösen felemelési sebességének fokozása, szükség szerinti fekvő tartásának tudatosítása.

- A vibrato továbbfejlesztése.
- Arpeggio (akkordfelbontás) 3 és 4 húron legato és detaché vonásokkal.

Zenei készségfejlesztés:

- Tudjon 3 ill. 4 oktáv terjedelemben mérsékeltén gyors tempóban tisztán, egyenletesen skálákat és hármashangzatokat játszani.
- Tudjon kifejezően minden ujjal vibrálni tartalmas hangon, piano és forte dinamikában kantiléna íveket játszani.
- Legyen képes gördülékeny fekvésváltások végrehajtására.
- Ismerje a barokk zene díszítéseinek kivitelezését.
- Tudja alkalmazni a barokk zenében előforduló különböző vonásnemeket.

Ajánlott tananyaga

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
 Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
 Merk: 20 etűd op. 11
 Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
 Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)
 Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
 Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
 Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
 Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
 Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
 Kodály: Adagio (EMB 768)
 Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
 Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
 Járdányi: Melódia (EMB 2840)
 Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
 Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)
 Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
 Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)
 Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)
 Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
 Corelli: d-moll szonáta
 Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)
 Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
 Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
 Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
 Breval: Concertino
 Romberg: Divertimento
 Romberg: Variációk
 Klengel: d-moll concertino
 Goltermann: G-dúr koncert
 J. Chr. Bach: c-moll koncert

Követelmény

Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.
 Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani.
 Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy etűd,
- Egy tétel Bach szólószvitjeiből,
- Egy koncert-tétel, vagy egy szonáta tételpár.

A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

A staccato vonás alapjainak ismertetése és gyakoroltatása.

A legato és staccato vonás kombinációi egy vonóhosszon belül.

Fekvésváltás gyakorlatok nagy intervallumokban.

A hüvelykujj használatának kiterjesztése alsóbb fekvésekbe és alsóbb húrokra is.

Zenei készségfejlesztés:

Tudjon a tanuló magasabb fekvésekben is tartalmazó hangot képezni. A tanult vonásnemeket a zenei kívánalmaknak megfelelően alkalmazni.

Legyen képes a jobb és bal kar játszóméchanizmusának egybehangolására, a ritmikus zenei problémák megoldása érdekében.

Tudja a dinamikai árnyalatokat kiterjeszteni az intenzív pianissimo felé, valamint szükség esetén a risoluto fortissimo hangzásig.

Legyen képes mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő játéokra, és a zenei agogikák helyes kivitelezésére.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello-Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisztnyi: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melódia (EMB 2840)

J.S.Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I-II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g-moll szonáta (Schott CB 66)

Grazioli: F-dúr szonáta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d-moll szonáta

Sammartini: G-dúr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d-moll concertino
Goltermann: G-dúr koncert
J.Chr.Bach: c-moll koncert

Követelmény

Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.

Könnyed és folyamatos fekvésváltásra.

Ritmikus pergőjátékra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy tétel Bach szólószvitjeiből,
- Egy koncert-tétel vagy szonáta tételpár,
- Egy előadási darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tisztán

- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- p és f dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.

Tudjon

- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes

- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.

Ismerje

- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gordonka főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű-tétel; Vivaldi: a-moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I-II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert (EMB 6425) I. tétel) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy tétel Bach szólószvitjeiből; (EMB 13965), a G-dúr szólószvit nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab; Eccles: g-moll szonáta (Schott), Sammartini: G-dúr szonáta (Schott), Lisznyai: Ősz (EMB 2525), Járdányi: Melódia (EMB 2840) nehézségi szintjén.
- Egy koncert-tétel; Goltermann: G-dúr koncert (Schott), J. Chr. Bach: c-moll koncert (Peters) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszer tartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű, minőségű és méretű gordonka, tartozékokkal (finomhangoló, vonó, tok, gyanta).

Évente hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.

Jól hangolt zongora (pianínó)

Legalább két darab kottatartó

Különböző magasságú székek, a tanulók testalkatának megfelelően.

Metronóm.

NAGYBŐGŐ

A nagybőgőtanítás célja, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4-, illetve az 5-húros nagybőgőkre),
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a nagybőgő-irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A helyes testhelyzet és a hangszer tartás kialakítása.
- A hangszer és a vonó felépítése, részei.
- A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- A módosítójelek.
- A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
- A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem, metrum, mérőütés,
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszer tartás és vonófogás kialakítása.
- A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
- A bal kéz játéka fél- vagy I. fekvésben.
- Pizzicato, détaché vonás, egyenletes sebességű vonás,
- Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték), két hang legatoja.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)

Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) (CF0492)

Streicher: Nagybőgőiskola I.

Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1-4. lecke) EMB Z 14177)

Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása. Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer és a vonó felépítése, részei.
- A hangszer- és vonókezelés, ezek jelrendszerének megismerése.
- A módosítójelek.
- A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
- A fekvésváltás.
- Legato játék
- Egyszerűbb ütem súlyok, ritmusértékek.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszer tartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka a húrokon, húr váltás bal kézzel, haránt-gyakorlatok.

- A pizzicato.
- Vonóvezetés, vonóbeosztás kétféle ritmusértékben, húr váltás.
- Fekvésváltás

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)

Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)

Streicher: Nagybőgőiskola I.

Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1-4. lecke) EMB Z 14177)

Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlatok, gyermekdalok vagy népdalfeldolgozások eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy zongorakíséretes előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangsorok, hármashangzatok, hangközök,
- A nyújtott és éles ritmus.
- A II., II/III., III. és III/IV. fekvés hangjai.
- Dúr skálák, hármashangzatok, hangközök.
- Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése.
- Indítás, befejezés.
- Természetes dinamika.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Vonóbeosztás: egész- és részvonások, ezek egyenletes sebességű összekapcsolása.
- A bal kézzel történő húr váltás
- A fekvésváltás
- A vibrato alapelveinek kialakítása, gyakorlása

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)

Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)

Streicher: Nagybőgőiskola I.

Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1-4. lecke) (EMB Z 14177)

Kovács M.: Hat kis darab

Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmusú etűdök eljátszása.

Többféle ritmusértéket tartalmazó dalok vagy előadási darabok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Dúr és moll skálák, hármashangzatok két oktávon.
- IV., V., V/VI. fekvés hangjai.
- A triola, a szinkópa és a kettős nyújtópont.
- A váltakozó ütem.
- A tanult művek formai elemzése.
- Azonosságok, különbségek felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés fejlesztése, különféle vonásnemek.
- Nyújtott és éles ritmus külön vonóval és kötve (változó sebességű vonás).
- A martelé vonás.
- A bal és jobb kéz eddig tanult készségeinek fejlesztése, összehangolása, gyakorlása.
- Dinamikai különbségek árnyalt, igényes megoldása.
- A fekvésváltás- és a vibrato-technika állandó gyakorlása, fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

Simandl: Nagybőgőiskola I.

Streicher: Nagybőgőiskola III.

52 válogatott etűd nagybőgőre

Simandl: 30 etűd

Slama: 66 etűd (30-ig)

Rakov: Gyűjtemény

Montag: Magyar szerzők művei I-II. (EMB Z 2130, 2721)

Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)

Purcell: Ária

Trumpf: Leichte Spielstücke I-II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)

Gouffé: Concertino III. tétel

Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény

Etűdök és előadási darabok eljátszása szép formálással, dinamikai különbségekkel.

Preklasszikus vagy klasszikus szonáta tételpár, illetve előadási darab eljátszása az adott stílusban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddigi fekvések hangkészleteinek ismétlése.
- Dúr két oktávon, hármashangzatok. A tenorkulcs.
- VI., VI/VII., VII. fekvés hangjai.
- Könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- Barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
- Triós forma, rondóforma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években a jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított elemek összekapcsolása, állandó csiszolása, fejlesztése.
- A fekvésváltás- és a vibrato-technika fejlesztése.
- A martelé vonás fejlesztése.
- Összetett vonásnemek.
- Egyujjas skálák egy húron.
- A hangindítás és a vonás-artikuláció fejlesztése.
- Fontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, risoluto) kifejezésének megalapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Könnyebb zenekari szólamok gyakorlása.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

Simandl: Nagybőgőiskola I-II. (Carl Fischer CF-O2941)

Streicher: Nagybőgőiskola III.

52 válogatott etűd nagybőgőre

Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre

Bille-Battioni: 12 válogatott etűd

Simandl: 30 etűd

Rakov: Gyűjtemény

Montag: Etude (EMB Z 4500)

Montag: Magyar szerzők művei I-II. (EMB Z 2130 I)

Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)

Trumpf: Leichte Spielstücke I-II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)

Capuzzi: Concerto I. tétel (Boosey and Hawkes BHI1300002)

Olasz barokk szonáták (Pejtsik Á.) (EMB Z 14110)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú, fejlettebb vonókezelést kívánó, virtuóz etűdök eljátszása.

Különféle tempójú előadási darabok vagy szonátatétel-párok igényes előadása.

Dinamika, formálás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,

- Egy szonáta tételpár vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek.
- Triola, szinkópa, értékhozzabító pont, kettős nyújtópont.
- Indítás, befejezés.
- Dinamikai különbségek alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés, vonóbeosztás fejlesztése, különféle vonásnemek.
- A bal kéz húr váltásának gyakorlása
- A fekvésváltás gyakorlása
- A martelé vonás.
- Nagyobb intervallumú fekvésváltások gyakorlása
- A vibrato-technika fogalma, alapelvei, értelme.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

Simandl: Nagybőgőiskola I.

Streicher: Nagybőgőiskola I-II.

Rakov: Gyűjtemény

Kolasinski: 3 darab

Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)

Trumpf: Leichte Spielstücke I. (Deutscher Verlag für Musik DV32088)

Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú etűdök eljátszása.

Többféle ritmusértéket tartalmazó dal, illetve előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy előadási darab vagy koncert-tétel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Skálák két oktávon, hármashangzatok, kromatikus menetek.
- Hangközök, dupla fogás.
- Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek A tenorkulcs.
- Formai elemzések.

– Kamarazenélés

A hangszerkezelés fejlesztése

A vonókezelés fejlesztése.

Nyújtott és éles ritmus megszólaltatása kötve, illetve külön vonóval.

A fekvésváltás- és a vibrato-technika állandó kontrollja, gyakorlása, fejlesztése.

Egyujjas skála (skála egy húron).

Különféle hangsúlyok, zenei kiemelések ismerete, elsajátítása (pl. sf, fz, fp stb.).

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

Simandl: Nagybőgőiskola I-II.

Streicher: Nagybőgőiskola III.

52 válogatott etűd nagybőgőre

Bille-Battioni: 12 válogatott etűd

Slama: 66 etűd (30-ig)

Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer CF-O2941)

Rakov: Gyűjtemény

Montag: Etude(EMB Z 4500)

Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

Gouffé: Concertino III. tétel

Dragonetti: Solo in D (Corelli témára)

Vivaldi: C-dúr koncert (EMB Z 8941)

Vivaldi: g-moll kettősverseny II. tétel

Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)

Saint-Saens: Elefánt

Követelmény

Különféle ritmusú és tempójú etűdök eljátszása Preklasszikus vagy klasszikus szonátákból tételpárok.

Előadási darabok és egyszerűbb koncertek eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Egy skála és hármashangzatok,

– Két etűd,

– Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Skálák, hármashangzatok, A váltakozó ütem.

– A hüvelykujjfogás alapismeretei

– Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.

– Az I. hüvelykujjfekvés.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés fejlesztése, az eddig tanult ismeretek gyakorlása, fejlesztése.
- Különféle speciális vonások elsajátítása
- A bal és a jobb kéz eddig tanult ismereteinek fejlesztése, összehangolása.
- A fekvésváltás- és a vibrato-technika állandó gyakorlása, fejlesztése.
- Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola II-III. a, b, c és IV.

Simandl: Nagybőgőiskola I-II.

Streicher: Nagybőgőiskola III.

52 válogatott etűd nagybőgőre

Bille-Battioni: 12 válogatott etűd

Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre

Simandl: 30 etűd

Trumpf: Leichte Spielstücke II.

Scarlatti: 3 szonáta

Eszlár: Duó I.

Capuzzi: Concert I. tétel

Dragonetti: Andante

Galliarde: Szonáta

Marcello: e-moll és a-moll szonáták

Követelmény

Nehezebb ritmikájú és hosszabb terjedelmű etűdök eljátszása Klasszikus szonáták, előadási darabok

Az eddig tanult zenekari szólamrészletek ismétlése, gyakorlása, a repertoár bővítése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a tanult fekvéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a hangszeret és a vonót helyesen tartani,
- tisztán és pontosan játszani, helyesen fekvést váltani,
- szép hangon, különféle vonásokkal skálázni,
- különféle stílusú és tempójú darabokat eljátszani,
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.

Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- kulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Tudja a tanuló a skálákat hüvelykujjfekvésig bezárólag különféle vonásokkal játszani.

Legyen képes

- megfelelően vonót vezetni és váltani,
- helyesen fekvést váltani,
- többféle artikulációt alkalmazni,
- sokféle dinamikával nagybőgőzni,
- egyszerűbb zenekari szólamrészleteket eljátszani.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:

- skála 2 oktávon,
- szabadon választott etűd,
- két zongorakíséretes darab/ tétel.

A választott gyakorlatok egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak, a darabok különböző stílusúak legyenek. A darabokat kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Nagybőgő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon.
- Egy etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola II. (EMB 1884) kötetből 47. old. 21. d-moll etűd, 76. old. 20. G-dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD-vel) 3. B-dúr etűd, 8. g-moll etűd, 17. e-moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta két (lassú és gyors) tétéle; B. Marcello: e-moll, a-moll szonáta, Galliar: e-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon.
- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; Montag L.: Nagybögőiskola II. kötetből (EMB 1884)129. old. 2. e-moll etűd, III/B kötetből (EMB 4430) 32. old. 29. B-dúr etűd; E. Stokch: 32 etűdből 3. e-moll etűd, 7. a-moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD-vel) 4. b-moll etűd, 10. d-moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta két tétele, vagy klasszikus versenymű egy tétele; W. de Fesch: d-moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert (Hofmeister), Capuzzi: Koncert (Hofmeister), A. Vivaldi: a-moll koncert nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezért a továbbképző évfolyamokban elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazeneirodalmában.

A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a fekvésváltás, a bal kéz legato játéka fejlesztése;
- a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;
- a legato, détaché és martelé vonás fejlesztése;
- a hűrváltás ellenőrzése, fejlesztése;
- a jobb kéz csuklómozgásának fejlesztése;

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola III-IV.

Streicher: Nagybőgőiskola III-IV.

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Verrimst: 25 etűd

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Hrabe: Etűdök I.

Storch: Etűdök I. 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

Gárdonyi Z.: Szvit

Beethoven: Kontratánc

Händel: Adagio és Allegro

Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

Galliarde: Szonáta

Követelmény

A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazeneirodalmában.
- A zenekari basszus szólások ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a nehezebb fekvések gyakorlása (nagyobb intervallum): II/III. fekvés, valamint az V/VI., VI/VII., és a VII. fekvés;
- összetett vonások;
- a hűrváltásokat segítő „csuklólazítás”;
- a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
- a játék mozgékonyágának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola III-IV.

Streicher: Nagybőgőiskola III-IV.

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
Verrimst: 25 etűd
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Hrabe: Etűdök I. (HofmeisterFH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Marcello és Vivaldi szonáták
Gárdonyi Z.: Szvit
Beethoven: Kontratánc
Vas L.: Szólószonáta
Vas L.: Mikrokonzert (Homage ? Montag)
Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Fesch: F-dúr szonáta

Követelmény

A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazeneirodalmában.

A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- összetett vonások;
- a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
- a hűrváltásokat segítő „csuklólazítás”;
- összetett vonásnemek elsajátítása,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfékvésbe,
- a hüvelykujjfékvés ismerete;

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Slama: 66 etűd(Hofmeister FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszlár: Szonatina
Eszlár: Rapszódia
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Csajkovszki: Arioso
Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)

Követelmény

A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etüd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarairodalmában.
- A zenekari basszus szólások ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
- a fekvésváltás-technika fejlesztése,
- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszlár: Szonatina
Eszlár: Rapszódia
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Csajkovszki: Arioso
Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)
Vivaldi: a-moll koncert
Bach: Air és Arioso
Pergolesi: F-dúr szonáta

Követelmény

A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése (pl. Bottesini, Rossini, Beethoven, Brahms, Verdi és mások művei).

A hangszerkezelés fejlesztése, irány

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.

Bottesini: Nagybőgőiskola (RicordiER00247900)

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik

Flesch: Skalensystem

Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)

Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)

Ariost: G-dúr, F-dúr szonáta

Händel: Adagio, Allegro

Beethoven: Kontratáncok

Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)

Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.

A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.

Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.

Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig tanult elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- összetettebb vonásnemek elsajátítása,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfevésbe,

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Libon: Etűdök
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
Simandl: Koncertetűdök
Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
Gregora: Etűdök
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
Gárdonyi: Magyar tánc-fantázia
Pichl: Koncert (HofmeisterFH2013)
Dragonetti: Koncert
Cimador: Concerto
Vas L.: Mikrokoncert

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.

A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.

Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.

Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
- a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- arpeggió játék

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.

Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)

Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)

Simandl: Koncertetűdök

Slama: 66 etűd (Hofmeister) (FH3031)

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) (FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister) (FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister) (FH6004)

Gregora: Etűdök

Scarlatti: 3 szonáta

Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)

Ariosti: Szonáta

Farkas: Népdalszonatina

Eszlár: Szonatina

Eszlár: Rapszódia

Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

Csajkovszkij: Szomorú dal

Gárdonyi: Magyar tánc-fantázia

Bottesini: Old Robin Gray

Bottesini: Elégia

Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)

Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.

A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.

Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két nehezebb, hosszabb etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- a fekvésváltás-technika fejlesztése,
- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,

- összetettebb vonásnemek elsajátítása,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a bal és jobb kéz-technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
- a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
- gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
- virtuóz vonások, pl. spiccato, saltato stb. elsajátítása,
- a vonókezelés speciális módjai a zenekari játékban: col legno, sul tasto, sul ponticello, Bartók-pizzicato stb.

Ajánlott tananyag

Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.

Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.

Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)

Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)

Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

Gregora: Etűdök

Farkas: Népdalszonatina

Sperger: Szonáta

Vas L.: Szólószonáta

Trumpf: Leichte Spielstücke II.

Csajkovszkij: Szomorú dal

Dvořák: Melódia

Dragonetti: Andante és rondó

Dragonetti: 12 keringő

Saint-Saëns: A hattyú

Rubinstein: Melódia

Bottesini: Elégia

Koussevitzky: Szomorú dal

Fauré: Álom után

Rachmaninov: Vocalise

Dragonetti: Koncert

Cimador: Concerto

Hofmeister: Koncert

Dittersdorf: Koncert

Vas L.: Mikrokoncert

Követelmény

Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.

A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.

Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két nehezebb, hosszabb etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,

- Egy előadási darab, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló a VII. alapfekvés mellett a hüvelykujjfékvéseket.

Tudjon szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tisztán és pontosan játszani,
- az alapvonások sokrétű alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- folyamatosan, szép hangon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játszóméchanizmusának összehangolására,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
- virtuóz darabok eljátszására.

Rendelkezzék

- igényes és fejlett hallással,
- precíz ritmusérzéssel,
- koncentrációképeséssel,
- biztos memóriával, jó lapról olvasási készséggel.

Ismerje a nagybőgő múltját, irodalmát.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Nagybőgő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd / 3. D-dúr, 4. b-moll etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) /2. Asz-dúr, 7. a-moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű egy tétele zongorakísérettel; B. Marcello: 6 szonáta/a-moll, e-moll; W. de Fesch: d-moll, F-dúr szonáta; Ariosti: G-dúr, F-dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert (Hofmeister), W. Pichl: Koncert, A. Vivaldi: a-moll koncert nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet (EMB 2721) /Bach: Air, Arioso, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 23. oldal 16. etűd, III.b kötet (EMB 4430) 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd (Hofmeister) 1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert-etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) 8. G-dúr, 13. F-dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök (Hofmeister) nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű két tétele; Eccles: g-moll szonáta, Corelli: d-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr (Hofmeister), d-moll szonáta, illetve Hoffmeister: Koncert, (Hofmeister) W. Pichl: Koncert (Hofmeister), K. Dittersdorf: E-dúr koncert (Schott) nehézségi szintjén.
- Egy előadás darab; Bottesini: Elégia, Saint-Saëns: A hattyú, Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatűr keringő nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, méretű, minőségű, jól beállított hangszer, tartozékokkal együtt (vonó, tok).

Évente, hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.

Jól hangolt zongora vagy pianínó.

Legalább két darab kottatartó.

Metronóm.

6. ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkodás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmónia azonosítás
- zenei olvasás – írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszertanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel,
- a zene iránti elkötelezettséggel.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése

- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmososztinátók, ritmuskíséret, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés

- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.

- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
- Zajok– zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok

Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai

Rokon népek dalai

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)

József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Jár a baba

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)

Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékkország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.

Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények

A „belső” lüktetés fejlesztése.

Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.

A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.

A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
- 2/4-es ütem.
- a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
- Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
- A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése

- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmusosztinátók, ritmuskíséretetek.

- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:

- Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:

- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás

- Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés

- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinató.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészslet, hangsor.

- Pentaton, pentachord.
- A G–kulcs, F–kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano–forte.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások

Magyar gyermekdalok, népdalok

Gyermekversek.

Rokon népek dalai

Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai

Más népek dallamai

Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2. (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)

József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Bárdos Lajos: 70 kánon

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)

Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.

A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.

Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.

Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.

Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.

Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.

Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.

Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.

Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.

Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.

Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.

Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.

Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
- A korona, az átkötés, az értéknújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütemsúlyok. (ütemezés).
- A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
- A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.

- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmososztinató vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérvék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- $A^5 A^{5v} AA^v$, illetve $A^5 B^5 A B$ sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

- A helyes kottairás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).

- Transzponálás írásban.

Rögtönzés

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés–felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

Könnyű kánonok, biciniumok.

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)

Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Bukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
Dalkíséreték I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.

Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos kórusműveiből.

Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszeren).

Mese- és karakterdarabok.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.

Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.

Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.

Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.

Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.

– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs, illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.

– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.

– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.

- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

- A népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8-os ütem.
- Váltakozó ütem.
- A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekket mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

- A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:

- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

- AA⁵A^{5v}A, AA⁵BA, ABBvA, AABA formaszervezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel.

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA⁵A^{5v}A, A⁵BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozgás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk táncjátékok jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.

- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.

Néhány táncjáték a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).

Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).

Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.

Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Sulyok Gizella: Pillelő I. és II. kötet.

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában

Brukner Adrienn: Énekelni jó!

Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)

Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai

Komjáthyiné: Zongoraiskola II.

Fantóné – Komjáthyiné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).

Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.

Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.

Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).

Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.

Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.

Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.

- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

- Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás–zárás.
- Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két-három-négyszólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók

Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Pillétánc II.–III.

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Győrffi István: Dallamírási feladatok

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból

Dalkíséretetek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint

F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).

Balett részletek (nemzeti karakter-táncok: mazurka, csárdás stb.).

Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera- és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.

Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni.

Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.

A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.

Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.

Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).

Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.

Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

- Átkötés, pontozás gyakorlása.
- Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnembváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.
- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfördítés elve.
- A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- A dominánsseptim dúrban és mollban.

- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín – hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés

- Ritmuskíséreték rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.

- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
- Kvintkör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfordítás elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
 Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
 Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
 Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
 Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
 Kodály Zoltán: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
 Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
 Virágos sorozat népdalfüzetei
 Péter József: 165 kánon
 W. A. Mozart: 30 kánon
 Bárdos Lajos: 70 kánon
 Molnár Antal: Klasszikus kánonok
 Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
 Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
 Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
 Romantikus dalok, karakterdarabok.

A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény

Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmény

Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás– diminuálás.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
- A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
- A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.
- Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
- A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
- A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

- Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszeres, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokosmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Komplementer, osztinató ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.

A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)

Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).

Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Tudja a hármashangzatokat és fordításait (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsseptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsseptim–akkordot.

Ismerje a szűkített szeptim–hangzat felépítését.

Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.

Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.

Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.

Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.

Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.

Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
- A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás- és formavilágával, elsősorban a folklórizmussal és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene-szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
- A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia.

Hangzatok:

- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
- Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés

- Dallam- és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.

- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás

- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
- A barokk táncok a szvitekben.
- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag

Magyar népdalok.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia- és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
Nógrádi László – P. Vesztróczy Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8
(kazetta és munkafüzet)
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek.
(Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.

XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.

(Pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska)

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.

Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.

Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.

Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.

Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.

Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
- Nyolcad és tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban is.
- Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8-ban is.
- A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkkel.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- A dominánsseptim hangzat megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
- A helyes kétszólamú kottairás.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések

- Augmentálás, diminuálás.
- Mazurka és siciliano ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
- Periódus, kéttagú-, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négszólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.

Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
Kerényi M. György: Százsínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Györffy István: Dallamdiktálás
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei). Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.

Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel a tanult hangnemekben.

Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.

Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.

Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.

Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.

Tudja ismereteit alkalmazni hangszer tanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag bővítése.

- A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
- A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
- A zenei elemző képesség fejlesztése.
- A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

- Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
- A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
- Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
- Az alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
- A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése.
- Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
- A késleltetés megismertetése.
- A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam- és ritmusfordulatai.
- Dallami variánsok, figuráció.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
- T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
- Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A hangközök rendszerezése.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel az eddigi hangnemekben.
- A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkkel, lapról olvasása, írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.

- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal, a két- és háromtagú kis formák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Triós forma, rondó-, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
- A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének-hangszer előadásban is.

Zenehallgatás

- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
- A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés

- Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
- Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- Hangközfördítések, hangzatfordítások.
- Tritonusz.
- Figuráció.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
- Homofon, polifon szerkesztési mód.

- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, opera, ária, szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opus.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.

Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.

Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.

Kodály Zoltán: Biciniumok

Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Kodály Zoltán: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei

Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Péter József: 165 kánon

W. A. Mozart: 30 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.

Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.

Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.

Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.

Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsseptim hangzatot.

Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkkel és felismerni kottaképről is.

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.

Ismerje fel a T–D funkcióváltást hallás után.

Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,

Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkkel,

Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.

Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.

Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyag egyéni bemutatással.
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
- Augmentálás, diminuálás.
- Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
- Klasszikus kánonok éneklése.
- Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
- Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
- Két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

- A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
- Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
- A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:

- Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
- A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
- A fá mint domináns basszushang (az $V^2 - I^6$ kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
- Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
- A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
- Hangnemi rokonságok.

A formaérvék fejlesztése

- Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
- A szonátaforma alapsabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
- Hangköz-, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
- Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés

- Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
- Változatosabb funkciójelző basszus-szólam éneklése dallamhoz.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás

- A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
- Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
- Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
- Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
- Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések

- A hangnemi rokonság.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy- és kisütemes írásmód.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
- Klasszikus táncok.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia, versenymű.
- Az opera, nyitány, ária, recitativo.
- Prozódia.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag

Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.

Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.

Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simoné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár-képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Schubert dalok

Gyórfy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintkört.

Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.

Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsseptim- és a szűkített septimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.

Tudjon hallás után lejegyezni:

- alterációt tartalmazó hangközmenetet,
- egyszerű hangzatmenetet,
- bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.

Tudjon

- lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal,
- a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
- adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
- ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
- ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két- és háromtagúság, da capo stb.),
- legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
- A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
- A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
- Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
- Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
- Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
- Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
- Imitáció, tonális és reális válasz.

- Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
- Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
- A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
- Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
- Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása.
- Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
- Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
- A hármashangzatok és fordításai gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
- A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
- A dominánsszeptim- és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalításban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás

- Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
- Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
- Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszeren előadva is.
- Hangszerkíséretes műdalok, áriák két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés

- Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
- Dallamhoz basszus rögtönzés.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
- Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dūr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések

- Aautentikus, összetett zárlat.
- Poliritmika, hemiola.
- Számozott basszus.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
- Cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A szvit jellegzetes táncételei.
- A barokk versenymű, concertálás.
- Fuga, reális és tonális válasz.
- Opera, recitativo, ária, betétdal.
- Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
- A klasszikus versenymű, kadencia.
- Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.

Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.

Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.

Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.

Magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: 27 egyneműkar

Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Agócsy László: Bach olvasókönyv

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkció zene harmónia– és formavilága

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába

Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)

Györffy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.

Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Reneszánsz kórusművek
- Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
- Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

- alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
- kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot.

Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Tudjon rögtönözni

- periódus előtaghoz utótagot,
- funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
- a háromféle moll hangsort,
- a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni

- ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta-, rondó- és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Írásbeli vizsga

A) Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján.

Az idézet 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.

A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”-hang.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.

A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon előadni öt népdalt,

- ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
- tudjon megszólaltatni öt műzei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma

„B”- tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközők megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatelejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:

A vizsgázó

- tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
- ismerje azok legfontosabb jellemzőit,
- tudjon megszólaltatni öt műzei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése.
- Dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok „A”- tagozat

7. évfolyam „A”- tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
- A középkor világi zenéje.
- A reneszánsz zene fénykora.
- Az opera keletkezése.
- A két- (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.

- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
- Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
- Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
- A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
- Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
- Modális dallamok transzformálása.
- A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
- Új hangközök elsajátítása: duo- és tredecima.
- A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
- Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
- Plagális zárlatok megszólaltatása.
- Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések

- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál, korál, zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei.
- Recitatívó, ária, continuo.
- Plagális zárlat.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregorián

Lassus: 24 kétszólamú motetta

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.

A középkor világi zenéje.

A mise állandó részeinek megfigyelése.

A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.

Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Ismerje a kvintkört.

Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.

Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
- A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
- A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
- Az oratórium.
- Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Az invenció és a fűga felépítésének megfigyelése, elemzése.
- Téma, szölambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz.
- Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
- Kánonok.
- Többszólamú énekgyakorlatok.
- Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
- Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés

- Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fűga témák belépésének megfigyelése.
- Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Barokk táncok, a szvit tételei.
- Variációk: chaconne, folia, passacaglia.

- Concertálás, concerto grosso, continuo.
- Korál.
- Mise, oratórium, kantáta, opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

C. V. Palisca: Barokk zene.

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

Nagy Olivér: Partitúraolvasás

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Bertalotti: 56 solfeggio

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.

J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján

Györffy István: Korál elemzések

Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fuga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény

- Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
- Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
- Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga, tonális és reális válasz fogalmát.
- Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
- Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
- Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
- Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
- Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

- A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.
- A hármashangzatok és a dominánsseptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkkel, hangnemekben.
- A zárlat típusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
- Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
- Jellegzetes hangközök a harmóniakban (pl. bővített szext).
- A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
- Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkkel is.
- Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet-, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.

- Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban. (tanári közreműködéssel).
- A terceteken fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
- A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
- Könnyű egy- és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
- Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
- A romantikus műfajok jellemzői.
- Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

Rögtönzés:

- Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
- Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
- Hiányos dallamok kiegészítése.
- Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás

- Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
- A funkció-s forma- és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
- A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
- Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
- Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben.
- Az új zenei formák megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Zárlattípusok.
- Előlegezés, késleltetés.
- Álzárlatok.
- Lebegő tonalitás.
- Dalciklus.
- Szimfonikus költemény.
- Rapszódia.
- Programzene.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:

Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.

Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszeres szólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratórikus művek).

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szónyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenyművek),
F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),
A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.

Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit

Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.

Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsseptim fordításait.

Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.

Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
- Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

- Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
- A tonalitás fogalmának változásai.
- A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
- Bitonalitás, politonalitás.
- Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint).
- Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
- Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
- Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
- Az aranymetszés megfigyelése.
- Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
- A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés

- A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
- Reihe, hangfürtök komponálása.
- Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás

- A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
- A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
- Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;

az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,

a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,

az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,

a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,

valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.

Bartók Béla: Kórusművek

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: Kórusművek

Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések

Párkai István: Modern kórusetűdök

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Frank Oszkár: Debussy harmóniák

Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében

Lendvai Ernő: Bartók stílusa

Kroó György: Miért szép századunk zenéje?

Kroó György: Miért szép századunk operája?

Kókai Rezső – Fábíán Imre: Századunk zenéje

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Debussy: Gyermekek, Noktürnök,

M. de Falla: Háromszögletű kalap,

Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,

Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros-, ütős hangszerekre és cselesztára

Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,

A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,

C. Orff: Carmina Burana,

Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,

I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története

B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,

A. Schönberg: Egy varsói menekült.

Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.

Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.

Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.

Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.

Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
- A reneszánsz zene fénykora.
- A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
- A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
- Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
- A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
- Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
- A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismételése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
- A szopránkulcs bevezetése.
- Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
- A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
- Dallamok transzformálása különböző módusokba.
- A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
- A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
- Építés megadott hangokra.

- Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkal, építés, felismerése kottakép alapján
- Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás

- Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
- Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
- Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
- Barokk idézetek lejegyzése egy- és két szólamban.
- Két- és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
- Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
- Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
- Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- Partitúra használata.
- Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- C–kulcsok.
- Módusz. Modális hangsorok.
- Modális harmóniai fordulatok.
- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál. Korál. Zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
- Plagális zárlat.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánium
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény

Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.

Ismerje a kvintkörte. Ismerje a modális hangsorokat (énekítés, felépítés, hallás utáni felismerés).

Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.

Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz-, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.

Tudjon szopránkulcsban olvasni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.

Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
- A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
- Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chivetta használatával. Mezzo- és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
- Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
- Dominánsseptim-fordítások, szeptimhangzatok megfordításainak elsajátítása.
- Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.

- Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
- Számozott basszus.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
- Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniak, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
- A barokk szvit–tétel: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
- Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
- Téma, szölambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmi, felismerés kottaképről.
- Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás

- Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.
- Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészek lejegyzése.
- Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fuga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
- Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
- Egy Bach–szvit feldolgozása
- Invenció elemzése hallás után.
- Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
- A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
- Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések

- Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
- Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
- Korál.
- Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).

J. S. Bach: motetta-, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fűgák, szvittételek témái.

(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fűga, h–moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Gyórfy István: Korál elemzések

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

C. V. Palisca: Barokk zene.

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

Nagy Olivér: Partitúraolvasás

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Bertalotti: 56 solfeggio

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.

J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Prelúdium és fűga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.

A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).

Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.

Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.

Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.

Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.

Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó-váltással, majd ábécés nevekkel.
- A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
- A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
- A klasszikus zenére jellemző hangköz-, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
- Két- és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
- Könnyebb Bartók- és Sztravinszkij-dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
- Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
- Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó-váltással és ábécés névvel.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
- Funkciós kísérszólam improvizálása.
- Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
- Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
- A klasszikus zene funkciós rendje.
- Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
- A klasszikus zene harmónia-, funkció- és formarendjének fellazulása.
- Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Tercrokon hangnemek.

- Mellékdominánsok, nónakkordok.
- Az alt és baritonkulcs bevezetése.
- Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
- Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Duettek, kórusművek.
- Romantikus dallamok lejegyzése.
- A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések

Zárlattípusok.

Mellékdomináns. Nónakkord.

Előlevezés, késleltetés.

Álzárlatok.

Lebegő tonalitás.

Dalciklus.

Szimfonikus költemény.

Ballada, fantázia, impromptu,
scherzo, capriccio, rapszódia.

Programzene.

Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.

Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.

A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Forrai Miklós: Duettek II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.

Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése

Frank Oszkár: Chopin

Frank Oszkár: Liszt

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar

Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),

F. Schubert (dalok, szimfóniák),

F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),

J. Brahms (dalok, versenyművek),

F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),

R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),

M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),

B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.

Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.

Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.

Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.

– Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.

- A zenei áttekintési képesség fejlesztése
- Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Énekelhető egy- és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokosmosz füzetéből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
- Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Könnyű kórusművek megszólaltatása.
- XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
- A tenorkulcs bevezetése.
- Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
- Moduláció távolabbi hangnemekbe.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
- Modellskálák és egyéb skálaformációk.
- Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
- 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
- Polimodális alterációk.
- Dodekafónia.
- Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim- és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
- Alfa-akkordok.
- Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
- Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
- Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
- Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
- Romantikus és XX. századi dallamok megjegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből
 az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,

a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten
valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusművek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusművek
Párkai István: Modern kórusetűdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő
feladatgyűjtemény
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezső – Fábíán Imre: Századunk zenéje
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernő: Bartók stílusa
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
Kodály Zoltán: Galántai táncok,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek,
Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből,
énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát,
képviseleit és jelentősebb alkotásaikat.

Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.

Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.

Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és – képleteket.

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b–előjegyzésig.

Tudja a művek hangnemét megállapítani.

Ismerje

- a kvintkört,
- a hétfokú hangsorokat.

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat.
- a hármashangzatok és fordításai valamint a négyeshangzatok felépítését
- a dominánsseptim hangzat fordításait (oldásokkal).

Ismerje fel a funkciókat hallás után,

- a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
- a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.

Ismerje

- a tonalitás felbomlásának elvét,
- a bi– és a politonalitást,
- a Reihe–t.

Tudja

- a dodekafónia,
- az arany metszés,
- a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.
Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.
Tudja ezeket néhány társzművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
- lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az általános követelményeken túl

Rendelkezzék a tanuló

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.

Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B” – tagozat

Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:

- a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
- olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
- a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló

- a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
- a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:

Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két–két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés neveikkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
- könnyű XX. századi dallamot.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A” tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.

A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A” tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó).

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag–részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak.

Célok és feladatok

- a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
- Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.
- A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

Feladatai:

A zenei élményanyaggyűjtés.

A zenei nyitottság kialakítása.

A tudatos zenehallgatásra nevelés.

Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.

A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.

A muzsikálási– éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.

A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.

Zenetörténeti tájékozottság.

A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.

A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.

Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.

A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.

A hangszerstanulás segítése.

A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.

A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.

A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömeivel.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretanyag átadása

- A zenei alaplátnyelv kialakítása, az értékes zene megszerettetése.
- A zenei élményanyag bővítése.
- Nevelés a tudatos zenehallgatásra.
- A bécsi klasszikusok nagyobb lélegzetű formáinak megismerése.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba és a XIX. század magyar zeneművészetébe.
- Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A zeneirodalom–ismeret megalapozása művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek fejlesztése a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- Az énekelt és meghallgatott művek témáinak memorizálása kottakép illetve hallás alapján.
- A ritmikai érdekességek kiemelése, hangoztatása.
- A periódus belső és külső bővülésének megfigyelése.
- A funkciók váltakozásának megfigyelése, éneklése.
- Az eddigi funkciós tapasztalatok bővítése, elmélyítése és alkalmazása.
- A kísérszólamok funkciós hangjainak változatos, árnyaltabb használata.
- Kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnemekbe.
- Állárlat.
- Zárlatok, jellegzetes harmóniai fordulatok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
- A szonátaforma tematikus anyagának megfigyelése, felismerése.
- A rondóforma felépítése, téma és epizód felismerése.
- A hangszerek, a zenei együttesek változatos csoportosításának megismerése.
- A klasszikus és romantikus zenekar hangszerei.

- A szimfóniatételek rendezési elvei.
- Az opera zenei részei (felépítése).
- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zene hangzásvilágában.
- Tercrokonság.
- Műdalok, áriák énekes megismerése hangszerkísérettel (tanár vagy tanuló közreműködésével.)
- Kánonok, két- vagy többszólamú vokális művek énekléssel és megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is (kamarazeneként).
- A zenehallgatási anyag részleteinek megszólaltatása egy, két vagy több szólamban.
- A klasszikus formák ismétlődő rendszerezése, tematikus anyagainak megfigyelése zenehallgatással is.

Rögtönzés

- A csoport képességei szerint:
dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban,
dallamhoz ritmus-, ritmushoz dallam-osztinató,
funkciójelző basszusok rögtönzése.

Kapcsolat a társművészetekkel

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések

- A kvintkör ismerete.
- Hangközök, hangzatok.
- Hangnemi rokonságok.
- Opusz.
- Alteráció és vezetőhang.
- Szonáta. Szimfónia. A szimfónia tételei, hangnemi és formai felépítése.
- Coda. Attacca.
- Rondó. Téma. Epizód.
- A klasszikus opera. Nyitány, recitativo, ária, duett, tercett stb.
- A romantikus dal. Dalciklus. Prozódia.
- A verbunkos.
- A romantikus opera.
- A szimfonikus költemény.
- Tercrokonság.
- Verbunkos.
- Tempó- és előadási jelzések: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Tájékozódás a zenetörténelmi és történelmi korokban.

Ajánlott tananyag

Klasszikus művek: J.Haydn, W.A.Mozart, L.v.Beethoven szimfonikus és hangszeres művei.
Dalok. Operák.

Egy bécsi klasszikus szimfónia feldolgozása.

Egy Mozart–opera megismerése.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus alkotások: dalok vagy egy dalciklus (elsősorban

F.Schubert művészetéből).

Klasszikus vagy romantikus versenymű feldolgozása.

A magyar műzene: a verbunkos (Erkel Ferenc, Liszt Ferenc művei alapján).

Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n

Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó

Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály

Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.

Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Ajánlott tankönyvek, ajánlott irodalom

Dobszay László: A hangok világa V. és Útmutató

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. A bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika (I.)

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat

Németh –Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia

Agócsy László – Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Agócsy László: Szolfézs középfok

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 romantikus egyzeneműkar

Ádám Jenő: A dal mesterei (dalok válogatva a kötetekből)

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia és formavilága –Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: A romantikus zene műhelyitkai (sorozat):

Bartha Dénes: Beethoven kilenc szimfóniája

Ch. Rosen: A klasszikus stílus

S. Hughes: Mozart operakalauz

Kárpáti J. –Kroó Gy: Mozart operái

Szabolcsi Bence: A zene története

Dobák Pál: A romantikus zene története

Balassa–Gál: Operakalauz (kottás)

Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II: (kottás)

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n

Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó

Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály

Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.

Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 zenei témát emlékezetből.

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit (szimfónia, opera, romantikus dal, versenymű, szimfonikus költemény).

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzők, valamint Erkel Ferenc és Liszt Ferenc fontosabb műveit.

Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert zeneszerzők nevét és a művek címét.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag bővítése.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.
- Betekintés a gregorián és a reneszánsz zenébe.
- A barokk zene alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. század zenéjével– elsősorban magyar szerzők műveivel.
- Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.
- A zenetörténeti tudásanyag rendszerezése, az alapfokon tanultak összefoglalása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása.
- Az énekelt és hallgatott zenei anyag stílusjegyeinek elsajátítás a művek elemzése alapján.
- Barokk harmóniamenetek.
- A polifónia.
- Barokk műformák megismertetése.
- Színpadi betétdalok, kórustételek.
- A barokk opera.
- A versenymű felépítése.
- A szvit táncművei.
- A prelúdium és fuga.
- Az oratórium.
- A modern zene néhány irányzata: pl. folklorizmus, neoklasszicizmus
- A XX. század komponálási technikái.
- Akusztikus skála, egészhangú skála megfigyeltetése, éneklése.
- Reihe.
- A többszólamú éneklés fejlesztése a hallgatott zeneművek részleteinek megszólaltatásával: reneszánsz kórusművek, kantáta–részletek hangszerkísérettel, kánonok, két– és többszólamú művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Néhány XX. századi mű(műrészlet) éneklése a csoport képességei szerint.

Rögtönzés

- Dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban, dallamhoz ritmus– ritmushoz dallam– osztinató.
- Dallamokhoz funkciójelző kísérőszólam.
- A funkciójelző basszusok árnyaltabb alkalmazása.
- A XX. század néhány kompozíciós technikájának (Reihe, cluster stb.) kipróbálása.

Kapcsolat a társművészetekkel

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések

- Az eddig tanult ismeretek összefoglalása.
- Hangközök, hangsorok 7#, 7b előjegyzésig,
- Modális hangsorok; hangnemi rokonságok. Kvintkör.
- Akusztikus skála, egészhangú skála. Reihe, cluster.
- A különböző zenetörténelmi korok stílusjegyei és műfajai.
- Tájékozódás időrendben.
- Gregorián zene.
- Madrigál, motetta, mise.
- Versenymű. Kantáta, oratórium, passió.
- Szvit. Barokk táncjátékok.
- Preludium, fuga.
- Concertálás, concerto, concerto grosso.
- Cembalo, Fortepiano. Continuo.
- A XX. századi zenekar hangszerei.
- Folklorizmus, neoklasszicizmus.
- Tonalitás, atonalitás, politonalitás.
- Aranymetszés.
- Tempó– és előadási jelzések a zenei anyaghoz kapcsolódóan

Ajánlott tananyag

Gregorián dallamok és reneszánsz kórusművek.

A barokk zene jellegzetes műfajai.

XX. századi hangszeres, zenekari és vokális művek elsősorban a magyar zeneművészetből.

Az alábbi művek, műfajok feldolgozása ajánlott:

J. S. Bach: a–moll hegedűverseny,

J. S. Bach: Kantáta részletek, passió részletek,

J. S. Bach: egy teljes zenekari szvit.

G. F. Händel: oratóriumrészletek.

H. Purcell: Dido és Aeneas – részletek.

Olasz és francia barokk szerzők művei.

Bartók Béla: Concerto,

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus,

Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia, I. Sztravinszkij: Petruska, A. Honegger: Pacific 231,

B. Britten: Variációk egy Purcell témára, Népdalfeldolgozások.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz

Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
 Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
 Agócsy László: Szolfézs középfok (I–IV)
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 N. Harnoncourt: Zene mint párbeszéd (Monteverdi, Bach, Mozart)
 Szabolcsi Bence: A zenetörténete
 Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
 Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
 Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
 Kroó György: Bartók kalauz
 Kroó György: Bartók színpadi művei
 Breuer János Kodály kalauz
 Eősze László: Kodály Zoltán
 Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
 J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
 Szemelvények a zenehallgatáshoz (Tankönyvkiadó)
 A zenehallgatási anyag partitúrái és szövegek könyvek.
 Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n
 Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó
 Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály
 Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.
 Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 témát emlékezetből énekelni vagy hangszeren megszólaltatni.

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Legyen képes Bartók Béla Concerto és Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus c. művét jellegzetes témák alapján felismerni.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit

- a gregorián dallamokat,
- a reneszánsz kórusműveket,
- a barokk szvitet,
- a preludiumot és fűgát,
- az oratóriumot.

Ismerje a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát, az atonalitás és a dodekafónia fogalmát.

Ismerje a zenetörténeti korokat és időrendi sorrendjüket.

Tudja az ismertebb zeneszerzőket, zeneműveket a megfelelő zenetörténeti korba helyezni.

Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert szerzők nevét és a művek címét.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek,

stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló

- a tanult metrumokat,
- a tanult ritmuselemeket és –képleteket, az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat.
- a dallamhangok szerepét (főhang, átmenőhang, váltóhang, késleltetés) – tudja ezeket zeneileg értelmezni.

Ismerje

- a hangközöket;
- a hangközfordítás elvét.
- a hármashangzatokat és fordításaikat;
- a dúr– és moll hangsor hangjaira építhető hármashangzatokat,
- a fő– és mellékhármashangzatokat,
- a dominánsseptim– és a szűkített septimhangzatot (4#, 4b előjegyzésig),
- a hangzatok fűzésének elveit, első lépéseit – (I– IV– V fok).

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 4 #, 4 b előjegyzésig.

Ismerje

- a kvintkört,
- az öt– és hétfokú hangsorokat,
- a hangnemi rokonságokat.
- a funkciók,
- az alterációk szerepét.
- a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Ismerje

- a tonalitás felbomlásának elvét,
- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort.

Tudja ismereteit alkalmazni a készségfejlesztési és zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit:

- a reneszánsz kórusműveket és táncokat,
- a barokk zene (concerto grosso, versenymű, szvit, prelúdium és fuga, oratórium, kantáta, opera),
- a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal)
- a romantika (dal, szimfonikus költemény, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
- a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát,
- Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát,
- napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy alkotását.

Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni, a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni és társművészeti alkotásokhoz kötni. Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneismeret tantárgy

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre vonatkozóan (4–5 kérdés) pld.

– A hangnemi rokonságok felsorolása,

– Hármashangzat–fordítások felismerése kottaképről,

– Zárletelemzés kottakép alapján,

– Adott műrészlet kottaképe alapján a dallami jelenségek és a dallamhangok szerepének megjelölése W.A.Mozart : C–dúr szonatina II. tétel első nyolc ütem (fő– és átmenőhangok), L.v.Beethoven: Német tánc (C–dúr) első nyolc ütem, Hoffman V.: Szonatinagyűjtemény, Régi táncok gyermekeknek

2. Egy nagyobb lélegzetű bécsi klasszikus forma (szonáta forma, variációs forma, szimfónia) felépítésének ismertetése

3. Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások rendezése korok szerint

Felsorolás elsősorban a barokk és a XX. századi zene és néhány társművészeti alkotás köréből.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag előadása

Öt műzenei szemelvény, téma a tanult zenei korok anyagából előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal. (saját hangszerkíséret nem kötelező.)

A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.

A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása

A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdéseket kap.

A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus- és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyag bővítése a zenei alapműveltség kialakításához.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- Az alapfokon szerzett ismeretek, készségek elmélyítése, bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

- A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

1. témakör A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban

- A modális hangsorok teljeskörű megismerése– éneklés, felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
- Modális fordulatok kiemelése, éneklése. Megfigyelése zenehallgatásban.
- Homofónia, polifónia, imitáció. Tonális, reális válasz.

- Polifonikus etűdök éneklése. Homofón és könnyű imitációs részletek feldolgozása.
- Kánonok éneklése.
- Kánonokból partitúra készítés, a harmóniai fordulatok megfigyelése.
- Rövid ritmus– és dallamkánon szerkesztésének kipróbálása.
- Korál feldolgozások többszólamú éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A harmóniai fordulatok kiemelése, éneklése, megfigyelése.
- A harmóniai elemzés alapjai: fokszámok, jelzések. Számozott basszus.
- Hármashangzatok építése a dúr és moll hangsorok fokaira.
- Mixturák éneklése.
- A duett, tercett, kvartett megjelenése a drámai műfajokban.
- Dramaturgiai szerepük, zenei megfogalmazásuk.
- Egy–egy zenei kor stílusjegyeinek összefoglalása.
- Rövid zenei részletek lejegyzése.

2. témakör Táncok a zenében

- Az előző években megismert táncok jellemzőinek átismétlése.
- Az ismeretek bővítése újabb táncformák jellegzetességeivel.
- Olvasás, zenei írás, memorizálás elsősorban a barokk táncok köréből.
- Ritmusok kiemelése, megszólaltatása (C. Debussy, M. Ravel, I. Sztravinszkij, Joplin műveiből).
- A harmóniák szerepének megfigyelése.
- Hangszerek, hangszercsoportok hangszínének megismerése. „Komoly zene” – „könnyű zene” – jazzművészet.
- A meghallgatott zeneművek témáiból válogatva memorizálás, zenei írás (abszolút rendszerbe helyezés).
- Stílusjegyek felismerése, megnevezése. Az anyaghoz kapcsolódó zenei kifejezések értelmezése.

Kapcsolat a társművészetekkel

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

1. témakör. A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

- orgánium énektechnika (Ars Antiqua, Párizs)
- hoquetus elv (Ars Nova, Machaut)
- gregorián, chanson cantus firmus (Németalföld)
- homofónia, polifónia (mise, motetta, madrigál)
- népének és harmonizációja (a choral J.S. Bach művészetében)
- fűgaszerkesztés, imitáció (dux–comes) művek J. S. Bachtól Kodály Zoltán művészetéig,
- duett, tercett, kvartett H. Purcelltől G. Verdi–ig
- kánonok válogatva Fornsete Nyárákánon–tól a XX. századi kánonokig,
- kórusművek a reneszánsztól napjainkig

2.a) témakör Táncok a zenében

- Műzenei táncok a középkortól a jazz elemek megjelenéséig: estampida, rondeau, pavane és gagliarda, menüett, sarabande, gigue, gavotte, ländler, polka, polonaise, mazurka, verbunkos táncok, csárdás.

- A szimfóniák III. tétele: menüett, gavotte (J.Haydn, W.A.Mozart, Sz.Prokofjev).
 - A romantikus kisformák (F.Chopin).
 - A verbunkos (Liszt Ferenc rapszódiai, Erkel Ferenc operái),
 - A jazz elemei, ragtime, cake-walk (C.Deussy, I.Sztravinszkij művei
- b) szvit és rondó*
- Barokk szvittek (J.S.Bach, G. F.Händel, F.Couperin),
 - Bécsi klasszikus rondótételek, rondók,
 - Rondók, szvittek a romantikából és a XX.sz. zenéjéből (M. Muszorgszkij, M. Ravel, I.Sztravinszkij, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Ránki György, Szabó Ferenc)

Dobszay László A hangok világa VI. és Útmutató
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő-romantika és XX. század I.
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
 Németh-Nógrádi-Puster: Szolfézs antológia
 Agócsy László: Szolfézs középfok I-IV.
 Agócsy László Bach olvasókönyv
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek
 Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
 H. Brown: A reneszánsz zenéje
 Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár
 J.S.Bach: Négyszólamú korálok
 Győrfi István: Korálelemzések
 Bartha Dénes szerk. A zenetörténet antológiája
 Dobszay László: A magyar dal könyve
 Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
 Pándi Marianne: Hangversenykalauz I-III.
 Tóth Dénes: Hangversenykalauz I-II.(kottás)
 Kroó György: A hét zeneműve
 Szabolcsi Bence: A zene története

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.

Ismerje a többszólamúság megjelenési formáit, zenei jellemzőit a különböző zenei korokban.

Tudjon énekléssel illetve éneklő társakkal (vagy hangszer segítségével) zeneileg pontosan megszólaltatni két szemelvényt a gregorián dallamok, két könnyű, rövid madrigált vagy részletet, két duettet a barokk, bécsi klasszikus vagy romantika köréből.

Ismerjen a meghallgatott művekből 5–10 jellegzetes témát.

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Ismerje a klasszikus zeneművészet legismertebb táncformáit, jellegzetességeit, tudja zenei korokba helyezni.

Ismerje a bécsi klasszikus szimfóniák III. tételének felépítését.

Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
- A zenei kifejezőképesség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– képességfejlesztés

- A zenei műveltség bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténelmi tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténelmi korbá helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

A mise és requiem

- Gregorián dallamok éneklése. A latin szövegek megismerése.
- A zenei lejegyzés kialakulásának rövid összefoglalása.
- A szolmizáció eredete. A többszólamúság kezdetei.
- A zenei anyagból válogatva: éneklés, memorizálás, lejegyzés.
- A cantus firmus bemutatása. A zenei szerkesztési módok ismertetése.
- A reneszánsz művek harmóniáinak és záratainak megfigyelése, megszólaltatása.
- Korabeli kottakép, C–kulcsok bemutatása.
- A mise állandó részei.
- Mise a klasszikus, romantikus korból és a XX. századból.
- A requiem fogalma. Új misetételek.
- A hangzások megfigyelése, összehasonlítása. A zenei kifejezőképesség gazdagodásának megfigyelése, elemzése, okainak stílári és történelmi háttere.
- A Dies irae dallam éneklése, memorizálása, megfigyelése különböző művekben.
- A romantika és a XX. századi zene komponálási technikáinak megismerése, az alapfokon tanultak ismétlése, elmélyítése. (Tercrokonság, alteráció, a tonalitás, a forma felbomlása.)

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

- A barokk variációk.
- A basszus szólam kiemelése (énekzése, memorizálása) a passacaglia feldolgozása során.
- A bécsi klasszika zenei formáinak ismétlődő rendszerezése (a szonáta–, a variációs–, a rondó– és a triós forma felépítése, tematikus anyagának ismerete).
- A variálás megismerése– variációs lehetőségek (ritmikai, dallami, harmónia.
- Maggiore, minore).
- A variáció kipróbálása rögtönzéssel.
- A témakörhöz kapcsolódó hangszerek megismerése– (történelmi áttekintése).
- A kamarazene és néhány műfaja, hangszer összeállításai (a válogatott zeneművek alapján).
- A kvartettek, kvintettek előadói apparátusa– felépítése, tételrendje a klasszikus zenében.
- A romantikus karakterdarabok zenei kifejező eszközei: hangszín, dinamika, alterációk.
- Nemzeti táncok karakterének megfigyelése, jellemző ritmusainak kiemelése, hangoztatása – különleges hangsorok megfigyelése
- Témák énekzése, memorizálása, lejegyzése.
- A XX. század komponálási technikája. Hangsorformációk. Tonalitás, atonalitás.
- Témák megszólaltatása.
- A klasszikus zene, a „könnyű” zene és jazz kapcsolata.
- Klasszikus témák feldolgozásai e műfajokban. Jellegzetes hangszerek.

Kapcsolat a társművészetekkel:

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

a) A mise és requiem

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

- Gregorián misék
- A Dies irae dallam és feldolgozásai (H.Berlioz, Liszt Ferenc, L.Dallapicolla)
- A cantus firmus szerepe (részletek G.Machaut, G. Dufay, Josquin des Pres, G.P.Palesztrina műveiből)
- Misék: J. S. Bach: h–moll mise (tételek válogatva) J. Haydn, W.A.Mozart, F.Schubert, Liszt Ferenc, I.Sztravinszkij műveiből részletek,
- Requiemek: W.A.Mozart, H.Berlioz, G.Verdi, J.Brahms, I.Sztravinszkij, B.Britten,
- Ligeti György kompozícióiból részletek.

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

– Feldolgozásra ajánlott zenei anyag (válogatva): a leggyakoribb zenei műformák, kisformák egy–egy hangszer irodalmában és a kamarazene körében.

Hangszeres művek:

- Orgonaművek: fuga, preludium, toccata, fantázia, passacaglia (elsősorban J.S. Bach művei),
- zongora darabok a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven szonáták,
- az etűd, prelűd, nocturne, mazurka, polonaise, rapszódia, bagatell (F.Chopin, Liszt Ferenc, Bartók Béla és más szerzők művei alapján),
- a XX. sz. szóló zongorairodalma (C.Deussy, Bartók Béla, A.Schönberg, A Webern, Kurtág György művei).

Kamarazene

- a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J. Haydn vonósnégyes, W.A.Mozart:

Fuvolanégyes, Klarinét kvintett, D–dúr oboanégyes, L. van Beethoven: Tavaszi szonáta, B–dúr zongoratrió, gordonka–zongora szonáta, Esz–dúr oktett, F.Schubert A–dúr zongoraötös, d–moll vonósnégyes, J.Brahms A–dúr hegedű–zongora szonáta– válogatva),
– a XX. századból (néhány mű vagy részlet kiválasztása O.Respighi: Dór kvartett, I.Sztravinszkij: A katona története (szvit), C.Debussy: Fekete–fehér (2 zongorára), M.Ravel: a–moll zongorahármas, D.Milhaud: Brazíliera (2 zongorára), Bartók Béla: Kontrasztok, Kodály Zoltán: Szonáta gordonkára és zongorára, Hidas Frigyes: Fúvósötös, Kurtág György: Nyolc duó hegedűre és cimbalomra).

Dobszay László: A hangok világa VI.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Németh–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia

Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat

Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz

Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század

Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Tóth Dénes: Hangversenykalauz

Szabolcsi Bence: A zene története

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat

Babits Mihály fordításában Amor Sanctus (Középkori himnuszok latinul és magyarul)

Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig

Gonda János: Jazz

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.

Tudja énekléssel (vagy hangszer segítségével) a Dies irae dallamot (kotta nélkül), öt–tíz jellegzetes témát a megismert hangszeres vagy kamarazenei művek köréből stílusosan megszólaltatni.

Ismerje a meghallgatott zeneművek egy–egy jellegzetes témáját.

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Legyen képes dallami, harmóniai, formai ismeretek alapján zenei korba helyezni műveket.

Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).

Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított

ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei elemzési képesség kimunkálása.
- Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban II.

Oratórium, passió, kantáta (anthem)

- Az oratórium, a passió, a kantáta zenei jellemzőinek ismételése.
- Az anthem ismertetése.
- Az oratórikus művek témája (tartalmi), felépítése, zenei részei (recitativo, ária, arioso, kórustétel, turba, choral), szereplői, dramaturgiája.
- A művek dramaturgiája és a zenei részek közötti összefüggések bemutatása.
- Az előadói apparátusok a különféle zenei korokban.
- A kifejező eszközök gazdagodása a zenetörténeti korok egymásutánjában.

5. témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal

- A concerto, concerto grosso a barokk korban. Felépítésük, tételtípusaik.
- A barokk zenekar. A szóló és tömbhangzás megfigyelése.
- A versenyművek kialakulása. A hangszeres fejlődése, új hangszeres megjelenése.
- A concerto grosso és a versenyművek közötti különbség megfigyelése.
- Versenyművek a klasszikus korban. Felépítésük. (A klasszikus formák ismételése)
- A versenyművek tartalmi, majd formai változásai a romantika és a XX. századi alkotásokban.
- A műfaj új lehetőségei (rapszódia, variáció sorozat, szimfónia–concerto).
- A hangrendszerek, harmóniak kiemelése a meghallgatott zeneművek elemzése során.
- A művek egy–egy témájának, részletének éneklése, memorizálása, lejegyzése.
- Ritmusok kiemelése, hangoztatása.
- Jellemző harmónia sorok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
- Harmóniai elemzés– (a csoport képességeitől függően).

Kapcsolat a társművészetekkel:

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

– Társzművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban II.

Oratórium, passió, kantáta (anthem)

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag :

– A barokk kor kiemelkedő alkotásai (J.S.Bach . Karácsonyi oratórium, János vagy Máté passió, Parasztkantáta, Kávékantáta; Weinen klagen... vagy Wachet auf...; G.F.Händel: Messiás vagy Judás Makkabeus; Esterházy Pál: Harmonia Coelestis – c. művekből részletek.

– A bécsi klasszikus kor oratorikus művei (pl. J. Haydn Évszakok, Teremtés; W.A.Mozart: Exsultate, Jubilate, L.van Beethoven: Karfantázia)

– Romantikus alkotások (F.Mendelssohn: Éliás, G.Rossini: Stabat mater, Liszt Ferenc: Szent Erzsébet legendája),

– XX. századi alkotások (A.Schönberg: Egy varsói menekült, I.Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia, A.Honegger: Johanna a máglyán, C.Orff: Carmina burana, K. Pendrecki: Dies irae, Bartók Béla: Cantata profana, Kodály Zoltán: Budavári Te Deum, Farkas Ferenc:Cantus Pannonicus, Szabó Ferenc: Föltámadott a tenger, Sugár Rezső: Hősi ének, Petrovics Emil: Jónás könyve részletek.)

5 témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

– A concerto, concerto grosso, versenymű, szimfonia concertante műfajok jellemzői;

A.Corelli (12 Concerto grosso), A. Vivaldi (A négy évszak, Blockflöteverseny), J.S.Bach (Brandenburgi verseny, cembaloverseny, a–moll hegedűverseny), G.F. Händel (F–dúr orgonaverseny), B. Marcello (oboaverseny),

J. Haydn (Esz–dúr trombitaverseny, C–dúr gordonkaverseny), W.A.Mozart (Esz–dúr Sinfonia concertante, Á–dúr klarinétverseny, d–moll zongoraverseny, Á–dúr hegedűverseny, D–dúr fuvolaverseny) L.van Beethoven (Esz–dúr zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny)

R.Schumann (a–moll zongoraverseny), F.Chopin (e–moll zongoraverseny),

Liszt Ferenc (Esz–dúr zongoraverseny, Magyar fantázia), P.I.Csajkovszkij (b–moll zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny), A.Dvořák: h–moll gordonkaverseny,

M.Ravel (G–dúr zongoraverseny), I.Sztravinszkij („Baseli Concerto”), G.Gershwin (Kék rapszódia), Sz.Prokofjev (Szimfónia–concerto), D.Sosztakovics (a–moll hegedűverseny), A.Hacsaturján (Zongoraverseny), Dohnányi Ernő (Változatok egy gyermekdalra),

Bartók Béla (III. zongoraverseny), Járdányi Pál (Hárfaverseny), Kurtág György (Brácsaverseny) műveiből.

Agócsy László: Szolfézs középfok III–IV

Németh–Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz

Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század

Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
Tudjon két áriát (ária-részletet), két korált énekléssel, éneklőtársakkal megszólaltatni.
Tudjon idézni a megismert művekből 8–10 témát.
Ismerjen fel jellegzetes témák alapján néhány zeneművet.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszeit, harmóniai fordulatait.
Tudja a megismert zeneszerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség kialakításához.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése.
- A készségek további elmélyítése. Az ismeretek bővítése.
- Rendszerező ismétlés.
- A zenei elemzési képesség kibontakoztatása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag–képességfejlesztés

- A zenei készségek fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A megismert műfajok áttekintő ismétlése.

3. témakör: Vokális műfajok a zeneirodalomban III.

a) dal, dalciklus,

b) opera, zenedráma, balett

- A trubadurok, Minnesängerek szerepe, hangszereik ismertetése.
- A dal műfajának kialakulása.
- A barokk és klasszikus dal zenei jellemzői.
- A dalforma, strófikus szerkezet, átkomponált dal.
- A kísérő szólam dramaturgiai jelentősége.
- A romantikus dallamszövés és harmóniak megfigyelése.
- Az új modulációs irányokból a tercrokonság ismertetése.
- Dalciklus– dramaturgiai összefüggések bemutatása.
- A hangulatok, témák visszatérése a cikluson belül– megfigyelés, éneklés.
- Harmóniasorok feldolgozása, megszólaltatása hangszerrel is.

A XX. századi dalok stílusjegyei.

- A dalok szövege, prozodiája.(Utalás az irodalmi alkotásokra).
- A mondanivaló és a zenei eszközök kapcsolata.
- A magyar népdal megjelenése a XX. századi magyar zeneszerzők alkotásaiban. (A magyar népdalstílusok összegező ismétlése).

Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.

- Recitatívók, áriák szerepe.

Mozgás, gesztus a zenében. A karakterek érzékelése a balettekben.

- A különböző népek táncai, valamint a korabeli táncok a balett színpadon.
- A ritmus, dallam megfigyelése– szimmetria, aszimmetria.
- A XX. századi balett. A szereplők jellemzése zenei témákkal.
- A zene és koreográfia összefüggése.

6. témakör Zenekari műfajok

- Az alapfokon tanult szonáta–, rondó– és variációs forma ismétlése.
- A szonátarondó. A scherzo tétel.
- A bécsi klasszikus és a romantikus szimfónia felépítése (tételrend, tételtípusok).
- A stílári és formai jellemzők összefoglalása a hallgatott zenei anyag alapján.
- Átmenet a romantikába: a tételformák fellazulása, új hangzások megjelenése.
- A zenekari hangzás gazdagodása, új hangszerek megjelenése.

A XX századi zenekari művek effektusainak megfigyelése.

- Visszautalás a klasszicizmusra– a neoklasszicizmus.
- A szimfonikus költemények zenei szerkezete.
- A programzene. Az irodalmi, képzőművészeti alkotások megjelenése a zeneművészetben.
- Humor a zenében.
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

Kapcsolat a társművészetekkel:

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

3. Vokális műfajok a zeneirodalomban III.

c) dal, dalciklus,

d) opera, zenedráma, balett

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag: *dalok, dalciklusok*

- A XIII. századi trubadur és minnesänger műdaloktól a XX. századi népdalfeldolgozásokig (a trubadúrok, trouvèrek, minnesängerek művészete (Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok).
- A klasszicizmus dalirodalma (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven dalok válogatva)
- A romantika dalainak, dalciklusainak megismertetése (elsősorban F.Schubert, R.Schumann ciklikus alkotásai).
- A XX. sz. dalirodalma G.Mahler, M.Ravel, B.Britten, A.Schönberg, W.Williams, Farkas Ferenc művei alapján.
- A magyar népdalok feldolgozásai Bartók Béla, Kodály Zoltán, Farkas Ferenc, Járdányi Pál műveiben .

opera, zenedráma, balett a barokk kortól napjainkig

C.Monteverdi, H.Purcell, W.Gluck, W.A.Mozart, L.van Beethoven, G.Verdi, R.Wagner, P.I.Csajkovszkij, I.Sztravinszkij, G.Gershwin, A.Berg, Erkel Ferenc, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Ránki György, Petrovics Emil, Szokolay Sándor alkotásai.

6. Zenekari műfajok

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

- A szimfónia J.Haydn-tól napjainkig (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven, F.Schubert, R.Schumann, F.Mendelssohn, Liszt Ferenc, A.Dvořak, P.I.Csajkovszkij, G.Mahler, P.Hindemith, A.Honegger, Sz.Prokofjev, D.Sosztakovics művei.
- A szimfonikus költemény (tematika szerint csoportosítva); – irodalmi ihletésű (Liszt Ferenc, R.Strauss); – tájleíró jellegű (B.Smetana, A.Borodin, J.Sibelius); – mese ihletésű (Sz.Prokofjev)
- Zenekari művek a XX. századból (C.Deussy: A tenger, Kodály Zoltán: Páva variációk, Bartók Béla: Táncszvit)

Dobszay László: A hangok világa IV–V–VI. kötet.

Agócsy László: Szolfézs középfok IV.

Nógrádi –Németh –Puster: Szolfézs antológia

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz

Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század

Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Kodály Zoltán– Vargyas L: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Tóth Dénes: Hangversenykalauz

Szabolcsi Bence: A zene története

Króó György szerk. Miért szép századunk zenéje?

Króó György szerk. A hét zeneműve sorozat

Balassa– Gál: Operakalauz (kottás)

Ballettek könyve

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.

Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.

Tudjon három–három klasszikus és romantikus dalt zeneileg stílusosan előadni.

Tudjon legalább öt klasszikus témát kotta nélkül énekelni (vagy hangszeren megszólaltatni).

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Ismerje fel a zeneműveket a jellegzetes témák alapján.

Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszeit, harmóniai fordulatait, stiláris jellemzőit.

Tudja a megismert zeneszerzők munkásságát zenei korokhoz kapcsolni.

Tudja a szerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettségét (a fontosabb évszámokkal).

Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított

– Ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló

– a tanult metrumokat (beleértve az aszimmetrikus metrumokat is),

– a tanult ritmuselemeket és – képleteket.

– a dallamhangok szerepét – tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, beugró váltóhang, késleltetés, előlegezés).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban: ismerje az oktávon túli hangközöket, a hangközök sajátosságait.

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b előjegyzésig.

Ismerje

– a kvintkört,

– az öt- és hétfokú hangsorokat,

– a hangnemi rokonságokat.

Ismerje a XX. századi zenében használatos főbb hangrendszereket.

Ismerje a dúr és mollhangsor hangjaira építhető szeptimhangzatokat, a dominánsszeptim hangzat fordításait.

Ismerje a hangzatok fűzésének elveit,

– a zárlattípusokat,

– a funkciók,

– az alterációk szerepét.

– a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát, ismerje fel ezeket kottakép alapján.

– a tercrokonság fogalmát,

– a tonalítások különféle típusait,

– a zenei szerkesztésmódokat.

Ismerje a főbb zenetörténeti korok stiláris jellemzőit, a stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellegzetességeit.

Ismerje a

- középkor gregorián zene, mise
- a reneszánsz kórusművek és hangszeres zene,
- a barokk zene (concerto grosso, versenyművek, szvit, prelúdium és fuga, oratórium, kantáta, passió, opera, hangszeres műfajok),
- a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal, egyházi műfajok)
- a romantika (dal, szimfonikus költemény, szimfónia, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.

Legyen ismerete a XX. századi zene egészéről, kiemelkedő alkotó egyéniségeiről, műalkotásairól, irányzatairól,

- a népzenei és műzenei hagyományokhoz való viszonyáról.

Ismerje Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát, alkotásait – valamint napjaink kiváló zeneszerzőinek egy-egy művét.

Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni.

- a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Legyen képes

- az elsajátított zenei fogalmakat szakszerűen használni,
- zenei megfigyeléseit rendszerezni,
- zenetörténeti összefüggésekben tájékozódni,
- a zenei alkotások és a társművészetek kapcsolatait felismerni.

Tudja ismereteit alkalmazni az öntevékeny zenehallgatás során is.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneismeret

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Bécsi klasszikus mű elemzése hallás és kottakép alapján

A tanuló a mű kottáját kézhez kapja. (Ajánlott egy zongorára írt triós vagy variációs forma – a kottán a mű szerzője és címe ne legyen feltüntetve.)

Feladatok:

- A zenei korszak megjelölése– esetleg a szerző megnevezése,
- A hangnem megállapítása, a hangnemi folyamatok vizsgálata.
- A műben megfigyelt ritmikai, dallami jelenségek felsorolása,
- A funkciós és harmóniai jellegzetességek megjelölése– zárások elemzése.

2. Teszt kérdések zenei ismeretekből (5–6 kérdés) pld.

- Soroljon fel a barokk korszak stílusjegyeiből legalább hármat!

- Ismertesse a klasszikus szimfónia tételrendjét!
 - Soroljon fel XX. századi skála–formációkat!
 - Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások egymáshoz rendezése.
 - Három jellegzetes zenei téma felismerése kottakép alapján.
 - Három jellegzetes ritmus felismerése (teljes) kottakép alapján (pl. bolero, mazurka, verbunkos stb.)
- Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag előadása

- Öt műzenei szemelvény (szabadon válogatva a tanult zenei korok anyagából) előadása szólo énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal.
- A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
- A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása

- A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdésekre válaszol.
- A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus– és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

– a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,

– hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat

– rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,

– a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,

– a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,

– értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,

– aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Bevezetés a zenetörténetbe

1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:

– a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma;

– fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei;

– a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában;

– a madarak lassított mikro–dallamainak sajátos „zeneisége”, a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós” mikro–dallamok);

– az emberi zene eredetihipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója.

2. A természeti népek zenéje:

- a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.);
- az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák;
- a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinató stb.);
- az ősi hangszerek.

Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az élőzenével.

3. A hangrendszerek kialakulása:

- a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai.

Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:

- a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.

Az európai középkor zenekultúrája:

- a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe;
- a szolmizáció keletkezése;
- a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek;
- a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai);
- ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:

- a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század);
- a homofónia és polifónia fogalma;
- egyházi műfajok: mise, motetta;
- Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század);
- a klasszikus vokálpolyfónia (Palestrina és Lassus – 16. század);
- világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;
- hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átíratái, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);
- a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.

Szöke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.

Művészetismeret – Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.

Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.

Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n

Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó

Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály

Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.
Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

– Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

A barokk stílus kialakulása, jellemzői:

- a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
- Monteverdi – opera és madrigál;
- Schütz – német egyházi zene a 17. században;
- Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;
- Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas);
- Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi programversenyművei: Négy évszak stb.);
- Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz” billentyűs zene a barokk korszakban;
- Telemann – „Tafelmusik” – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.

A főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta-típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fűga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.

Bach és Händel művészete

1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:

- vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formátípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.);
- a korál szerepe Bach műveiben;
- hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fűga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvittek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:

- operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése),
- szvittek, concerto grossók, orgonaversenyek.

A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Lise, G. – E. Rescigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Wolff, Christoph: A Bach–család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.
Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n
Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó
Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály
Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.
Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.

Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

1. Írásbeli vizsga

A vizsga feladatait (A, vagy B) az iskola választhatja ki, illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A). Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak

ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

Felsorolás elsősorban a reneszansz és a barokk zene és a korszak társművészeti alkotásainak köréből választódjon.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

B.) A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit (táncok, táncpárok), fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése.

– Egy – a tanuló által ismert, meghallgatott – mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: hangszeres vagy vokális mű elemzése).

Szóbeli vizsga

A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;

– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetisége, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,

– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

– zenetörténeti tájékozottság,

– stílusismeret,

– formai ismeretek,

– tájékozódás a zenei műfajok között.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.

Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis– és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.

(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Átmenet a barokk és klasszika között:

- az „érzelmes” (C.Ph.E.Bach), a „gáláns” (J.Chr.Bach) stílus;
 - a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.
- A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

A bécsi klasszika főbb stílárís, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:

- Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform”);
- Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);
- Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);
- Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven.

Formatani összegzés:

- periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
 - vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.
- A klasszikus zene stílárís egységén belül az egyes mesterek műveinek stílárís vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei

Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.

Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.

Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.

Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.

Kerman, Joseph – Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960

Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.

Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n

Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó

Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály

Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.

Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A romantika zenéje:

- a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;
- stílári és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;
- a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;

- természeti élmények a romantikus zenében;
- az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal-, az opera- és a hangszeres zenében);

Új műfajok:

- a romantikus „karakterdarab”,
- a dal 19. századi virágzása,
- a programszimfónia, szimfonikus költemény;

A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);

Nemzeti stílusok kialakulása:

- Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai,
- a német és francia romantika;
- a magyar nemzeti stílus: a verbunkos;
- a hangszeres fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása;

A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:

- a virtuozitás,
- rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;

A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;

Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:

Schumann fiatalkori zongoradarab-sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;

Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;

Mendelssohn: klasszikus formatisztelek és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentivánéji álom;

Berlioz: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;

Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne-ök, prelűdök, balladák, polonézok, mazurkák);

Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;

Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;

Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;

Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;
Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.
Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.
Schubert kalauz. (Szerkesztette Gábor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Fischer–Dieskau, Dietrich: A Schubert–dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.
Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert–dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.
Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811–1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848–1861. Editio Musica, Budapest 1994.
Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Deathridge, John – Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.
Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n
Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó
Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály
Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.
Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján:

- a 19 századi olasz opera;
- jelenetszerkesztés, ária– és egyéb zártszám–típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus;
- Verdi és Puccini művészete;
- Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma–koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum–technika, történelem és mitológia egy–egy opera tükrében;

- Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma;
- a 19. századi magyar opera: Erkel.

Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:

- A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:
 - Debussy, Ravel, Satie,
 - Mahler, Schönberg, Webern, Berg,
 - Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics,
 - Janáček;
- a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
- a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stílári gyökerei);
- a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell-skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);
- az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.

Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.

Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.

Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.

Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n

Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó

Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály

Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.

Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Bartók és Kodály életművének megismerése.

Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

Zenei ismeretek átadása – tananyag

Bartók és Kodály művészete:

- életpályáik ismertetése;
- a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzene kutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái;
- legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.

Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:

- Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.

Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:

- Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;
- a 70–80-as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sály László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;
- John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;
- a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.

Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

Ajánlott tananyag

- Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
 Fábíán Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
 Kókai Rezső – Fábíán Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
 Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
 Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
 Kroó György: Bartók–kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
 Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
 Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
 Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
 Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.
 White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
 White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
 Szőllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.
 Pécsi Géza: Kulcs a Muzsikához tankönyvcsalád és hangzóanyag CD-n, DVD-n
 Ének –zene tankönyvek 5-12. évfolyam, Mozaik kiadó
 Szabó Helga: Ének-zene 5-8. osztály
 Beyer István: Zenetörténet - Zeneirodalom, Pedellus Tankönyvkiadó 2004.
 Körber Tivadar: Zeneirodalom, Műszaki Könyvkiadó 2000.

Követelmény

Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:

– Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvère, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.

– A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.

– A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).

– Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.

– A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Hány-szvit, Felszállott a páva – variációk).

A szóbeli vizsga

– A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;

– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,

– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

– zenetörténeti tájékozottság,

– stílusismeret,

– formai ismeretek,

– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEELMÉLET

A zeneelmélet-tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.

Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.

A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra készítve”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokon (pl. 13–14 évesen) „stílustizsza” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészszárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet,
- a tanuló szerezzon jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívól produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- a funkciós zenei hallás kialakítása,
- a bécsi klasszikus zene formatani feldolgozása,
- a zeneelmélet általános szabályainak elsajátítása.

Ajánlott tananyag

Felhangok, felhangsor.

Hármashangzatok:

- felépítésük (alaphang – terchang – kvinthang),
- elhelyezkedésük a skálában,
- skálafokok, tonális funkciók 7#, 7b előjegyzésig, dúrban, mollban.

Hármashangzat-fordítások (alap – szext – kvartszext).

Négyszólamúság:

- szűk fekvés,
- tág fekvés,
- alaphang-kettőzés,
- szólamok megnevezése.

A szólamvezetés alapszabályai.

Kadenciális lépések (7#, 7b előjegyzésig, dúrban és mollban):

- autentikus (I–IV, V–I),
- plagális (I–V, IV–I),
- összetett autentikus (I–IV–V–I),
- kibővített összetett (I–V–I–IV–V–I).

Zárlati domináns: I^6_4 (V, V^7 , V^{87})

Alapfogalmak:

- hang, zöreij,
- motívum, frázis.

Szekvencia, variálás.

A zenei mondat.

A periódus (előtag–utótag, egész zárlat–félzárlat).

Rendhagyó periódus és zenei mondat (terjedelmi, tagoltsági és hangnemi változatok).

A két- és háromtagúság főbb változatai.

Követelmény

Tudjon a tanuló a négyszólamúságban tájékozódni, egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.

Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.

Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Összetett autentikus kadencia zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Részletes harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évre épülve a funkciós zenei hallás tovább fejlesztése.
- A bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának további megismerése. (menüett, variáció)
- Tájékozódás az adott zenei anyagban diktálás után. (írás, hallás, zongorázás)

Ajánlott tananyag

- a mellékhármasok,
- a dominánsszeptim (D⁷);
- triós forma (menüett),
- variációs forma.

Funkciórend a bécsi klasszikus zenében (autentikus és plagális lépések; kadenciális, szomszédos, tercrokon, kadenciális féllépés).

- A mellékhármasok funkciói.
- Az V–VI. és a VI–V. fok kötési.
- Alaphármasok fűzése (dúrban és mollban, 7#, 7b előjegyzésig).

Szekvenciák:

- autentikus: I–IV–II–V–III–VI + kadencia,
- plagális: I–V–VI–III–IV–I–II–VI + kadencia.

A négyeshangzat: a dominánsszeptim:

- teljes D⁷ (oldás I-re vagy VI-ra),
- hiányos D⁷ (S funkció után).

A triós forma a bécsi klasszikus zenében (menüett).

A variáció (kötött, karakter, figurális, szabad).

Követelmény

Tudjon a tanuló egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.

Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.

Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (pl. autentikus és plagális szekvenciák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,

- egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4#, 4b előjegyzésig).

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli és szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az alábbiak alapján az iskola állítja össze, vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.

Szóbeli vizsga

- Mintapélda zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése

Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)

Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.

A tanult formai ismeretek alkalmazása.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

A továbbképző osztályok tanulói egyéb irányú tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, vagy olyan műfajban (pl. jazz zene) tanulják hangszerüket, melynek tanulását hatékonyan egészíti ki a zeneelmélet.

Fejlesztési feladatok

- A reneszánsz modális harmóniai fordulatok (motetták alapján), a barokk polifon szerkesztésmódok (Bach–invenciók és –fűgák alapján) megismerése, feldolgozása.
- A zenei alkotóképesség és szintetizáló képesség fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- alaphármasok szext és kvart–szext fordításai dúrban–mollban, lehetséges kötéseik, kapcsolataik
- négyes hangzatok (II⁷, V⁷)
- a reneszánsz és barokk stíluskörhöz tartozó szerkesztési formák: homofon, polifon (kánon, imitáció, fúga) stb.
- a tanult stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres műfajok ismerete: gregorián, orgánum, kánon, trubadúr ének, motetta, zsoltár, korál, madrigál, kantáta, mise, oratórium, opera, passió, concerto grosso, prelúdium, fúga, szvit – Josquin, Palestrina, Lassus, Purcell, Lully, Monteverdi, Corelli, Vivaldi, D.Scarlatti, J.S.Bach, G.F.Händel művein keresztül

Követelmény

Tudjon a tanuló tájékozódni hallás után a reneszánsz és barokk stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.

Tudjon a tanuló kottából modális harmóniakat, reneszánsz és barokk zenei formákat részletesen elemezni.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákon zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (plagális szekvenciák, modális példák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- a diatonikus összhangzattan,
- egy–egy jellegzetes alteráció a stíluskörön belül,
- a bécsi klasszikus stílus körhöz tartozó formatani ismeretek

Ajánlott tananyag

- négyeshangzatok és fordításaik, szeptim szekvenciák,
- szubdomináns alterációk (nápolyi szext, mollbeli IV. fok, stb)
- a szűkített IV. fokú szeptim
- a szubdomináns alterációk helye és feladata a zárlatban
- mellékdomináns: I⁷, II⁷
- hangnemi kitérés, moduláció, +1, –1 kivítkör, a váltódomináns
- a késleltetés helye és szerepe a bécsi klasszikus zenében
- a bécsi klasszikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek: motívum, frázis, zenei mondat, periódus (előtag–utótag, fél és egész zárlat), két és háromtagú formák, strófikus dal, dalforma, szonáta, variáció, szimfónia pl. Haydn, Mozart, Beethoven művein keresztül.

Követelmény

Tájékozódni a bécsi klasszikus stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.

Kottából a tanult harmóniakat, zenei formákat részletesen elemezni.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim és alterált hangzatokkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- a romantikus kis formák feldolgozása elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül

Ajánlott tananyag

- további alterációk a szubdominánsokon (bő – terckvart, bő – szext, bő – kvintszext,) a bő kvintes akkordok és vonzataik
- mellékdominánsok valamennyi fokon és vonzataik
- modulációk távolabbi hangnemekben (diatonikus, enharmónikus stb.)
- a romantikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek pl. Schubert, Schumann, Liszt, művein keresztül.

Követelmény

Tájékozódni a romantikus (korai és késői) stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.

Részletesen elemezni, kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim hangzatokkal, alterált is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. század alapvető zenei irányzatainak megismerése.
- Az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása

Ajánlott tananyag

- a nónakkordok
- a moduláció és a hangnemek kezelése a XX. sz. elején
- késleltetések, alterációk szokatlan módjai
- a harmóniai vonzások átalakulása, átalakítása
- az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása

- a XX. századi stíluskörhöz tartozó formatani és harmóniai ismeretek pl. Debussy, Liszt, Puccini, a 2. bécsi iskola, Bartók és Kodály művein keresztül.

Követelmény

Tájékozódjon a tanult XX. századi stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.

Tudja részletesen elemezni kottából a tanult harmóniakat, zenei formákat.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (késleltetésekkel, alterációkkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

További ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül

Bárdos L.: Hangzatgyakorló I–II. (EMB Z. 60095/1–2.)

Dobszay L.: A hangok világa V–VI. (EMB Z. 6458–6459)

Dobszay L.: Mozart–album hegedűsöknek (EMB Z. 4726, 5946)

Frank O.: Hangzó zeneelmélet (TK ISBN 963 18, 2378 4)

Gárdonyi Z.: Elemző formatan (EMB Z. 3995)

Kesztyer L.: Összhangzattan (EMB Z. 1184)

Ligeti Gy.: Klasszikus összhangzattan (Zeneműkiadó Bp. 1954.)

Ligeti Gy.: A klasszikus harmóniarend I–II. (Zeneműkiadó Bp. (Hármas-, négyeshangzatok) 1956.)

Pálfalvi J.: Bach Brandenburgi versenyei (EMB Z. 5971)

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai (EMB Z. 6248)

Weiner L.: A hangszeres zene formái (EMB Z. 1082)

Weiner L.: Az összhangzattan előkészítő Iskolája (EMB Z. 1104)

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt-játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat foks számokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

A tanuló ismerje meg

- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach–invenciók és –fűgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy–egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes

- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniakat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja

- alkalmazni a zeneelmélet tárgyban szerzett (formai, harmóniai, dallami) ismereteit az új, vagy a tanult hangszeres darabok elemzése során.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli és szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola állítja össze a feladatok alapján vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneelmélet tantárgy

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk és tág fekvésben.

Szóbeli vizsga

- Minta példa zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése

Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)

Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.

A tanult formai ismeretek alkalmazása.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól hangolt zongora,

Tábla (ötvonalas és sima),

Jó minőségű audio– és videoberendezés,

EGYHÁZZENE

Az egyházzene komplex tantárgy, mely több műveltségterületet – Bibliaismeret, Liturgikus ismeretek, Népének, Gregorián, Egyházzene–irodalom és zenei ismeretek – foglal magába.

A program célja az európai egyházzene megismertetése, illetve olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása, amelyek felkészítik a tanulót egy liturgikus alkalmon, vagy egyházzenei hangversenyen való részvételre, szélesítik látókörét, bővítik zenei ismereteit.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Bevezetés az egyházzenébe, a gregorián, a középkor, reneszánsz és kora–barokk egyházi zene vázlatos története az egyházzene–irodalom szemelvényein keresztül. Vázlatos népének–történet a felsorolt korszakokból. Bibliaismereti tanulmányok az előforduló zenei részletek szövegeinek tükrében.

Ajánlott tananyag

Gregorián:

– a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe.

Egyházzene–irodalom:

- szolmizáció keletkezése,
- a többszólamúság kezdeti formái,
- Ars Antiqua (13. század),
- a reneszánsz zenéje: a reneszánsz kezdetei: az Ars Nova művészete (14. század), Németalföld művészete (15. század), a klasszikus vokálpolyfónia (16. század),
- barokk stílus kialakulása, jellemzői (17. század)

Liturgikus ismeretek:

- a liturgia alapvető formái, annak elemei,
- az egyházi év felépítése, szerkezete, a főbb ünnepek,
- a mise felépítése,
- a protestáns istentiszteletek,
- a liturgikus alkalmon való részvétel és viselkedés alapvető szabályai.

Népének:

- Az egyházzene–irodalomhoz, ill. az egyházi évhez kapcsolódó felekezeti anyag.

Követelmény

- Az egyházzene–irodalom alapvető fogalmainak ismerete,
- 4 népének elsajátítása a saját felekezet repertoárjának ajánlott énekei közül,
- Az egyházi év saját felekezet szerinti felépítésének ismerete,
- Az év közben előforduló zenei szemelvények hallás utáni műfaji felismerése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra az éves anyagból

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Az egyházzene történetéből az érett barokk, a klasszika, a romantika, a XX. század és a kortárs korszakok vázlatos története az egyházzene–irodalom szemelvényein keresztül. Vázlatos népének–történet a felsorolt korszakokból. Bibliaismereti tanulmányok az előforduló zenei részletek szövegeinek tükrében.

Ajánlott tananyag

Egyházzene–irodalom:

- Bach és Händel művészete (kitekintés néhány kortárs szerzőre),
- a bécsi klasszika egyházzenei jelentősége,
- a romantika zenéje,
- ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival,
- kortárs zene.

Liturgikus ismeretek:

- a liturgikus öltözékek,
- a liturgikus színek,
- a zsolozsma imaórái.

Népének:

- Az egyházzene–irodalomhoz, ill. az egyházi évhez kapcsolódó felekezeti anyag.

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. (Editio Musica, 1993.)

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? (Zeneműkiadó, 1981.)

Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. (Zeneműkiadó, 1987.)

Wilson, Andrew – Dickson: Cantate Domino. A kereszténység zenéje. A gregoriántól a gospelig. A magyarországi nagyegyházak zenéjének története. (Gemini, 1992.)

Gülke, Peter: Szerzetesek, polgárok, trubadúrok. A középkor zenéje. (Zeneműkiadó, 1979.)

Brown, Howard M.: A reneszánsz zenéje. (Zeneműkiadó, 1980.)

Palisca, Claude V.: Barokk zene. (Zeneműkiadó, 1976.)

Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. (Zeneműkiadó, 1977.)

Dobák Pál: A romantikus zene története. (Tankönyvkiadó, 1983.)

Salzman, Eric: A 20. század zenéje. (Zeneműkiadó, 1980.)

Fábián Imre: A huszadik század zenéje. (Gondolat, 1966.)

Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje. (Gondolat, 1967.)

Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. (Gondolat, 1974.)

Várnai Péter: Oratóriumok könyve. (Zeneműkiadó, 1972.)

Követelmény

Az egyházzene–irodalom alapvető fogalmainak ismerete.

Négy népének elsajátítása a saját felekezet repertoárjának ajánlott énekei közül.

A liturgikus öltözékeinek, színeinek ismerete.

Az év közben előforduló zenei szemelvények hallás utáni műfaji felismerése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra az éves anyagból

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után:

A tanuló ismerje:

- a liturgia alapvető formáit, annak elemeit
- az egyházi év felépítését, szerkezetét, a főbb ünnepeket, a liturgikus színeket
- a liturgikus öltözékeket
- a mise felépítését
- a zsoltosima imaóráit
- a protestáns istentiszteleteket
- a liturgikus alkalmakon való részvétel és viselkedés alapvető szabályait
- a történelmi egyházak által meghatározott, ún. műveltségi népénekanyagot
- az énekeskönyvben szereplő gregorián tételeket, illetve párhuzamokat
- népénekeket,
- a kvadrát kottát olvasni, az alapvető neumákat
- az egyházzene történetéből a gregorián, reneszánsz és barokk történetét

Továbbképző évfolyamok

Javasolt az elvégzett anyag elmélyítése érdekében egyházzenei hangversenyek, liturgikus alkalmak látogatása, valamint a körzetben található iskolák működő egyházzene csoportjaival közös órák szervezése. A Bibliaismeret és Liturgikus ismeretek óráira szakemberek (pap, lelkész, hittan tanár) meghívása lehet indokolt.

A továbbképző négy évfolyama során a tanuló kottából ismerje a műveltségi anyagból az alább felsorolt énekeket. Egyéb felekezet esetében a tanár mérlegelje saját ismeretei alapján a népének követelményeket.

Népének:

Evangélikus: 40, 42, 44, 47, 52, 54, 57, 58, 72, 76, 80, 96, 101, 108, 109, 113, 115, 116, 121, 131, 132, 136, 150, 151, 152, 157, 158, 161, 185, 188, 189, 198, 200, 208, 213, 215, 222, 229, 231, 232, 233, 235, 254, 255, 260, 263, 266, 274, 276, 279, 280, 286, 291, 308, 331, 336, 337, 346, 357, 359, 361, 365, 369, 371, 378, 379, 388, 389, 402, 405, 412, 417, 422, 423, 431, 443, 493, 503, 512.

Katolikus: 3, 6, 7, 22, 25, 26, 28, 30, 37, 41, 43, 54, 59, 63, 67, 82, 98, 100, 105, 126, 128, 142, 149, 157, 161, 162, 165, 168, 169, 189, 190, 219, 221, 222, 224, 226, 234, 287, 352, 358.

Református: 6, 8, 23, 25, 32, 33, 34, 38, 40, 42, 47, 50, 65, 66, 68, 77, 80, 84, 89, 90, 96, 99, 105, 130, 134, 135, 138, 150, 151, 161, 165, 167, 171, 174, 185, 192, 205, 215, 217, 220, 225, 226, 234, 241, 251, 254, 255, 256, 263, 265, 272, 274, 276, 294, 296, 299, 301, 303, 312, 315,

316, 318, 326, 329, 337, 341, 342, 343,345, 370, 373, 380, 390, 434, 447, 459, 475, 483, 485, 500, 503, 511, 512.

B. Műveltségi anyag:

Evangélikus: 40, 57, 131, 150, 161, 188, 200, 254, 291, 361.

Katolikus: 6, 8, 28, 41, 67, 100, 105, 130, 190, 191.

Református: 42, 68, 90, 150, 161, 225, 254, 256, 286, 380.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A gregorián és a középkori egyházzene 2. évfolyamon megszerzett ismereteinek bővítése, főként a gyakorlati zenei részre helyezve a hangsúlyt.

Ajánlott tananyag

- Zsoltártónusok,
- egyszerűbb gregorián misetételek (Missa Mundi),
- a gregorián hangjegyírás vázlatos története,
- a gregorián ének műfajai,
- zsidó liturgikus dallamok,
- bizánci énekek,
- homofónia és polifónia, vokális és instrumentális zene fogalma,
- a középkori többszólamúság egyszerűbb darabjai,
- zenei műfajok, formák, művek hallás utáni felismerése, darabok elemzése,
- a felekezetek alapvető istentiszteleti anyaga,
- 10 népének elsajátítása az ajánlott énekek közül, 2 az ún. műveltségi anyagból,
- lapról olvasás: az énekeskönyvek dallamaiból (Éneklő Egyház, Evangélikus Énekeskönyv, Református Énekeskönyv) és könnyű gregorián tételek kvadrát kottából,
- népének történet – az évfolyami egyházzene–irodalom anyag korszakához kapcsolódóan.

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. (Editio Musica, 1993.)

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? (Zeneműkiadó, 1981.)

Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. (Zeneműkiadó, 1987.)

Wilson, Andrew – Dickson: Cantate Domino. A kereszténység zenéje. A gregoriántól a gospelig. A magyarországi nagyegyházak zenéjének története. (Gemini, 1992.)

Gülke, Peter: Szerzetesek, polgárok, trubadúrok. A középkor zenéje. (Zeneműkiadó, 1979.)

Brown, Howard M.: A reneszánsz zenéje. (Zeneműkiadó, 1980.)

Palisca, Claude V.: Barokk zene. (Zeneműkiadó, 1976.)

Fank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében. A szerző magánkiadása. Budapest 1996.

Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. (Zeneműkiadó)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra az éves anyagból

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A reneszánsz és kora–barokk egyházzene, a 2. évfolyamon megszerzett ismereteinek bővítése, főként a gyakorlati zenei részre helyezve a hangsúlyt.

Ajánlott tananyag

- Recitált Magnificat (magyar nyelven, tetszés szerinti zsoltártónuson),
- egyházi műfajok: mise, motetta,
- kétszólamú reneszánsz és kora–barokk vokális és instrumentális művek megismerése, előadása,
- zenei műfajok, formák, művek hallás utáni felismerése, darabok elemzése,
- a kereszténység története a Reformációig,
- a keresztény/keresztyén liturgia alapvető elemei,
- 10 népének elsajátítása az ajánlott énekek közül, 2 az ún. műveltségi anyagból,
- lapról olvasás: az énekeskönyvek dallamaiból (Éneklő Egyház, Evangélikus Énekeskönyv, Református Énekeskönyv),
- népének történet – az évfolyami egyházzene–irodalom anyag korszakához kapcsolódóan,
- az orgona liturgikus funkciója.

Dobszay László: A zsoltárszöveg

Barsi Balázs: A liturgikus év

Dobszay László: Bevezetés a gregorián énekbe (középfokra)

Dobszay László: A magyar egyházzene–történet forrásai

Szendrei Janka: A himnusz

Dobszay László: Latin–magyar himnárius

Papp Anette: A graduál–antifónák középkori kapcsolatai

Dobszay László: A római mise énekrendje

Schmelowsky Ágoston: Rövid bevezetés a zsidó liturgiába

Dobszay László: Ólatin liturgiák énekei

Szendrei Janka: Az alleluja

Dobszay László: Az antifona

Szendrei Janka: A responsorium

Dobszay László (szerk.): Gregorián példatár

Dobszay László: Psalmorum Melodia

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra az éves anyagból

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Az érett barokk és klasszikus korszak egyházzenejének 3. évfolyamon megszerzett ismereteinek bővítése, főként a gyakorlati zenei részre helyezve a hangsúlyt.

Ajánlott tananyag

- A graduál műfaja,
- kétszólamú érett barokk és klasszikus vokális és instrumentális művek megismerése, előadása,
- kánonok és quodlibetek éneklése,

- zenei műfajok, formák, művek hallás utáni felismerése,
- a kereszténység története a Reformációtól,
- az istentiszteleten, misén kívüli egyéb szertartások liturgiáinak jellemzői,
- a hazai énekeskönyvek tartalma, használata (Éneklő Egyház, Evangélikus Énekeskönyv, Református Énekeskönyv)
- 10 népének elsajátítása az ajánlott énekek közül, 2 az ún. műveltségi anyagból,
- lapról olvasás: az énekeskönyvek dallamaiból (Éneklő Egyház, Evangélikus Énekeskönyv, Református Énekeskönyv),
- népének történet – az évfolyami egyházzene–irodalom anyag korszakához kapcsolódóan,
- az orgona fő részei.

Dobszay László: A zsoltószma

Barsi Balázs: A liturgikus év

Dobszay László: Bevezetés a gregorián énekbe (középfokra)

Dobszay László: A magyar egyházzene–történet forrásai

Szendrei Janka: A himnusz

Dobszay László: Latin–magyar himnárius

Papp Anette: A graduál–antifónák középkori kapcsolatai

Dobszay László: A római mise énekrendje

Schmelowsky Ágoston: Rövid bevezetés a zsidó liturgiába

Dobszay László: Ólatin liturgiák énekei

Szendrei Janka: Az alleluja

Dobszay László: Az antifóna

Szendrei Janka: A responsorium

Dobszay László (szerk.): Gregorián példatár

Dobszay László: Psalmorum Melodia

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra az éves anyagból

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A romantikus, XX. századi és kortárs egyházzene 2. évfolyamon megszerzett ismereteinek bővítése, főként a gyakorlati zenei részre helyezve a hangsúlyt.

Ajánlott tananyag

- Az egyház jelképei,
- zenei műfajok, formák, művek hallás utáni felismerése,
- kétszólamú romantikus, XX. századi, kortárs vokális és instrumentális művek megismerése, előadása,
- a hazai énekeskönyvek tartalma, használata (Éneklő Egyház, Evangélikus Énekeskönyv, Református Énekeskönyv)
- 10 népének elsajátítása az ajánlott énekek közül, 2 az ún. műveltségi anyagból,
- lapról olvasás: az énekeskönyvek dallamaiból (Éneklő Egyház, Evangélikus Énekeskönyv, Református Énekeskönyv),
- népének történet – az évfolyami egyházzene–irodalom anyag korszakához kapcsolódóan,
- az orgona felépítésére és ápolására vonatkozó alapvető tudnivalók.

Dobszay László: Az antifona
 Szendrei Janka: A responsorium
 Dobszay László (szerk.): Gregorián példatár
 Dobszay László: Psalmorum Melodia
 Dobszay László: Responsoria de Psalmista
 Szendrei Janka: A Verbum caro responzóriumtípus
 O. Lassus: (Közz.: Soós András) Nyolc Magnificat
 J. J. Fux: (Közz.: Soós András) Adventi Offertoriumok
 A. Lotti: (Közz.: Soós András) Mise-tételek
 B. Resinarius: (Közz.: Soós András) Responzóriumok
 (Közz.: Soós András) Polifón vesperás-zsoltárok és antifonák a Rhau-gyűjteményből
 G. Dufay: (Közz.: Szendrei Janka) 15 himnusz
 (Közz.: Soós András) Középkori angol carolok
 G. P. Palestrina: (Közz.: Soós András) Himnuszok
 (Közz.: Mezei János) Korai polifónia I. –
 Cl. Goudimel: (Közz.: Bódiss Tamás) Négyszólamú zsoltárok I–II.
 J. H. Schein: (Közz.: Dobszay László) 18 karácsonyi korál
 (Közz.: Soós András) Kétszólamú reneszánsz kórustételek
 (Közz.: Dobszay L. és Mezei J.) Bicinia sacra
 T. L. de Victoria: (Közz.: Kovács A.) Motetták
 J. H. Schein: (Közz.: Dobszay László) Korálok az egész évre
 G. J. Werner: (Közz.: Dobszay Ágnes) Polifon himnuszok
 (Közz.: Dobszay László) Vademecum. Egyházzeneszek útikönyve
 (Közz.: Kamp S. és Kovács A.) Romantikus egyházi kórusművek – Liszt és Reger
 G. P. da Palestrina (Közz.: Kovács A.) Húsz motetta
 A magyar népének népzenei felvételeken (Közz.: Dobszay László és Németh István)

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után:

Az alapfok követelményein túl:

A tanuló tudja:

- a zsoltártónusokat
- az egyszerűbb gregorián misetételeket (Missa Mundit)
- az egyházzene történetének legfontosabb stílusait
- az orgona fő részeit és liturgikus funkcióját

A tanuló tudjon:

- zongorán, orgonán népéneket kísérni
- a szköla, illetve énekhar tagjaként nyilvánosan szerepelni,

A tanuló ismerje:

- a keresztény/keresztyén a liturgia alapvető elemeit
- a felekezetek énekrepertoár fő műfajait
- a felekezetek alapvető istentiszteleti énekanyagot
- az egyház jelképeit

- a kereszténység történetének jelentősebb fordulópontjait évszámmal
- egyéb szertartások liturgiáinak jellemzőit
- a hazai énekeskönyvek tartalmát és használatát
- az alapfokon meghatározott népénekeket,
- a népének történetét vázlatosan
- a gregorián ének műfajait
- a gregorián hangjegyzés vázlatos történetét

A tanuló tudjon:

- egy zsidó liturgikus éneket
- három rövid gregorián tételt latinul
- három magyar graduál-dallamot
- lapról olvasni az Éneklő Egyház, az Evangélikus, illetve Református Énekeskönyv dallamaiból
- lapról olvasni könnyű gregorián tételeket kvadrát kottából
- az instrumentális és vokális egyházi zene legjellegzetesebb műfajait
- két könnyű egyházzenei művet énekes, illetve hangszeres együttesben előadni
- további három egyházzenei művet elemezni
- az egyházzene történetének legfontosabb stílusait (klasszika, romantika, XX. század, kortárs)
 - tanórai keretben zongorán, orgonán népéneket kísélni, illetve saját hangszerén közreműködni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól hangolt zongora (pianínó), zongoraszék.

Megfelelő méretű ötvonalas tábla, írásvetítő, projektor, vetítövászon.

A zenehallgatáshoz, elemzéshez, az egyes zeneművek részletkiemeléséhez szükséges Hi-Fi-berendezés.

A követelmények elsajátításához szükséges bemutató anyag, CD-k, DVD-k, kották, szakkönyvek.

IMPROVIZÁCIÓ

A tantárgy definíciója

Az improvizáció spontán szerkesztés, gyors reagálás egy zenei problémára, amelynek az azonnaliság ad különös izgalmat; a kompozíció hosszabb ideig tartó szerkesztés eredménye, melyben a gondolat finomítására, csiszolására nyílik lehetőség.

A kétféle tevékenység folyamatos és egyidejű jelenléte segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás kialakítását, felkelti és fokozza a figyelmet, döntésre késztet és kialakítja a gyors reagáló készséget.

Az improvizáció tantárgy feladatai

Az improvizációs készség kialakításának és fejlesztésének módszeres megvalósítása, kiegészítve kompozíciós feladatokkal, esetleg vizuális – és egyéb – analógiákkal, különös tekintettel az interdiszciplináris kapcsolatokra,

Az improvizációnak a zeneművek interpretációs feladataival párhuzamosan és azokkal összhangban – kölcsönhatás formájában – szerepet kell kapnia a képzés teljes folyamatában,

A zenei nyelv spontán, önálló elsajátításának és alkalmazásának segítése,

A zenei hallás és ritmusérzék fejlesztése,

Bizonyos általános képességek (memória, önkontroll, döntési készség, szuggesztivitás) fejlesztése,

A zenei szerkesztés (összhangzattan, ellenponttan, formatan stb. elemeinek) zeneművekben való felismerése és kreatív alkalmazása,

Tájékozódás a különböző zenei stílusokban, az egyes stílusok mélyebb ismerete és a stílusokban való önálló rögtönzőkészség megszerzése,

Az interpretációs készség fejlesztése,

A zenei fantázia és a zenei érzékenység fejlesztése,

A zenei kreativitás és általában a kreatív gondolkodás kialakítása és fejlesztése.

Az improvizáció tantárgy és a helyi tanterv szükségessége

A fent említett célok nehezen megvalósíthatóak, ha nem egy külön tanmenet, vagy akár egy külön tanítási óra szolgál értük. Illetve, az alapfokú zeneórán is segít a pedagógusnak beépítenie a rögtönző feladatokat, ha rendelkezésére áll egy erre a célra kialakított tanterv.

A helyi tantervünk azért született, mert iskolánkban nem csak klasszikus, hanem népi hangszereken is oktatjuk az improvizációt, így bemutatva, hogy a gyakorlatok univerzálisak, alkalmazhatóak bármilyen hangszerre (a hangszer technikai adottságait figyelembe véve), valamint, az ajánlott tananyag is kiegészülhet népzenei improvizációs anyagokkal.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

– Zenei elem: hang (erő, idő, magasság, szín).

– Szerkezeti elv: ellentét, átmenet.

- Ismerkedés a hangokkal (természeti hangok, emberi hangok, tárgyak-, hangszerek hangjai).
- Ismerkedés a hangkeltő eszközökkel és a hangszerekkel.
- Hangzásokarakterek, hangkarakterek, – hangképzés, artikuláció – („pontoszerű” – „vonalszerű” – „foltszerű” hangzások: egymástól elválasztott hangok, egymással összekötött hangok, hosszan szóló hangcsoportok).
- Ismerkedés az ABC-s hangokkal (törzshangok, oktávok)
- Hangok a hangszeren.

Ritmika

- A hangok és a szünetek értéke.
- Egyenletes – nem egyenletes.
- Páros – páratlan metrum.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.

Választható improvizációs feladatok

- Egyszerű improvizációk a hangok különböző megszólaltatási lehetőségeire építve, kapcsolatban az erővel, idővel, magassággal és hangszínnel – ellentétek, átmenetek – fokozások – feszültségek – feloldások (a szerves zenei építkezés, a meggyőző és élményszerű interpretálás érdekében).
- Hangok és szünetek kapcsolata.
- „Pontoszerű” – „vonalszerű” – „foltszerű” hangzások és ezek különböző kombinációi.
- Különféle hangulatok, történések stb. hangzásai.
- Improvizáció egy adott hangmagasságon – ellentétek, átmenetek.
- Improvizáció meghatározott metrumú ritmussorra, a hangok szabadon választhatók.
- Kötött és kötetlen formák.
 - Improvizáció népdalok ritmusával és dallamkészletével.
- Párbeszéd a fentiekre építve (tanár és tanuló, tanuló és tanuló játéka).
- Szóló–tutti játékok.
 - “Felfedező” játék: a tanuló megkötés nélkül kereshet hangszíneket, majd ezeket társíthatja gondolatokhoz, vizuális ingerekhez.

Kompozíciós feladatok

- Egyszerű ritmuskompozíció írása, megadott értékek, megadott szünetek használata, megadott metrum és ütemszám.
 - Zenei aláfestés, egy adott történet elmesélése zenei hangokkal.

Ajánlott tananyag

Sáry László: Társasjáték

Hunyadi Zsuzsanna: A zeneértés alapjai– Zongoraiskola I.

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Apagyi Mária: Zongorálom

Követelmények

- Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása:
- a törzshangok hangszeren történő megszólaltatása a hangok tulajdonságai alapján;
 - a legegyszerűbb hang- és szünetértékek ismerete és alkalmazása; a 2/4-es, ütem felismerése és alkalmazása.

A tanuló legyen képes zenei eszközökkel ellentéteket, átmeneteket létrehozni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- Egy improvizáció,
- Egy megírt és előadott ritmuskompozíció.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előképző 1. évfolyam anyagának összefoglalása és szerves folytatása.
- Zenei elem: hang.
- Szerkezeti elv: ellentét, átmenet.
- Ismerkedés a hangokkal, a hangkeltő eszközökkel és a hangszerekkel.
- Hangzáskarakterek, hangkarakterek – hangképzés, artikuláció.
- Kottaolvasás, kottairás (vonallrendszer, kulcsok).
- Kottairás: a hagyományos és a mai zene notációja.
- Hangközök.
- Bichord, trichord, tetrachord, pentachord.
- Pentatónia.
- Kromatikus hangsor (különböző szelvények).
- Egészhangú skála (különböző szelvények).
- Felhangok.

Ritmika

- A hangok és a szünetek értéke.
- Egyenletes – nem egyenletes.
- Páros – páratlan metrum.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.
- Négyütemes zenei egységek (2+2 ütemek).

Választható improvizációs feladatok

- Egyszerű improvizációk a hangok különböző megszólaltatási lehetőségeire építve, kapcsolatban az erővel, idővel, magassággal és hangszínnel – ellentétek, átmenetek – fokozások – feszültségek – feloldások (a szerves zenei építkezés, a meggyőző és élményszerű interpretálás érdekében).
- A hangszer megszólaltatási lehetőségeinek széles skálája.
- Hangok és szünetek kapcsolata.
- „Pontszerű” – „vonalszerű” – „foltszerű” hangzások és ezek különböző kombinációi.
- Különféle hangulatok, történések stb. hangzásai.
- Improvizáció egy adott hangmagasságon – ellentétek, átmenetek, meghatározott hangközzel, 2 – 3 – 4 – 5 egymás melletti hangra építve, pentaton improvizációk, kromatikus hangsor néhány hangjával, egészhangú hangsorral (vagy néhány hangjával).
- Felhangjáték improvizáció.
- Improvizációk meghatározott értékű hangokkal (páros, páratlan metrumban).
- Meghatározott metrumú ritmussorra történő improvizáció, a hangok szabadon választhatók.
- Kötött és kötetlen formák.

- Négyütemes zenei egységekből álló improvizáció.
- Négysoros improvizációk.
- Párbeszéd a fentiekre építve.
- Szóló–tutti játékok.

Kompozíciós feladatok

- Egyszerű ritmuskompozíció írása, megadott értékek, megadott szünetek használata, megadott metrum és ütemszám.
- Egy, vagy néhány hangból álló kompozíció.

Ajánlott tananyag

Sáry László: Társasjáték

Hunyadi Zsuzsanna: A zeneértés alapjai– Zongoraiskola I.

A hangszeres, illetve szolfézsórákon tanult bármely mű, például Kurtág György: Játékok I. kötet, Sári József: Bicinien (két hegedűre), Gonda János: A rögtönzés világa I.

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása:

A törzshangok és oktávok ismerete, egyszerű kottairás violín– vagy basszuskulcsban; az egész–, fél–, negyed–, nyolcadhang és szünetértékek ismerete és alkalmazása;

A 2/4–es, 3/4–es, ütemek felismerése és alkalmazása.

A tanuló legyen képes zenei eszközökkel ellentéteket, átmeneteket létrehozni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- A tanult anyaghoz kapcsolódó improvizáció;
- Egy megírt és előadott ritmuskompozíció, vagy néhány hangra épített egyszerű kompozíció.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előkészítő évfolyamok anyagának összefoglalása, kiegészítése és szerves folytatása.
- Zenei elem: hang.
- Szerkezeti elv: ellentét, átmenet, párhuzam, tükörkép.
- Kottaolvasás, kottairás (vonalszám, kulcsok, módosítójelek).
- Kottairás: a hagyományos és mai zene notációja.
- Bichord, trichord, tetrachord, pentachord.
- Pentatónia.
- Variációk, variáns.
- Dallamépítkezés (lépés, ugrás, hangismétlés). Legato – staccato játékmód.
- Párbeszéd a fentiekre építve.
- Felhangok.
- Dallam–kíséret–viszonyok (orgonapont, dudakíséret, ostinato, kettősfogás, akkord).
- Dallam – dallam viszonyok (unisono, párhuzam, ellenmozgás, tükörkép).

Ritmika

- Átkötött hang.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.
- Négyütemes zenei egységek (2+2 ütemek, kérdés–válasz–viszonyok).
- Nyolcütemes periódus (4+4 ütemes tagolódás).
 - Népdal-kadenciák
 - Népdalok dallamkészlete

Választható improvizációs feladatok

- Hangszerbemutató improvizáció (a hangszeren létrehozható hangok és hangzások széles skálán történő megszólaltatása).
- Hangzások és színek a hangszeren.
- Különböző hangzások egymáshoz való viszonyítása.
- Adott hang más–más környezetben.
- Improvizáció meghatározott hangközzel, meghatározott metrumban, meghatározott ütemszámmal, vagy szabadon.
- Egyszólamú játék (legato, staccato, vagy legato és staccato) 2, 3 vagy 4 egymás melletti hanggal.
- Pentachord (dúr vagy moll) dallamok páros (páratlan) metrumban, meghatározott ütemszámmal, egy szólamban vagy egyszerű többszólamú szerkesztésben. (Egy tanuló játéka, vagy tanár és tanuló játéka).
- Pentaton improvizáció.
- Improvizáció néhány hangos motívumra építve, figyelve a motívum– és ritmusvariálás különböző lehetőségeire és az adott motívum más–más hangon való megjelenésére (transzponálás).
- Improvizációk egy kiválasztott zenei elvre és annak variációira építve.
- Unisono improvizációk – párhuzamos szerkesztésű improvizációk (megadott vagy szabadon választott hangkészlet).
- Tükörkép–improvizációk (ritmus–tükörképek, dallam–tükörképek; megadott vagy szabadon választott hangkészlet).
- Improvizációk meghatározott ritmikai problémára építve.
- Improvizációk kétszólamú ritmussorra építve. A hangkészlet szabadon választható.
- Improvizációk négyütemes egységekre építve, 2+2 ütem, kérdés–válasz viszony. (A tanár kérdez, a tanuló válaszol vagy fordítva).
- Improvizációk nyolcütemes egységekre építve, 4+4 ütem, kérdés–válasz viszony.
- Négyesoros dallam improvizációk.
- Különböző hangulatokra, történésekre épített improvizációk.
- Fokozások – feszültségek – feloldások (a szerves zenei építkezés, a meggyőző és élményszerű interpretálás érdekében).
- Mesterek kompozícióihoz kapcsolódó improvizációk.

Kompozíciós feladatok

- Az év folyamán lehetőleg minél több improvizációs szempont kompozícióban is kerüljön feldolgozásra, legalább egyszólamú szerkesztésben, violin– vagy basszusuklusbán.

Ajánlott tananyag

A hangszeres, illetve szolfézsórákon tanult bármely mű, például:
Bartók Béla: Mikrokozmosz I. kötet

Kurtág György: Játékok I. kötet
Hunyadi Zsuzsanna: A zeneértés alapjai– Zongoraiskola I.
Papp Lajos: 27 kis zongoradarab
Sári József: Bicinien
Sári József: Lépésről lépésre...
Sári József: Sul Tasto
Gonda János: A rögtönzés világa I. kötet
Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása:
kottaolvasás–kottairás violin– és/vagy basszusukulcsban;
módosítójelek ismerete és alkalmazása;
A tanuló legyen képes zenei eszközökkel variánsokat, párhuzamokat, tükörképeket létrehozni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- Két különböző jellegű improvizáció;
- Egy megírt és előadott kompozíció.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előző évfolyamok anyagának összefoglalása és szerves folytatása.
- Zenei elem: hang.
- Szerkezeti elv: ellentét, átmenet, párhuzam, tükörkép, ismétlés, visszatérés.
- Ritmusvariációk.
- Dúr és moll hármashangzatok felépítése.
- Tonika, domináns, szubdomináns jelentése. Vezetőhang, szeptimhang.
- Régi stílus

Ritmus improvizáció, pontozott ritmusok

Forma

- Kötött és kötetlen formák.
- Az ismétlés és visszatérés szerepe a zenei formaépítkezésben.
- Kottairás: a hagyományos és mai zene notációja.
- Népdal-kadenciaképletek

Választható improvizációs feladatok

- Az előző évfolyamok improvizációs feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Improvizáció egy hangközzel (megadható: metrum, ütemszám).
- Egyszólamú etűd–improvizáció (T–D, I–V) funkciókra építve, csak a hármashangzatok hangjainak használatával, különböző metrumokban. Improvizációk megadott ritmikai problémákra építve (pl. legyen benne triola stb.).
- Improvizáció kétszólamú ritmussorra építve. A hangkészlet szabadon választható.
- Improvizáció néhány hangos motívumra építve, ritmusvariálás és transzponálás lehetőségeivel. – Kétütemes egységekből álló ritmus–, vagy egyszerű dallam improvizáció az ismétlésre vagy a visszatérésre építve. (A kétütemes egységeket betűvel jelölve: AA BB CC

stb., vagy ABACAD stb.)

- Improvizációk a mai zenére jellemző hangkészletekkel (pl. kromatika, egészhangú hangsor, a modellek valamelyike, pl. 1:5 modell stb.)
- Különböző hangulatokra, történésekre épített improvizációk.
- Fokozások – feszültségek – feloldások (a szerves zenei építkezés, a meggyőző és élményszerű interpretálás érdekében).
- Mesterek kompozícióihoz kapcsolódó improvizációk.
- Párbeszéd a fentiekre építve.
- Improvizációk kromatikus hangkészlettel

Kompozíciós feladatok

- Az év folyamán lehetőleg minél több improvizációs szempont kompozícióban is kerüljön feldolgozásra, legalább egyszólamú szerkesztésben, violin– vagy basszusuklusban.

Ajánlott tananyag

A hangszeres, illetve szolfézsórákon tanult bármely mű, például:

Bartók Béla: Mikrokozmosz I–II. kötet

Kurtág György: Játékok I–II. kötet

Tarka–barka (Teöke Mariann)

Sári József: Bicinien

Sári József: Sul Tasto

Sári József: Die Neun Zwerge

Gonda János: A rögtönzés világa I.

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása.

A dúr és az összhangzatos moll hangsor ismerete 2#, 2b előjegyzésig.

V–I fokok a kíséretben.

Kromatika, egészhangú hangsor,

Pontozott ritmusok és egyszerű szinkópák felismerése és alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

– Két különböző jellegű improvizáció;

– Egy megírt és előadott egyszerű kompozíció.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

– Az előző évek anyagának magasabb szintű összefoglalása és szerves folytatása.

– Zenei elem: hang.

– Szerkezeti elv: ellentét, átmenet, párhuzam, tükörkép, ismétlés, visszatérés, variáns, variáció

– Kvintkör, előjegyzések. Dúr és moll hangsorok felépítése, kapcsolata.

– Tonika, domináns, szubdomináns. Vezetőhang, szeptimhang. I, IV, V. fokok egyszerű akkordokban.

– Hangközök, alap hármashangzatok (négyféle), dúr, moll hármashangzatok fordításai.

Ritmika

- Bonyolultabb ritmusképletek és szinkópák.
- Parlando, rubato előadásmódok ritmikája

Forma

- Kötött és kötetlen formák.
- Kéttagú forma.

Artikuláció:

- hangpár és staccato különböző kapcsolási lehetőségei;
- tenuto és legato különböző kapcsolási lehetőségei.

Kottairás: a hagyományos és mai zene notációjára.

Választható improvizációs feladatok

- Az előző évek improvizációs feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Improvizáció meghatározott hangközökre építve.
- Hármashangzat–improvizációk (különböző hangulati szempontok, karakterek megadhatók).
- Hangpár– improvizációk.
- Improvizációk hangpár és staccato különböző kapcsolataira, különböző artikulációs lehetőségekre. (bármilyen hangkészlettel).
- Egyszólamú etűd improvizáció funkciókra építve, csak a hármashangzat hangjait használva.
- Improvizáció adott hármashangzattal és a hangzat váltóhangjainak alkalmazásával.
- Modell improvizáció a hangszer adottságaihoz mérten.
- Különböző technikai problémákat segítő improvizációk, bármilyen hangkészlettel (pl. gyors pergőjáték, trilla stb.).
- Ritmus improvizáció: triola, felütés.
- Improvizációk dúr jellegű blues–sémával, egyszerű tritonus kísérettel.
- Kétszólamú improvizációk.
- Improvizációk a mai zenére jellemző hangkészletekkel (különböző tempók, karakterek).
- Improvizáció adott motívumra építve.
- Parlando, rubato improvizáció megadott népdalszövegre és hangsorra.
- Fokozások – feszültségek – feloldások.
- Különböző hangulatokra, történésekre épített improvizációk.
- Mesterek kompozícióihoz kapcsolódó improvizációk.
- Párbeszéd a fentiekre építve.

Kompozíciós feladatok

- Az év folyamán lehetőleg minél több improvizációs szempont kompozícióban is kerüljön feldolgozásra egyszólamú szerkesztésben, vagy egyszerű kétszólamúsággal.

Ajánlott tananyag

A hangszeres, illetve szolfézsórákon tanult bármely mű, például:

Bartók Béla: Mikrokozmosz I– III. kötet

Kurtág György: Játékok I., II., IV. kötet

Hunyadi Zsuzsanna: A didergő király

Károlyi Pál: Négy etűd

Papp Lajos: Első játékok a zongorán

Sári József: Die Neun Zwerge

Sári József: Kilenc miniatűr

Kocsár Miklós: 15 zongoradarab (Tarka–barka)

Kocsár Miklós: Nyolc könnyű karakterdarab gitárra

Takács Jenő: Sounds and Colours
Samuel Adler: Gradus I. (New York Oxford University Press, 1971. Printed in USA)
Jaroslav Vodrůzka: Die Orgel improvisation (Editio Supraphon Praha, 1988.)
Gonda János: A rögtönzés világa I.
Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása.
Az eddig tanult hang- és szünetérték ismerete, használata. Az eddig tanult hangközök ismerete.

A dúr és az összhangzatos moll hangsorok ismerete
A rendezőelvek szerinti zenei építkezés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- Egy funkciókra épülő és egy mai hangzású improvizáció;
- Egy megírt és előadott egyszerű kompozíció.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek összefoglalása és szerves folytatása.

- Zenei elem: hang.
- Szerkezeti elv: ellentét, átmenet, párhuzam, ismétlés, visszatérés.
- Dúr és moll hangsorok felépítése, kapcsolata. Vezetőhang, szeptimhang.
- Tonika, domináns, szubdomináns. I–IV–I, I–V–I, I–IV–V–I fokok kapcsolása.
- Egyszerű összhangzattani alapismeretek.
- Hangközök, hármashangzatok és fordításaik.
- Szekvencia, kánon.
- Pentaton blues hangsor
- Háromtagú formák
- Kvintkör

Ritmika

- Bonyolultabb ritmusképletek és szinkópák.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.
- Két- és háromtagú formák.
- Négyesoros dallamépítkezés (népdalszerkezet)

Artikuláció:

- hangpár és staccato különböző kapcsolási lehetőségei;
- tenuto és legato különböző kapcsolási lehetőségei.
- Ornamentika.
- Kottairás: a hagyományos és mai zene notációja.

Választható improvizációs feladatok

- Az előző évek improvizációs feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
Improvizáció meghatározott hangközökre építve.
- Hármashangzat-improvizációk.

- Improvizáció adott hármashangzattal és a hangzat váltóhangjainak (átmenőhangjainak) alkalmazásával.
- Egyszólamú dallam improvizáció meghatározott hangnemben (dúr vagy moll).
- Dallam improvizáció szekvenciákkal.
- Kétszólamú improvizáció imitációkra építve.
- Egyszerű kánon–improvizációk (ritmus, dallam).
- Improvizáció T–D–D–T funkciókra (keringő, klasszikus, lassú barokk).
- Improvizáció a jazz S–D–T (II–V–I) funkciós sémájával (két– és négyütemes egységek, különböző hangnemekben).
- Kétszólamú etűd improvizáció T–T–D–T, T–D–D–T, T–S–D–T funkciókra építve, a dallamban váltó– és átmenőhangok.
- Kétszólamú improvizáció, komplementer lehetőségek, hangpár, staccato alkalmazásával, bármely hang használható.
- Kétszólamú improvizáció, komplementer lehetőségek, hangpár, staccato alkalmazásával, T–D–D–T funkciókra építve.
- Hangpár, staccato improvizáció T–D–D–T, T–D–D–T, T–D–D–T funkciókra építve. A négyütemes egységeket ismételni, a középső egységet más hangnemben játszani – ismétlés, visszatérés.
- Improvizációk különböző artikulációs lehetőségekre építve.
- Egyszólamú improvizáció valamelyik modális hangsorra építve.
- Improvizáció egyszerű, nem modulatorikus jazz–standardek harmóniasoraira.
- Különböző hangulatokra, történésekre épített improvizációk.
- Fokozások – feszültségek – feloldások.
- Mesterek kompozícióihoz kapcsolódó improvizációk, elsősorban egyszerű klasszikus stílusú darabokhoz, klasszikus menüettekhez.
- Párbeszéd a fentiekre építve.

Kompozíciós feladatok

- Az év folyamán lehetőleg minél több improvizációs szempont kompozícióban is kerüljön feldolgozásra, egyszólamú szerkesztésben, vagy egyszerű kétszólamúsággal.

Ajánlott tananyag

A hangszeres, illetve szolfézsórákon tanult bármely mű, például:

Bartók Béla: Mikrokozmosz III–IV. kötet

Károlyi Pál: Négy etűd

Kurtág György: Játékok II–IV. kötet

Durkó Zsolt: Törpék és óriások

Hunyadi Zsuzsanna: A didergő király

Sári József: Hat epigramma

Sári József: Nyolc könnyű karakterdarab gitárra

Sári József: 6 Paragramma

Sári József: Zeitmühle

Samuel Adler: Gradus II.

Jaroslav Vondrážka: Die Orgel improvisation

Klasszikus stílusú zenedarabok, pl. Haydn–táncok, Mozart–menüettek

Kocsár Miklós: Hang–köz–játékok

Kocsár Miklós: 15 zongoradarab (Tarka–barka)

Gonda János: A rögtönzés világa II. és III. (első rész)

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása.
Az eddig tanult hang és szünet értékek használata
Páros és páratlan metrum
Egyszerű funkciós alapismeretek
A rendezőelvek szerinti zenei építkezés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- Egy funkciókra épülő és egy mai hangzású improvizáció;
- Három funkcióra épülő, esetleg jazz-jellegű improvizáció;
- Egy megírt és előadott kompozíció.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előző évek anyagának magasabb szintű összefoglalása és szerves folytatása.
- Zenei elem: hang.
- Szerkezeti elv: ellentét, átmenet, párhuzam, ismétlés, visszatérés, szimmetria, aszimmetria.
- Variáció.
- Hangközök, hármashangzatok, és azok váltóhangjai, négyeshangzatok.
- Dúr és moll hangsorok.
- Összhangzattani alapismeretek; alteráció, moduláció.
- Modális hangsorok.
- Kromatikus hangsor, egészhangú hangsor, modellek.
- Blues hangsor
- Dodekatónia.
- Minimal zene.
- Homofónia, polifónia.
- Szekvencia, imitáció, kánon.
- Preparálás

Ritmika

- Bonyolultabb ritmusképletek és szinkópák.
- A jazz swinges, lüktető ritmikája; beat – off beat gyakorlatok.
- Változó metrumok.
- Ornamentika.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.
- Két- és háromtagú formák.
- A háromtagú blues forma A1–A1–B

Stílus

- Kortárs zene, jazz, 20. századi stílusok, romantikus, klasszikus, barokk zene.
- Népdalfeldolgozások.
- Kottairás: régi zene, mai zene notációja.

Választható improvizációs feladatok

- Az előző évek improvizációs feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Improvizáció különböző hangközökre építve (különböző karakterek).
- Hármashangzat–improvizációk váltóhangokkal. Négyeshangzat–improvizációk.
- Etűdimprovizációk különböző technikai problémákra építve.
- Szimmetriák és aszimmetriák létrehozása különböző zenei eszközökkel.
- 20. századi szerzők műveihez kapcsolódó improvizációk (Bartók, Kodály, Kurtág, Sári József, Debussy, Ravel, Szkrjabin, Webern, Sztravinszkij, Lutosławski, Messiaen stb.). Improvizáció egészhangú hangsorral.
- Klasszikus stílusú művekhez kapcsolódó improvizációk (Haydn, Mozart stb.).
- Klasszikus menüett–improvizációk.
- Barokk stílusú művekhez kapcsolódó improvizációk (Bach, Händel, Couperin stb.).
- Barokk menüett–improvizációk.
- Egyszólamú dallam improvizáció megadott hangnemben, meghatározott hangnemkitéréssel.
- Keringő–improvizáció (Schubert–keringők elemzése).
- Romantikus improvizáció
- Improvizáció adott témára.
- Különböző hangulatokra, történésekre épített improvizációk.
- Fokozások – feszültségek – feloldások.
- Népdal improvizációk és variációk.
- Improvizációk a dúr és moll jellegű, 12 ütemes blues–sémára, a két– és négyütemes, dúr és moll jellegű, II–V–I alapú funkciós sémára,
- Párbeszéddek a fentiekre építve.
- Szóló – tutti improvizációk, kamarafarmában.
- Saját, szabad stílusú improvizációk.
- Kamaraimprovizációk: szerepek cseréje (dallam-kíséret funkciók)

Kompozíciós feladatok

- Az év folyamán lehetőleg minél több improvizációs szempont kompozícióban is kerüljön feldolgozásra, egyszólamú, többszólamú szerkesztésben.

Ajánlott tananyag

A hangszeres és szolfézsórákon tanult kortárs zenei művek, pl.:

Kurtág György: Játékok II–V. kötet

Sári József: Hat epigramma

Sári József: Variazioni Immaginarie

Sári József: 6 Paragramma

Sári József: Zeitmühle

Sári József: Ghibibizzi

20. századi szerzők művei, romantikus, klasszikus és barokk darabok, Bartók és Kodály népdalfeldolgozásai

Gonda János: A rögtönzés világa II. és III. (első rész)

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása. A stílusokban való eligazodás, és egyszerű zenei gondolatok létrehozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- Két különböző stílusú improvizáció;

- Két különböző stílusú kompozíció.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előző évek anyagának magasabb szintű összefoglalása és szerves folytatása.
- Zenei elem: hang.
- Szerkezeti elv: ellentét, átmenet, párhuzam, ismétlés, visszatérés, szimmetria, aszimmetria.
- Variáció.
- Hangközök, hármas-, négyes-, ötöshangzatok és fordításaik.
- Dúr és moll hangsorok.
- Összhangzattani ismeretek; alteráció, moduláció. (Moll szubdomináns, váltódomináns, nápolyi akkord).
- Modális hangnemek, néhány harmónia.
- Kromatikus hangsor, egészhangú hangsor, modellek.
- Akusztikus hangsor.
- Pentaton és összetett blues-hangsorok.
- Homofónia, polifónia.
- Szekvencia, imitáció, kánon.
- Váltóhang és átmenőhang

Ritmika

- Bonyolultabb ritmusképletek és szinkópák.
- Változó metrumok.
- Ornamentika.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.

Stílus

- Kortárs zene, jazz, 20. századi stílusok, romantikus, klasszikus, barokk, reneszánsz zene.
- Népdal improvizációk és variációk.

Választható improvizációs feladatok

- Az előző évek improvizációs feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Improvizáció különböző hangközökre építve.
- Hármas-, négyes-, ötöshangzat improvizációk.
- Etüdimprovizációk különböző technikai és artikulációs problémára építve.
- Szimmetriák és aszimmetriák létrehozása különböző zenei eszközökkel.
- Improvizációk a 20. század különböző stílusaihoz kapcsolódva.
- Romantikus stílusú improvizáció.
- Klasszikus stílusú improvizáció.
- Barokk stílusú improvizáció.
- Reneszánsz stílusú improvizáció.
- Improvizáció adott témára.
- Különböző hangulatokra, történésekre épített improvizációk.

- Fokozások – feszültségek – feloldások.
- Népdal–improvizációk és –variációk.
- Improvizációk egyszerű jazz–standardek harmóniasoraira, valamint a dúr és moll jellegű 12 ütemes blues funkciós sémájára.
- Mesterek kompozícióihoz kapcsolódó improvizációk.
- Párbeszéd a fentiekre építve.
- Szóló – tutti improvizációk.
- Saját, szabad stílusú improvizációk.
- Improvizációk gondolatokra és vizuális alkotásokra.

Kompozíciós feladatok

- Az év folyamán lehetőleg minél több improvizációs szempont kompozícióban is kerüljön feldolgozásra.

Ajánlott tananyag

A hangszeres, illetve szolfézsórákon tanult, különböző stílusú művek, például:

Sári József: Pillanatképek

Sári József: Könnyű Trió

Kurtág György: Átiratok

Palestrina, Pierre de la Rue, Ockeghem, Dufay művei

Gonda János: A rögtönzés világa II. és III.

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az évfolyam zenei ismereteinek legalább minimális szintű elsajátítása és kreatív alkalmazása.

Mindenfajta hangérték, szünetérték, metrum ismerete, használata.

Minden hangköz ismerete.

A dúr és a moll hangsorok ismerete.

Eligazodás a stílusokban és egyszerű zenei gondolatok létrehozása.

Rendező elvek szerinti zenei építkezés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

– Két különböző stílusú improvizáció;

– Két különböző stílusú kompozíció.

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET

Követelmények INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" *

MERGEFORMATINET az alapfok évfolyamainak elvégzése után

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET A tanuló

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – ismerje a zene alapelemeit és ezek tulajdonságait,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – ismerje a legfontosabb zenei szerkesztési módokat,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – sajátítsa el a különböző képzési szintek zenei ismeretanyagát, amelyet a szolfézs és a hangszeres

tantárgyakkal szinkronban tanul,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – ismerje

mindazokat a hangszertechnikai problémákat, amelyek nélkülözhetetlenek a meggyőző és hiteles zenei megnyilatkozáshoz,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – ismerje az egyes zenei stílusok lényegét, a jazz– és a népzene sajátos nyelvezetének alapjait,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – legyen képes a közös improvizációkban egymásra figyelve, kreatív módon részt venni,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – ismerje a régi és a mai kottairás különböző lehetőségeit,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – az ismeretek birtokában – a hétköznapi beszédhez hasonlóan – tudjon önállóan zenei gondolatokat megfogalmazni, törekedve az érzékeny, kifejező zenei megszólaltatásra,

INCLUDEPICTURE "http://net.jogtar.hu/jr/st/kez.gif" * MERGEFORMATINET – legyen képes felfedezni zenei tanulmányain keresztül a világban lévő összefüggéseket és törvényszerűségeket, gazdagítva ez által saját személyiségét.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előző évek anyagának összefoglalása és szerves folytatása, különös tekintettel a szakmaközi kapcsolatokra.
- Hangközök, hármashangzatok és fordításaik.
- Dúr és moll hangsorok
- Összhangzattani ismeretek.
- Kromatikus hangsor,
- Homofónia,

Ritmika

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó ismerete.
- Változó metrumok.
- Klasszikus ornamentika – korhű, stílusos alkalmazás.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.

Stílus

- Reneszánsz
- Klasszikus
- Kottairás: A hagyományos és mai zene notációja

Választható improvizációs és kompozíciós feladatok

- Az előző évek improvizációs/kompozíciós feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Szerkezeti elvekkel kapcsolatos feladatok.
- Hangközök és hármashangzatok.
- Klasszikus táncok.
- Reneszánsz.

- Dúr és moll jellegű blues-témák, jazz standardek, ezekre való improvizációk.
- Saját, szabad stílus.
- Mesterek műveihez kapcsolódó improvizációk, kompozíciók.

Ajánlott tananyag

Az adott év zenei stílusának megfelelő művek.
Gonda János: A rögtönzés világa II., III.
Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az adott életkori szinten történő egyéni zenei megnyilatkozás, igényes interpretálás.
Egyszerű zenei megfogalmazások a különböző zenei stílusokban.
Az éves anyagból kiemelt legfontosabb feladatkör mélyebb ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- Két különböző stílusú improvizáció;
- Egy saját stílusú kompozíció.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előző évek anyagának összefoglalása és szerves folytatása, különös tekintettel a szakmaközi kapcsolatokra.
- Hangközök, hármashangzatok és fordításaik.
- Dúr- és moll hangsorok
- Összhangzattani alapismeretek
- Akusztikus hangsor
- Polifónia
- Barokk díszítés és notáció
- Romantikus felütések, díszítések

Ritmika

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó ismerete.
- Poliritmika, polimetrika.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.

Stílus

- Barokk, klasszikus, romantikus és impresszionista stílus

Választható improvizációs és kompozíciós feladatok

- Az előző évek improvizációs/kompozíciós feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Szerkezeti elvekkel kapcsolatos feladatok.
- Hangközök: – egy hangköz, – több hangköz,
- Hármashangzatok: – egy hármashangzat, – több hármashangzat

- Négyes hangzatok.
- Romantikus karakterek (táncok, fantázia stb.)
- Alterált akkordok
- Barokk stílusú improvizációk (ária, fantázia, menüett, koráll, imitáció, Chaconne)
- Saját, szabad stílus.
- Mesterek műveihez kapcsolódó improvizációk, kompozíciók.

Ajánlott tananyag

Az adott év zenei stílusának megfelelő művek.

Gonda János: A rögtönzés világa II., III.

Zenehallgatás az aktuális tematikához illetve

Követelmények

Az adott életkori szinten történő egyéni zenei megnyilatkozás, igényes interpretálás.

Az éves anyagból kiemelt legfontosabb feladatkör mélyebb ismerete.

Egyszerű zenei megfogalmazások a különböző zenei stílusokban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- Két különböző stílusú improvizáció;
- Egy saját stílusú kompozíció.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előző évek anyagának összefoglalása és szerves folytatása, különös tekintettel a szakmaközi kapcsolatokra.
- Négyes-, ötös hangzatok és fordításaik
- népdal és kísérete
- Bartóki modellek
- Dodekatónia, dodekafónia
- Minimál zene
- Modális hangsorok

Ritmika

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó ismerete.
- Poliritmika, polimetrika.

Forma

- Kötött és kötetlen formák.

Stílus

- Kortárs zene, 20. századi stílusok, jazz, népzene.
- Népdal–improvizációk– és variációk.

Választható improvizációs és kompozíciós feladatok

- Az előző évek improvizációs/kompozíciós feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Szerkezeti elvekkel kapcsolatos feladatok.

- Azonos hangközből álló hangköztornyok.
- Négyes-, ötös hangzatok, harmóniák egyszerű jazzes átalakítása.
- A 20. század különböző stílusaihoz kapcsolódó feladatok (minimál zene, dodekafónia, impresszionizmus stb.)
- Népdal improvizációk és feladatok
- Saját, szabad stílus.
- Mesterek műveihez kapcsolódó improvizációk, kompozíciók.

Ajánlott tananyag

Az adott év zenei stílusának megfelelő művek.

Gonda János: A rögtönzés világa II., III.

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az adott életkori szinten történő egyéni zenei megnyilatkozás, igényes interpretálás.

Az éves anyagból kiemelt legfontosabb feladatkör mélyebb ismerete.

Egyszerű zenei megfogalmazások a különböző zenei stílusokban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- két különböző stílusú improvizáció;
- egy saját stílusú kompozíció.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek

- Az előző évek anyagának összefoglalása és szerves folytatása, különös tekintettel a szakmaközi kapcsolatokra.
- Cadencia
- A szerkezeti elemek átfogó ismerete

Forma

- Kötétt és kötetlen formák.

Stílus

- A stílusok összefoglalása, a stílusjegyek összehasonlítása

Választható improvizációs és kompozíciós feladatok

- Az előző évek improvizációs/kompozíciós feladatainak összefoglalása, kiegészítése és folytatása.
- Szerkezeti elvekkel kapcsolatos feladatok.
- Etüd-improvizáció (egyes technikai- és artikulációs problémák feldolgozása)
- Improvizáció adott ritmusra, adott témára, adott stílusban
- Saját, szabad stílus.
- Mesterek műveihez kapcsolódó improvizációk, kompozíciók.

Ajánlott tananyag

Az adott év zenei stílusának megfelelő művek.

Gonda János: A rögtönzés világa II., III.

Zenehallgatás az aktuális tematikához illesztve

Követelmények

Az adott életkori szinten történő egyéni zenei megnyilatkozás, igényes interpretálás.
Az éves anyagból kiemelt legfontosabb feladatkör mélyebb ismerete.
Egyszerű zenei megfogalmazások a különböző zenei stílusokban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga (szóló, kamarazene)

- két különböző stílusú improvizáció;
- egy saját stílusú kompozíció.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló az alapfok követelményeire építve legyen képes életkorának megfelelő szintű, sajátos zenei megnyilatkozásra és igényes interpretálásra.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű zongora (vagy 2 zongora).

Hangszerek a tanulók létszámának megfelelő mennyiségben.

CD–DVD lejátszó, magnetofon, esetleg videokamera és lejátszó, elsősorban a tanulók órai munkájának, illetve bemutatóinak elemzéséhez, értékeléséhez.

MAGÁNÉNEK

A magánének–tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének–tanulást 15–18 éves korban lehet elkezdni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata

- adjon helyes alapot a tanulók hanggi adottságai és zenei képességei optimális kifejtéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangszemélyt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Előkészítő évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

Könnyed, természetes testtartás, lazítógyakorlatok.

Összetett, azaz mélylégzés.

A továbbiakban megegyezik az első évfolyam anyagával, de a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve, a neki megfelelő szűkebb hangterjedelemben.

Követelmény

A magyar népdalok stílusos éneklése.

4–5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok.
- Összetett, azaz mélylégzés. (Az élettani légzés, beszédlegzés, énekes légzés fogalmai).
- A mélylégzés gyakorlása, fekvő, ülő és álló helyzetben.
- A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. (Kilégzés sz, s hangzókkal).
- A helyes artikuláció.
- A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál.
- Magán- és mássalhangzók.

- A helyes állejtés gyakorlása.
- Beszédtechnikai gyakorlatok.
- A helyes artikuláció gyakorlása egyszerű szöveggyakorlatokkal.
- Tiszta intonáció.
- A rezonancia fejlesztésének megkezdése *m, n, ny, ng* hangzókkal: csukott és nyitott szájas zönggyakorlatok, magánhangzókkal, illetve mássalhangzókkal kapcsolatosan is.
- A skálák hangterjedelme ne haladja meg az oktávot. A skálákban szomszédos hangok, illetve maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák használata ajánlatos (pl. mondókák).

Ajánlott tananyag

Bárdos: Érik a szőlő (Zeneműkiadó)
 Molnár – Kern: Daloskert (Zeneműkiadó)
 Járdányi: Röpülj páva (Zeneműkiadó)
 Ránki: Fekete szőlő (EMB)
 Ádám J.: Virágim, virágim (EMB)
 Bartók – Kodály: Magyar népdalok (EMB)
 Szép a páva (EMB)
 Bodza K.: Énekiskola I. (Tankönyvkiadó)
 Kerényi: Százszínű csokor (EMB)
 Magyar népzene (lemezantológia)
 Schola cantorum I–XI.
 Régi magyar dalok gitárkísérettel I–III. (EMB)
 Ádám J.: A dal mesterei I–III. (EMB)
 Kerényi: Énekiskola I–II. (EMB)
 Váginé: Dalgyűjtemény I–II. (Tankönyvkiadó)
 Molnár J.: Eufonetika
 Montágh: A tiszta beszéd (Calibra)
 Adorján I.: Hangképzés, énektanítás (Eötvös József)
 Kerényi: Az éneklés művészete (EMB)
 Fischer: A beszéd művészete (Gondolat)
 Jelinek G.: Út a természetes énekléshez (Akkord)

Követelmény

Könnyed, laza testtartás.
 A mélylégzés alapjainak elsajátítása.
 A helyes beszédtechnika alapjainak elsajátítása.
 A tiszta intonáció igényének elsajátítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül),
 - Egy műdal.
- A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Lány és pontos hangindítás.

- A laza szájnyitás, álléjtés begyakorlása.
- A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
- A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájjas zöngegyakorlatokkal.
- A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
- Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
- Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
- A beszédhibák javítása.

Ajánlott tananyag

Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:

Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)

Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)

Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Követelmény

Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.

Laza álléjtés, lágy hangindítás.

Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.

Barokk és klasszikus stílus ismerete.

Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy népdal,

– Két különböző stílusú dal.

A műveket kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
- Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
- A rezonancia tudatos alkalmazása.
- A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
- A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
- Hosszabb frázisok éneklése.

Ajánlott tananyag

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei

Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)

Vaccari: Metodo prattico (Peters)

Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)

Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)

Követelmény

A levegő egyenletes áramoltatása.
Legato éneklés.
Szövegkiejtés továbbfejlesztése.
Zenei és szöveghangsúlyok.
Rezonancia fejlesztése.
Hangterjedelem növelése.
Romantikus stílus ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két népdal, illetve népdalfeldolgozás,
 - Egy barokk vagy klasszikus dal,
 - Egy XX. századi magyar mű vagy romantikus dal.
- A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A hang befejezésének gyakorlása.
- Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
- Díszítések, trilla–előkészítő gyakorlatok.
- A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
- Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.

Ajánlott tananyag

Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)

Kodály: Énekszó (EMB)

Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)

Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése
Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése
A vokálisok színbeli kiegyenlítése
Staccato éneklés
A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete
Memóriafejlesztés

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy magyar népdalfeldolgozás,
 - Egy barokk vagy klasszikus dal,
 - Egy romantikus dal,
 - Egy XX. századi magyar mű.
- A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A rezonancia tökéletesítése.
- A hangszín és hangerő egysége.
- Díszítések, trilla.
- A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart).

Ajánlott tananyag

Az eddigi kötetek, továbbá:

Händel–áriák

Kodály: Négy dal (EMB)

Brahms, Wolf, Mahler dalkötetei

Különbőféle kiadásban megjelent áriaalbumok

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése

A rezonanciák továbbfejlesztése

Az önálló gyakorlás kialakítása

A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása

A recitativo éneklés

A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi magyar mű,
 - Egy romantikus dal,
 - Egy szabadon választott dal,
 - Egy ária (kantátából, oratóriumból, operából).
- A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
- Az éneklés teljes önkontrollja.
- A teljes zenei (éves) anyag főlényes technikájú éneklése.

Ajánlott tananyag

R. Strauss, Ravel, Dvořák, Britten, Debussy, Honegger, De Falla művei

További opera– és oratórium–albumok

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése.

Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.

Az éneklés teljes önkontrollja.

Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.
A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy nehezebb magyar népdalfeldolgozás,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy szabadon választott ária (kantátából, oratóriumból vagy operából),
- Egy XX. századi mű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Lágú és pontos hangindítás.
- A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
- A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
- A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájjas zöngegyakorlatokkal.
- A legato énekítés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
- Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
- Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
- A beszédhibák javítása.
- A zenei és a szöveg hangsúly megvalósításának technikai eszközei.
- A zenei memória fejlesztése.

Követelmény

A zenei memória fejlesztése.
A rezonancia fejlesztésének alapjai.
Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.
Laza állejtés, lágú hangindítás.
Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.
Barokk és klasszikus stílus ismerete.
Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Ajánlott tananyag

Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:
Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)
Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)
Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népdal,
- Két különböző stílusú műdal,
- Egy duett, tercett vagy hangszeres (nem zongora–) kísérettel ellátott mű.

A műveket kotta nélkül, a műdalokat zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A légzőkapacitás növelésére irányuló gyakorlatok.
- Egyszerűbb díszítő elemek, trilla–előkészítő gyakorlatok.
- A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
- Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
- A rezonancia tudatos alkalmazása.
- A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
- A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
- Hosszabb frázisok éneklése.
- Technikai gyakorlatok az „A” tagozatnál nagyobb mennyiségben és biztonságosabb technikai megoldással.

Ajánlott tananyag

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei

Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)

Vaccari: Metodo pratico (Peters)

Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)

Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)

Gluck: Lieder

Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)

Váginé: Dalgyűjtemény II–III. (Tankönyvkiadó)

Kodály: Énekszó

Huzella, Váry, Szokolay, Hajdu, Reinitz és mások dalai.

Követelmény

A hangterjedelem növelése.

A rezonancia tudatos alkalmazása.

A levegő egyenletes áramoltatása.

Legato éneklés.

Szövegkiejtés továbbfejlesztése.

Zenei és szöveghangsúlyok.

Rezonancia fejlesztése.

Hangterjedelem növelése.

Romantikus stílus ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy igényesebb népdalfeldolgozás vagy XX. századi magyar mű,
- Egy könnyű barokk, illetve klasszikus ária vagy romantikus dal,
- Egy szabadon választott mű,

- Egy kamaramű.
- A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A hang befejezésének gyakorlása.
- Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
- A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
- Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.
- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb díszítési gyakorlatok.
- A skálagyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása.
- A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.
- Az eddigi megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.
- Az olasz bel canto kezdetei, a recitarcanto egyszerűbb darabjai (Monteverdi és kortársai).
- A német bel canto iskola (Schütz, Telemann).

Ajánlott tananyag

Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)

Kodály: Énekszó (EMB)

Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)

Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei

Hindemith, Mahler, Wolf, Debussy, Fauré, Kabalevszkij, Prokofjev, Grieg, Dvořák, Britten dalkötetei

Händel-áriák (Peters)

Ária-albumok (EMB, Peters)

Követelmény

A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.

Az eddig megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.

Az ajánlott anyag elvégzése.

Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése.

A vokálisok színbeli kiegyenlítése.

Staccato éneklés.

A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete.

Memóriafejlesztés.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi mű,
- Egy barokk vagy klasszikus dal,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy szabadon választott opera- vagy oratórium-ária,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább két művet magyarul kell énekelni.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A rezonancia tökéletesítése.
- A hangszín és hangerő egysége.
- Díszítések, trilla.
- Bonyolultabb dinamikai gyakorlatok.
- Az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.
- A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése.
- Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart)

Ajánlott tananyag

Kodály: A magyar népzene I–XI. (nehezebb darabok) (EMB)

Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Liszt–dalkötetek (EMB)

Sztravinszkij, Milhaud, Poulenc, Respighi, Honegger művei

Követelmény

Díszítések, trillák, könnyebb futamok.

Az állóképesség fokozása.

A rezonanciák továbbfejlesztése.

Az önálló gyakorlás kialakítása.

A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása.

A recitativo éneklés.

A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi mű,
- Egy oratórium– vagy kantátaária,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy klasszikus, vagy romantikus ária,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
- Az éneklés teljes önkontrollja.
- A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.
- Bonyolultabb koloratúra–gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek.
- A legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása.
- A hangterjedelem teljes kiépítése.

Ajánlott tananyag

Az eddigi kötetek, továbbá:

Kodály: Öt dal (EMB)

Kodály: Megkésett melódiák

Bartók: Öt dal op. 15, op.16

Az ifjú Bartók (EMB)

Rachmanyinov, Berg, Webern, Schönberg dalai

Kósa, Kadosa, Petrovics, Balassa, Kurtág, Farkas Ferenc és mások dalai

Oratórium– és kantáta–kötetek

Kortárs magyar, fiatal szerzők (esetleg még kiadatlan) művei

Követelmény

A teljes zenei anyag fölényes technikájú éneklése.

A hangterjedelem teljes kiépítése.

Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.

Az éneklés teljes önkontrollja.

Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.

A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy különböző stílusú mű,

– Egy ária,

– Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni.

A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

– az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,

– a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,

– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

– a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon

– az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,

– könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmi szerinti hangot adni,

– tisztán intonálni,

– hangfájának hangterjedelmén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,

– bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,

– érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,

– összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,

– értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,

– zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes

- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék

- megfelelő zenei memóriával, koncentráció- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- koloratúra-gyakorlatok, és díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
- a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- Egy népdal vagy népdalfeldolgozás
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
- Egy romantikus dal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Magánének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: *minimum 15 perc*

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy népdalfeldolgozás; Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár–Kern: Szól a kakas már... (EMB 2251 kötetben), Zöld erdőben, zöld mezőben... (EMB 2251 kötetben) népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet (EMB 5040) dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén.

– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária; A dal mesterei I. II. (EMB 1751, 2110) kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet (EMB 1751 kötetben), Caldara: Fényben fürdik a táj (EMB 1751 kötetben), Morley: Leány és legény (EMB 1751 kötetben) Haydn: Az elhagyott (EMB 1751 kötetben), Beethoven: Szeretlek (EMB 2110 kötetben) nehézségi szintjén).

– Egy romantikus dal; Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókedv (EMB 2110 kötetben), Könnyzáró (EMB 2110 kötetben), Schumann: Az árva (EMB 2262 kötetben), Az elhagyott lányka (EMB 2262 kötetben), Zöld hímes rét (EMB 2262 kötetben), Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán (EMB 2110 kötetben), Szívek, ha végül válnak (EMB 2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kötetben), ill. A dal mesterei II. III. (EMB 2110, 2262). kötet dalainak nehézségi szintjén.

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene (Universal) sorozatból; (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén.
 - Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária; Caldara: Szívem szép álma (EMB 2909 kötetben); Carissimi: Így élni nem tudok (EMB 2909 kötetben); Händel: Jöjj és járjad (EMB 2909 kötetben); Ó, jaj, vajon csak emlék (EMB 3118 kötetben); Pergolesi: Nina (EMB 2909 kötetben); Beethoven: Rózsalánc (EMB 4470 kötetben); Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV (EMB 2909), V (EMB 3118), VII/a (EMB 4470) kötetek dalai nehézségi szintjén.
 - Egy romantikus dal; Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég (EMB 5378 kötetben); Egy szót sem, ó, kérlek (EMB 5378 kötetben); Áldás; Brahms: Útban a kedveshez (EMB 2262 kötetben); Vasárnap (EMB 4472 kötetben); Kárbavesztett szerenád (EMB 4472 kötetben), Wolf: Harmatos reggel (EMB 2262 kötetben), illetve A dal mesterei VII/c (EMB 4472), Énekiskola III (EMB 12288), Csajkovszkij: Dalok (Peters)és románcok (EMB 5378) darabjai nehézségi szintjén.
 - Egy XX. századi szerző dala; Farkas: Gitárdalok (EMB 12897), Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok (EMB 12508) nehézségi szintjén.
- A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól felhangolt zongora vagy pianínó.

Metronóm.

Teljes alakot visszaadó tükör.

7. KAMARAZENE TANSZAK

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene / társasének-tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.

Képezzen a közösségi együttműzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikuskokat.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttműzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas műzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas műzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés–leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek

- Tájékozódási pontok: ziffererek, ütemszámozás, betűjelzések.
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi–de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd–, illetve tisztítófogások).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók

- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa,
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.
- Kánon, imitáció, fúga.
- Cantus firmus.
- Consort–muzsika.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus táncművek, táncpárok (pavane–gailarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.
- A belső hallás fejlesztése.
- intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatárolni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemszámaival,
- a disszonancia–konzonancia súlyviszonyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
- legalább a hosszan álló harmóniakban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
- disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
- a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),

- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tégelekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be-, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be- és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,

- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása,
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
- a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
- ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
- minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
- polifon műben „elűzés” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
- irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
- a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
- az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
- önállóan olvasni a XX.sz.–i kottaképet
- önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
- önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

6. évfolyam

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushú előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.,
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapróljátékra.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott zenemű stílushú előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje

- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása,
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanuló művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).

Kottaállványok.

Hangológép.

Metronóm.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékokban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségeiből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.

A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének.

A „klasszikus” összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam	(–14 éves korig)
Középhaladó	3–4. évfolyam	(12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam	(16–22 éves kor)

Kezdő csoport

Fejlesztési feladatok

- A helyes zenekari ülés kialakítása.
- Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
- Hosszú és rövid hangok.
- A szólamon belüli frazeálás betartása.
- Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
- Tempóvétel, tempótartás.
- Dinamikai folyamatok kialakítása.
- A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)

Barnes: Kis virtuóz

Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)

Csajkovszkij: Diótörő – részlet (Carl Fischer New York)

Czidra: XVII. századi magyar táncok

Gyermekdalok (Apáthy feld.)
Lijnshooten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)
Purcell: Air & Marsch (Bourne Co. New York, USA)
Susato: Pavane
Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig – Berlin)
Watz: Acht Bläzersetze alter Meister (Rundel)
Watz: Premier (Rundel)

Vonószeneke

Decsényi: Kati dalai ((EMB Z. 8279)
Decsényi: Népdal (EMB 12362)
Zempléni: Zenés utazás (YFE 002)

Vivaldi: C–dúr csellóverseny (EMB Z. 12048, Z. 12049/szólamok)
Vivaldi: d–moll concerto (EMB Z. 6538, Z. 6539/szólamok)
Renaissance és barokk táncok, kórusok, korálok

Gitáregyüttesek

Gitárduók kezdők számára (Mosóczi M.) „Kezdők muzsikája” (EMB 8805)
44 Könnyű duett két gitárra (Benkő D.) „Régi kamarazene” (EMB 8819)
Staak, P. van der: 9 Easy Guitar Quartets (Broekman und Peppel Amsterdam Nr. 873)

Követelmény

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszerteknikai mozgások kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

– Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

Fejlesztési feladatok

- Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
- A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
- Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
- A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

Ajánlott tananyag

Fúvószeneke

Apáthy: Fúvószeneke iskola II–III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)
J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)
Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
Balázs: Négy kép (EMB)
Bartók: Gyermekeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
Bizet – Scsedrin: „Carmen”
Cser: Csongrádi dalok
Händel: Largo (Rundel)
Händel: Lascia ch'io piango

Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)
Susato: Renaissance suite (Rundel)
Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig – Berlin)

Vonószeneke

J. S. Bach: Bauern–Kantate (Parasztkantáta) (Peters 11693)
Bartók: Erdélyi táncok (Darvas feldolg.) (EMB Z. 4329)
Beethoven: 12 kontratánc (Breitkopf B. 253)
Csajkovszkij – Weiner: Chanson triste (EMB Z. 3202)
Farkas F.: Musica Serena (EMB Z. 12615)
Farkas F.: Négy tánc a Vietórisz–kódexből (EMB Z. 5834)
Händel – Maros: Kis szvit (EMB Z. 3105)
Mozart: Sinfonietta (EMB Z. 2409)
Rózsavölgyi: Első magyar társastánc (Doblinger D. 11316, 11317/szólamok)
Sugár: Rondó zongorára és ifjúsági zenekarra (EMB Z. 1784)

Gitáregyüttesek

Hume, T: Két trió (EMB 13721)
Régi angol muzsika két gitárra (Mosóczi M) „Musica per chitarra” (EMB 8564)
Régi francia muzsika két gitárra (Mosóczi M.) „Musica per chitarra” (EMB 8900)

Követelmény

A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

– Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

Fejlesztési feladatok

- Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
- A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

Albinoni: Adagio (Molenaar)
J. S. Bach: Prelúdium és fúga, B–dúr (Warner Bros New York)
J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
Bartók: Este a székelyeknél (Kliment)
Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
Balázs: Musica piccola (EMB)
Balázs: Előjáték (EMB)
Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)

Debussy: A kis néger
Debussy: Kis szvit
Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
Hidas: Capriccio (EMB)
Hidas: Vidám zene (EMB)
Hidas: Concertino
Hidas: Szvit (EMB)
Hidas: Fantázia és fuga (EMB)
Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
Händel: Tűzijáték szvit (különféle tételek más–más feldolgozása)
Händel: Vízi zene (különféle tételek más–más feldolgozása)
Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
Kodály: Intermezzo a Hány–szvitből (Népművelési Intézet)
Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
Zempléni: Változatok egy Stravinsky–téma nyomán (kézirat)
Vonószeneke
Albinoni: Sonata ? Cinque (Boosey & Hawkes B&H 17393, 11663/szólamok)
J. S. Bach: Andante (Rózsavölgyi 6103, 6104)
Bartók: Két román tánc op. 5 (Rózsavölgyi 6376)
Corelli: Karácsonyi concerto grosso (Peters 11351)
Händel: Concerto grosso op. 6 no. 8 (Peters 938 HW 30)
Händel: Vízizene (Dvfm 4207)

Gitáregyüttesek

Domeniceni, C.: 4 darab 4 gitárra (Edition margaux em. 4005)
Farkas F.: Musique de Ugrócz (Ed. musicali Ancona, Milano)
Joplin, S.: Ragtime – Két darab két gitárra (Fodor F.) „Musica per chitarra” (EMB 12496)

Követelmény

Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

– Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

Iskolánkban évek óta működik vonószeneke.

Ajánlott irodalom:

Az intézményünkben használt vonószeneke kották minden korosztálynak:

A. Corelli: Concerti grossi – részletek
A. Vivaldi: A-moll hegedűverseny
A. Vivaldi: G-dúr hegedűverseny
A. Vivaldi: Három Concerto
Bartók : Gyemekeknek/ Tizennégy kis darab
Bartók Béla: Tíz darab a „Gyemekeknek” c. sorozatból
Bartók Béla: Tizennégy kis darab a „Gyemekeknek” c. sorozatból
Bartók: Tizennégy kis darab

Beethoven: Könnyű táncok
 Berlioz: Rákóczi induló
 Ch. W. Gluck: Sinfonia (G-dúr)
 Csajkovszkij: Humoresque
 E. Grieg: Lyrische stücke. Négy darab
 E. Grieg: Tizennégy könnyű darab
 Egressy. Szózat
 Erkel F.: Palotás a Hunyadi László c. operából
 Erkel: Himnusz
 F. Schubert: Három kis darab
 F. Schubert: Katonainduló
 F. Schubert: Táncok
 F. Schubert: Táncok
 Farkas : Négy tánc
 Farkas F. Magyar táncok a 17. századból
 Farkas: Partita all' Ungaresca
 Frescobaldi: Due Canzone
 G. F. Händel: Tizenöt könnyű darab
 G.F. Telemann: Tizenhat kis darab
 G.F.Händel: Szvit a Rodrigo c. operából
 H. Berlioz: Rákóczi induló
 Hajdú: Nyolc etüd
 Haydn: Három kis darab
 Haydn: Rondo
 Haydn: Tizenkét kis divertimento
 Haydn: Tizennégy könnyű darab
 Horusitzky: Ungaresca
 Horváth: Régmúlt századok dallamaiból
 J. Rameau: Táncszvit
 J.S. Bach: Goldberg variationen – részletek
 J.S.Bach: Menüett-Sarabande-Gavotte
 Johann.Strauss, Josef Strauss, Johann Strauss (Vater): 2 Polka, Radetzky induló
 Kocsár: Pozsonyi táncok
 Kocsár: Szvit vonószekarra
 Kókai R.: Kis verbunkos zene
 Kókai R.: Magyar tánc
 L.V. Beethoven: Könnyű táncok
 L.V. Beethoven: Tizenhárom könnyű darab
 Machaut: Hét kompozíció
 Martini: Gavotta
 Mező: Variációk
 O.Respighi: Öt darab
 P.I. Tchaikovsky: Chanson triste, Humoresque
 P.I. Tchaikovsky: Hat darab a „Gyermekalbum” c. sorozatból
 P.I.Tchaikovsky: Tizenhárom könnyű darab
 Papp L.: Arco-pizzicato
 Papp L.: Lovagi játékok
 R. Schumann: Album für die Jugend Op. 68. Öt darab
 R. Schumann: Kinderszenen, Op.15. Négy darab
 S.Joplin: The entertainer

Sibelius: Andante festivo
 Soós A.: Európai gyermekdalok
 Soós A.: Gyermekjátékok
 Sugár R.: Concertino hegedűre és vonószenekarra
 Sugár: Hat kis darab
 Sugár: Rondo
 Szónyi E.: Trio Concerto
 W. A..Mozart: Divertimento
 W.A. Mozart: Három német tánc
 W.A. Mozart: Le petits riens
 W.A. Mozart: Tizenhat könnyű darab
 W.A..Mozart: Sinfonietta
 Zempléni L.: Régi magyar táncok- 18. századi táncdallamok
 Zempléni L.: Románc és dobbantós
 Zempléni L.: Zenés utazás

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

Továbbá

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Az együttes működéséhez szükséges hangszerek

A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.

Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulóknak az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.

A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok

- az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése,
- a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
- a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két-, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyzólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása,
- hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására,
- a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
- a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása,
- kiegyenlítetttség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
- hangszín-kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
- az egységes, kultúrált énekkari hangzás megteremtése.

Követelmény

A kórus

- tudjon a kórusvezetővel együttműködni

- a dallamot a vezénnyelssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
- tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni
- szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

Ajánlott tananyag

Agócsy – Irsai: Énekeljünk–muzsikáljunk
 Ars musica kötetek (Möseler Verlag Wolfenbüttel und Zürich) M52031–52035
 Bartók Béla kórusművei (27 egyneműkar)
 Bárdos Lajos: 20 és 40 egyneműkar
 Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–IV.
 Bárdos Lajos: Vegyeskarok
 B. Horváth Andrea: Ünnepejünk! (Nemzeti Tankönyvkiadó)
 Botka Valéria – Csányi László: Gyermekkarok I–IV.
 Chor Aktuell – Ein Chorbuch für Gymnasien (Gustav Bosse Verlag 1983)
 Csányi László: Gyermekkórusok kótáskönyve
 Egyházi karénekeskönyv I–II. (Kiadja: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya)
 Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis
 Forrai Miklós: Duettek I–II.
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 Gastoldi: 3 balletti
 Kánongyűjtemények: 25 angol kánon
 Bárdos: 77 kánon
 Haydn: Kánonok
 Mozart: 30 kánon
 Péter József: 165 kánon
 Kerényi M. György: Énekiskola – Társasének IV.
 Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica I–IV.
 Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
 Kodály Zoltán: Vegyeskarok
 Liber usualis (gregorián dallamok gyűjteménye)
 Mozart: 6 noktürn
 Nádasdy Kálmán: Társas énekek
 Schola cantorum I–XIII. (Fodor Ákos)
 Szőnyi E.: Biciniumok

Kardos Pál: Kórusnevelés, kórushangzás
 Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
 Párkai István: Modern kórusetűdök

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénnyelre” énekelni.

A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó– és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási kézséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.

Ötvonalas tábla.

Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audióvizuális eszközök.

Metronóm, hangvilla, kottaállvány.

Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

HANGTECHNIKA

A Hangtechnika c. tantárgy olyan átfogó alapfokú ismeretanyag megszerzésére ad lehetőséget, amely minden zenét tanuló vagy zenével bármilyen módon, akár a hétköznapi élet során találkozó tanuló számára hasznos lehet. Túl azon, hogy a diákok megismerkednek a hangtechnika területeivel, eszközeivel, akusztikai jelenségekkel, olyan gyakorlati tudást is szerezhetnek, amelyeket saját hangszeres tanulmányaikat is elősegítik (pl.: saját gyakorlás, zenei ötletek, előadások felvétele, elemzése, értékelése).

A mai technikai lehetőségek ellenére zenehallgatási szokásaink visszafelé fejlődnek mind technikai igényeinket (rossz minőségű eszközök minimális hozzáértést is nélkülöző használata, technikai igénytelenség), mind a zenehallgatási kultúra egészét tekintve. Mára a zenehallgatás csupán háttérbe szorult melléktevékenységként van jelen a gyerekek életében, így szemléletváltásra van szükség a zenéhez és az zenehallgatás környezetéhez fűződő viszony terén.

A tantárgy tematikájával megegyező oktatás alapfokon eddig teljes mértékben hiányzott a zeneoktatásból, közép- és felsőfokon is csak elszórtan, egyes intézményekben van jelen, noha fontos lenne a zeneoktatásban és a zenei kultúra fejlesztéséhez. A tanterv kidolgozása a felhasznált irodalomnál megjelölt munkák alapján történt, amelyet ezúton köszönök a szerzőknek.

A Hangtechnika a szolfézs alapvizsga után kötelezően választható tantárgy.

Heti óraszám: 2x45 perc

Képzés időtartama: 2 év

A tantárgy célja

- A hangtechnika sajátos eszközeivel, lehetőségeivel hozzájárulni a tanuló zenei fejlődéséhez,
- a tanulók szakmai ismereteinek bővítése,
- kreativitás fejlesztése,
- szemléletváltás a zenehallgatási szokások terén,
- a tanulók esztétikai-, kritikai érzékének fejlesztése,
- megismertetni a tanulókat a legfontosabb hangzási tulajdonságokkal,
- akusztikai jelenségek megismerése, bemutatása,
- megismertetni a tanulókat a hangtechnika területeivel, lehetőségeivel,
- zenéhez kapcsolódó tevékenységek megismertetése (pl.: számítógépes zeneszerkesztés, kottairás),
- általános célú informatikai eszközök (számítógép, mobiltelefon, táblagép) zenei célú alkalmazásának segítése.

A tantárgy feladata

- Megismertetni a tanulókat a hangtechnika területeivel, lehetőségeivel,
- szemléletesen ismertetni a tanulókkal a hang fizikai tulajdonságai és a hang érzet közötti összefüggéseket (pl.: hangmagasság, hangosság, hangszín),
- alkalmat teremteni akusztikai jelenségek megtapasztalására,
- hangzási térélmények, térben folyó hangzási történések megfigyelése,
- ismereteket adni hangfelvételek készítésének alapvető zenei, esztétikai, műszaki követelményeiről,
- zenehallgatási kultúra fejlesztése.

Elvárt eredmények

A tanuló ismerje

- a legáltalánosabb hangzási tulajdonságokat (hangszín, hangmagasság, hangosság, térbeli megjelenés),
- a hangjelenségek alapvető fizikai paramétereit (frekvencia, amplitúdó, spektrum),

- a fizikai paraméterek és a hangzási sajátságok közti alapvető összefüggéseket,
- a hangjelenségek osztályozását fizikai jellemzőik szerint,
- az akusztikus hangszerek működési elvét,
- az elektroakusztikus lánc elemeit, működésüket, használatukat,

Legyen képes

- összeállítani és működtetni egyszerű hangfelvételi és hangosítási rendszereket,
- hangfelvételt készíteni,
- hangfelvétel utómunkáját előkészíteni és elvégezni.

Témakörök:

1. évfolyam

Akusztikai alapismeretek

- alapfogalmak (hang, hangforrás, szinuszhang, frekvencia, periódusidő, hullámhossz, spektrum)
- érzékelhető tartományok
- hangmagasság érzet
- hangosságérzet
- hang spektruma és a hangsínérzet
- zenei hang, zöreij, hang időbeni lefolyása

Hangosítás

- elektroakusztikus hangosítási lánc
- mikrofonok (feladata, működése, fajtái, jellemző tulajdonságai, karakterisztikák)
- keverőasztal (felépítése, működése, analóg-, digitális keverőpultok)
- erősítők, hangsugárzók
- effektek, processzorok, egyéb eszközök
- hangosítási gyakorlat

Hangszerek akusztikája

- hangszerek csoportosítása működésük szerint
- hangtartományok
- hangszerek hangjának jellegzetességei

Hangfelvétel készítés

- történeti áttekintés
- kompakt hangfelvevők
- elektroakusztikus hangfelvételi lánc
- hangszerek mikrofonozása
- hangszerek akusztikai jellegzetességei
- esztétikai szempontok, műfaji jellegzetességek

Hang és a tér

- térhatás (távolság, irányok érzékelése, tér-, teremérzet)
- térhatású rendszerek (sztereó, surround)
- lehallgatás követelményei, virtuális tér
- felvételi technikák (mikrofonozás, soksávós felvétel)

Hallásfejlesztés

- akusztikai jelenségek modellezése, megfigyelése

Zenehallgatás

- különböző stílusú zenék megismerése
- hangfelvételek esztétikai elemzése

2. évfolyam

A Hallás

- a hallószervrendszer működése
- hallásküszöb, fájdalomküszöb
- elfedés
- összeolvadás

Hang utómunka

- történeti áttekintés

- analóg rendszerek
- DAW (Digital Audio Workstation) bemutatása
- hang utómunka Pro Tools szoftverrel

A hangtechnika egyéb eszközei

- hangszínszabályzók
- dinamikasabályzók (kompresszor, limiter)
- effektek (zengetők, késleltetők, egyéb)
- rögzítés eszközei (történeti áttekintés, eszközök, működési elvek)
- adathordozók
- jelátvitel (kábelek, csatlakozók)

Elektronikus hangszerek

- történeti áttekintés
- billentyűs hangszerek
- ütős hangszerek
- gitárok
- MIDI, modellezés, mintavételezés

Számítógépes zenei alkalmazások

- kottaszerkesztés
- virtuális hangszerek
- szekvenszer

Elektronikus eszközök zenei célú alkalmazása

- telefonok, tabletek,
- hangolók, metronóm, stb.

A digitális hang

- Analóg-digitális hang
- a digitalizálás folyamata

Hallásfejlesztés

- akusztikai jelenségek modellezése, megfigyelése

Zenehallgatás

- különböző stílusú zenék megismerése
- hangfelvételek esztétikai elemzése

Tárgyi feltételek:

Terem:

Tágas, csillapított, hangszigetelt tanterem AV rendszerrel és szélessávú interneteléréssel.

Eszközök

Jó minőségű, a Hi-Fi szabványnak megfelelő elektroakusztikus berendezések: 2 hangfal, erősítő, CD-játszó, DA-konverter, média lejátszó.

Hangfelvételek készítéséhez: mikrofonok, számítógép, hangkártya, midi-keyboard, közeltéri stúdió monitor, fejhallgató. A számítógépnek alkalmasnak kell lennie hangelemző és -editáló, valamint MIDI-vezérlő programok futtatására. A tárgy kreatív oktatása szempontjából legérdekesebb szoftverek jelenleg leginkább az Apple Macintosh típusú számítógépekre készültek.

Egyéb hangtechnikai eszközök: keverőpult, effektek, processzorok, kábelek, kiegészítők.

A tanterv kidolgozásánál felhasznált irodalom:

- *Horváth Balázs-Szigetvári Andrea: Bevezetés a zenei informatikába.*
- *Szigetvári Andrea: Hangszínszolfézs c. tárgy tantervi program.*
- *Szent István Zeneművészeti Szakközépiskola Hangkultúra szak tanterve.*
- *Szigetvári Andrea: Hangszínszolfézs c. tárgy tantervi program.*
- *Újházy László: Hangkultúra.*

NÉPZENE

I. FEJEZET

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.

Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző–rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tisztelésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.

Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.

A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazene, a hangszeres–énekes együttműködésnek kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő

Fúvós tanszak tantárgyai: népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató

Pengetős tanszak tantárgyai: citera, tamburák, koboz

Akkordikus tanszak tantárgyai: népi cimbalom, népi harmonika

Ütős tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek

Vokális tanszak: népi ének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs

Kamarazene tanszak tantárgyai: népi kamarazene (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét), népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*, népzenei ismeretek

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz**, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar.

Választható tantárgy: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, vagy a klasszikus zene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

** A néprajz kötelezően választható tantárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok					Továbbképző				
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, népi cimbalom, koboz, népi harmonika, népi ének,

(2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig

Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc

zenekar: minimum 9 fő; kamarazene: 2–8 fő

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – az alapfok 2. évfolyamától javasolt

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora

Választható tantárgyak: népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének

Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő				Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	(4–6)	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6	5–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+1)+5+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz, népi cimbalom, népi harmonika, népi ének

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: minimum 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy

Egyéni tantárgy minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: népzenei ismeretek, néprajz, kamarazene

Kötelező tantárgy: népi hangszeres, vagy vokális tantárgy

Kötelezően választható tantárgy: zongora kötelező, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs

Választható tantárgy: második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, valamint a klasszikus zene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1.

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(1)	(1)	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6 évfolyam: népzenei ismeretek,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok			Továbbképző		
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+4)+2+4 évfolyam: kamarazene, néprajz

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A néprajz és kamarazene tantárgyak főtárgyként vagy kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton – minimum 2x45 perc

Kötelező tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x45 perc

Választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x45 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Szakmai kompetencia:

- A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtaira.
- fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.
- A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.
- A hangszer- és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.
- A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:

- Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

Társas kompetencia

- Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, tánc ház).

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátágaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzene kutatás történetének, a népzene jelentős előadó- egyéniségeinek megismertetése.
- Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.
- A tanulók zenei ízlésének formálása.
- Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.
- Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetség gondozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálgató legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak.

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: népzenei ismeretek, illetve néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: néprajz, illetve népzenei ismeretek

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Néprajz, Népzenei ismeretek főtárgy: kötelező hangszer

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy,

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Néprajz főtárgy „A” tagozat: kötelező hangszer
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

1. VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK

NÉPI HEGEDŰ

A népi hegedűtanítás feladatai

A hegedű főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.

A program ismertesse meg a tanulókkal

- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,

- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Ismertesse meg

- a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
- a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
- azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
- a magyar népzeneire jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
- a primás szerep feladatait,
- a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.

A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységét a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes–, nyújtott– és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás – ritmuskísérettel (10–15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bégattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különböző vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás.
- Egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különböző vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttesel.
- Az „együtt hangzás” megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.

Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együtt játék – zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népzene – hangszeres népzene. Általános tájékozódás a magyar népzene világában.
- Gyermekdalok hallás utáni elsajátítása énekelve és hangszeren játszva, különböző kezdőhangokról is.
- Ugrós, illetve kanásztánc típusú dallamok énekelve és hangszeren játszva (dunántúli ugrós, dus, szatmári oláhos, cigánytánc stb.).
- Legényes típusú dallamok (széki sűrű tempó, mezőségi sűrű magyar stb.).
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény

Alapvető dallamismeret és tájékozottság a magyar népzeneben.

A hangszer és vonó tartásának elsajátítása, a hangszeren való alapvető tájékozódás kialakítása.

A hangképzés, vonókezelés, intonáció kialakítása és fejlesztése.

A tanult dallamok folyamatos fűzészerű játéka zenei nyelvjárással szerint.

A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki sűrű tempó, dunántúli ugrósok, kanásztáncok

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
- Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
- Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
- Közép–erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).

Követelmény

Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.

A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.

A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)
- Széki csárdás

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
- A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).
- A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).

- A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban. A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

Követelmény

A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
- Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.
- A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékanak újraértelmezése az aszimmetria – törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
- Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal” játék).
- Díszítés a magyar népzeneben – a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
- Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
- Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

Követelmény

Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.

A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató stb.
- Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
- A széki lassú dallamok díszítmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezőszéki, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).

- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzése a magyar népzében a széki, mezősi és a kalotaszegi zenén keresztül.

Követelmény

A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.

A széki táncrend folyamatos játéka, egy-egy dallam előadása több változatban is.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszeres technikai tudás elsajátítása.

A széki táncrend tánc típusainak kíséret módja és a dallamok akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszeres kezelés fejlesztése

- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok – a mezősi zene (magyar palatka, vajdakamarási, választói ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezősi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
- Mezősi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás)
- A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.

Követelmény

A mezősi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszeres technikai tudás elsajátítása.

A tanult dallamok kíséret módja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezősi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.
- Magyar palatka menyasszony kíséret.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszeres kezelés biztonságában és az előadás zenei kifejező erejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
- Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
- Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
- Közép–erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.

A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.

A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

A tanult táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)
- Széki csárdás

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult dallamanyag gyarapítása (ugrós – kanásztánc, legényes, verbunk, szimmetrikus lassú és friss csárdás, közép–erdélyi csárdás).
- A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
- A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).
- A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).
- A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban.
- A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

Követelmény

A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
- Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.
- A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékanak újraértelmezése az aszimmetria törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
- Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégál” játék).
- Díszítés a magyar népzeneben – a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
- Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
- Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

Követelmény

Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.

A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve táncgyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató, stb.
- Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
- A széki lassú dallamok díszítmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezősegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
- Az aszimmetria és a díszítmények ritmikai értelmezése, lejegyzésük módjai.
- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzése a magyar népzeneben a széki, mezősegi és a kalotaszegi zenén keresztül.
- A dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint a korábbiak változataival.
- Dallamlejegyzés – a tanult anyagból

Követelmény

A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.

A széki táncrend folyamatos játéka, egy–egy dallam előadása több változatban is.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

A széki táncrend tánctípusainak kíséretmódja és a dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

A „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok – a mezőszégi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszüti ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezőszégi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
- Dallamlejegyzés a tanult anyagból.
- Mezőszégi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás)
- A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.

Követelmény

A mezőszégi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.

Néhány alkalomhoz kötődő hangszeres dallam ismerete.

Másik hegedűvel való együttjáték.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszeres technikai tudás elsajátítása.

Az önálló tanulást segítő lejegyzések készítése hangfelvételtől

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A korábban tanultak továbbfejlesztése, a dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint új változatokkal.

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezőszégi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.
- Magyarpalatkai menyasszonykísérő.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése).

A tanuló legyen képes

- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén,
- hallás után zenét tanulni,

- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.

Rendelkezzék

- az ehhez szükséges hangszeres technikai tudással,
- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrálóképesség, stílusérzék, fantázia),
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal.

Ismerje

- a népzene hagyományos előadásmódját „A” tagozatának szintjén.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szóló hegedűn, együttessel illetve táncot kísérve,
- céltudatosan gyakorolni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dunántúli táncok. (Ugrós, lassú és friss csárdás stílusos, ritmikus játéka.)

Széki táncok. (Magyar, sűrű és ritka tempó, lassú, csárdás porka és hétlépés stílusos, a tánchoz alkalmazkodó tempójú játéka.)

„B” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.)

Palatkai ritka és sűrű magyar, lassúcsárdás és szökős

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszer tartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,

- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

A „B” tagozatos tanuló követelménye a végzett anyag mennyiségében is, de főként a hangszeres játék hangminőségében, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A mezőségi zene díszítményei.
- Az előadásmódbeli rögtönzés a mezőségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
- A mezőségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

Követelmény

Mezőségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve kell megszólaltatni.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezőségi táncrend.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi táncrend. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
- Székelyföld zenéje. A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
- Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény

A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal tarkított játéka.

18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Székelyföldi táncrend.
- 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
- Hangszeres keservesek. A pakulár nóta.
- A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet-, Észak– és Nyugat–Magyarországon előforduló formái.
- A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.

Követelmény

Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezőszegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.

Pakulár nóta kísérettel.

Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi zene. A gyimesi táncok és táncélet.
- A gyimesi zene kísérőhangszere – a gardon.
- Moldvai zene. A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány.
- A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése.

- Az európai népek vonószenesi hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
- Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.
- Együttesvezetés – primás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény

A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.

A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.

Dallamlejegyzés – ismeretlen anyagból

Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.

Az együttesvezetői készség bemutatása.

Gyimesi dallamok kísérőre gardonon.

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Önálló gyűjtőmunka.

A tanuló adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen (tánc házban, hangversenyen stb.)

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A mezőségi (magyarpatkai, vajdakamarási, választói stb.) dallamismeret gyarapítása.
- A mezőségi zene díszítményei.
- Mezőségi lassú.
- A hangsúlyozás jellegzetességeinek és különleges formáinak elemzése a mezőségi zenében.
- Az előadásmódbeli rögtönzés a mezőségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
- A mezőségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

Követelmény

Mezőségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve, rögtönzésekkel gazdagítva kell megszólaltatni.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezőségi táncrend.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi zene. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
- Kalotaszegi hajnali, szapora és verbunk.
- Az új anyag mellett a korábban tanult legényes és lassú csárdás dallamismeret gyarapítása.
- Kalotaszegi táncrend.
- Székelyföld zenéje.
- A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
- Székelyföld egy tájegységének táncrendje.
- Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény

A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal, rögtönzésekkel tarkított játéka.

18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása (életre keltése).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszeres technikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Székelyföldi táncrend.
- 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Rubato dallamok.
- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
- Hangszeres keservesek.
- A dallamok játékmódja, díszítményei.
- A rubato dallamok kísérete.
- A dallamok lejegyezhetősége.
- Különböző dialektusok jellemző dallamai.
- A pakulár nóta.
- A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.

- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat–Magyarországon előforduló formái.
- A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzében.

Követelmény

Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezősegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.

Pakulár nóta kísérettel.

Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadasmód szerint.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi zene.
- A gyimesi táncok és táncélet.
- A gyimesi táncdallamok különböző rétegei.
- A gyimesi zene kísérőhangszere – a gardon.
- Moldvai zene.
- A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány.
- A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése.
- Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
- Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.
- A tanult táncrendek játéka.
- Együttesvezetés – primás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény

A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.

Az eddig tanult táncrendek bármelyikének stílusos, rögtönzésekkel, dallamváltozatokkal gazdagított játéka.

A szomszéd népek, valamint az európai népek zenéjéből válogatott szemelvények megszólaltatása.

A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.

Dallamlejegyzés – ismeretlen anyagból

Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.

Az együttesvezetői készség bemutatása.

Gyimesi dallamok kísérete gardonon.

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Önálló gyűjtőmunka.

A tanuló adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen, tánc házban és hangversenyen.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszeres-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszeres múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait,
- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,
- képes szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep),
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.)

Palatkai zene. (Akasztós, lassú csárdás és szökös.)

„B” tagozat

Gömöri táncok (Hallgató, verbunk, lassú és friss csárdás.)

Palatkai zene. (Katonakísérő, akasztós, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.)

Gyimesi zene. (Keserves, lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője.)

Erdélyi román táncok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül

Hanglemez

A bogyzslói zenekar. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18095 (Budapest 1984) Hungaroton

Este a Gyimesbe' jártam/Zerkula János. szerk. Halmos Béla SLPX 18130 (Budapest 1987)
 Hungaroton
 Északmezőségi magyar népzene I–IV. szerk. Halmos Béla LPX 18107–11 (Budapest 1985)
 Hungaroton
 Gyimesi népzene/Halmágyi Mihály. szerk. Jánosi András SLPX 18145 (Budapest 1988)
 Hungaroton
 Hungarian Folk Music Qualiton LPX 1187 (Budapest 1964)
 Lajtha László: Széki gyűjtés. szerk. Sebő Ferenc LPX 18092–94 (Budapest 1985) Hungaroton
 Magyar Hangszeres Népzene szerk. Sárosi Bálint LPX 18045–47 (Budapest 1980)
 Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (Budapest 1972–1982) Hungaroton:
 1. LPX 10095–98–
 2. LPX 18001–04
 3. LPX 18050–53
 Magyar népzene (bukovinai székelyek Magyarországon) Hungaroton SLPX 18131 (1988)
 Magyar népzene Bartók Béla fonográffelvételeiből. szerk. Sárosi Bálint LPX 18069
 (Budapest 1981) Hungaroton
 Magyar népzene Kodály Zoltán fonográf-felvételeiből. szerk. Tari Lujza LPX 18075–76
 (Budapest 1983) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985–93) Hungaroton:
 I. Tánczene. szerk. Martin György, Németh István, Pesovár Ernő – LPX 18122–16
 II. Észak. szerk. Tari Lujza, Vikár László LPX 18124–28
 III. Dunántúl. szerk. Olsvai Imre LPX 18138–42
 IV. Alföld. szerk. Paksa Katalin, Németh István LPX 18159–63
 V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA
 Zenetudományi Intézet
 Magyarországi román népzene. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18077 (Budapest 1983) Hungaroton
 Szatmári bandák. szerk. Hans Hurtig–Vavrinecz András SLPO 18154 (Budapest 1991)
 Hungaroton
 CD–lemezek
 Elveszett éden ED–CD 009–10 (Budapest 1996) Etnofon
 Halmágyi Mihály Classic HCD 18145 Hungaroton
 Magyarpalatka Classic HCD 18216–17 Hungaroton
 Magyarpalatkai népzene/Kodoba Béla és bandája BSM 9503 (1995) BaSys Music
 Kazetta
 Magyar Népzenei Antológia: V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István
 (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet
 Béres vagyok béres – Fejér megyei népzene/ Pesovár Ferenc könyvének
 melléklete (Székesfehérvár) István Király Múzeum
 Könyvek, tanulmányok
 Bartók Béla: Miért és hogyan gyűjtsünk népzene (Budapest 1936) Somló
 Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924) Rózsavölgyi
 Bartók Béla: Népzeneink és a szomszéd népek zenéje (Budapest 1934) Somló
 Bartók Béla: Rumanian Folk Music I, II, III. (Hága 1967) The Hague
 Donington, R.: A barokk zene előadásmódja (Budapest 1978) Zeneműkiadó
 Draskóczy Lídia: Moldvai csángó hegedűs dallamok Bákó környékéről (Budapest 1997)
 Óbudai Népzenei Iskola
 Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei ismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó
 Jánosi A.: A barokk zene előadásmódjának élő hagyománya Magyarországon – tanulmány
 (Budapest 1996)

Jánosi A.: A magyar népzene előadásmódja – előkészületben
 Kobzos Kiss Tamás: Hegedű és kobza (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola
 Kodály Zoltán: A magyar népzene (Budapest 1973) Zeneműkiadó
 Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok (Budapest 1962) Zeneműkiadó
 Lajtha László: Kőrisspataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó
 Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
 Lajtha László: Szépkenyerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
 Lajtha László összegyűjtött írásai (Budapest 1992) Akadémiai Kiadó
 Martin György: A magyar tánc típusok. A magyar tánc típusok zenekísérete (Budapest 1966)
 Martin György: A néptánc és népi tánczene kapcsolata (Budapest 1965–66) Tánc tudományi tanulmányok
 Martin György: Az erdélyi dialektus táncai (Budapest 1972) NPI
 Martin György: Magyar táncdialektusok (Budapest 1965, 1966) NPI
 Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) MTA Zenetudományi Intézet
 Pesovár Ernő: A magyar tánc történet évszázadai (Budapest 1972) NPI
 Pesovár Ernő: A magyar tánczene története (Budapest 1966)
 Pesovár Ferenc: Béres vagyok béres (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum
 Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983) István Király Múzeum
 Pesovár Ferenc: Szép napunk támadt (Székesfehérvár 1991) István Könyvkiadó
 Sárosi Bálint: Cigányzene (Budapest 1971) Gondolat Könyvkiadó
 Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
 Szalay Zoltán: Felcsíki hangszeres tánczene (Csíkszereda 1996) Alutus kiadó
 A Magyar Művelődési Intézet (korábban NPI, OKK) kiadványai
 Népzenei füzetek kazettával / A Magyar Művelődési Intézet kiadványai, szerk.: Eredics Gábor
 Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: Széki férfitáncok
 Ökrös Csaba: Hegedűgyakorlatok
 Varsányi Ildikó: Gömöri népzene
 Vavrincez András: Vajdaszentiványi népzene I.
 Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene
 Virágvölgyi Márta: Bonchidai népzene
 Virágvölgyi Márta: Gyimesi népzene I, II.
 Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek
 Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II.
 Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene I, II.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
 Megfelelő minőségű, és méretű hangszerek tartozékokkal (vonó, tok, gyanta).
 Audió–vizuális felvevő és lejátszó berendezés (magnetofon, CD, DVD)
 A követelmények teljesítéséhez szükséges népzenei gyűjtések, lemezek kottakiadványok, zenei szakkönyvek.

NÉPI BRÁCSA

A brácsatanítás feladatai

A népi brácsa főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát–medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz

hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni mind a (klasszikus) 4–húros, mind a (főképpen erdélyi) 3–húros brácsán.

A népi brácsa oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű és népi bőgő/cselló oktatási tervéhez igazodik.

A tanuló ismerje meg

- hangszere hangolását, felépítését, részeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait,
- a tánc házi gyakorlatban legnépszerűbb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusi egyéniségeket, zenészcsaládokat.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását,
- helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva,
- rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mintegy 10–15 dallam, mondóka megismerése.
- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás – ritmuskíséréssel (10–15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttessel.
- Az együtthangzás megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.

- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit. Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együtt játék – zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–dunántúli tánczene kíséréte „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc és lassú csárdás)
 2. Széki tánczene kíséréte (verbunk, lassú, csárdás, sűrű tempó)
- A hangszerrel való ismerkedés, a hangszer részei.
 - Hangszertartás, vonótartás.
 - Alapakkordok, egyszerűbb harmóniaváltások elsajátítása (mintegy 8–10 dúr–moll akkord).
 - Hangképzés, vonóindítás – hangindítás (pl. pontszerű indítás, lendületből való „szalasztott” vonóindítás, előkés indítás).
 - Három húr egyszerre történő megszólaltatása.
 - Tiszta intonálás, akkordfogás.
 - Vonásnemek, szimmetrikus illetve aszimmetrikus ritmizálással.
 - Esztam, lassú– és gyors dűvő kísérek.
 - Lezárók, indítások (ugrós).
 - Átmenetek a táncrenden belül (pl. dudálás – ugrós, ugrós – csárdás, lassú – csárdás).
 - Fogástablázat elkészítése egyszerű, majd bonyolultabb akkordokkal.
 - Legyen képes a megfelelő dinamikai, ritmikai váltásokra.
 - Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára.
 - Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit.
 - Tanulja meg a dallamokat énekelni is.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Lajtha László: Széki gyűjtés

Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza

Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, vonótartás.

Az alapakkordok ismerete.

Esztam, lassú– és gyors dúvó kíséret.

Tiszta intonálás, akkordfogás.

Tudja a dallamokat énekelni is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam széki lassú, csárdás és porka.

– Dél–dunántúli táncok 7–8 percben.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),

2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)

– Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).

– Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvó.

– Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.

– Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.

– Hallás utáni dallamtanulás.

– Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.

– „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.

– Az „előke” tudatos alkalmazása.

– A primás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.

– Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Lajtha László: Széki gyűjtés

Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza

Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.

Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors düvő.

Különböző hangsúlyozási módok használata.

Énekes dallamok szövegének ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

2. Rábaközi tánczene kísérete „A” hangnemben (dus, lassú és friss csárdás)

– Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

– A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.

– Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.

– Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).

– Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

– Vonózásbeli variációk.

– Tempóartás, a primás játékaival való együttműködés.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Funkciós harmonizálási készsége.

Szeptim– és szűkített akkordok.

Variált akkordmenetek játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

– Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

2. Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos)

– Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.

– Ritmusvariációk.

– Vonásnemek elemző összehasonlítása.

– Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.

– Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Marosszéki Muzsika – Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024
Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032
Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2
Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton
Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése
BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music
Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.)
FECD 021
Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.
Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.
Vonásvariációk ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7–8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)

- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.
- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
- A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.

2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
- Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
- A szatmárököritói, kisari és a tizsakóródi zenekarok játékstílus.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
- Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése
BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.)
FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfafelevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád)
SSB–CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria alkalmazása.
A brácsázás és kontrázás közötti különbség ismerete.
Improvizálás, saját variációk kidolgozása a stílus keretein belül.
Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
- Magyarpalatkai táncok 7–8 percen.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)

- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A–D” hangnemekben, a szatmárökörítói, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
- Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
- Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsávás népzeneje

- A Küküllő–menti dallamkincs és a táncok megismerése.
- Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.
- A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Zörög az akácfafelevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád)
SSB–CD 01

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012

Ádamosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2

Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Bonyolultabb akkordmenetek játéka.

Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.

Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),

2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)

- Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelt és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).

- Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors düvő.

- Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.

- Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.

- Hallás utáni dallamtanulás.

- Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.

- „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.

- Az „előke” tudatos alkalmazása.

- A primás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.

Kalotaszegi tánczene kísérete „A” hangnemben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

- Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

- Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok.

- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

Vonózási variációk.

- Tempó tartás, a primás játékkal való együttműködés.

- Megfelelő zenekari összjáték.

- A tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.

Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvó.

Különböző hangsúlyozási módok használata.

Énekes dallamok szövegének ismerete.

Szeptim– és szűkített akkordok, váltóakkordok alkalmazása.

Tempótartás, megfelelő zenekari összjáték.

Variációk a vonózásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes
- Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A”, „D”, „G” és „B” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

2. Rábaközi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemben (verbunk, dus, lassú és friss csárdás)

Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

- A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.
- Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.
- Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).
- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.
- Vonózásbeli variációk.
- Tempótartás, a prímás játékaival való együttműködés.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) –
brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei
Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar
Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzó anyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.)
FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

A funkciós harmonizálás magasabb fokú készsége.

Szeptim– és szűkített akkordok stílushelyes használata.

A stílus keretein belül ötletesen variált akkordmenetek játéka.

A dallamok és közjátékok magabiztos kíséréte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

– Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kíséréte (verbunk, sebes
forduló, lassú, korszos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

2. Magyarpalatkai tánczene kíséréte (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás,
korszos)

– Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka
alapján.

– Ritmusvariációk.

– Vonásnemek elemző összehasonlítása.

– Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek
tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba
Lőrinc.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékhöz igazodva.

3. Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

– Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések
(„menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.

– Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása, brácsázás és kontrázás közötti
különbség.

– Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

– Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Marosszéki Muzsika – Vavrincez András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.

Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.

Vonásvariációk ismerete.

Akkordfelbontások, szólamvezetés elsajátítása négyhúros brácsán.

Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

A dallamok és közjátékok magabiztos kíséréte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás

– Marosszéki táncok 7–8 percben.

– 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Magyarpalatkai tánczene kíséréte (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)

– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.

– A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.

2. Szatmári tánczene kíséréte „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
 - Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
 - Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
 - A szatmárökörítói, kisari és a tiszakőródi zenekarok játékstílusa.
 - Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
3. Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
 - Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
 Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
 Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991)
 Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2
 Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
 Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése
 BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music
 Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
 Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.)
 FECD 021
 Béré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
 Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
 Zörög az akácfafelel – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád)
 SSB–CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
 A brácsázás és kontrázás közötti különbség elemző ismerete.
 Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
 Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
- Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)
- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A–D” hangnemekben, a szatmárökörítói, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
 - Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
 - Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.

- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
- 2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsávás népzeneje
 - A Küküllő–menti dallamkincs és a táncok megismerése.
 - Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.
 - A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).
- 3. Gömör népzeneje „A–D” hangnemekben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
 - Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
 - Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
 - Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
 - Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
 Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
 Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Zörög az akácfafelevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012

Ádamosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2

Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Bonyolultabb akkordmenetek játéka.

Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.

Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.

Játék hegedűkontrával és brácsával.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
- Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat,

- hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a háromhúros kontra és a négyhúros brácsa fogásait, jellegzetes akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit.

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,
- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel,
- lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni együttessel, illetve táncot kísérve,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a primás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari számok összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dél-dunántúli táncok (3–3 dallam ugrós, lassú– és friss csárdás)

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökős és sűrű csárdás)

„B” tagozat

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)

Szatmári táncok (verbunk, 3–3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

Kalotaszegi táncok (3–3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszerartás,
- hangképzés,

- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7–8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
 - Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
 - Vonókezelés.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991)

Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más kísérőhangszerek (pl. cimbalom) együttműködése a zenekarban.

A zenekari hangzás arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

– Bonchidai magyar táncok 7–8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok

– A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.

– A bánffyhungyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Vasas Samu – Salamon Anikó: Kalotaszegi ünnepek – Gondolat, 1986.

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.

Tiszta intonáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kalotaszegi román táncok

- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

Ajánlott tananyag

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Galga menti táncok 7–8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Ördögösfüzes népzeneje (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk)
- Stílusos játékmód elsajátítása Mezei Ferenc zenekarának játéka alapján.
- Mezőségi lakodalmi szokások megismerése.
- Vonókezelés, speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene brácsa–bögő melléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Ördögösfüzes – Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA–081–2 Nagy Zsolt –

Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene CD–melléklete – Hagyományok Háza

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Speciális ritmusok játéka.

Magas fokú együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti fokozott érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7–8 percben
- 2–2 dallam ördöngösfüzesi lakodalmi zene és cigánytánc

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.
- Mezőföld népzeneje „D” és „G” hangnemekben (ugrós, eszközös táncok, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Béres vagyok, béres. Fejér megyei népzene Pesovár Ferenc gyűjtéséből – Alba Regia Egyesület

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más dallamhangszerek (pl. tambura) együttműködése a zenekarban.

A zenekari hangzás kiértelmezett arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7–8 percben
- Mezőföldi táncok 7–8 percben

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyhungyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.
- Szilágyság magyar népzeneje (figurázó, csárdás és ugrálás)

Ajánlott tananyag

Almási István: Szilágysági Magyar népzene – Kriterion könyvkiadó, 1979.

Szilágynagyfalu–Szilagybagos – Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–105–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.

Élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a harmonizálás terén.

Tiszta intonáció.
Tempótartás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálás

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)
- Kürt népzeneje (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Agócs Gergely – Gombai Tamás: Kürti bandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.

Önállóság a tánczenei folyamat felépítésében.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Galga menti táncok 7–8 percben
- Kürti táncok 7–8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás–területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer–együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzenei múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének szabályait,
- dallam– és típusváltás azonnali felismerésére,
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, a ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenei jellemző módjait,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenesi hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenesi hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Parlando–rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2–2 dallam de–a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszer-tartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,

- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök.

Megfelelő számú és minőségű hangszer.

A szükséges hang- és videofelvételek, könyvek, kották.

Kétkazettás magnó, CD lejátszó, video-készülék, DVD lejátszó, TV készülék.

Kottatartók.

Metronóm.

NÉPI BÖGŐ/CSELLÓ

A bőgő/cselló tanításának céljai, feladatai

A népi bőgő/cselló főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát-medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni – az egyes tájegységeken kialakult tradícióknak megfelelően – 3 húros (bélhúros) nagybögön; 4 húros (fémhúros) nagybögön, illetve csellón.

A népi bőgő oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű oktatási tervéhez igazodik és párhuzamosan halad a népi brácsa tantervével.

A tanuló ismerje meg

- hangszerei felépítését, részeit, hangolását,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzikus egyéniségeket,
- a Kárpát-medence jellemző magyar és nemzetiségi tánc típusait, táncait,
- a különféle tánc kíséretekben alkalmazandó ritmusképletekhez szükséges egyszerű és összetett vonásnemeket, pengetési módokat,
- a tánc házi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmaknak (funkciós rend, harmóniák, basszusmenetek stb.) az egyéb kísérőhangszerekkel (kontra, brácsa, cimbalom) együtt történő gyakorlati alkalmazását a nagybögön, illetve csellón.

Alakítson ki

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb-és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzikáló kísérőhangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek és a pengetett játék elsajátítására,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres zenekari muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Váljon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes–, nyújtott– és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A tanuló ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás – ritmuskíséréssel (10–15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kereplő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozdulás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.

- Különbféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozcás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különbféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozcás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttessel.
- Az „együtt hangzás” megérzése és megértése.
- Mozcás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit. Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együttes játék – zenekarban, ritmikus mozcás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Dél–Dunántúl: ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás „A” hangnemben
- Szék: lassú, csárdás, porka, verbunk
- Ismerje és tudja alkalmazni a tánckíséretben is a tanult (hangsúllyal kezdődő, illetve hangsúlyosan végződő) alapvonásokat.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény böngömelléklete – Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje – Hagyományok Háza
Lajtha László – Széki gyűjtés: Bögömmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében –
Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogyiszlói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Legyen képes

- a basszus funkciók alkalmazására az évfolyam szintjének megfelelően,
- tudatosan előkészíteni és végrehajtani a húr- és vonóváltó műveleteket,
- tudatos hangképzésre, hangszerkezelésre,
- tempótartásra, ritmizálásra, hangsúlyozásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- az adott tánc típus és annak tempója ismeretében a megtanult dalokat kísérfeni,
- felismerni a játszott dallamok szerkezetét,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
- Dél–dunántúli táncok 7–8 percben.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés
- Ismerje és tudja alkalmazni a tánc kíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus düvő vonásokat.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bögömmelléklete – Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje – Hagyományok Háza

Lajtha László – Széki gyűjtés: Bögömmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében –
Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogyiszlói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Legyen képes

- a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
- aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és düvözve is (széki lassú, illetve négyes esetben),

- a különböző tánc típusokat az adott hangnemben kíséreni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka–hétlépés, sűrű–ritka tempó),
- teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A” hangnemben
- Rábaköz: dus, lassú és friss csárdás „A” hangnemben
- Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően a népzeneben használatos zárt fekvéseknek (1–4, illetve 2–4) megfelelően.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza

Mester L. – Árendás P. – Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Legyen képes

- a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,
- bizonyos tánckíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- a friss csárdások gyors tempójának megtartására,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D” hangnemben
 - Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos
 - Ismerje a különböző tánc típusok tempóit, a műfaji váltásokat a primás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre
 - Tudja az alap- és összetett vonásokat német kápás vonóval, valamint a visszacsapásos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.
 - Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C”) húron történő játékmódban is.
- Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz-fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Páva) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Árendás P. – Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa-böggő melléklete – Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény böggőmelléklete – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:

Marosszéki Muzsika – Vavrinecz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény

Legyen képes

- a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló–korcsos szökös–sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
- a különböző vonások és pengetések variációira,
- hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,
- a tanult tánc típusokat megfelelő hangnemben kísérni és lezárni,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7–8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Magyarpalatka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
- Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos „A” hangnemben
- Ismerje a funkciós harmonizálást, a kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában.

- Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.
- Alkalmazza tudatosan, a többi kísézőhangszerrel együttműködve a harmóniafüzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás
- Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

Küküllő menti magyar táncok : lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012

Ádamosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2

Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3.– Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán
Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző táncstílusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a táncstílus és a dialektus követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

2–2 dallam Küküllő–menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés

Ismerje és tudja alkalmazni a tánc kíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus düvő vonásokat.

Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A” hangnemben

Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően a népzeneben használatos zárt fekvéseknek (1–4, illetve 2–4) megfelelően.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza

Mester L. – Árendás P. – Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Követelmény

Legyen képes

- a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
- aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és dúvózva is (széki lassú, illetve négyes esetben),
- a különböző tánc típusokat az adott hangnemben kíséreni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka–hétlépés, sűrű–ritka tempó),
- teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
- tánc kíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Széki táncok 7–8 percben.

2–2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A”, „G” és „B” hangnemben
- Rábaköz: verbunk, dus, lassú és friss csárdás „A” és „D” hangnemben
- Tudjon kíséreni más, az adott tájegységen szokásos hangnemekben is.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgómelléklete – Hagyományok Háza

Mester L. – Árendás P. – Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Legyen képes

- a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,
- bizonyos tánc kíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett

- a friss csárdások gyors tempójának megtartására,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi táncok 7–8 percben
- 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D” hangnemben

Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos

Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben

Ismerje a különböző tánc típusok tempóit, a műfaji váltásokat a primás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre

Tudja az alap- és összetett vonásokat német kápás vonóval, valamint a visszacsapásos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.

Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C”) húron történő játékmódban is.

Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz-fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.

Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően a klasszikus zenében használatos nyitott fekvéseknek megfelelően.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Árendás P. – Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa-böggő melléklete – Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény böggőmelléklete – Hagyományok Háza

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Marosszéki Muzsika – Vavrinecz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény

Legyen képes

- a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló–korcsos szökös–sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
- a különböző vonások és pengetések variációira,
- hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,
- a tanult tánc típusokat megfelelő hangnemben kísérni és lezárni,
- bizonyos tánckíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett

- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7–8 percben.
- 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Magyarpalatka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
- Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos „A” hangnemben
- Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
- Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita
- Ismerje a funkciós harmonizálást, a kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában.
- Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.
- Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniaafűzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bölgömelléklete – Hagyományok Háza
Árendás P. – Havasréti Pál.: Bonchidai Népzene I. brácsa–bölgő melléklet – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2
- Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző táncstílusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a táncstílus és a dialektus követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- bizonyos tánckíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás
- Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.
- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben
- Küküllő menti magyar táncok : lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó
- Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény böngő melléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

A magyarbecsei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012

Ádámosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2

Szászcávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcávás Band 3.– Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene – Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- bizonyos tánckíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam Küküllő–menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
- Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszerei felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a három– és négyhúros bőgő, illetve cselló népzeneben használatos balkéz–fekvéseit, dialektusonként jellemző basszusmeneteit.
- a népzeneben használatos vonófajták kezelését, az egyszerű és összetett vonásnemeket, illetve a különböző pengetés fajtákat.
- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.

Legyen képes

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus hangképzésre vonóval és pengetve egyaránt,
- az egyszerű, illetve összetett vonások alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására.

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- lapról olvasási készséggel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a primás játékát (tempóváltásait, tánc típus–váltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari produkciók összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi bőgő/cselló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dél–dunántúli táncok (3–3 dallam: ugrós, lassú– és friss csárdás)

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás), lehetőség szerint csellón

Kalotaszegi táncok (3–3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

Szatmári táncok (verbunk, 3–3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

Ajánlott tananyag

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene – Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckíséreték esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7–8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

1. Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
2. Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Árendás P. – Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa-bőgő melléklet – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7–8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Kalotaszeg: keserves, hajnali és román táncok

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett

- megfelelő zenekari összejátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben

Ajánlott tananyag

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összejátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Galga menti táncok 7–8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Repertoár bővítés: Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás
- Ördögösfüzes: cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk

Ajánlott tananyag

Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene brácsa-bögő melléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Ördögösfüzes – Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA-081-2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett,
- megfelelő zenekari összejátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7–8 percben

– 2–2 dallam ördögösfüzesi cigánytánc és ritka magyar

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Repertoárbővítés:

1. Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás

2. Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita

Mezőföld: ugrós és eszközös táncok, lassú és friss csárdás „G” hangnemben

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza

Árendás P. – Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa–bőgő melléklet – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánc kíséreték esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Bonchidai magyar és román táncok 7–7 percben

– Mezőföldi táncok 7percben

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

– Repertoárbővítés:

– Kalotaszeg: keserves, hajnali és román táncok

– Szilágyság: figurázó, csárdás és ugrálós

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2
Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2
Szilágynagyfalu–Szilágybagos – Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–105–2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckíséreték esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálás

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Repertoárbővítés:
- Galga–mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben
- Kürt: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás

Ajánlott tananyag

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Agócs Gergely – Gombai Tamás: Kürti bandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckíséreték esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Galga menti táncok 7–8 percben
- Kürti táncok 7–8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás–területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer–együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,

- népzeneünk múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneében,
- vázlatosan a hazai népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, hagyományörző előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a különböző dallamok kíséretének összekötésére, ismerje a kíséretszólam fűzésének szabályait,
- dallam- és típusváltás azonnali felismerésére,
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneekre jellemző módjait,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi bógó/cselló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Parlando–rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezőségi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2–2 dallam de–a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök.

Megfelelő számú, jó minőségű, bélhúrokkal felszerelt bőgő és fémhúros cselló.

MP3–as és CD játszó, video–, illetve DVD lejátszó–felvevő készülék.

Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

Hangzó zenei és videó/DVD példatár.

Metronóm.

TEKERŐ

A tekerőtanítás feladatai

A tekerő tanterv alapvetően a magyar paraszti hagyományra épít. Ennek megfelelően a törzsanyag túlnyomórészt a tekerő ismert elterjedési területéről származik (Csongrád és Bács–Kiskun megye egésze, valamint Pest és Jász–Nagykun–Szolnok megye déli része). Az e területről származó dallamkincs alkotja hangszerünk magyar zenei anyanyelvét. Ennek tanításában–tanulásában az eredeti gyűjtések, hang– és videofelvételek játsszák a főszerepet. Ezen túlmenően a tanuló kapjon átfogó képet a magyar népzene egészéről, a hangszeres zene–tánc–népszokások–hagyományok összefüggésrendszeréről.

A program célja továbbá, hogy a tananyagon keresztül megvilágítsa e hangszer szerepét az európai műveltség fejlődésében. Ennek megfelelően lehetőséget biztosít a régi zenében, európai népzeneben, klasszikus zenében történő elmélyedésre is.

A program eredményes megvalósításának alapfeltétele, hogy az oktatás magyar rendszerű tekerőn történjen. A magyar hangszerek ugyanis több, nagyon fontos alkatrészben eltérnek más instrumentumoktól: a klaviatúra alapvetően más, a recsegőszerkezet egyedi, a kottaház szélesebb, a kerék és a hajtókar átmérője jóval kisebb.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népzene főbb dialektusait és azok formakultúráját, különös tekintettel az Alföld, még inkább a Dél–Alföld hagyományára,
- a hangszer adottságaiból következő zenei kifejezőmódokat,
- a hangszer működési elvét, beállításának módszereit, a karbantartás napi gyakorlatát,
- a tekerő sokszínűségét, történelmi múltját és jelenét, népi, történelmi, klasszikus és modern zenei hagyományát,
- a hangszer szakirodalmát, a hozzáférhető zenei felvételeket, gyűjtéseket.

Fejlessze a tanuló

- hallását, ritmusérzékét,
- zenei memóriáját, fantáziáját,
- játéktechnikáját, stílusérzékét,
- a kottaolvasás és írás készségét,
- a magyar nyelvvel is összefüggő hangsúlyérzékét,
- az improvizációs készséget, a zenei folyamatokban való gondolkodás képességét.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

Követelmény

A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, túlnyomórészt a tekerő magyarországi elterjedési területéről. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.

A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

A gyermek különböző játékos gyakorlatok segítségével ismerkedjen meg a tekerő használatával:

- énekét kísérje egyenletesen forgatott tekerővel, amelybe csak egy húr van beakasztva (végig lehet próbálni mindhárom húrral)
- igyekezzen megszólaltatni ritmikusan, egyenletesen a recsegést
- énekét kísérje egyenletes recsegéssel (esetleg tanári segítséggel).

Követelmény

A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, túlnyomórészt a tekerő magyarországi elterjedési területéről. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát. A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.

Tudja a tekerő különböző funkcióit (kísérőhúrok, egyenletes recsegés) külön–külön használni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel, tekerő egyenletes hajtásával.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Gyermekdalok, szokásdallamok, jeles napok dalai, dudanóta típusú dél–alföldi csárdásdallamok.

A tanuló sajátítsa el

- a hangszer helyes tartását ülő helyzetben,
- a hajtókar megfelelő tartását, indítását, egyenletes, szünetmentes forgatását,
- a balkéz helyes tartását a kottaháztetőn,
- a szép zenei hang megformálásához szükséges billentéstechnikát.

Követelmény

Legyen képes

- egyenletesen, mérsékelt tempóban, szépen formált hangokkal az alapidallamokat játszani,
- tempótartásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- fekvésváltásokat megvalósítani $C^1 - G^1$ és $G^1 - C^2$ közti hangtartományban,
- a négyujjas játéktechnika alkalmazására,
- negyedek mérsékelt tempójú recsegésére dallamhoz kötötten vagy anélkül.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi oláhosok és lassú csárdások.

2. Hajdútáncok: XVIII. századi tánczenék a régi stílusú ugrós–legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan felővezni, megfelelő tartással ülni,
- a recsegőt a kívánt tempó szerint önállóan beállítani,
- megfelelő billentéstechnikával szépen formált hangokat képezni,
- a dallamokat egyszerű leváltó–hangokkal díszíteni,

- a négyujjas ujjrendet alkalmazni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kíséreni,
- a tá, és esetleg ti–ti ritmusképletek alkalmazására recsegésben,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi lassú csárdás, friss csárdás, duda játékmód és hallgató.
2. Magyar történelmi zene, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a kereket önállóan begyantázni,
- a recsegőt korrigálni erős tempóváltás esetén (lassú – friss csárdás),
- a leváltó–hangok és belső,
- a tekerő teljes klaviatúráján való tájékozódásra,
- a tá, ti–ti, ritmusképleteket recsegni,
- a sorzáró „tá–ti–ti ti–ti tá szün”, vagy a „tij–ri–ri ti–ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
- ismerje a duda–játékmódot, a parlando–rubato előadásmód sajátosságait,
- hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.

Tudjon több tekerővel együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi tánczene (Szentés).
2. Kanásztáncok, dudánóták, ugrások (népzenei dialektusok szerint), szokásdallamok, esetleg európai tekerőmuzsika (népzene).

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét segítséggel behangolni,
- a 3 és 4 ujjas játéktechnikát alkalmazni
- különböző leváltó–hangokkal, kötésekkel a dallam belső hangsúlyozására,
- egyszerű körülírásokat, trillákat, sorzárlatokat alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni,
- a recsegésben a tá, ti–ti, tij–ri–ri módusok,
- a szinkópa használatára.

Tudjon

- 3/4–es és 6/8–os dallamokat helyesen hangsúlyozni, recsegés nélkül,

- más hangszerekkel együtt zenélni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző karakterű összeállítás.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi tánczene (Csongrád).

2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerén tanári segítséggel a zászlókat behangolni, a húrokat vattázni, a kereket gyantázni,
- a recsegés dallamon belüli építkezését megvalósítani (Negyedekből sűrűsödő nyolcados–tizenhatodos mozgás, majd sorzárlat... stb),
- a három és négyujjas játékmód alkalmazására,
- szinkópás dallamépítésre a Dél–alföldi stíluson belül,
- üres dallamhúrra lezárni (G^0),
- más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel).

2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,
- különböző ujjrendeket megfelelően alkalmazni,
- akkordfölbontásokra, skálákra,
- a dallamhúr első (A_0) és negyedik fokán (D_1) lezárni,
- az esztam hangsúlyú recsegést megvalósítani,
- a sorkezdő nyolcad felütés recsegéseket alkalmazni,
- a Dél–alföldre jellemző díszítéstechnikákat szabadon alkalmazni

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből egy zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi oláhosok és lassú csárdások.
2. Dél-alföldi lassú csárdás.
3. Hajdútáncok: XVIII. századi tánczenék a régi stílusú ugrós–legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan felővezni, megfelelő tartással ülni,
- a recsegőt a kívánt tempó szerint önállóan beállítani,
- megfelelő billentéstechnikával szépen formált hangokat képezni,
- a dallamokat üres húrra képzett és fogott billentyűs leváltó–hangokkal díszíteni,
- a négyujjas ujjrendet alkalmazni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kíséreni,
- a tá, és esetleg ti–ti és sorvégi tá–szün ritmusképletek alkalmazására recsegésben,
- a bal és jobb kéz ritmikai függetlenítésére,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi lassú csárdás, friss csárdás, duda játékmód és hallgató.
2. Magyar történeti zene, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét behangolni a tanár által megadott alaphangra (recsegőhúr),
 - a kereket önállóan begyantázni,
 - a recsegőt korrigálni erős tempóváltás esetén (lassú – friss csárdás),
 - a leváltó–hangok és belső leváltó–hangok helyes alkalmazására,
 - körülírásokra, egyszerű trillákra, szekvenciákra,
 - a tekerő teljes klaviatúráján való tájékozódásra,
 - a tá, ti–ti, tij–ri–ri ritmusképleteket recsegni,
 - a sorzáró „tá–ti–ti ti–ti tá szün”, vagy a „tij–ri–ri ti–ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
 - ismerje a duda–játékmódot, a parlando–rubato előadásmód sajátosságait,
 - hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.
- Tudjon több tekerővel együtt muzsikálni

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi tánczene (Szentés).
2. Kanásztáncok, dudánóták, ugrósok (népzenei dialektusok szerint), szokásdallamok, esetleg európai tekerőmuzsika (népzene).

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan behangolni,
- a húrokat fölvertetni,
- a 3 és 4 ujjas játéktechnikát alkalmazni
- különböző leváltó-hangokkal, kötésekkel a dallam belső hangsúlyozására,
- egyszerű körülírásokat, tartott váltóhangos hosszú trillákat, sorzárlatokat alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni, és azokat koordinálni,
- a recsegésben a ti-j-ri-ri ti-ti tá szűn sorzárlat stílusos alkalmazására összefűgűő tánczenei folyamatban,
- a szinkópa használatára.

Tudjon

- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni, recsegés nélkül,
- énekest kísérni,
- más hangszerekkel együtt zenélni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két-három különböző karakterű összeállítás

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi tánczene (Csongrád).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerén a zászlókat behangolni, a húrokat vertetni, a kereket gyantázni,
- a recsegés dallamon belűli építkezését megvalósítani (Negyedekből sűrűsűdű nyolcados-tizenhatodos mozgás, majd sorzárlat stb.),
- a sorzárlat utolsó negyedén hangsűlyt adni (hosszű recsegés),
- a három és négyujjas játékműd alkalmazására,
- rövid trillákból állű és szinkópás dallamépítésre a Dél-alföldi stíluson belűl,
- akkordfelbontásokra, skálákra,
- speciális hangolásű hangszeren játszani (kvart-, oktávhangolás),
- űres dallamhűrra lezárni (G^0),
- más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni, néptáncosokat zenével kísérni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel).
 2. Regionális népzene (A helyi környezet – település, megye, tájegység, dialektusterület népzenei anyaga).
 3. Egyházi népénekek, szokásdallamok, komolyzenei művek.
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,
 - a klaviatúrán tisztán intonálni,
 - különböző ujjrendeket megfelelően alkalmazni,
 - rövid kromatikus menetekre, akkordfölbontásokra, skálákra,
 - a dallamhúr első (A0) és negyedik fokán (D1) lezárni,
 - a „ri-ri ti” és a négy tizenhatodos recsegés megszólaltatására,
 - az esztamhangsúlyú recsegést megvalósítani,
 - a sorkezdő nyolcad és tizenhatod felütés recsegéseket alkalmazni,
 - a Dél-alföld jellemző díszítéstechnikáit szabadon alkalmazni
- Ismerje és alkalmazza néhány adatközlő egyéni játékmódját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből egy zenekarral.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- hangszere történetét, változatait, elterjedtségét Magyarországon és más országokban,
- a magyar tekerő hagyományos repertoárját és játékstílusát,
- hangszere irodalmát, hangfelvételeit, a jelentősebb magyar adatközlőket.

A tanuló legyen képes

- hangszerét behangolni,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- zenei és technikai szempontból tudatos elemző gyakorlásra,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos előadására,
- közepes nehézségű dallami és ritmikai zenei problémák megoldására (leváltóhangok alkalmazása, lezárások, trillák, recsegési modulusok, recsegések dallamon belüli építkezése),
- a díszítőmotívumok megfelelő alkalmazására.

A tanuló rendelkezzen

- megfelelő zenei memóriával,
- jó hallással, koncentrálóképeséggel,
- kottaolvasási rutinnal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tekerő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három műsorszám bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, egy pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, vagy Európa más népeinek tekerőmuzsikája.

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses).

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők a magyar tekerőre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok.

„B” tagozat

Három műsorszám bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, egy pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, vagy Európa más népeinek tekerőmuzsikája.

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses).

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szenyéri Dániel stílusjegyei).

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó, – technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően

tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- tisztán intonálni,
- aszimmetria megvalósítására dallamban,
- tartott váltóhangos hosszú trillákra,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 különböző összeállításból álló koncert program, és a hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- az ismert dallamanyagot összefüggő tánczenei folyamatba rendezni,
- egyszerű akkordfelbontásokat, skálákat játszani,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).

2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- egyszerűbb ritmus–aszimmetria megvalósítására,
- stílusfüggő ujjrendek megkülönböztetésére,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- önálló hangszerkezelésre, beállításra, karbantartásra,
- különböző stílusoknak megfelelő játéktechnika megválasztására, tánczenei folyamat, koncert program összeállítására,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- tisztán intonálni,
- aszimmetria megvalósítására dallamban,
- tartott váltóhangos hosszú trillákra,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- az ismert dallamanyagot összefüggő tánczenei folyamatba rendezni,
- egyszerű akkordfelbontásokat, skálákat játszani,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- egyszerűbb ritmus–aszimmetria megvalósítására,
- stílusfüggő ujjrendek megkülönböztetésére,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).

2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- önálló hangszerkezelésre, beállításra, karbantartásra,
- különböző stílusoknak megfelelő játéktechnika megválasztására, tánczenei folyamat, koncert program összeállítására,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a dél–alföldi tekerőzene stílusjegyeit és repertoárját,
- a magyar történeti zene tekerőn játszható repertoárját,
- az európai népek tekerőzenéjét és a hangszer klasszikus zeneirodalmát.

A tanuló legyen képes

- hangszerét karbantartani, behúrozni, rajta egyszerűbb javításokat elvégezni,
- repertoárjának és technikájának önálló továbbfejlesztésére,
- egyszerűbb akkordfelbontásokat, skálákat, tartott váltóhangos hosszú trillákat játszani,
- aszimmetrikus dallamelemeket és ritmusokat játszani,
- tánczenei folyamatot, koncertprogramot önállóan összeállítani.

A tanuló rendelkezzen

- a tekerő hagyományos előadói gyakorlatára épülő rögtönzőképességgel.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tekerő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Négy összeállítás bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, másik kettő pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, Európa más népeinek tekerőmuzsikája, vagy a tekerő klasszikus zeneirodalmának reprezentánsa (például XVIII. századi angol tekerő duók)

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses), és reprezentálja azoknak a településeknek a dallamanyagát, ahonnan megbízható minőségű hangfelvétel áll rendelkezésre (például Tiszaújfalú, Bokros, Szentés, Fábiansebestyén)

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szenyéri Dániel stílusjegyei)

„B” tagozat

Négy összeállítás bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, másik kettő pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, Európa más népeinek tekerőmuzsikája, vagy a tekerő klasszikus zeneirodalmának reprezentánsa (például XVIII. századi angol tekerő duók)

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses), és reprezentálja azoknak a településeknek a dallamanyagát, ahonnan megbízható minőségű hangfelvétel áll rendelkezésre (például Tiszaújfalú, Bokros, Szentés, Fábiansebestyén)

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szenyéri Dániel stílusjegyei)

A négy műsorszám közül legalább egy zenekari összeállítás legyen (pl. tekerő–klarinét, tekerő–duda, két tekerő, vonós zenekar stb.)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb– és balkéz–technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű, jó minőségű, magyar rendszerű tekerő, bélhúrral fűlészelve

Kottatartó

Metronóm

Lejátszásra és felvételre alkalmas audio–vizuális eszközök

A követelmények teljesítéséhez szükséges könyvek, kották, CD-k.

FÚVÓS TANSZAK

NÉPI FURULYA

A furulyatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszer család történeti múltját,
- a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,
- a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze

- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőképességét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, táncjátékok és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációképességét.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvómódokat,
- test-, hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Fábián Éva – Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza 2003.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Fábián Éva – Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza, 2003.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Udvarhelyszéki dallamok.
- A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.
- A hetedik hang módosítása félfedéssel.
- Az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása.
- Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
- A csárdásdallamok ütemeinek belső hangsúlyai.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult székelyföldi dallamokat stílusosan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban, egyszerűen díszítve, variáltnan eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy–egy rubato, lassú és sebes csárdás dallam Udvarhely székéből.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Csíki székely dallamok.
- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai.
- A hetedik hang módosítása villa fogással.
- Triolás ritmusok a forgató dallamokban.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.
- Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

Ajánlott tananyag – kották hangzó melléklettel

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy– egy felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallam gardonkíséréssel is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél–dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi dallamok.
- A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.
- Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.
- Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. – Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Követelmény

Legyen képes

- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy-egy gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallam eljátszása gardonkísérettel is

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája.
- Semleges hangsorú furulyák ismerete.
- Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.
- Több furulya együttes játéka.
- Énekkíséret furulyával.
- Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két-két palóc giusto és rubato dallam eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
- A mezőségi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
- Tilinkójáték.
- Variáció és díszítés a széki és moldvai dialektus szabályai szerint.
- Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet Széki énekesek és furulyások CD – Fonó kiadás

Gyűjtések széki furulyásoktól – Hagyományok Háza

Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek

Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András – kazetta. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.

Legyen képes

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.
- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Széki lassú csárdás, magyar.
- Moldvai táncdallamok.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Csíki székely keservesek és táncdallamok: cepres, féloláhos, „Gábor Ignác”, „székely csárdás”, párnástánc, medvés, „örömanya tánca”, „golya”, verbunk, „marosszéki” Ambrus János, Balog Áron népzenei felvételeiből.
- Variálás és díszítés a csíki székely dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai.
- A hetedik hang módosítása villa fogással.
- Triolás ritmusok a forgató dallamokban.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.
- Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

Ajánlott tananyag – kották hangzó melléklettel

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Összeállítás a tanult felcsíki népzeneiből: keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallamok gardonkísérettel.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A dunántúli dialektus dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:

- Somogy: Kelec József, Sándor László
 - Tolna: Máté István
 - Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István
 - Baranya: Német Vince
- népzenei felvételei alapján.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi keserves és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője, féloláhos medvés, héjszák, „juhait kereső pásztor” Tímár Viktor, Tímár János, Karácsony Lázár, Bács Péter, Hermán György népzenei felvételeiből.
- Gyimesi dallamok, variálás és díszítés a gyimesi dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.
- Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.
- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. – Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Követelmény

Legyen képes

- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban énekelni és eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallamok eljátszása gardonkíséréssel is

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:

- Heves: Pozsik István
- Gömör: Fodor József
- Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.

Több furulya együttes játéka.

Énekkíséret furulyával.

Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

Az év végi beszámoló javasolt anyaga

- Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A széki furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája Székely Ferenc népzenei felvételei alapján:
- A mezőségi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
- A moldvai furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján: Csobán György, Gusa Pál, Hodorog András, Tálász András.
- Variáció és díszítés a mezőségi és moldvai dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
- Tilinkójáték.
- Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

Ajánlott tananyag

Széki énekesek és furulyások CD – Fonó kiadás

Gyűjtések széki furulyásoktól – Hagyományok Háza

Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek

Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András – kazetta. Szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.

Legyen képes

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.

- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Széki lassú csárdás, magyar.
- Moldvai táncdallamok.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- énekkíséretre,
- más hangszerekkel való együttes játékokra a hagyomány adta kereteken belül (fűrlyák, gardon, citera, esetleg hegedű, cimbalom),
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén,
- a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.

Rendelkezzék

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási készséggel, formaérzéssel,
- a táncossal, énekesrel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti,
- a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.

Ismerje

- hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,
- hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres–énekes együttesben színpadon is,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszer technikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait– a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Udvarhelyszéki és csíki dallamok (csárdás, „marosszéki”, verbunk).

Somogyi és zalai dallamok (pásztornóta, ugrós, lassú és friss csárdás)

Gyimesi táncok.

„B” tagozat

Székelyföldi dallamok és táncok (keserves, lassú és sebes csárdás, marosszéki).

Somogyi és zalai dallamok (lassú és friss csárdás, ugrós).

Gyimesi táncok és más dallamok.

Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Székelyföld furulyazenéje. Továbbképzés az 1–2. évfolyamon tanult dallamokra építve.
- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).
- A forgatós táncok dallamvilága.

- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis–dialektusok szabályai szerint.

Ajánlott tananyag

Gyergyó–medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bartók Nyárad–menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes

- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi keservek és táncdallamok (lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák)
- Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok (forgatós, verbunk, féloláhos)
- Hangszerjáték gardonkísérettel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéje.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztorjáték lejegyzése.
- Hangmódosítás villa fogásokkal.
- A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
- A flóta.

Ajánlott tananyag

Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza

Az utolsó dudás – Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998

Flóta felvételek

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes:

- hangmódosításra villa fogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztorjáték lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Nógrádi pásztorjáték és táncdallamok flótán.
- Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Küküllő–vidék furulyazenéje.
- A 2. – 3. átfújás kombinálása.
- A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
- Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán.
- A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
- A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag

Mestereink – Magyarbece, Szántó Ferenc – kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlapádi, héderfájai gyűjtések

Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes a 2 – 3. átfújás kombinálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Küküllő vidéki párostáncok, pontozók, keservesek, román táncok.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Észak–mezőségi furulyazene dallamkincse, formavilága, technikája.

A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.

Ritka és sűrű legényesek.

Ajánlott tananyag

Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

Követelmény

Legyen képes elsajátítani

- az Észak–mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Észak–mezőségi lírai dalok és táncdallamok

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Székelyföld furulyazenéjének további megismerése András József, Elekes Albert, Faludi Áron, Józsa Lajos népzenei felvételei alapján.
- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis–dialektusok szabályai szerint.
- A forgatós táncok dallamvilága.
- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).

Ajánlott tananyag

Gyergyó–medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bartók Nyárád–menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes

- a tanult gyergyói dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit,
- elsajátítani a gyimesi ikerfurulya játék jellegzetességeit.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi keservesek és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák
- Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok: forgatós, verbunk, féloláhos
- Hangszerjáték gardonkíséréssel.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Tiszántúl furulyazenéje Kádár Ferenc, Rab István, Bagoly József, Koszta József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, lassú és friss csárdás, oláhos.
- Szilágyság furulyazenéje Birtalan József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, táncdallamok: tövisháti csárdás, verbunk, lassú és friss csárdás.
- Nógrádi pásztornóták Pál István népzenei felvételeiből.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
- Hangmódosítás villa fogásokkal.
- A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
- A flóta.

Ajánlott tananyag

Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zóboralji felvételek. Hagyományok Háza

Az utolsó dudás – Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998

Flóta felvételek

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el eredeti felvételek alapján

- Tiszántúl, Szilágyság furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
- pásztorjátékokat és táncdallamokat Pál István repertoárjából flótán.

Legyen képes:

- hangmódosításra villafofogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztorjátékok lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Nógrádi pásztorjátékok és táncdallamok flótán.
- Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Küküllő–vidék furulyazenéje Szántó Ferenc népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, székely verbunk, csárdás, féloláhos, szökő.
- A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
- Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
- A 2 – 3. átfűjás kombinálása.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán: Jankovics Imre, Káplár János, Német Vince, Bíró István népzenei felvételei alapján.
- A 2. átfűjás használata hosszúfurulyán.
- A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag

Mestereink – Magyarbece, Szántó Ferenc – kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlapádi, héderfájai gyűjtések

Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el és stílusosan, díszítve, variáltan szólaltassa meg a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes a 2 – 3. átfűjás kombinálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Küküllő vidéki lírai dalok, különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, román táncok.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bukovinai keservesek és táncdallamok: silladri, ruszászka, a karácsonyi betlehemes pásztortánca Antal András, Flekszon Pál, Pál Antal népzenei felvételei alapján.
- Észak–mezőségi furulyazenében szerzett tudás elmélyítése Csete Árpád, Bálint Ferenc népzenei felvételei alapján: dallamkincs, formavilág, technika.
- A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.
- Ritka és sűrű legényesek.

Ajánlott tananyag

Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

Követelmény

Legyen képes elsajátítani

- a bukovinai furulyajáték dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- az Észak–mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bukovinai keserves és táncdallamok
- Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi dallamok

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfűzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szólisztikusan és más hangszerekkel együtt.

A tanuló legyen képes

- minden ismert dialektusból dallamfűzereket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje

- hangszerre repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszer elterjedtségét a Földön.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,

- olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya főtárgy („A” „B” tagozat)

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dunántúli dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)

Udvarhelyszéki és csíki táncok és más dallamok. (csárdás, marosszéki, verbunk, keserves.)

Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves.)

„B” tagozat

Palóc dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)

Széki dallamok. (lassú, csárdás, magyar)

Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves, „juhait kereső pásztor”.)

Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszerek – hatlyukú furulya C alaphangú, erdélyi, semleges hangsorú dunántúli és palóc változatai, ikerfurulya, tilinkó, flóta és hosszúfurulya.

Kottatartó

Metronóm,

Hangzó zenei és videó/DVD példatár,

MP3–as és CD játszó, video–, illetve DVD lejátszó–felvevő készülék,
Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

2. NÉPI PENGETŐS TANSZAK

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
- a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon”) hangszereket,
- a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
- a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki

- a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal– és jobbkez–játékot.

Fordítson figyelmet

- a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással stb.).
- Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tikfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
- A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással.
- A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
- Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.

Jobb kéz

- A pengető fogásának kialakítása
- A pengetés helyének behatárolása

- Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
- Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszuhúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
- Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi

Bal kéz

- A dallamjátészó bal kéz tartásának beállítása
- Az ujjak elnevezése, számozása
- A dallamhangok helye a fogólapon
- A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'-F'-E' hangokon (külön-külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'-E'-D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'-E'-D'-C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)
- Ujjesúsztatás gyakorlása hüvelyk- és középső ujjakkal

Gyermekdalok éneklése majd hangszerezen való megszólaltatása (szó-mi / szó-lá-szó / mi-ré-dó / szó-lá-szó-mi / mi-ré-dó / szó-mi-dó / szó-fá-mi-ré-dó / lá-szó-fá-mi-ré-dó) hangkészlettel.

Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.

A citera első hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, azok szolmizációs és abc-s nevekkal való éneklése.

A tanuló a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.

Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.

Sajátítsa el a kottából való daltanulást.

A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény

A helyes pengetési irányok elsajátítása.

Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.

A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátészó ujjak könnyed váltogatására, a hüvelyk- és a középső ujj csúsztatására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:

- egyszerű ritmus oszcinató kíséret,
- a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
- egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz)

Gyermekdalok játéka citerán lassú egyenletes tempóban.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.

Jobb kéz

- A pengető szabályos fogásának kialakítása
- Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–fől (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.
- Az íves pengetésmód gyakorlása
- Halk játék – a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének megpengetésével (2–3 húr)
- Finom pengetés gyakorlása
- Középerős játék – a kísérőhúrokon a basszuhúrokat is érintő pengetéssel (4–5 kísérőhúr)

Bal kéz

- A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
- A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
- A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a tanuló G'–ről és A'–ről is
- A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'–F'–Esz'–D'–C')
- A dó–pentachord és dó–hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá–pentachord hangsorú gyermekdalok játékaival

A citera hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc–s nevekkal való éneklése.

A tanuló sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.

Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést.

Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam–, kísérő–, kisfejhúr.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény

Egyenletes pengetéssel gyermekdalok játéka

Négy ujj használata a húrlenyomás során

A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására.

A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyermekdalok (dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.

- Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.
- Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.

Jobb kéz:

- Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint
- Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása
- A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C” hangját
- Halk és középerős pengetés gyakorlása
- A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával

Bal kéz:

- A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal
- A négy ujjas játék gyakorlása
- A helyes ujjrend kialakítása
- A hüvelykujj csúsztatása
- A dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C” hanggal a kisfejhúr bependítésével

Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.

A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.

Gyermekdalok összefűzése (2–3 gyermekdal folyamatos játszása).

A tanuló tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc–s nevekkal megnevezni a tanult C–lá és C–dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.

Az alsó hangtartomány, 2/4–es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.

Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Mérsékelt tempóban egyenletes negyed– és nyolcadmozgás.

A pengetés irányainak biztos tudása.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C'–A'–ig) 4 ujjal.

A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyermekdal–fűzés, csoportos citerázás (2–3 tanuló egyszerre játssza ugyanazt a dalt).
- Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

- Az alsó hangtartomány bővülése a C' hang alatti hangokkal
- Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C” D” hangokkal
- A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérvé.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.

Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.

A sorvégi szünet kitöltése a C”–re hangolt kisfejhúr bependítésével.

Biztos hangtartomány váltás.

4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három–négy dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Legalább egy dalcsozor megszólaltatása saját éneket kísérvé (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

- Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
- Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'-ről Asz'-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.

Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással

Esztam kíséret.

Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.

A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.

A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Követelmény

Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.

Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.

Biztos hangtartomány váltás.

Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- 3–4 különböző karakterű dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
- Dalcsozor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- A tizenhatodos ritmusaprózás, ti-tiri és tiri-ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
- A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
- Az esztam kíséret továbbfejlesztése
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz

- Dunántúli terc
 - Fríges zárású dallamok
 - A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával
- Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
Dunántúli terces dallamok
Fríges zárású dallamok
Fríg hangsor, fríges zárlat
Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc
Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag

- Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

- A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyénileg összeállított dalcsoport megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
- Csoportos citerázás (3–4 fő).
- Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
- Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.

- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Lépegetős játék gyakorlása.
- Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
- Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
- Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Szlavóniai dallamok
- Felvidéki dudánóták
- Kanásztánc fogalma.

- Bővített szekund.
- Szinkópa ritmus.
- Diminuálás.

Ajánlott tananyag

- Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
- Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
- Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

- Pergetéssel való dallamdíszítés.
- Nyolcadolós kapkodós díszítés.
- Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Szinkópa ritmus pontos játéka.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:
- Dél–Dunántúl
- Szlavónia
- csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékanak fejlesztése.

A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés).

Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.

A tremoló játék tökéletesítése.

A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.

Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.

A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.

Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok

Észak-magyarországi és dunántúli dudánóták

Alföldi régi- és új stílusú, csárdás tempójú dallamok

Alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés

Nyújtott- és éles ritmus

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

Sűrű esztam kíséret alkalmazása.

Tremoló játéktechnika alkalmazása.

Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.

A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.

Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.

A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:

– Dunántúl,

– Alföld,

- csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

- Az alsó hangtartomány bővülése a C' hang alatti hangokkal
- Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C” D” hangokkal
- A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.

Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.

A sorvégi szünet kitöltése a C”-re hangolt kisfejhúr bependítésével.

Biztos hangtartomány váltás.

4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.

Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy–egy tanult dallam játéka során.

Ismerje meg a lá–pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.

Ismerje a hangtartomány-váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.
Legyen képes saját – vagy másik tanuló – énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- 3–4 dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Legalább egy dalcsozor megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

- Biztos hangtartomány váltás (felülről lefelé)
- Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'-ről Asz'-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.

Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással

Esztam kíséret.

Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.

A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.

A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Követelmény

Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.

Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.

Biztos hangtartomány váltás.

Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az esztam kíséret alkalmazása

A normál és a sűrű pengetés váltogatása egy dallamon belül (negyed-, nyolcad- és tizenhatod értékeken)

Ti–tiri és tiri–ti rimusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon

Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre

Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három–négy különböző karakterű dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
- Dalcsozor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
- A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
- Az esztam kíséret továbbfejlesztése
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz

- Dunántúli terc
- Fríges zárású dallamok
- A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok

Dunántúli terces dallamok

Fríges zárású dallamok

Fríg hangsor, fríges zárlat.

Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.

Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.

A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.

Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

A tanuló alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet

Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain

Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést

Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három egyénileg összeállított dalsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.

– Csoportos citerázás (3–4 fő).

– Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.

– Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.

– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

– Lépegetős játék gyakorlása.

– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.

– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása

– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok

– Szlavóniai dallamok

– Felvidéki dudanóták

– Kanásztánc fogalma.

– Bővített szekund.

– Szinkópa ritmus.

– Diminuálás.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

Pergetéssel való dallamdíszítés.

Nyolcadolós kapkodós díszítés.

Tizenhatodos aprózással történő díszítés.

Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

Szinkópa ritmus pontos játéka.

A tremoló játék tökéletesítése

A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés)

A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása

Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján

A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyénileg összeállított dalsokor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:
- Dél–Dunántúl,
- Szlavónia,
- csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

– A bal kéz virtuóz játékanak fejlesztése.

– A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés).

– Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.

– A tremoló játék tökéletesítése.

– A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.

– Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.

– A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.

– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok

– Észak–magyarországi és dunántúli dudánóták

– Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok

– Alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés

– Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

Sűrű esztam kíséret alkalmazása.

Tremoló játéktechnika alkalmazása.

Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.

A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.

Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.

A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval

Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód

Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)

Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése

A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:

– Dunántúl,

– Alföld,

– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

– a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,

– a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,

- hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

Legyen képes

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
- a helyes tempó– és ritmustartásra,
- transzponálni a hangszerének megfelelően,
- szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísélni,

Ismerje

- a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
- ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
- ismerje a bourdon–kíséretes zene jellemzőit,
- a „kapkodós” játéktípus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
- a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,

Rendelkezzék

- tiszta hangképzéssel hangszerén,
- biztos zenei memóriával,
- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
- szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje és alkalmazza

- a tánczene általános kísérettípusait
- a diatonikus hangszert és az azon való játékmódot
- az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
- a kapkodós játékmódot
- a húrtempítós játék sajátosságait

Tudjon különbséget tenni

- az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között

Legyen képes

- a parlando–rubato dalok előadására
- kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kísérete során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
- Húrlefogás – hürtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékanál).
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél-Alföld; 2. Közép-Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004)

Hagyományok Háza

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása

Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval

Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód

Húrlefogás – hürtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)

Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése

A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
- Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
- Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
- Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

- A bal kéz virtuóz játékanak továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekear által előadott dallamok játszása alapján.
- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
- Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag

- Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalú, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
- Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
- Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
- Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
- Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
- Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Ismerje az eredet játékmódokat.
- Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- _ Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
 - Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
 - Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
 - Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
- Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
- Hortobágy
- Szatmár
- Erdély

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A triolás pengetésmód alkalmazása
- Aszimmetrikus ritmizálás

- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
- A leggyakoribb tánc kíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrincz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczeneje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó

Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon

Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest, 1995) Hungaroton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
Szeretóm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
Moldvai hangszeres dallamok – sültűn, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon.
Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
- Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
- Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
- Moldva.

A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játsszása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kísérete során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
- Húrlefogás – hürtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
- A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004)

Hagyományok Háza

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása

Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval

Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód

Húrlefogás – hürtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)

Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése

A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Dallamdíszítés; előkék, utókák

Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
- Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
- Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
- Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Gyorsdúvó kíséret eredetileg vonószekkar által előadott dallamok játszása alapján.
- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
- Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredet játékmódokat.

Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó–, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka

Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország)
A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
- Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel),
- Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
- Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
- Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

A triolás pengetésmód alkalmazása

A leggyakoribb tánc kíséret típusok ismerete és alkalmazása

Aszimmetrikus ritmizálás

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
- Hortobágy,
- Szatmár,
- Erdély.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A triolás pengetésmód alkalmazása
- Aszimmetrikus ritmizálás
- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
- A leggyakoribb tánc kíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973–1997) Akadémiai–és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004)

Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó

Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon

Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest, 1995) Hungaroton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)

Szeretöm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon

Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon

Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtaikat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon.

Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.

Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

Az eredetihez hű, stílusos előadás

A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása

Váltakozó ütemű dallamok játéka

Többféle hangolású citera használata

Triolás lüktetésű és 7/8-os moldvai táncdallamok játéka

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:

– Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,

– Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,

– Moldva.

A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

– a citerán használatos valamennyi hangsort,

– a tánc típusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,

– a citerával történő tánc kíséret technikai jellegzetességeit.

Legyen képes

– igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával,

más hangszerekkel együtt játszani (kamarazene),

- önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.

Tudjon

- hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
 - hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,
- A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.

Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.

Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül

A tanuló tudja önállóan behangolni hangszerét

Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal

Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy–egy jellemző énekes–, valamint tánczenei összeállítást

Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.
- Egy énekkíséretes összeállítás.
- Egy hangszerkíséret bemutatása.

Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16–odos mozgású dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszer tartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb– és balkéz–technika,

- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű C, D, és A hangolású prím és normál citerák. Minden hangszerhez póthúr-készlet, megfelelő hangolókulcs és két-három darab pengető.

Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.

Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.

A hangszerek elhelyezéséhez szükséges két-három asztal, hat-nyolc darab szék.

TAMBURÁK

Az alapfokú tamburaoktatás – figyelembe véve a hangszer hagyományos használatát – magába foglalja a prím-tambura, valamint a basszprím és a tamburakontra (E kontra) ismeretanyagának tanítását.

A tambura bőgő oktatási terve a vonós bőgő oktatási tervéhez igazodik.

A tamburafélék oktatási terve kvart hangolású, E alapú hangszerekre készült.

A tamburatanítás feladatai

Tudatosítsa

- a tervszerű és rendszeres munka szükségességét,
- a gyakorlás módszereit.

A tanuló ismerje meg

- a hangszercsalád és hangszere kialakulásának történetét,
- a tamburajáték hagyományos területeit és ezek zenei jellemzőit.

Sajátítsa el

- a könnyed pengetést és laza pergetést,
- a laza billentést, amelyből kialakul a gyors, virtuóz dallamvezetés.

Ismerje meg

- azokat a modális harmóniákat, illetve harmóniafűzéseket, amelyek a népi hangszerelésre jellemzőek,
- az együtt zenélés alapkövetelményeit,
- a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályait.

Váljon nyitottá

- más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt. A tamburazene tanulásával a tanuló nem csak a magyar, hanem más európai népek (délszláv, bolgár, török stb.) zenéjével is megismerkedhet, széleskörűen gazdagítva zenei műveltségét.

PRÍMTAMBURA

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, tamburán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva, egy majd két húron, első fekvésben, az üres húrok gyakori használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, húrlefogással, pengető tartással, egy pengetési irány alkalmazásával.
- A hangszer hangolásának, a törzshangok helyének megismerése.
- A hangsúlyos és hangsúlytalan pendítés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megfigyelése és megkülönböztetése.
- Kötött és elválasztott dallamhangok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerkezeléshez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek- és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

Gyermekdalok, népdalok éneklése, tamburán való megszólaltatása a tanult technikai szinten.

A hangszer hangolásának, a törzshangok helyének ismerete.

A hangsúlyos és hangsúlytalan pendítés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megkülönböztetése.

Kötött és elválasztott dallamhangok alkalmazása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével, kíséretével.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, tamburán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva, egy majd két húron, első fekvésben, az üres húrok gyakori használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, húrlefogással, pengető tartással, kétféle pengetési irány alkalmazásával.
- További követelmény a hangszer hangolásának, a törzshangok helyének, a hangsúlyos és hangsúlytalan pendítés, a pengetési irányokhoz, újrendhez kötődő speciális jelzések

ismerete, a páros és páratlan lüktetés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megkülönböztetése.

- Kötött és elválasztott dallamhangok alkalmazása.
- Improvizatív játék motivikus zenei egységekkel, dallamsorokkal, periódusokkal.
- Hangközök, köztük a kis és nagy szekund, G és D alapú hangsorok ismerete, játéka.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének gyermek– és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Helyes test–, hangszer– és kéztartás, húrlefogás, pengető tartás.

A tanult gyermekdalok, népdalok éneklése, tamburán való megszólaltatása az évfolyam technikai szintjén.

A pengetési irányokhoz, ujjrendhez kötődő speciális jelzések ismerete.

A páros és páratlan lüktetés.

Hangközök, G és D alapú hangsorok ismerete, játéka.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével, kíséretével.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, tamburán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva, két húron, első–második fekvésben, az üres hűrok gyakori használatával, helyes test–, hangszer– és kéztartással, szabályos pengető fogással, húrlefogással, kétféle pengetési irány alkalmazásával.
- A hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés, kötött és elválasztott dallamhangok, az ujjrend helyes alkalmazása, a páros és páratlan lüktetés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megkülönböztetése.
- Hangközök, A és E alapú hangsorok ismerete, helyes ujjrenddel történő játéka.
- A törzshangok olvasása c1–g2 hangterjedelemben, kötött (legato), és elválasztott (staccato, tenuto) dallamhangok, hangcsoportok megszólaltatása
- Hangos és halk játék.
- Tetraton, dó– és la–pentachord hangkészletben szabad variációk, akár önálló dallamsorok, periódusok improvizálása, motívumok, dallamok azonosságának és különbségének felismerése.

Ajánlott tananyag

Szendródi Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer–iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének gyermek– és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás, pengető fogás.

Szabályos húrlefogás, kétféle pengetési irány alkalmazása.

Egyszólamú dallam játék pengetve.

Legato, törésmentes dallamvezetés.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három – négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével, kíséretével.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Kis–, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva, a használatba vett hangtartomány fokozatos bővítésével, fekvésjáték használatával, helyes test–, hangszer– és kéztartással, szabályos pengető fogással, húrlefogással, kétféle pengetési irány alkalmazásával, a negyed hangértékek hármas pergetéssel történő kitöltésével.

– Gyakorlatok aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.

– Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.

– A hangok olvasása $c1$ – d^2 közötti hangterjedelemben. Formai ismeretek megalapozása.

– Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton hangsorok ismerete, hangnemek tudatosítása, dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig.

– Együtt játék a tanárral, másik tamburás tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer–iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének gyermek– és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Szabályos húrlefogás.

Kétféle pengetési irány alkalmazása.

Egyszólamú dallamjáték, fekvésben, hármass pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló illetve brácsstambura közreműködésével.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, a harmadik és negyedik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása $c1$ – e^3 közötti hangterjedelemben.
- Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
- Tercmenetek játéka.
- Módosított hangok használata.
- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, a húr váltások, fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével.
- Negyed értékeken hármass és ötös pergetés alkalmazása.
- Váltóhangos díszítések.
- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.
- Dúr, moll hármashangzatok ismerete.
- Halkítás – erősítés, árnyalt dinamika, helyes hangsúlyozás használata.
- A hangszín változtatás pengetés technikai ismerete, a kettőzött húron való játék meghatározó szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában.
- Együtt játék a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, népi brácsa, harmonika, dob stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret– és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének népdalanyaga.

Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnépéhez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Dallamjáték fekvésben, hármas és ötös pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

A gyors esztam és dúvó kísérettípus, az aszimmetrikus ritmusképletek ismerete.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben, az ötödik és hatodik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával, az üres húrok segítségével megszólaltatható bourdon többszólamúság lehetőségének kihasználásával.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.
- Dominánsseptim akkordok, dúr és moll akkordok fordításainak ismerete.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján.
- Az alteráció fogalma.
- A formai ismeretek bővítése.
- Skálajáték egy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
- Egyszerűbb akkordfogások.
- Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.
- Hangszer specifikus díszítések a kettőzött húron.
- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanzakos (ének, hegedű, népi brácsa, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulókkal, hangszeres népzenei együttesel (pl. tamburazenekarral, vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Követelmény

Dallamjáték bourdon kíséret alkalmazásával.

Díszítések a kettőzött húron.

A gyors esztam a lassú és gyors düvő egyenletes megszólaltatása.

Dinamika stílusos alkalmazása, játék a forte dinamikai tartomány használatával.

Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A játéktechnika tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos diatonikus és kromatikus körülírásokkal, futamokkal, triolás, a kettőzött húron szekundos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando–robato dallamok megformálása érzékeny artikulációval, folyamatos pergetéssel, magas hangfekvéseket érintve.
- A formai ismeretek bővítése, a tánc típusok ismerete, kíséret önálló harmonizálásának, akkordmenetek felismerésének előkészítése, a moduláció fogalma, felismerése, négyeshangzatok alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, a húr és fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Akkordfogások bővítése.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, az optimális hangszín megtartásával az oktávváltások során is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusán c1–a3–ig.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánc kísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttesel (vonós–cimbalmos együttes, vegyes összetételű zenekar stb.) tamburazenekarral.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágölgyi Márta: Bogyiszlói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (magyar, szerb, horvát, dalmát, bosnyák stb.)

Követelmény

Parlando–rubato dallamjáték pergetve.

Díszítések a kettőzött húron.

A tánc típusok ismerete.

Dinamika, artikuláció stílusos alkalmazása.

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Játék élénk tempóban, magas hangfekvéseket érintve.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).
- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.
- A futamtechnika, díszítéstechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.
- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.
- Kromatikus skálák.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két–két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepekben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Szendrői Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás, pengető fogás.

A tánc típusok, kísérettípusok, az aszimmetrikus ritmusok ismerete.

Tiszta intonáció, törésmentes dallamvezetés.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.

A dinamika lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a basszprímtambura és a – vele rokon zenei funkciót betöltő – csellótambura tanterv azonos a prímtambura tantervével. A prímtamburától részleges eltérő zenekari szerepük indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer hangolásának ismerete, a basszprímtambura helyes tartása, a pengetés–technika transzferálása a megváltozott menzurális viszonyok kapcsán.
- Basszprím szólamok párhuzamos mozgással és ellenmozgással, heterofon dallam és tercpárhuzam, improvizatív és rögzült motívumokból építkező obligát szólam.

Követelmény

Dallamjáték fekvésben.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Dallam és terc szólam ismerete.

A basszprímszólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprímtambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.
- Hangképet, hangzást, diszszonancia–konszonancia váltakozását meghatározó szólamának stíluskeretei.

Követelmény

A basszprímszólam rögzült motívumainak használata.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím játékban.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfüzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közelítés – távolodás a prímshólam vonzásában, a harmóniamenet determinációjában.
- A terc-karakterű (tercszönyeg, tercfelhő), a kvinterősítő, a dallamot segítő basszprímshólam.
- A dallam leegyszerűsödése, augmentáltalódása, vagy dúsítása, diminúciója a basszprímshólamokban.
- A sorvégi átvezető frázisok, nyugvóhangok, ritmikai kiegészítő motívumok stilisztikai jelentősége.

Követelmény

Dallam és terc szólam, a harmóniamenet ismerete.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprím, mint szólóhangszer, mint terc-tambura.
- A basszprímshólam zenekari összetételtől függő determinációi.
- Az improvizált harmadik szólam (harmad szólam) szerepe a déli szláv tamburazenekari hagyományban.

Követelmény

Dallamismeret.

A harmonizáció ismerete.

A zenekari hangzásba való érzékeny illeszkedés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfüzér.

BRÁCSTAMBURA

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a brácstambura tanterv azonos a prímshólam tantervével. A prímshólamtól eltérő zenekari szerepe – akkordikus és ritmikai kísérő funkciója – indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer hangolásának ismerete, a brácstambura helyes tartása, a pengetés– pergetés technika transzferálása. Alkalmazkodás a megváltozott menzurális viszonyokhoz.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal.
- A kvint transzpozíciók készség szintű megvalósítása.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú dűvő kísérettípus ismerete.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- A ritmikailag pontos brácstambura játék megalapozása, a gyors és pontos harmóniaváltás előkészítése.

E–dúr, e–moll, A–dúr, a–moll, D–dúr, C–dúr, Cisz–dúr, Cisz–moll, f–moll, g–moll akkordok lefogásának gyakorlása.

- Húrlefogás hüvelykujjal.

Követelmény

Az esztam, gyors esztam és dűvő kísérettípus ismerete.

Egyszólamú dallam kísérete dúr, moll és dominánsszeptim akkordokkal.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjáték kíséretében.

Árnyalt dinamika, pontos ritmika.

Szokásos akkordmenetek, kíséreti sémák memorizálása.

A D–dúr akkord biztos, hagyományos fogása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A brácstambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.
- Tonalitást, hangképet, hangzást, kísérettípust meghatározó szólamának stíluskeretei.
- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok harmonizálása és kísérete a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam, a lassú–, és a gyors dűvő kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim alap akkordokkal, és fordításaikkal.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- F–dúr, G–dúr, B–dúr, H–dúr, h–moll, c–moll, d–moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- A ritmikailag pontos brácstambura játék, a gyors és pontos harmóniaváltás gyakorlása.

Követelmény

Az gyors esztam a lassú és gyors dúvó kísérettípus ismerete.

Pontos, gyors harmóniaváltás.

Szokásostól eltérő akkordmenetek.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bourdon–kíséret brácsstamburán.
 - Hiányos akkordok használatának lehetőségei.
 - A brácsstambura szerepe s sorvégi zárlatok ritmikai kiegészítő motívumok megszólaltatásában.
 - Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando–rubato dallamok kíséretének technikai előkészítése.
 - A formai ismeretek bővítése.
 - A tánc típusok ismerete.
 - Kíséret az eddig tanult akkordokkal.
 - A akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.
 - A moduláció fogalma, felismerése.
 - Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval.
- A tonalitásérzék fejlesztése.
 - Hosszabb játékfolyamat teljesítése E, A, C, D, G, dúr– és moll hármas és négyeshangzatok megszólaltatásával, biztos tempótartással, koncerten és tánc kísérelő funkcióban.

Követelmény

Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.

Dinamikai lehetőségek stílusos kihasználása.

Parlando–rubato dallamok kísérete folyamatos pergetéssel.

Biztos tempótartás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés, harmonizálás).
- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.
- A tempók érzékeny beállítása.
- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

- Automatizmusok kialakítása a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás, ismert, vagy ismeretlen dallam rögtönzött kíséretének megvalósítása területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a harmonizálás területén.
- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással változatos kamarazenei összeállításokban.

Követelmény

Automatizmusok a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás terén.

Rögtönzött kíséret megszólaltatása.

Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.

Önálló harmonizálás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

PRÍMTAMBURA

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva, a használatba vett hangtartomány fokozatos bővítésével, fekvésjáték használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, szabályos pengető fogással, húrléfogással, kétféle pengetési irány alkalmazásával, a negyed hangértékek hármas pergetéssel történő kitöltésével.
- Gyakorlatok aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.

Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása $c1-d^2$ közötti hangterjedelemben. Formai ismeretek megalapozása.
- Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton hangsorok ismerete, hangnemek tudatosítása, dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig.
- Együtt játék a tanárral, másik tamburás tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

Szabályos húrlefogás.

Kétféle pengetési irány alkalmazása.

Egyszólamú dallamjáték, fekvésben, hármass pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban.

A negyed hangértékek hármass pergetéssel történő kitöltése.

Az esztam kísérettípus ismerete.

A zenei kreativitás megnyilvánulása: variációk.

Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

A kottából történő tanulás bevezetése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló illetve brácsastambura közreműködésével.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, a harmadik és negyedik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú dúvó kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása $c1-e^3$ közötti hangterjedelemben. Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
- Tercmenetek játéka.
- Módosított hangok használata.
- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, a húrsváltások, fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével. Negyed értékeken hármass és ötös pergetés alkalmazása.
- Váltóhangos díszítések.
- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.
- Dúr, moll hármashangzatok ismerete.
- Halkítás – erősítés, árnyalt dinamika, helyes hangsúlyozás használata.
- A hangszín változtatás pengetés technikai ismerete, a kettőzött húron való játék meghatározó szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában.
- Együtt játék a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, népi brácsa, harmonika, dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének népdalanyaga.

Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétéfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Dallamjáték fekvésben, hármas és ötös pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

A gyors esztam és dúvó kísérettípus, az aszimmetrikus ritmusképletek ismerete.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben, az ötödik és hatodik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával, az üres húrok segítségével megszólaltatható bourdon többszólamúság lehetőségének kihasználásával.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam, a lassú–, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.
- Dominánsseptim akkordok, dúr és moll akkordok fordításainak ismerete.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján.
- Az alteráció fogalma.
- A formai ismeretek bővítése.
- Skálajáték egy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
- Egyszerűbb akkordfogások.
- Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.
- Hangszer specifikus díszítések a kettőzött húron.
- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, népi brácsa, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttesrel (pl. tamburazenekarral, vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virág völgyi Márta: Bogyzslói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Követelmény

Dallamjáték bourdon kíséret alkalmazásával.

Díszítések a kettőzött húron.

Skálajáték egy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.

Egyszerűbb akkordfogások.

Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.

A gyors esztam a lassú és gyors dúvó egyenletes megszólaltatása.

Dinamika stílusos alkalmazása, játék a forte dinamikai tartomány használatával.

Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben.

Az alteráció fogalmának ismerete.

A formai ismeretek bővítése.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfüzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A játéktechnika tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos diatonikus és kromatikus körülírásokkal, futamokkal, triolás, a kettőzött húron szekundos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando–rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval, folyamatos pergetéssel, magas hangfekvéseket érintve.
- A formai ismeretek folyamatos bővítése, a tánc típusok ismerete, kíséret önálló harmonizálásának, akkordmenetek felismerésének előkészítése, a moduláció fogalma, felismerése, négyeshangzatok alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, a húr és fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Akkordfogások bővítése.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, az optimális hangszín megtartásával az oktáv váltások során is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusán c^1 – a^3 –ig.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempó tartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánc kíséret funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttesel (vonós–cimbalmos együttes, vegyes összetételű zenekar stb.) tamburazenekarral.

Ajánlott tananyag

Szendródi Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (magyar, szerb, horvát, dalmát, bosnyák stb.)

Követelmény

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.

Húr és fekvésváltások könnyed technikai kivitelezéssel.

Parlando–rubato dallamjáték pergetve.

Díszítések a kettőzött húron.

A tánc típusok ismerete.

Dinamika, artikuláció stílusos alkalmazása.

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Játék élénk tempóban, magas hangfekvéseket érintve.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A moduláció fogalma, felismerése

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).

– A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

– A futamtechnika, díszítéstechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása. Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

– Kromatikus skálák.

– Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két–két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

– Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

– Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

– Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Szendródi Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás, pengető fogás.

A tánc típusok, kísérettípusok, az aszimmetrikus ritmusok ismerete.

Tiszta intonáció, törésmentes dallamvezetés.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.

A dinamika lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttes, zenekari közreműködés változatos módokon.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszerek megfelelő népi dallamok stílushű előadása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a basszprímtambura és a – vele rokon zenei funkciót betöltő – csellótambura tanterv azonos a prímtambura tantervével. A prímtamburától részleges eltérő zenekari szerepük indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A hangszer hangolásának ismerete, a basszprímtambura helyes tartása, a pengetés–technika transzferálása a megváltozott menzurális viszonyok kapcsán.

– Basszprím szólamok párhuzamos mozgással és ellenmozgással, heterofon dallam és terc párhuzam, improvizatív és rögzült motívumokból építkező obligát szólam.

Követelmény

A hangszer hangolásának, helyes tartásának, a pengetés–technikájának ismerete.

Dallamjáték fekvésben.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Dallam és terc szólam ismerete.

A basszprímszólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Együtműködés a prímtamburával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprímtambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.

Hangképet, hangzást, diszszonancia–konszonancia váltakozását meghatározó szólamának stíluskeretei.

Követelmény

A basszprímszólam rögzült motívumainak használata.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím játékban.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

A együtműködés, nyitottság, empátia a zenekari játékban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfüzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közelítés – távolodás a prímszólam vonzásában, a harmóniamenet determinációjában.

- A terc–karakterű (tercszönyeg, tercfelhő), a kvinterősítő, a dallamot segítő basszprímszólam.

- A dallam leegyszerűsödése, augmentálódása, vagy dúsítása, diminúciója a basszprímszólamokban.

- A sorvégi átvezető frázisok, nyugvóhangok, ritmikai kiegészítő motívumok stilisztikai jelentősége.

Követelmény

Dallam és terc szólam, a harmóniamenet ismerete.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

A repertoár folyamatos bővítése.

A magyar népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprím, mint szólóhangszer, mint terc–tambura.
- A basszprím szólam zenekari összetételtől függő determinációi.
- Az improvizált harmadik szólam (harmad szólam) szerepe a déli szláv tamburazenekari hagyományban.

Követelmény

Dallamismeret.

A harmonizáció ismerete.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A repertoár folyamatos bővítése.

A nemzetiségi népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

BRÁCSTAMBURA

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a brácstambura tanterv azonos a prímstambura tantervével. A prímstamburától eltérő zenekari szerepe – akkordikus és ritmikai kísérő funkciója – indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer hangolásának ismerete, a brácstambura helyes tartása, a pengetés– pergetés technika transzferálása. Alkalmazkodás a megváltozott menzurális viszonyokhoz.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal.
- A kvint transzpozíciók készség szintű megvalósítása. Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú dúvő kísérettípus ismerete.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- A ritmikailag pontos brácstambura játék megalapozása, a gyors és pontos harmóniaváltás előkészítése.
- E–dúr, e–moll, A–dúr, a–moll, D–dúr, C–dúr, Cisz–dúr, Cisz–moll, f–moll, g–moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- Húrlefogás hüvelykujjal.

Követelmény

Az esztam, gyors esztam és dúvő kísérettípus ismerete.

Egyszólamú dallam kísérete dúr, moll és dominánsszeptim akkordokkal.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjáték kíséretében.

Árnyalt dinamika, pontos ritmika.

Szokásos akkordmenetek, kíséreti sémák memorizálása.

A tanult akkordok biztos intonálása.

A repertoár folyamatos bővítése.

A magyar népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A brácstambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.
 - Tonalitást, hangképet, hangzást, kísérettípust meghatározó szólamának stíluskeretei.
 - Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok harmonizálása és kísérete a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
 - Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
 - A gyors eszta, a lassú-, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.
 - Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim alap akkordokkal, és fordításaikkal.
 - A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
 - F–dúr, G–dúr, B–dúr, H–dúr, h–moll, c–moll, d–moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- A ritmikailag pontos brácstambura játék, a gyors és pontos harmóniaváltás gyakorlása.

Követelmény

Az gyors eszta a lassú és gyors dúvó kísérettípus ismerete.

Aszimmetrikus ritmusú táncdallamok kísérete.

Pontos, gyors harmóniaváltás.

Szokásostól eltérő akkordmenetek.

A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.

A tanult tánc típusok formai elemzése.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A repertoár folyamatos bővítése.

A nemzetiségi népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfűzér, táncrend előadása koncerten, tánc házban.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bourdon–kíséret brácstamburán.
- Hiányos akkordok használatának lehetőségei.
- A brácstambura szerepe s sorvégi zárlatok ritmikai kiegészítő motívumok megszólaltatásában.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando–rubato dallamok kísérete.

- Kíséret az eddig tanult akkordokkal.
- A akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.
- A moduláció fogalma, felismerése.
- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval.
- A tonalitás érzékének fejlesztése.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése E, A, C, D, G, dúr– és moll hármas és négyeshangzatok megszólaltatásával, biztos tempótartással, koncerten és tánckísérő funkcióban.

Követelmény

Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.

Dinamikai lehetőségek stílusos kihasználása.

Parlando– rubato dallamok kísérete folyamatos pergetéssel.

Biztos tempótartás.

Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.

A moduláció fogalma, felismerése.

A formai ismeretek bővítése.

A tanult tánc típusok ismerete.

Szabad kíséret az eddig tanult akkordokkal zenekari felállásban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés, harmonizálás).
- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.
- A tempók érzékeny beállítása.
- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.
- Automatizmusok kialakítása a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás, ismert, vagy ismeretlen dallam rögtönzött kíséretének megvalósítása területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a harmonizálás területén.
- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással változatos kamarazenei összeállításokban.

Követelmény

Automatizmusok a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás terén.

Rögtönzött kíséret megszólaltatása.

Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.

Önálló harmonizálás.

Zenei, előadói élményt keltő játék biztos tempótartással változatos kamarazenei összeállításokban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a közép–európai tamburafélék kialakulásának történetét, típusait és zenei dialektusait,
- a tamburazene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.

Legyen képes

- laza pengetésre, kiegyensúlyozott pergetésre,
- könnyed és magabiztos hangszerkezelésre,
- különféle hangsorokat egy oktáv terjedelemben tisztán és pergőn játszani,
- a használatos hangzatok és harmóniák lefogására,
- a hangszernek megfelelő népi dallamok stílushű előadására,
- kontrajáték esetén a tempótartásra és gyors harmóniaváltásokra,
- tájékozódni a teljes fogólap fekvéslehetőségeiben,
- szóló és kísérő szerepkört ellátni különféle hangszeres együttesekben,
- zenekarral énekszólistát kísélni,
- zenekarral táncot kísélni.

Rendelkezzék

- stílusismerettel,
- képzelőerővel,
- magas szintű technikával,
- előadói készséggel, tapasztalattal,
- korának megfelelő önállósággal a zenei anyag kiválasztásában és a megszólaltatás színvonalában.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:

- egy élénk tempójú táncdallam,
- egy mérsékelt tempójú táncdallam,
- egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- egy szabadon választott népzenei darab,
- egy kamaradarab, kísérő belső szólam feladatkörét ellátva.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tambura főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal

- Egy parlando, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus–szólammal
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- Egy parlando, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus–szólammal,
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- jobb– és balkéz–technika,
- technikai felkészültség,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

PRÍMTAMBURA

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- A biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

- A népzenei hagyomány elemzése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszer tartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérelő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánáttól 1912 / Szerb zenei Hagományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért technikai és zenei színvonal fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Hatékony hallás utáni tanulás.

Színgazdag játék.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam A tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- A népzenei hagyomány elemzése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszer tartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
- Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogramok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

A hangszertechnika folyamatos fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Hatékony és eredményes önálló gyakorlási módszerek alkalmazása.

Hatékony hallás utáni tanulás eredeti felvételekről, biztos kottaolvasási készség.

Saját lejegyzések készítése.

Szingazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Differenciált, mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Virtuóz játéktechnika kialakítása.
- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a hűrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt. A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)
 Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)
 Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)
 Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.
 Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
 Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
 Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

A biztos hangszertechnika folyamatos kialakulása.
 A pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika fejlesztése.
 Hatékony és eredményes önálló gyakorlási módszer elsajátítása.
 Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.
 Színgazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.
 Tudatos repertoárbővítés.
 Önálló zenei elemzés, értelmezés.
 Meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
 A zenei kreativitás megnyilvánulása.
 A hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igénye.
 A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése. Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása. Virtuóz játéktechnika kialakítása.
- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika.

Telt, erőteljes hang, kifejező játékmód

Önállóság a zenei tevékenység minden területén: gyakorlás, repertoár bővítés, tanulás, előadás szerkesztése.

Szingazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

A magyar és nemzetiségi népzenei hagyománynak a hangszer irodalmán túlmutató, elmélyült ismerete.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.

- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprím szólamban.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal megőrzése.

Dallam és terc szólam, a harmóniamenet ismerete.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.
- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprím szólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.
- A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.

Követelmény

A hangszertechnikai és zenei szint folyamatos fejlődése.

A basszprím és csellótambura szólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Szín gazdag játék.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.
- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprím szólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.

- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.
- A basszprím és csellótambura szólam, mint a zenei alkotóerő megnyilvánulása.

Követelmény

A hangszertechnikai és zenei szint folyamatos fejlődése.

A basszprím és csellótambura szólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím és csellótambura játékban.

Az önálló zenei tevékenység megnyilvánulása a gyakorlás és önálló tanulás terén.

Biztos kottaolvasási készség.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó, variált, improvizatív hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.
- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése. A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.
- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.
- A basszprím és csellótambura szólam, mint a zenei alkotóerő megnyilvánulása.

Követelmény

Virtuóz hangszerjáték.

A basszprím és csellótambura szólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Biztos kottaolvasási és lejegyzési készség.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

A magyar és nemzetiségi népzenei hagyománynak a hangszer irodalmán túlmutató, elmélyült ismerete.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím és csellótambura játékban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

PRÍMTAMBURA

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság a erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória.
- Gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Dúr és moll skálák játéka, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a hűrváltások, fekvésváltások területén.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Folyamatosan, önállóan is bővített dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.
- A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek csiszolása.

Önálló zenei tevékenység a gyakorlásban és tanulásban.

Biztos kottaolvasási és írási készség.

Színgazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése. Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása. A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a hűrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)
 Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)
 Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD–ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)
 Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.
 Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
 Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
 Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika kialakítása
 Önállóság a gyakorlásban, a tanulásban, az iskolán kívül zenei tevékenységek szervezésében.
 Színgazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.
 Mennyiségileg is számottevő dallam– és stílusismeret.
 Meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
 A zenei kreativitás megnyilvánulása.
 Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése. Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása. Virtuóz játéktechnika kialakítása.
- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan–, vagy más hangszereken megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihámér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika.

Meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan–, vagy más hangszereken megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának folyamatos megismerése.

A népzenei hagyomány tanult tájegységeinek, műfajainak, dallamtípusainak elemzése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.
- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése.
- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprím szólamban.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Folyamatosan, önállóan is bővített dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprím szólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.

Követelmény

Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek csiszolása.

Önálló zenei tevékenység a gyakorlásban és tanulásban.

Biztos kottaolvasási és írási készség.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.

- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika kialakítása

Önállóság a gyakorlásban, a tanulásban, az iskolán kívül zenei tevékenységek szervezésében.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Mennyiségileg is számottevő dallam- és stílusismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.
- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- A basszprím és csellótambura szólam, mint a zenei alkotóerő megnyilvánulása.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának folyamatos megismerése.

A népzenei hagyomány tanult tájegységeinek, műfajainak, dallamtípusainak elemzése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és legyen képes megfelelően előadni 10–15 perc időtartamú, különböző népzenei dialektusokból, karakterekből, esetleg szomszédnépi hagyományból válogatott programját.

Legyen képes

- a tanult jobb- és balkéz-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,

- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,
- differenciált dinamika és kifejező játékmód alkalmazására,
- különböző dialektusok, tájegységek dallamainak stílusos, ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb népzenei darabokat zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei feladatkörben közreműködni.

Rendelkezzék

- kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes hanggal,
- kifejező játékmóddal,
- stílusismerettel,
- a hangszer karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak aktív, pontos munkáját,
- a hangszer szélesebb irodalmát,
- a darabok harmóniai, formai szerkezetét, stílusjegyeit.

Legyen képes

- az egyenletesen vezetett dinamikai ívek megvalósítására,
- saját kézzel való megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű zenei folyamatokat előadni,
- kamarazenében – a hagyományban előforduló hangszerekkel – közreműködni,
- repertoár darabokat önállóan is elsajátítani,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- egyrészt pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével, másrészt ismert, vagy hallott dallamhoz megfelelő kíséretet rögtönözni.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tambura főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Különböző stílusú, karakterű, tempójú népzenei dallamok.
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

„B” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus–szólammal,
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű prím-, basszprím-, brácstambura és lehetőleg tamburabőgő alkalmas minőségben.

Felvételre és lejátszásra alkalmas audio–vizuális eszközök

A követelmények teljesítéséhez szükséges könyvek, kották, CD-k.

Metronóm.

Kottaállvány.

KOBOZ

A koboztanítás feladatai

Ismertesse meg

- a koboz felépítését, történetét, egykori és mai használatát,
- a hangzó vagy kottás formában elérhető anyagokat, ezek kezdetben segítséggel, majd önállóan történő feldolgozását, értelmezését,
- a hangszer hangolásával, kezelésével kapcsolatos gyakorlati tudnivalókat.

Alakítson ki

- helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgatást,

- könnyed, természetes, összehangolt bal- és jobbkez-játékot,
- biztos intonációt, ritmusos játékot,
- rögtönzési készséget,
- képességet a szólisztikus játéokra és a kíséretre.

Fordítson figyelmet

- a zenei memória, a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- az önálló kíséretszerkesztés megtanulására,
- a társas muzsikálásra,
- rendszeres gyakorlásra, kitartó, céltudatos munkára.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a pengetős hangszerekkel.
- Moldvai dalok, táncdallamok éneklése, hallgatása.
- A koboz helyes tartása, pengetési módjai.
- Egyszerű ritmusgyakorlatok egy-egy húron ujjal, illetve pengetővel (mondókák, egyszerű dalok kísérete egy-majd két húron).

Követelmény

Sajátítsa el a hangképzés, hangsúlyozás, ritmusjáték alapjait.

Legyen képes hangok és egyszerű dallamok intonálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy mondóka kísérete üres kvinttel
- Egyszerű dallam eljátszása, vagy énekkíséret

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a pengetős hangszerekkel.
- Moldvai dalok, táncdallamok éneklése, hallgatása.
- A koboz helyes tartása, pengetési módjai.
- Egyszerű ritmusgyakorlatok egy-egy húron ujjal, illetve pengetővel (mondókák, egyszerű dalok kísérete egy-majd két húron).
- A legegyszerűbb akkordok megtanulása.

Követelmény

A tanuló ismerje a magyar népzene pengetős hangszereit (koboz, citera, tambura).

Sajátítsa el a hangképzés, hangsúlyozás, ritmusjáték alapjait.

Legyen képes hangok és egyszerű dallamok intonálására.

Állítson elő néhány kettőshangzást, egyszerű akkordot.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyszerű moldvai dallam eljátszása, vagy énekkíséret

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer helyes tartásának megtanítása.
- A pengető fogása, a kétféle pengetési irány gyakorlása.
- A hangok helye a fogólapon a szolmizációs skálának megfelelően.

Követelmény

Ismerje a tanuló

- a hangszer történetét, alkalmazásának módjait, hangolását.
- a hangszer és a pengető helyes tartását, illetve fogását.

Legyen képes

- tisztán intonálva egyszerű skálagyakorlatokat elvégezni (mozgó dó–val), szolmizációs hangokkal énekelve az ajánlott hangkészleten belül (C – H).
- az egyszerűbb pengetési módokat kivitelezni (negyed, nyolcad ritmusban).
- néhány kettőshangzás megszólaltatására.
- alapvető akkordokat tisztán megszólaltatni, ezekkel éneket kísélni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyszerűbb dallam szólóban
- Egy énekelt dallam vagy szöveges mondóka egyszerű kísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes intonáció kialakítása.
- A kétirányú pengetés egyenletességének kimunkálása.

Követelmény

A tanuló ismerje a megszólaltatható hangok szolmizációs és ABC–s neveit.

Legyen képes

- egyenletes, ritmikus dallamjátékra.
- egy oktáv hangterjedelmű modális skálák (dór, eol, mixolid) eljátszására a ritmusos játék és helyes intonáció követelményeit szem előtt tartva.
- ”dűvő”– és „esztam” játékokra a főbb akkordokkal.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két egyszerű moldvai táncdallam,
- Két énekkíséret.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az akkordkészlet bővítése.

- További pengetési technikák gyakorlása.

Követelmény

Gyakran előforduló modális skálák gyakorlása.

Transzponálás.

A tizenhatodos mozgás nyugodt tempóban történő végrehajtása (pl. hajdútánc–jellegű daraboknál).

Gyorsabb akkordváltások végrehajtása.

Tremolo játék.

Kéthúros dallamjáték fekvésváltás nélkül.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy közepes nehézségi fokú táncdallam
- Két moldvai ének kísérettel.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az aszimmetrikus kíséreti formákhoz szükséges technikák elsajátítása és értelmezése.

Követelmény

Gyakran előforduló skálák gyakorlása.

Transzponálás.

Aszimmetrikus illetve vagy bonyolultabb ritmusú kíséretetek, ill. dallamok megszólaltatása (pl. kecskés, kettős).

Egyszerűbb moldvai csángó dallamok előadása szólóban.

Kéthúros dallamjáték fekvésváltással.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három táncdallam vagy kobozzal kísért ének
- Két furulyán vagy hegedűn játszott táncdallam kísérete.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A parlando kíséret megvalósításához szükséges pengetési technika elsajátítása.
- Az akkordkészlet kiterjesztése.

Követelmény

A moldvai zenében gyakori skálák – modális, nagyterces fríg, akusztikus, harmonikus és melodikus moll, bő kvartos mixolid és dór, kalindra, stb – gyakorlása másfél oktáv hangterjedelemben.

Gyors tempójú és aszimmetrikus (váltakozó, páratlan ritmusú, szinkópás lüktetésű darabok) szólisztikus megszólaltatása.

Ugyanilyen jellegű énekelt, vagy hangszeren játszott művek igényes kísérete.

Parlando ének (keserves, ballada) kísérete (triolás pengetés).

Alap harmóniafüzések transzponálása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három nehezebb dallam szólisztikus előadása
- Két ballada vagy hangszeres dallam kísérete.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszerkezelési biztonság fejlesztése.
- Körülíró díszítés.

Követelmény

Régi magyar táncok.

Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelemben.

Összetettebb harmóniafüzések transzponálása.

Magas technikai színvonalú darabok előadása.

Zenekari játék, a főbb moldvai csángó hangszeres táncdallamok kíséretének ismerete.

Körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazása.

Gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítása.

A hangszerkezelés önálló fejlesztésének készsége.

A kifejező előadásmódra való törekvés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három virtuóz szólisztikus táncdallam bemutatása,
- Három énekelt vagy hangszeres dallam kísérete.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes intonáció kialakítása.
- A két irányú pengetés egyenletességének kimunkálása.

Követelmény

A tanuló ismerje a megszólaltatható hangok szolmizációs és abc-s neveit.

Legyen képes

- egyenletes, ritmikus dallamjátékra.
- egy oktáv hangterjedelmű modális skálák (dór, eol, mixolid) eljátszására a ritmusos játék és helyes intonáció követelményeit szem előtt tartva.
- „dűvő”- és „esztam” játékokra a főbb akkordokkal.
- tizenhatodokat tartalmazó dallamok megszólaltatása.

- Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Öt egyszerű moldvai táncdallam,
 - Két énekkíséret.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az akkordkészlet bővítése.
 - További pengetési technikák gyakorlása.

Követelmény

Gyakran előforduló modális skálák gyakorlása.

Transzponálás.

A tizenhatodos mozgás nyugodt tempóban történő végrehajtása (pl. hajdútánc-jellegű daraboknál).

Gyorsabb akkordváltások végrehajtása.

Tremolo játék.

Kéthúros dallamjáték fekvésváltás nélkül.

Bővített akkordkészlet.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt közepes nehézségi fokú táncdallam,
- Két moldvai ének kísérettel.

4. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az aszimmetrikus kíséreti formákhoz szükséges technikák elsajátítása és értelmezése.

Követelmény

Gyakran előforduló skálák gyakorlása.

Transzponálás.

Aszimmetrikus illetve vagy bonyolultabb ritmusú kíséretetek, ill. dallamok megszólaltatása (pl. kecskés, kettős).

Egyszerűbb moldvai csángó dallamok előadása szólóban.

Kéthúros dallamjáték fekvésváltással.

Önálló kíséretszerkesztés egyszerű harmóniákkal.

Gyors tempójú, egyenletes futamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két táncdallam vagy kobozzal kísért ének.
- Két furulyán vagy hegedűn játszott táncdallam kísérete.
- Két szólisztikus táncdallam.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A parlando kíséret megvalósításához szükséges pengetési technika elsajátítása.
- Az akkordkészlet kiterjesztése.

Követelmény

A moldvai zenében gyakori skálák – modális, nagyterces fríg, akusztikus, harmonikus és melodikus moll, bő kvartos mixolid és dór, kalindra, stb – gyakorlása másfél oktáv hangterjedelemben.

Gyors tempójú és aszimmetrikus (váltakozó, páratlan ritmusú, szinkópás lüktetésű darabok) szólisztikus megszólaltatása.

Ugyanilyen jellegű énekelt, vagy hangszeren játszott művek igényes kísérete.

Parlando ének (keserves, ballada) kísérete (triolás pengetés).

Alap harmóniafüzések transzponálása.

Hangzó- és videóanyagok önálló feldolgozása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két nehezebb dallam szólisztikus előadása,
- Két ballada
- Két hangszeres dallam kísérete.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Régi magyar, középkori táncdallamokból készített összeállítás bemutatása.
- Román táncdallamokból készített összeállítás bemutatása.
- A hangszerkezelési biztonság fejlesztése.
- Körülíró díszítés.

Követelmény

Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelemben Összetettebb harmóniafüzések transzponálása.

Magas technikai színvonalú darabok előadása.

Zenekari játék, a főbb moldvai csángó hangszeres táncdallamok kíséretének ismerete.

Körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazása.

Gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítása.

A hangszerkezelés önálló fejlesztésének készsége.

A kifejező előadásmódra való törekvés.

Hangzó- és videó anyagok önálló feldolgozása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt virtuóz szólisztikus táncdallam bemutatása,
- Öt énekelt vagy hangszeres dallam kísérete

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer múltját, jelenkori használatát,
- azokat a népzenei stílusokat, amelyekhez a hangszer kapcsolódik.

Legyen képes

- természetes, stílusos hangszerkezelésre,
- ismerje a szóló– és kísérelőjáték általánosan előforduló technikáit
- a tiszta intonációra szóló–, illetve akkordjáték esetén,
- hangszerét önállóan behangolni,
- a jobb– és balkéz–játék összehangolására,

Rendelkezzék

- a stílusos játékhoz szükséges technikai ismeretekkel, improvizációs készséggel, előadókészséggel és stílusismerettel,
- megfelelő kottaolvasási és harmóniaszerkesztési tudással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- a kíséret begyakorolt és improvizatív technikáinak megvalósítására,
- különleges kifejezőeszközök használatára.
- a táncritmusokhoz kapcsolódó különféle pengetési technikák és ritmizációk alkalmazására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Koboz főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Öt táncdallamból álló moldvai összeállítás bemutatása

Régi magyar táncokból álló összeállítás bemutatása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

„B” tagozat

Valamennyi gyakran előforduló moldvai táncdallam kíséretének ismerete

Régi magyar, középkori, vagy román táncdallamokból készített összeállítás bemutatása

Videofelvétel elemzése, lejegyzése, az ott látható kíséret megvalósítása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb– és balkéz–technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,

- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfokú képzésben elsajátított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Különleges kifejezőeszközök megtanítása (előkéek, vibrato, staccato).
- Parlando jellegű keleti (arab, török) dallamok.
- Duó-játék átíratok felhasználásával.

Követelmény

Parlando darabok stílusos megszólaltatása.

Zenekari játék.

Akkordkíséret dallamkiemeléssel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelemben, ritmusvariációkkal
- Három parlando dallam (magyar vagy keleti)
- Zenekari játék.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A cimbalomszerű játékmód elsajátítása, (virtuóz húrváltások).
- Ismerkedés a román cobzajátékkal.
- Improvizáció a társas muzsikálás során.
- Középkori és reneszánsz művek megszólaltatása a hangszeren.
- Duó-játék.

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkíséret, stb.) megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék.
- Hangszerkíséret zenekarral.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfokú képzésben elsajátított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Különleges kifejezőeszközök megtanítása (előkéek, vibrato, staccato).
- Parlando jellegű keleti (arab, török) dallamok.
- Duó-játék átíratok felhasználásával.

Követelmény

Parlando darabok stílusos megszólaltatása.

Zenekari játék.

Akkordkíséret dallamkiemeléssel.

Hangzó- és videóanyagok önálló feldolgozása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelemben, ritmusvariációkkal
- Öt parlando dallam
- Zenekari játék szólisztikus elemekkel

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A cimbalomszerű játékmód elsajátítása, (virtuóz hűrváltások).
- Ismerkedés a román cobzajátékkal.
- Improvizáció a társas muzsikálás során.
- Középkori és reneszánsz művek megszólaltatása a hangszeren.
- Duó-játék.

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkíséret, stb.) megszólaltatása.

Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások elkészítése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral
- Két, önállóan feldolgozott hangszeres összeállítás bemutatása

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkíséret, stb.) megszólaltatása.

Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások elkészítése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral
- Három önállóan feldolgozott hangszeres összeállítás bemutatása

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.

Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkíséret, stb.) megszólaltatása.

Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások elkészítése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral
- Öt önállóan feldolgozott énekes–hangszeres összeállítás bemutatása

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszerének a moldvai magyar népzene kivüli felhasználási területeit.

Legyen képes

- magas technikai szintű hangszerkezelésre,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére, eredetileg más hangszereken játszott dallamok adaptálására, önálló kíséretszerkesztésre,
- improvizálni minden stílusban, az egész fogólapot uralni, minden általánosan használt akkordot megszólaltatni, az ujjrendet és akkordozást egyénileg is megtervezni, begyakorolni,
- zenekari játékra, minden jellegzetes moldvai csángó hangszeres táncdallam kíséretének ismeretével,
- körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazására,

Rendelkezzék

- a stílusos zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, előadói készséggel,
- igényes, fejlett hallással, biztos zenei memóriával, koncentrálóképesseggel, szereplési rutinnal,
- az önálló munkához szükséges hangzóanyag–értelmezési, lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- improvizálni minden stílusban, az egész fogólapot uralni, minden általánosan használt akkordot megszólaltatni, az ujjrendet és akkordozást egyénileg is megtervezni, begyakorolni,
- gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítására

Rendelkezzék

- az önálló munkához szükséges lapról olvasási készséggel.
- igényes, fejlett hallással, biztos zenei memóriával, koncentrálóképesseggel, szereplési rutinnal, a stílusos zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, előadói készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Koboz főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Öt táncdallamból álló moldvai összeállítás bemutatása

Régi magyar táncokból álló összeállítás bemutatása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

„B” tagozat

Valamennyi gyakran előforduló moldvai táncdallam kíséretének ismerete

Régi magyar, középkori, vagy román táncdallamokból készített összeállítás bemutatása

Videofelvétel elemzése, lejegyzése, az ott látható kíséret megvalósítása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű és mennyiségű hangszer

Lejátszásra, felvételre és másolásra is alkalmas audió–vizuális eszközök.

A követelmények elsajátításához elegendő hangzó anyag, kotta.

3. AKKORDIKUS TANSZAK

NÉPI HARMONIKA

A népi harmonika tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait,
- a hangszer történetét, fajtáit, a néphagyományban betöltött szerepét,
- a hangszer alkalmazásának területeit, lehetőségeit a Közép–európai (szomszédnépi) és a magyar dialektusterületek vonatkozásában egyaránt.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést
- helyes hangszer–, test–, kar– és kéztartást,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- sokszínű billentéskultúrát,
- kidolgozott légszekerény–vezetést,
- a szóló és kísérő funkciónak, valamint különböző etnikai karaktereknek megfelelő regisztrálási képességet,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét,
- a gyors harmóniaváltás és stílusos dallamdíszítés képességét.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hármashangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, díszítésmódokat,
- speciális ujjrendeket.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség és a hallás utáni tanulás párhuzamos fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a zeneileg igényes, stílushelyes kidolgozásra,
- a rendszeres társas muzsikálásra, koncertek és táncházak formájában is.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a melodikus és a funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, periódus érzékét, az egyenletes tempótartást, az aszimmetrikus, páratlan ritmusképletek terén is,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét etűdszerű ujjgyakorlatok alkalmazásával,
- légszekerénykezelését,
- muzikalitását a stílusos dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával.

Tanítsa meg az alapvető karbantartási feladatokat.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Gyermekdalok illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, majd harmonikával történő megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány, illetőleg a basszusgombok használatával.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének gyermek–, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszer-tartás, kéztartás.

Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Három különböző karakterű táncdallam, egyszólamú és egyszerű basszus kísérettel történő előadása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány és a basszusgombok használatával.

– A légzésváltáshoz kötődő speciális jelzések, a hangszínek, a páros és páratlan lüktetés megkülönböztetése, a törzshangok olvasása g–kulcsban c1–g2, f–kulcsban F–c¹ hangterjedelemben, hangpárok, kötött és elválasztott dallamhangok, hangsúlyok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének gyermek–, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás.

Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal egyszólamú és egyszerű basszuskísérettel történő előadása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

– A törzshangok olvasása c^1-g^2 , $F-d^1$ hangterjedelemben, hangpárok, kötött (legato), és elválasztott (staccato, tenuto) dallamhangok, hangcsoportok megszólaltatása.

Hangos és halk játék.

– Tetraton, dó- és la-pentachord hangkészletben szabad variációk, akár önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

– Gyakorlatok váltott kézzel.

– Kíséret dúr akkordokkal

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás.

Váltott kézzel megszólaltatott dallamok, gyakorlatok.

Egyszólamú dallam kísérete dúr akkordokkal.

Legato, törésmentes dallamvezetés, légvezetés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– A tanult anyagból 4 különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal egyszólamú és akkordikus basszuskísérettel történő előadása.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok, hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb díszítésekkel, variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány kromatikus bővülésének fokozottabb használatával.
- Gyakorlatok aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.
- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása C– d³ közötti hangterjedelemben.
- Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
- Kíséret dúr és dominánsszeptim akkordokkal, terc és kvint basszussal.
- Egyszerűbb dúr akkordmenetek felismerése hallás útján.
- Dúr skálák felépítése, játéka 2#,2b előjegyzésig az ujjalátévés stabilizálásával.
- Együttes játék a tanárral, másik harmonikás tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanuló általános iskolai ének–zene tankönyvének népdalanyaga.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Az esztam kísérettípus ismerete.

Egyszólamú dallam kísérete dúr és dominánsszeptim akkordokkal.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban, kíséretben.

Nonlegato, staccato játék.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, kvint transzpozíciók használatával.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása C– e³ közötti hangterjedelemben.
 - Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
 - Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal.
 - Dallamos basszusmenetek játéka.
- Módosított hangok használata a basszus gombokon.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
 - Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével.
 - Repetíciós technika megvalósítása azonos és váltott ujjakkal.
 - Triolás, váltóhangos, repetíciós díszítések.
 - Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.
 - Dúr, moll hármashangzatok,
 - Kétszólamú tercelő játék a jobb kézben.
 - Halkítás – erősítés, árnyalt dinamika használata.
 - A regisztrálás szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában, a regiszterváltás kivitelezésének fejlesztése.
 - Együttjáték a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, tambura dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének népdalanyaga.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. bármely etnikumhoz kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

A gyors esztam és dűvő kísérettípus ismerete.

Ujjalátévéses dallam kísérete dúr és moll akkordokkal.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam, a lassú–, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- Az alteráció fogalma.
- A formai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll skálák játéka 4#, 4b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban.
- Akkordfogások jobb kézzel.
- Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.
- Játék biztos tempó tartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttesel (pl. vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I–II.

Vas Gábor: Dallamos basszuszetűdők harmonikára

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrincz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Követelmény

Akkordfogások jobb kézzel.

Tempó tartás szóló és kísérő szerepkörben.

Stílusos díszítéstechnika a dallamjátékban.

A lassú és gyors dúvó egyenletes megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A játéktechnika (billentés, futam–, és légszekrény–technika) tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

– Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval.

– A formai ismeretek bővítése.

– A tánc típusok ismerete.

– Kíséret az eddig tanult akkordokkal, valamint moll akkordok kvartszext és szext fordításaival.

- A akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.
- A moduláció fogalma, felismerése.
- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Akkordfogások jobb kézzel.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, a nagyobb hangszer lehetőségeinek felismerése, kihasználása a regisztráció területén is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C–a3–ig.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, trombita, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttessel (vonós–cimbalmos együttes, tamburazenekar, fúvószenekar, stb.) harmonika–zenekarral.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I–II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrincz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archiv hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (pl. Székelyföld, Felső– Maros–mente, Sóvidék, valamint kisebbségi anyagok)

Követelmény

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Transzpozíció, moduláció ismerete, alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

Regisztráció alkalmazása.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).
- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.
- A futamtechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.
- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek, Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II., Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek – brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás.

Törésmentes dallamvezetés, légvezetés, a légszekrény–technikai elemek automatizmusa.

A kísérettípusok ismerete.

Stílusos díszítések és artikuláció a dallamjátékban.

Tiszta intonáció, differenciált dinamika.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.

Regisztrálási lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfüzér.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok, hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb díszítésekkel, variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány kromatikus bővülésének fokozottabb használatával.
- Gyakorlatok aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.
- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása C– d³ közötti hangterjedelemben.
- Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
- Kíséret dúr és dominánsseptim akkordokkal, terc és kvint basszussal.
- Egyszerűbb dúr akkordmenetek felismerése hallás útján.
- Dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig az ujjalátévés stabilizálásával.
- Együttjáték a tanárral, másik harmonikás tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.:

Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének népdalanyaga.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Az esztam kísérettípus ismerete.

Egyszólamú dallam kísérete dúr és dominánsseptim akkordokkal.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban, kíséretben.

Nonlegato, staccato játék.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, kvint transzpozíciók használatával.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú dűvő kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása C– e³ közötti hangterjedelemben.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal.

- Dallamos basszusmenetek játéka.
- Módosított hangok használata a basszus gombokon.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével.
- Repetíciós technika megvalósítása azonos és váltott ujjakkal.
- Triolás, váltóhangos, repetíciós díszítések.
- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.
- Dúr, moll hármashangzatok,
- Kétszólamú tercelő játék a jobb kézben.
- Halkítás – erősítés, árnyalt dinamika használata.
- A regisztrálás szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában, a regiszterváltás kivitelezésének fejlesztése.
- Együttjáték a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, tambura dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének–zene tankönyvének népdalanyaga.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez –, ill. bármely etnikumhoz kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando–rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

A gyors esztam és dúvő kísérettípus ismerete.

Aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatása.

Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

Módosított hangok használata a basszus gombokon.

Kíséret dominánszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal.

Ujjalátévéses dallam kísérete dúr és moll akkordokkal.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- Dúr és moll skálák játéka 4#, 4b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban.
- Akkordfogások jobb kézzel.
- Játék biztos tempó tartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánc kísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttesel (pl. vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I–II.

Vas Gábor: Dallamos basszusétűdök harmonikára

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Követelmény

Akkordfogások jobb kézzel.

Kíséret dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival is.

Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok megszólaltatása stílusos díszítésekkel.

Tempó tartás szóló és kísérő szerepkörben.

A lassú és gyors dúvó egyenletes megszólaltatása.

Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.

Stílusos díszítéstechnika a dallamjátékban.

A formai ismeretek bővítése.

Az alteráció fogalma.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A játéktechnika (billentés, futam-, és légszékreny-technika) tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

– Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando–rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval.

- Kíséret az eddig tanult akkordokkal, valamint moll akkordok kvartszext és szext fordításával.
- Az akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.
- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Akkordfogások jobb kézzel.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, a nagyobb hangszer lehetőségeinek felismerése, kihasználása a regisztráció területén is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C–a³–ig.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, trombita, furulya, dudu, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttesel (vonós–cimbalmos együttes, tamburazenekar, fűvőzenekar, stb.) harmonika–zenekarral.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I–II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárjai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrincz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archiv hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (pl. Székelyföld, Felső– Maros–mente, Sóvidék, valamint kisebbségi anyagok)

Követelmény

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Transzpozíció, moduláció ismerete, alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

Regisztráció alkalmazása.

Kamaraegyüttes, zenekari közreműködés.

A moduláció fogalma, felismerése.

A formai ismeretek bővítése.

A tánc típusok ismerete.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és két táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).

– A futamtechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet –, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvolgyi Márta: Kalotaszegi legényesek, Virágvolgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II., Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek – brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás.

Törésmentes dallamvezetés, légvezetés, a légszekrény–technikai elemek automatizmusa.

A kísérettípusok ismerete.

Stílusos díszítések és artikuláció a dallamjátékban.

Tiszta intonáció, differenciált dinamika.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartással.

Regisztrálási lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttes, zenekari közreműködés változatos módokon.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfüzér.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

– hangszerre repertoárját, előadói tradícióit, elterjedtségét a magyar, és a Kárpát–medence népeinek zenei hagyományában,

– a különböző etnikai karakterekhez és stílusokhoz jól illeszkedő díszítésmódokat, a regiszterek, hangszínek kiválasztásának alapvető szempontjait,

– a tanult népzenei anyagban előforduló tempó– és egyéb előadási jeleket, a hangszeréhez kötődő illetve a népzenei gyakorlatban alkalmazott akkordjelzések jelentését,

– hangszerre jelentősebb hagyományörző népi előadóit.

Tudja

- hangszerét helyesen tartani,
- a légszekrény–technikai elemeket automatikusan használni.

Legyen képes

- előre megtervezett légvezetéssel játszani,
- differenciált dinamika alkalmazására,
- valamennyi dinamikai tartomány alkalmazására,
- a zenei formát visszatükröző légvezetésre,
- a bal kéz néphagyományban használatos funkcióinak alkalmazására,
- a hangszere regisztrálási lehetőségeit kihasználni,
- fejből előadni darabjait.

Rendelkezzék

- évfolyamának megfelelően kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes hanggal,
- kifejező játékmóddal,
- az adott zenedarab stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszere karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak népzenei koncerten, táncházban történő bemutatásával:

- egy élénk tempójú táncdallam,
- egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- egy parlando, rubato népzenei dallam,
- egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus–szólammal,
- egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi harmonika főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus–szólammal
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

„B” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam, (
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus–szólammal,

– Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- díszítések megvalósítása,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.
- A jó megfigyelőképesség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső–Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal továbbfejlesztése.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.

– Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

– Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

– Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

– Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.

– Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a helyes hangszer tartás, kéztartás területén.

– Szín gazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

– Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika.

– A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.

– Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső–Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal továbbfejlesztése.
Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.
Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.
Hatékony hallás utáni tanulás.
Színgazdag játék.
Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekerényes zárása, a helyes hangszer tartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
- Az önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső–Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal továbbfejlesztése.

Az önálló zenei tevékenység kialakulása.

Önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Saját lejegyzések készítése.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való tudatos kapcsolódás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

– Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

– Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

– Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

– Virtuóz játéktechnika kialakítása.

– A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

– Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.

– Szín gazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

– Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszerkultúra iránt.

– A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

– Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

– Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal következetes továbbfejlesztése, önállóan is.

Az önálló zenei tevékenység.

Eredményes önálló gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Szingazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Nyitott, empátikus kamarazenélés.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.

– Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

– Az önállóság, a biztos izlés, a muzikalitás erősítése.

– Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

– Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig.

– Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés területén.

– Szingazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval

– Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.

– A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.

– Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső–Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

A „B” tagozaton az alapfok évfolyamaiban elért technikai szint továbbfejlesztése.

Eredményes, hatékony gyakorlási módszer elsajátítása.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség fejlődése.

Szingazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.

– Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

– Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

– Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

– Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.

– Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.

– Szingazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

– Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika.

– A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.

– Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső–Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika kialakítása.
Meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Színgazdag játék, differenciált dinamika.
Eredményes, hatékony gyakorlási módszer elsajátítása.
Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség fejlődése.
Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar népzenei dialektusokon belül.
Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekerényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
- Az önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső–Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika fejlesztése.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

Eredményes, hatékony gyakorlási módszer.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

Saját lejegyzések készítése.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának folyamatos megismerése.

A népzenei hagyomány tanult tájegységeinek, műfajainak, dallamtípusainak elemzése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint két kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

– Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

– Az önállóság, a biztos izlés, a muzikalitás erősítése.

– Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

– Virtuóz játéktechnika kialakítása.

- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén. Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is. Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei–, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárjai, hangszer–iskola kiadványai, kíséret–, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet – , szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső–Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika fejlesztése.

Megújuló zenei kreativitás.

Színgazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Eredményes, hatékony, önálló, gyakorlási módszer.

Biztos hallás utáni tanulás eredeti felvételekről is

Kottaolvasási, transzponálási készség.

Saját lejegyzések készítése.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan–, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

A kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában meggyőző zenei–, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és legyen képes megfelelően előadni 10–15 perc időtartamú, különböző népzenei dialektusokból, karakterekből, esetleg szomszédnépi hagyományból válogatott programját.

Legyen képes

- a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,
- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,
- pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszekrény-utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játékmód mellett is,
- különböző dialektusok, tájegységek dallamainak stílusos, ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb népzenei darabokat zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei feladatkörben közreműködni.

Rendelkezzék

- kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes hanggal,
- kifejező játékmóddal,
- stílusismerettel,
- a hangszerre karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját,
- a darabok karakterének megfelelő regisztrálás szempontjait,
- a hangszer szélesebb irodalmát,
- a darabok harmóniai, formai szerkezetét, stílusjegyeit.

Legyen képes

- a pontos levegőgazdálkodásra, egyenletes légszekrény-vezetésre, pontos, gyors, törésmentes légszekrény-váltásra, valamint egyenletesen vezetett dinamikai ívek megvalósítására,
- két-, illetve többszólamú darabok előadására,
- saját kézzel való megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a többszólamú művekben tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódról, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű zenei folyamatokat előadni,

- kamarazenében – a hagyományban előforduló hangszerekkel – közreműködni,
- repertoárdarabokat önállóan is elsajátítani,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- egyrészt pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével, másrészt ismert, vagy hallott dallamhoz megfelelő kíséretet rögtönözni

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi harmonika főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú népzenei.

Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

„B” tagozat

Egy élénk tempójú táncdallam,

Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,

Egy párlandó, rubato népzenei dallam,

Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus–szólammal,

Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb– és balkéz–technika,
- díszítések megvalósítása,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Egy–egy darab 40, 80, és 120 basszusos harmonika, megfelelő minőségben.

Kétkazettás magnetofon, CD–játszó, videó készülék, felvételek sokszorosítására és órai meghallgatására.

A követelmények elsajátításához elegendő mennyiségű, kotta, CD.

Metronóm.. Kottaállvány.

4. VOKÁLIS TANSZAK

NÉPI ÉNEK

A népi ének tanításának szakirányú feladata

Ismertesse meg a tanulókat

- az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatáshoz szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan

- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a népdalok memorizálási képességét,
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma-, dallam- és tempóérzékét,
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Törekedjen a korosztályi jellemzők, az egyéni adottságok, készségek és képességek, habitus, érzelmi beállítódás figyelembe vételére az egyes tanulók fejlesztési programjának kialakításában.

Ismertesse meg a tanulókat a vokális anyag hangszeres és táncbéli vonatkozásaival, a gyakorlatban is.

Teremtsen alkalmat – a hangzó felvételek hallgatása mellett – a még élő adatközlőkkel való élményt adó találkozásokra, az adott tájegységre történő kirándulás vagy táborozás formájában is.

Vegye figyelembe a repertoár kialakításánál, hogy a vokális népzenei hagyományban olyan emberi érzések, viszonyok tükröződnek és nyernek kifejezést, melyek a tanulók későbbi önálló, felnőtt életében családi, baráti körben a legkülönbözőbb hétköznapi és ünnepi helyzetekben aktivizálódhatnak, kerülhetnek használatba: pl. gyermeknevelés, karácsonyi ünnep, baráti mulatság.

Biztassa a tanulókat a tanultak további használatára és önálló repertoárbővítésre a tanulmányok befejezése után is, a hangzó és irodalmi források megismertetésével.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A magyar nyelvterület szabadon választott területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése segítségével, a tanuló természetes, helyes testtartásának (testtartás, légzés, artikuláció) kialakítása.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítson el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A magyar nyelvterület különböző területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése.

A tanuló természetes, helyes testtartásának, légzésének, artikulációjának kialakítása, fejlesztése.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítson el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A helyes testtartás, légzés kialakítása
- A tiszta intonáció, differenciált ritmizálás fejlesztése
- Bemelegítő skálagyakorlatok
- Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése
- Dunántúl jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

A dunántúli dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallam
- Egy táncdallam
- Egy lírai dal

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Az északi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallam
- Egy karikázó–fűzér
- Egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése

- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása a – kistájak anyagának figyelembe vételével.

Követelmény

Az alföldi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalsokor táncdallamokból
- Egy parlando–rubato dal vagy egy ballada
- Egy népszokás dallam

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az ének-készség fejlesztése

- A légzéskapacitásra irányuló gyakorlatok
- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Székelyföld és Bukovina vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy lakodalmi összeállítás
- Egy táncdallamokból álló összeállítás
- Egy ballada vagy lírai dal

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
- Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando–rubato dal.
- Egy ballada.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
- kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,

a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
- Egy díszített parlando–rubato dal
- Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és énekes adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban is.

Követelmény

Az északi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Csallóköz, Zoborvidék, Palócföld.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok,
- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy karikázó–fűzér
- Egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az alföldi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Szatmár, Hajdúság és Nyírség, Nagykunság, Körösök vidéke, Jászság, Kiskunság, Kalocsai Sárköz, Bácskai Duna mente.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalszöveg különböző tempójú táncdallamokból
- Egy pásztordal vagy egy ballada
- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A légzőkapacitásra irányuló gyakorlatok
- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az erdélyi dialektusból Székelyföld kistájainak (Maros–Küküllő vidéke, Udvarhely szék, Csík, Gyimes) és Bukovina (beleértve a Magyarországra telepített és a jelenlegi Szerbiában élő bukovinai székelyeket) jellemző vokális népzenei anyaga.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,

- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy lakodalmi összeállítás
- Egy táncdallamokból álló összeállítás
- Egy ballada vagy keserves

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
- Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkíséréssel is.

Követelmény

Az erdélyi dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség jeles énekes adatközlőinek népzenei felvételei alapján:

Szilágyság: Hoffner Jánosné Szabó Katalin, Lukács Andrásné Nagy Anna (Kárásztelek).

Kalotaszeg: Ambrus Sándorné Márton Kata, (Sárvásár), Péntek Jánosné Szabó Ilona (Körösfő), Gergely András „Zsüke” (Türe) és mások.

Mezőség: Balla Ferencné Szász Etelka (Feketelak), Eke Péterné Simon Mari „Csutkó” (Buza), Pap Mártonné Filep Mária, Szabó Varga György, Csorba János, Kis Sándor „Kicsi”(Szék) és mások.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando rubato dal.
- Egy ballada.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
- kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően, beleértve a Magyarországra települt moldvai csángók népzenejét is:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
- Egy díszített parlando rubato népdal
- Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,
- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit, az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és a népdalok díszítési és variációs lehetőségeit,
- a legjelentősebb hagyományörző népi énekeseket.

Tudjon

- helyesen lélegezni,
- tisztán intonálni,
- kezdőhangokat önállóan megtalálni,
- hangfajának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,
- érthető szövegmondással énekelni,

- életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló az „A” tagozatra építve gyarapítani technikai eszközeit a tanult népzenei stílusok, műfajok, valamint dialektusok autentikus megszólaltatása érdekében. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon.

Tudjon

- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,

Rendelkezzék

- a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel,
- jó előadói készséggel, önállósággal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy gyerekjátékdalokból vagy párosító dalokból álló népdalcsozor,
- Egy jeles napi szokásdalokból álló összeállítás,
- Egy pásztor- vagy rabének,
- Egy klasszikus ballada a Dunántúlról vagy az Alföldről,
- Egy különböző lüktetésű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás.

Az előadásban közreműködhetnek hangszeres tanulók.

„B” tagozat

- Egy lakodalmi szokásdalokból álló összeállítás,
- Egy keserves,
- Egy klasszikus ballada,
- Egy szabadon választott népdal összeállítás.
- Egy karikázó dallamokból álló összeállítás csoportos énekszóval
- Egy hangszerkíséretes táncdalciklus.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,

- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- népzenei hitelesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; így az egyéni énektudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei együttes muzsikálás fejlesztése kerülhet előtérbe.

A továbbképző anyagának megtervezésekor egyéni programokat alakítsunk ki, hogy összefoglaljuk, elmélyítsük a népzenei dialektusok, stílusok és műfajok eddig tanult anyagát, új nézőpontból is.

A továbbképző lehetőséget teremt arra, hogy megismertessük azokat a tájegységeket, illetve műfajokat, amelyekkel nem volt módunk foglalkozni az alapfokú tanulmányok ideje alatt: pl. egyházi népelemek, történeti énekek, hangszerutánzó dallamok stb.

A továbbképző osztályaiban a tananyagot a tanuló alapfokon elvégzett anyaga, egyéni adottságai, érdeklődése figyelembe vételével állítsuk össze.

Az iskola adottságaitól függően a továbbképzőben teremtsünk lehetőséget a népdalok stílusos hangszerkíséretes megszólaltatására.

Ösztönözzük a tanulókat énekes–hangszeres együttesek alakítására, a kamarazene tantárgy keretein kívül is.

A tanuló képes legyen az eddigiekre építve tovább gyarapítani tudását a népzenei dialektusok eredeti megszólaltatása érdekében. Az eddig tanultakra építve fejlesszük tovább a tanuló készségeit (hangterjedelem, kifejező szövegmondás, a dialektusokra jellemző hangvétel és díszítési módok). A tanultakat tudatosan alkalmazva énekeljen tisztán, szép szövegmondással, kifejező módon.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken.
- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: sárközi, rábaközi táncok.
- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti).
- Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Szentlászló.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népelemek stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
- Az alföldi dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: Szatmár, Dél-alföld.
- Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Keczan Irén, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária és mások.
- Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos.

Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai.

- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri táncok.
- Egy zoborvidéki énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika és mások.
- Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes.
- Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok.
- Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, kalotaszegi, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.
- Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsébet) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
- Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördöngösfüzes.
- Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudánóta és dudautánzás.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken, Mezőségeen.
- A dunántúli dialektusterület különböző táncainak énekelt dallamai: sárközi, rábaközi, somogyi, mezőföldi táncok.
- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti), Csirke István (Somogyaszaló), Gyöke Illésné Kántor Mária és mások.
- Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Törökkoppány, Szenna, Szentlászló, Vitnyéd stb.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népénekek, karácsonyi kántálók, névnapköszöntők stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, párosítók, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
- Az alföldi dialektusterületek különböző táncainak énekelt dallamai: Szatmár, Dél-alföld. Bácska, Jászság.
- Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Kecmán Irén és testvérei, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária, Sivák Barna és családja, Vlasity Károlyné Zélity Klára és mások.
- Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos, Nagyecsed, Bátmonostor.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok, történeti énekek.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai, pünkösdi szokásdallamok.
- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri, galga–menti táncok.
- Egy zoborvidéki (pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika) vagy egy palóc énekes egyéniség (pl. Holecz Istvánné Kanyó Margit, Bajzáth Ferencné Szabó Malvin, Koós József, Tóth Istvánné Kovács Julianna) tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
- Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Hont, Áj, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes, Tura.
- Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták, betyárdalok, 48–as dalok.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban:

légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciók kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok.
- Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, palatkai, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.
- Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsébet, Miklós Györgyné Szályka Rózsa, Simon Ferenc Józsefné Fazakas Ilona) vagy bukovinai (pl. Gáspár Simon Antal, Molnár Ambrus, Kovács Julianna) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
 - Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördöngösfüzes, Udvarhely szék, Nádás-mente.
 - Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás, bordalok, mulatónóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban az „A” és „B” tagozaton minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül

Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu

- Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei
- Bartók-rend
- Kallós Zoltán gyűjtései

Népdalközlések

Ág Tibor: Édesanyám rózsafája (Bratislava 1974) Madách Kiadó

Ágh Tibor: Vétessék ki szóló szívem. Szlovákiai magyar népballadák. (Budapest 1979)

Gondolat kiadó

Ágh Tibor: Ki népei, vári vagytok? Válogatás a szlovákiai magyar tájak hagyományából. (Komárom–Dunaszerdahely 1966) Madách Kiadó

Albert Ernő–Faragó József: Háromszéki népballadák (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó

Almási István: Futásfalvi népdalok (Sepsiszentgyörgy 1973)

Almási István: Szilágysági magyar népzene (Bukarest 1979) Kriterion Kiadó

Almási István: Kocsis Lajos századeleji gyűjtése (Bukarest 1980) Kriterion

Almási István–Olasz Katalin: Magyargyerőmonostori népköltészet (Bukarest 1969) Kriterion Kiadó

Balogh Dezső: Szilágysági népdalcsoport (Zilah 1973)

Bandi Dezső: Tiszta búzából. Nyárádköszvényesi népdalok (Marosvásárhely 1970)

Bandi Dezső: A falu nótája. Marosmagyarói népdalok (Marosvásárhely 1970)

Bandi Dezső: Szerelem, szerelem. Backamadarasi népdalok. (Marosvásárhely 1970)

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz (Győr 1970)

Barsi Ernő: Daloló Szigetköz. (Győr 1971) Hazafias Népfront

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz II. (Csorna–Győr 1983)

Barsi Ernő: Az alsóóri Lisztné Ferber Mária és dalkincse (Győr 1992)

Barsi Ernő: A zene egy sályi pásztor életében (Budapest 1994) Akadémiai Kiadó

Barsi Ernő: Megérett, megérett Écs hegyén a szőlő (Győr 1995)

Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924)

Bartók Béla: Népzene és a szomszéd népek népzeneje – Népszerű Zenefüzetek 3. (Budapest 1934)

Bartók Béla: Rumanian Folk Music II. Ed.B.Suchoff. The Hague, (Hága 1967)

Béla Bartók's Folk Music Research in Turkey. Ed.Saygun, Adnan. (Budapest 1976) Akadémiai Kiadó

Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I. Közreadja: Kovács Sándor és Sebő Ferenc (Budapest 1991)

Bartók Béla–Kodály Zoltán: Erdélyi magyarság. Népdalok (Budapest 1923)

Bencze Lászlóné–Szűcs Sándor: A lányi torony tetejébe... Hortobágyi és Sárréti népdalok (Püspökladány 1974)

Bencze Lászlóné – Szűcs Sándor: Bihari népdalgyűjtés (Berettyóújfalu 1978)

Benczédi Huba: Kézdiszentléleki népdalok (Sepsiszentgyörgy 1970)

Bereczky János: Ó, szép fényes hajnalcsillag. Magyar népi karácsonyi énekek. (Budapest 1983)

Bereczky János – Domokos Mária – Paksa Katalin: Magyar–román kapcsolatok Bartók román gyűjtésében. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982)

Bereczky János – Domokos Mária – Olsvai Imre – Paksa Katalin –Szalay Olga: Kodály népdalfeldolgozásainak dallam– és szövegforrásai. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982) Zeneműkiadó

Békefi Antal: Vasi népdalok (Szombathely 1976)

Békefi Antal: Bakonyi népdalok (Veszprém 1977)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Borsai Ilona – Hajdu Gyula – Igaz Mária: Magyar népi gyermekjátékok. Ének–zene szakköri füzetek 2. Szerkesztette: Keszler Mária (Budapest 1983)

Borsai Ilona – Nagy Miklós: Eger környéki népdalok (Budapest 1981)

Bura László: Szatmári népballadák (Bukarest 1978) Kriterion Kiadó

Burány Béla: Hej, széna, széna. 120 vajdasági magyar gyermekjátékdal (Zenta 1973)

Burányi Béla: Hallottátok–e hírét? Pásztorok, rabénekek, balladák. (Szabadka 1977)

Burány Béla – Fábri Jenő – Tripolszky Géza: Száraz kútgém, üres válú. Juhásznóták, betyárdalok, balladák Zentán és vidékén (Zenta 1966)

Burány Béla – Fábri Jenő – Tripolszky Géza: Kék szivárvány koszorúzza az eget. 142 népdal Zentán és vidékén (Zenta 1969)

Burány Béla–Fábri Jenő–Tripolszky Géza–Bodor Géza: Rukkolnak a szép zentai legények. 99 katonadal zentán és vidékén (Zenta 1971)

C. Nagy Béla–Sztareczky Zoltán: A cekeházi Sivák család népdalművészete (Miskolc 1972)

Cserey József: Kalocsai kertek alatt. 150 népdal (Kalocsa 1976)

Dancs Lajos: Gilicemadár. 100 népdal Szabolcs–Szatmárból (Nyíregyháza 1976)

Dancs Lajos: Édesanyám rózsafája. Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Nyíregyháza 1993)

Dobszay László: A magyar dal könyve (Budapest 1984) Zeneműkiadó

Dobszay László – Szendrey Janka: A magyar népdaltípusok katalógusa – stílusok szerint rendezve – I. (Budapest 1988) MTA Zenetudományi Intézet

Domokos Pál Péter: Rezeda. 96 csángómagyar dal (Budapest 1953)

Domokos Pál Péter: „...édes Hazámnak akartam szolgálni...” (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Domokos Pál Péter–Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–III. (Budapest 1956, 1961, 1991) Zeneműkiadó

Dömötör Tekla: Naptári ünnepek (Budapest 1964)

Együd Árpád: Somogyi népköltészet. Somogy néprajza I. Szerk.: Bakay Kornél, Zenei szerk.: Olsvai Imre (Kaposvár 1975)

Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtöt lépék. Archaikus népi imádságok (Budapest 1976)

Fajcsák Attila: Rózsa nyílik. Ötven felnémeti népdal (Eger 1983)

Fajcsák Attila: Ködellik a Mátra. 90 népdal Heves megyéből (Eger 1983)

Fasang Árpád: Bartók Béla Békés megyei gyűjtései. 260 népdal. (Sarkad 1981)

Fehér Zoltán – Fehér Anikó: Bátya népzeneje (Kecskemét 1993)

Gulyás Éva–Szabó László: Túl a Tiszán, a szendrei határban... Népballadák és históriás énekek Szolnok megyéből (Szolnok 1975)

Gy. Körmendi Mária: Elindultunk idegenbe. Amerikai magyar munkásdalok. (Budapest 1965)

Hintalan László–Lázár Katalin: Gyermejátékok. Hévizgyörk. (Szentendre 1980)

Horváth Károly: Egy hernyeki parasztember dalkincse (Zalaegerszeg 1980)

Imets Dénes: Repülj, madár, repülj... Menasági népdalok és népballadák (Csikszerecska 1970)

Jagamas János: Magyaró népzeneje (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó

Jagamas János – Faragó József: Moldvai csángó népdalok és népballadák (Bukarest 1953) Kriterion Kiadó

Jagamas János – Faragó József: Romániai magyar népdalok (Bukarest 1974) Kriterion Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. (Budapest 1961) Zeneműkiadó

Kallós Zoltán: Balladák könyve (Budapest 1973) Európa Kiadó

Kallós Zoltán: Új guzsalyam mellett (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó

Kallós Zoltán: Gyimesvölgyi keservesek. In: Néprajzi Közlemények V. 3–51. (Budapest 1960)

Kallós Zoltán – Martin György: Tegnap a Gyimesben jártam... (Budapest 1989) Európa Kiadó

Kerényi György: Magyar énekes népszokások (Budapest 1982) Zeneműkiadó

Kiss Lajos: Lakodalmas dalok (Budapest 1980) Zeneműkiadó

Kiss Lajos: Horgosi népdalok (Zenta 1974)

Kiss Lajos: Gombos és Doroszló népzeneje (Újvidék 1982) Hungarológiai Kutatási Intézet

Kiss Lajos: Lőrincréve népzeneje. Karsai Zsigmond dalai. (Budapest 1982) Zeneműkiadó

Kiss Lajos – Bodor Anikó: Az aldunai székelyek népdalai (Újvidék 1984)

Kiss Lajos – Bodor Anikó: A szlavóniai szigetmagyarság népdalai (Újvidék 1990) Hungarológiai Kutatási Intézet

Kodály Zoltán: Kelemen Kőmives balladája. Visszatekintés II. 76–78. (Budapest 1926)

Kodály Zoltán: A magyar népzene. A példatárat szerkesztette: Vargyas Lajos (Budapest 1971) Zeneműkiadó

Kusztos Piroska–Csortán Márton: Szovátai zöld erdőben. Szováti népdalok (Marosvásárhely 1971)

Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó

Lajtha László: Szépenyerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó

Lajtha László: Kőröspataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó

Lajtha László: Sopronmegyei virrasztó énekek (Budapest 1966) Zeneműkiadó

Lajos Árpád: Borsodi népdalok (Miskolc 1955)

Lampert Vera: Bartók népdalfeldolgozásainak forrásjegyzéke. (Budapest 1980) Zeneműkiadó

- Lázár Katalin: Tápiómenti népdalok. In: Tápiómente néprajza. Szerk.: Ikvai Sándor. (Szentendre 1985)
- Lázár Katalin: Bagi népdalok. In: Bag. Néprajzi tanulmányok II (Aszód 1988)
- Maczkó Mária – Rónai Lajos: Rózsát ültettem a gyalogútra... Galga menti népdalok (Aszód 1990)
- Magyar Népzene Tára. szerk. Bartók Béla – Kodály Zoltán,
- I. Gyermeekjátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
 - II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
 - III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955–56) Akadémiai Kiadó
 - IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
 - V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
 - VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
 - VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
 - VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
 - IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
- Nagy Miklós: Szállj el, fecskemadár Hevesen keresztül... 101 ballada és balladaszerű dal Eger környékéről Egy bükkszéki palóc asszony népdalai (Budapest–Eger 1987)
- Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele. Észak–mezőségi népdalok (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
- Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet
- Nyéki Sándor: Daloló Balaton I–II. 88 Balaton vidéki népdal. (Budapest 1976) Zeneműkiadó
- Nyéki Sándor: Balatoni népdalok (Veszprém 1982) Veszprém megyei Tanács
- Olsvai Imre–Köncöl Ferenc: 88 Tolna megyei népdal (Szekszárd 1974)
- Olsvai Imre – Várnai Ferenc: Dráva szélén lakom. 77 ormánsági népdal (Budapest 1982)
- Olsvai Imre – Várnai Ferenc: Széles víz a Duna (Pécs 1989)
- Paksa Katalin: A szögedi nemzet zenéje. In Bálint Sándor: A szögedi nemzet III. A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1978/79–2. 575–905 (Szeged 1980)
- Paksa Katalin: Régi baranyai népdalok (Pécs 1988)
- Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) Falvy Zoltán
- Paksa Katalin– Németh István: Magyar Népzenei Antológia. Alföld. (Budapest 1994) Falvy Zoltán
- Pesovár Ferenc: Béres vagyok, béres... Fejér megyei népzene. (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum közleményei
- Pozsony Ferenc: Álomvíz martján. Fekete–ügy vidéki magyar népballadák (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
- Ráduly János: Kibédi népballadák (Bukarest 1975) Kriterion kiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet (illetve a második átdolgozott kiadás 2 CD melléklettel (Budapest 1997) Planétás Kiadó
- Seres András: Barcasági magyar népköltészet és népszokások. (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
- Seres András–Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest 1991) Héttorony Kiadó
- Szalay Olga: Barnucz Mihályné nyírségi paraszttasszony népdalai. Szakdolgozat (1980) MTA Zenetudományi Intézet
- Szegő Júlia – Rajeczky Benjamin – Tari Lujza: Ismeretlen moldvai nótafák (Budapest 1988) Európa Kiadó

Szendrei Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: XVI–XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben I–II. (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Szomjas–Schiffert György: Népdal, népzene. In Kecel története és néprajza 951–1019. (Kecel 1984)

Szomjas–Schiffert György: Hej! Cserényem előtt ... Kiskunhalas népdalai (Kiskunhalas 1994)

Sztareczky Zoltán: Kékedi népdalok (Miskolc 1959)

Tary László: Heves megyei népdalok (Eger 1959)

Tóth Ferenc: Topolya és környéke népballadáit (Újvidék 1981)

Újváry Zoltán: Gömöri népdalok és népbaldák (Miskolc 1977)

Vajda József: Hallottad-e híret Zalaegerszegnek...333 zalai népdal. (Zalaegerszeg 1978)

Vargyas Lajos: Áj falu zenei anyaga I–III. (Budapest 1961–1963)

Vargyas Lajos: Régi népdalok Kiskunhalasról (Budapest 1954)

Vargyas Lajos: A magyar népballada és Európa I–II (Budapest 1976) Zeneműkiadó

Vargyas Lajos: Balladaskönyv (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest 1981) Zeneműkiadó

Várnay Ferenc: Csele vize elfolyik a Dunába. Fél száz szebényi népdal (Véménd 1974)

Várnay Ferenc: Mohácsi népdalok Schneider Lajos gyűjtéséből (Mohács 1971)

Várnay Ferenc: Erre alá a Baranya szélén. 50 népdal Berze Nagy János gyűjtéséből (Pécs 1979)

Várnay Ferenc: A mohácsi malomgátba reng a nád (Pécs 1981)

Várnay Ferenc: Hadikfalvi székely népdalok (Pécs 1983)

Várnay Ferenc: Szentlőrincen kiöntött a kanális (Szentlőrinc 1989)

Várnay Ferenc: Nagyhetény, de be van kerítve. 70 hosszúhetényi népdal (Pécs 1991)

Veress Sándor: Moldvai gyűjtés. Szerk.: Berlász Melinda és Szalay Olga. (Budapest 1989) Múzsák Kiadó

Vikár László – Bereczki, Gábor: Cheremis Folksongs (Budapest 1971) Zeneműkiadó

Vikár László – Bereczki Gábor: Chuvash Folksongs (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Vikár László – Bereczki Gábor: Votyak Folksongs (Budapest 1989) Zeneműkiadó

Vikár László–Szij Enikő: Erdők éneke. Finnugor népek 100 népdala (Budapest 1985) Zeneműkiadó

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Legyen képes a tanuló

- az „A” tagozatra építve tovább gyarapítani technikai eszközeit,
- tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon énekelni,
- önállóan és tudatosan alkalmazni a tanultakat,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Ismerje a tanuló a magyar népzene minden dialektusterületét az „A” tagozaton elvárható mélységben és dallam mennyiségben.

Tudjon mindegyik dialektusból önállóan dalfüzért szerkeszteni és azt előadni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló

- eddigi tudásának technikai szintjét emelni,
- állóképességét, terhelhetőségét növelni,

- önálló gyakorlási és előadói programot tervezni,
- az öt népzenei dialektus bármelyikéből stílushű népdal összeállítást készíteni és előadni,
- az egyes földrajzi területekre, illetve népcsoportokra jellemző hangszerkísérettel dalsokrot szerkeszteni és előadni,
- meggyőző művészi produkciót nyújtani,
- megfelelő színpadi rutinnal kisebb együttest (pl. énekegyüttes) az előadás folyamán irányítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása,

Egy hangszerkíséretes összeállítás bemutatása.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállításból álló műsort készít, öt népzenei dialektusból a tanult anyag alapján, maximum 25 percen belül.

A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadasmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- népzenei hitelesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Egészalakos tükör.

Jól hangolt és karbantartott zongora.

Kottaállvány.

Hangtár, mely rendelkezik a népzenei, néprajzi irodalom hang- és videó felvételeivel.

Felvételekre és lejátszásra megfelelő minőségben képes audiovizuális eszközök.

5. ZENEISMERET TANSZAK

NÉPZENEI ISMERETEK

A népzenei ismeretek tantárgy tanításának célja, hogy a népi hangszert és éneket tanuló tanulók számára olyan elméleti és gyakorlati ismereteket közvetítsen, melyek leírják, elemzik, összefüggéseiben megvilágítják a népzene működésének törvényszerűségeit, ezzel szolgálva a tanulók hangszeres–énekes fejlődését.

Az előképző évfolyamok célja, hogy fejlődjön ritmus– és térérzéke, intonációs készsége, értelmi képessége, emlékezőtehetsége, erősödjön szabálytudata, közösségi magatartása, az anyanyelv ismerete, a népzene szeretete.

A tanulók életkoruknak megfelelően ismerjék meg és éljék át a jeles napokhoz, ünnepekhez, a munkaalkalmakhoz, a gazdasági évhez kötődő népszokásokat.

Érezzék át a hétköznapi és ünnepek váltakozását, cselekvő módon vegyenek részt a szokások eljátszásában.

Készítsenek az ünnepekhez tartozó hagyományos tantárgyakat, tantárgyi kellékeket.

Éljék át a közösségi együttlétek hagyományos alkalmait, és ismerjék meg közösségteremtő és hagyományőrző szerepét.

Váljon fogékonnyá a népszokások, népi játékok zenei anyagának elsajátításával a népzene befogadására.

Az alafok évfolyamain

Foglalja össze, ismétlje át az előképző évfolyamaiban tanult zenei alapismereteket.

Fejlessze a tanuló

- általános zenei képességeit: hallását, ritmusérzékét, intonációs képességét, zenei emlékezetét,
- a zenei írás–olvasást, különös tekintettel a népzenei műfaj sajátosságaira,
- zenei gondolatvilágát, stílusérzékét, zenei ízlését, általános esztétikai érzékét.

Ismertesse meg

- a magyar népzene történeti rétegeit,
- a magyar népzene stílusait, műfajait,
- népzenei dialektusokat,
- a változatképződés szerepét, tényezőit és törvényszerűségeit,
- a vokális és hangszeres népzene jellemzőit,
- a népi hangszerek osztályozását, kialakulását, történetét, formai és szerkezeti jellemzőit, elterjedtségét,
- a magyar népzeneben jellemző hangszeres együtteseket,
- a népzene és néptánc kapcsolatát,
- az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz és a jeles napokhoz kötődő népszokásokat,
- a népzene szerepét a hagyományos paraszti kultúrában, valamint megőrzésének, használatának lehetőségeit a jelenkorban.

Ösztönözze a tanulót

- önálló munkára,

- népzenei koncertek, egyéb rendezvények látogatására, azokon való szereplésre,
- a népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére és továbbadására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

- Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok éneklése, eljátszása.
- A ritmusértékek nevének, jelének és gyakorlónevének elsajátítása. Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- Hangmagasság–megfigyelés. Magas és mély képzet kialakítása.
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy és a vonalrendszer megismerése.
- A relatív szolmizáció bevezetése.

Követelmény

Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok élményszerű éneklése, eljátszása.

Ismerje fel

- kottáról a tanuló a negyed, nyolcad, fél, egész ritmusértékeket és szünet– jeleiket,
- a szinkópa ritmust
- a szolmizációs hangok kézjeleit, valamint a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren,
- a kis és nagy szekund fogalmát
- a G– és F–kulcs hangjait.

Tudja

- alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütemekben.
- a hiányos ritmust kiegészíteni 2/4–ben.
- érzékelni a tanuló az egyenletes lüktetést
- önállóan dalt kezdeni
- dallamfordulatokat visszaénekelni, és rövid motívumokat memorizálni, belső hallással elképzelni
- a ritmikai és dallami elemeket írásban összekapcsolni.

Legyen képes

- a ritmusmotívumokat folyamatosan olvasni és hangoztatni.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

- Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok éneklése, eljátszása.
- A tiszta, kifejező éneklés készségének kialakítása csoportosan és egyénenként.
- Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megfigyelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel.

- A „belső mérés” kialakítása.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Motívumok éneklése, olvasása, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Követelmény

Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok élményszerű éneklése, eljátszása.

A „belső” lüktetés kialakítása.

Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.

A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.

A hangok szolmizációs neve, kézjele. Elhelyezés a vonalrendszeren.

Zeneileg pontos éneklés csoportosan és egyénenként is.

A zenei írás–olvasás bevezetése a csoport képességeitől és a tanulók életkorától függően.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

- ütempáros népzenei dallamok, régi és új stílusú népdalok
- az őszi és tavaszi jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek

- A népzene gyűjtés célja, módszerei, jeles népzene gyűjtők
- A határozott kötődésű dallamok hordozó–alkalmi: az emberélet fordulói, a naptári ünnepek, bizonyos munkák, tevékenységek általános jellemzői. Az őszi és tavaszi népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.
- A vokális népzene szövegműfajainak megfigyelése, megismerése
- A magyar népi hangszerek öt fő csoportja, a csoportok jellemzői, alcsoportjai. Az idiophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmi, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás–olvasás

- Könnyebb gyermekdalok szolmizációs hangokkal való leírása.
- Ütempáros népdalok éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás

A tanult

- ütempáros népzenei anyag,
 - népszokás dallamok,
 - népi hangszerek
- eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.

Ismerjék vázlatosan a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
 - a téli jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Elméleti ismeretek:

- A magyar népzenei dialektusterületek és az egyes területek jellemző kistájai, néprajzi csoportjai vokális és hangszeres népzenejének bemutatása jellemző dallampéldákkal.
- A hangszeres népzenei hagyomány: funkciók, alkalmak, műfajok, zenei vonások.
- A membranophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
- A téli népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás–olvasás

Egyszerűbb régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, illetve éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,
 - népszokás dallamok,
 - népi hangszerek
- eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék vázlatosan:

- a magyar népzenei dialektusterületeket dallampéldákkal.
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
 - a nyári népszokásokhoz fűződő népdalok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek:

- A népdalok zenei jegyeinek megfigyelése, a népdalelemzés szempontjai.
- A magyar népzene stílusainak, átfogó ismerete, zenei vonásainak ismerete jellemző dallampéldákkal
- A kötetlen (ütempáros és recitatív) szerkezetek zenei jellemzői, dallampéldákkal
- Az aerophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmi, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
- A nyári népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás–olvasás

Díszítés nélküli egyszerűbb, régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, valamint azok kottaképről éneklése.

Zenehallgatás

A tanult

- régi stílusú magyar népdalok,
 - népszokás dallamok,
 - népi hangszerek
- eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék vázlatosan

- a magyar népzene stílusainak zenei vonásait jellemző dallampéldákkal
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
- az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Elméleti ismeretek

- A régi stílus stílusrétegeinek áttekintő ismerete, zenei vonásainak ismerete, jellemző dallampéldákkal
- Az énekes előadásmód elemei és jellemzői.
- A chordophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
- Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A születéstől a házasságig terjedő szokások jellemző dallampéldákkal.
- A népballada fogalma, előadásának jellemzői, fő csoportjai és jellemzőik.

Zenei írás–olvasás

Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után és kottakép alapján való éneklése.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,
- népszokás dallamok,
- népi hangszerek eredeti felvételeken.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék vázlatosan

- a régi stílus stílusrétegeit, azok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján,
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
- az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Ismeretanyag

Elméleti ismeretek

- Az új stílus zenei vonásainak áttekintő ismerete, jellemző dallampéldákkal.
- A vokális népzene lírai szövegtípusainak megfigyelése, megismerése.
- A hangszeres előadásmód elemei és jellemzői.
- A magyar néptáncok zenei anyaga az öt népzenei dialektusban, a legfontosabb kistájak megismertetésével.
- Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A házasságtól a temetésig.

Zenei írás–olvasás

- Autentikus népzenei felvételtől szöveges népdal egy versszakának, és egyszerű hangszeres dallam lejegyzése.
- Régi stílusú népdalok megfigyelése és elemzése (sorszerkezet, hangsor, kadenciaképlet, ambitus, dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).
- A magyar népzeneben jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, megszólaltatása.
- Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok kottakép alapján való éneklése.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,
 - népszokás dallamok,
 - népi hangszeres tánczene
- eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel.

Ismerjék vázlatosan

- az új stílusú népdalok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
- a magyar néptáncok kíséretének legfontosabb zenei anyagát, jellemző dallampéldákkal
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni illetve eljátszani

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok, az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek

- A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseinek áttekintő ismerete.
- A hagyomány változása; változatképződés, a folklorizmus és folklorizáció jelenségei a népzeneben.
- A magyar népzene függőleges tagozódása egy falun belül.
- A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségei.

- A dallam és szöveg kapcsolata, a dallam és hangszer kapcsolata.
- A vokális magyar népzenei előadásmód, hangvétel, díszítés.

Zenei írás–olvasás

- Régi és új stílusú népdalok megfigyelése, lejegyzése és elemzése (sorszerkezet, hangsor, kadenciaképlet, ambitus, dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).
- A magyar népzeneben jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, leírása és megszólaltatása, kapcsolatuk a magyar népzenei stílusokkal.
- Díszített népdalok éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,
 - népszokás dallamok,
 - népi hangszeres tánczene
- eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel.

Ismerjék vázlatosan

- A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseit.
- A folklorizmus és folklorizáció jelenségeit a népzeneben.
- A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségeit.
- A vokális népzenei előadásmód jellemzőit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a magyar népzene fogalmát, történeti fejlődését,
- népzenei stílusait, műfajait, földrajzi dialektusait,
- a népzene és más folklórműfajok kapcsolatát,
- a népzene és a műzene összefüggéseit,
- a magyar népi hangszerek osztályozását, történetét, jellemzőit, elterjedtségét, az állandó és alkalmi hangszeregyütteseket
- a magyar népzene kutatás történetét, legjelentősebb gyűjtőit és kutatóit, a legfontosabb kézikönyveket és publikált népzenei felvételeket, az önképzés lehetséges autentikus forrásait.

Legyen képes

- hallás után népdal, illetve egyszerűbb hangszeres népzene lejegyzésére, illetve kottakép alapján való leéneklésére, azok formai és tartalmi elemzésére,
- a tanult népzenei anyagból 100 népdal átélt, kifejező népdal eléneklésére kotta nélkül.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:

Gyakorlati vizsga: írásbeli és szóbeli vizsga

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:

Gyakorlati vizsga: írásbeli vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Népzenei ismeretek

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 2x45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:

Írásbeli vizsga:

- Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételtől szöveggel együtt.
- Egy hangszeres dallam lejegyzése autentikus felvételtől.
- Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, húsz kérdésből álló feladatsor megoldása.

Szóbeli vizsga

- A tanult témakörökből összeállított 20 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
- A tanult anyagból a tanár által kijelölt 10 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése.

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:

Írásbeli vizsga:

- Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételtől szöveggel együtt.
- Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, tíz kérdésből álló feladatsor megoldása

Szóbeli vizsga

- A tanult témakörökből összeállított 10 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
- A tanult anyagból a tanár által kijelölt 50 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése, a népdalok stíluskörbe sorolásával, származási helyének felismerésével.

Az írásbeli vizsga értékelése

- feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás: információtartalom, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak, helyes szövegleírás.

A szóbeli vizsga értékelése

- stílushű, átélt előadásmód a népdalok éneklésében,
- általános népzenei ismeretek helyes alkalmazása a népdalok elemzésben (hangsor, metrum, ritmus, kadencia, ambitus, szerkezet, előadásmód, stílus, stílusréteg),
- a népzenei szakkifejezések ismerete,
- népzene-történeti tájékozottság,
- népzenei stílusismeret,

- a felelet logikus felépítése, szerkesztettsége, tartalmi helyessége, pontosság;
- önálló, folyamatos előadás.

Ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül

Magyar Néprajzi Lexikon: www.mek.oszk.hu/02100/02115/html

Magyar Néprajz kötetei: www.mek.oszk.hu/02100/02152/html

Dömötör Tekla: A népszokások költészete (Budapest 1974) Akadémiai Kiadó

Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei alapismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó

Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I–II. Közreadja: Kovács Sándor és Sebő Ferenc (Budapest 1991, 2008.)

Magyar Népzene Tára. Szerk. Bartók Béla – Kodály Zoltán,

- I. Gyermejátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
- II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
- III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955–56) Akadémiai Kiadó
- IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
- V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
- VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
- VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1981) Akadémiai Kiadó
- VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
- IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
- X. Népdaltípusok 5. Sajtó alá rendezte: Paksa Katalin. (Budapest 1997) Balassi Kiadó

Paksa Katalin: Magyar népzene-történet. (Budapest, 2008.) Balassi Kiadó

Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban (Budapest) Planétás kiadó

Sárosi Bálint: Hangszeres magyar népzenei hagyomány (Budapest) Balassi kiadó

Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest, 2009.) Hagyományok Háza

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje. (Budapest, 2002.) Planétás Kiadó

Hangfelvételek

Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu

Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei

- Bartók-rend
- Kallós Zoltán gyűjtései

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. Budapest, Hagyományok Háza

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. Budapest, Hagyományok Háza

Magyar Hangszeres Népzene Szerk.: Sárosi Bálint LPX 18045–47 (Budapest 1980) Hungaroton

Magyar Népzene 1–3. Szerk.: Rajeczky Benjamin LPX 10095–98, LPX 180001–04, LPX 18050–53 (Budapest 1969–72) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985–93) Hungaroton

- I. Tánczene. Szerk.: Martin György, Németh István, Pesovár Ernő – LPX 18122–16
- II. Észak. Szerk.: Tari Lujza, Vikár László LPX 18124–28
- III. Dunántúl. Szerk.: Olsvai Imre LPX 18138–42
- IV. Alföld. Szerk.: Paksa Katalin, Németh István LPX 18159–63
- V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) Szerk.: Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet

– VII Moldva, Bukovina Szerk.: Domokos Mária, Németh István – HCD 18264–67
Videofelvételek
A téli ünnepkör hagyományából (Budapest 1954–55) Néprajzi Múzeum
Asszonyfarsang Mátraalmáson (Budapest 1967) Néprajzi Múzeum
Busójárás Mohácson (Budapest 1955) Néprajzi Múzeum
Csobánolás – A bukovinai székelyek betlehemes játéka Tevelen (Budapest 1948) Néprajzi Múzeum
Hónapsoroló I–II. (Budapest) Televideo
Húsvéti népzene, megvirágzott a diófa, bakanóták (Budapest) Televideo
Játékok, játékfüzetek (Budapest) Magyar Művelődési Intézet
Leányok megéneklése karácsony estéjén (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum
Mohai farsang (Budapest 1967) Néprajzi Múzeum
Népi játék (Budapest 1995) Néprajzi Múzeum
A magyar tekerő (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum
Hónapsoroló I–II. (Budapest) Televideo
Lucázás Fejér megyében (Budapest 1971) Néprajzi Múzeum
Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo
Népművészeti értékeink, Gyurkó Pál kanászkürtje (Budapest) Televideo
Örökség I., Dudanóta (Budapest) Televideo
Aratás, hordás Istenmezején (Budapest 1956) Néprajzi Múzeum
Gyúrói pünkösdlés (Budapest 1951) Néprajzi Múzeum
Hónapsoroló I–II. (Budapest) Televideo
Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo
Nádsíp és kolomp készítése (Budapest 1965) Néprajzi Múzeum
Pünkösdlés – Galgamácsa (Budapest 1948) Néprajzi Múzeum

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A követelmények elsajátításához szükséges szakirodalom, kotta, hangzó anyag
Audiovizuális lejátszó berendezés.

Kottatartók.

Metronóm.

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

Lásd klasszikus zene, zeneismeret tanszak, szolfézs kötelező tantárgynál.

SZOLFÉZS

Lásd klasszikus zene, zeneismeret tanszak, szolfézs tantárgynál.

6. KAMARAZENE TANSZAK

NÉPI KAMARAZENE

A népzene tanításában a kamarazenének kiemelt jelentősége van, hiszen a népzene alapvetően közösségi műfaj. A hagyományos népzenei gyakorlatban fontos szerepe van két vagy több hangszer együttes játéknak, a hangszeres – énekes együttműködésnek, melyhez gyakran társul a néptánc is. A társas zenélés segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására. Közösségformáló jellege elősegíti az együttműködés képességének (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) megerősödését, azon viselkedési formák tanulását, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, tánc ház).

A kamarazene hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, hozzájárulva ezzel a harmonikusabb személyiség kialakulásához. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömeikre, akár koncerteken, tánc házakban, ünnepeken való közreműködés formájában.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2–7 fős közötti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális tanulókból álló együttes.

A népi kamarazene tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókat

- a hangszeres és énekes népzene világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.
- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.
- a népi variációs, rögtönzészzerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályaival.
- a zene logikájával, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak jellemzőire.

Tegye lehetővé

- a hangszeresek és énekesek számára, hogy megismerjék az énekes dallamok hangszeres változatait, a hangszeren játszott dallamok szövegeit.
- hogy a tanuló a saját hangszerén kívül, más népi hangszereket is megismerhessen.
- hogy a tanuló gazdagítsa zenei műveltségét a szomszéd- és rokon népek népzenejének befogadásával, megtanulásával.

Ösztönözze a tanulókat

- népzenei műveltségük elmélyítésére, eredeti hangfelvételek, kottakiadványok és az elméleti szakirodalom önálló tanulmányozására.
- a népzenei hagyomány elemző megismerésére.
- a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos kapcsolódására.

- a táncházakban való aktív muzsikálásra, mely élményszerűen ötvözi a hagyományos népi kultúra egységét: zene, ének, tánc.

Készítse fel a tanulókat

- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
- a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

Fordítson figyelmet

- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra.

Járuljon hozzá

- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei függenek a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres és/vagy énekes tanulók adott tanévre vonatkozó létszámától, arányától, az együttmuzsikáló hangszerek összeállításától. Ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A népzene sajátossága, hogy az állandó zenei formációk mellett alkalmi együttmuzsikálásban is társulhatnak a rendelkezésre álló hangszerek. Helyezzük előtérbe azonban a népi kamarazenélés hagyományos formáinak, alkalmainak, funkcióinak megismertetését.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés–leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Lassítás, gyorsítás jelzése.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása.
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás,).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása.
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata.
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.
- Memorizálás képessége.
- A belső hallás fejlesztése.
- Intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése.
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
- Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerep körben, változatos kamarazenei összeállításokban.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be- illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- be- és leinteni,
- a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a népzenei dialektusok hangszeres és énekes zenéjének sajátos stílusával, műfajaival, jellemzőivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.
- A tanév közben megismert népzenei tájak anyagából egy táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- szükség esetén önállóan hangolni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga is jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába újból bekapcsolódni,
- szólamát magas szintű hangszertudással, stílusérzékkel megszólaltatni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
- állandóan figyelemmel kíséreni az együttes összjátékát,
- saját szólamát önállóan megtanulni és kigyakorolni akár kotta, akár hangzóanyag alapján,
- zeneiskolai tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséggel, alkalmazkodóképességgel,
- a játszott népzenei anyagra vonatkozó sokrétű ismerettel,
- kottaolvasási, illetve hangzóanyag feldolgozási készséggel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség.
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kíséreni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- készség szinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
- irányítani a kamaracsoport játékát, ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

6. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott népzenei dialektus előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 20 perc

A vizsga tartalma

Koncertszerű 30 perces előadás. Anyagát az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájainak népzenei anyagából, a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően kell kiválasztani. Tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat, táncfüzéreket, táncrendet.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)
- népzenei stílushűség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A létszámhoz igazodva: kottapultok, karfa nélküli székek.

Felvételek készítésére és visszahallgatására alkalmas audio– és video felvevő és lejátszó berendezések.

TÁNCMŰVÉSZET

NÉPTÁNC

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább életését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei táncgyógyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyógyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Intézményünkben kötelező tantárgy a népzenei alapismeretek (alapfok 1-2. évfolyamán)

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Iskolánkban 1. és 2. évfolyamon a népzenei alapismeretek a kötelező tantárgy.

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
 Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
 Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy			1	1	1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy									1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközeinek értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése

A hagyományos népi játékmód ismerete

Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez

A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori

sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása

A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséret, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése

Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés

Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés

A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése

A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése

A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége

Az önálló döntéshozatal képessége

Kezdeményezőkézség, egyéni feladat– és szerepvállalás

A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása

A csoportnorma kialakítása

A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése

A közösségi szemlélet kialakítása

A környezet megóvásának fontossága

Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése

Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása

Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések

Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége

A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása

A hatékony önálló tanulásra nevelés

Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is

A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény

utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Néptánc

Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

Néptánc

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése

Az alapvető mozdulattípusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedés és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékkismeret bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérező képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező képességét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában,
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lüktetés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományörzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése

- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenghangsúly – fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
- A Dunai táncdialektus közös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományőrzés: a saját tánc régió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban

- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
- A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott táncához kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztdanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es lökötés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugróst, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi

elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásélmélet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A Dunai–dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
- A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú

művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklórisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékeztetere, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoport hagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénienként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncából a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénienként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét

- Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újralkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnoták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncjai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az *adatközlők* megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncjai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát

is

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábforészeken
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A táncművelek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Táncművészet: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése

A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncművészet anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyógyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyógyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábförészekon
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A táncételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncregió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncművelek funkciójának megismertetése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát-medence táncjai, táncművelés

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncjai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncművelését is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, táncművelek és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban

A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósló praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékkalmaid /libalegeltetés, kalákamunkák/
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepi gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor

jeles eseményeit, játék– és táncalkalmain

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pütkösdí királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmain, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok

betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi- és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncagyomány, lánc- és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánc kultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós-legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós-forgató páros táncok

- Reneszánsz táncagyomány, forgós-forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor tánc kultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármás csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll

– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánc típusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
- Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a tánc műfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több tánc műfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra

A középkor táncművészete: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának táncművészete
A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
A romantika hatása Európa táncművészetére
A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes táncművészeti történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A táncművészeti mozgalmak kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

Tananyag

Táncművészeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncművészetére
A XX. századi magyar táncművészet megújítói
A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncgyűttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
A táncművészeti mozgalmak kialakulása, hatása a mai táncművészetre
A koreográfusnemek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
A művész- és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncművészeti mozgalmak

legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc ház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

– A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgalom

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

Hazánk jeles alkotói és műveik

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
 - Az összefüggések ismerete
 - A szakmai kommunikáció fejlettsége
- Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok
- Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.

- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos megszólaltatása

Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

A dudaritmus

A kanásztánc ritmus

5–6 hangterjedelmű dallamok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása

Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja

Népi hangszerek: dudu

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es zenei lüktetés

A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása

Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése

– Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es lüktetés

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

A *giusto* előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő

A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód

Az *esztam* és *dűvő* kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a *giusto* előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése

– A *giusto* és a *parlando*, *rubato* előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása

– A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata

– A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása

– A népdalcsozor szerkesztési elveinek megismertetése

– A magabiztos dalkezdés elsajátítása

– Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése

– Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A periódus, zárlat, félzárlat

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a *giusto* előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos,

kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A szinkópa

Az aszimmetrikus zenei lüktetés

Az 5/8-os lüktetésrend

A periódus, a pontszerkezet

A *parlando*, *rubato* és a *giusto* előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti)

megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése

- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A „*jaj-nóták*” jellemzői

Az aszimmetrikus lüktetés

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások

Az periódus és a tánc összefüggései

A *sánta dűvő* kíséret

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása

A tanuló legyen képes a „*jaj-nóták*” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánc típus és kíséret módok felismerésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése

– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése

– A kíséret mód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása

– A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása

– A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása

– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése

– A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása

– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

A siratók és keservesek jellemzői

Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok

gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása

A tanult éneklési technikák gyakorlása

Hangszerfelismerés

Tánczene felismerés (tájegység, típus)

Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer-együtteseit, zenekari felállításait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj-nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját

A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották

Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása

– A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése

– A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése

– A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései

A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése

– A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése

– A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással

– A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása

Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása

Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben

A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Kézikönyvek, lexikonok

KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előkészítő évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Tananyag

Feladatcsoportok

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságai észrevétele
- Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
- Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
- A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése

Vonal, forma

- A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
- A forma gazdasága
- Pont-, vonal-, folt- és formaképző játékok

Felületek

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal

Méret és arányok

A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér)

- Játékos arányváltó feladatok

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása

– Szinkeverési játékok

Téri élmények

– A sík és a tér megtapasztalása

– Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek

– Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése

Idő élmények

– Az idő múlásának és a változás megtapasztalása

– Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése

– Egyszerű animációs játékok

Mese és valóság

– A mesebeli világok, lények, történetek síkban és plasztikában

– Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

Tárgykészítés

– Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (mézeskalács, textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyag- vagy gipszfigurák)

– Hagyománytárgyak készítése

VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka- környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.

– A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végigvitelével.

– A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Kézműves és népművészeti technikák

Mesék jellegzetes történetvezetése

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Mesék, kalandos történetek

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése
- Vonalarajos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)

Színes világok megelevenítése

- Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban
- A színek hatása, érzelmi ereje
- Szinkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

- A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmásé)
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése

Megszemélyesítés

- Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé)

Mesék birodalma

- A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)
- A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újratemtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
- Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

- Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)
- Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
- A gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

Figura és mozgás

- A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, többkevesebb figura, árnyképek)
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel
- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- Megörzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel)
- A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)

Időkerék – évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése.
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése.
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.
- A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Ábrázolás és tárgyalás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata

Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei

A formák, színek használatában való jártasság

Kézműves és képzőművészeti technikák

Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása

A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

– *Elbeszélés vonalakkal*

– Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése

– Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban

– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)

– Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje

– Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban

– Szinkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékekkel

Szabadon formálható anyag

- Ünnepek régen és ma
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból
- Az ünnep díszletei

Tér és idő feldolgozása

- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
- A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal)

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
- Pecsét faragása, idolk, amulettek készítése (agyag, gipsz)

A tárgykészítés folyamata

- Ismerkedés a gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel
- Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
- Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal

Évszakváltás

- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése

Megszemélyesítés

- Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
- Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
- Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
- Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,

– az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával.
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése.
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.
- A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Ábrázolási és tárgyaló ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Népművészeti ismeretek, művészettörténeti érdekességek

Kézműves és népművészeti technikák

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Elbeszélés vonalakkal

– Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különböző vonalrajzos kompozíciókban

– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)

– Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje

– Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban

– Szinkontrasztok, színharmóniák alkalmazása

– A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatkövetítő képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések

– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése

– Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmásé)

– Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)

Szabadon formálható anyag

– Agyagedény formálása felrakással

– Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékekkel, bekarcolt mintákkal

– Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése

Tér és idő feldolgozása

- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával
- A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép

- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

A tárgykészítés folyamata

- Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
- Különböző hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból
- A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei
- Nemezfigura készítése
- Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata
- Ékszerkészítés gyöngyfűzéssel

Évszakváltás

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
 - Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
 - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
 - Megszemélyesítés
 - Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetőségei
 - Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
 - Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- a látvány és jelenségek értelmezésére,
- vázlatok készítésére, átírásra,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,

– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalkotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása.
- A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása.
- A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése.
- A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése
Sikbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok
A középkor művészettörténeti érdekességei
Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák
A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései
A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák
Hagyományos és új médiumok
Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetiszöveg – történetábrázolás

- Képzeltbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különböző rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve)
- A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások)

Környezetábrázolás – hangulatteremtés

- A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok)
- kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése egyes technikával
- Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különböző anyagok felhasználásával

Színharmóniák

- A monokróm színhasználatról a komplementer színpárokig
- Egy főszínrre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei
- Tiszta színekből és szürkékből építkező képek

Rész és egész

- Papírmozsák készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)
 - Üvegablakok
 - Rózsablak – színes kép készítése
 - Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával
- Képeskönyv

- A mai életünk kódexe
- Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai
- A papír tulajdonságai
- Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs

- Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
- A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Plasztika

- Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból)
- Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)
- Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával

Öltözéktervezés

- Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele
- A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Arcképtár

- Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása
- Önarckép gyűjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése.

- A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalkotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése.
- A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során.
- A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása

Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok

Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei

Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák

A formai, szintani alapismeretek

A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok

Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás

– Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különböző színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)

– A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

– Épületábrázolás tusrajzzal

– Struktúra – textúra, formaszervezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

– Makettkészítés különböző anyagok felhasználásával csoportmunkában

Színharmóniák

– Tájékek különböző fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)

– Telt és tört színek, komplementer színek és különböző árnyalataik (festés akvarellal, krétával, kevert eljárással)

Környezetábrázolás – kép és valóság

– A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése

– Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt-krétával, festéssel)

– A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése

– Előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)

– Öltözéktervezés

– A szín- és az anyagválasztás szerepe

– Fejfedők (bohócsipka) készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Képeskönyv

– A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése

- Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi
- Magyarázó rajz, részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs

- A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
- Gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vizfestés, ecsetrajz, különböző léptékben– páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vizfestékek, sablonok,)
- Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)

Arcképtár

- Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal)
- Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera)

Fény– árnyék jelenségek

- Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával
- Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
- Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
- Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, 1502
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.

- A természet– és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése.
- A stílus– és arányérzék továbbfejlesztése.
- Az önálló kézműves tárgyalakotás technikájának megválasztására, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.
- A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása.
- A képi műveltség bővítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok

A képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák

A stíluskorszakra jellemző előadásmódok

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás

- Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
- Grotteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

- Épületek belseje, bútorai
- Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

Színharmóniák

- Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások)

Öltözék

- Legyező és maszk készítése a működés és a méretek figyelembe vétele
- A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Kép és valóság

- A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés
- A perspektíva és az axonometria fíntorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések)
- Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közlől – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta) 1503

Mintakincs

- Épületdíszítések, minták gyűjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vizfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Arcképtár

- Arcképek díszes keretben
- Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera)

A tárgyak egyedi vonásai

– Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében

– Hasonlóság és különbözőség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik felfedezése (ceruza, vízfesték)

A tárgyak összhangja

– Hangszerek

– Klasszikus és saját megoldások

– Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások. Pasztellkréta)

Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakításig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, térművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalakító technikákat,
- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- az alkotói munka végigvitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- színtani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,

– a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat

- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására.
- A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása.
- A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása.
- Az elvont gondolkodás, az analizáló–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása.
- Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése

A látvány pontos megfigyelésére, leképezése

A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására

A képi gondolkodás, vizuális absztrakció

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére

A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgyegyüttesek létrehozása

A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére

A sűrítés, és felbontás mint alkotói (komponálási) eszköz

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A beállítás

– A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése

– A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben

– A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A szerkezettől a formáig

– Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)

– Drapéria mozgásban. Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése

– A drapéria mint plasztikai elem és jel. Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések

A térről – síkban

– Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint

– Szobasarak, lépcsőház rajzolása festése

– A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések

– A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta)

– A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színespapír-kollázs és grafikai lapok, linó-, papírmetszet)

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

– Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)

– A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése

– Rajzolás és mintázás élő modellt vagy gipszöntvény alapján

– Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások

A térről – térben

– A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással)

– Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével

Ábrázolás és szerkesztés

– A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban

– Gyakorlatok a két pontos perspektíva, a cavallier axonometria megismerésére

– Vonal a térben. Fém-, spárga- és üvegplasztikák

Nagyságrend

– A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)

– A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

Portré

- Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével
- Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése
- A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése
- A színek keverése

Szokatlan megjelenés

- Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal
 - Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása
 - Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint.
- Különféle illusztrációk készítése.
- A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználattal.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete

Tónusos ábrázolás

A természeti formák átírása

Az anyagszerűség ábrázolása

A tér különböző léptékű megjelenítése

A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák

Anatómiai ismeretek

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A beállítás

- Tárgyak, térelemek a szabadban
- A tárgyak, tárgye gyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A beállítás átformálása

- A tárgye gyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok)

A szerkezettől a formáig

- Állat- és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)

- Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése

- A koponya bonyolult plasztikai problémái. Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben

A térről – síkban

- Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint

- A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések

- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színtoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell)

- A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír-kollázs és grafikai lapok, linó-, papírmetszet formájában

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

- Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)

- A vonallal való rajzolás módzatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése

- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján

- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások

A térről – térben

- Termékek titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái

- A természeti formák szerepe a formatervezésben

- A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter

- Formakövető vonal: a plaszticitás

- Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében

Ábrázolás és szerkesztés

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban

- Művészettörténeti példák tanulmányozása

- Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére

Nagyságrend

- A korábbiakban feldolgozott témák, konstruktív tanulmányok egyéni vagy csoportos módon továbbfejlesztése, megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)

- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

Portré

- Rajzok élő modell után

- A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok

- Fej rekonstrukció koponya alapján

- Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése

- A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban

- Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika)

- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása.
- Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megőrizni.
- A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése.
- A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet- és tárgykultúra

Tónusos ábrázolás újabb technikái

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A bábkészítés hagyományai

A plein air festészet legismertebb alakjai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

– Alakrajz

– Csontváz rajza

– Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok)

– Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása

– Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról

Átváltások

– A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben

– A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyzeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelésével, torzítása

– Új beállítások új nézőpontokkal

Bábfigura

- Wayang–báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu hangja és beszéde, játéktere

Változatok művészettörténeti alkotásokra

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret– és elemváltoztatások)

A természetben

- Vázlatok és festmények készítése a természetben
- A plain air–ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, aquarell és a gouache)
- Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása

Karakterkeresés

- A portrérajzolás, a karakter kiemelése
- Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján, vonalas és színes képek.

Önarcképek

- Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával
- Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása

Népművészet és természet

- Betekintés a magyar népi viseletkultúrába
- Természeti népek technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás)
- A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban

Érzelmi hatások

- Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó)
- Érzelmi állapotok színben való kifejezése
- A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal
- Realisztikus és absztrakt megközelítés

Emlékmás

- Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában
- Foratókönyv, fotódokumentáció

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,

- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül.
- A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával.
- A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén.
- Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet- és tárgykultúra

Tónusos ábrázolás újabb technikái

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A bábkészítés hagyományai

A plein air festészet legismertebb alakjai

A nonfiguratív ábrázolás eszköztára

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Alakrajz

- Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról. A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag- és viaszrokik)

Figura a térben

- Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben
- Plein air és embercsoport rajza

Átváltozások

- Ülő, fekvő figura rajza
- Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra
- A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása

Bábfigura

- Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu mozgathatósága, játéktere

Szín-tér

- Színes vázlatok készítése a színpadi tér színdinamikai megoldásához

Változatok művészettörténeti alkotásokra

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba
- Stíluskeresés

Karakterkeresés

- A teljes figura mint karakter. Karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajzok, szoborvázlatok készítése

Érzelmi hatások

- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban
 - Kollázs grafikai kiegészítéssel
 - Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelid, haragos – vidám)
 - Érzelmi állapotok kifejezése színekkel
- Emlékmás
- Gyerekkori történet
 - Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet). Csoportos feladat
 - A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése
- Vizsgamunka készítése*
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a különféle vizuális művészetek jel- és jelképrendszerét,
- a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a sík- és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík- és térbeli művek, alkotás-sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,
- a fény-árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,

- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi–plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Vizuális alkotó gyakorlat

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- *helyszíni feladat megoldása 180 perc*

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- sík és térbeli ábrázolási képesség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkaasztalok, székek

Tároló polcok, szekrények, dobozok

Vizes blokk

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)

Rajzbakok

Festő állványok
Mintázó állványok
Kéziszerszámok
Rajztechnikai eszközök
Rajz-, festő és mintázó eszközök (színes ceruzák, akvarell, tempera akril, kréta, filc, vékony, vastag, és széles-lapos ecsetek, szivacsok, rajztábla, olló, ragasztó)
Számítógépes munkaállomások grafikai szoftverekkel
Fényképező, filmfelvevő eszközök
Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök, csontváz, koponya
Munkabiztonsági berendezések

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különböző módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A vonal megjelenési formái

A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében

A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

Részlet és nagyítás

A díszítés sajátosságai

A nyomhagyás egyszerű technikái

Kompozíciós alapismeretek

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal

- A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben. Játékos felfedezések
- A vonal mint mozgásnyom
- Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása
- Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más-más felületeken és anyagokon

A szín

- Szín és mozgás
- Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel
- Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel
- Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színpoltokkal
- A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken
- A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével

Felület és forma

- Különböző felületek és formák által kiváltott érzelmek
- Játékos forma- és felületalakítási kísérletek
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
- Különböző érzelmi állapotok lenyomata

Felület és textúra

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat
- Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításuk
- A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása
- Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel)
- A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése, tapintási napló, térkép készítése

Minta a környezetben

- Környezetünkben levő tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása
- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése

Díszítés, díszítmények

- Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal

Nyomhagyás

- Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása
- Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel

Kompozíció

- Képi elemek rendezése
- Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázssal, egyszerű nyomhagyással

Képalakítás

- Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerű technikáit,

- a kompozíciós alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait.

Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,
- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, diszitménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Vonal a térben

A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben

A színek és lelki minőségek

Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

A diszítés sajátosságai

A tárgyak funkciója és diszítése közti kapcsolat

Egyszerű nyomatok

A kiemelés

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal

- Vonalak a térben
- Vonalszerű anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása
- A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel
- Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában

A szín

- A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban
- Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások
- Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek megépítése
- A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázssal
- Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal
- Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása
- Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével

Felület és forma

- Ellentétek, felületi kontrasztok
- Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása
- A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk

Felület és textúra

- Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyűjtése, csoportosítási lehetőségek
- A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
- Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése

Minta a környezetben

- Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyűjtése
- A gyűjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással

Díszítés, díszítmények

- Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal

Egyszerű nyomatok

- Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír- vagy műanyagkarc, sablon átfújással)

Kompozíció

- A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban
- A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- vonal a térképző szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerű nyomatok készítésére,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, diszitménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A vonal és a mozgás-változás

A színek egymáshoz való viszonya

A színek érzelmi minősége

Színharmóniák, színekontrasztok

A forma, folt, felület és textúra kifejező használata

A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei

A funkció és diszítés

Egyedi motívumok, motívumrendszer

Dombornyomat

Kompozíciós variációk

Illusztratív sorozatok

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal

- Változások vizuális nyomai
- A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal
- Improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok
- Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése

A szín

- Színfoltok festése zene hangulatára
- A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége
- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése
- Egy-egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése
- Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák
- Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által
- Színekontrasztok, tartalmi ellentétek
- Színekontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét-világos kontrasztra

A felület

- Felület és ábrázolási szándék
- Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során
- Foltok, folthatárok
- A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük
- Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága

Textúra képzés

- Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása
- Az elkészült lapokból képtárgyak készítése

Minta a környezetben

- Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése
- A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon

Díszítés, díszítmények

- Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külső–belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
- A mikroterek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése

Sablon nyomatok

- Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)

Dombornyomatok

- Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnymatok készítése

Kompozíció

- Komponálási módok
- Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípia és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minőségét,
- a színharmóniakat, szíkontrasztokat,
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját.

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság

törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
- A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
- Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.
- Az önállóság kialakítása.
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai

Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük

A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje

A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei

A tónus szerepe

A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása

A sötét–világos, a hideg–meleg szinkontraszt

A faktúra és textúra alakítás lehetőségei

Képezési és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)

Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája

Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei

Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei

Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai

A pasztellkép készítés technikája

Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Vonal

- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A vonal pszichikai kifejezőereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín

- Színes fonalak, drapériák – színes terek, szinkontrasztok
- A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás)

– A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása

– A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)

– Játék a fényvel (lámpákkal, vetítőkkal)

– Tárgyak, terek és a fény kapcsolata

– Külső–belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása) 1520

– A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)

– A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben

Felületképzés

– Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel

– Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázssal)

– Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok

– A gyors, könnyed festés technikája

– Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

Kifejezés, képalakítás

– Organikus képalakítás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)

– Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

Képalakítás

– Illusztráció készítése

– Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása

– Egyedi nyomtatással monotypia készítése

Tér – környezet

– A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek

– Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával

– Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hőterképek)

– Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

A betű és kép

– Jel (egyedi, saját jel)

– Betűkarakter, monogram

– Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése

– A kódextől a könyvnyomtatásig

– A nyomtatott írás és a kép használhatósága

– Miniaturák, óriásképek

Műalkotások

– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása

– Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban

– A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten

– Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,

– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,

– a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,

– a vizuális kifejezés, képezés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,

– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni, 1521
- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
- képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
- A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
- A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A megvilágítás szerepe

A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei

A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok

A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe

A felületgazdagítás lehetőségei

A színperspektíva szerepe

A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje

Variációk, sorozatok készítése

Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása

Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása

A sablonnyomat, dombornyomat technikája

A linómetszés technikája

Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát tervezése

Jelmezek, maszkok, diszletek készítésének sajátosságai

Egyszerű akció, performance létrehozása

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A fény és a sötét

– Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése

– A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése

– Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

Kontrasztok

– Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására

– További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

Kifejezés – karakterek

– Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése

- Emberek, hősök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásai megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
- Portrék, maszkok, jelmezek készítése
- Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
- A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
- Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus- és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva
- Felületgazdagítási lehetőségek 1522
- Dramatikus játék a kész alkotásokkal

Tér – környezet

- A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítása, csoportosítások
- Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
- Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
- Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
- Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
- A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső terének ábrázolása során

Írás – kép

- Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
- A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia
- A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása

Szín

- „Szín-tér”, külső–belső terek színviszonyai
- Az illúziókeltés lehetőségei
- Színperspektíva
- Kompozíciós változatok a szíkontrasztra
- A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
- Doboz szín-házak – azonos motívumok más–más színviszonyok között

Képköltés

- A gouache technikájának ismerete
- A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag- és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcós linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvívásával
- Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset- és tollrajz, gouache, linómetszet)

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stílári jegyek a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás- rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,
- a különböző színviszonyok hatását,

– a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

Legyen képes:

- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,
- a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
- A kísérletező kedv, a döntésképeség és az alkotói magatartás fejlesztése.
- A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színmodulációk, lokál és valór színek

A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai

A túlzás, fokozás szerepe

Az egyensúly feltételei

Az átírás módjai

A dekoratív festészet sajátosságai

A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai

Többdúcú linómetszet létrehozása

Hidegtű vagy pusztatű technikája

Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek

Látványterv létrehozása

Akrilfestés gyakorlata

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Képalkotás

– Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)

– Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában

– Többdúcú linómetszet készítése

– Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás

– Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal

– Hidegtű

– A hidegtű vagy pusztatű technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai

– Alapozatlan, pusztá, felfényesített lemezre karcolás tűvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel

– A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával

– A magas– és a mélynyomás variálásának lehetőségei

Stílusvariációk, átíratok

– Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi

– Stílusjegyek átváltoztatása, méret– és léptékváltások

– Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése

– Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata

– Művek összehasonlítása

Egyéni vizuális kifejezés

– Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével

– Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei

– Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése

– Improvizációk és tervezett művek

– Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly veszteségek megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon 1524

Vizsgamunka

– Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Műalkotások

– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása

– Anyagok, eszközök, megoldások és stílári jegyek a különböző korokban

– Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról

– Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe

– A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten

– Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,

– a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,

– a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit.

Legyen képes:

– különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,

– grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,

– munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,

– műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,

– véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,

– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

– a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,

– a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,

– a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,

– a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat

– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,

– a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,

– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

– munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,

– a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átirásra, absztrakcióra,

– az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,

– a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,

– a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára

- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlaterv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség,
- színhasználat, kompozíciós készség,
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság,
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
- az elkészült munka összhangja.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.
- Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönözése.
- A tanuló átiró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései

A látvány átírásának lehetőségei

A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben 1526

Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai

Rézkarcs készítése

A különböző műfajok, technikák határait kitérítő lehetőségek

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

- Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- Megvilágítási problémák, fény- és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása
- A szintani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
- Vázlatok, variációk és nagyméretű festmény készítése

Láttatás – képi közlés

- A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban
- Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard műfajában

Képkalkotás

- Rézkarcs készítése
- Az anyag-előkészítés műveletei (fazettálás, polirozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
- A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
- Festékkeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése
- A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy-egy részletének kiemelése

Intermédia – kísérletek

- Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt–nyitott)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése

- Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

Alkalmazott művészet

- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány)
- Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
- A színdinamikai szempontok figyelembevétele
- A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
- Színek a különböző médiumokban
- Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása
- Tipográfiai ismeretek felhasználása

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,
- a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,
- az alkalmazott grafika és a színreklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit,
- az intermédia egyes műformáit,
- a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.

Legyen képes:

- klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elősegítése.
- A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Az arányok szerepe, jelentősége

Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben

A látvány átértelmezésének lehetőségei

A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása

A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Az olajfestés alapjai

A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái

Az intermédia, a posztmodern formanyelve

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

– A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel

– A figura és környezetének viszonya

– Megvilágítás, árnyékok és reflexek

– Táj festése a szabadban akvarellel, temperával

– A térillúzió festésének lehetőségei

Láttatás – képi közlés

– A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján

– A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átírataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel

– A kiemelés – elhagyás, térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása

Tematikus képalkotás

– Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén

- Olajfestés
- Az olajfestés technikájának alapjai
- A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
- Grafikai megoldások, rézkarc nyomatok a tér megjelenítésében
- Az önálló vonal– és formakialakítás, a hozzáadás – elvétel fejlesztési lehetőségeit felhasználva
- Intermédiák – kísérletek
 - A film, média képi nyelve
 - A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása
 - Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rész – szilánkok)
 - A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések 1528
 - Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
 - A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
 - Műalkotás igényű dokumentáció készítése
- Alkalmazott művészet
 - Tervező grafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány, írás–kép, névjegy, web–lap)
 - Tetszőleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
 - Az egyéni formanyelv
 - Az önkifejezés korlátai, lehetőségei az alkalmazott művészetben
 - Önálló forma és karaktervilág, vonal– és folthatás
 - Klasszicitás – modernség, posztmodern, kortárs – eredetiség
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az olajfestés technikájának alapjait,
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét.

A tanuló legyen képes:

- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben,
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stílári eszközeit,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empátiás és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei

Anatómiai törvényszerűségek

Általános és egyedi jegyek

Téri illúzió a különböző műfajokban

Stiluskontraszt

Látvány átértelmezése a különböző műfajokban

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei

Diszlet és látványterv

Interaktív tér

Az intermédia kifejezési lehetőségei

A filmetűd sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoporthoz

A látvány

– Arcok, figurák, karakterek

– Önarckép sorozat, a belső változások vizuális rögzítése változatos eszközhasználattal

– Portré, figura különböző környezetbe, térbe helyezése

Láttatás – képi közlés

– Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával

– Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival

– Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése

Tematikus képalkotás

– Diszlet és látványtervek

– Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése

– Egy jellegzetes részlet kivitelezése

– A valóság szín-terei, filmetűdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok

– Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése

Intermédia – kísérletek

– Interaktív tér lehetőségei

– Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)

– A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése, kísérletezések által

– Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)

– A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

– Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Alkalmazott művészet

– Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web-lap)

– Az elkészített sikalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,

– a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,

– a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit.

Legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- az általa választott műhöz scenikai tervet, diszlettervet készíteni,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése elősegítése.
- Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:

A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk

A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével

A valós és virtuális tér

A filmtér, filmidő sajátosságai

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

A személyesség hatása

Intermédiák-kísérletek

A film műfaji lehetősége

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

– Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással

– Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése

Láttatás – képi közlés

– Film készítése egy emlékről, álomról

– Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével

– A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejezőerejének felhasználásával

– A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése

– Egy film elkészítéséhez nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása

– Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során

Intermédiák – kísérletek

– Saját személyes üzenet-kísérlet

– Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel

- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (például: idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Vizsgamunka

- Szabadon választott témában portfólióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából
- A koncepció és tervvázlatok rögzítése
- A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk
- A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása
- A kész mű, műsorozat installálása

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

Legyen képes:

- alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,

- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

1. A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,
- diszlet- és jelmeztervek,
- murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlat vagy sorozat.

2. A grafika és festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
- a grafika és festészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafika és festészet anyagai, eszközei, műfajai,
- a grafika és festészet műfajában alkalmazott technikák,
- az elkészített tervek és művek bemutatása,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,

- tervezői, kivitelező készség,
- színtani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
- a felületalakítás módja,
- kreativitás, egyediség,
- az elkészült munka összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Vizes blokk

Tároló szekrények

Munkaasztalok, székek

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)

Gyűjtött tárgyak, drapériák 1533

Fényképezőgép

Filmfelvevő

Számítógép

Szoftverek

Grafikai prés (legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretben)

Mobil lámpa

Rajztábla (A/3, A/2)

Vonalzók, olló, snitzer

Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctű, linókés, különböző méretű fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó

Festő eszköz: ecsetek, festőkécek, tálak, paletták, vízfesték, tempera

Festőállvány (továbbképző)

Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)